

T.C
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TARAMA SÖZLÜĞÜ İLE OĞUZ GRUBU TÜRK DİLLERİNDE BİTKİ VE
HAYVAN ADLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Şeyma BORAZAN

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı

Şubat 2020

T.C
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TARAMA SÖZLÜĞÜ İLE OĞUZ GRUBU TÜRK DİLLERİNDE BİTKİ VE
HAYVAN ADLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Şeyma BORAZAN

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Sıla Gen KAYA

Şubat 2020

ONUR SÖZÜ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum "Tarama Sözlüğü ile Oğuz Grubu Türk Dillerinde Bitki ve Hayvan Adlarının Karşılaştırılması" adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça'da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim (.../.../2020).

Şeyma BORAZAN

ÖN SÖZ

Doğanın bir parçası olan insan ve hayvan arasındaki ilişki kuşkusuz insanlık tarihi kadar eskidir. Milletlerin tarihi gelişim sürecinde yer alan ilkel toplayıcılık, hayvancılık ve tarım gibi kültür basamaklarında oldukça yoğun olan insan hayvan ilişkisi topluma ve doğal olarak dildeki kavram dünyasına da yansır.

Bozkır kültürünün kurucusu kabul edilen Türkler doğayla her zaman iç içe olmuşlar ve doğadaki unsurlara kutsallık atfetmişlerdir. Doğanın bir parçası olan bitkiler de Türkler için önem arz etmektedir. Türklerin gözlem yeteneğini kullanarak bitkilere ad vermesi ve günlük hayatta yeme-içme, hekimlik ve daha birçok çeşitli şekillerde hayatlarının her alanında bitkilerden yararlanmaları da bunu kanıtlar niteliktedir.

Hayvanlar, Türklerin içinde yaşadıkları coğrafyaya hakim olma sürecinde yaşam tarzlarının önemli bir unsuru hâline gelmiştir. Türkler coğrafyalarında bulunan hayvanlardan mümkün olduğunca yararlanmışlardır. Bir dilin söz varlığı o dilin kavram alanını yansıtır ve o dili kullanan milletin hayata bakış açısını da yansıtır. Hayvanlarla ilgili söz varlığı da dilin kavramlar dünyası içerisinde geniş yer tutmaktadır ve hayvan kavramı ile ilişkili sözcükler, söz varlığının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Bitki adları da hayvan adları gibi dilin ve kültürün önemli unsurlarındandır. Yüzyıllardır tabiatla iç içe yaşayan Türkler, tabiatın bir parçası olan bitkilerden çeşitli şekillerde yararlanırken onları duygu, düşünce ve inanışların sembolü olarak da görmüşlerdir. Söz varlığımızda önemli oranda yer tutan bitkilerden gıda olarak tüketimde, eşya yapımında, tedavide ve daha birçok alanda yararlanılmaktadır. Söz varlığı çalışmaları bir dilin konuşurlarının yaşayışı ve kültürüne ışık tutar. Biz de çalışmamızda Türk kültürü ve yaşayışı ile iç içe olan bitki ve hayvan adlarını ele aldık.

Çalışmamızın amacı *Tarama Sözlüğü*'nden yola çıkarak Oğuz grubu Türk dillerinde hayvan ve bitkilerle ilgili söz varlığını ortaya koymak ve Türklerin yaşayışlarında bitki ve hayvanların yerine dair fikir edinebilmektir.

Yüksek lisans tezimin konusunun belirlenmesi, kaynakların tespiti, temin edilmesi ve hazırlanması sürecinde yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Sıla Kaya'ya yürekten teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ONUR SÖZÜ	iii
ÖN SÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
KISALTMALAR	ix
ÇİZELGE LİSTESİ.....	xi
ÖZET.....	xiii
ABSTRACT	xv
I. GİRİŞ	1
A. Oğuzlar	3
B. Eski Oğuz Türkçesi.....	5
C. Türk Dillerinin Tasnifinde Oğuz Grubu Türk Dillerinin Yeri	7
D. Türkiye Türkçesi.....	8
E. Azerbaycan Türkçesi	9
F. Türkmen Türkçesi.....	10
G. Gagauz Türkçesi.....	11
H. Yararlanılan Sözlükler	12
1. Tarama Sözlüğü.....	12
2. Gagauz Türkçesinin Sözlüğü	14
3. Azerbaycan Türkçesi'nden Türkiye Türkçesi'ne Büyük Sözlük	16
4. Türkçe Sözlük	16
5. Türkmençe Türkçe Sözlük.....	17
II. TARAMA SÖZLÜĞÜ'NDEN OĞUZ GRUBU TÜRK DİLLERİNE	
HAYVAN ADLARI	19
A. CİLT I (A-B)	19
B. CİLT II (C-D).....	28
C. CİLT III (E-İ)	35
D. CİLT IV (K-N)	41
E. CİLT V (O-T).....	47
F. CİLT VI (U-Z).....	53
III. OĞUZ GRUBU TÜRK DİLLERİNDE BULUNAN ANCAK TARAMA	
SÖZLÜĞÜ'NDE BULUNMAYAN HAYVAN ADLARI	57
A. Azerbaycan Türkçesinde Bulunan Ancak Tarama Sözlüğü'nde Bulunmayan Hayvan Adlarının Diğer Oğuz Grubu Türk Dilleriyle Karşılaştırılması	57
B. Gagauz Türkçesinde Bulunan Ancak Tarama Sözlüğü'nde Bulunmayan Hayvan Adlarının Diğer Oğuz Grubu Türk Dilleriyle Karşılaştırılması	124
C. Türkiye Türkçesinde Bulunan Ancak Tarama Sözlüğü'nde Bulunmayan Hayvan Adlarının Diğer Oğuz Grubu Türk Dilleriyle Karşılaştırılması	151
D. Türkmen Türkçesinde Bulunan Ancak Tarama Sözlüğü'nde Bulunmayan Hayvan Adlarının Diğer Oğuz Grubu Türk Dilleriyle Karşılaştırılması	223

IV. TARAMA SÖZLÜĞÜ'NDEN OĞUZ GRUBU TÜRK DİLLERİNE	
BİTKİ ADLARI.....	253
A. CİLT I (A- B).....	253
B. CİLT II (C-D).....	257
C. CİLT III (E-İ).....	259
D. CİLT IV (K-N).....	262
E. CİLT V (O-T).....	267
F. CİLT VI (U-Z).....	270
V. OĞUZ GRUBU TÜRK DİLLERİNDE BULUNAN ANCAK TARAMA	
SÖZLÜĞÜ'NDE BULUNMAYAN BİTKİ ADLARI	273
A. Azerbaycan Türkçesinde Bulunan Ancak Tarama Sözlüğü'nde Bulunmayan Bitki Adlarının Diğer Oğuz Grubu Türk Dilleriyle Karşılaştırılması	273
B. Gagauz Türkçesinde Bulunan Ancak Tarama Sözlüğü'nde Bulunmayan Bitki Adlarının Diğer Oğuz Grubu Türk Dilleriyle Karşılaştırılması.....	332
C. Türkiye Türkçesinde Bulunan Ancak Tarama Sözlüğü'nde Bulunmayan Bitki Adlarının Diğer Oğuz Grubu Türk Dilleriyle Karşılaştırılması.....	350
D. Türkmen Türkçesinde Bulunan Ancak Tarama Sözlüğü'nde Bulunmayan Bitki Adlarının Diğer Oğuz Grubu Türk Dilleriyle Karşılaştırılması.....	432
VI. SONUÇ	449
A. Hayvan Adları ile İlgili Tespit Edilen Sonuçlar.....	450
B. Bitki Adları ile İlgili Tespit Edilen Sonuçlar	460
KAYNAKÇA	465
ÖZ GEÇMİŞ.....	471

KISALTMALAR

- bkz** : Bakınız
Az. T. : Azerbaycan Türkçesi
EDPT : An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish, G. Clauson (1972)
Gag. T. : Gagauz Türkçesi
s : Sayfa
TaS : Tarama Sözlüğü
Trkm. : Türkmen Türkçesi
TT. : Türkiye Türkçesi

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 6.1: <i>Tarama Sözlüğü</i> ve Oğuz Grubu Türk Dilleri Arasında Biçim ve Anlam Açısından Aynı Olan Hayvan Adları	455
Çizelge 6.2: Oğuz Grubu Türk Dilleri Arasında Biçim ve Anlam Açısından Aynı Olan Hayvan Adları	458
Çizelge 6.3: <i>Tarama Sözlüğü</i> ve Oğuz Grubu Türk Dilleri Arasında Biçim ve Anlam Açısından Aynı Olan Bitki Adları	461
Çizelge 6.4: Oğuz Grubu Türk Dilleri Arasında Biçim ve Anlam Açısından Aynı Olan Bitki Adları	463

TARAMA SÖZLÜĞÜ İLE OĞUZ GRUBU TÜRK DİLLERİNDE BİTKİ VE HAYVAN ADLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

ÖZET

Bir dilin söz varlığı o dilin zenginliğinin önemli bir göstergesidir. Söz varlığı içerisinde o dilin konuşurlarının hayat tarzları, inançları, geçim kaynakları vb. unsurları yansıtan kelimeler bulunur. Diğer bir deyişle dil, konuşurlarının hayat tarzını yansıtan kelimeler aracılığıyla kültürü gelecek nesillere aktarır ve o dili konuşan halkın söz varlığını ortaya koyar.

Tezimizde iki ana başlık altında incelediğimiz bitki ve hayvanlar da yaşamımızın her alanında daima iç içe olduğumuz varlıklardır, bu bakımdan söz varlığımızda önemli bir yer tutarlar. Bu çalışmada *Tarama Sözlüğü*'ndeki bitki ve hayvan adları tespit edilmiş ve Oğuz grubu Türk yazı dillerinin sözlüklerinde yer alan bitki ve hayvan adları ile karşılaştırılmıştır.

Türk dilinin söz varlığını ortaya koymaya yönelik pek çok değerli çalışma yapılmıştır. Bunlardan biri de *Tarama Sözlüğü*'dür. Bu çalışmanın ilk aşamasında Anadolu sahasında yazılmış eserlerin söz varlığını yansıtması bakımından büyük önem taşıyan *Tarama Sözlüğü*'nde bulunan bitki ve hayvan adları fişlenmiştir. Bir sonraki aşamada Oğuz grubu Türk yazı dillerinin sözlüklerinde yer alan bitki ve hayvan adları taranmış, elde edilen veriler alfabetik olarak düzenlenmiştir. En son aşamada ise *Tarama Sözlüğü*'ndeki bitki ve hayvan adları Oğuz grubu Türk yazı dillerinin sözlüklerindeki bitki ve hayvan adları ile karşılaştırılmıştır. Çalışmada Oğuz grubu Türk dillerinde bulunan ancak *Tarama Sözlüğü*'nde bulunmayan bitki ve hayvan adlarına da yer verilmiştir. Oğuz grubu Türk dillerindeki bitki ve hayvan adlarını karşılaştırmalı olarak ortaya koyan çalışmamız bu alanda çalışan araştırmacılara kolaylık sağlayacak ve kaynak vazifesi görecek bir çalışmadır.

Giriş bölümünde tezin amacı, kapsamı, yöntemi anlatılmış, çalışmada yararlanılan sözlükler tanıtılmış, Eski Oğuz Türkçesi ile Batı Türkçesinin bugünkü kollarını oluşturan Azerbaycan Türkçesi, Gagauz Türkçesi, Türkiye Türkçesi ve Türkmen Türkçesi hakkında bilgi verilmiştir.

Çalışmanın ikinci ve dördüncü bölümleri; *Tarama Sözlüğü*'nde tespit ettiğimiz bitki ve hayvan adlarının; Azerbaycan Türkçesi, Türkmen Türkçesi, Gagauz Türkçesi ve Türkiye Türkçesi yazı dili sözlükleriyle karşılaştırılmasını kapsar. İkinci ve dördüncü bölümler, Eski Oğuz Türkçesinde tespit ettiğimiz hayvan ve bitki adlarının Oğuz grubu Türk dillerine nasıl yansıdığını gösterir. *Tarama Sözlüğü*'nde tespit edilmiş olan hayvan ve bitki adlarının Sir G. Clauson'un *An Etymological of Pre-Thirteenth-Century Turkish* adlı etimolojik sözlüğünde aranmasından elde edilen bulgular da bu bölümde yer almıştır. Clauson'un yararlandığı kaynaklardan biri *Tarama Sözlüğü* olduğu için, çalışmadan elde edilen verilerin Clauson'un etimolojik sözlüğü ile karşılaştırılmasının faydalı olacağı düşünülmüştür. Çalışmanın üçüncü ve beşinci bölümlerinde Azerbaycan Türkçesi, Türkmen Türkçesi, Gagauz Türkçesi ve Türkiye Türkçesi yazı dili sözlüklerinde yer alıp *Tarama Sözlüğü*'nde olmayan hayvan ve bitki adlarına yer verilmiştir.

Sonuç bölümünde, Eski Oğuz Türkçesinin söz varlığını yansıtan *Tarama Sözlüğü*'nden elde edilen verilerin Oğuz grubu Türk dillerinde ne ölçüde korunduğu, ne şekilde görüldüğü ve bu alandaki sayısal veriler değerlendirilmiştir. Ayrıca bitki ve hayvan adlarının Oğuz grubu Türk dilleri arasında ne ölçüde ortaklık gösterdiği üzerinde de durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Oğuz Grubu Türk Dilleri, *Tarama Sözlüğü*, Söz Varlığı, Bitki Adları, Hayvan Adları.

COMPARISON OF PLANT AND ANIMAL NAMES IN OGHUZ GROUP OF TURKIC LANGUAGES THROUGH SCANNING DICTIONARY

ABSTRACT

Vocabulary of a language is an important sign to richness of that language. There are words which reflect such elements as lifestyles of speakers of that language, their beliefs and sources of livelihood etc. within vocabulary. Put it differently, language hands culture down next generations through words which reflect speakers' life style (way of life) and it exhibits vocabulary of people (folk) who speak that language.

Also plants and animals which we examined in our dissertation under two main headings are concepts (terms) that we are always living together in every part of our life and in this respect, they have an important place in our vocabulary. In this study, we detected plant and animal names in scanning (screening) dictionary and compared them with those which appear in dictionaries of written language of Oghuz group of Turkic languages.

A lot of valuable studies were carried out for revealing vocabulary of Turkish language. One of these is *Tarama Sözlüğü*. In the first stage of this study, plant and animal names were tagged (carded) in *Tarama Sözlüğü* which is of great importance in that works which were written in Anatolia area reflect vocabulary. In the next stage, plant and animal names in dictionaries of the written language of Oghuz group of Turkic languages were scanned and data obtained were arranged in alphabetical order. In the final stage, plant and animal names in The Scanning Dictionary were compared with those in dictionaries of the written language of Oghuz group of Turkic languages. In the study, we gave a place to plant and animal names which appear in Oghuz group of Turkic languages but do not appear in The Scanning Dictionary. Our study which presented plant and animal names in Oghuz group of Turkic languages comparatively is a study that will provide researchers who are studying in this field with convenience and that will serve as a source.

In the introduction chapter, we explained purpose, scope and method of the dissertation; introduced *Tarama Sözlüğü*; and gave information about Azerbaijani Turkish, Gagauz Turkish, Turkey Turkish and Turcoman Turkish, which constitute today's branches of Old Oghuz Turkish and West Turkish (Western Turkic language).

Second and fourth chapters of the study includes comparison of plant and animal names that we detected in *Tarama Sözlüğü* with dictionaries of the written language of Azarbaijani Turkish, Turcoman Turkish, Gagauz Turkish and Turkey Turkish. The second chapter shows how plant and animal names that we detected in Old Oghuz Turkish have reflected on Oghuz group of Turkic languages. We also gave a place to data, obtained from searching plant and animal names which were detected in The Scanning Dictionary in etymological dictionary titled *An Etymological of Pre-Thirteenth-Century Turkish* by Sir G. Clauson. Since one of the sources that Clauson benefited from was the *Tarama Sözlüğü*, it was thought that it would be useful to compare the data obtained from the study with Clauson's Etymological dictionary. In the third and fifth chapters of the study, we gave a place

to plant and animal names which appear in Azarbaijani Turkish, Turcoman Turkish, Gagauz Turkish and Turkey Turkish, but do not appear in *Tarama Sözlüğü*.

In the final chapter, we evaluated to what extent data, obtained from *Tarama Sözlüğü* which reflect vocabulary of Old Oghuz Turkish, have been preserved in Oghuz group of Turkic languages; how they were seen; and digital data in this field. It is also emphasized to what extend the names of plants and animals are shared between the Oghuz group Turkish languages.

Keywords: Oghuz Group of Turkic Languages, *Tarama Sözlüğü*., Vocabulary, Plant Names, Animal Names.

I. GİRİŞ

Oğuz grubu Türk dillerinde yer alan bitki ve hayvan adları üzerinde durulan bu çalışmanın amacı *Tarama Sözlüğü*'nde yer alan ögelerden olan bitki ve hayvan adlarını belirleyerek bu dillerin sözlüklerindeki bitki ve hayvan adları ile karşılaştırmak, tespit edilen sözcüklerin hangi dilde ne şekilde kullanıldığını ve anlamlandırıldığını ortaya koymaktır. Böylelikle Batı Türkçesinin ilk evresi olarak kabul edilen Eski Oğuz Türkçesinde tespit ettiğimiz hayvan ve bitki adlarının Oğuz grubu Türk dillerine nasıl yansıdığının, Oğuz grubu Türk dillerinin hayvan ve bitkilerle ilgili söz varlığı bakımından ne ölçüde ortaklık gösterdiğinin ortaya konulması hedeflenmiştir. Yaptığımız tarama sonucunda bitki ve hayvan adları ile ilgili pek çok çalışma yapıldığını ancak Oğuz grubu Türk dillerinin tamamındaki bitki ve hayvan adlarının karşılaştırıldığı bir çalışma olmadığını gördük. Hayvan ve bitki adlarının Eski Oğuz Türkçesinden Oğuz grubu Türk dillerinin üyeleri olan Azerbaycan Türkçesi, Gagauz Türkçesi, Türkmen Türkçesi ve Türkiye Türkçesine nasıl yansıdığının ortaya çıkacağı kapsamlı bir çalışmaya ulaşmayı hedefledik.

Çalışmamızda incelediğimiz sözlüklerden bir tanesinde mevcut olan ve diğer sözlüklerde anlam ya da biçim bakımından karşılığı olmayan bitki veya hayvan adları gerekli madde başlarında “veri bulunamadı” şeklinde ifade edilmiştir.

Çalışmada *Tarama Sözlüğü* ile Oğuz grubu Türk yazı dillerini temsil eden Azerbaycan Türkçesi, Gagauz Türkçesi, Türkmen Türkçesi ve Türkiye Türkçesinin karşılaştırılması esas alınmıştır. Horasan Türkçesi, Harezmi Oğuz ağızları, Kaşgari ve Eynallu ağızları, Tebriz ağzı ve kimi kaynaklarda Oğuz grubu Türk dilleri içerisinde yer alan Salar Türkçesi çalışmaya dahil edilmemiştir.

Bu çalışmada Oğuz (Batı) Grubu Türk dilleri olarak kabul edilen Türkiye Türkçesi, Azerbaycan Türkçesi, Türkmen Türkçesi ve Gagauz Türkçesi yazı dili sözlükleri kaynak alınmış; *Tarama Sözlüğü*'ndeki hayvan ve bitki adları bu dillerin sözlüklerinde aranmış söz konusu hayvan ve bitki adlarının bu dillerde ne ölçüde ve hangi biçimde yaşadığı üzerinde durulmuştur. Çalışmada *Tarama Sözlüğü*, *Azerbaycan Türkçesi'nden Türkiye Türkçesi'ne Büyük Sözlük*, *Gagauz Türkçesinin*

Sözlüğü, Türkçe Sözlük ve Türkmençe Türkçe Sözlük'ten yararlanılmıştır. Çalışmada iki dilli ya da Türkiye Türkçesine aktarılmış olan sözlükler kullanılmıştır. *Tarama Sözlüğü* tam bir tarihsel bir sözlük niteliği taşımaz ancak Batı Türkçesinin tarihsel söz varlığını bütünüyle yansıtan bir kaynak henüz mevcut olmadığı için bu çalışmada *Tarama Sözlüğü*'nden yararlanılmıştır. *Tarama Sözlüğü*'nden elde edilen veri Sir G. Clauson'un *An Etymological of Pre-Thirteenth-Century Turkish* adlı sözlüğünde taranmış ve edinilen bilgiler çalışmamıza eklenmiştir. Clauson'un yararlandığı kaynaklardan biri *Tarama Sözlüğü* olduğu için, çalışmadan elde edilen verinin Clauson'un etimolojik sözlüğü ile karşılaştırılmasının faydalı olacağı düşünülmüştür. *Tarama Sözlüğü*'nde olmayan fakat Azerbaycan Türkçesi, Türkmen Türkçesi, Gagauz Türkçesi ve Türkiye Türkçesi yazı dili sözlüklerinde tespit edilen hayvan ve bitki adları da çalışmamızda belirtilmiştir. Çalışmamızın ikinci bölümünde *Tarama Sözlüğü*'ndeki hayvan adları taranmış, Oğuz Grubu Türk dillerindeki hayvan adları ile karşılaştırılmış, Clauson'un söz konusu etimolojik sözlüğünden edinilen veriler ile birleştirildikten sonra alfabetik sıraya göre çalışmamıza eklenmiştir. Çalışmamızın üçüncü bölümünde *Tarama Sözlüğü*'nde bulunmayan ancak Oğuz Grubu Türk yazı dillerinde bulunan hayvan adları tespit edilmiş diğer Oğuz Grubu Türk dillerindeki hayvan adları ile karşılaştırılmıştır. Çalışmamızın dördüncü bölümünde *Tarama Sözlüğü*'ndeki bitki adları taranmış, Oğuz Grubu Türk yazı dillerindeki bitki adları ile karşılaştırılmış, söz konusu etimolojik sözlükten edinilen veriler ile birleştirildikten sonra alfabetik sıraya göre çalışmamıza eklenmiştir. Çalışmamızın beşinci bölümünde *Tarama Sözlüğü*'nde bulunmayan ancak Oğuz Grubu Türk yazı dillerinde bulunan bitki adları taranmış, diğer Oğuz Grubu Türk yazı dillerindeki bitki adları ile karşılaştırılmıştır. Çalışmanın ikinci ve dördüncü bölümleri *Tarama Sözlüğü*'nde yer alan hayvan ve bitki adlarının Oğuz Grubu Türk dilleri ile karşılaştırılmasını içermekte; üçüncü ve beşinci bölümleri ise *Tarama Sözlüğü*'nde yer almayan ancak Oğuz Grubu Türk yazı dillerinin en az birinde görülen hayvan ve bitki adlarını ortaya koymaktadır. Çalışmanın ikinci ve dördüncü bölümlerinde kullanım kolaylığı olması bakımından *Tarama Sözlüğü*'nün her bir cildi için ayrı başlık açılmıştır.

Çalışmamızda incelediğimiz sözlüklerden birinde mevcut olan ve diğer sözlüklerde anlam ya da biçim bakımından karşılığı olmayan bitki veya hayvan adları için ilgili madde başında “Veri bulunamadı.” ifadesi kullanılmıştır.

Azerbaycan Türkçesi'nden Türkiye Türkçesine Büyük Sözlük'te aynı madde başının birkaç kez tekrarlandığı tespit edilmiş ve tekrar eden madde başlarından sadece biri çalışmamıza madde başı olarak dahil edilmiştir. Örneğin *atçibini*, *atmilçeyi* sözcüklerinin *Azerbaycan Türkçesinden Türkiye Türkçesine Büyük Sözlük*'te birlikte iki kez madde başı olduğu görülmektedir.

Az. T. atçibini, atmilçeyi “büve”, “sığır sineği”, “büvelek”, “at sineği” (s. 39).

Az. T. atmilçeyi, atçibini “at sineği”, “sığır sineği” (s. 41).

Çalışmamızda alfabetik sıra gözetilerek “atçibini, atmilçeyi” madde başı olarak tercih edilmiştir.

Çalışmada yararlanılan sözlüklerin çeviri yazı işaretlerine uyulmuştur.

A. Oğuzlar

Oğuz adının etimolojisi hakkında birçok görüş ileri sürülmüştür. Gy. Németh, 1930 yılında yayımlanan eserinde Oğuz kelimesinin “ok” ve çoğul eki “uz” olmak üzere iki morfemden meydana geldiğini söyler. “Ok”un boy anlamına geldiği Oğuz elinin boy teşkilatında da görülmektedir. Oğuz eli Boz Ok ve Üç Ok olmak üzere iki kola ayrılmıştır. Ancak başta W. Bang olmak üzere bazı bilginler, eski devir Türkçesinde kelime içinde q-ğ fonetik değişmesinin meydana gelmemiş olması sebebiyle Németh'in görüşüne karşı çıkmışlardır (Choi, 1992: 1). 1965 yılında Oğuzlar (Türkmenler) adlı önemli eserini yazmış olan Faruk Sümer ise Németh'in görüşünü savunmuştur (Sümer, 1972:1).

Oğuzlarla ilgili ilk bilgilere Müslüman tarih ve coğrafya yazarları sayesinde ulaşırız. Oğuzlar, ya da onlardan bir kısmı en geç VII. yüzyıl ortalarından beri Moğolistan'da Ötüken çevresinde yaşamışlardır. Öbür yandan İslâm müelliflerince kaydedilen bilgilere göre Oğuzların Karahanlı (912-1212) devletinin batısında Seyhun nehri (Sirderya) boylarında ve Aral Gölü civarında yaşadıklarını anlıyoruz. Bu dönemde Oğuzlar etraflarındaki Türk ve Türk olmayan boylarla mücadele etmişlerdir. Çoğu kaynakta Müslüman Oğuzlar, ‘Türkmen’ olarak bilinir (Uğurlu, 2011: 124-126).

Oğuzların, Oğuzeli’nde 8-11. yüzyıllar arasında tarihi bir geçmişleri vardır. Oğuzların yaşadıkları alan, üç büyük coğrafyaya ayrılabilir: Türkmenistan, İran ve Anadolu.

- 1) Türkmenistan bölgesi; Özbekistan’ın kuzeybatı bölgelerinden başlayıp Türkmenistan’ın siyasi sınırlarına kadar olan bölgeyi kapsamaktadır.
- 2) İran bölgesi; Hazar denizinin güneyinden batıya doğru bugünkü Türkiye sınırlarına ulaşan alanı; kuzeye doğru Kafkas dağlarına kadar uzanarak bugünkü Azerbaycan Cumhuriyeti’nin toprakları ile Güney-doğuda Afganistan’ın orta ve kuzey kısımları, bugünkü İran’ın Güney-batısındaki Kirman, Şiraz ve Isfahan gibi bölgeleri kapsar.
- 3) Anadolu bölgesi; İran sınırlarından başlayıp, batıya doğru uzanan bu bölge Türkiye, Suriye, Kıbrıs’ın kuzeyi, Ege adaları, Balkanlar ve Batı Avrupa ülkelerini kapsar (Uğurlu, 2011: 124-126).

“X. yüzyılın birinci yarısında Oğuzlar, Hazar Denizi’nden Seyhun, İnci ırmağının orta yatağındaki Fârâb ve İsficâb yörelerine kadar olan yer ile bu ırmağın kuzeyindeki bozkırlarda yaşıyorlardı. X. yüzyılın başlarında Siyah Kûh (Kara-Dağ) yarımadası Oğuzlar tarafından işgal edilmiş, bundan dolayı bu yarımada Türkçe Mangışlağ adını almıştır. Güneyde İslâm ülkeleriyle olan sınıra gelince, güneybatıda yani Harizm ülkesinde sınır Curcan (Gürgenç) ve bilhassa bu şehrin kuzey batısındaki Cit (Jit) kasabasından başlıyordu. Sir Derya’nın sol kıyısında, Karaçuk dağlarının eteğinde ve Yesi’ye bir günlük mesafede bulunan Savran (Sabran), Müslümanların Oğuzlara karşı sınır şehri idi. Sir Derya Savran’dan az ilerde Oğuzlara ait bozkır bölgesine giriyordu”. “Oğuz ülkesinin kuzey sınırına gelince X. yüzyıl İslam coğrafyacılardan İstahrî Oğuz sınırını bu yönde İtil ırmağının meydana getirdiğini söylüyordu. Bizanslı müellif İmparator Constantin’in sözleri de bunu doğruluyordu. Fakat İbn Fadlan 921 yılında Bulgar’a giderken Cim (Emba) ırmağının ötesinde Oğuzları görmemiş, buna karşılık Yayık’ın batısında Peçeneklerle karşılaşmıştı. Aşağı Seyhun ile Aral’ın çöl bölgesine Belhi’ye bağlı coğrafyacılar Oğuz çölü (Mefâzâtu’l-Guzziyye) adını verirler. Oğuzlar ise bu çöl bölgesine Karakum demektedirler” (Sümer, 1972: 33-34).

Orta Asya’dan Anadolu’ya XI. yüzyılda başlayan Oğuz-Türkmen akını XIII. yüzyıl Moğol akınının etkileri altında Anadolu’yu genel yapısı itibarı ile bir iki

yüzyıl içinde bir Türk ülkesi hâline getirmiştir. Bu durum Anadolu'ya sözlü edebî geleneklerini getiren Oğuzların XIII. yüzyıldan itibaren bir yazılı edebiyat ortaya çıkarmasını sağlamıştır (Choi, 1992: 37-38).

Kâşgarlı Mahmut Oğuzlar ve Oğuz Türkçesi hakkında bilgi veren ilk Türk yazarıdır. Oğuz Türkçesi 11. yüzyılda (Kâşgarlı Mahmut'un yaşadığı yüzyıl) henüz yazı diline sahip değildi ama Kâşgarlı Mahmut Divanü Lügati't Türk adlı eserinde, Oğuz Türkçesine dair bazı genel bilgiler vermektedir. Hatta bu eserdeki haritada Oğuzların iç coğrafyası hakkında da değerli bilgiler verir. Yaklaşık 200 yıl sonra yazı dili hâline gelen Oğuzcanın Kâşgarlı Mahmut'un verdiği temel bilgilerle paralellik gösterdiği görülmektedir. Oğuzca ilk dönemlerde tek bir yazı diline sahip idi fakat zamanla oluşan belirgin ağız farklılıklarından dolayı diğer Oğuz dilleri oluşmuştur. Oğuz Türkçesi günümüzde Türkiye Türkçesi, Azerbaycan Türkçesi, Türkmen Türkçesi ve Gagauz Türkçesi olmak üzere dört ayrı yazı diline sahiptir (Banguoğlu, 1959: 3-7).

B. Eski Oğuz Türkçesi

Önceleri konuşma dili olarak kullanılan Oğuz ağzı 13. yüzyılda Azerbaycan ve Anadolu'da yazı dili haline gelmiştir. Batı Türkçesi yazı dili 13. yüzyıldan 15. yüzyıl sonlarına dek Azerbaycan, Anadolu, Irak, Suriye ve Balkanlarda tek yazı dili olarak kullanıldı. Bu döneme araştırmacılar çeşitli adlar vermektedirler. Başlangıçta özellikle bazı Avrupalı bilginler “Altosmanische” (eski Osmanlıca) terimini kullandılar. Türkiye'de “Eski Osmanlıca” terimi Saadet Çağatay tarafından kullanıldı. Ancak bu terim yaygınlaşmadı. Bu dönem için kullanılan en yaygın terim “Eski Anadolu Türkçesi” terimidir (Ercilasun, 2014: 429-430).

Korkmaz, X. yüzyıldan itibaren Orta Asya'dan Batıya göç eden Oğuzların, XIII. yüzyıldan itibaren kendi lehçelerine dayalı olarak Anadolu ve civarında kurup geliştirdikleri edebî yazı dilini “Eski Anadolu Türkçesi” olarak adlandırır. XV. yüzyılın ikinci yarısına kadarki metinlerin dili bu şekilde adlandırıldığını ifade eder (Korkmaz 2017: 537). 15. yüzyıldaki Balkanlar sahasını içine almadığı için bu terime Faruk. K. Timurtaş'ın itiraz ettiğini ve 15. yüzyılın gramerini yazdığı eserinde “Eski Türkiye Türkçesi” terimini kullandığını belirten Ercilasun, Azerbaycan'ı dışarda bıraktığı için bu terime de itiraz eder ve “Eski Oğuz Türkçesi” terimini teklif eder. Oğuz Türkçesinin yazı dili olmadan önceki dönemine de “Ana Oğuz Türkçesi”

demenin yerinde olacağını ifade eder (Ercilasun, 2014: 429-430). Ercilasun'un görüşlerinden yola çıkarak, bu çalışmada da "Eski Oğuz Türkçesi" terimi tercih edilmiştir.

13. yüzyılda Oğuz ağzına dayanan yeni bir yazı dili yaratılmıştır. Bu yazı dilinin yaratılmasının çeşitli sebepleri vardır. Oğuzların Anadolu'ya yaptığı göçler, sözlü edebiyat geleneklerinin bulunması ve Anadolu Selçuklularının yerine beyliklerin ortaya çıkması gibi "tarihî, coğrafi, siyasî, demografik ve lengüistik" şartlar, Anadolu'da yeni bir yazı dili olan Eski Oğuz Türkçesi'nin meydana gelmesine yol açmıştır (Ercilasun, 2014: 433-438).

Muharrem Ergin Batı Türkçesini "Eski Anadolu Türkçesi", "Osmanlıca" ve "Türkiye Türkçesi" olmak üzere üç döneme ayırır. Eski Anadolu Türkçesi; Osmanlıca ve Türkiye Türkçesinden bazı yönleriyle farklılık teşkil eder. Çünkü Eski Anadolu Türkçesi bir taraftan Eski Türkçenin izlerini taşıırken diğer yandan köklerde ve eklerde bazı yeni şekil ayrılıkları görülür. Eski Anadolu Türkçesinin yabancı unsurlar bakımından Batı Türkçesinin en temiz devri olduğu söylenebilir. Bu dönemde Türkçeye Arapça ve Farsça unsurlar girmeye başlamış fakat bu unsurlar bir zaman sonra istila halini alarak Osmanlıcanın doğuşunu hazırlamıştır. Eski Anadolu Türkçesi, Türkçe hususiyetleri bakımından devrini ancak Osmanlıcanın başlarında tamamlamıştır. Eski Anadolu Türkçesinin cümle yapısı ise başlangıçtan bugüne kadar normalin dışına çıkmamıştır (Ergin, 2009: 17-18).

Korkmaz, Anadolu bölgesinin geçirdiği siyasi ve sosyal gelişmelere paralel olarak, Eski Anadolu Türkçesini kendi içinde üç alt döneme ayırır. Bunlar: Selçuklu dönemi Türkçesi, Anadolu beylikleri dönemi Türkçesi ve Osmanlıcaya geçiş dönemi Türkçesidir (Korkmaz, 2017: 537).

1) Selçuklu dönemi Türkçesi: XI. yüzyıl sonlarında, 1071 Malazgirt meydan muharebesi ile Anadolu'nun fethinden sonra, Anadolu'ya büyük dalgalar halinde çeşitli Türk boyları yerleşmiş, yerleşen Türklein en büyük kısmı Oğuzlara dayandığı için, Anadolu'da kurulup gelişen yazı dilinin temeli de genellikle Oğuzcaya dayanmıştır. 2) Beylikler dönemi Türkçesi: Anadolu Selçuklu devletinin yıkılıp parçalanmasından oluşan Anadolu beylikleri dönemini temsil eden Türkçedir. Zaman bakımından XIII. yüzyıl sonlarından XV. yüzyıl başlarına, yani Osmanlı Beyliğinin öteki beyliklerin varlığına son veren güçlü bir devlet hâline geçişine kadar uzanır. 3)

Osmanlı Türkçesine geçiş dönemi: XV. yüzyılın 2. yarısı, Anadolu Türkçesinin gelişme tarihinde bir geçiş dönemi durumundadır. İstanbul'un fethinden sonra Türk dilinin yol alışında da şimdiye kadarkinden farklı bir gelişme ve değişme baş göstermiştir. XIV. yüzyılda Türkçe, Arapça ve Farsçaya karşı mücadele göstermiştir. Bu dönemde Türkçe yer yer varlığını korusa da yetersizliğinden yakınılmış, avam dili olarak kabul edilmiştir (Korkmaz, 2017: 544).

C. Türk Dillerinin Tasnifinde Oğuz Grubu Türk Dillerinin Yeri

Bilim adamlarınca yapılmış farklı sınıflandırmalar bulunmakla birlikte genellikle Oğuz grubu Türk yazı dilleri olarak adlandırılan grupta Türkiye Türkçesi, Azerbaycan Türkçesi, Türkmen Türkçesi ve Gagauz Türkçesine yer verilmiştir.

Kâşgarlı'dan sonra Türk dillerinin tasnif tecrübelerinden toplu olarak ilk bahseden İ. N. Berezin olmuştur. Berezin'in, tasnifinde Çuvaşça, Yakutça, Kazakça vb. gibi birçok Türk dili yer almamıştır. Berezin, "Türk ya da Batı Grubu" adı altında Dağıstan, Azerbaycan, Kırım, Anadolu, Rumeli (İstanbul) dillerini toplamıştır (Choi, 1992: 19).

W. Radloff, tasnifinde Türk diyalektlerini dört gruba ayırmıştır. Oğuz grubu Türk dillerini Güney diyalektleri başlığı altında toplamıştır. Bu grupta şu diyalektler yer alır: 1) Türkmen, 2) Azerbaycan, 3) Kafkasya diyalektleri, 4) Anadolu diyalektleri (Hüdavendigâr diyalekti, Karaman diyalekti), 5) Kırım diyalekti (Karain), 6) Osmanlı diyalekti (Tekin, 1989: 143).

Ramstedt'in Güney grubu başlığı altında topladığı grupta şu diyalektler yer almaktadır: (taà>daà, dā, d>y) Türkmen (Türkmenistan, Stavropol), Türk ya da Osmanlı (Tekin, 1989: 145-146).

Samoyloviç'in tasnifinde dayandığı ölçütler şunlardır: 1) z>r değişmesi (toúuz tihir "g") 2) d> r/d/y değişmesi (aêak>ura "ayak") 3) bol->ol- değişmesi 4) -aà> -iv/u,/aà, -aw değişmesi (taà>tiv/tu taw>taà/daà) 5) -ià> -i, -ià, -ıú, ı değişmesi (çok heceli sözler'in sonunda) 6) -àan> -nı, -àan, -an, değişmesi (úalàan>yulnı, úalan) (Tekin, 1989: 147).

Samoyloviç bu altı seslik ölçüte dayanarak Türk dillerini altı gruba ayırmıştır. Oğuz grubu Türk dillerini "ol- grubu" (Türkmen, Güney-Batı) başlığı altında

toplamaştır. Bu gruba Şu diyalektler girer: Hive Cumhuriyeti halkı, Buhara Cumhuriyeti halkı, Afganistan Türkistan diyalektleri, Türkmenistan Cumhuriyeti, İran (Azerbaycan, Esterabad, Horasan vb.), Ermenistan Cumhuriyeti, Gürcistan Cumhuriyeti, Anadolu, Kuzey Suriye, İstanbul, Balkan yarımadası, Besarabya, Kırım (güney kıyıları), (Türkmen Stavropol, Kuzey Kafkasya, Astırhan) (Tekin, 1989: 147-148).

Räsänen, tasnifinde Oğuz grubu Türk dillerine “Güney-Batı grubu” başlığı altında yer vermiştir. Güney-Batı grubu Şu diyalektlerden oluşur: Türkmen, Azerbaycan, Osmanlı, Gagauz (Tekin, 1989: 151).

Arat, tek zamanlı tasnifinde “Oğuz grubu Türk dillerini “Türk Őive Grupları”nın içinde daälı- grubunda toplamıştır (Tekin, 1989: 154).

Doerfer, tasnifinde Türk dillerini 7 gruba ayırmıştır. Oğuz grubu Türk dillerine “Güney-Batı veya Oğuz grubu” başlığı altında yer vermiştir (Tekin, 1989: 160).

T. Tekin 12 gruba ayırdığı Türk dil ve diyalektlerinde Oğuz grubu Türk dillerini “dağlı grubu” başlığı altında toplamış ve belirli seslik ölçütlere göre alt gruplara ayırmıştır. Bu gruba Şu dil ve diyalektler girer: 1) qäl- alt grubu: Özbekçenin Harezmi Oğuz diyalektleri. 2) ääl- alt grubu: Türkmençe veya Türkmen yazı dili, Truhmen diyalekti, Horasani veya Horasan Türkmençesi. 3) äal- alt grubu: Azeri Türkçesi veya Azeri dili, Kaşkay ve Eynallu diyalektleri, Tebriz diyalekti, Doğu Anadolu diyalektleri. 4) úal- alt grubu: Türkçe veya Türkiye Türkçesi, Gagauzca veya Gagauz yazı dili (Tekin, 1989: 166-167).

Lars Johanson, tasnifinde Türk lehçelerini başlıca altı gruba ayırmıştır. Seslik ve coğrafi ölçütler gözetilerek yapılan bu tasnifte Oğuz Grubu Türk dilleri Güney-Batı kolunda yer almaktadır. Johanson, tasnifinde bu kolu kendi içinde üç gruba ayırır. Batı Oğuz grubunda Türkçe, Gagauzca, Azerbaycan Türkçesi; Doğu Oğuz grubunda Türkmençe ve Horasan Türkçesi; Güney Oğuz Grubunda ise İran (Kaşkay, Sonkori, Aynallu) ve Afganistan (Afşar)’daki Oğuz grupları yer alır (Johanson: 1998: 82-83).

D. Türkiye Türkçesi

Türkiye Türkçesi, Anadolu’da gelişen Oğuz Türkçesinin 1908’den itibaren olan dönemine verilen isimdir. Coğrafi özellikleri esas alan sınıflandırmaya göre ve

gelişme seyri itibarıyla Batı Türkçesinin son devresi olarak kabul edilir. Yer aldığı temel lehçe grubunda en çok konuşura sahip olan Oğuz dilidir. Türkiye, Batı Trakya, Bulgaristan, Makedonya, Yugoslavya, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Kuzey Irak'ta kullanılır (Ergin, 2009: 23; Kartallıoğlu & Yıldırım, 2007: 33).

Korkmaz, Türkiye Türkçesini geniş anlamıyla, Anadolu ve Rumeli bölgesinde kurulup gelişmiş olan ve XII. yüzyıldan günümüze kadar uzanan tarihî dönemleri de içine alan dönemin adı; dar anlamıyla, XX. yüzyıl başlarında Millî Edebiyat akımı içindeki Yeni Lisancı'ların dil anlayışından (1911-1912) başlayıp günümüze kadar uzanan dönemin yani Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki yazı dilinin adı olarak tanımlar. Korkmaz geniş anlamda Türkiye Türkçesini 3 döneme ayırır.

- 1) Eski Anadolu Türkçesi (Eski Osmanlıca, XIII-XV. yüzyıllar arası);
- 2) Osmanlı Türkçesi (XVI-XIX yüzyıllar arası.);
- 3) Türkiye Türkçesi (Yeni Türkçe, Yeni Türkiye Türkçesi, XX. yüzyıl)
(Korkmaz, 2009: LXXIX)

20. yüzyılın başlarından itibaren Türkçe yabancı dillerin gramer kurallarından arındırılmaya başlanmıştır. Osmanlı Türkçesi döneminde çok kullanılan Arapça ve özellikle Farsça yapılı tamlamalar yerini Türkçenin kurallarına göre oluşturulmuş tamlamalara bırakmışlardır (Kartallıoğlu & Yıldırım, 2007: 33).

E. Azerbaycan Türkçesi

Yüzyıllarca Arap sülalelerinin egemenliğinde kalan Azerbaycan'a 10. yüzyıldan sonra Türkler hakim olmuşlardır. Yüzyıllarca değişik kültürlere beşiklik yapmış olan Azerbaycan'ın soy birliğinin sağlanması ve kalabalık bir Türk yurdu haline gelmesi bu döneme rastlar. Bu farklı kültürel etkiler Azerbaycan'ın dilini şekillendirmiştir (Alışık, 2002: 361).

Azerbaycan Türkçesinin yazımı için 1922 yılına kadar Arap kökenli alfabe kullanılmıştır. Günümüzde ise Azerbaycan Cumhuriyeti'nde Latin ve Kiril, Güney Azerbaycan ve Irak'ta ise Arap kökenli alfabe kullanılmaktadır. Azerbaycan'da, 19. yüzyılın ikinci yarısında aydınlar arasında ana dili bilincinin oluşması sonucunda dil ve yazı kavramları değişik yönleri ile tartışılmıştır. Alfabe konusunda ilk ciddi çalışmayı, Mirza Fethali Ahundzâde yapmıştır. Modern Azeri yazı dilinin temelleri

ise 19. yüzyılın sonunda Ekinci gazetesinin bu fikri savunması ile atılır (Alışık, 2002: 362-363).

1921 yılında yeni Azerbaycan alfabesini oluşturmak üzere “Elifba Komitesi” kurulmuştur. Bu komite tarafından Latin alfabesi esas alınarak hazırlanan, Azerbaycan alfabesi 1922 yılında kabul edildi ve uygulamaya konuldu. 32 harften oluşan bu alfabe 1924 yılında okullarda ve resmi yazışmalarda Arap alfabesinin yerini aldı. 1928 yılında Türkiye’nin de Latin kökenli alfabe kabulü ile Türk coğrafyasının büyük bir kısmında yazı birliği sağlanmış oldu. 1940 yılından itibaren Slav kökenli alfabe kullanılmaya başlanmış ve 1958’e kadar dört defa değişikliğe uğrayarak bağımsızlık dönemine kadar devam etmiştir. Sovyetler Birliği’nin çöküşünü takiben 1991’de Azerbaycan Cumhuriyeti ilan edilmiş, 2001’de resmi olarak basın ve yayında Latin kökenli Azerbaycan alfabesinin kullanımı zorunlu hale gelmiştir (Alışık, 2002: 363-366).

F. Türkmen Türkçesi

Günümüzde esas olarak Türkmenistan Türkleri için kullanılan “Türkmen” kelimesini ilk defa Kâşgarlı Mahmut zikretmiştir. Başlangıçta bu kelime daha ziyade Müslümanlığı kabul etmiş Oğuzları ifade etmek için kullanılmıştır (Kara, 2007: 233). Türkmenler, 11. yüzyılda Oğuzların, Batıya doğru gitmelerinden sonra onların geride bıraktıkları boylardan ibaret bir Türk topluluğudur (Saray, 1997: 661).

Türkmen Türkçesi, Türk dilleri içinde güney-batı Oğuz grubunda yer almaktadır. Türkmen ulusunun anadilidir. Türkmenistan nüfusunun büyük çoğunluğu tarafından konuşulmaktadır. Aynı zamanda Türkmenistan dışında da Özbekistan, Karakalpakistan, Kazakistan ve Tacikistan Cumhuriyetleri ile Rusya Federasyonu’nun bazı bölgelerinde de Türkmen Türkçesi konuşan topluluklar vardır (Tokatlı, 2004: 271).

Türkmen Türkçesi, ülkede yaşayan ve kendi ana dillerini konuşan çoğunluğun etkisinden dolayı kültürel ve dilsel bakımdan farklı etkilere maruz kalmıştır. İslam kültürü içerisinde ise Türkmen Türkçesine çok sayıda Arapça ve Farsça söz dahil olmuştur. Türkmen Türkçesi yüzyıllar boyunca Arap alfabesine göre düzenlenmiş bir alfabe ile yazılmıştır. 1928 yılında Latin esasına göre düzenlenmiş yeni bir alfabe kabul edilmiştir. 1940’ta Türkmen Türkçesinde Kril alfabesine göre düzenlenmiş

yeni bir alfabe kullanılmaya başlanmıştır. Rus alfabesine Türkmen Türkçesinin beş özel sesinin eklenmesiyle oluşan bu alfabe 38 harften oluşmaktadır (Tokatlı, 2004: 271-272).

Türkmenler, 18. yüzyıla kadar Çağatay Türkçesi ile yazmışlardır. Türkmen Türkçesinin 18. yüzyılda Mahdumkuli'nin şiirleri Türkmencenin edebi dil olarak ortaya çıkmasını sağlamıştır (Kara, 2000: 4). Türkmen Türkçesi 1928'e kadar Arap alfabesiyle, 1928-1940 yılları arasında Latin alfabesiyle 1940'tan sonra Kiril alfabesiyle yazılmıştır. Latin alfabesi temelli çağdaş Türkmen alfabesi ise 1 Ocak 1996'da resmen kullanılmaya başlanmıştır (Kara, 2000: 2).

G. Gagauz Türkçesi

Selçuklu-Osmanlı Türkçesinin Anadolu'ya girişi gibi Gagauz Türkçesi de Oğuz Türkçesinin ayrı bir kolu olarak Hazar denizinin kuzeyinden Karadeniz'in Kuzey kıyılarını aşarak Güney Rusya bozkırları boyunca Batıya göç etmiş ve Tuna'nın aşağı bölgelerinde yerleşmiş, hatta Makedonya'ya kadar uzanmıştır. Gagauz Türkçesi, Hazar denizinin kuzeyinde Oğuz kitlesinden ayrılan Türk boylarının ilerleme alanları boyunca Kıpçak unsurları ile karışmıştır. Dobruca'ya ve diğer Balkan topraklarına yerleştikten sonra, bu bölgeleri yurt tutan Selçuklular ve Osmanlılardan geçen Anadolu ağız unsurları ve Arapça Farsça kelimelerle yeni bir çehre kazanmıştır. Bu sebeplerle bugün Gagauz Türkçesi, bir taraftan Eski Oğuz Türkçesine, diğer taraftan Bulgar, Kıpçak, Karay, Kırım Türkçelerine yakınlık gösterir (Özkan, 2019: 69).

18. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti Balkanlar'dan çekilmeye başlayınca Gagauzların dini ve kültürel hayatında Rusların etkisi artmaya başlamış, Kiril alfabesi ile tanışmışlardır. 1919'dan sonra Gagauz çocukları Rumen esaslı Latin harfleri ile ders görmüş 1993 yılında Latin esaslı alfabe kabul edilmiştir (Özkan, 2019: 79-82)

Gagauzlar, bugün başlıca Moldova'nın güney kısımları ve Ukrayna'nın Odesa bölgesinde yaşamaktadırlar. Moldova'da yaşayan Gagauzlar 1995'te yapılan bir referandumla özerkliklerini kazanmışlar ve yaşadıkları yere Gagauz Yeri adını vermişlerdir (Özkan, 2014: 140).

Gagauz Türkçesinin günümüze kadar kendini koruması ve Gagauz dilinin yeniden canlanması için Gagauz aydınları çeşitli faaliyetlerde bulunmuştur. Tarihi açıdan bakarsak bu etkinlikler ‘yeniden yapılanma’ (Rus perestroyka) döneminde siyasi gelişmelerle artış göstermiştir. Gagauzca, Gagauz Yeri'nin resmi dillerinden biri olarak ilan edilmiştir. 1995'te kazanılan özerklikten sonra Gagauz dili tüm öğrenciler için okul müfredatında yerini almış, radyo ve televizyon yayınları başlamıştır. Ekonomik sistemdeki değişiklikler de Gagauzcanın korunmasına katkı sağlamıştır. Uzun süreli karar aşamasından sonra Latin temelli alfabe Ocak 1996'da kullanılmaya başlanmıştır. Latin alfabesinin uygulanmasıyla Türkiye'nin basın ve edebiyatı ulaşılabilir hale gelmiştir (Menz, 2013: 153).

H. Yararlanılan Sözlükler

1. Tarama Sözlüğü

Tanıklariyle Tarama Sözlüğü 13. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar Türkiye Türkçesiyle yazılmış 227 eserin taranmasıyla ortaya çıkan bugün kullanılmayan ya da anlamı, şekli değişik olarak kullanılan Türkçe kelimelerin sözlüğüdür. Türk Dil Kurumunun ortaklaşa hazırladığı Tarama Sözlüğü 1963 yılındaki ilk baskısından günümüze kadar çeşitli düzenlemelerden geçerek son halini almıştır.

İlk aşamada XIII. yüzyıldan Günümüze Kadar *Tanıklariyle Tarama Sözlüğü* ismiyle Ömer Asım Aksoy ve Dehri Dilçin tarafından 1943-1957 yılları arasında dört kitap halinde basılmıştır. Fakat bu dört kitaptan her biri sadece 30-50 eserin tarama verilerini içine alan ayrı ayrı sözlükler idi. Birinde bulunmayan bir sözcüğü diğerinde aramak gerekiyordu. Kimi zaman da aynı sözcük bu kitapların hepsinde, ayrı ayrı anlamları vurgulamak için tekrarlanmış oluyordu. Bu dört kitapta toplam 160 eserin taramaları vardı (Yavuzarslan, 2004: 200).

Sözlük 8 ciltten meydana gelmektedir. 1.-6. ciltlerde kelimeler bulunurken 7. ciltte ekler, 8. ciltte ise dizin vardır. İçerik bakımından Oğuz Türkçesi yazı dilinin söz varlığını yansıtan Tarama Sözlüğü Türkçenin söz varlığının zenginliğini ortaya koymaktadır.

Tarama Sözlüğü tek dilli bir sözlüktür. Genel sözlük kategorisine girer fakat içerdiği malzeme bakımından aynı zamanda bir tarihî dönem sözlüğüdür. Artzamanlı bir sözlüktür. Madde başları günümüz Türkçesinde kullanılmayan ya da farklı anlamda kullanılan eskicil sözlük birimlerinden oluşmaktadır. Hem basılı/kitabîdir hem de yakın zamanda sözlüğün veri tabanı elektronik ortamda (Türk Dil Kurumunun ağ sayfasında) kullanıcılara sunulmuştur. Alfabetik sıralanmıştır. Tanıklı bir sözlüktür. Daha çok dil konusunda araştırma yapan uzman ve öğrencilerin faydalandığı özel amaçlı bir sözlüktür (Akyıldız, 2017: 3-4).

Tarama Sözlüğü Eski Oğuz Türkçesinin yazı diline dayalı söz varlığını yansıtması bakımından tarihsel sözlük niteliği taşımaktadır ancak yalnızca Türkçe olan ya da Türkçe olduğu varsayılan ve bugün kullanılmayan ya da farklı anlamda kullanılan kelimeleri içermesi bakımından Eski Oğuz Türkçesinin söz varlığını bütünüyle yansıtmaz. Bu bakımdan tam bir tarihsel sözlük niteliği göstermez. *Tarama Sözlüğü* birtakım eksik ya da hataları olduğu gerekçesiyle çeşitli eleştirilere maruz kalmıştır. Mustafa Canpolat, sözlükte taramaların amatör kişilerce yapılmış olmasından kaynaklanan birtakım hatalar olduğu görüşündedir. Canpolat'ın eleştirileri aşağıdaki gibi özetlenebilir:

Eserde bir kelimenin çeşitli fonetik şekilleri saptanmışsa, bunlardan birisi esas olarak alınmış, öteki şekillerden buna göndermeler yapılmıştır. Ancak taramalar amatör tarayıcılar tarafından yapıldığı için bu şekillerden bazıları yanlış okunmuş, kelimenin başka bir şekli imiş gibi gösterilmiştir. Örneğin bendeş (“bağdaş, beğdeş, bekdaş, bekdeş, beктаş”) şeklinde sözlüğe alınmış olan kelimenin beğdeş, bekdaş, bekdeş, beктаş” şeklindeki okunuşları tanıklardaki Arap harfleri ile gösterilen imlâlardan da anlaşıldığı gibi tarayıcıların hatasıdır (Canpolat, 1963: 179).

Eski metinlerin pek çoğunda b ve p sesleri ayırdedilmeksizin be harfi ile; c ve ç sesleri de cim harfi ile gösterilmektedir. Bu bir fonetik sorunu değil doğrudan doğruya bir imlâ sorunudur. Sözlükte cim harfi kullanılan yerlerde c, çim harfi kullanılan yerlerde ç okunmuştur. Bu yüzden “açuk” şeklinde okunması gereken kelime acuk şeklinde madde başı olarak alınmıştır. Sözlükteki tanıkların imlâsında uyulan esaslar anlaşılammamaktadır. Bugün Türkiye Türkçesinde kapalı é ile telaffuz edilen ve eski metinlerde genellikle i şeklinde geçen birinci hece vokalleri, bazı yerlerde e, bazı yerlerde i okunmuştur (Canpolat, 1963: 182).

Tarama Sözlüğü'nü oluşturmak için taranan eserlerin 81'ini Kilisli Rıfat Bilge taramıştır. 81 eserin bir kişi tarafından taranmış olması, taramaların oldukça acele ve üstünkörü yapılmış olduğunu gösterir. Taramaları yapacak kişilerin bu konuda yetkili uzmanlar olması, çeşitli eserlerin taranması ile bir araya gelen fişleri değerlendirerek sözlüğü hazırlayacak olan kimselerin bu işi titizlikle yapmaları gerekirdi (Canpolat, 1963: 185).

Talat Tekin ve Andreas Tietze'nin de *Tarama Sözlüğü*'ne ilişkin birtakım eleştirileri bulunmaktadır. Bunlar şöyle özetlenebilir:

Tarama Sözlüğü önce *Tanıklarıyla Tarama Sözlüğü* adı ile dört cilt olarak yayımlanmıştı. Ancak sözlüğün ilk baskısı bilimsel bir yayın olmaktan oldukça uzaktı. Çünkü, bu baskıda madde başı olan kelimeler Arap harfli asıl yazılışları ile değil Latin harfleri ile ve hiçbir transkripsiyon işareti kullanılmaksızın veriliyordu. Ayrıca, kelimeler için verilen tanıklarda kaynak eserdeki sayfa numaraları da belirtilmiyordu. *Tarama Sözlüğü*'nde Türkçe sanılarak alınmış birçok kelime yanında şüpheli veya yanlış, yani yanlış okunmuş, yanlış anlamlandırılmış önemli sayıda örnek kelime ve deyim de var. Ayrıca, bu sözlükte eşsesli fakat apayrı bazı kelimelerin ayrı maddeler halinde değil de aynı maddede verilmiş olması gibi yöntem yanlışlarına sıkça rastlanıyor (Tietze & Tekin, 1989: 285).

Sözlükte madde başlarında verilen kelimelerin bazılarının anlamları birbirleri ile uyuşmamaktadır ve madde başlarında verilen bazı kelimelerin kökeni belli değildir (Tietze & Tekin, 1989: 288-289).

2. Gagauz Türkçesinin Sözlüğü

Gagauz dilbilimcileri L.A Pokrovskaya, B.P Tukan, E.K Koltsa ve G.A Gaydarji 1956-1962 yılları arasında Moldova ve Ukrayna'daki Gagauz köylerine dil araştırmaları için geziler düzenlemiş, bu esnada büyük bir sözlük malzemesi derlemiş ve bu sayede ilk çağdaş Gagauz dili sözlüğünün düzenlenmesine zemin hazırlamışlardır.

Bu sözlüğün hazırlanmasına N.A Baskakov başkanlık yapmıştır. Gagauzların çoğunluğu Moldova'da yaşadığı için eserin Gagauzca-Rusça-Moldovca şeklinde üç dilli olarak yazılmasının gerekli olduğu düşünülmüştür. Sözlüğün üç dilde yazılmasındaki temel düşünce Gagauzların önce SSCB halkları arasındaki ilişkileri

sağlayan Rusçayı ve sonra Moldova'nın milli dilini benimsemelerini kolaylaştırmak olmuştur. Ukrayna, Kazakistan, Özbekistan ve diğer Sovyet Cumhuriyetlerinde yaşayan Gagauzların da bu sözlükten yararlanabilmesine olanak sağlamak da bu tercihte etkili olmuştur (Baskakov, 1991: XI).

Bu sözlük şartların elverdiği derecede Gagauz Türkçesinin söz hazinesini içine alır, Gagauz halkının konuşma ve yazı dilinde yer alan kelimeleri içerir. Sözlükte etnografik ve geleneksel folklorda rastlanan çeşitli sözlere de yer verilmiştir. Ayrıca Gagauz Türkçesi'nde sıklıkla kullanılan deyimler ve atasözleri de sözlüğe eklenmiştir (Baskakov, 1991: X).

Gagauz Türkçesi, söz varlığında Türkçe kelimelerin yanında tarihsel süreç içerisinde birlikte yaşadığı ve yakın temasta olduğu çeşitli halkların dillerinden kelimeler de barındırmaktadır. Gagauz Türkçesine en çok Slavcadan (Bulgarca ve Rusçadan) kelime geçmiştir. Bundan sonra gelen yabancı kelimelerin çoğu Romen dillerinden olan Moldovca ve Romence kökenlidir. Sovyetler birliği devrinde Gagauz Türkçesine önemli sayıda Rusça ve Moldovca kelime girmiştir. Gagauz Türkçesinin Sözlüğü bütün bu söz varlığını içermektedir (Baskakov, 1991: XI).

Rusçadan Türkiye Türkçesine İsmail Kaynak ve Mecit Doğru tarafından aktarılan bu sözlük 1991'de Kültür Bakanlığı Yayınları arasında basılmıştır. İsmail Kaynak ve Mecit Doğru sözlüğü Türkiye Türkçesine aktarırken birtakım tasarruflarda bulunmuşlardır. Çevirmenler eserin ön sözünde Batı dillerinden Gagauz Türkçesine girmiş ve Türkiye Türkçesinde de aynı şekilde bulunan birçok kelimeyi, eserin hacmini büyütmemek için sözlüğe almadıklarını ifade ederler. Sözlükte, ana dilin erimemesi için büyük bir çaba gösterilmiş ve bu yüzden bilinen birçok kelime, terim ve deyim bol bol verilmiştir. Dolayısıyla bunların büyük bir kısmının Türkiye Türkçesiyle aktarılmasına gerek görülmemiştir. Çevirmenler Gagauz Türkçesinin Sözlüğü'nün harfi harfine bir tercüme olmaktan ziyade bir "Tercüme ve düzenleme" şeklinde sunulduğunu belirtirler (Baskakov, 1991: VI).

Sözlüğün sonunda Gagauzların yaşadığı ülkedeki yerlerin adları sıralanmıştır. Bunun toponomik incelemeler bakımından yarar sağlayacağı düşünülmüştür. Ayrıca antroponomi araştırmalarına katkı sağlayacağı düşüncesiyle Gagauz soyadları ve lakaplarına da yer verilmiştir (Baskakov, 1991: VI).

3. Azerbaycan Türkçesi'nden Türkiye Türkçesi'ne Büyük Sözlük

Azerbaycan Türkçesi'nden Türkiye Türkçesi'ne iki dilli olarak hazırlanan bu sözlük Prof. Dr. Yaşar Akdoğan tarafından yazılmıştır. İki ciltten oluşan sözlük 1991'de Beşir Yayınevi tarafından basılmıştır. Sözlüğün yazımında Azerbaycan Türkçesi imlasına uyulmuştur. Sözlüğün hazırlanmasında kullanılan çeviriyazı alfabesi eserin başında belirtilmiştir. Sözlük 60.000'e yakın madde başı içermektedir (Akdoğan, 1999: V-VII).

4. Türkçe Sözlük

Türkçe Sözlük'ün birinci baskısı 1945 yılında tamamlanmıştır. Hazırlanış amacı yazıda ve konuşmada geçen yabancı sözlerle birlikte dilimizde kullanılmakta olan Türkçe sözcükler için başvurulacak bir kaynak ortaya koymaktır. Aradan geçen zaman içerisinde sürekli geliştirilen ve yenilenen *Türkçe Sözlük*'ün 2010 yılında yayımlanmış olan on birinci baskısına ulaşılmıştır. *Türkçe Sözlük*'ün bu son baskısı Prof. Dr. Şükrü Haluk Akalın'ın başkanlığında Prof. Dr. Recep Toparlı, Prof. Dr. Nevzat Gözaydın, Prof. Dr. Hamza Zülfikar, Prof. Dr. Mustafa Argunşah, Doç. Dr. Nurettin Demir, Doç. Dr. Melek Özyetgin, Uzm. Belgin Tezcan Aksu ve Uzm. Beyza Gültekin, Uzm. Burçak Okkalı, Uzm. Adem Terzi, Uzm. Yrd. Abdullah Durkun, Şener Mete ve Safa Tekeli'den oluşan Güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu Çalışma Grubu'nun katkılarıyla hazırlanmıştır (*Türkçe Sözlük*, 2011: XXI).

On birinci baskı *Türkçe Sözlük* söz, terim, deyim ve anlamdan oluşan 122.423 söz varlığına sahiptir. Sözlükte 77.005 madde başı, 15.287 madde ii olmak üzere toplam 92.292 söz bulunmaktadır. Bu sözlerin 53.541'i isim, 12.666'sı sıfat, 3.312'si zarf, 88'i zamir, 40'ı edat, 299'u ünlem, 50'si bağlaç, 9,912'si ise fiildir. Türk edebiyatından seçilmiş 34.664 örnek cümleyle sözcüklerin tanıtıldığı sözlük metni ise 1.454.903 sözden oluşmuştur. Türk Dil Kurumunun mevcut *Türkçe Sözlük* veri tabanına anlam ve örnek eklenmesi için yazar ve şairlerin eserlerinin bilgisayar ortamına aktarılması ile oluşan derlem (corpus) ilk kez bu baskıda yararlanılmıştır. Bu yol ile veri tabanında bulunmayan sözcükler belirlenmiş ve oluşturulan derlemdeki sözcükler örnekleriyle *Sözlük*'e aktarılmıştır. Türkçe derlem oluşturma çabası birkaç yıl içinde sonuçlanmış ve *Türkçe Sözlük* tamamen derleme dayalı olarak hazırlanıp yayımlanmıştır (*Türkçe Sözlük*, 2011: XXI).

5. Türkmençe Türkçe Sözlük

Türkmençeden Türkçeye iki dilli olan bu sözlük Prof. Dr. Talat Tekin'in genel yönetimi altında Hacettepe Üniversitesi öğretim elemanlarından Doç. Dr. Mehmet Ölmez, Yard. Doç. Dr. Emine Yılmaz Ceylan ve Yard. Dr. Zuhâl Kargı Ölmez ile Harp Okulu öğretim üyesi Yüzbaşı M.A Süer Eker'den oluşan akademik bir kurulca hazırlanmış 1995'te Simurg Kitapçılık ve Yayıncılık tarafından basılmıştır (Tekin & Ölmez, 7: 1995).

Madde başlarının büyük harfle yazıldığı sözlükte Türkmen Türkçesinde korunan uzunluklar belirtilmiştir. Sözcükte uzun ünlü varsa sözcüğün uzun ünlülü söylenişi ayrıca içinde küçük harflerle gösterilmiştir: ABADAN (abada:n) (Tekin & Ölmez, 8: 1995).

Çeviriyazı alfabesi ile hazırlanan sözlükte birleşik sözcükler Türkmen yazım kurallarına uyularak bazen bitişik yazılmış bazen de kısa çizgi ile birleştirilmiştir. Örneğin ACÖZE (a:cö:ze) bel. aç karnına. AÇ-AÇAN (aç-aça-n) s. içten, samimi (Tekin & Ölmez, 8: 1995).

II. TARAMA SÖZLÜĞÜ'NDEN OĞUZ GRUBU TÜRK DİLLERİNE HAYVAN ADLARI

A. CİLT I (A-B)

ağ kurdu: Ağ ören böcek, tırtıl (s. 24). Az. T. Minici: Tırtıl (kurtçuk) (s. 581); Az. T. Tırtıl: Tırtıl (s. 736); Az. T. Torgeneceyi: Ağ kurdu (s. 742). Trkm. Kebelek Gurçukı: Tırtıl (s. 310). TT. ağ kurdu: Elma, erik vb yemiş ağaçlarına zarar veren bir kurt (s. 49). EDPT ağı: From x1 onwards consistently translated 'silk brocade' and the like; earlier contexts suggest the meaning 'treasure', and cf. agı:çı:, agı:lık; 'silk brocade' as the main component of early Turkish treasures, may, however, have been the original meaning. N.o.a.b the word ağ/ağı prob. used only in such phr. as ağı kurdu 'caterpillar' noted in Osm. xvı TaS. II 9 and surviving in xx. Anat SDD 74, 76, 78, 131, 1602 prob. Has nothing to do with silk (worm); it seems to be a Sec. f. of ağu: Cf. barçın (s. 78).

ağaç delegen, (ağaç delen): Ağaç kakan denilen kuş (s. 27). Az. T. Ağaçdeşen (delen): Ağaçkakan (s. 7); Az. T. Ağacdüğen: Ağaçkakan (s. 7); Az. T. Ağacovanlar: Ağaçdelen (s. 7); Az. T. Deleyen: Ağaçkakan (s. 184). Trkm. Daşdeşen: Ağaçkakan (s. 136). Gag. T.Aaç kakan: Ağaç kakan kuşu (s. 1). TT. ağaçdelen: Yuva yapmak için ağaçları oyan böcek (s. 37); TT. ağaçkakan: Serçegillerden, gagasıyla ağaçları oyabilen ve ağaç kurtlarını yiyerek beslenen, uzun gagalı kuş (s. 37).

ağu kurdu: Panbul kurdu, kuduz böceği (s. 59). TT. bambul: Kurtçuk evresinde ekinlerin kökünü, engin evrede başakları kemiren, kahverengi kın kanatlı böcek (s. 249); TT. kuduz böceği: Kın kanatlılardan, hekimlikte yakı yakmak için kullanılan, 2 santimetre uzunluğunda, parlak yeşil renkli bir böcek, kuduz böceği (s. 1517); TT. kuduz böceği: Kuduz böceği (s. 1527).

ak çakır: Ak doğan (s. 70). **ak sunkur:** Doğan cinsinden bir kuş (s. 75). **koygun:** Ak doğan (s. 2683). **sungur, (sunkur, sungar, suknur):** Akdoğan (s. 3577). Az. T. Şungar: Akdoğan, sungur (s. 710). Trkm. Elguş: Akdoğan, sungur (s. 199); Trkm. Şunkar: Sungur, akdoğan (s. 611). TT. akdoğan: Kartalgillerden bir tür doğan,

aksungur (s. 61). TT. aksungur: Akdoğan (s. 75); TT. sungur: Doğana benzeyen, yırtıcı, avcı kuş (s. 2171).

ak kuyruk: Kanatları siyah ve kuyruğu ak olan güvercin (s. 72). Veri bulunamadı.

ak sunkur: bkz. ak çakır.

ak tavşan: Ada tavşanı (s. 79). **suğur:** Ada tavşanı (s. 3571). Az. T. Çöldovşanı: Ada tavşanı (s. 159). Trkm. Yabancı Tovşan: Yabancı tavşan (s. 633). TT. ada tavşanı: Evcil cinsleri de olan, tavşana yakın bir kemirici memeli, yaban tavşanı (s. 27); TT. aktavşan: Bir cins iri çöl sıçanı (s. 77); TT. yaban tavşanı: Ada tavşanı (s. 2498).

alaca karga, (ala karga): Saksığan (s. 82). **saksıkan, (sağsıkan):** Saksığan (s. 3261). Az. T. Alagarğa: Alakarga (s. 18); Az. T. Dolaş: Saksığan, alacakarga (s. 218); Az. T. Dolaşa: Alacakarga, saksığan (s. 218); Az. T. Dolaşan: Saksığan (s. 218); Az. T. Ğécele: Saksığan (s. 337); Az. T. Göycegarğa: Saksığan (s. 393); Az. T. hoca hoca: Ala karga (s. 465); Az. T. Sağsığan: Saksığan (s. 657); Az. T. Zağca, Zağça: 1) Ala karga 2) Saksığan (s. 818); Az. T. Zeğen (Ar.): Saksığan (s. 821); Az. T. Zihzih: Saksığan (s. 827). Trkm. Ala Karga: Ala karga (s. 232); Trkm. Zakca: Alaca karga (s. 232); Trkm. Zakıca: Alaca karga (s. 716). Gag. T. Garagatsa: Saksığan (s. 100); Gag. T. Saksan: Saksığan (s. 207). TT. alacakarga: Saksığan (s. 81); TT. alakarga: Kargagillerden, iri gövdeli, ötücü, tüyleri gövdeli bir tür kuş, kestane kargası 2) Saksığan (s. 82); TT. saksığan: Kargagillerden, karnı beyaz, kanatları ve kuyruğu kül rengi diğer yerleri parlak, kara uzun kuyruklu kuş, alacakarga, alakarga (s. 2015); TT. kestane kargası: Alakarga (s. 1401). EDPT sağızğa:n: ‘magpie’ an old animal name ending in -ğa:n (s. 818).

alaca serçe: İspinoz kuşu (s. 83). Az. T. Payızbülbülü (2): İspinoz (s. 630). TT. ağaç serçesi: Dağ serçesi (s. 38); TT. dağ ispinozu: Sırtı kara benekli, karnı beyaz, erkeğinin gerdanı portakal renginde, ağaçlık yerlerde yaşayan ispinozgillerden bir kuş. (s. 579); TT. ispinoz: İspinozgillerden, gagası kısa ve koni biçiminde, sırt tüyleri yeşilimtırak mavi, boynu ve karnı kırmızı renkte, güzel sesli bir kuş (s. 1210).

ala kuş: Tavus kuşu (s. 86). **gelin kuşu:** Tavus kuşu (s. 1627). **Tañrı kuşu:** Tavus kuşu (s. 3736). Az. T. Gızguşu: Tavus kuşu (s. 370); Az. T. Gızdarguşu, Gızlargoşu (2): Kız kuşu, tavuşçuk kuşu (s. 370); Az. T. Gızlargoşu (2): Kız kuşu, tavuşçuk (s. 372); Az. T. Tovuz: Tavus (s. 743). Trkm. Tavus: Tavus (s. 619). Gag. T. Paun: Tavus kuşu (s. 193). TT. tavus: Tavus kuşu (s. 2290); TT. tavus kuşu:

Sülüngillerden, erkeğinin tüyleri uzun, kuyruğu parlak, güzel renkli, acı ve tiz sesli, süs hayvanı olarak beslenen bir kuş, tavus (s. 2290).

ala sığırcık: Çekirgeyi kıran bir çeşit sığırcık kuşu (s. 88). Az. T. Arıyéyen, caylag, sarguşu: Sığırcık (s. 32); Az. T. Sar (Far.): Sığırcık (s. 661); Az. T. Sığırcım: Sığırcık (s. 674). Trkm. Sar: Sığırcık kuşu (s. 559); Trkm. Gara Sar: Siyah sığırcık kuşu (s. 562). Gag. T. Kara kuş: Sığırcık. (s. 157); Gag. T. Sırcık: Sığırcık (s. 216). TT. sığırcık: Serçegillerden, siyah renkli, uzun gagalı, serçeden iri, ötücü bir kuş, çoğurcuk, çekirge kuşu (s. 2090).

alıcı, (alıcı kuş): Avını kaçırmayan, avcı (s. 101). TT. alıcı kuş: Avcı kuş (s. 92); TT. avcı kuş: Şahin, doğan, kartal, atmaca gibi başka hayvanları yakalamakta usta olan kuş, alıcı kuş (s. 191).

alnı çakal: Alnı sakar (s. 110). **çakal (at):** Alnı veya ayakları beyaz olan (at) (s. 798). **sakar:** Alnında uğursuz sayılan nişan ve kendisinde bu nişan bulunan (s. 3253). Trkm. Mañlayı depel at: Alnı sakar at (s. 148); Trkm. Sakar: Alnı beyaz lekeli hayvan (s. 554). Gag. T. Brezu: Alnında beyaz leke bulunan hayvan (s. 40); Gag. T. Çakal: Alnında beyaz bulunan at (akbaş) (s. 49); Gag. T. Doru çakal: Alnı beyazlı doru at (s. 49); Gag. T. Kara çakal: Alnı beyaz siyah tüylü at (s. 49); Gag. T. Sakar: Alnında beyaz leke bulunan öküz, boğa (s. 206). EDPT oğar at: al-farasu'l ağarr 'a horse with a white blaze on its forehead'; this word agrees with the Ar. In sound and meaning except that in Ar. the alif carries a fatha and in Turkish a êamma Kaş I 53 ; a.o I 335 (bol) (s. 89).

anduk, (andık, anduğ): Sırtlan (s. 148). **yahlı kurt:** Sırtlan (s. 4235). Az. T. Erdeva, Erdov: Sırtlan (s. 269); Az. T. Ğibiréşen, Ğoréşen: Sırtlan (s. 336); Az. T. Ğebirgazan: Sırtlan (s. 336); Az. T. Ğoréşen: Sırtlan (s. 384); Az. T. Kaftar: Sırtlan (s. 520). Trkm. Sırtlan: Sırtlan (s. 579). TT. andık: (hık) Sırtlan (s. 123); TT. sırtlan: Sırtlangillerden, genellikle leşle beslenen, etçil, postu benekli bir hayvan, yeledi kurt (s. 2103).

anıt, (ankıt, ankut): Bir çeşit su kuşu (s. 158). Az. T. Angut: Angut (s. 27). TT. angut: Ördekgillerden, tüyleri kiremit renginde, evcilleştirilebilen bir yaban kuşu (s. 125). EDPT anıt: 'a rather large bird predominantly red' originally the ruddy goose (Anas çasarsa)' but lather used for other large birds (s. 176).

anız (II), ağız (IV): Yağız (at) (s. 160). Gag. T. Yaaz: Yağız at (s. 254).

Arap tavşanı: Tarla faresi (s. 185). Az. T. Çölsıçanı: Tarla faresi. (s. 160); Az. T. Geleni: Geleni, tarla faresi (s. 342) Az. T. Yereşen: Tarla faresi (s. 805). Gag. T. Keleme sıçanı: Bir sıçan türü (s. 216). TT. tarla faresi: Sıçangillerden, on santimetre uzunluğunda, toprağı oyup yuva yapan, ekinlere zarar veren bir tür fare, tarla sıçanı. (s. 2272); TT. tarla sıçanı: Tarla faresi (s. 2272).

arayıcı it: Av köpeğı (s. 185). Az. T. Alabaş: Av köpeğı (s. 17); Az. T. Meretz: Tazı (altı aylık) (s. 573); Az. T. Oviti (tulası): Av köpeğı (s. 617). Trkm. Tazı: Tazı (s. 621). Gag. T. Kopoy: Avcı köpeğı (s. 162); Gag. T. Tazı: Tazı (s. 240). TT. av köpeğı: Tazı, kopoy, zağar vb ava yardımcılık etmeye alıştırlmış köpek (s. 191); TT. tazı: Genellikle tavşan avında kullanılan, uzun bacaklı, çekik karınlı, çok çevik bir tür köpek (s. 2292). EDPT tayğa:n: ‘greyhound, borzoi’; prob. an old animal name ending in –ğa:n (s. 568).

aru: Arı (s. 241). Az. T. Zenbur (Ar.): Arı (s. 823). Trkm. Arı: Arı (s. 32). Gag. T. Arı: Arı (s. 16). TT. arı: Zar kanatlılardan, bal ve balmumu yapan, iğnesiyle sokan böcek (s. 148). EDPT arı: a large stinging insect, ‘bee, wasp, hornet’ (s. 196).

arvana, (avrana): Dişi deve (s. 242). Trkm. Köşekli Düye: Yavrulu dişi deve (s. 424); Trkm. Düye Gurruk: Sağılmayan dişi deve (s. 185); Trkm. Maya: Bir deve türü (s. 449). TT. maya: Damızlık dişi hayvan (s. 1637). EDPT inge:n: ‘female camel’ (s. 184). EDPT titir: ‘female came’; the difference in meaning, if any, between this word an inge:n is not apparent (s. 458).

as (I), (ars): Gelincik denilen hayvan (s. 243). **(gelincik), (gelüncük):** Ars denilen hayvan (s. 1627). Az. T. Mışovul: Gelincik (s. 579). Gag. T. Gelincik sıçanı: Gelincik (s. 216). TT. gelincik: 1) Sansargillerden, ince uzun yapılı, sivri çeneli, küçük bir hayvan (s. 921). EDPT arğu:n: ‘weasel or the like’ (s. 216). EDPT a:s: properly ‘ermine’, occasionally used for ‘weasel’ (s. 240). EDPT sarsa:l: There is no widely distributed Turkish word for ‘weasel’ (s. 854).

aygur, (aykur): Aygır (s. 317). Az. T. Aygır, Ayğırın: Aygır (s. 47). Gag. T. Aygır: Haygır (s. 22); Gag. T. Haygır: Aygır (116). TT. aygır: Damızlık, erkek at (s. 203). EDPT adğır: ‘stallion’. A very early (First period) 1. -w. İn Mong as acırğa s.i.a.m.l.g., usually as ayğır or the like, see Shcherbak, p,87 Acırğa is listed in San. 32 v. 5 specifiially as a Mong. word meaning nar ‘meal’ that is ‘fağl’ stallion; the

latter word was corrupted to fucl 'horse-radish' in some intermediate authority, and the word with that meaning appears in some lather authorities (s. 47).

ayu inceği: Ayı yavrusu (s. 341). Az. T. Ayıbalası: Ayı yavrusu (s. 47); Az. T. Ayı potası: Ayı yavrusu (s. 47); Az. T. Pota, Potug: 2) Ayı yavrusu (s. 640); Az. T. K iik ayı: K uuk ayı (s. 532). Trkm. Ayı agası: Ayı yavrusu (s. 39). Gag. T. Ayıcık: Ayı yavrusu (s. 22).

ayrık (II), (ayrık koçu, ayrık koyunu): Yabani geyik ve sığır (s. 335). **sığın, (sığın geyik, sığın geyiği):** Yabanî geyik ve sığır (s. 3405). Az. T. Arğalı, Arhar: (1)Yaban koçu (s. 31); Az. T. Arhalı: Yaban koçu (s. 31); Az. T. Alaca maral: Ala geyik, sığın (s. 17). Trkm. Dağ goı: Yaban koyunu (s. 276). TT. argali: Yaban koyunu (s. 148); TT. alageyik: Geyikgillerden, Güney Avrupa ve Kuzey Afrika'da yaşayan, yazın postunda ak benekler oluşan, erkeklerin boynuzları yere doğru kürek biçiminde genişleyen bir cins geyik, sığın (s. 82); TT. sığın: Alageyik (s. 2089); TT. yaban koyunu: Boynuzlugillerden, Kuzeydoğu Asya, Avrupa ve Anadolu'da yaşayan, büyük boynuzları olan bir tür koyun, argali, muflon (s. 2497). EDPT arka:r: 'the mountain sheep, ovis argali', although the Ar. words used by Kaş normally mean 'mountain goat, chamois' (s. 216). EDPT sığın: 'the male maral deer'; clearly identified as such by he phr. sığın muyğak 'male and femake maral deer' (s. 811).

ayrılık kargası: Burnu ve ayakları kızıl karga (s. 338). Veri bulunamadı.

azu issi: Azı dişi olan, yırtıcı hayvan (s. 355). Gag. T. Yırtışık: Yırtıcı hayvan (s. 260).

bağırtlak, (bağırtlak kuşu, boğurtlak): Yabani  rdek, kıl kuyruk kuşu (s. 371).

bağrı kara: Bağırtlak kuşu, kılkuşruk (s. 376). Az. T. Bağrıgara: Bağrıgara (kuş) (s. 55); Az. T. Fitleyencüre: Bağırtlak (s. 297); Az. T.  otke: Bağırtlak (s. 470). TT. bağırtlak: Orta büyüklükte, eti sevilen bir cins göçebe ördek, bozkır tavuğu (s. 228); TT. bağrıgara: Bir tür iskete kuşu (s. 232); TT. bozkır tavuğu: Bağırtlak (s. 393). EDPT bağırlak: 'sand grouse' (s. 319).

bağrı kara: bkz. bağırtlak, (bağırtlak kuşu, boğurtlak).

baklan kaz: Angıt kuşu (s. 385). Az. T. Angut: Angut. (s. 27). TT. angut:  rdekgillerden, tüyleri kiremit rengine, evcilleştirilebilen bir yaban kuşu (s. 125).

balaban: Çakır doğan, üsküflü doğan (s. 387). **ötleğü:** Doğan cinsinden bir alıcı kuş (s. 3134). Az. T. Balabanguşu: Balaban kuşu (s. 58); Az. T. Danguşu: Balabankuşu (s. 171); Az. T. Vağ: Balaban (kuş) (s. 772); Az. T. Vakay: Balaban, kuş (s. 773). TT. balaban kuşu: Bataklıklarda yaşayan, balıkçıla benzer, eti yağlı ve ağır, iri bir kuş (s. 242).

balak: Manda yavrusu (s. 388). **kömüş malağı:** Manda yavrusu (s. 2693). Az. T. Balag, Balah: Balak, malak (s. 58); Dana-kelçe: Malak (bir yaşında) (s. 171); Az. T. Düyece, Düyeçe: 2) Balak, malak (s. 238); Az. T. Gédég: Malak, balak (s. 338); Az. T. Gedek: Malak, balak (s. 338); Az. T. hotk: Balak, malak (s. 470); Az. T. Hötek: Malak, balak (s. 472); Az. T. Pota, Potug (1): Malak (s. 640). Gag. T. Kotak: Manda yavrusu (s. 163). TT. malak (hık): Manda yavrusu (s. 1615).

balıg: Balık (s. 389). Az. T. Ağgöz (Akgöz): Balık (s. 9); Az. T. Balıg: Balık (s. 59). Trkm. Balık: Balık (s. 45). Gag. T. Balık: Balık (s. 28). TT. balık: Omurgalılarından, suda yaşayan, solungaçla nefes alan ve yumurtadan üreyen hayvanların genel adıdır (s. 243). EDPT balık: 'fish' (s. 335).

balıkçır, (balıkçıl, balıkçın): Balıkçıl (s. 390). Az. T. Denizgaranguşu: Balıkçın (s. 189); Az. T. Sugaranguşu: Deniz kırlangıcı (s. 688). TT. balıkçın: Perde ayaklılardan, uzunca gagalı, uzun ve çatal kuyruklu deniz kıyılarında yaşayan bir kuş cinsi, deniz kırlangıcı (s. 244). EDPT balıkçın: 'heron' lit. 'fish-eating bird' (s. 337).

banbul kurdu, (bamil kurdu, panbul kurdu): Kuduz böceği (s. 397). TT. bambul: Kurtçuk evresinde ekinlerin kökünü, engin evrede başakları kemiren, kahverengi kın kanatlı böcek (s. 249); TT. kuduz böceği: Kın kanatlılardan, hekimlikte yakı yakmak için kullanılan, 2 santimetre uzunluğunda, parlak yeşil renkli bir böcek, kunduz böceği (s. 1517); TT. kunduz böceği: Kuduz böceği (s. 1527).

bavlı: Av tutmağa alışmış, alıştırılmış (s. 458). TT. bavlı: Ava alıştırılmış hayvan (s. 284).

bednus (bedinus, bidnus, tebnus): Horuz (s. 477). **tavuk:** Horuz (s. 3774). Az. T. horuz: Horoz (s. 468); Az. T. Mürğiseher (Far.): Horoz (s. 592). Trkm. Horaz: Horoz (s. 351); Trkm. Mâşe: Horoz (s. 452). Gag. T. Foroz: Horoz (s. 98); Gag. T. Horoz: Horoz (s. 118); Gag. T. Kokoş: Horoz (s. 160). TT. horoz: Tavukgillerden, tavuğun erkeği olan kümes hayvanı (s. 1110).

beğ: Kuş avlamak için kullanılan başka kuş (s. 480). Veri bulunamadı.

besirek, (beserek, biserek): Tüylü ve besili erkek deve, hecin (s. 524). **buğra:** Erkek deve, puğur (s. 682). **buğur, (puğur):** Erkek deve, iki hörgüçlü deve (s. 684). Az. T. Birgüvenli: Hecin, (deve). (s. 97); Az. T. Bihürgüclü, Birgüvenli: Hecin. (s. 97); Az. T. Biserek: Hecin, mehari devesi. (s. 99); Az. T. Buyğur, Buyhursu: Buğra (s. 115); Az. T. Ner (Far.): Erkek deve (s. 603). Trkm. Bugra: İki hörgüçlü deve (s. 85); Trkm. Bugurçı: Üç yaşında erkek deve (s. 85); Trkm. Erek: (2) Çift hörgüçlü deve (s. 203); Trkm. Heşdek: Çift hörgüçlü erkek deve. (s. 345); Trkm. İki Örküçlü Düye: İki hörgüçlü deve (s. 507). TT. beserek: İki hörgüçlü deve ile boz devenin melezi olan devenin erkeği (s. 314); TT. tülü: Uzun tüylü, özel güreşlerde yararlanılan erkek deve (s. 2398); TT. buğra: Erkek deve, iki hörgüçlü deve, buğur (s. 404); TT. buğur: Buğra (s. 405). EDPT buğra: ‘a camel stallion’. The word was used as a p.n by the Karakhanid dynasty and was an early (s. 317).

binit, (binüt): Binecek hayvan (s. 581). Veri bulunamadı.

biliç: Piliç (s. 572). **bülüç:** Piliç (s. 741). **pülüç:** Piliç (s. 3207). Gag. T. Piliç: Piliç (s. 196). TT. piliç: Tavuğun küçüğü, erginleşmemiş tavuk veya horoz (s. 1924).

bortlak: Deve yavrusu (s. 639). **köşek, (köçek):** Deve yavrusu (s. 2703). **taylak:** Henüz yük vurulmamış genç deve (s. 3781). **torum:** Deve yavrusu, genç deve (s. 3830). Az. T. Deve balası: Dorum, köşek, taylak (s. 196). Trkm. Köşek: Deve yavrusu (s. 424); Trkm. Torum: Altı ayla bir yaş arasındaki deve yavrusu (s. 633); Trkm. Oğşuk: İki yaşındaki deve (s. 483). Gag. T. Köşek: Deve yavrusu (s. 166). EDPT botu: ‘camel colt, usually under a year old’ (s. 299). EDPT torum: ‘a camel colt’, the next age group beyond a botu ,q.v; the age indicated varies in different languages (s. 549). EDPT köşek: ‘a young animal’ (s. 753).

boymul: 1) Boynu halka gibi vücudunun renginden başka renkte olan hayvan veya kuş (s. 649). Az. T. Muymul: Boymul (serçe kuşu) (s. 587).

boymul: 2) Doğan cinsinden yırtıcı bir kuş (s. 649). Trkm. Gövenek: Muymul kuşu, bir tür atmaca (s. 298). TT. delice doğan: Kartallar takımının kartalgiller familyasından bir kuş. (s. 616); TT. moymul: Atmaca ve doğana benzeyen bir tür yırtıcı kuş (s. 1698).

boynuzlu böce: Kabuklu sümüklü böcek (s. 652). **burma sade:** Kabuklu sümüklü böcek, mühre (s. 710). Az. T. Babagulu: Salyangoz. (s. 52); Az. T. Çotulhama: Salyangoz (s. 159); Az. T. Helezun (Ar.): Salyangoz (s. 443); Az. T. İlbiz: Salyangoz

(s. 490). Gag. T. Melk: Sümüklü böcek, salyangoz (s. 75). TT. salyangoz: Yumuşakçalardan, bahçelerin nemli yerlerinde yaşayan, sarmal kabuklu küçük hayvan (s. 2022).

bö, (böy): Zehirli örümcek (s. 662). Trkm. Möy: Zehirli bir böcek, zehirli örümcek (s. 464). TT. böğ: Eklem bacaklılardan, soluk sarı renkli, zehirli bir örümcek türü (s. 396); TT. karadul: Sokması büyük acı veren, iri, esmer, zehirli örümcek (s. 1315). EDPT bö:g: ‘a poisonous spider, tarantula’ (s. 323).

böce: Böcek (s. 662). **böcük:** Böcek (s. 663). Az. T. Ballica: Haşere (s. 59); Az. T. Başmagçı: Böcek (s. 71); Az. T. Cücü: Böcek, haşere (s. 137); Az. T. Heşerat (Ar.): Haşere (s. 451); Az. T. Siseg: Haşere (s. 680). Trkm. Mör-Möcek: Haşarat (s. 463). Gag. T. Böcek: Haşarat (s. 40). TT. böcek: 1) Eklem bacaklıların, altı bacaklı, çoğu kanatlı ve vücutları baş, göğüs ve karın olarak eklemlerden oluşmuş hayvan sınıfı, haşere (s. 395); TT. böcü (2): Böcek (s. 396); TT. haşere: Böcek (s. 1056).

böcük: bkz. böce.

böğürtlen kuşu: Bokluca bülbül (s. 664). **çırıtboğa:** Ötleğen kuşu (s. 908). **diken serçesi:** Çalı kuşu, çalı bülbülü, bokluca bülbül, çinkit kuşu. (s. 1143). **ötleğen, (ötlüğen):** Bokluca bülbül de denen çok öter ve sığırcığa benzer bir kuş (s. 3133). Az. T. Bitdiyan, Bitdiyen: Ötleğen, çalı bülbülü (s. 100); Az. T. Bitleyen: Ötleğen, çalı bülbülü (s. 100); Az. T. Çalıguşu: Çalıkuşu (s. 141); Az. T. Gamişguşu: Sazlık yelvesi, (emberiza schoeniclus), çalı bülbülü (s. 311). Trkm. Cıkçiki: Çalı bülbülü (s. 102); Trkm. Cokcokı: Yelve (s. 102). TT. bayır kuşu: Çalı bülbülü (s. 287); TT. çalı bülbülü: Serçegillerden, güzel öten, küçük bir kuş, ötleğen, bayır kuşu (s. 486); TT. çalı kuşu: Serçegillerden, başı koyu kırmızı, gövdesine doğru rengi açılan çalılık yerleri seven ötücü bir kuş (s. 486); TT. ötleğen: Çalı bülbülü (s. 1863).

buğra: bkz. besirek, (beserek, biserek).

buğur, (puğur): bkz. besirek, (beserek, biserek).

bunbur: Domuzlan böceği, bok böceği (s. 695). **doñuzlan kurdu, (doñuzlan böceği, toñuzlan böceği, tomuzlan boceğ, toñuzlan kurdu):** Bok böceği (s. 1218). **karaböce:** Domuzlan (s. 2254). Az. T. Garaböcek: Domuzlan (s. 318); Az. T. Garagurd: Domuzlan (s. 320); Az. T. Garamöceh, Garamöcüh: Bok böceği, gübre böceği (s. 321); Az. T. Péyınböceyi, Péyınurdu: Bokböceği (s. 634); Az. T. Pıspısa,

Pıspısı, Pıspısta: Bokböceği, gübreböceği (s. 635). Gag. T. Bok: Bok böcee böceği (s. 38); Gag. T. Kısıkç: Gübre böceği (s. 148); Gag. T. Malak: Gübre böceği (s. 171). TT. bok böceği: Kın kanatlılardan, genellikle otçul memeli hayvanların gübrelerinde yaşayan ve bokla beslenen böcek, pislik böceği. (s. 374); TT. domuzlan: Kın kanatlılardan bir böcek (s. 703); TT. gübre böceği: Kın kanatlılardan gübre ile beslenen bir böcek cinsi (s. 993); TT. pislik böceği: Bok böceği (s. 1928).

burma sadef: bkz. boynuzlu böce.

buzağu, (buzağı, bızağu, buzakı): İnek ve benzeri hayvanların yavrusu (s. 733). Az. T. Bılbılı: Buzağı (s. 90); Az. T. Bicegi: Buzağı (s. 91); Az. T. Buzov: Buzağı (s. 116); Az. T. Danaça: Buzağı (s. 171); Az. T. Düyece, Düyeçe: 1) Buzağı (s. 238); Trkm. Buzav (esk): Buzağı (s. 90); Trkm. Göle: Dana, buzağı (s. 291). Gag. T. Bızaa: Bızaa (s. 35); Gag. T. Buzaa: Buzağı (s. 44). TT. buzağı: Yeni doğmuş, ana sütüyle beslenen sığır yavrusu (s. 420);. EDPT buza:ğu: 'a calf' a very old word ending in -ğu (s. 391).

buzağılık inek: Doğuracak inek (s. 733). Veri bulunamadı.

buzağu dişi: Dana burnu denilen böcek (s. 734). Az. T. Danabaş (1): Danaburnu (s. 171). Trkm. Buzav: Danaburnu (s. 90). Gag. T. Dana burnusu: Ayıcık, yüzen böcek (s. 67). TT. danaburnu: Toprak içinde yaşayıp bitkilere, köklerini keserek zarar veren bir böcek, kök kurdu (s. 592).

büğelek, (Büvelek): Sığır sineği, eğrice (s. 735). **eğrice:** Büvelek denilen sinek (s. 1402). **güveğen:** Büvelek (s. 1884). **it yavsası:** İt sineği, at sineği (s. 2129). **köyeğen:** Eşek sineği, büvelek, eğrice (s. 2707). **üvez, (üvez):** Sivrisinek, at sineği, eşek sineği, tatarcık, büvelek (s. 4127). Az. T. Atçibini, Atmilçeyi: Büve, sığır sineği, büvelek, at sineği. (s. 39); Az. T. Atmilçeyi, Atçibini: At sineği, sığır sineği (s. 41); Az. T. Böeleh, Büeleh: Büve, büvelek (s. 108); Az. T. Böğelek: Büvelek (s. 108); Az. T. Böyelek: Büve, büvelek (s. 108); Az. T. Büeleh: Büve, büvelek (s. 116); Az. T. Büve: Böğ (s. 119); Az. T. Gigovun, Gigoun, gügcin, gügöün: At sineği (s. 373); Az. T. Hekbeçe: Üvez, böcek (s. 442); Az. T. İtarısı: At sineği (s. 513); Az. T. İtmilçeyi: At sineği (s. 515); Az. T. Kodef: Atsineği (s. 537); Az. T. Mozalan: At sineği (s. 585); Az. T. Torpagarısı: Büve, büvelek (s. 742). Trkm. Bökelek: Atsineği, üvez (s. 82). Gag. T. Büürek: At sineği (Büürek sinee) (s. 45); Gag. T. Köör sinek: At sineği (s. 165); Gag. T. Köör sinek: At sineği, sivri sinek (s. 218). TT. at sineği:

Çift kanatlılardan, uzunluğu 8 milimetre kadar olan, kanatları büyük ve küt, at, sığır ve domuzların bacak ve kuyruk aralarında yaşayan, eklem bacaklı bir tür sinek (s. 189); TT. bügelek: Büve (s. 422); TT. büve: Genellikle sığırlara saldıran, onların kanını emen, vızıltılarıyla tedirginlik yaratan sokucu sinek, bügelek, dızdız (s. 426); TT. eğrice: Sığır sineği (s. 764); TT. sığır sineği: Yumurtalarını sığırın teni altına bırakan sinek, eğrice (s. 2090); TT. üvez: Sivrisineğe benzer bir böcek (s. 2458). EDPT köke:gün: ‘horse-fly’ and the like; presumably (s. 710).

bülüç: bkz. biliç.

büre, (püre): Pire (s. 741). Az. T. Alagurt: Pire (hayvanlarda) (s. 18); Az. T. Bire: Pire (s. 96). Trkm. Büre: Pire (s. 91).GAG Pire: Pire (s. 196). TT. pire: Pireler takımından, insanın ve bazı hayvanların kanını emerek yaşayan, iyi sıçradığı için kolay yakalanamayan, küçük, asalak böcek (s. 1926). EDPT bürâe: an old word ending in -âe:: ‘flea’ (s. 362).

büt: Bit (s. 744). Az. T. Yovşah: Bit (s. 812). Trkm. Bit: Bit (s. 74). TT. bit: Yarım kanatlılar alt takımına giren, insan ve memeli hayvanların vücudunda asalak olarak yaşayan böcek, kehle (s. 362). EDPT bit: originally ‘louse’, but also used for ‘bug’ and other parasites, including those on stored products (s. 296).

B. CİLT II (C-D)

camus öküzü: Erkek manda (s. 748). Az. T. Kel: Erkek manda (s. 527).

cardın: İri sıçan (s. 754). Az. T. Susiçovulu: Su sıçanı, keme (s. 689). TT. keme: Büyük sıçan (s. 1383).

ceren, (ceran, ceyran): Ceylan, ahu (s. 761). **meral, (maral):** Ceylan, gazâl (s. 2804). Az. T. Céyran: Ceylan (s. 129); Az. T. Ğezal (Ar.): Gazal (s. 358); Az. T. Gızal: Gazal, ceylan (s. 370); Az. T. İnek: (2) Dişi geyik (s. 496). Trkm. Ceren: Ceylan, geyik (s. 99); Trkm. Keyik: Ceylan (s. 407); Trkm. Maral: Dişi geyik, ceylan (s. 446). TT. ahu: Ceylan (s. 56); TT. ceylan: Çift parmaklılardan, boynuzlugiller familyasından, çöllerde yaşayan, çok hızlı koşan, gözlerinin güzelliği ile tanınan, ince bacaklı, zarif, memeli hayvan (s. 458); TT. gazal: Ceylan (s. 908); TT. geyik: Geyikgillerden, erkeklerinin başında uzun ve çatallı boynuzları olan memeli hayvan (s. 939); TT. maral: Dişi geyik (s. 1626). EDPT ıvık: ‘the female gazelle’; the male is VU sukak, q.v n.o.a.b.; it seems possible that the medieval word spelt ayrak and the

like is a misreading of this word, and accordingly the occurrences are listed here, but this could be a Dev. N. Fr ayr- (adır-) in the sense of an animal with branching horns', the translations of it are some what different (s. 8). EDPT sukak: the male of the ıvık, q.v., which was almost certainly 'female gazelle', so presumably 'male, gazelle;' etymologically explicable as Dev. N. fr. suk- lit. 'thrusting' (s. 808).

cırlayık, (cirtlayık, cırlayık, cırtlayık): Ağustos böceği (s. 770). Trkm. Tsikada: Ağustos böceği (s. 636). TT. ağustos böceği: Eş kanatlılardan, erkeği yazın karnının altındaki özel bir organdan kesik ve sürekli ses çıkaran bir böcek, orak böceği. (s. 51); TT. cırlayık: (2) Ağustos böceği. (s. 461); TT. orak böceği: Ağustos böceği (s. 1808).

cınkay: İskete kuşu (s. 770). Az. T. Alacehre: İskete, baştankara (s. 18). TT. iskete: Serçegillerden, gagaları dişli, zararlı böcek ve kurtlarla beslenen , güzel sesli bir kuş (s. 1208).

cibin, (ceban): Sinek; sivri sinek (s. 772). Az. T. Ağcaganad: Sivrisinek. (s. 8); Az. T. Çibin: Sinek (s. 154); Az. T. Dıtdılı: Sivrisinek (s. 201); Az. T. Diddi, diddili: Sivrisinek (s. 202); Az. T. Dıtdili: Sivrisinek (s. 213); Az. T. Hünü: Sivrisinek (s. 477); Az. T. Uzunburun: Sivrisinek (s. 758). Trkm. Çıbın: Sivrisinek (s. 118). EDPT siñek: 'a buzzing insect' of various kinds; Dim, f. of the onomatopoeic siñ; survives only in SW (s. 838).

cücük: Cıvcıv, kuş yavrusu (s. 780). **cüje:** Cıvcıv, yavru (s. 780). **tavucak:** Tavukçuk (s. 3774). Az. T. Cüce: Cıvcıv. (s. 137); Az. T. Etbala, Etcebala: Tüysüz cıvcıv (yumurtadan yeni çıkmış) (s. 277); Az. T. Etce: Tüysüz cıvcıv (s. 277); Az. T. Etmeten: Tüysüz (cıvcıv) (s. 279); Az. T. Ganadlanmış: Kanat büyütmüş, tüylenmiş (kuş vb. yavrusu) (s. 312); Az. T. Guş balası: Kuş yavrusu (s. 415); Az. T. Guşcuğ, Guşcuğaz: Kuş yavrusu. (s. 415); Az. T. Sısgameten: Kuş yavrusu (yeni doğmuş) (s. 676); Az. T. Zığla, Zılğa: Cıvcıv (s. 827). Gag. T. Ciuciu: Cıvcıv (s. 48). TT. cıvcıv: Kümes hayvanlarının yumurtadan yeni çıkmış yavrusu (s. 470); TT. cücük: 1) Kümes hayvanlarının yavrusu 2) Kuş yavrusu (s. 473). EDPT bala: originally 'a young bird, nestling' (s. 332).

cüje: bkz. cücük.

çakal (at): bkz. alnı çakal.

çakır, (çakır doğan): Doğan ile atmaca arası bir av kuşu (s. 800). Az. T. Toğrul: Toğrul, çakırdoğan (s. 739). TT. çakırdoğan: Yırtıcı kuşlardan bir tür doğan, tuğrul (s. 483); TT. tuğrul: Çakırdoğan (s. 2384).

çakşurlu güğercin, (çağşırlı güğercin): Paçalı güvercin (s. 804). Veri bulunamadı.

çalık at, (çalık, çaluk at): Çok sıçrayan, rahat durmayan (at) (s. 808). Az. T. Çortdağan, Çortayı: Binicisini yoran (at) (s. 159).

çamış, (çamuş): Haşarı, sert başlı (hayvan) (s. 820). Az. T. Başıberk: Huysuz, inatçı at (s. 68); Az. T. Bednal (Far.): Huysuz (at) (s. 77); Az. T. Gahgir: Huysuz, harın at (s. 307); Az. T. Gehgir: Dik başlı, huysuz, haşın at (s. 340); Az. T. Harınmadiyan: Harın kısrak, huysuz at (s. 434); Az. T. Nerevis: Harın (at). (af, 603); Az. T. Üzengivermeyen: Bindirmeyen, huysuz (at) (s. 768). Gag. T. Harın beegir: Huysuz at (s. 113); Gag. T. Sert beegir: Sert beygir (s. 214); Gag. T. Çınar beygiri: Kötü huylu at (s. 58).

çapgın at, (çapkın at): Hızlı koşan at (s. 824). **öğdül atı:** Yarış, koşu atı (s. 3055). Az. T. Çortdağan, Çortayı: Binicisini yoran (at) (s. 159). Trkm. Çapgir: İyi koşan yürük at (s. 111). Gag. T. Çapkın beegir: Eşkin yürüyen at (s. 52). EDPT ıkı:la:ç: Hap. Leg.; prob., like the few other words ending in -la:ç al. -w ‘a spirited swift horse’ (s. 86).

çatal at: Binilen at ve yedeki (s. 834). Az. T. Kötel: Yedek at (s. 545).

çebiş, (çepiş): Bir yaşamış erkek keçi (s. 845). **öğçeç, (öveç):** İki, üç yaşlarında erkek koyun ve keçi (s. 3056). Az. T. Gıdih: Oğlak, keçi yavrusu (s. 359); Az. T. Gidik: Oğlak, keçi yavrusu (s. 373); Az. T. Korik: Oğlak (s. 541); Az. T. Oğlag: Oğlak (s. 612); Az. T. Ohlag: Oğlak (s. 613); Trkm. Çebiş: Bir yaşını doldurmamış oğlak (s. 115); Trkm. Ovlak: Oğlak, keçinin, geyiğin altı aylığa kadar olan yavrusuna verilen ad (s. 496); Trkm. Öveç: İki yaşını bitirip üç yaşına girmiş koyun (s. 509). Gag. T. Koç keçi: Teke (s. 160); Gag. T. Tsap: Teke (s. 245); Gag. T. Olak: Oğlak, keçi yavrusu (s. 186). TT. oğlak: Keçi yavrusu (s. 1789). EDPT oğla:k: Dim. F. of oğul; ‘kid young goat’ without any connotation of a particular age, contrast çepiş; in some modern languages metaph. For ‘boy’ (s. 84).

çekük, (çekik): Tarla kuşu, turgay (s. 852). **toygar:** Tarla serçesi, çayır kuşu (s. 3836). **turgay:** Çayır kuşu, toygar (s. 3856). Az. T. Altıgüllük: Tarla kuşu (s. 23); Az. T. Gariçgay: Çayır kuşu, toygar, tarla kuşu (s. 324); Az. T. Tarlaguşu: Tarla kuşu

(s. 718); Az. T. Torağay: Toygar, çayır kuşu (s. 742); Az. T. Torağayı: Toygar (s. 742). Trkm. Mollatorgay: Çayırkuşu (s. 461); Trkm. Torgay: Turgay (s. 632). Gag. T. Tarla kuşu: Tarla kuşu (s. 238). TT. çayır kuşu: Tarla kuşu (s. 508); TT. tarla kuşu: Tarla kuşugillerden, tarlalarda yuva yapan, uzunluğu 20 santimetre, sırtı kahverengi, karnı beyaz olan, küçük, ötücü kuş, çayır kuşu, toygar (s. 2272); TT. toygar: Tarla kuşu, turgay (s. 2376); TT. turgay: Toygar (s. 2387). EDPT torı:ğa: ‘sky lark’; an old animal name ending in –ğa (s. 541).

çekürge: Çekirge (s. 852). Az. T. Çekirtge: Çekirge (s. 146); Az. T. Çéyirtke, Çekirtge: Çekirge. (s. 151); Az. T. Gaşgaşala: Çekirge (s. 329); Az. T. Sümürkan: Çekirge (s. 691). Trkm. Çekirtge: Çekirge (s. 116); Trkm. İññelik: Çayır çekirgesi, cırlak (s. 381). Gag. T. Çekirge: Çekirge (s. 54). TT. çekirge: Düz kanatlılardan, uzun olan art kanatlarına dayanarak uzağa sıçrayabilen, birçok türü olan bir böcek (s. 513). EDPT çekürge: one of several old names of animals and insects ending in –æ ‘locust’, later also ‘grasshopper’ (s. 416). EDPT sarıçğa: ‘locust’ (s. 845).

çemender: Eşek (s. 854). **işek:** Eşek (s. 2112). Az. T. Éşşek, Éşek: 1) Eşek (s. 276); Az. T. Ulag: Eşek, merkep. (s. 754); Az. T. Uzungulag: Eşek. (s. 758); Trkm. Eşek: Eşek. (s. 206); Trkm. Har: Eşek (s. 333). Gag. T. Eşek: Eşek (s. 92). TT. eşek: Atgillerden, uzun kulaklı binek ve hizmet hayvanı, merkep, karakaçan, uzun kulaklı (s. 822); TT. merkep: Eşek (s. 1658). EDPT eşæk: ‘donkey’ (s. 260).

çetük, (cetük, çedük, çetik): Kedi (s. 871). **kedence:** Kedi (s. 2395). **psi, (pisik, püsük):** Kedi (s. 3198). Az. T. Mestan (Far.): Kedi (s. 574); Az. T. Tekir: (3) Kedi (s. 724). Trkm. Pişik: Kedi (s. 531). Gag. T. Kedi: Kedi (s. 142); Gag. T. Pisi: Kedi (s. 196). TT. kedi: Kedigillerden, köpek dişleri iyi gelişmiş, kasları çevik ve kuvvetli evcil, küçük memeli hayvan, pisik (s. 1376). EDPT çetük: ‘(female) cat’ (s. 402). EDPT maçı: the standart word for ‘cat’ in NW, but unknown elsewhere in this form; obviously a.l (s. 765). EDPT mü:ş: one of several words for ‘cat’, see çetük (s. 772).

çeyan: Çıyan (s. 882). TT. çıyan: Çok ayaklılardan, sarımtırak renkte, zehirli bir böcek (s. 540).

çırgıt, (cırgıt, çırkıdı): Cırcır böceği (s. 906). **gece çekirgesi:** Cırcırböceği (s. 1612). **orak böceği, (orak kuşu):** Ağustos böceği, cırcır böceği (s. 3004). Az. T. Cırcırma: (2) Cırcır böceği (s. 131); Az. T. Sısı: Cırcır böceği (s. 680); Az. T. Susarı: Cırcır böceği (s. 688); Az. T. Zencere (Far.): Cırcır böceği (s. 823). Gag. T. Jujelitsa: Cırcır

böceği (s. 124). TT. cırcır böceği: Düz kanatlılardan, ocaklarda, fırınlarda, kırlarda yaşayan böcek, cırlak (s. 461); TT. cırlak: Cırcır böceği (s. 461); TT. çırçır: Cırcır böceği (s. 538).

çirtiboğa: bkz. böğürtlen kuşu.

çil: Bir çeşit keklik (s. 919). Az. T. Çil: Dağ tavuğu, orman tavuğu (s. 154); Az. T. Çil toyug: Çil tavuk (s. 155). Gag. T. Çil tauk: 1) Çil tavuk 2) Keklik (s. 60). TT. çil: Orman tavuğugillerden, eti için avlanan, ormanlarda yaşayan bir kuş, dağ tavuğu (s. 546); TT. dağ tavuğu: Çil (s. 580).

çil at, (çil aygır): Tüyü kırmızı ve beyaz karışık olan at, alaca renkli, benekli at (s. 919). Gag. T. Çil beegir: Çil beygir. (s. 60); Gag. T. Çilli beegir: Çilli karaca çil at, çil karaca (s. 60).

çoban aldatgucu (çoban aldavucu, çoban aldatkıcı, çoban aldatgucu, çoban aldayıcı): Çoban aldatan kuşu (s. 929). Az. T. Çobanaldatan (alladan): Çobanaldatan, keçisağan (s. 156); Az. T. Çobanguşu: Çobanaldatan, keçisağan. (s. 156); Az. T. Çölgaranguşu: Çobanaldatan, keçisağan (s. 159); Az. T. Daşadöyen: Çobanaldatan, keçisağan. (s. 175); Az. T. Dümesince: Çobanaldatan, keçisağan (s. 235). TT. çobanaldatan: Çobanaldatangillerden, kahverengimsi gri zemin üzerine benekli ve çizgili tüyleri olan, kanatları sivri, kuyruğu uzun, boynu kısa, başı iri ve enli, gagası ufak, kısa ve kancalı bir tür kuş, keçisağan (s. 555); TT. keçisağan: Çobanaldatan (s. 1376).

çomar: Buynuzsuz koyun (s. 941). Veri bulunamadı.

çopur: Sıgım'ın yani dağ öküzü'nün bir çeşidi (s. 942). Veri bulunamadı.

dakuk: Tavuk (s. 978). Az. T. Toyug: Tavuk (s. 744). Trkm. Tovuk: Tavuk (s. 633). Gag. T. Tauk: Tavuk (s. 239). TT. tavuk: Sülüngillerden, eti ve yumurtası için üretilen kümes hayvanı (s. 2289). EDPT takı:ğu: 'a domestic fowl'; a very old word both in its natural meaning and as one of the animals in the twelve year cycle (s. 468).

davar, (tavar) 1 : Binek hayvanı (s. 1025). **davar, (tavar) 2 :** Dört ayaklı çiftlik hayvanı (s. 1026). **gölük:** Eşek, beygir gibi yük hayvanı (s. 1740). **mal:** Çift ve yük hayvanları (s. 2793). **yüklet:** Yük hayvanı (s. 4754). Az. T. Dartıàüvvesi: Yük hayvanı, beygir (s. 175); Az. T. İş héyvanı: İş hayvanı (s. 510). Gag. T. Lom beegir:

Yük atı (s. 169). TT. beygir (2): Sadece yük taşımakta veya araba çekmekte kullanılan at (s. 322); TT. kölük: İş ve yük hayvanı (s. 1498). TT. mal: Büyükbaş hayvan (s. 1614). EDPT kölük (âölük): ‘something harnessed’, normally ‘a baggage animal, more in the sense of one to which baggage is tied than one harnessed to a vehicle (s. 717).

day: Tay (s. 1029). **kulun:** Tay (s. 2727). Az. T. Day: Tay (s. 179); Az. T. Dayça, Daylag: Tay, taylak (s. 180); Az. T. Daygul: Tay, kulun (s. 180); Az. T. Gulan: Tay (s. 407); Az. T. Gulun: Kulun; tay (s. 408); Az. T. Ürke: Tay (s. 766). Trkm. Tay: Tay (s. 620). Gag. T. Kerenci: İki veya üç yaşındaki tay (s. 144); Gag. T. Kuli: Tay (s. 154); Gag. T. Tay: Tay (s. 239). TT. tay: Üç yaşına kadar olan at yavrusu (s. 2290). EDPT kulun: ‘a foal’ from birth to one year, younger than a ta:y q.v (s. 622).

daylak: Yularsız, başı boş, salma deve ve at (s. 1031). Az. T. Dayça, Daylag: Tay, taylak (s. 180); Az. T. Ovsarsız: Yularsız (deve) (s. 617); Az. T. Sühdül: Sahipsiz başıboş (hayvan) (s. 690).

delice doğan, (delüce toğan): Atmaca cinsinden, muymul da denilen yırtıcı bir kuş (s. 1066). Az. T. Muymul: Boymul (serçe kuşu) (s. 587). Trkm. Gövenek: Muymul kuşu, bir tür atmaca (s. 298). TT. delice doğan: Kartallar takımının kartalgiller familyasından bir kuş (s. 616); TT. moymul: Atmaca ve doğana benzeyen bir tür yırtıcı kuş (s. 1698).

deniz ağzı: Bir nevi deniz hayvanı (s. 1080). Veri bulunamadı.

deniz atı: Ata benzer bir hayvan (s. 1080). Az. T. Denizayğırı, Denizayğırları: Deniz atı (s. 189). Gag. T. Deniz beegiri: Deniz atı (s. 72). TT. denizatı: Başlı at başına benzeyen, suda dik duran, kuyruk yüzgeci olmayan, 10-15 santimetre boyunda bir deniz hayvanı (s. 628).

deniz kartalı: Bir çeşit su kuşu (s. 1080). Veri bulunamadı.

deñiz koyunu, (su koyunu): Tüyünden ağır kumaşlar ve derisinden kürk yapılan bir su hayvanı, kunduz (?) (s. 1080). Veri bulunamadı.

deñiz sığırı: Aslı deniz aygırı veya deniz ayısı olması ihtimali bulunan bir efsane hayvanı (s. 1082). Az. T. Ayıbalığı: Fok, ayı balığı (s. 47); Az. T. Denizpişiyi: Denizayısı (s. 189); Az. T. Suiti: Fok, ayı balığı (s. 688); Az. T. Supişiyi: Deniz ayısı (s. 688). Gag. T. Ayı balığı: Ayı balığı (fok balığı) (s. 22); Gag. T. Deniz koyunu:

Ayı balığı, fok (s. 72); Gag. T. Foka: Fokbalığı (s. 98). TT. ayı balığı: Fok (s. 203); TT. denizaygırı: Denizlerde yaşayan bir tür vahşi hayvan (s. 628); TT. denizayısı: Boyu 1,5-2 metre olan, uzun ve yumuşak tüylü postu beğenilen, bitkiyle beslenen bir deniz memelisi (s. 628); TT. fok: Etçiller takımının fokgiller familyasından, 1-2 metre boyunda, postu değerli, memeli deniz hayvanı, ayı balığı (s. 885).

devecik: Kızlar devesi de denilen çekirgeye benzer bir böcek (s. 1122). **Tañrı deveciği:** Kızlar devesi de denilen, çekirgeye benzer bir böcek (s. 3736). Az. T. Devecik: (2) Peygamber devesi (s.196); Az. T. Devedelleyi: Peygamber devesi, peygamber çekirgesi (s. 196). TT. Peygamberdevesi: Sıcak ve ılıman ülkelerde yaşayan, genellikle yeşil renkte ve ortalama 5 santimetre boyunda, düz kanatlı, çok obur böcek (s. 1919).

devlengeç, (değlügeç, devlügeç, devlegüç, devlimgeç, devlüngeç): Çaylak cinsinden alıcı bir kuş (s. 1124). Veri bulunamadı.

diken serçesi: bkz. böğürtlen kuşu.

dilkü, (dilgü, dilki): Tilki (s. 1153). Az. T. Şeleguyrug: Tilki (s. 700); Az. T. Tülkü: Tilki (s. 750). Trkm. Tilki: Tilki (s. 629). Gag. T. Tilki: Tilki (s. 243). TT. tilki: Köpekgillerden, uzunluğu 90, kuyruğu 30 santimetre kadar, ırklarına göre çeşitli renklerde olan, ağız ve burnu uzun ve sivri, kümes hayvanlarına zarar veren, kürkü beğenilen bir tür memeli (s. 2356). EDPT tilkü: 'fox' (s. 498).

dombay, (tonbay): Manda (s. 1210). **kömüş:** Manda (s. 2692). **susiğırı:** Camus, manda (s. 3591). Az. T. Camış, Comuş: Camız. (s. 121); Az. T. Gomuş: Kömüş, camız, manda (s. 382). Trkm. Gävmiş: Manda (s. 244). Gag. T. Manda: Manda (s. 172). TT. camız: Manda (s. 436); TT. manda: Geviş getirenlerden derisinin rengi siyaha yakın, uzun seyrek kıllı bir hayvan, su sığırı, camız, kömüş (s. 1619).

doñuz, (toñuz): Domuz (s. 1217). **karacanavar, (karacanavarı):** Domuz (s. 2255).

Az. T. Donguz: Domuz. (s. 220); Az. T. Donuz: Domuz (s. 221); Az. T. Gaban: (2) Domuz (s. 302). Trkm. Doñuz: Domuz (s. 170); Trkm. Mekecin: Domuz (s. 453). Gag. T. Domuz: Domuz (s. 80); Gag. T. Gotsi: Domuz (s. 105); Gag. T. Skrofa: Domuz, dişi domuz (s. 219). TT. domuz: Çift parmaklılardan, eti, yağı, derisi ve kılı için beslenen, evcil hayvan (s. 703). EDPT lağzı:n: 'pig, swine'; the earliest name fort his animal in the twelwe-year cycle; later displaced by toñuz (s. 764). EDPT

toñuz (d-): ‘pig’, a generic term for the wild and domesticated pig of both sexes replaced lağzın, q.v, in x1 as one of the animals in the 12 year cycle (s. 527).

doñuz balığı: Yunus balığı (s. 1218). Az. T. Délfın (Yun.): Yunus Balığı (delphinus) (s. 184). Gag. T. Domuz balı (balığı): Domuz balığı (s. 80). TT. domuz balığı: Yunusgillerden, bir tür memeli (s. 703).

doñuzlan kurdu, (doñuzlan böceği, toñuzlan böceği, tomuzlan boceğ, toñuzlan kurdu): bkz. bunbur.

dönek: Uçarken takla atan güvercin (s. 1239). TT. taklacı güvercin: Uçarken taklalar atan bir tür güvercin, taklacı (s. 2251).

düğe: İki yaşında sığır (s. 1300). Az. T. Buğyageler, Buğyelen: Düve (s. 111); Az. T. Düye, Düge: Düve (s. 238). Trkm. Tüve: Düve (s. 640). Gag. T. Düve: Düge, iki yaşındaki dişi dana (s. 88). TT. düve: Boğaya gelmemiş, 1-2 yaşında dişi sığır (s. 744).

C. CİLT III (E-İ)

eğrice: bkz. büçelek, (Büvelek).

encek, (enücek): Enikçik, yavru (s. 1466). **enik, (enük):** Et yiyen dört ayaklı hayvanların yavrusu, yavru (s. 1472). Az. T. Böti: İt eniği (s. 108); Az. T. Enih: Enik. (s. 267); Az. T. Güçen: Göcen, enik (köpek için) (s. 419); Az. T. Kelbecik: İt eniği (s. 527); Az. T. Küçük: Enik (s. 547). Trkm. Gücük: Enik, encik, yavru (s. 316). Gag. T. Enicek: Encek (s. 90); Gag. T. Encek, Enicek: Yeni doğmuş, (yavru hayvanlar için kullanılır) (s. 90); Gag. T. Enik: Köpek yavrusu (s. 90); Gag. T. Pali: Köpek yavrusu (s. 191). TT. enik: Kedi, köpek vb. çok memeli hayvanların yavrusu (s. 801); TT. göbelez: Köpek yavrusu (s. 954). EDPT enük: ‘the young of a carnivorous animal, cub, puppy, etc’ (s. 183).

engeç: Yengeç (s. 1472). **lengeç:** Yengeç (s. 2787). Az. T. Çayherçengi: Yengeç (s. 145); Az. T. Gırhayag: (2) Yengeç (s. 364); Az. T. Gısgac, Gısgaç: Kırkayak, yengeç vb böcekler (s. 367); Az. T. Yéngaç: Yengeç (s. 804). Gag. T. Enge: Yengeç (s. 90). TT. seretan: Yengeç (s. 2070); TT. yengeç: Eklem bacaklılardan, kabuklu, birinci ayak çifti iki kısaç olarak gelişmiş, eti için avlanan, suda yaşayan bir böcek (s. 2571).

engen: Dişi deve (s. 1472). Trkm. Düye Gurruk: Sağılmayan dişi deve (s. 185); Trkm. Köşekli Düye: Yavrulu dişi deve (s. 424); Trkm. Maya: Bir deve türü (s. 449). TT. maya: Damızlık dişi hayvan (s. 1637). EDPT inge:n: ‘female camel’ (s. 184). EDPT titir: ‘female came’; the difference in meaning, if any, between this word and inge:n is not apparent (s. 458).

enik, (enük): bkz. encek, (enücek).

erkeç, (irkeç): Üç yaşını bitiren erkek keçi (s. 1501). Az. T. Dıbir, Dıvır, Dıbbır: (1) Teke (s. 199); Az. T. Séyiz: Teke, erkek (s. 673); Az. T. Sübür: Teke (s. 689); Az. T. Teke: Teke (s. 724). Trkm. Erkeç: Erkek keçi (s. 203); Trkm. Teke: Erkek keçi (s. 623). Gag. T. Koç keçi: Teke (s. 160); Gag. T. Tsap: Teke (s. 245). TT. erkeç: İğdiş edilmiş üç yaşından büyük, erkek keçi (s. 810) TT. teke: (1) Erkek keçi (s. 2302). EDPT *eçkü: generic term for ‘goat’, but in some languages, since there are special words, koçna:r (q.v), etc., for ‘ram’ specifically ‘female goat’. S.i.a.m.l.g. with wide variations in pronunciation; the earliest form was eçkü, and keçi: an Oğuz corruption which survives in the SW (Oğuz) languages, although eçki and işk survive in SW xx Anat SDD 505, 799 (s. 24). EDPT erkeç: ‘he-goat’; originally quite a general word but survives in NC (s. 223). EDPT teke: ‘he goat’; the difference of meaning, if any, between this word and erkeç is obscure (s. 477).

er koyun: Erkek koyun (s. 1503). **koçak:** Koç (s. 2592). Az. T. Çahu: Damızlık (koyun) (s. 140); Az. T. Goç: Koç (s. 379). Gag. T. Koç: 1) Koç (s. 160). TT. koç: Damızlık erkek koyun (s. 1455). EDPT koçna:r: ‘ram’ (s. 592).

er kuşu: Baykuş, puğu, üğü (s. 1503). **üğü, (üği):** Baykuş cinsinden olan puhu kuşunun bir çeşidi (s. 4059). **yapalak:** Baykuş (s. 4294). Az. T. Baygu: Baykuş (s. 74); Az. T. Bayguş: Baykuş (s. 74); Az. T. Géceguşu: Gece kuşu (s. 337); Az. T. Gungreh: Baykuş (s. 409); Az. T. Koryapalag: Baykuş (s. 541). Trkm. Bayguş: Baykuş (s. 54). Gag. T. Gece kuşu: Baykuş (s. 100); Gag. T. Kukumeuka: Baykuş (s. 154). TT. baykuş: Başında, kulak yerinde iki sorgucu bulunan, yırtıcı gece kuşlarının genel adı (s. 287). TT. kukumav: kukumav kuşu (s. 1517); TT. kukumav kuşu: Baykuşgillerden, Avrupa, Asya ve Kuzey Afrika’da yaşayan, kahverengi tüylerinin üzerinde beyaz benekleri olan, başını 180 derece çevirebilen bir tür baykuş, kukumav (s. 1517). EDPT ü:âi: ‘owl’ (s. 101). EDPT yapa:kulak: generic term for owl (s. 875).

erşek: Pars ile ayıdan doğan hayvan (s. 1512). Veri bulunamadı.

eşecik: Küçük eşek, eşekçik (s. 1554). **gölücük:** Eşekcik (s. 1740). **koduk, (kodak):** Eşek yavrusu, sığa (s. 2599). **koducak:** Küçük sığa (s. 2599). **supa:** Sığa (s. 3584). Az. T. Hınta: Sığa (s. 458); Az. T. hotug: Sığa (s. 470); Az. T. Sığa: Sığa (s. 675). Trkm. Kürre: Sığa (s. 430); Trkm. Tayçanak: Bir yaşına girmemiş eşek, sığa. (s. 620); Trkm. Tayhar: İki-üç yaş arasındaki eşek (s. 620). Gag. T. Koduk: Sığa (s. 160); Gag. T. Piri: Kiri, eşek yavrusu (s. 195). TT. sığa: Eşek yavrusu (s. 2097).

evren, (evran): Ejderha, büyük yılan (s. 1574). Az. T. Ejdah (Far.): Ejder, ejderha, dragon (s. 249); Az. T. Ejder (Far.): Ejderha (s. 249); Az. T. Neheng: Dev ejder (s. 602); Az. T. Şahmar (Far.): İri yılan, şahmaran (s. 695). Trkm. Şamar: Ejderha, şahmaran (s. 599). Gag. T. Balaur: Mitolojide kanatlı yılan (s. 28); Gag. T. Evrem: Kanatlı yılan (mit) (s. 93); Gag. T. Zın: Yılan, drakon (mit.) (s. 265). EDPT lu: 'dragon' (s. 763).

ferik: Piliç (s. 1603). Gag. T. Piliç: Piliç (s. 196). TT. piliç: Tavuğun küçüğü, erginleşmemiş tavuk veya horoz (s. 1924).

gece çekirgesi: bkz. çırgıt, (cırgıt, çırkıdı).

geleği, (geleği sıçan): Tarla faresi (s. 1625). **kır kemesi:** Tarla faresi (s. 2510). Az. T. Çölsıçanı: Tarla faresi (s. 160); Az. T. Geleni: Geleni, tarla faresi. (s. 342); Az. T. Yereşen: Tarla faresi (s. 805). Gag. T. Keleme sıçanı: Tarla faresi; çöl faresi. (s. 143); Gag. T. Keleme sıçanı: Bir sıçan türü (s. 216). TT. tarla faresi: Sıçangillerden, on santimetre uzunluğunda, toprağı oyup yuva yapan, ekinlere zarar veren bir tür fare, tarla sıçanı. (s. 2272); TT. tarla sıçanı: Tarla faresi (s. 2272).

(gelincik), (gelüncük): bkz. as (I), (ars).

gelin kuşu: bkz. ala kuş.

geme: Büyük fare (s. 1629). Az. T. Susiçovulu: Su sıçanı, keme (s. 689). TT. keme: Büyük sıçan (s. 1383).

geyik: Yırtıcı olmayan dört ayaklı hayvan (s. 1678). Az. T. Géyik: Geyik (s. 354); Az. T. Sığır (Ar.): (3) Geyik (s. 674). Trkm. Ceren: Ceylan, geyik (s. 99); Trkm. Deresığır: Geyik (s. 150); Trkm. Sugun: Geyik (s. 589). TT. geyik: Geyikgillerden, erkeklerinin başında uzun ve çatallı boynuzları olan memeli hayvan (s. 939). EDPT kényik (à-): originally a generic term for any 'wild four-legged game animal'; hence

used as a N. for specific wild animals, deer, wild goat,, etc., and as an Adj. For ‘wild’, untamed’, and the like (s. 755).

göcen, (göjen): Kokarca sansar cinsinden kediye benzer bir hayvan (s. 1716). Veri bulunamadı.

göde çekirge, (göden çekirge): Kanatsız çekirge (s. 1724). Az. T. Piyada çeyirtke: Kanatsız çekirge (s. 637).

göğen: Yazın hayvanlara musallat olan gök renkli bir sinek (s. 1726). Veri bulunamadı.

gölücük: bkz. eşecik.

gölük: bkz. davar, (tavar).

gövel, (gövel ördek): Yeşil başlı ördek (s. 1794). **sunu:** Göl ördeği (s. 3576). Az. T. Yaşılbaş: Sunu (s. 796); Az. T. Yaşılbaş sona: Yeşil ördek (s. 796); Az. T. Yaşılbaşlı: Yeşil başlı (s. 796); Az. T. Yaşılbaşlı: Yeşil başlı (s. 796); Az. T. Yaşılbaşlı sona: Yeşil ördek (s. 796). Trkm. Yaşılbaş: Sunu (s. 682). TT. sunu: Erkek ördek (s. 2171); TT. yeşilbaş: Ördekgillerden, tüyleri mavi, beyaz, kara, kahverengi, erkeğinin başı yeşil renkli bir tür yaban ördeği (s. 2582).

gözen, (göjen): Keler, bir çeşit kertenkele (s. 1815). **keler:** Bir çeşit kertenkele, yılan ebesi (s. 2404). **keltekeler, (geltekele, keltenkeler, keltenkene, kertekele, kertekeler, kertekene):** Kertenkele, keler (s. 2406). Trkm. Haccık: Kertenkele (s. 326); Trkm. Suvulgan: Kertenkele (s. 592). Gag. T. Guşter: Kertenkele (s. 108); Gag. T. Kistenkele: Kertenkele (s. 152). TT. elöpen: Kertenkele (s. 791); TT. kertenkele: Kertenkelelerden, uzun vücutlu, sivri kuyruklu, çevik, böcekçil, küçük sürüngen hayvan (s. 1394).

gözsöz sepet (gözsüz tebek): Köstebek denilen yer sıçanı (s. 1831). **kör çetük:** Kör sıçan, köstebek (s. 2969). **sağır sıçan:** Köstebek (s. 3233). Az. T. Korsıçan: Köstebek. (s. 541); Az. T. Sünbülğiran: Köstebek (Lehistan ve Almanya) (s. 691). TT. kör köstebek: Kör faregillerden, kemirici bir memeli hayvan (s. 1503); TT. köstebek: Köstebekgillerden, toprak altında oyduğu yuvalarda yaşayan, gözleri hemen hiç görmeyen, derisinden kürk yapılan küçük bir hayvan, sokur, yer sıçanı, kör sıçan (s. 1505); TT. yer sıçanı: Köstebek (s. 2581). EDPT kösüræe:/kösüræe:n: ‘a mole’; both Hap. leg.; an old animal name ending in –ge/-gen (s. 750).

gücügen, (güçügen, güçken): Baykuşa benzer alaca renkli bir kuş (s. 1840). Veri bulunamadı.

güdük: Kuyruğu kesik hayvan (s. 1850). Az. T. Golléy: Güdük (hayvan) (s. 381).

gügül kurdu: İpek böceği (s. 1851). Az. T. Baramagurdu: İpek böceği, krizalit (s. 61); Az. T. Baramasarıyanlar: İpek böceği kelebeği (s. 61); Az. T. İpekgurdu: İpek böceği (s. 500); Az. T. İpekseriyenler: İpek kelebeği (s. 500); Az. T. Küm: İpekböceği (s. 549); Az. T. Pilekgurdu: İpek böceği (s. 635). Trkm. Yüpek Gurçukı: İpek kurdu (s. 310). Gag. T. İpek böcee (böceği): İpek böceği (s. 40). TT. ibrişim kurdu: İpek böceği (s. 1139); TT. ipek böceği: Kanatları pullu böcekler sınıfından, ördüğü kozalardan ipek elde edilen, dut yaprağı ile beslenen bir cins kelebeğin tırtılı, ibrişim kurdu (s. 1201).

gümlüç: Yavısı, böcek yavrusu (s. 1858). **sikre:** Sirke, bit yavrusu (s. 3469). **sirke:** Bit yavrusu, bit yumurtası (s. 3489). **yavşak:** Bit yavrusu (s. 4407). **yavısı, (yavsu):** 1) Bit yavrusu, böcek yavrusu, sürfe (4406). Az. T. Sirke: Yavşak, bit yavrusu (s. 680). Trkm. Sirke: Bit yavrusu (s. 580). Gag. T. Sirte: Bit sineği, sirke (s. 219). TT. sirke: Bit, tahtakurusu vb. asalak böceklerin yumurtası (s. 2121). TT. yavşak (hlk.): Bit yavrusu (s. 2553); TT. yavısı (hlk.): Bir tür kene (s. 255).

güveğen: bkz. büçelek, (Büvelek).

güye, (güğe): Güve (s.1887). Az. T. Bibe: Güve (s. 90); Az. T. Mürgene: Güve (s. 592). Trkm. Güye: Güve (s. 324). TT. güve: Kurtçuğu yapağı, yünlü kumaş ve dokuma yiyen pul kanatlılardan bir böcek (s. 1012). EDPT küye (g-): ‘a (clothes) moth’ (s. 754).

hamsin: Hamsi (s. 1897). Az. T. Kilke (Rus.): Hamsi (s. 533).

ıblık: Enenmiş hayvan (s. 1933). Az. T. Burmac: Enenmiş, iğdiş (hayvan) (s. 114).

ılan: Yılan (s. 1935). Az. T. Cehcenevar: Yılan (s. 126); Az. T. İlan: Yılan (s. 490). Trkm. Mar: Yılan (s. 445); Trkm. Yılan: Yılan (s. 699). Gag. T. Yılan: Yılan (s. 260). TT. yılan: Sürüngenlerden, ayaksız, ince ve uzun olanların genel adı, yerdegezen, uzun hayvan (s. 2590). EDPT böke: although Kaş. says that the primary meaning was a ‘big snake’ and that it was used metaph. Of strong warriors the evidence points rather in the opposite direction (s. 324). EDPT yıla:n (d-): ‘snake’ (s. 930).

ıllk (**ıllku, yılku, yılı**): Hayvan (s. 1945). Az. T. İlhi: Yıllk (s. 491). EDPT yılı: basically ‘livestock quadrupeds’(s. 925).

ıbbk, (ıbbklü, ıbbk, ıbbıbbk, alaca ıbbk): Çavuş kuşu, hüthüt kuşu (s. 1995). Az. T. Başdarağ: Çavuş kuşu (s. 67); Az. T. Bıbbş: İbbıbbk, çavuş kuşu (s. 89); Az. T. Çavuşguşu: Çavuşkuşu (s. 145); Az. T. Çovuşguşu: Çavuşkuşu (s. 159); Az. T. Hophop, Hop-hop: İbbıbbk, hüthüt (s. 467); Az. T. Kekildarag: Çavuşkuşu (s. 526); Az. T. Kevele: Çavuşkuşu (s. 532); Az. T. Şinebub, Şanapıbbk, Çinepoppu: İbbıbbk, hüthüt (s. 705). Trkm. Hüypüypik: Hüthüt, çavuş kuşu (s. 359). GAG İbbklı: İbbklı, ıbbklı kuş (s. 119); Gag. T. Tepeli kuş: İbbklı kuş (s. 241). TT. çavuş kuşu: Çavuş kuşugillerden, uzun yay bıçimli gagalı, güvercinden küçük, başı sorguçlu kısa kanatlı bir kuş, ıbbıbbk, hüthüt (s. 507); TT. hüthüt: Çavuşkuşu (s. 1122) TT ıbbıbbk: Çavuş kuşu (s. 1137). EDPT üpàük: the earliest of several early onomatopoeic names for his bird; the others are assembled below; some s.i.s.m.l.; occasionally with the extended meaning in (s. 9).

ıme, (ıme geyik, ıme keçi, ıme keçisi): Dağ keçisi (s. 2070). **karucu**: Karaca, dağ keçisi (s. 2324). **yaban keçisi**: Dağ keçisi (s. 4182). Az. T. Arğalı, Arhar: (2) Dağ keçisi (s. 31); Az. T. Çölkéçisi: Elik, dağ keçisi (s. 160); Az. T. Çölpişiyi: Yaban keçisi (s. 160); Az. T. Dağkéçisi: Elik, dağ keçisi (s. 166); Az. T. Eylik: Elik, karaca, dağ keçisi (s. 283); Az. T. Garapaça: Dağ keçisi (s. 321); Az. T. Gayakéçisi: Dağ keçisi (s. 332); Az. T. Köpger, Küpger: Dağ keçisi (s. 544). Trkm. Goç Yigit: Dağ keçisi (s. 276); Trkm. Dağ tekesi: Dağ keçisi (s. 623). Gag. T. Daa (dağ) keçisi: Yaban keçisi (s. 142). TT. dağ keçisi: Boynuzlugiller familyasından, ufak sürüler halinde yaşayan, çok çevik bir tür antilop, elik, yağmurca. (s. 579); TT. yaban keçisi: Anadolu’nun dağlık bölgelerinde yaşayan, uzun ve kıvrık boynuzlu bir tür keçi (s. 2497). EDPT elik: SDD 524; most authorities translate it ‘roe buck’, rather than ‘roe deer’ in general (s. 142). EDPT külmiz: ‘the female of the roe-deer’, the counterpart of the male (s. 718).

ıncir kuşu: Sarıasma (s. 2081). **sarusandal**: Arı kuşu cinsinden eti yenir bir kuş (s. 3324). Az. T. Sarıköynek, Sarısendel: Sarı asma (kuş) (s. 661). TT. sarıasma: Ötücü kuşlar takımının, sarıasmagiller familyasından, parlak sarı tüylü, kara kuyruklu bir tür kuş, sarıcık. (s. 2035); TT. sarıcık: Sarıasma (s. 2035).

isketi: İskete (s. 2104). Az. T. Alacehre: İskete, baştankara (s. 18). TT. iskete: Serçeğillerden, gagaları dişli, zararlı böcek ve kurtlarla beslenen , güzel sesli bir kuş (s. 1208).

ispir: Şahinden sonra avcı kuşların en güçlüsü ve makbulü (s. 2104). Veri bulunamadı.

işek: bkz. çemender.

it yavsası: bkz. büğelek, (Büvelek).

D. CİLT IV (K-N)

kabak: Boynuzsuz koyun (s. 2145). Az. T. Gapah, Gavah: Boynuzsuz, kabak (hayvan) (s. 316); Az. T. Kola: (1) Boynuzsuz (s. 537).

kâfir karlağucu: Baykuş cinsinden bir kuş (s. 2160). Veri bulunamadı.

kaplubağa, (kaplıbağa): Kaplumbağa (s. 2248). Az. T. Bağa: Kaplumbağa (s. 54); Az. T. Çanaglıbağa: Kaplumbağa (s.142); Az. T. Tısbğa: Kaplumbağa, tosbağa (s. 736). Trkm. Pısbaga: Kaplumbağa (s. 529). Gag. T. Bua-kaplun: Kaplunbağa (s. 41); Gag. T. Kaplunbua: Kaplumbağa (s. 134). TT. bağa: Kaplumbağa (s. 225); TT. kaplumbağa: Kaplumbağalardan, çok sert ve kemiksi bir kabuk içinde yaşayan, ağır ağır yürüyen, dört ayaklı, sürüngen hayvan (s. 1310). EDPT baka çanak: lak puşt ‘tortoise’, also called taş baka/ taş bakka (‘stone frog’), in Ar (s. 312).

karaayak: Doğan cinsinden bir kuş (s. 2253). Az. T. Garaayag: Bacakları siyah (hayvan) (s. 318); Az. T. Garaayag hesteliyi: Kara bacak (s. 318).

karaböce: bkz. bunbur.

karabulak: Kara bataklık da denilen su kuşu (s. 2254). **kışkıldak:** Karabatak denilen su kuşu (s. 2521). Az. T. Garabatdag, Garabattag: Karabatak (s. 318). Trkm. Cüptün: Karabatak (s. 104). TT. karabatak: Karabatakgillerden, balıkla beslenen, gagası uzun ve sivri, kara tüylü bir deniz kuşu (s. 1314).

karaca karga: Kara karga (s. 2255). Az. T. Garagarğa: Kara karga. (s. 319); Az. T. Gürab (Ar.): Karga; kuzgun. (s. 424); Az. T. Zağ (Ar.): Kara karga (s. 818). Trkm. Gara: (1) Kuzgun (s. 232); Trkm. Zag: Kara karga (s. 716). Gag. T. Kuzgun: Kuzgun (s. 158). TT. karakarga: Kuzgun (s. 1317); TT. kuzgun: Ötücü kuşlar takımının kargagiller familyasından, Kuzey Amerika'nın dağlık, fundalık yerlerinde bulunan,

tüyleri siyah renkte olup mavi renkte parlayan bir tür kuş, karakarga (s. 1551). EDPT kuzğu:n: properly ‘raven’, but also used for other large black birds (s. 682).

karacanavar, (karacanavarı): bkz. doñuz, (toñuz).

karakulak: Çakala benzer bir hayvan (s. 2264). Az. T. Garagulag, Garagulağ, Gargulağ: Karakulak (hayvan) (s. 319). TT. karakulak: Kedigillerden, çakala benzer vahşi bir hayvan (s. 1318).

kara sığırı: Karada gezen, suya girmeyen sığır, kara sığır (s. 2279). Az. T. Südlük garamal: Sağmal hayvan, karasığır (s. 690). TT. karasığır: Orta Anadolu’da yetişen, sert ve kurak iklime dayanıklı, küçük yapılı bir tür sığır (s. 1323).

karlağuç, (karluğaç, karlanguç, kırlanguç): Kırlangıç (s. 2313). **kırlağuç, (kırtağuç, kırlankuç):** Kırlangıç (s. 2510). Az. T. Bebecul: Kırlangıç (s. 75); Az. T. Beberçin: Kırlangıç (s. 75); Az. T. Garanguş: Kırlangıç (s. 321) Az. T. Garğloş: Kırlangıç (s. 324); Az. T. Gırlanğıç: Kırlangıç (s. 365); Az. T. Şoşya: Kırlangıç (s. 709); Az. T. Yabaguyrug, Garanguş: Kırlangıç (s. 783). Gag. T. Kırlangıç: Kırlangıç (s. 147). TT. kırlangıç: Kırlangıçgillerden, geniş gagalı, çatal kuyruklu, ince uzun kanatlı, küçük göçebe kuş (s. 1418). EDPT karğıla:ç: ‘swallow, swift’ and similar birds; this is the earliest form of the Word, with the ending –laç, which also appears in other bird names; it was very soon methathesized to though in this context inappropriate, Turkish Suff (s. 657).

karsak: Çakala benzer, postundan kürk yapılı bir hayvan (s. 2319). TT. karsak: Köpekgillerden, soluk kahverengi, karnı beyaz tüylü, kısa kulaklı, postundan kürk yapılan bir tür memeli (s. 1336). EDPT karsa:k: ‘the steppe fox. Canis corsac’ (s. 663).

karucu: bkz. ime, (ime geyik, ime keçi, ime keçisi).

kaşık burun: Kaşıkçı kuşu (s. 2329). Az. T. Ağcagutan: Ak pelikan (kuş) (s. 8); Az. T. Balıgudan, Balıgutan: Balıkçıl (kuş), pelikan (s. 59). Trkm. Gotan: Pelikan (s. 283). TT. kaşıkçı kuşu: Pelikan. (s. 1346); TT. pelikan: Pelikangillerden, pembeye çalan beyaz tüylü, kanatları gri renkli, alt kesesinde deriden bir kesesi olan iri kuş (s. 1908). EDPT korda:y: a large bird, perhaps originally ‘pelican’ (s. 649).

kayakuşu: Başı kızıl serçeye benzer kuş (s. 2367). Veri bulunamadı.

kebelek, (kepelek): Kelebek (s. 2394). Az. T. Gécekepeneyi: Gece kelebeği, pervane (s. 337); Az. T. Haf: Pervane, kelebek. (s. 427); Az. T. Kepenek: Kelebek (s. 529); Az. T. Odluca: Pervane (kelebek) (s. 612). Trkm. Kebelek: Kelebek (s. 398); Trkm. Pervana: Küçük kelebek (s. 525). Gag. T. Pipiruda: Kelebek (s. 196). TT. kelebek: Pul kanatlılardan, vücudu, kanatları ince pullarla ve türlü renklerle örtülü, dört kanatlı, çok sayıda türleri olan böceklere verilen genel ad. (s. 1380); TT. pervane: Geceleri ışık çevresinde dönen küçük kelebek, kepenek (s. 1915). EDPT kepe:li: ‘butterfly’ (s. 689).

kedence: bkz. çetük, (cetük, çedük, çetik).

keler: bkz. gözen, (göjen).

keltekeler, (geltekele, keltenkeler, keltenkene, kertekele, kertekeler, kertekene): bkz. gözen, (göjen).

kemük sıyan kuşu: Lori kuşu (s. 2411). Veri bulunamadı.

kerkes, (kerkez, kerkenez): Akbaba (2442). Az. T. Cemdekyéyen: Akbaba; tavşancıl; step kartalı (s. 127); Az. T. Çalağan: (2) Akbaba. (s. 140); Az. T. Guzğun: Aladoğan, akbaba (s. 417); Az. T. Kéçele kerkes: Akbaba (s. 525); Az. T. Kerkes: Akbaba. (s. 530); Az. T. Saggallikerkes: Kerkenez (s. 656); Az. T. Toğlugötüren: Akbaba, kerkes (s. 739). Trkm. Çayçaññalak: Akbaba (s. 113). TT. akbaba: Akbabagillerden, başı ve boynu çıplak olan, dağlık yerde yaşayan, leşle beslenen, çok yüksekten uçarak keskin gözleriyle çok uzakları görebilen, iri ve yırtıcı bir kuş (s. 60); TT. kerkenez: Kartalgillerden, leşle beslenen, 35 santimetre uzunluğunda, kızılımsı tüyleri olan bir kuş (s. 1393); TT. kerkes: Akbaba (s. 1393).

kertiş: Büyük kertenkele (s. 2443). Veri bulunamadı.

keseğen: Fare (s. 2443). Az. T. Ahçaçovul: Fare, sıçan (s. 14); Az. T. Sıçan: Sıçan, fare (s. 676); Trkm. Sıçan: Sıçan, fare (s. 574). Gag. T. Patkan: Fare (s. 193); Gag. T. Sıçan: Sıçan (s. 216). TT. fare: Sıçangillerden, küçük vücutlu, kemirgen, memeli hayvan, mus (s. 850); TT. sıçan: Sıçangillerden, fareden iri, zararlı birçok türü bulunan kemirgen, memeli hayvan (s. 2087). EDPT sıçğa:n: a generic word for both ‘rat’ and ‘mouse’, the first sometimes specified as uluğ sıçğa:n; an old animal name ending in –ğa:n (s. 796).

kalkuyruk: Bağırtlak kuşu, sülün, suna (s. 2485). Az. T. Çölördeyi: Yaban ördeği (s. 160); Az. T. Gılguayruk: Kalkuyruk (s. 361). Trkm. Yabanı Ördek: Yabani ördek (s. 506). TT. kalkuyruk: Ördekgillerden, uzunluğu 55-65 santimetre, kuyruğu sivri, tüyleri ak yeşil karışı, gagası, ayakları mavi bir tür kuş (s. 1409); TT. yaban ördeği: Ördekgillerden, evcil ördeğe benzeyen, yeşil boynuzlu bir tür ördek (s. 2498).

kırkayaklı: Deriye yapışıp kalan bir çeşit kene (s. 2509). Veri bulunamadı.

kır kemesi: bkz. geleği, (geleği sıçan).

kırlağıç, (kırlağuç, kırlankuç): bkz. karlağuç, (karluğaç, karlanguç, kırlanguç).

kırmız: Kırmız böceği (s. 2513). Az. T. Gırmız: Kırmız böceği. (s. 365); Az. T. Gırmızböceyi: Kırmız böceği. (s. 365); Az. T. Gızılıböcek: Kırmız böceği (s. 371). TT. kırmız böceği: Zar kanatlılardan, küçük bir böcek (s. 1420).

kışkıldak: bkz. karabulak.

kızılca üğeyik: Dişi tavusa benzer bir kuş (s. 2541). Veri bulunamadı.

kızılkanat: Kanatları henüz bitmek üzere olan kuş yavrusu (s. 2541). Veri bulunamadı.

koducak: bkz. eşecik.

koduk, (kodak): bkz. eşecik.

koçak: bkz. er koyun.

kolan: Yaban eşeği (s. 2610). Az. T. Çölleşseyi: Yaban eşeği (s. 159). Trkm. Gulan: Yaban eşeği (s. 306). TT. yaban eşeği: Atgillerden, Hazar Denizi dolaylarında yaşayan, eşeğe çok benzeyen yaban hayvanı (s. 2496). EDPT kulan: 'the wild ass, equus hemionus.b (s. 622).

koy: Koyun (s. 2682). **koynu:** Koyun (s. 2683). Az. T. Dızman: Koyun; koç (s. 201). Trkm. Goyun: Koyun (s. 288). Gag. T. Cıba: Koyun (s. 47); Gag. T. Jarka: Koyun (konuşma dilinde) (s. 123); Gag. T. Koyun: Koyun (s. 164). TT. koyun: Geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan (s. 1492). EDPT ko:ñ: generically 'sheep', and specifically 'ewe' (s. 631).

koygun: bkz. ak çakır.

koynu: bkz. koy.

kömüş: bkz. dombay, (tonbay).

kömüş ineği: Dişi manda (s. 2692). Veri bulunamadı.

kömüş malağı: bkz. balak.

kömüş öküz: Erkek manda (s. 2693). Az. T. Kelbeçe: Erkek malak (s. 527); Az. T. Kelçe: Erkek malak (s. 527); Az. T. Keleçe: 2) Erkek malak (s. 527).

kör çetük: bkz. gözsöz sepet (gözsüz tebek).

kösem: Sürünün önünde giden koç, kösem (s. 2699). Az. T. Gavahcıl: Kösem (koç veya teke) (s. 331). TT. kösem (hlk.): Kösem (s. 1504).

köşek, (köçek): bkz. bortlak.

köyeğen: bkz. büçelek, (Büvelek).

kuduz kurdu: Bambul kurdu (s. 2710). TT. bambul: Kurtçuk evresinde ekinlerin kökünü, engin evrede başakları kemiren, kahverengi kın kanatlı böcek. (s. 249); TT. kuduz böceği: Kın kanatlılardan, hekimlikte yakı yakmak için kullanılan, 2 santimetre uzunluğunda, parlak yeşil renkli bir böcek, kunduz böceği. (s. 1517); TT. kunduz böceği: Kuduz böceği (s. 1527).

kulun: bkz. day.

kuluncak: Küçük tay, yeni doğmuş tay (s. 2729). Veri bulunamadı.

kurbağa: Kurbağa (s. 2734). Az. T. Gurbağa: Kurbağa (s. 410). Trkm. Gurbaga: Kurbağa (s. 309). Gag. T. Jaba: Kurbağa (s. 123); Gag. T. Kurbaa: Kurbağa (s. 155). TT. kurbağa: Kurbağalardan, yumurta ile üreyen, yavruları gelişimlerini durgun sularda tamamladıktan sonra kuyruğu ve solungacı körelerek karada yaşayabilen, sıçrayarak yürüyen ve suda iyi yüzen küçük hayvan (s. 1529). EDPT baka: by itself 'frog'; also tortoise if preceded by words meaning 'horn, stone', and the like (s. 311). EDPT kurbaka: some kind of frog or toad, prob. the latter; baka: means 'frog' (s. 646).

kuş surbası, (surba): Kuş sürüsü (s. 2754). Veri bulunamadı.

kutlu kuş: Hüma kuşu (s. 2758). Trkm. Humay: Hüma kuşu (s. 357).

kuyruğuörü: Akrep (s. 2761). Az. T. Buye: Akrep (s. 115); Az. T. Çayan: Akrep (s. 145); Az. T. Çenberguyrug: Akrep (s. 147); Az. T. Dehreguyrug: Akrep (s. 183); Az. T. Eàreb (Ar.): Akrep (s. 246). Trkm. İçyan: Akrep (s. 371). Gag. T. Skorpion:

Akrep (s. 219). TT. akrep: Akreplerden, sıcak ve nemli yerlerde yaşayan, kıvrık ve kalkık kuyruğunda zehirli iğnesi olan bir tür böcek, kuyruklu (s. 72). EDPT ça:dan: 'scorpion' (s. 403).

kuyruksalan: Yurt kuşu denilen kuş (s. 2762). TT. kuyruksallayan: Kuyruksallayangillerden, kanatları ve vücudunun üst bölümü kül rengi, at bölümü değişik sarı olan, uzun kuyruklu, küçük ötücü kuş, yont kuşu (s. 1550); TT. yont kuşu: Kuyruksallayan (s. 2606).

kükürt deve: Anası ve babası başka soydan olan deve (s. 2767). Veri bulunamadı.

küpdüsen: Tavşancıla benzer bir kuş (s. 2771). Veri bulunamadı.

kürük, (körüük): Buynuzsuz öküz (s. 2777). Veri bulunamadı.

laçın: Şahin (s. 2785). **şahan:** Şahin (s. 3644). **şayın doğan:** Şahin (s. 3651). **şunkar:** Şahin, lâçın (s. 3687). Az. T. Alıcı toğan: Şahin (s. 21); Az. T. Baz (Far.): Doğan, atmaca, şahin (s. 74); Az. T. Gırğı: (1) Şahin, doğan. (s. 364) Az. T. Elguşu: Bavlı (doğan, atmaca, şahin). (s. 258); Az. T. Gızılguş: 1) Doğan, şahin (s. 371); Az. T. İtge: Şahin, atmaca (s. 513); Az. T. Laçın: Şahin (s. 552); Az. T. Tavar: (2) Şahin (s. 719); Az. T. Terlan: Şahin (s. 731). Trkm. Laçın: Doğan, şahin (s. 432). TT. şahin: Kartalgillerden, Avrupa ve Asya'nın da, orman ve çalılıklarında yaşayan, 50-55 santimetre uzunluğunda yırtıcı bir kuş (s. 2196). EDPT çavlı: 'a falcon', precise variety uncertain (s. 397). EDPT laçın: 'falcon', the actual variety differing in different languages, in SE Türki 'the barbary falcon', in SW (s. 763).

lengeç: bkz. engeç.

lori, (lori kuşu): Balıkçıla benzer bir kuş (s. 2790). Veri bulunamadı.

lök: Tek hörgüçlü deve (s. 2791). TT. hacı devesi: Tek hörgüçlü deve (s. 1021).

mal: bkz. davar, (tavar).

mastı: Ayakları kısa, kulakları tüylü av köpeği (s. 2797). TT. mastı: Kulakları uzun ve düşük, bacakları kısa, bodur bir köpek cinsi (s. 1633).

maya: Dişi deve (s. 2798). Trkm. Düye Gurrük: Sağılmayan dişi deve. (s. 185); Trkm. Köşekli Düye: Yavrulu dişi deve (s. 424). Trkm. Maya: Bir deve türü (s. 449). TT. maya: Damızlık dişi hayvan (s. 1637). EDPT inge:n: 'female camel' (s. 184).

EDPT titir: 'female came'; the difference in meaning, if any, between this word and inge:n is not apparent (s. 458).

meral, (maral): bkz. ceren, (ceran, ceyran).

mezgeldek: Yabanî ördek cinsinden bir kuş (s. 2807). Veri bulunamadı.

milez: Bal arısı (s. 2809). Az. T. Arıçibini: Bal arısı. (s. 32); Az. T. Balçibini: Bal arısı (s. 58); Az. T. İşçi arı: Bal arısı (s. 509). Trkm. Bal Arısı: Bal arısı (s. 32). TT. bal arısı: Zar kanatlılardan, bal yapan bir tür eklem bacaklı (s. 242).

muymul: Atmaca cinsinden, delice doğan dedikleri yırtıcı kuş (s. 2821). Trkm. Gövenek: Muymul kuşu, bir tür atmaca (s. 298). TT. delice doğan: Kartallar takımının kartalgiller familyasından bir kuş. (s. 616); TT. moymul: Atmaca ve doğana benzeyen bir tür yırtıcı kuş (s. 1698). EDPT buymul: originally 'having a white neck', but except in Kaş. consistently used as the name of a bird (s. 386).

E. CİLT V (O-T)

oğar: Balıkçıl (s. 2938). Trkm. Hokgar: Balıkçıl kuşu (s. 350). TT. balıkçıl: 1) Uzun bacaklılardan, boynu ve gagası uzun su kıyılarında yaşayan, balık yiyerek beslenen büyük bir kuş (sf, 244).

ok ılanı: Ok yılanı (s. 2942). Trkm. Okılan: Sıçrayarak hareket eden uzun ince ala renkli yılan (s. 486). TT. ok yılanı: Başı pullu, boyu 2 metre kadar olan zehirli ve tehlikeli bir yılan (s. 1795).

olak: Kısarak (s. 2961). **yunt:** Kısarak (s. 4727). Az. T. Gısrak, Gısrak: Kısarak (s. 368); Az. T. Madyan (Far.): Kısarak (s. 561). Trkm. Baytal: Kısarak (s. 54); Trkm. Gısrak: Kısarak (s. 265). Gag. T. Baytal: Kısarak (s. 32). TT. kısarak: Dişi at (s. 1426).

orak böceği, (orak kuşu): bkz. çırğıt, (cırğıt, çırkıdı).

orta atı: Birkaç kişinin ortaklaşa alıp nöbetle bindikleri at (s. 3015). Veri bulunamadı.

öğdül atı: bkz. çapgın at, (çapkın at).

ögeç, (öveç): bkz. çebiş, (çepiş).

öğeyik: Üveyik (s. 3057). Az. T. Alabahta: Üveyik (s. 17); Az. T. Alapahta: Üveyik (s. 19); Az. T. Bahta: Üveyik (s. 57); Az. T. Öyöyih: Üveyik (s. 622). TT. üveyik: Güvercinlerden, korularda yaşayan, eti için avlanan, boz renkli bir kuş (s. 2458).

öğrek: Sürü, at sürüsü (s. 3059). Veri bulunamadı.

öşek: Derisinden kürk yapılan tilki cinsinden bir hayvan, vaşak (s. 3128). **üşek:** Vaşak, kır kedisi (s. 4110). Az. T. Gamişpişiyi: Vaşak (s. 311); Az. T. Vaşag: Vaşak (s. 775). TT. vaşak: Kedigillerden, kulakları sivri, dişleri ve tırnakları keskin, kürkünden yararlanan, yırtıcı bir hayvan (s. 2473).

ötleğen, (ötlüğen): bkz. böğürtlen kuşu.

ötleğü: bkz. balaban.

peçelü at: Alnındaki beyazlık bütün yüzünü kaplayıp yalnız gözleri etrafı siyah kalmış olan at (s. 3182). Gag. T. Kara çakal: Alnı beyaz siyah tüylü at (s. 49).

peftere: Şahini çağırmak için kullanılan yapma kuş (s. 3182). Veri bulunamadı.

pırlak: Kuş avlamak için kullanılan diğer kuş (s. 3195). TT. pırlak: Doğan, atmaca vb. yırtıcı kuşları yakalamada çağırılan olarak kullanılan, avcılarca bir kafes içinde av yerine bırakılan kuş (s. 1921).

psi, (pisik, püsük): bkz. çetük, (cetük, çedük, çetik).

potuk: Tavşan yavrusu (s. 3199). Az. T. Dovşan balası: Çişik, tavşan yavrusu. (s. 222); Az. T. Dovşancık, Doşancık: Tavşan yavrusu. (s. 222); Az. T. ħirniĥ, ħırneĥ, ħırneg: Çişik, tavşan yavrusu (s. 464). Trkm.. Çebşek: Tavşan yavrusu (s. 115).

pülüç: bkz. biliç.

sağıl: Sığır, inek sürüsü (s. 3229). Az. T. Garamal: Sığır (s. 320). Trkm. Garamal, Şahlımal: Sığır (s. 444); Trkm. Sıgır: Sığır (574). Gag. T. Sır: Sığır (s. 216). TT. sığır: Geviş getirenlerden, boynuzlu büyükbaş evcil hayvanların genel adı (s. 2090). EDPT sığır: ‘a large bovine’, perhaps a generic term; the exact meaning is discussed, not quite completely or accurately, in Scherbak, p. 96, It can hardly originally have meant ‘cow’ since that was inge:k, q.v (s. 814). EDPT u:d: ‘bovine, ox’, without reference to sex, not ‘bull’, which was öküz or buka; nor ‘cow’ which was inæk; almost syn. w. sığır. It early became the word for ‘ox in the twelve animal cycle, and

lingered on this meaning in the west long after it had become obsolete as a common noun (s. 34).

sağır sıçan: bkz. gözsöz sepet (gözsüz tebek).

sakar: bkz. alını çakal.

sakırğa: Kene (s. 3256). Az. T. Gene (Far.): Kene. (s. 346); Az. T. Genecik: 1) Ufak kene, sakırğa (s. 346); Az. T. Sakırğa: Kene, sakırğa (s. 658). Trkm. Mütrük: Kene (s. 648); Trkm. Sakırğa: Kene (s. 554). EDPT sakırku: 'a tick' (s. 816).

saksıkan, (sağsıkan): bkz. alaca karga, (ala karga).

samsun: Bir cins köpek (s. 3292). Veri bulunamadı.

sarıkebe: Baykuş cinsinden puğu ta'bir olunan kuşun büyük nevi (s. 3315). Trkm. Hüvi: Puhu kuşu (s. 359). Gag. T. Buhu: Puhu kuşu (s. 41). TT. puhu: Baykuşgillerden, orman, dağ ve kayalıklarda yaşayan, uzunluğu yaklaşık 65 santimetre, sırtı koyu kahverengi bir tür kuş (s. 1951).

sarusandal: bkz. incir kuşu.

sıçancıl: Gücüğen denilen alıcı kuş (s. 3402). Veri bulunamadı.

sığın, (sığın geyik, sığın geyiği): bkz. ayrık (II), (ayrık koçu, ayrık koyunu).

sırtkan yırtıcı: Kükremiş, yırtıcı hayvan, kağan arslan (s. 3461). Az. T. Aslan: Aslan (s. 36); Az. T. Eslan: Aslan (s. 274); Az. T. Eslen (Ar.): Aslan (s. 274); Az. T. Şér (Far.): Aslan (s. 701); Az. T. Şir (Far.): Aslan (s. 705). Trkm. Arslan: Arslan (s. 33); Trkm. Şir: Arslan (s. 607). Gag. T. Arslan: Aslan (s. 17). TT. arslan: Aslan (s. 157); TT. arslan: Kedigillerden, Afrika'da ve Asya'da yaşayan, erkekleri yeşil, yırtıcı, uzunluğu 160, kuyruğu 70 santimetre ve ucu püsküllü, çok koyu sarı renkli güçlü bir tür memeli, arslan (s. 168). EDPT arslan: 'lion'; animal name w ending – la:n (s. 238).

sikre: bkz. gümlüç.

sirke: bkz. gümlüç.

soğulcan: Solucan (s. 3494). **yerbağırsağı:** Solucan (s. 4534). Az. T. Eblebic: Solucan (s. 242); Az. T. Ernevut: Solucan (s. 271); Az. T. Hernevüc: Solucan (s. 449); Az. T. Sohulcan: Solucan (s. 681). Trkm. Urkaçı Gurt: (2) Solucan (s. 312).

Gag. T. Solucan: Solucan (s. 221). TT. solucan: Yuvarlak veya yassı, uzun kurtlara verilen genel ad (s. 2134).

sokar siñek: İğneli sinek (s. 3500). Veri bulunamadı.

su bağısı: Su kaplumbağası (s. 3562). Az. T. Deniztısbağısı: Deniz kaplumbağası (s. 189). TT. deniz kaplumbağası: Denizlerde yaşayan ve ayaklarını yüzgeç gibi kullanan bir deniz hayvanı (s. 629).

su çekirgesi: Karides, teke (s. 3568). Az. T. Krévét (Rus): Karides, kerevit (s. 546). TT. karides: Denizlerde veya tatlı su balıklarında yaşayan, yüzücü, orta büyüklükte kabuklu, eti yenir bir deniz hayvanı (s. 1332); TT. kerevit: Kabuklular sınıfından, çamuru tatlı sularda yaşayan bir eklem bacaklı, tatlısu ıstakozu, karavide (s. 1393); TT. tatlısu ıstakozu: Kerevit (s. 2285); TT. teke: (2) Bir tür karides (s. 2302).

suğur: bkz. ak tavşan.

su issi: Timsah (s. 3571). Az. T. Delendavaz, Delengevaz: Timsah (s. 184); Az. T. Derendavaz: Timsah (s. 191). Trkm. Krokodil: Timsah (s. 426). TT. timsah: Sürüngelemlerden, sıcak bölgelerin akarsularında yaşayan, kalın derili, uzun kuyruklu, iri bir hayvan (s. 2356).

su iti, (su köpeğı): Kunduz (s. 3571). Az. T. Gunduz: Kunduz (s. 409); Az. T. Yastıguyrug: Kunduz (s. 796). Trkm. Gunduz: Kunduz (s. 307). Gag. T. Kunduz: Kunduz (s. 155). TT. kastor: Kunduz (s. 1345); TT. kunduz: Kemirgenlerden, kuyruğı geniş ve yassı, art ayak parmaklarının arası perdeli, ağaçları kemirerek beslenen, su kıyılarında yaşayan, yuvalar ve su setleri kuran, postu değerli bir hayvan, kastor (s. 1526). EDPT kunduz: 'beaver' (s. 635).

suna: bkz. gövel, (gövel ördek).

sungur, (sunkur, sungar, suknur): bkz. ak çakır.

supa: bkz. eşecik.

surnaba, (surnapa): Zürafe (s. 3586). **zurnapa:** Zürafa. (s. 4812). Az. T. Zürafe (Ar.): Zürafa (s. 834). Trkm. Jiraf: Zürafa (s. 389). Gag. T. Jirafa: Zürafa (s. 124). TT. zürafa: Geviş getiren memelilerden, Afrika'da yaşayan, çok uzun boylu ve boyunlu, derisi benekli, ot yiyen hayvan (s. 2667).

susiğırı: bkz. dombay, (tonbay).

susığırı ineği: Dişi manda (s. 3592). Veri bulunamadı.

susığırı öküzü: Erkek manda (s. 3592). Az. T. Kelbeçe: Erkek malak. (s. 527); Az. T. Kelçe: Erkek malak (s. 527); Az. T. Keleçe: 1) Erkek buzağı 2) Erkek malak (s. 527).

sürsat koyunu: Eskiden halktan tekâlif olarak alınan koyun (s. 3634). Veri bulunamadı.

şadı: Bir çeşit maymun (s. 3643). Veri bulunamadı.

şahan: bkz. laçın.

şakrak: Arıkuşu (s. 3646). Az. T. Arıgapan: Arı kuşu (s. 32); Az. T. Arıguşu: Arı kuşu (s. 32); Az. T. Arıudan: Arıkuşu (s. 32); Az. T. Gızdarguşu, Gızlarguşu: (1) Arı kuşu (s. 370); Az. T. Gızguşu: 1) Arı kuşu (s. 370); Az. T. Şagrag: Şakrak kuşu (s. 695). TT. arı kuşu: Arı kuşugillerden, Güney Avrupa, Kuzey Afrika, Orta Asya'da az ağaçlıklı, açık yerlerde yaşayan, sırtı sarı, karnı mavimsi yeşil bir kuş (s. 149); TT. şakrak kuşu: İspinozgillerden, başı siyah, boynu kırmızı, ötücü bir kuş (s. 2199).

şayın doğan: bkz. laçın.

şişek: İki yaşında koyun (s. 3669). Az. T. Garadiş: Şişek, öveç (s. 319); Az. T. İşşeh: Şişek (koyun yavrusu) (s. 512). Trkm. Öveç Goyun: İki yaşındaki koyun (s. 288); Trkm. İşşek Goyun: Bir yaşındaki koyun (s. 288); Trkm. İşşek: İki yaşındaki koyun (s. 384). Gag. T. Şişek: İki yaşını geçmiş koyun (s. 234). TT. şişek (hık.): İki yaşındaki koyun (s. 2227). EDPT bakla:n: one of the group of animal names ending in -la:n; a particular kind of lamb, but whether of a particular age or 'fat' or the like is obscure (s. 314).

şunkar: bkz. laçın.

tağıl biti: Hububata musallat olan ve bambul denilen böcek (s. 3701). Az. T. Anbargüvesi: Buğday biti (s. 26); Az. T. Bağacığ: Ekin biti, buğday biti (s. 54); Az. T. Bığlıca: Tahıl biti (s. 90); Az. T. Bitkibiti: Haşerat, bit, bitki bitleri (s. 100); Az. T. Bitkizerervécileri: Bitki bitleri (s. 100); Az. T. Boğdabiti: Buğday biti (s. 102); Az. T. Buğdabiti: Buğday biti (s. 111); Az. T. Buğdakepeneyi: Buğday güvesi (s. 111); Az. T. Cincilim: 2) Buğday biti (s. 134); Az. T. Pahlagurdu: Tahıl güvesi (s. 625); Az. T. Tahılbiti, Buğdabiti: Buğday biti (s. 714); Az. T. Tahılböceyi: Tahıl böceği (s. 714); Az. T. Tahılgıran: Buğday güvesi (s. 714); Az. T. Tahılgurdu: Tahıl böceği,

buğday biti (s. 714). Gag. T. Kurt: Haşerat kurdu (s. 156). TT. arpa güvesi: Tahıllara dadanan bir tür güve (s. 156); TT. tırtır: Zar kanatlılardan, uzun gövdeli, uzun duyarlı, kurtçuk evresini tarım bitkilerine zarar veren böcekler üzerinde geçiren bir tür böcek (s. 2354).

tahta kurdu: Tahtakurusu, tahtabiti (s. 3702). Az. T. Mele: Tahta kurusu (s. 570); Az. T. Tahtagurdu: Tahta kurdu (s. 714). Trkm. Tagtabiti: Tahtakurusu (s. 613). TT. Tahta biti: Tahtakurusu (s. 2245); TT. tahta kurdu: Tahtadan yapılmış eşyayı kemirerek delik deşik eden kın kanatlı böcek (s. 2246); TT. tahtakurusu: Yarım kanatlılardan, uzunluğu 3-5 milimetre, vücudu oval ve yassı, kanatları körelmiş, oturlan, yatılan yerlerde üreyen, kan emerek beslenen, pis kokulu böcek, tahta biti (s. 2246).

tañ horusu: Şafak vakti öten horus (s. 3719). Veri bulunamadı.

Tañrı deveciği: bkz. devecik.

Tañrı kuşu: bkz. ala kuş.

tavşancı: Tavşancıl (s. 3773). TT. tavşancıl: Çoğu tavşan avlamakla beslenen kartal, akbaba vb. yırtıcı kuş (s. 2289).

tavucak: bkz. cücük.

tavuk: bkz. bednus (bedinus, bidnus, tebnus).

taylak: bkz. bortlak.

torlak: Küçük bir kuş (s. 3829). Veri bulunamadı.

torum: bkz. bortlak.

tosun: Haşarı (s. 3831). Veri bulunamadı.

toy: Kazdan büyük bir yabani kuş (s. 3832). Az. T. Bezgek, Bezgah: Küçük toy kuşu, toylak (s. 89); Az. T. Dovdag: Toy (kuş) (s. 222); Az. T. Hubara: Toy kuşu (s. 473). Gag. T. Toy: Bir kuş türü (s. 245). Trkm. Bezbeltek: Küçük toy kuşu (s. 62). TT. toy: Toygillerden, böcek ve tane ile beslenen, eti için avlanan, kızıl tüylü bir kuş (s. 2376).

toygar: bkz. çekük, (çekik).

toygun, (toykun): Ak ve çakır doğan (s. 3836). Az. T. Şungar: Akdoğan, sungur (s. 710); Az. T. Toğrol: Toğrul, çakırdoğan (s. 739). Trkm. Elguş: Akdoğan, sungur (s.

199). TT. çakırdoğan: Yırtıcı kuşlardan bir tür doğan, tuğrul. (s. 483); TT. akdoğan: Kartalgillerden bir tür doğan, aksungur (s. 61); TT. tuğrul: Çakırdoğan (s. 2384).

töpel: Alnı akıtmalı at (s. 3844). Az. T. Dovşantepel: Akıtmalı (at) (s. 222).

turaç: Sülüne benzer bir kuş (s. 3855). Veri bulunamadı.

turgay: bkz. çekük, (çekik).

turna alayı: Turna katarı (s. 3856). Veri bulunamadı.

turumtay: Karagöz cinsinden bir alıcı kuş (s. 3857). Veri bulunamadı.

tülü deve: İki hörküçlü puğur ile Arap cinsi dişi deveden meydana gelen deve (s. 3869). TT. tülü: Uzun tüylü, özel güreşlerde yararlanılan erkek deve (s. 2398).

F. CİLT VI (U-Z)

ulak, (ulağ): At (s. 3933). Az. T. Enek, Eneh: At, beygir (s. 266); Az. T. Yabı: Beygir (s. 783). Trkm. At: At (s. 36); Trkm. Gıyal: At (s. 259); Trkm. Yabı: At (s. 668); Trkm. Yüvrük: At (s. 713). Gag. T. At: At (s. 18); Gag. T. Beegir: Beygir, at (s. 32); Gag. T. Beygir: At (s. 34); Gag. T. Biigir: Beygir (s. 35). TT. at: Atgillerden binme, yük çekme, taşıma vb hizmetlerde kullanılan, tek tırnaklı hayvan, beygir, düldül (s. 178); TT. beygir: 1) At (s. 322); TT. düldül: At (s. 734). EDPT *at 'horse'; nearly always with the implication of 'riding horse'; cf. yılkı; yunt; in a few modern languages at means gelding, as opposed to adğır 'stallion' (s. 33).

ulakçı atı: Posta beygiri (s. 3935). Veri bulunamadı.

uz kuş: Kelebek kuşu (s. 4052). Veri bulunamadı.

üğü, (üği): bkz. er kuşu.

üşek: bkz. öşek.

üyez, (üvez): bkz. büçelek, (Büvelek).

yaban atı: Yabanî at (s. 4180). Az. T. Garayehar: Yabanî at (s. 322). TT. tarpan: Atgillerden, soyu tükenmiş olan, küçük, çevik bir yaban atı (s. 2272).

yaban keçisi: bkz. ime, (ime geyik, ime keçi, ime keçisi).

yaban sığırı: Dağ öküzü (s. 4182). Veri bulunamadı.

yağmurca geyiği: Dağ sığırı, bir çeşit sığın geyiği (s. 4202). Veri bulunamadı.

yahlı kurt: bkz. anduk, (andık, anduğ).

yalva: Bildircin (s. 4259). Az. T. Bildircin: Bildircin (s. 90); Az. T. Bildircin: Bildircin (s. 93). Trkm. Bedene: Bildircin (s. 56). TT. bildircin: Tavukgillerden, boz renkli, benekli, yurdumuzda en çok sonbaharda eti için avlanan, etinden ve yumurtasından yararlanılan gömen kuş (s. 328). EDPT budursı:n: ‘quail, Coturnyx’; as such Hap. leg., but obviously connected with the later words for ‘quail’ assemblebelow (s. 309).

yam: At, menzil atı (s. 4260). Veri bulunamadı.

yapalak: bkz. er kuşu.

yanmış at: Pişkin ve idmanlı at (s. 4332). Veri bulunamadı.

yavısı, (yavsu): bkz. gümlüç.

yavşak: bkz. gümlüç.

yedek: Yedekte görülen at (s. 4466). Az. T. Kötel: Yedek at (s. 545).

yelegergen: Kerkes kuşu (s. 4491). Veri bulunamadı.

yerbağırsağı: bkz. soğulcan.

yeşilten: İri ve yeşil kertenkele (s. 4550). Veri bulunamadı.

yıldız kurdu: Yıldız böceği, ateş böceği (s. 4581). Az. T. Ateşböceyi: Ateşböceği (s. 39); Az. T. Ateşgurdu: Ateşböceği (s. 39); Az. T. Gaçağanlar: Ateş böcekleri (s. 305) Az. T. Géceçırağı: Ateşböceği (s. 337); Az. T. İşildaböcek: Ateş böceği (s. 511); Az. T. İşildağuş: Ateş böceği (s. 511); Az. T. İşildayanböcek: Ateşböceği (s. 511); Az. T. İşildouz: Ateşböceği (s. 511); Az. T. Ulduzböceyi: Ateşböceği (s. 754); Az. T. Yarpızcücüsü: Ateşböceği (s. 795). Gag. T. Ateş böcee (böceği): Ateş böceği (s. 40). TT. ateş böceği. Kın kanatlılardan, karanlıkta ışıldama özelliği olan böcek yıldız böceği, yıldız kurdu (s. 182); TT. yıldız böceği: Ateş böceği. (s. 2592); TT. yıldız kurdu: Ateş böceği (s. 2593).

yiyrice gören: Kokarca denilen hayvan, gelincik (s. 4624). Az. T. Goharca: Koharca (s. 380). TT. kokarca: Etoburlardan, orta boyda, kendini korumak için düşmanına kötü kokulu sıvı fişkırtan, ince, uzun bir kürk hayvanı (s. 1457). EDPT küzen: ‘polecat’ (s. 761).

yunt: bkz. olak.

yunt kuşu: Kuyruk sallayan kuşu, peygamber kuşu (s. 4730). TT. kuyruksallayan: Kuyruksallayangillerden, kanatları ve vücudunun üst bölümü kül rengi, at bölümü değişik sarı olan, uzun kuyruklu, küçük ötücü kuş, yont kuşu (s. 1550); TT. yont kuşu: Kuyruksallayan (s. 2606).

yüket: bkz. davar, (tavar).

zurnapa: bkz. surnaba, (surnapa).

III. OĞUZ GRUBU TÜRK DİLLERİNDE BULUNAN ANCAK TARAMA SÖZLÜĞÜ'NDE BULUNMAYAN HAYVAN ADLARI

A. Azerbaycan Türkçesinde Bulunan Ancak Tarama Sözlüğü'nde Bulunmayan Hayvan Adlarının Diğer Oğuz Grubu Türk Dilleriyle Karşılaştırılması

Ağacayag: Leylek (s. 7). **Haciléylek:** Leylek (s. 426). Trkm. Leglek: Leylek (s. 436). Gag. T. Lelek: Leylek (s. 168). TT. leylek: Leyleksilerden, kışın tropikal Afrika'da yaşayan, siyah telekli, uzun gagalı, uzun bacaklı, büyük, beyaz, göçmen kuş (s. 1584).

Ağaçdeşen (delen): Ağaçkakan (s. 7). **Ağacdüğen:** Ağaçkakan (s. 7). **Ağacovanlar:** Ağaçdelen (s. 7). **Deleyen:** Ağaçkakan (s. 184). TaS ağaç delegen, (ağaç delen): Ağaç kakan denilen kuş (s. 27). Trkm. Daşdeşen: Ağaçkakan (s. 136). Gag. T. Aaç kakan: Ağaç kakan kuşu (s. 1). TT. ağaçdelen: Yuva yapmak için ağaçları oyan böcek (s. 37); TT. ağaçkakan: Serçegillerden, gagasıyla ağaçları oyabilen ve ağaç kurtlarını yiyerek beslenen, uzun gagalı kuş (s. 37).

Ağacdüğen: bkz. Ağaçdeşen (delen).

Ağacovanlar: bkz. Ağaçdeşen (delen).

Ağacgurbagası: Yeşil kurbağa (s. 7). TT. ağaç kurbağası: Kurbağagillerden, boyu 3-5 santimetre olan, sırtı yaprak yeşili, ağaçlara tırmanan bir tür kurbağa (s. 38); TT. yaprak kurbağası: Yeşilbağa (s. 2530); TT. yeşilbağa: Yeşil renkli bir tür küçük kurbağa, yaprak kurbağası (s. 2582).

Ağacgurdu: Ağaç kurdu (s. 7). **Çiçekséven:** Ağaç kurdu, kurtçuk (s. 154). **Gabıggurdu:** Ağaç kurdu (s. 303). **Gabıgyéyen, Gabıgyéyenler:** Kabuk böcekleri, ağaç kurdu (s. 303). **Gemigurdu:** Ağaç kurdu (s. 344). **hımırgurdu:** Ağaç kurdu (s. 458). **Odunböceyi:** Ağaç kurdu (s. 612). TT. ağaç kurdu: Ağaçları kemirerek beslenen sinek kurtçuğu (s. 38).

Ağackepeneği: Ağaçkesen (böcek) (s. 7). **Kümöyül, Kümcek:** Ağaçkesen (s. 549). **Odunkesen:** Ağaçkesen (s. 612). TT. ağaç biti: Yarım kanatlılardan, bitkiler üzerinde yaşayan, sıçrayıcı bir tür böcek (s. 37); TT. ağaçkesen: Zar kanatlılardan,

kurtçukları en çok gül fidanları üzerinde yaşayarak yapraklara zarar veren kara renkli bir böcek (s. 38); TT. çiçek biti: Yarım kanatlılardan, küçük ve yumuşak vücutlu olan, bitkilerin üzerinde sürü durumunda yaşayan bir tür böcek (s. 541).

Ağbalık: Ak balık (s. 8). TT. akbalık: Sazangillerden, eti kılçıklı, yumurtası ile tarama yapılan bir balık 2) Akya balığı (s. 60); TT. akya balığı: Uskumrugillerden, ufak pullu, 10-60 kilogram gelebilen bir balık, alabalık (s. 79).

Ağcaganad: Sivrisinek (s. 8). **Didi, diddili:** Sivrisinek (s. 202). **Ditdili:** Sivrisinek (s. 213). **Hünü:** Sivrisinek (s. 477). **Uzunburun:** Sivrisinek (s. 758). TaS cibin, (ceban): Sinek; sivri sinek (s. 772). Trkm. Çıbm: Sivrisinek (s. 118). Gag. T. Köör sinek: At sineği, sivri sinek (s. 218). TT. üvez: Sivrisineğe benzer bir böcek (s. 2458).

Ağcagutan: Ak pelikan (kuş) (s. 8). **Bahgudan, Bahgutan:** Balıkçıl (kuş), pelikan (s. 59). TaS kaşık burun: Kaşıkçı kuşu (s. 2329). Trkm. Gotan: Pelikan (s. 283). TT. kaşıkçı kuşu: Pelikan (s. 1346); TT. pelikan: Pelikangillerden, pembeye çalan beyaz tüylü, kanatları gri renkli, alt kesesinde deriden bir kesesi olan iri kuş (s. 1908).

Ağdiş: Sivrifare (s. 9). Veri bulunamadı.

Ağganad torağay: Beyaz tarla kuşu, beyaz toygar, ak toygar (s. 9). Veri bulunamadı.

Ağgarın: Penguen (s. 9). TT. penguen: Penguengillerden, Güney Kutbu'nda yaşayan, sırtı kara, göğsü ak, iyi yüzen, deniz hayvanlarıyla beslenen, uçamayan, kısa kanatlı deniz kuşu (s. 1910).

Ağgöz (Akgöz): Balık (s. 9). TaS balığ: Balık (s. 389). Trkm. Balık: Balık (s. 45). Gag. T. Balık: Balık (s. 28). TT. balık: Omurgalılardan, suda yaşayan, solungaçla nefes alan ve yumurtadan üreyen hayvanların genel adıdır (s. 243).

Ağşın: Akşın, albino (s. 11). TT. albinos: Akşın (s. 85).

Ağzıgara: 1) Kurt 2) Kurt köpeği (s. 12). **Bürte:** Bozkurt (s. 118). **Garaağız:** Kurt (s. 318). **Yalguzag:** Yalnız kurt, kurt (s. 787). Trkm. Böri: Kurt. (s. 83); Trkm. Goyun İti: Çoban köpeği, kurt köpeği (s. 288); Trkm. Gurt: Kurt (s. 312). Gag. T. Canavar: Canavar, kurt (s. 46); Gag. T. Lupu: Canavar, kurt (s. 169); Gag. T. Kurt: Kurt, canavar (s. 156). TT. kurt: Köpekgillerden, Avrupa, Asya ve Kuzey

Amerika'da yaşayan, postu gri sarı renkli, yırtıcı, etçil memeli hayvan (s. 1533); TT. kurt köpeği: Kurt ve köpek kırması bir tür köpek (s. 1535).

Ahçaçovul: Fare, sıçan (s. 14). **Siçan:** Sıçan, fare (s. 676). TaS keseğen: Fare (s. 2443). Trkm. Sıçan: Sıçan, fare (s. 574). Gag. T. Patkan: Fare (s. 193); Gag. T. Sıçan: Sıçan (s. 216). TT. fare: Sıçangillerden, küçük vücutlu, kemirgen, memeli hayvan, mus (s. 850); TT. sıçan: Sıçangillerden, fareden iri, zararlı birçok türü bulunan kemirgen, memeli hayvan (s. 2087).

Ahta horoz: İğdiş horoz (s. 15). Veri bulunamadı.

Alabahta: Üveyik (s. 17). **Alapahta:** Üveyik (s. 19). **Bahta:** Üveyik (s. 57). **Öyöyih:** Üveyik (s. 622). TaS öğeyik: Üveyik (s. 3057). TT. üveyik: Güvercinlerden, korularda yaşayan, eti için avlanan, boz renkli bir kuş (s. 2458).

Alabaş: Av köpeği (s. 17). **Merez:** Tazı (altı aylık) (s. 573). **Oviti tulası:** Av köpeği (s. 617). TaS arayıcı it: Av köpeği (s. 185). Trkm. Tazı: Tazı (s. 621). Gag. T. Kopoy: Avcı köpeği (s. 162); Gag. T. Tazı: Tazı (s. 240). TT. av köpeği: Tazı, kopoy, zağar vb ava yardımcılık etmeye alıştırılmış köpek (s. 191); TT. tazı: Genellikle tavşan avında kullanılan, uzun bacaklı, çekik karınlı, çok çevik bir tür köpek (s. 2292).

Alabezgek: Bir leylek türü, ala toylak (s. 17). Veri bulunamadı.

Alabuğa: Böcek. (Perde kanatlı) (s. 17). Veri bulunamadı.

Alaca bayguş: Ak baykuş (s. 17). Veri bulunamadı.

Alacadimdik: Munta kuşu (s. 17). Veri bulunamadı.

Alacaganad, Alaganad: Kanarya (s. 17). **Alaganad:** Kanarya (s. 18). **Cing:** Kanarya (s. 134). **Elvanbülbul:** Kanarya (s. 262). **Ġenaré:** Kanarya (s. 346). **Kanarya:** Kanarya (s. 522). **Saribülbul:** Kanarya (s. 661). **Yalançbülbul:** Kanarya (s. 787). Trkm. Hekik: Kanarya (s. 343). TT. kanarya: İspinozgillerden, yeşilimsi veya sarı tüylü, koni biçiminde küçük gagalı, ötücü kuş (s. 1294).

Alaca maral: Ala geyik, sığın (s. 17). **Arğalı, Arhar:** 1) Yaban koçu (s. 31). TaS ayrık (II), (ayrık koçu, ayrık koyunu): Yabani geyik ve sığır (s. 335). TT. alageyik: Geyikgillerden, Güney Avrupa ve Kuzey Afrika'da yaşayan, yazın postunda ak benekler oluşan, erkeklerin boynuzları yere doğru kürek biçiminde genişleyen bir cins geyik, sığın (s. 82); TT. sığın: Alageyik (s. 2089).

Alacehre: İskete, baştankara (s. 18). TaS isketi: İskete (s. 2104); TaS cımkay: İskete kuşu (s. 770). TT. isketi: Serçeğillerden, gagaları dişli, zararlı böcek ve kurtlarla beslenen, güzel sesli bir kuş (s. 1208).

Alaganad: bkz. Alacaganad, Alaganad.

Alagarğa: Alakarga (s. 18). **Dolaş:** Saksığan, alacakarga (s. 218). **Dolaşa:** Alacakarga, saksığan (s. 218). **Dolaşan:** Saksığan (s. 218). **Ğécele:** Saksığan (s. 337). **Göycegarğa:** Saksığan (s. 393). **hocağoca:** Ala karga (s. 465). **Sağsağın:** Saksığan (s. 657). **Zağca, Zağça:** 1) Ala karga 2) Saksığan (s. 818). **Zeğen (Ar.):** Saksığan (s. 821). **Zıhzıh:** Saksığan (s. 827). TaS alaca karga, (ala karga): Saksığan (s. 85); TaS saksıkan, (sağsıkan): Saksığan (s. 3261). Trkm. Ala Karga: Ala karga (s. 232); Trkm. Zakca: Alaca karga. (s. 232); Trkm. Zakıca: Alaca karga (s. 716). Gag. T. Garagatsa: Saksığan (s. 100); Gag. T. Saksan: Saksığan (s. 207). TT. alacakarga: Saksığan (s. 81); TT. alakarga: Kargagillerden, iri gövdeli, ötücü, tüyleri gövdeli bir tür kuş, kestane kargası 2) Saksığan (s. 82); TT. saksığan: Kargagillerden, karnı beyaz, kanatları ve kuyruğu kül rengi diğer yerleri parlak, kara uzun kuyruklu kuş, alacakarga, alakarga (s. 2015); TT. kestane kargası: Alakarga (s. 1401).

Alagurt: Pire (hayvanlarda) (s. 18). **Bire:** Pire (s. 96). TaS büre, (püre): Pire (s. 741). Trkm. Büre: Pire (s. 91). Gag. T. Pire: Pire (s. 196). TT. pire: Pireler takımından, insanın ve bazı hayvanların kanını emerek yaşayan, iyi sıçradığı için kolay yakalanamayan, küçük, asalak böcek (s. 1926).

Alagüllük: Ala böcek (s. 18). Veri bulunamadı.

Alahğ: Bir yabanî ayı (s. 19). Veri bulunamadı.

Alapaça: Sekili hayvan (s. 19). TT. alabacak: Ayağında sekil olan at, eşek (s. 80).

Alapahta: bkz. Alabahta.

Alapars: Sincap, değin (s. 19). **Dele:** 1) Sincap (s. 184). **Sincab (Far.):** Sincap (s. 679). TT. çekelez (hlk.): Sincap (s. 509); TT. değin (hlk.): Sincap (s. 609); TT. sincap: Sincapgillerden, ağaçlarda yaşayan, genellikle meyveyle beslenen, çok tüylü, uzun kuyruklu, ince gövdeli bir hayvan, değin (II) çekelez (s. 2115).

Al at: Doru at (s. 19). **Garakeher:** Kestane dorusu (at) (s. 320). **Keher:** Doru (s. 526). Trkm. Dor at: Doru At (s. 171). Gag. T. Al beegir: Kırmızı at (s. 8); Gag. T. Royba beegir: Doru at. (s. 203); Gag. T. Şal beegir: Doru at (s. 231); Gag. T. Şarga

beegir: Kula at (s. 231). TT. kestane dorusu: Açık kahverengi renkte olan at (s. 1401).

Alıcı toğan: Şahin (s. 21). **Laçın:** Şahin (s. 552) . **Tavar:** 2) Şahin (s. 719). **Terlan:** Şahin (s. 731). TaS laçın: Şahin (s. 2785); TaS şahan: Şahin (s. 3644); TaS şayın doğan: Şahin (s. 3651); TaS şunkar: Şahin, lâçın (s. 3687). Trkm. Av Guşı: Avcı kuş, doğan, şahin (s. 37); Trkm. Laçın: Doğan, şahin (s. 432). TT. şahin: Kartalgillerden, Avrupa ve Asya'nın da, orman ve çalılıklarında yaşayan, 50-55 santimetre uzunluğunda yırtıcı bir kuş (s. 2196).

Altağız: Sazan türü (s. 23). Veri bulunamadı.

Altgüllük: Tarla kuşu (s. 23). **Garıçgay:** Çayır kuşu, toygar, tarla kuşu (s. 324). TaS **lağuşu:** Tarla kuşu (s. 718). **Torağay:** Toygar, çayır kuşu (s. 742). **Torağayı:** Toygar (s. 742). TaS çekük, (çekik): Tarla kuşu, turgay (s. 852); TaS toygar: Tarla serçesi, çayır kuşu (s. 3836); TaS turgay: Çayır kuşu, toygar (s. 3856). Trkm. Mollatorgay: Çayırkuşu (s. 461); Trkm. Torgay: Turgay (s. 632). Gag. T. Tarla kuşu: Tarla kuşu (s. 238). TT. çayır kuşu: Tarla kuşu (s. 508); TT. tarla kuşu: Tarla kuşugillerden, tarlalarda yuva yapan, uzunluğu 20 santimetre, sırtı kahverengi, karnı beyaz olan, küçük, ötücü kuş, çayır kuşu, toygar (s. 2272); TT. toygar: Tarla kuşu, turgay (s. 2376); TT. turgay: Toygar (s. 2387).

Anac toyug: Anaç tavuk (s. 25). Veri bulunamadı.

Anbargüvesi: Buğday biti (s. 26). **Bağacıg:** Ekin biti, buğday biti (s. 54). **Bığlıca:** Tahıl biti (s. 90). **Bitkibiti:** Haşerat, bit, bitki bitleri (s. 100). **Bitkizerervéricileri:** Bitki bitleri (s. 100). **Boğdabiti:** Buğday biti (s. 102). **Buğdabiti:** Buğday biti (s. 111). **Buğdakepeneyi:** Buğday güvesi (s. 111). **Cincilim:** 2) Buğday biti (s. 134). **Pahlagurdu:** Tahıl güvesi (s. 625). **Tahılbiti, Buğdabiti:** Buğday biti (s. 714). **Tahılböceyi:** Tahıl böceği (s. 714). **Tahılğıran:** Buğday güvesi (s. 714). **Tahılğurdu:** Tahıl böceği, buğday biti (s. 714). TaS tahıl biti: Hububata musallat olan ve bambul denilen böcek (s. 3701). Gag. T. Kurt: Haşerat kurdu (s. 156). TT. arpa güvesi: Tahıllara dadanan bir tür güve. (s. 156); TT. tırtır: Zar kanatlılardan, uzun gövdeli, uzun duyargalı, kurtçuk evresini tarım bitkilerine zarar veren böcekler üzerinde geçiren bir tür böcek (s. 2354).

Ardıçguşu: Ardıçkuşu (s. 30). TT. ardıç kuşu: Karatavukgillerden, Avrupa ve Asya ormanlarında yaşayan, sırtı kahverengi, alını ak, kuyruğu kara, bir tür kuş (s. 147).

Arğalı, Arhar: 1)Yaban koçu (s. 31). bkz. Alaca maral.

Arğalı, Arhar: 2) Dağ keçisi (s. 31). **Çölkéçisi:** Elik, dağ keçisi (s. 160). **Çölpışiyi:** Yaban keçisi (s. 160). **Dağkéçisi:** Elik, dağ keçisi (s. 166). **Eylik:** Elik, karaca, dağ keçisi (s. 283). **Garapaça:** Dağ keçisi (s. 321). **Gayakéçisi:** Dağ keçisi (s. 332). **Köpger, Küpger:** Dağ keçisi (s. 544). TaS ime, (ime geyik, ime keçi, ime keçisi): Dağ keçisi (s. 2070); TaS karucu: Karaca, dağ keçisi (s. 2324); TaS yaban keçisi: Dağ keçisi (s. 4182). Trkm. Goç Yigit: Dağ keçisi (s. 276); Trkm. Dağ tekesi: Dağ keçisi (s. 623). Gag. T. Daa (dağ) keçisi: Yaban keçisi (s. 142). TT. dağ keçisi: Boynuzlugiller familyasından, ufak sürüler halinde yaşayan, çok çevik bir tür antilop, elik, yağmurca (s. 579); TT. yaban keçisi: Anadolu'nun dağlık bölgelerinde yaşayan, uzun ve kıvrık boynuzlu bir tür keçi (s. 2497).

Arıçibini: Bal arısı (s. 32). **Balçibini:** Bal arısı (s. 58). **İşçi arı:** Bal arısı (s. 509). TAR milez: Bal arısı (s. 2809). Trkm. Bal Arısı: Bal arısı (s. 32). TT. bal arısı: Zar kanatlılardan, bal yapan bir tür eklem bacaklı (s. 242).

Arıgapan: Arı kuşu (s. 32). **Arıguşu:** Arı kuşu (s. 32). **Arıudan:** Arıkuşu (s. 32). **Gızdarguşu, Gızlarguşu:** 1) Arı kuşu (s. 370). **Gızguşu:** 1) Arı kuşu (s. 370). **Şagrak:** Şakrak kuşu (s. 695). TaS şakrak: Arıkuşu (s. 3646). TT. arı kuşu: Arı kuşugillerden, Güney Avrupa, Kuzey Afrika, Orta Asya'da az ağaçlıklı, açık yerlerde yaşayan, sırtı sarı, karnı mavimsi yeşil bir kuş (s. 149); TT. şakrak kuşu: İspinozgillerden, başı siyah, boynu kırmızı, ötücü bir kuş (s. 2199).

Arıguşu: bkz. Arıgapan.

Arıudan: bkz. Arıgapan.

Arıpup: Arı yavrusu (s. 32). Veri bulunamadı.

Arıyéyen, caylag, sarguşu: Sığircık (s. 32). **Sar:** Sığircık (s. 661). **Sığırçın:** Sığircık (s. 674). Trkm. Sar: Sığircık kuşu (s. 559); Trkm. Gara Sar: Siyah sığircık kuşu (s. 562). Gag. T. Kara kuş: Sığircık (s. 157); Gag. T. Sırcık: Sığircık (s. 216). TT. sığircık: Serçegillerden, siyah renkli, uzun gagalı, serçeden iri, ötücü bir kuş, çoğurcuk, çekirge kuşu (s. 2090); TT. çekirge kuşu: Sığircık (s. 513); TT. çoğurcuk: Sığircık (s. 559).

Armadil: Hamam böceği (s. 33). **Boztarakan:** Hamamböceği (s. 108).

Metbehgurdu: Hamamböceği (s. 576). TaS akan (Rus.): Hamamböceği (s. 717).

Trkm. Nanbay: Hamamböceği (s. 471); Trkm. Saçakçı: Hamamböceği (s. 551). TT. hamam böceği: Hamamböceğigillerden, kirli yerlerde üreyen zararlı bir böcek (s. 1037).

Arvana: Türkistan devesi (s. 34). Veri bulunamadı.

Aslan: Aslan (s. 36). **Eslan:** Aslan (s. 274). **Eslen (Ar.):** Aslan (s. 274). **Şér (Far.):** Aslan (s. 701). **Şir (Far.):** Aslan (s. 705). TaS sırtkan yırtıcı: Kükremiş, yırtıcı hayvan, kağan arslan (s. 3461). Trkm. Arslan: Arslan (s. 33); Trkm. Şir: Arslan (s. 607). Gag. T. Arslan: Aslan (s. 17). TT. arslan: Aslan (s. 157); TT. arslan: Kedigillerden, Afrika'da ve Asya'da yaşayan, erkekleri yeleli, yırtıcı, uzunluğu 160, kuyruğu 70 santimetre ve ucu püsküllü, çok koyu sarı renkli güçlü bir tür memeli, arslan (s. 168).

Aşgal: Zayıf koyun (damızlığa elverişsiz) (s. 37). Veri bulunamadı.

Atçibini, Atmilçeyi: Büve, sığır sineği, büvelek, at sineği (s. 39). **Atmilçeyi, Atçibini:** At sineği, sığır sineği (s. 41). **Bölele, Bülele:** Büve, büvelek (s. 108). **Bögelek:** Büvelek (s. 108). **Böyelek:** Büve, büvelek (s. 108). **Bülele:** Büve, büvelek (s. 116). **Büve:** Böğ (s. 119). **Gigovun, Gigoun, Gügcin, Gügöün:** At sineği (s. 373). **Hekbeçe:** Üvez, böcek (s. 442). **İtarısı:** At sineği (s. 513). **İtmilçeyi:** At sineği (s. 515). **Kodef:** Atsineği (s. 537). **Mozalan:** At sineği (s. 585). **Torpagarısı:** Büve, büvelek (s. 742). TaS bügelek, (Büvelek). Sığır sineği, eğrice (s. 735); TaS eğrice: Büvelek denilen sinek (s. 1402); TaS güveğen: Büvelek (s. 1884); TaS it yavsası: İt sineği, at sineği (s. 2129); TaS köyeğen: Eşek sineği, büvelek, eğrice (s. 2707); TaS üyez, (üvez): Sivrisinek, at sineği, eşek sineği, tatarcık, büvelek (s. 4127). Trkm. Bökelek: Atsineği, üvez (s. 82). Gag. T. Büürek: At sineği (Büürek sinee) (s. 45); Gag. T. Köör sinek: At sineği (s. 165); Gag. T. Köör sinek: At sineği, sivri sinek (s. 218). TT. at sineği: Çift kanatlılardan, uzunluğu 8 milimetre kadar olan, kanatları büyük ve küt, at, sığır ve domuzların bacak ve kuyruk aralarında yaşayan, eklem bacaklı bir tür sinek (s. 189); TT. bügelek: Büve (s. 422); TT. büve: Genellikle sığırlara saldıran, onların kanını emen, vızıltılarıyla tedirginlik yaratan sokucu sinek, bügelek, dızdız (s. 426); TT. eğrice: Sığır sineği (s. 764); TT. sığır sineği: Yumurtalarını sığırın teni altına bırakan sinek, eğrice (s. 2090).

Ateşböceyi: Ateşböceği (s. 39). **Ateşgurdu:** Ateşböceği (s. 39). **Gaçaganlar:** Ateş böcekleri (s. 305). **Géceçırağı:** Ateşböceği (s. 337). **İşildaböcek:** Ateş böceği (s.

511). **İşıladağuş:** Ateş böceği (s. 511). **İşıldayanböcek:** Ateşböceği (s. 511). **İşildouz:** Ateşböceği (s. 511). **Ulduzböceyi:** Ateşböceği (s. 754). **Yarpızcücüsü:** Ateşböceği (s. 795). TaS yıldız kurdu: Yıldız böceği, ateş böceği (s. 4581). Gag. T. Ateş böce (böceği): Ateş böceği (s. 40). TT. ateş böceği. Kıın kanatlılardan, karanlıkta ışıldaama özelliği olan böcek yıldız böceği, yıldız kurdu. (s. 182); TT. yıldız böceği: Ateş böceği. (s. 2592); TT. yıldız kurdu: Ateş böceği (s. 2593).

Ateşgurdu: bkz. Ateşböceyi.

Atmaca: Atmaca (s. 40). **İtge:** Atmaca (s. 513). Gag. T. Alaca kuş: Atmaca (s. 8); Gag. T. Kurkur kuşu: (3) Atmaca (s. 155). TT. akkuş: Atmaca (s. 69); TT. atmaca: Kartalgillerden, ava alıştırılabilen küçük bir yırtıcı kuş, akkuş (s. 187).

Atmilçeyi, Atçibini: bkz. Atçibini, Atmilçeyi.

Aybalıg: Ay balığı (s. 46). TT. ay balığı: Ay balığıgillerden, Akdeniz’de yaşayan yaklaşık 3 metre boyunda, görünüşü balık başına benzeyen, kuyruk yüzgeci hilal biçiminde olan bir tür balık, kamer balığı (s. 201).

Aygır, Ayğiran: Aygır (s. 47). TaS aygur, (aykur): Aygır (s. 317). Gag. T. Aygır: Haygır. (s. 22); Gag. T. Haygır: Aygır (116). TT. aygır: Damızlık, erkek at (s. 203).

Ayıbalası: Ayı yavrusu (s. 47). **Ayı potası:** Ayı yavrusu (s. 47). **Kiçik ayı:** Küçük ayı (s. 532). **Pota, Potug:** 2) Ayı yavrusu (s. 640). TaS ayu inceği: Ayı yavrusu (s. 341). Trkm. Ayı Çagası: Ayı yavrusu (s. 39). Gag. T. Ayıcık: Ayı yavrusu (s. 22).

Ayıbalığı: Fok, ayı balığı (s. 47). **Denizpişiyi:** Denizayısı (s. 189). **Suiti:** Fok, ayı balığı (s. 688). **Supişiyi:** Deniz ayısı (s. 688). TaS deñiz sığırır: Aslı deniz aygırır veya deniz ayısı olması ihtimali bulunan bir efsane hayvanı (s. 1082). Gag. T. Ayı balığı: Ayı balığı (fok balığı) (s. 22); Gag. T. Deniz koyunu: Ayı balığı, fok (s. 72); Gag. T. Foka: Fokbalığı (s. 98). TT. ayı balığı: Fok (s. 203); TT. denizaygırır: Denizlerde yaşayan bir tür vahşî hayvan (s. 628); TT. denizayısı: Boyu 1,5-2 metre olan, uzun ve yumuşak tüylü postu beğenilen, bitkiyle beslenen bir deniz memelisi (s. 628); TT. fok: Etçiller takımının fokgiller familyasından, 1-2 metre boyunda, postu değerli, memeli deniz hayvanı, ayı balığı (s. 885).

Ayı potası: bkz. Ayıbalası.

Azadmahı, Azadmayı: Som balığı (s. 49). **Énlibaş:** Yayın balığı (s. 267). **Garasol:** Som (balık) (s. 321). **Gızılbalıg:** Som (balık) (s. 371). **Nagga, Naggabalığı:** Yayın

balığı (s. 596). **Naha:** Yayın balığı (s. 597). **Süleymanbalığı:** Som balığı (s. 690). Trkm. Lakga: Som balığı (s. 45); Trkm. Yayın: Yayın balığı (s. 684). Gag. T. Som: Yayın balığı (s. 222); Gag. T. Yaa balı: Yayın balığı (s. 254). TT. somon balığı: Kemikli balıklardan, hem denizde hem tatlı sularda yaşayan, eti beğenilen, irice bir balık, som (s. 2136). TT. yayın balığı: Yayın balığıgillerden, başı büyük, ağzı geniş, derisi pulsuz, vücudu uzun, lezzetli, iri bir tür tatlı su balığı (s. 2556).

Azih: Ayı (Eski Türkçe) (s. 50). **Hozaki, Hozeki, Hozu:** Ayı (s. 471). Trkm. Ayı: Ayı (s. 39); Trkm. Hırs (esk): Ayı (s. 347); Trkm. Yedigen: Ayı (s. 686). Gag. T. Ayı: Ayı (s. 22). TT. ayı: Memelilerin etobur takımından, beş parmaklı, tabanlarına basarak yürüyen, yurdumuzda boz türü bulunan, iri gövdeli hayvan, kocaoğlan (s. 203).

Azman: Altı yaşında keçi (s. 51). Gag. T. Azman: İğdiş edilmiş koç (s. 25).

Babagulu: Salyangoz (s. 52). **Çotulhama:** Salyangoz (s. 159). **Helezun:** Salyangoz (s. 443). **İlbiz:** Salyangoz (s. 490). TaS boynuzlu böce: Kabuklu sümüklü böcek. (s. 652); TaS burma sade: Kabuklu sümüklü böcek, mühre (s. 710). Gag. T. Melk: Sümüklü böcek, salyangoz (s. 75). TT. salyangoz: Yumuşakçalardan, bahçelerin nemli yerlerinde yaşayan, sarmal kabuklu küçük hayvan (s. 2022).

Bacılı: Kuş ismi (ötüşünde “bacılı bacılı” sesi olduğu için) (s. 53). Veri bulunamadı.

Bağa: Kaplumbağa (s. 54). **Çanaglıbağa:** Kaplumbağa (s.142). **Tısbağa:** Kaplumbağa, tosbağa (s. 736). TaS kaplumbağa, (kaplıbağa): Kaplumbağa (s. 2248). Trkm. Pışbaga: Kaplumbağa (s. 529). Gag. T. Bua-kaplun: Kaplunbağa (s. 41); Gag. T. Kaplunbua: Kaplumbağa (s. 134). TT. bağa: Kaplumbağa (s. 225); TT. kaplumbağa: Kaplumbağalardan, çok sert ve kemiksi bir kabuk içinde yaşayan, ağır ağır yürüyen, dört ayaklı, sürüngen hayvan (s. 1310).

Bağacıg: bkz. Anbargüvesi.

Bağırsagurdu: Bağırsak solucanı (s. 55). TT. bağırsak kurdu: Omurgalıların ve özellikle insanların bağırsağında yaşayan asalak solucan (s. 228); TT. bağırsak solucanı: Ortalama 25 santimetre boyunda, insanların, özellikle çocukların bağırsaklarında asalak olarak yaşayan yuvarlak solucan, askarit (s. 228).

Bahta: bkz. Alabahta.

Balçibini: bkz. Arıçibini.

Balbas: Kafkasya koyunu (iri cins) (s. 58). Veri bulunamadı.

Balggulağı: İstiridye (s. 59). TT. istiridye: Yassı solungaçlılar sınıfından, ılıman ve sıcak denizlerde yaşayan, güçlü kaslarla birbiri üzerine kapanan iki çeneti olan, eti beğenilen bir deniz yumuşakçası (s. 1218).

Balgkörpesi: Balık yavrusu (s. 59). Gag. T. Tülka: Küçük balık (s. 247).

Balgudan, Balgutun: bkz. Ağcagutan.

Balina: Balina (s. 59). Trkm. Läheñ: Balina (s. 435). Gag. T. Balena: Balina (s. 28). TT. balina: Balinalardan yaklaşık uzunluğu 20 metre, ağırlığı 200 ton olan, memeli hayvan, kadirga balığı, falyanos (s. 245); TT. falyanos: Bir tür iri yunus (s. 849).

Balıca: Haşere (s. 59). **Başmagçı:** Böcek (s. 71). **Cücü:** Böcek, haşere (s. 137). **Heşerat (Ar.):** Haşere (s. 451). **Siseg:** Haşere (s. 680). TaS böce: Böcek (s. 662); TaS böcük: Böcek (s. 663). Trkm. Mör-Möcek: Haşarat (s. 463). Gag. T. Böcek: Haşarat (s. 40). TT. böcek: 1) Eklem bacaklıların, altı bacaklı, çoğu kanatlı ve vücutları baş, göğüs ve karın olarak eklemelerden oluşmuş hayvan sınıfı, haşere (s. 395); TT. böcü (2): Böcek (s. 396); TT. haşere: Böcek (s. 1056).

Baltadimdik: Kocabaş, flurcun (kuş) (s. 59). TT. flurcun: Kocabaş (s. 885); TT. kocabaş: İspinozgillerden, 18 metre uzunluğunda sırtı kahverengi, karnı pembe, bir tür kuş, flurcun (s. 1454).

Balvaz: Karaman (koyun) (s. 60). TT. akkaraman: Orta ve Doğu Anadolu'nun batı kesimlerinde yaygın olarak yetiştirilen, vücudu beyaz, ağız, burun, göz etrafı, kulak ve ayaklarında siyah lekeler bulunabilen, kaba karışık yapağılı, yerli bir tür koyun (s. 69).

Baramagurdu: İpek böceği, krizalit (s. 61). TaS güğül kurdu: İpek böceği (s. 1851). Trkm. Yüpek Gurçukı: İpek kurdu (s. 310). Gag. T. İpek böcee (böceği): İpek böceği (s. 40). TT. ibrişim kurdu: İpek böceği (s. 1139); TT. ipek böceği: Kanatları pullu böcekler sınıfından, ördüğü kozalardan ipek elde edilen, dut yaprağı ile beslenen bir cins kelebeğin tırtılı, ibrişim kurdu (s. 1201).

Baramasarıyanlar: İpek böceği kelebeği (s. 61). **İpekgurdu:** İpek böceği (s. 500). **İpekseriyenler:** İpek kelebeği (s. 500). **Küm:** İpekböceği (s. 549). **Pilekgurdu:** İpek böceği (s. 635). TaS güğül kurdu: İpek böceği (s. 1851). Trkm. Yüpek Gurçukı: İpek kurdu (s. 310). Gag. T. İpek böcee (böceği): İpek böceği (s. 40). TT. ibrişim kurdu:

İpek böceği (s. 1139); TT. ipek böceği: Kanatları pullu böcekler sınıfından, ördüğü kozalardan ipek elde edilen, dut yaprağı ile beslenen bir cins kelebeğin tırtılı, ibrişim kurdu (s. 1201).

Başdarağ: Çavuş kuşu (s. 67). **Bibiş:** İbibik, çavuş kuşu (s. 89). **Çavuşguşu:** Çavuşkuşu (s. 145). **Çovuşguşu:** Çavuşkuşu (s. 159). **Hophop, Hop-hop:** İbibik, hüthüt (s. 467). **Kekildarag:** Çavuşkuşu (s. 526). **Kevele:** Çavuşkuşu (s. 532). **Şinebub, Şanapipik, Çinepoppu:** İbibik, hüthüt (s. 705). TaS ibik, (ibiklü, ibik, ibibik, alaca ibik): Çavuş kuşu, hüthüt kuşu (s. 1995). Trkm. Hüypüypik: Hüthüt, çavuş kuşu (s. 359). Gag. T. İbikli: İbikli, ibikli kuş (s. 119); Gag. T. Tepeli kuş: İbikli kuş (s. 241). TT. çavuş kuşu: Çavuş kuşugillerden, uzun yay biçimli gagalı, güvercinden küçük, başı sorguçlu kısa kanatlı bir kuş, ibibik, hüthüt (s. 507); TT. hüthüt: Çavuşkuşu (s. 1122); TT. ibibik: Çavuş kuşu (s. 1137).

Başıberk: Huysuz, inatçı at (s. 68). **Bednal (Far.):** Huysuz (at) (s. 77). **Gahgir:** Huysuz, harın at (s. 307). **Gehgir:** Dik başlı, huysuz, haşin at (s. 340). **Harınmadiyan:** Harın kısarak, huysuz at (s. 434). **Nerevis:** Harın at (af, 603). **Üzengivermeyen:** Bindirmeyen, huysuz at (s. 768). TaS çamış, (çamuş): Haşarı, sert başlı (hayvan) (s. 820). Gag. T. Çınar beygiri: Kötü huylu at (s. 58); Gag. T. Harın beegir: Huysuz at (s. 113); Gag. T. Sert beegir: Sert beygir (s. 214).

Başmagçı: bkz. Ballica.

Baygar: Tay (dişi) (s. 74). Veri bulunamadı.

Baygu: Baykuş (s. 74). **Bayguş:** Baykuş (s. 74). **Géceguşu:** Gece kuşu (s. 337). **Gungreh:** Baykuş (s. 409). **Koryapalag:** Baykuş (s. 541). TaS er kuşu: Baykuş, puğu, üğü (s. 1503); TaS üğü, (üği): Baykuş cinsinden olan puhu kuşunun bir çeşidi (s. 4059). TaS yapalak: Baykuş (s. 4294). Trkm. Bayguş: Baykuş (s. 54). Gag. T. Gece kuşu: Baykuş (s. 100); Gag. T. Kukumeuka: Baykuş (s. 154). TT. baykuş: Başında, kulak yerinde iki sorgucu bulunan, yırtıcı gece kuşlarının genel adı (s. 287). TT. kukumav: kukumav kuşu (s. 1517); TT. kukumav kuşu: Baykuşgillerden, Avrupa, Asya ve Kuzey Afrika'da yaşayan, kahverengi tüylerinin üzerinde beyaz benekleri olan, başını 180 derece çevirebilen bir tür baykuş, kukumav (s. 1517).

Bayguş: bkz. Baygu.

Bayramgurdu: Tespih böceği (s. 74). **Cincilim:** 1) Tespih böceği (s. 134). **Meryemböceyi (gurdu):** Tespih böceği (s. 573). TT. tespih böceği: Kabuklulardan,

karada, nemli yerlerde yaşayan, 15 milimetre uzunluğunda, dokunulduğunda top biçimini alan, yemek artıkları, kök ve meyvelerle beslenen bir tür böcek (s. 2337).

Baytal: Dişi tay (iki yaşında) (s. 74). Veri bulunamadı.

Baz (Far.): Doğan, atmaca, şahin (s. 74). TaS laçın: Şahin (s. 2785); TaS şahın: Şahin (s. 3644); TaS şayın doğan: Şahin (s. 3651); TaS şunkar: Şahin, lâçın (s. 3687). Trkm. Laçın: Doğan, şahin (s. 432). TT. şahin: Kartalgillerden, Avrupa ve Asya'nın da, orman ve çalılıklarında yaşayan, 50-55 santimetre uzunluğunda yırtıcı bir kuş (s. 2196).

Bebecul: Kırlangıç (s. 75). **Beberçin:** Kırlangıç (s. 75). **Garanguş:** Kırlangıç (s. 321). **Garğloş:** Kırlangıç (s. 324). **Şoşya:** Kırlangıç (s. 709). **Yabaguyrug,** **Garanguş:** Kırlangıç (s. 783). TaS karlağuş, (karluğuş, karlanguş, kırlanguş): Kırlangıç (s. 2313); TaS kırlağuş, (kırlağuş, kırlankuş): Kırlangıç (s. 2510). Gag. T. Kırlangıç: Kırlangıç (s. 147). TT. kırlangıç: Kırlangıçgillerden, geniş gagalı, çatal kuyruklu, ince uzun kanatlı, küçük göçebe kuş (s. 1418).

Beberçin: bkz. Bebecul.

Bebir (Far.): Panter, leopar (s. 75). Trkm. Bars: Pars (s. 48). Gag. T. Pantera: Panter (s. 191). TT. leopar: Pars (s. 1582); TT. pars: Kedigillerden genellikle Asya ve Afrika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan, postu benekli, bazen de düz siyah, çevik, yırtıcı etçil, memeli hayvan, leopar, panter, pelenk (s. 1892).

Béçe arı: Oğul arı (s. 75). Veri bulunamadı.

Bednal (Far.): bkz. Başıberk.

Bednijad (Far.): Melez at (s. 78). Trkm. Tohum Gılyal: Cins at (s. 259).

Belibağlı: Bozdoğan (s. 81). **Gırğı:** 2) Boz doğan (s. 364). **Kerkincek:** Bozdoğan (kuş) şahin (s. 530). Trkm. Gırğı: Bozdoğan (s. 262). TT. bozdoğan: Bir doğan türü (s. 392).

Besleme goç: Besili koç (s. 86). Veri bulunamadı.

Bezden: Kertenkele (s. 88). **Gayagapan:** Kertenkele (s. 332). **Gızban, Gızboğan:** Kertenkele (s. 370). **hıllaz:** Kertenkele (s. 458). **Kertenkele:** Kertenkele (s. 530). TaS gözen, (göjen): Keler, bir çeşit kertenkele (s. 1815); TaS keler: Bir çeşit kertenkele, yılan ebesi (s. 2404); TaS keltekeler, (geltekele, keltenkeler, keltenkene,

kertekele, kertekeler, kertekene): Kertenkele, keler (s. 2406). Trkm. Haccık: Kertenkele (s. 326); Trkm. Suvulgan: Kertenkele (s. 592). Gag. T. Guşter: Kertenkele (s. 108); Gag. T. Kistenkele: Kertenkele (s. 152). TT. elöpen: Kertenkele (s. 791); TT. kertenkele: Kertenkelelerden, uzun vücutlu, sivri kuyruklu, çevik, böcekçil, küçük sürüngen hayvan (s. 1394).

Bezgek, Bezgah: Küçük toy kuşu, toylak (s. 89). Trkm. Bezbeltek: Küçük toy kuşu (s. 62). Gag. T. Toy: Bir kuş türü (s. 245). TT. toy: Toygillerden, böcek ve tane ile beslenen, eti için avlanan, kızıl tüylü bir kuş (s. 2376).

Bıbiş: bkz. Başdarağ.

Bıçgıbalığı: Testere balığı (s. 89). **Çohdişcikli:** Testere balığı (s. 157). **Mişarbalığı:** Testere balığı (s. 582). TT. testere balığı: Testere balığıgillerden, Atlantik Okyanusu ve Akdeniz’de yaşayan, burnu uzun ve iki yanı testere gibi dişli olan, köpek balığına benzer iri bir balık, marangoz balığı (s. 2338).

Bıglıca: bkz. Anbargüvesi.

Bılbılı: Buzağı (s. 90). TaS buzaçu, (buzağı, bızağu, buzakı): İnek ve benzeri hayvanların yavrusu (s. 733). Trkm. Buzav (esk): Buzağı (s. 90); Trkm. Göle: Dana, Buzağı (s. 291). Gag. T. Bızaa: Buzaa (s. 35); Gag. T. Buzaa: Buzağı (s. 44); TT. buzağı: Yeni doğmuş, ana sütüyle beslenen sığır yavrusu (s. 420).

Bılbıl, Bılı: Ördek yavrusu (s. 90). Gag. T. Boboç: Ördek yavrusu (s. 38).

Bıldırçın: Bıldırçın (s. 90). **Bildirçin:** Bıldırçın (s. 93). TaS yalva: Bıldırçın (s. 4259). Trkm. Bedene: Bıldırçın (s. 56). TT. bıldırçın: Tavukgillerden, boz renkli, benekli, yurdumuzda en çok sonbaharda eti için avlanan, etinden ve yumurtasından yararlanılan gömen kuş (s. 328).

Bibe: Güve (s. 90). **Mürgene:** Güve (s. 592). TaS güye, (güğe): Güve (s. 1887). Trkm. Güye: Güve (s. 324). TT. güve: Kurtçuğu yapağı, yünlü kumaş ve dokuma yiyen pul kanatlılardan bir böcek (s. 1012).

Bicegi: Buzağı (s. 91). TaS buzaçu, (buzağı, bızağu, buzakı): İnek ve benzeri hayvanların yavrusu (s. 733). Trkm. Buzav (esk): Buzağı (s. 90); Trkm. Göle: Dana, Buzağı (s. 291). Gag. T. Bızaa: Buzaa (s. 35); Gag. T. Buzaa: Buzağı (s. 44); TT. buzağı: Yeni doğmuş, ana sütüyle beslenen sığır yavrusu (s. 420).

Bicek, Biceh: Cins düve (s. 91). TT. beserek: İki hörgüçlü deve ile boz devenin melezi olan devenin erkeği (s. 314); TT. tülü: Uzun tüylü, özel güreşlerde yararlanılan erkek deve (s. 2398); TT. kerteles: Bir tür deve olan teke ile iki hörgüçlü erkek devenin geriye melezlenmesiyle elde edilen bir tür deve (s. 1394).

Bijéh: Buzağı (erken doğan) (s. 92). Veri bulunamadı.

Bildirçin: bkz. Bildırçın.

Bili: Ördek (s. 93). **Ördek:** Ördek (s. 621). Trkm. Ördek: Ördek (s. 506). Gag. T. Ördek: Ördek (s. 189); Gag. T. Ratsa: Örtek (s. 201). TT. badi (hlk.): Ördek (s. 224); TT. ördek: Perde ayaklılardan, evcil ve yabancı türleri bulunan su kuşu, badi, badik (s. 1856); TT. lazımlık: Ördek (s. 1579).

Bilibalası: Ördek yavrusu (s. 93). Gag. T. Boboç: Ördek yavrusu (s. 38).

Bilibitdan, Birebitden: Dağ ispinozu (s. 93). TaS alaca serçe: İspinoz kuşu (s. 83). TT. ağaç serçesi: Dağ serçesi (s. 38); TT. dağ ispinozu: Sırtı kara benekli, karnı beyaz, erkeğinin gerdanı portakal renginde, ağaçlık yerlerde yaşayan ispinozgillerden bir kuş (s. 579).

Bire: bkz. Alagurt.

Birgüvenli: Hecin (deve) (s. 97). **Birhürgüclü, Birgüvenli:** Hecin (s. 97). **Biserek:** Hecin, mehari devesi (s. 99). **Buyğur, Buyhursu:** Buğra (s. 115). **Ner (Far):** Erkek deve (s. 603). TaS besirek, (beserek, biserek): Tüylü ve besili erkek deve, hecin (s. 524). TT. beserek: İki hörgüçlü deve ile boz devenin melezi olan devenin erkeği (s. 314).

Birhürgüclü, Birgüvenli: bkz. Birgüvenli.

Biserek: bkz. Birgüvenli.

Bişme: İğdiş (keçi, koyun) (s. 99). Gag. T. Azman: İğdiş edilmiş koç (s. 25).

Bitdiyan, Bitdiyen: Ötleğen, çalı bülbülü (s. 100). **Bitleyen:** Ötleğen, çalı bülbülü (s. 100). **Çalguşu:** Çalıkuşu (s. 141). **Gamişguşu:** Sazlık yelvesi, (emberiza schoeniclus), çalı bülbülü (s. 311). TaS böğürtlen kuşu: Bokluca bülbül (s. 664); TaS çirtiboğa: Ötleğen kuşu (s. 908); TaS diken serçesi: Çalı kuşu, çalı bülbülü, bokluca bülbül, çinkit kuşu (s. 1143). Trkm. Cıkciki: Çalı bülbülü (s. 102); Trkm. Cokcoki: Yelve (s. 102). TT. bayır kuşu: Çalı bülbülü (s. 287); TT. çalı bülbülü:

Serçegillerden, güzel öten, küçük bir kuş, ötleğen, bayır kuşu. (s. 486); TT. çalı kuşu: Serçegillerden, başı koyu kırmızı, gövdesine doğru rengi açılan çalılık yerleri seven ötücü bir kuş. (s. 486); TT. ötleğen: Çalı bülbülü (s. 1863).

Bitkibiti: bkz. Anbargüvesi.

Bitkizerervéricileri: bkz. Anbargüvesi.

Bitleyen: bkz. Bitdiyan, Bitdiyen.

Bizdimdik: Bekas, çulluk (s. 101). **hırda cüllüt:** Bekas, çulluk (s. 459). **Mésecüllütü:** Çulluk (s. 575). Trkm. Ebek: Çulluk (s. 192). Gag. T. Çulluk: Çulluk kuşu (s. 65). TT. bekas: Çulluk (s. 295); TT. çulluk: Çullukgillerden, Avrupa Asya ve Kuzey Afrika'da yaşayan, tüyleri kahverengi ve kül rengi, göçebe, eti için avlanan, uzun gagalı, göçmen bir kuş, bekas (s. 571).

Boğaz inek: Gebe inek (s. 102). Veri bulunamadı.

Boğazlık: Damızlık (boğa) (s. 102). Veri bulunamadı.

Boğdabiti: bkz. Anbargüvesi.

Bozdovşan: Boz tavşan (s. 107). Veri bulunamadı.

Boztarakan: bkz. Armadil.

Bölele, Büelele: bkz. Atçibini, Atmilçeyi.

Bögelek: bkz. Atçibini, Atmilçeyi.

Böyelek: bkz. Atçibini, Atmilçeyi.

Bölge: Ak balık. (s. 108). TT. akbalık: Sazangillerden, eti kılçıklı, yumurtası ile tarama yapılan bir balık 2) Akya balığı. (s. 60); TT. akya balığı: Uskumrugillerden, ufak pullu, 10-60 kilogram gelebilen bir balık, alabalık (s. 79).

Böti: İt eniği (s. 108). **Güçen:** Göcen, enik (köpek için) (s. 419). **Kelbecik:** İt eniği (s. 527). **Küçük:** Enik (s. 547). TaS encek, (enücek): Enikçik, yavru (s. 1466); TaS enik, (enük): Et yiyen dört ayaklı hayvanların yavrusu, yavru (s. 1472). Trkm. Gücük: Enik, encik, yavru (s. 316). Gag. T. Enicek: Encek (s. 90); Gag. T. Encek, Enicek: Yeni doğmuş, (yavru hayvanlar için kullanılır) (s. 90); Gag. T. Enik: Köpek yavrusu (s. 90); Gag. T. Pali: Köpek yavrusu (s. 191). TT. enik: Kedi, köpek vb. çok memeli hayvanların yavrusu (s. 801); TT. göbelez: Köpek yavrusu (s. 954).

Buàelemun (Ar.): Bukalemun (s. 110). **Daşkelez:** Kaya keleri (s. 176). **Devecik:** 1) Bukalemun (s. 196). Trkm. Hamaleon: Bukalemun (s. 331). TT. bukalemun: Bukalemungillerden, 20-30 santimetre boyunda, renk değiştirmesiyle ünlü bir tür sürüngen, kaya kaleri (s. 406); TT. kaya keleri: Bukalemun (s. 1361).

Buğa: Boğa (s. 110). Trkm. Buga: Boğa (s. 85); Trkm. Öküz: Öküz, boğa (s. 502). Gag. T. Bua: Buga (s.41); Gag. T. Buga: 1) Boğa (s. 41); Gag. T. Buva: Buga (s. 44). TT. boğa: Damızlık erkek sığır (s. 370).

Buğaca: Boğacık, küçük boğa (s. 110). Veri bulunamadı.

Buğdabiti: bkz. Anbargüvesi.

Buğdakepeneyi: bkz. Anbargüvesi.

Buğyageler, Buğyelen: Düve (s. 111). **Düye, Düge:** Düve (s. 238). TaS düge: İki yaşımda sığır (s. 1300). Trkm. Tüve: Düve (s. 640). Gag. T. Düve: Düge, iki yaşımdaki dişi dana (s. 88). TT. düve: Boğaya gelmemiş, 1-2 yaşımda dişi sığır (s. 744).

Buhu: Puhu (s. 111). Trkm. Hüvi: Puhu kuşu (s. 359). Gag. T. Buhu: Puhu kuşu (s. 41). TT. puhu: Baykuşgillerden, orman, dağ ve kayalıklarda yaşayan, uzunluğu yaklaşık 65 santimetre, sırtı koyu kahverengi bir tür kuş (s. 1951).

Buldağ, Bulldog (İng.): Buldok (s. 112). TT. buldok: Köpekgillerden, burnu basık, alt çenesi üsttekinden uzun, iri ve güçlü bir tür köpek (s. 409).

Burmac: Enenmiş, iğdiş (hayvan) (s. 114). TaS ıblık: Enenmiş hayvan (s. 1933).

Burugęoç: Enek koç, iğdiş koç (s. 114). Gag. T. Azman: İğdiş edilmiş koç (s. 25).

Burugöküz: Enenmiş öküz, iğdiş tosun (s. 114). Veri bulunamadı.

Buye: Akrep (s. 115). **Çayan:** Akrep (s. 145). **Çenberguyrug:** Akrep (s. 147).

Dehreguyrug: Akrep (s. 183). **Eàreb (Ar.):** Akrep (s. 246). TaS kuyruğuörü: Akrep (s. 2761). Trkm. İcyan: Akrep (s. 371). Gag. T. Skorpion: Akrep (s. 219). TT. akrep: Akreplerden, sıcak ve nemli yerlerde yaşayan, kıvrık ve kalkık kuyruğunda zehirli iğnesi olan bir tür böcek, kuyruklu (s. 72).

Buyęur, Buyhursu: bkz. Birgüvenli.

Buzov: Buzağı (s. 116). TaS buzağu, (buzağı, bızağu, buzakı): İnek ve benzeri hayvanların yavrusu (s. 733). Trkm. Buzav (esk): Buzağı (s. 90); Trkm. Göle: Dana,

Buzağı (s. 291). Gag. T. Bızaa: Buzaa (s. 35); Gag. T. Buzaa: Buzağı (s. 44); TT. buzağı: Yeni doğmuş, ana sütüyle beslenen sığır yavrusu (s. 420).

Büdreğ at: Sürçen at (s. 116). Veri bulunamadı.

Büeleh: bkz. Atçibini, Atmilçeyi.

Bülbül: Bülbül (s. 117). **Endelib (Ar.):** Bülbül, andelip (s. 266). **Ohuyan guş:** Ötücü kuş (s. 613). Trkm. Bilbil: Bülbül (s. 67); Trkm. Sayrak Guşlar: Ötücü kuş (s. 313). Gag. T. Bülbül: Bülbül (s. 44); Gag. T. Çalar kuş: Öten kuş (s. 50); Gag. T. Çalar (çalgıcı) kuş: Ötücü kuş (s. 157). TT. bülbül: Karatavukgillereden, sesinin güzelliği ile tanınmış olan ötücü kuş (s. 423).

Bürte: bkz. Ağzığara.

Büve: bkz. Atçibini, Atmilçeyi.

Camış, Comuş: Camız (s. 121). TaS dombay, (tonbay): Manda. (s. 1210); TaS kömüş: Manda. (s. 2692); TaS susığırı: Camus, manda (s. 3591). Trkm. Gävmiş: Manda (s. 244). Gag. T. Manda: Manda (s. 172). TT. camız: Manda. (s. 436); TT. kömüş (hık.): Manda (s. 1498). TT. manda: Geviş getirenlerden derisinin rengi siyaha yakın, uzun seyrek kıllı bir hayvan, su sığırı, camız, kömüş (s. 1619).

Canavar (Far.): 1) Canavar 2) Parazit (kurtçuk) (s. 122). Gag. T. Canavar: Canavar, kurt (s. 46); Gag. T. Lupu: Canavar, kurt (s. 169). TT. kurtçuk: Bazı hayvanların, özellikle böceklerin yumurtadan çıktıktan sonra, krizalit veya ergin karakterlerini kazanmadan önceki evresi, sürfe, larva (s. 1535); TT. larva: Kurtçuk (s. 1576).

Çaylag, Arıyeyen: Çaylak (s. 125). **Çalağan:** 1) Çaylak (s. 140). **Çaylag, Çaylağ, Caylag:** Çaylak (s. 145). **Ğeçer:** Çaylak (s. 338). **Kürkür:** Çaylak (s. 550). **Léy:** Çaylak (s. 557). **Ütelgi, Léy:** Çaylak (s. 767). TT. çaylak: Yırtıcılardan uzun kanatlı, çengel gagalı, küçük kuşları ve fare gibi zararlı hayvanları avlayan, tavuk büyüklüğünde bir kuş (s. 508).

Cehcenevar: Yılan (s. 126). **İlan:** Yılan (s. 490). TaS ılan: Yılan (s. 1935). Trkm. Mar: Yılan (s. 445); Trkm. Yılan: Yılan (s. 699). Gag. T. Yılan: Yılan (s. 260). TT. yılan: Sürüngenlerden, ayaksız, ince ve uzun olanların genel adı, yerdegezen, uzun hayvan (s. 2590).

Celdguş: Posta güvercini (s. 127). Trkm. Poçta Kepderisi: Posta güvercini (s. 402).

Cemdekyeyen: Akbaba; tavşancıl; step kartalı (s. 127). **Çalağan:** 2) Akbaba (s. 140). **Guzğun:** Aladoğan, akbaba (s. 417). **Kécele kerkes:** Akbaba (s. 525). **Saggallıkerkes:** Kerkenez (s. 656). **Toğlugötüren:** Akbaba, kerkes (s. 739). TaS kerkes, (kerkez, kerkenez): Akbaba (2442). Trkm. Çayçaññalak: Akbaba (s. 113). TT. akbaba: Akbabagillerden, başı ve boynu çıplak olan, dağlık yerde yaşayan, leşle beslenen, çok yüksekte uçarak keskin gözleriyle çok uzakları görebilen, iri ve yırtıcı bir kuş (s. 60); TT. kerkenez: Kartalgillerden, leşle beslenen, 35 santimetre uzunluğunda, kızılımsı tüyleri olan bir kuş (s. 1393); TT. kerkes: Akbaba (s. 1393).

Cero: Kıvırcık (koyun) (s. 129). TT. kıvırcık koyun: Kıvırcık (s. 1429).

Cıgı: Oğlak (s. 130). TaS çebiş, (çepiş): Bir yaşamış erkek keçi (s. 845); Trkm. Çebiş: Bir yaşını doldurmamış oğlak (s. 115); Trkm. Ovlak: Oğlak, keçinin, geyiğin altı aylığa kadar olan yavrusuna verilen ad (s. 496); Gag. T. Olak: Oğlak, keçi yavrusu (s. 186). TT. oğlak: Keçi yavrusu (s. 1789).

Cılha, Cılhı, Çılha: Safkan (at) (s. 130). Trkm. Tohum Atı: Saf kan at (s. 36).

Cırcırma: 1) Kız böceği, yusufçuk (s. 131). Trkm. Teneçir: Kız böceği, yusufçuk (s. 624). Gag. T. Papaz beygiri: Yusufçuk, kız böceği (s. 34). TT. kız böceği: Eklem bacaklıların kız böcekleri takımından, başı büyük, vücudu narin, zar kanatlı bir böcek (s. 1435); TT. yusufçuk: Dağlık ve ormanlık bölgelerde yaşayan, güvercine benzeyen, ondan daha küçük bir kuş (s. 2618).

Cırcırma: 2) Cırcır böceği (s. 131). **Sısı:** Cırcır böceği (s. 680). **Susarı:** Cırcır böceği (s. 688). **Zencere (Far.):** Cırcır böceği (s. 823). TaS çırgıt, (cırgıt, çırkıdı): Cırcır böceği (s. 906); TaS gece çekirgesi: Cırcırböceği (s. 1612); TaS orak böceği, (orak kuşu): Ağustos böceği, cırcır böceği (s. 3004). Gag. T. Jujelitsa: Cırcır böceği (s. 124). TT. cırcır böceği: Düz kanatlılardan, ocaklarda, fırınlarda, kırlarda yaşayan böcek, cırlak (s. 461); TT. cırlak: Cırcır böceği (s. 461); TT. çırçır: Cırcır böceği (s. 538).

Cincilim: 1) Tespih böceği. Bkz. Bayramgurdu.

Cincilim: 2) Buğday biti. Bkz. Anbargüvesi.

Cing: bkz. Alacaganad, Alaganad.

Cönge, Çönge: Tosun (s.136). Veri bulunamadı.

Cüce: Cıvcıv (s. 137). **Etbala, Etcebala:** Tüysüz cıvcıv (yumurtadan yeni çıkmış) (s. 277). **Etce:** Tüysüz cıvcıv (s. 277). **Etmeten:** Tüysüz (cıvcıv) (s. 279). **Ganadlanmış:** Kanat büyütmüş, tüylenmiş (kuş vb. yavrusu) (s. 312). **Guş balası:** Kuş yavrusu (s. 415). **Guşcug, Guşcuğaz:** Kuş yavrusu (s. 415). **Sısgameten:** Kuş yavrusu (yeni doğmuş) (s. 676). **Zığla, Zılğa:** Cıvcıv (s. 827). TaS cücük: Cıvcıv, kuş yavrusu (s. 780); TaS cüje: Cıvcıv, yavru (s. 780); TaS tavucak: Tavukçuk (s. 3774). Gag. T. Ciuciu: Cıvcıv (s. 48). TT. cıvcıv: Kümes hayvanlarının yumurtadan yeni çıkmış yavrusu (s. 470); TT. cücük: 1) Kümes hayvanlarının yavrusu 2) Kuş yavrusu (s. 473).

Cücü: bkz. Ballica.

Cücüyéyen: Böcekçil, böcekyiyen, böcekkapan (s. 137). **Heşeratyéyen:** Böcekçil (s. 451). TT. böcekçil: Böcek yiyen, böcekle beslenen hayvan (s. 395).

Cütöküzü: Boğa, tosun (s. 138). **Hör:** Boğa (s. 472). **Kele:** Boğa, tosun (s. 527). **Sığır (Ar.):** 1) Öküz, boğa (s. 674). Trkm. Buga: Boğa (s. 85); Trkm. Öküz: Öküz, boğa (s. 502). Gag. T. Bua: Buga (s.41); Gag. T. Buga: 1) Boğa (s. 41); Gag. T. Buva: Buga (s. 44). TT. boğa: Damızlık erkek sığır (s. 370).

Cüyür: Karaca (s. 138). TT. karaca: Geyikgillerden, boynuzları küçük ve çatallı bir av hayvanı, ahu, ceylan (s. 1315).

Çaggal: Çakal. (s. 139) TR Şagal: Çakal (s. 596). Gag. T. Şakal: Çakal (s. 231). TT. çakal: Etoburlardan sürü halinde yaşayan, kurttan küçük bir yaban hayvanı (s. 481).

Çahu: Damızlık (koyun) (s. 140). TaS koçak: Koç (s. 2592); TaS er koyun: Erkek koyun (s. 1503). Gag. T. Koç: 1) Koç (s. 160). TT. koç: Damızlık erkek koyun (s. 1455).

Çal: Kır at (s. 140). Trkm. Gır: Kır at (s. 36). Gag. T. Ak çil beegir: Kır at (s. 6). TT. demir kır: Siyah beyaz karışık griye yakın at (s. 621).

Çalağan: 1) Çaylak. bkz. Caylag, Arıyeyen.

Çalağan: 2) Akbaba. bkz. Cemdekyéyen.

Çalgat: Melez kuzu (merinos koyunu ile yerli koçtan) (s. 140). Veri bulunamadı.

Çalğuşu: bkz. Bitdiyan, Bitdiyen.

Çanaglıbağa: bkz. Bağa.

Çapag: Çapag (balık) (s. 142). Trkm. Takgaz: Çapak balığı (s. 45); Trkm. Töp: Çapak balığı (s. 635). TT. çapak: Sazan familyasından, vücudu yandan basık, 50 santimetre uzunluğunda, 4-5 kilogram ağırlığında, sarı pullu, eti tatsız, kılçıklı bir tatlı su balığı (s. 494).

Çarhı horuzu: Dövüşken horoz (s. 143). TaS tepeli horoz: İbiği iri ve yüksek dövüşçü horoz (s. 2325).

Çavuşguşu: bkz. Başdarağ.

Çayan: bkz. Buye.

Çaygartalı: Balık kartalı (s. 145). **Suléyleyi:** Balık kartalı (s. 688). TT. balık kartalı: Kartallardan su kıyılarında yaşayan, balıkla beslenen, beyaz kahverengi yırtıcı kuş, deniz tavşancılı (s. 245); TT. deniz tavşancılı: Balık kartalı (s. 630).

Çayherçengi: Yengeç (s. 145). **Gırhayag:** 2) Yengeç (s. 364). **Gısgac, Gısgaç:** Kırkayak, yengeç vb. böcekler (s. 367). **Yéngaç:** Yengeç (s. 804). TaS engeç: Yengeç (s. 1472). Gag. T. Enge: Yengeç (s. 90). TT. yengeç: Eklem bacaklılardan, kabuklu, birinci ayak çifti iki kıskaç olarak gelişmiş, eti için avlanan, suda yaşayan bir böcek (s. 2571); TT. seretan: Yengeç (s. 2070).

Çaylag, Çaylağ, Caylag: bkz. Caylag, Arıyeyen.

Çekibalığı: Sazan (s. 146). **Karp (Rus.):** Sazan (s. 522). **Şirbit:** Sazan (706). Gag. T. Sazan balı (balığı): Sazan balığı (s. 28); Gag. T. Sazan: Sazan balığı (s. 211). TT. sazan: Sazangillerden, Avrupa, Asya ve Amerika'nın tatlı sularında yaşayan, sırt yüzgeci uzun, eti beğenilen kılçıklı bir balık (s. 2051).

Çekirtge: Çekirge (s. 146). **Çéyirtke, Çekirtge:** Çekirge (s. 151). **Gaşgaşala:** Çekirge (s. 329). **Sümürkan:** Çekirge (s. 691). TaS çekürge: Çekirge (s. 852). Trkm. Çekirtge: Çekirge (s. 116); Trkm.km. İññelik: Çayır çekirgesi, cırlak (s. 381). Gag. T. Çekirge: Çekirge (s. 54). TT. çekirge: Düz kanatlılardan, uzun olan art kanatlarına dayanarak uzağa sıçrayabilen, birçok türü olan bir böcek (s. 513).

Çele: Arap tavşanı (s. 147). TT. Arap tavşanı: Kemirgenlerden Kuzey Afrika ve Arabistan'da yaşayan, tahıllarla beslenen, boyu 20 kuyruğu ise 22 santimetre kadar olan bir tür memeli (s. 145).

Çenberguyrug: bkz. Buye.

Çeng: Sülük (s. 148). **Zeli:** Sülük (s. 823). Trkm. Sülük: Sülük (s. 592). TT. sülük: Sülüklerden, tatlı sularda yaşayan, vücudunda yirmi iki sindirim kesesi olduğu için bir kez de ağırlığının sekiz katı kan emebilen, halk arasında bazı kan hastalıklarının tedavisinde yararlanan hayvan (s. 2179).

Çéyirtke, Çekirtge: bkz. Çekirtge.

Çılpagca: Kedi balığı (152). **hul, hulbalığı:** 2) Kedi balığı (s. 474). Gag. T. Kedi balı: Kedi balığı (s. 142). TT. kedi balığı: Kedi balığıgillerden, dişleri ve solungaç yarıkları küçük bir balık (s. 1377).

Çiçekséven: bkz. Ağacgurdu.

Çil toyug: Çil tavuk (s. 155). TaS çil: Bir çeşit keklik (s. 919). Gag. T. Çil tauk: 1) Çil tavuk 2) Keklik (s. 60). TT. çil: Orman tavuğugillerden, eti için avlanan, ormanlarda yaşayan bir kuş, dağ tavuğu (s. 546); TT. dağ tavuğu: Çil (s. 580).

Çobanaldatan (alladan): Çobanaldatan, keçisağan (s. 156). **Çobanguşu:** Çobanaldatan, keçisağan (s. 156). **Çölgaranguşu:** Çobanaldatan, keçisağan (s. 159).

Daşadöyen: Çobanaldatan, keçisağan (s. 175). **Dümesince:** Çobanaldatan, keçisağan (s. 235). TaS çoban aldatgucu (çoban aldavucu, çoban aldatkıcı, çoban aldatgucu, çoban aldayıcı): Çoban aldatan kuşu (s. 929). TT. çobanaldatan: Çobanaldatangillerden, kahverengimsi gri zemin üzerine benekli ve çizgili tüyleri olan, kanatları sivri, kuyruğu uzun, boynu kısa, başı iri ve enli, gagası ufak, kısa ve kancalı bir tür kuş, keçisağan (s. 555); TT. keçisağan: Çobanaldatan (s. 1376).

Çobanguşu: bkz. Çobanaldatan (alladan).

Çobaniti: Çoban köpeği (s. 156). **Dember:** Çoban köpeği (s. 186). Trkm. Goyun İti: Çoban köpeği, kurt köpeği (s. 288). TT. çoban köpeği: Sürüyü koruyan iri cins köpek (s. 555) TT çomar: İri köpek, çoban köpeği. (s. 562); TT. karabaş: Çoban köpeği (s. 1314).

Çohdişikli: bkz. Bıçgıbalığı.

Çortdağan, Çortayı: Binicisini yoran (at) (s. 159). **Yorğa at:** Rahvan at (s. 812). **Yortağan:** Yorga at (s. 812). TaS çapgın at, (çapkın at): Hızlı koşan at (s. 824); TaS öğdül atı: Yarış, koşu atı (s. 3055). Trkm. Çapgır: İyi koşan yürük at (s. 111). Trkm. Loñkuldavuk Yabı: Yorga at (s. 439). Gag. T. Çapkın beegir: Eşkin yürüyen at (s. 52).

Çoşga (Rus.): Domuz yavrusu (s. 159). Trkm. Cocuk: Domuz yavrusu (s. 102). Gag. T. Domuzçuk: Küçük domuz. (s. 80); Gag. T. Potmar: Domuz yavrusu (s. 198); Gag. T. Şopar: Domuz yavrusu (s. 235).

Çotulhama: bkz. Babagulu.

Çovuşguşu: bkz. Başdarağ.

Çökebalığı, Çöke: Çığa (balık), çoka (s. 159). Trkm. İşbili: Mersin havyarı (s. 57). TT. çığa: Yumurtasından havyar yapılan bir tür mersin balığı (s. 529).

Çölarısı: Yaban arısı (s. 159). Trkm. Gara: Yaban arısı (s. 32). Gag. T. Yaban arısı: Yaban arısı (s. 16).

Çöldonuzu: Yaban domuzu (s. 159). **Gılınçlı:** Yaban domuzu (s. 361). **Gıllıgaban:** Kıllı domuz, yaban domuzu (s. 362). Trkm. Yekegapan: Yaban domuzu (s. 687). Gag. T. Buga: 2) Yaban domuzu. (s. 41); Gag. T. Koç 2) Yaban domuzu (s. 160). TT. yaban domuzu: Domuzgillerden, domuzdan iri, bağ ve bahçelere zarar veren saldırgan, yabani bir hayvan (s. 2496).

Çöldovşanı: Ada tavşanı (s. 159). TaS ak tavşan: Ada tavşanı (s. 79); TaS suğur: Ada tavşanı (s. 3571). Trkm. Yabanı Tovşan: Yabani tavşan (s. 633). TT. ada tavşanı: Evcil cinsleri de olan, tavşana yakın bir kemirici memeli, yaban tavşanı (s. 27); TT. aktavşan: Bir cins iri çöl sıçanı (s. 77); TT. yaban tavşanı: Ada tavşanı (s. 2498).

Çölleşseyi: Yaban eşeği (s. 159). TaS kolan: Yaban eşeği (s. 2610). Trkm. Gulan: Yaban eşeği (s. 306). TT. yaban eşeği: Atgillerden, Hazar Denizi dolaylarında yaşayan, eşeğe çok benzeyen yaban hayvanı (s. 2496).

Çölgaranguşu: bkz. Çobanaldatan (alladan).

Çölgazı: Yaban kazı (s. 160). **Goraléy:** Yaban kazı, sakar meke (s. 384). **Guba, Guba-gaz:** Yaban kazı (s. 404). **Gübegez:** Yaban kazı (s. 418). Gag. T. Gırlıtsa: Yaban kazı (s. 104). TT. sakar meke: Yaban kazı (s. 2012); TT. yaban kazı: Ördekler familyasından, sazlık alanlarda yaşayan ve yalnız bitki ile beslenen büyük ve göçücü bir kuş, sakar meke (s. 2497).

Çölgöyercini: Yabani güvercin (s. 160). Gag. T. Yaban guguşu: Yabanî güvercin (s. 108); Gag. T. Kuşkuduk: Yabani güvercin (s. 157).

Çölkéçisi: bkz. Arğalı, Arhar.

Çölkeseveni: Dağ sıçanı (s. 160). **Dağsıçanı, Dağsıçovulu:** Dağ sıçanı (s. 166).

Keseven: Dağ sıçanı (s. 531). TT. dağ sıçanı: Kemiriciler takımının sincapgiller familyasından, postu beğenilen bir tür memeli (s. 580).

Çölördeyi: Yaban ördeği (s. 160). Trkm. Yabancı Ördek: Yabancı ördek (s. 506). TT. kılkuş: Ördekgillerden, uzunluğu 55-65 santimetre, kuyruğu sivri, tüyleri ak yeşil karışımı, gagası, ayakları mavi bir tür kuş (s. 1409); TT. yaban ördeği: Ördekgillerden, evcil ördeğe benzeyen, yeşil boynuzlu bir tür ördek (s. 2498).

Çölpişiyi: bkz. Arğalı, Arhar.

Çölsıçanı: Tarla faresi (s. 160). **Geleni:** Geleni, tarla faresi (s. 342). **Yéreşen:** Tarla faresi (s. 805). TaS geleş, (geleş sıçanı): Tarla faresi (s. 1625); TaS kır kemesi: Tarla faresi (s. 2510). Gag. T. Keleme sıçanı: Tarla faresi; çöl faresi. (s. 143); Gag. T. Keleme sıçanı: Bir sıçan türü (s. 216). TT. tarla faresi: Sıçangillerden, on santimetre uzunluğunda, toprağı oyup yuva yapan, ekinlere zarar veren bir tür fare, tarla sıçanı (s. 2272); TT. tarla sıçanı: Tarla faresi (s. 2272).

Çöpre, Çörpe: Çopra (balık) (s. 160). TT. çopra: Kayalıklarda yaşayan, iri bıyıklı bir tatlı su balığı (s. 562); TT. çupra: Çipura (s. 571); TT. çupra balığı: Çipura (s. 571).

Dağkéçisi: bkz. Arğalı, Arhar.

Dağkeli: Yabanî manda (s. 166). Veri bulunamadı.

Dağsıçanı, Dağsıçovulu: bkz. Çölkeseveni.

Dalğıç: Dalğıçkuşu (s. 168). TT. dalğıç kuşu: Dalğıç kuşlarından Amerika ve Avrupa'nın kuzeyinde yaşayan bir hayvan (s. 586).

Dallama: Yuvanın sonuncu uçan civcivi (s. 168). Veri bulunamadı.

Dambiti: Tahtakurusu benzeri böcek (s. 170). Veri bulunamadı.

Danabaş: 1) Danaburnu (s. 171). TaS buzağı dişi: Dana burnu denilen böcek (s. 734). Trkm. Buzav: Danaburnu (s. 90). Gag. T. Dana burnusu: Ayıcık, yüzen böcek (s. 67). TT. danaburnu: Toprak içinde yaşayıp bitkilere, köklerini keserek zarar veren bir böcek, kök kurdu (s. 592).

Danabaş: 2) Kurtçuk, solucan (s. 171). TaS soğulcan: Solucan (s. 3494); TaS yerbağirsığı: Solucan (s. 4534). Trkm. Gurçuk: Kurt (s. 310); Trkm.km. Urkaçı Gurt: (2) Solucan (s. 312). Gag. T. Solucan: Solucan (s. 221). TT. solucan: Yuvarlak veya yassı, uzun kurtlara verilen genel ad (s. 2134).

Danaça: Buzağı (s. 171). TaS buzaçu, (buzağı, bızağu, buzakı): İnek ve benzeri hayvanların yavrusu (s. 733). Trkm. Buzav (esk): Buzağı (s. 90); Trkm.km. Göle: Dana, Buzağı (s. 291). Gag. T. Bızaa: Buzaa (s. 35); Gag. T. Buzaa: Buzağı (s. 44); TT. buzağı: Yeni doğmuş, ana sütüyle beslenen sığır yavrusu (s. 420).

Dana-kelçe: Malak (bir yaşında) (s. 171). TaS balak: Manda yavrusu (s. 388); TaS kömüş malağı: Manda yavrusu (s. 2693); Gag. T. Kotak: Manda yavrusu (s. 163). TT. malak (hlk): Manda yavrusu (s. 1615). **Düyece, Düyeçe:** 2) Balak, malak (s. 238). **Gédég:** Malak, balak (s. 338). **Gedek:** Malak, balak (s. 338). **hotk:** Balak, malak (s. 470). **Hötek:** Malak, balak (s. 472). **Pota, Potug:** 1) Malak (s. 640).

Danguşu: Balabankuşu (s. 171). TaS balaban: Çakır doğan, üsküflü doğan. (s. 387); TaS ötleği: Doğan cinsinden bir alıcı kuş (s. 3134). TT. balaban kuşu: Bataklıklarda yaşayan, balıkçıla benzer, eti yağlı ve ağır, iri bir kuş (s. 242).

Dartaüvvesi: Yük hayvanı, beygir (s. 175). **İş héyvani:** İş hayvanı (s. 510). TaS davar, (tavar) 1 : Binek hayvanı (s. 1025); TaS davar, (tavar) 2 : Dört ayaklı çiftlik hayvanı (s. 1026); TaS gölük: Eşek, beygir gibi yük hayvanı (s. 1740); TaS mal: Çift ve yük hayvanları (s. 2793); TaS yüklet: Yük hayvanı (s. 4754). Gag. T. Lom beegir: Yük atı (s. 169). TT. beygir (2): Sadece yük taşımakta veya araba çekmekte kullanılan at (s. 322); TT. kölük: İş ve yük hayvanı (s. 1498).

Daşadöyen: bkz. Çobanaldatan (alladan).

Daşkelez: bkz. Buàelemun (Ar.).

Davdav: Bir tavşan (kuyruğu kıllı) (s. 178). Veri bulunamadı.

Dayça, Daylag: Tay, taylak (s. 180). **Daygul:** Tay, kulun (s. 180). **Gulan:** Tay (s. 407). **ÜRke:** Tay (s. 766). TaS day: Tay (s. 1029); TaS kulun: Tay (s. 2727). Trkm. Tay: Tay (s. 620). Gag. T. Kuli: Tay (s. 154); Gag. T. Tay: Tay (s. 239). TT. tay: Üç yaşına kadar olan at yavrusu (s. 2290).

Dayçalı, Daylaglı: Taylı at (s. 180). **Daylaglı:** Taylaglı at (s. 180). Veri bulunamadı.

Daygul: bkz. Dayça, Daylag.

Dehreguyrug: bkz. Buye.

Dele: 1) Sincap. bkz. Alapars.

Dele: 2) Sansar (s. 184). Veri bulunamadı.

Delendavaz, Delengevaz: Timsah (s. 184). TaS su issi: Timsah (s. 3571). Trkm. Krokodil: Timsah (s. 426). TT. timsah: Sürüngenlerden, sıcak bölgelerin akarsularında yaşayan, kalın derili, uzun kuyruklu, iri bir hayvan (s. 2356).

Deleyen: Ağaçkakan (s. 184). bkz. Ağaçdeşen (delen).

Délfin (Yun.): Yunus Balığı (delphinus) (s. 184). TaS doñuz balığı: Yunus balığı (s. 1218). Gag. T. Domuz balı (balığı): Domuz balığı (s. 80). TT. domuz balığı: Yunusgillerden, bir tür memeli (s. 703).

Dember: bkz. Çobaniti.

Denizaslanları: Deniz aslanı (s. 189). TT. denizaslanı: Amerika'nın kuzeybatı kıyılarında yaşayan ve sık renk değiştiren etçil bir tür memeli (s. 628).

Denizayğırı, Denizayğıruları: Deniz atı (s. 189). TaS deniz atı: Ata benzer bir hayvan (s. 1080). Gag. T. Deniz beegiri: Deniz atı (s. 72). TT. denizatı: Başı at başına benzeyen, suda dik duran, kuyruk yüzgeci olmayan, 10-15 santimetre boyunda bir deniz hayvanı (s. 628).

Denizgaranguşu: Balıkçın (s. 189). **Sugaranguşu:** Deniz kırlangıcı (s. 688). TaS balıkçır, (balıkçıl, balıkçın): Balıkçıl (s. 390). TT. balıkçın: Perde ayaklılardan, uzunca gagalı, uzun ve çatal kuyruklu deniz kıyılarında yaşayan bir kuş cinsi, deniz kırlangıcı (s. 244); TT. deniz kırlangıcı: Balıkçın (s. 629).

Denizhiyari: Deniz hıyarı (s. 189). TT. denizhiyari: Denizhiyarlarından, boyu santimetre kadar olabilen, yuvarlak ve yumuşak vücutlu, derisi dikenli hayvan (s. 628).

Deniziyneleri: Deniz iğnesi (s. 189). TT. deniziğnesi: Yuvarlak somaklı vücudu ince ve uzun bir deniz balığı (s. 629).

Denizkirpisi, Denizkirpileri: Deniz kestaneleri (s. 189). **Sugozu:** Su kestanesi (s. 688). TT. denizkestanesi: Hareket edebilen dikenlerle örtülü, yuvarlak kalker kabuklu, derisi dikenlilerden bir yumuşakça (s. 629).

Denizpişiyi: bkz. Ayıbalığı.

Dénizşeytani: Deniz kedisi, deniz maymunu (s. 189). TT. denizkedisi: Tüm başlılar takımından, vücudu ince uzun, büyük başlı, derin ve büyük denizlerde yaşayan bir balık, denizmaymunu (s. 629); TT. denizmaymunu: Denizkedisi (s. 629).

Deniztısbağası: Deniz kaplumbağası (s. 189). TaS su bağı: Su kaplumbağası (s. 3562). TT. deniz kaplumbağası: Denizlerde yaşayan ve ayaklarını yüzgeç gibi kullanan bir deniz hayvanı (s. 629).

Denizulduzu, Denizulduzları: Deniz yıldızı (s. 189). TT. denizyıldızı: Denizyıldızlarından, yıldız biçiminde beş kolu olan, kayalıklar üzerinde yaşayan, derisi dikenli bir hayvan (s. 630).

Denizzanbağı: Deniz lâlesi (s. 189). Veri bulunamadı.

Derendavaz: Timsah (s. 191). TaS su issi: Timsah (s. 3571). Trkm. Krokodil: Timsah (s. 426). TT. timsah: Sürüngenlerden, sıcak bölgelerin akarsularında yaşayan, kalın derili, uzun kuyruklu, iri bir hayvan (s. 2356).

Derziguşu: Terzi kuşu (Cisticole d'Europe, cisticola) (s. 193). Veri bulunamadı.

Deve balası: Dorum, köşek, taylak (s. 196). TaS bortlak: Deve yavrusu (s. 639); TaS köşek, (köçek): Deve yavrusu (s. 2703); TaS taylak: Henüz yük vurulmamış genç deve (s. 3781); TaS torum: Deve yavrusu, genç deve (s. 3830). Trkm. Bugurçı: Üç yaşında erkek deve (s. 85); Trkm.km. Köşek: Deve yavrusu (s. 424); Trkm.km. Torum: Altı ayla bir yaş arasındaki deve yavrusu (s. 633); Trkm. Ogşuk: İki yaşındaki deve (s. 483). Gag. T. Köşek: Deve yavrusu (s. 166).

Devecik: bkz. 1) Buâelemun (Ar.).

Devecik: 2) Peygamber devesi (s. 196). **Devedelleyi:** Peygamber devesi, peygamber çekirgesi (s. 196). TaS devecik: Kızlar devesi de denilen çekirgeye benzer bir böcek (s. 1122); TaS Tanrı deveciği: Kızlar devesi de denilen, çekirgeye benzer bir böcek (s. 3736). TT. Peygamberdevesi: Sıcak ve ılıman ülkelerde yaşayan, genellikle yeşil renkte ve ortalama 5 santimetre boyunda, düz kanatlı, çok obur böcek (s. 1919).

Devedelleyi: bkz. 2) Devecik .

Deveguşu: Devekuşu (s. 196). Gag. T. Straus: Deve kuşu (s. 225). TT. deve kuşu: Kısa kanatları uçmaya elverişli olmayan fakat uzun bacaklarıyla çok hızlı koşabilen iri bir kuş (s. 646).

Dıbrı, Dıvır, Dıbbır: 1) Teke (s. 199). **Séyız:** 1) Teke, erkek (s. 673). **Sübür:** Teke (s. 689). **Teke:** Teke (s. 724). TaS çebiş, (çepiş): Bir yaşamış erkek keçi (s. 845); TaS erkek, (irkeç): Üç yaşını bitiren erkek keçi (s. 1501); Trkm. Erkeç: Erkek keçi (s. 203); Trkm. Teke: Erkek keçi (s. 623). Gag. T. Koç keçi: Teke (s. 160); Gag. T. Tsap: Teke (s. 245). TT. erkek: İğdiş edilmiş üç yaşından büyük, erkek keçi (s. 810) TT teke: (1) Erkek keçi (s. 2302).

Dıbrı, Dıvır, Dıbbır: 2) Oğlak (s. 199). TaS ögeç, (öveç): İki, üç yaşlarında erkek koyun ve keçi (s. 3056). Trkm.km. Çebiş: Bir yaşını doldurmamış oğlak (s. 115); Trkm. Ovlak: Oğlak, keçinin, geyiğin altı aylığa kadar olan yavrusuna verilen ad (s. 496); Trkm. Öveç: İki yaşını bitirip üç yaşına girmiş koyun (s. 509); Gag. T. Olak: Oğlak, keçi yavrusu (s. 186). TT. oğlak: Keçi yavrusu (s. 1789).

Dıtdılı: Sivrisinek (s. 201). TaS cebin, (ceban): Sinek; sivri sinek. (s. 772); TaS üyez, (üvez): Sivrisinek, at sineği, eşek sineği, tatarcık, büvelek (s. 4127). Trkm.km. Çıbın: Sivrisinek (s. 118). Gag. T. Köör sinek: At sineği, sivri sinek (s. 218). TT. üvez: Sivrisineğe benzer bir böcek (s. 2458).

Dızman: Koyun; koç (s. 201). TaS koy: Koyun (s. 2682). Trkm.km. Goyun: Koyun (s. 288). Gag. T. Cıba: Koyun (s. 47); Gag. T. Jarka: Koyun (konuşma dilinde) (s. 123); Gag. T. Koyun: Koyun (s. 164). TT. koyun: Geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan (s. 1492).

Dibçil: Koşum Öküzü (s. 201). Gag. T. Koşma beygiri: Koşum atı (s. 34). TT. koşum hayvanı: Koşum atı (s. 1489).

Didavan: Lârva, kurtçuk, süfre (s. 202). **Gurdeug:** Kurtçuk (s. 411). **Puf:** Kurtçuk, lârva (s. 642). Trkm.km. Gurçuk: Kurt (s. 310). Gag. T. Canavar: Canavar, kurt (s. 46); Gag. T. Lupu: Canavar, kurt (s. 169). TT. kurtçuk: Bazı hayvanların, özellikle böceklerin yumurtadan çıktıktan sonra, krizalit veya ergin karakterlerini kazanmadan önceki evresi, sürfe, larva (s. 1535); TT. larva: Kurtçuk (s. 1576).

Didi, diddili: bkz. Ağcaganad.

Ditdili: bkz. Ağcaganad.

Dolaş: bkz. Alagarğa.

Dolaşa: bkz. Alagarğa.

Dolaşan: bkz. Alagarğa.

Donguz: Domuz (s. 220). TaS doñuz, (toñuz): Domuz (s. 1217); TaS karacanavar, (karacanavarı): Domuz (s. 2255). Trkm.km. Doñuz: Domuz (s. 170); Trkm. Mekecin: Domuz (s. 453). Gag. T. Domuz: Domuz (s. 80); Gag. T. Gotsi: Domuz (s. 105); Gag. T. Skrofa: Domuz, dişi domuz (s. 219). TT. domuz: Çift parmaklılardan, eti, yağı, derisi ve kılı için beslenen, evcil hayvan (s. 703).

Donuzbalası: Domuz yavrusu (s. 221). **Donuzpotası:** Domuz yavrusu (s. 221). Trkm.km. Çocuk: Domuz yavrusu (s. 102). Gag. T. Domuzçuk: Küçük domuz (s. 80); Gag. T. Potmar: Domuz yavrusu (s. 198); Gag. T. Şopar: Domuz yavrusu (s. 235).

Donuzpotası: bkz. Donuzbalası.

Dovdag: Toy (kuş) (s. 222). Trkm.km. Bezbeltek: Küçük toy kuşu (s. 62). Gag. T. Toy: Bir kuş türü (s. 245). TT. toy: Toygillerden, böcek ve tane ile beslenen, eti için avlanan, kızıl tüylü bir kuş (s. 2376).

Dovşan, Doşan: Tavşan (s. 222). Trkm.km. Tovşan: Tavşan (s. 633). Gag. T. Tauşam: Tavşan. (s. 239); Gag. T. Tauşan: Tauşan (s. 239); Gag. T. Tavşam: Tavşam (s. 239). TT. tavşan: Tavşangillerden, eti yenen, hızlı koşan, kemirgen, postundan yararlanılan bir tür memeli (s. 2289).

Dovşan balası: Çişik, tavşan yavrusu (s. 222). TaS potuk: Tavşan yavrusu (s. 3199). Trkm.km. Çebşek: Tavşan yavrusu (s. 115).

Dovşancık, Doşancık: Tavşan yavrusu (s. 222). TaS potuk: Tavşan yavrusu (s. 3199). Trkm.km. Çebşek: Tavşan yavrusu (s. 115).

Dovşantepel: Akıtmalı (at) (s. 222). TaS töpel: Alnı akıtmalı at (s. 3844).

Dozangurdu: Osurgan böceği, domuzlan (s. 223). TaS bunbur: Domuzlan böceği, bok böceği. (s. 695); TaS doñuzlan kurdu, (doñuzlan böceği, toñuzlan böceği, tomuzlan boceğ, toñuzlan kurdu): Bok böceği (s. 1218); TaS karaböce: Domuzlan (s. 2254). Gag. T. Bok: Bok böcee böceği (s. 38); Gag. T. Kıskıç: Gübre böceği (s. 148); Gag. T. Malak: Gübre böceği (s. 171). TT. bok böceği: Kın kanatlılardan, genellikle otçul memeli hayvanların gübrelerinde yaşayan ve bokla beslenen böcek, pislik böceği (s. 374); TT. domuzlan: Kın kanatlılardan bir böcek (s. 703); TT. gübre böceği: Kın kanatlılardan gübre ile beslenen bir böcek cinsi (s. 993); TT. osurgan

böceği: Kendisini çıkardığı pis bir koku ile savunan bir böcek (s. 1820); TT. pislik böceği: Bok böceği (s. 1928).

Durna: Turna (s. 232). Trkm.km. Durna: Turna (s. 178). TT. turna: Turnagillerden, Avrupa ve Kuzey Afrika'da toplu olarak yaşayan, göçebe, iri bir kuş (s. 2387).

Durnabalıg, Durnabalığı: Turnabalığı (s. 232). Trkm.km. Çortan: Turna balığı (s. 125). Gag. T. Ştuka: Turna balığı (s. 235). TT. turna balığı: Tatlı sularda yaşayan yırtıcı bir balık (s. 2388).

Dümesince: bkz. Çobanaldatan (alladan).

Düye, Düge: bkz. Buğyageler, Buğyelen.

Düyece, Düyeçe: 1) Buzağı (s. 238).; TAR buzaçu, (buzağı, bızağu, buzakı): İnek ve benzeri hayvanların yavrusu (s. 733). Trkm.km. Buzav (esk): Buzağı (s. 90); Trkm. Göle: Dana, Buzağı (s. 291). Gag. T. Bızaa: Buzaa (s. 35); Gag. T. Buzaa: Buzağı (s. 44); TT. buzağı: Yeni doğmuş, ana sütüyle beslenen sığır yavrusu (s. 420).

Düyece, Düyeçe: 2) Balak, malak. bkz. Dana-kelçe.

Eblebic: Solucan (s. 242). **Ernevut:** Solucan (s. 271). **Hernevüc:** Solucan (s. 449). **Sohulcan:** Solucan (s. 681). TaS soğulcan: Solucan. (s. 3494); TaS yerbağırsağı: Solucan (s. 4534). Trkm.km. Gurçuk: Kurt (s. 310). Trkm.km. Urkaçı Gurt: (2) Solucan (s. 312). Gag. T. Solucan: Solucan (s. 221). TT. solucan: Yuvarlak veya yassı, uzun kurtlara verilen genel ad (s. 2134).

Efi (Ar.): Boa (s. 245). **Sürgec:** Boa yılanı (s. 692). TT. boa: Boa yılanı (s. 368); TT. boa yılanı: Boagillerden, yalnız Güney Amerika'da yaşayan, zehirsiz, çok iri, güçlü bir yılan, boa (s. 368).

Eàreb (Ar.): bkz. Buye.

Ejdaha (Far.): Ejder, ejderha, dragon (s. 249). **Ejder (Far.):** Ejderha (s. 249). **Neheng:** Dev ejder (s. 602). **Şahmar (Far.):** İri yılan, şahmaran (s. 695). TaS evren, (evran): Ejderha, büyük yılan (s. 1574). Trkm.km. Şamar: Ejderha, şahmaran (s. 599). Gag. T. Balaur: Mitolojide kanatlı yılan (s. 28); Gag. T. Evrem: Kanatlı yılan (mit) (s. 93); Gag. T. Zın: Yılan, drakon (mit) (s. 265).

Ejder (Far.): bkz. Ejdaha (Far.).

Elguşu: Bavlı (doğan, atmaca, şahin) (s. 258). TaS laçın: Şahin (s. 2785); TaS şahan: Şahin (s. 3644); TaS şayın doğan: Şahin (s. 3651); TaS şunkar: Şahin, lâçın (s. 3687). Trkm.km. Laçın: Doğan, şahin (s. 432). TT. şahin: Kartalgillerden, Avrupa ve Asya'nın da, orman ve çalılıklarında yaşayan, 50-55 santimetre uzunluğunda yırtıcı bir kuş (s. 2196).

Elvanbübül: bkz. Alacaganad, Alaganad.

Encirguşu: İncirkuşu (s. 265). **Sinekgapan:** Sinekkapan (s. 679). TT. sinekçil: Serçeğillerden, sinekle beslenen, Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan bir kuş, sinekyutan (s. 2116); TT. sinekyutan: Sinekçil (s. 2116).

Endelib (Ar.): bkz. Bülbül.

Éndémik guş: Mahallî kuş, göçmen olmayan kuş, yerli kuş (s. 266). Trkm.km. Öy Guşı: Evcil kuş (s. 313); Trkm. Öy Kepderileri: Ev güvercinleri (s. 402).

Enek, Eneh: At, beygir (s. 266). **Yabı:** Beygir (s. 783). TaS ulak, (ulağ): At (s. 3933). Trkm.km. At: At (s. 36); Trkm. Gilyal: At (s. 259); Trkm. Yabı: At (s. 668); Trkm. Yüvrük: At (s. 713). Gag. T. At: At (s. 18); Gag. T. Beegir: Beygir, at (s. 32); Gag. T. Beygir: At (s. 34); Gag. T. Biigir: Beygir (s. 35). TT. at: Atgillerden binme, yük çekme, taşıma vb hizmetlerde kullanılan, tek tırnaklı hayvan, beygir, düldül (s. 178); TT. beygir: 1) At (s. 322); TT düldül: At (s. 734).

Enkebut (Ar.): Örümcek, ankebut (s. 267). **Hörümçek:** Örümcek (s. 472). **Kötül:** Örümcek (s. 545). **Toratan, Turatan:** Örümcek (s. 742). **Torumça:** Örümcek (s. 743). Trkm.km. Martışka: Örümcek, maymun (s. 447). Gag. T. Payak: Örümcek (s. 193); Gag. T. Örümcek: Örümcek (s. 189). TT. örümcek: Örümcekler takımından, ince bir ağ öreerek küçük böcekleri avlayan eklemli bir hayvan (s. 1861).

Énlibaş: bkz. Azadmahı, Azadmayı.

Enter: Şebek (s. 268). Gag. T. Şebek: Bir maymun türü (s. 232). TT. şebek: Genellikle Afrika'nın dağlık bölgelerinde sürüler halinde yaşayan, değişik renklerde olan, uzun veya kısa kuyruklu türleri bulunan maymun (s. 2209).

Erdeva, Erdov: Sırtlan (s. 269). **Ėbirėşen, Ėorėşen:** Sırtlan (s. 336). **Ėbirgazan:** Sırtlan (s. 336). **Gorėşen:** Sırtlan (s. 384). **Kaftar:** Sırtlan (s. 520). TaS anduk, (andık, anduh): Sırtlan (s. 148); TaS yalılı kurt: Sırtlan (s. 4235). Trkm.km. Sırtlan:

Sırtlan (s. 579). TT. andık: (hlk) Sırtlan (s. 123); TT. sırtlan: Sırtlangillerden, genellikle leşle beslenen, etçil, postu benekli bir hayvan, yeleli kurt (s. 2103).

Ereb atı: Arap atı (s. 269). Trkm.km. Arap Atı: Arap atı (s. 36).

Erebdovşanı: Arap tavşanı (s. 269). TaS arap tavşanı: Tarla faresi (s. 185). TT. Arap tavşanı: Kemirgenlerden Kuzey Afrika ve Arabistan'da yaşayan, tahıllarla beslenen, boyu 20 kuyruğu ise 22 santimetre kadar olan bir tür memeli (s. 145).

Ernevut: bkz. Eblebic.

Eslan: bkz. Aslan.

Eslen (Ar.): bkz. Aslan.

Éşşek, Éşek: 1) Eşek (s. 276). **Ulag:** Eşek, merkep (s. 754). **Uzungulag:** Eşek (s. 758). TaS çemender: Eşek (s. 854); TaS işek: Eşek (s. 2112). Trkm.km. Eşek: Eşek (s. 206); Trkm. Har: Eşek (s. 333). Gag. T. Eşek: Eşek (s. 92). TT. eşek: Atgillerden, uzun kulaklı binek ve hizmet hayvanı, merkep, karakaçan, uzun kulaklı (s. 822); TT. merkep: Eşek (s. 1658).

Éşşek, Éşek: 2) Atlama beygiri (s. 276). TT. atlama beygiri: Yüksekliği değişik ölçülere ayarlanılabilen ve atlamalar için kullanılan beden eğitimi aracı, beygir (s. 186).

Éşşekarısı, Horuzarısı: Eşek arısı (s. 276). Trkm.km. Eşek Arısı: Eşek arısı (s. 32). Gag. T. Eşek arısı: Eşek arısı (s. 92).

Etbala, Etcebala: bkz. Cüce.

Etce: bkz. Cüce.

Eteneguşu: Yarasa (s. 277). **Etganad:** Yarasa (s. 277). **Gécegezen:** Yarasa (s. 337). **Palazgulag:** Yarasa (s. 625). **Şebpere (Far.):** Yarasa (s. 698). Trkm.km. Yarganat: Yarasa (s. 680). Gag. T. Yarasa: Yarasa (s. 258). TT. yarasa: Yarasalardan, ön ayakları perdeli kanat biçiminde gelişmiş, vücudu yumuşak sık kıllarla kaplı, iskeletleri hafif yapılı, uçabilen memeli hayvan (s. 2534).

Etganad: bkz. Eteneguşu.

Etmeten: bkz. Cüce.

Év dovşanı: Ev tavşanı (s. 280). Veri bulunamadı.

Év héyvanları veremi: İnci istiridyesi (s. 281). TT. istiridyeye: Yassı solungaçlılar sınıfından, ılıman ve sıcak denizlerde yaşayan, güçlü kaslarla birbiri üzerine kapanan iki çeneti olan, eti beğenilen bir deniz yumuşakçası (s. 1218).

Eylik: bkz. Arğalı, Arhar.

Fere: Keklik yavrusu (s. 291). Veri bulunamadı.

Fesig: Kekliğe benzer kuş (s. 293). Veri bulunamadı.

Fırtınaguşu: Fırtınakuşu (s. 294). **Yélbeser:** Fırtına kuşu (s. 802). TT. deniz ördeği: Fırtına kuşu (s. 629); TT. fırtına kuşu: Perde ayaklılardan, kıvrık gagalı, açık denizlerde yaşayan bir kuş, deniz ördeği (s. 870).

Fil: Fil (s. 296). **Sayğa:** Fil (s. 662). Gag. T. Slon: Fil (s. 220). TT. fil: Filgillerin hortumlular takımından, Afrika ve Asya'nın sıcak bölgelerinde yaşayan, çok iri, kalın derili hayvan (s. 875).

Firengtoyuğu: Funda tavuğu (s. 296). **Heşterhan toyuğu:** 2) Funda tavuğu (s. 452). TT. funda tavuğu Avustralya'da yaşayan tavuksulardan bir tür kuş (s. 894).

Fitleyencüre: Bağırtlak (s. 297). TaS bağırtlak, (bağırtlak kuşu, boğırtlak): Yabani ördek, kıl kuyruk kuşu (s. 371); TaS bağı kara: Bağırtlak kuşu, kılkuyruk (s. 376). TT. bağırtlak: Orta büyüklükte, eti sevilen bir cins göçebe ördek, bozkır tavuğu (s. 228); TT. bağıkara: Bir tür iskete kuşu (s. 232); TT. bozkır tavuğu: Bağırtlak (s. 393).

Gaban: 1) Yaban domuzu, erkek domuz (s. 302). Trkm.km. Yekegapan: Yaban domuzu (s. 687). Gag. T. Buga: 2) Yaban domuzu (s. 41); Gag. T. Koç 2) Yaban domuzu (s. 160). TT. yaban domuzu: Domuzgillerden, domuzdan iri, bağ ve bahçelere zarar veren saldırgan, yabani bir hayvan (s. 2496).

Gaban: 2) Domuz (s. 302). TaS doñuz, (toñuz): Domuz (s. 1217); TaS karacanavar, (karacanavarı): Domuz (s. 2255). Trkm.km. Doñuz: Domuz (s. 170); Trkm. Mekecin: Domuz (s. 453). Gag. T. Domuz: Domuz (s. 80); Gag. T. Gotsi: Domuz (s. 105); Gag. T. Skrofa: Domuz, dişi domuz (s. 219). TT. domuz: Çift parmaklılardan, eti, yağı, derisi ve kılı için beslenen, evcil hayvan (s. 703).

Gabarböceyi: Kabarcık böceği, kabarcık (s. 302). Veri bulunamadı.

Gabardıcı: Kabarcık (böcek) (s. 302). Veri bulunamadı.

Gabıggurdu: bkz. Ağacgurdu.

Gabıgyéyen, Gabıgyéyenler: bkz. Ağacgurdu.

Gaçğanlar: bkz. Ateşböceyi.

Gaflan: Kaplan (s. 306). **Gaplan:** Kaplan (s. 318). Trkm.km. Gaplan: Kaplan (s. 227); Trkm. Yolbars: Kaplan (s. 705). Gag. T. Kaplan: Kaplan (s. 133). TT. kaplan: Kedigillerden, enine siyah çizgili, koyu sarı postu olan, Asya'da yaşayan çevik ve yırtıcı hayvan (s. 1310).

Gaàel: Zayıf koyun (s. 306). Veri bulunamadı.

Gaggo: Gürlü kuşu (s. 306). Veri bulunamadı.

Gağayı: Martı (s. 307). **Martı:** Martı (s. 564). Trkm.km. Çarlak: Martı (s. 111). Gag. T. Balık kuşu: Martı (s. 28). TT. martı: Martıgillerden, çoğu beyaz renkte, eti yenmez, yüzücü, perde ayaklı deniz kuşlarının ortak adı (s. 1629).

Gahgir: bkz. Başıberk.

Galhanbalığı: Kalkan (balık) (s. 309). **Pehmayi:** Kalkan balığı (s. 631). Gag. T. Kalkan: Kalkan balığı (s. 129); Gag. T. Pisi balı: Kalkan balığı (s. 196). TT. kalkan: Yan yüzergillerden, büyük, yassı, derisi düğme veya çivi denilen birtakım sivri kemiklerle örtülü, beyaz etli balık, kalkan balığı (s. 1281); TT. kalkan balığı: Kalkan (s. 1282).

Gamişguşu: bkz. Bitdiyan, Bitdiyen.

Gamişpişiyi: Vaşak (s. 311). **Vaşag:** Vaşak (s. 775). TaS öşek: Derisinden kürk yapılan tilki cinsinden bir hayvan, vaşak (s. 3128); TaS üşek: Vaşak, kır kedisi (s. 4110). TT. vaşak: Kedigillerden, kulakları sivri, dişleri ve tırnakları keskin, kürkünden yararlanılan, yırtıcı bir hayvan (s. 2473).

Ganadlanmış: bkz. Cüce.

Gapah, Gavah: Boynuzsuz, kabak (hayvan) (s. 316). TaS kabak: Boynuzsuz koyun (s. 2145).

Gaplan: bkz. Gaflan.

Garaağız: bkz. Ağzıgara.

Garaayag hesteliyi: Kara bacak (s. 318). TaS karaayak: Doğan cinsinden bir kuş (s. 2253).

Garabatdag, Garabattag: Karabatak (s. 318). TaS karabulak: Kara batac da denilen su kuşu (s. 2254); TaS kışkıldak: Karabatak denilen su kuşu (s. 2521). Trkm.km. Cüptün: Karabatak (s. 104). TT. karabatak: Karabatakğillerden, balıkla beslenen, gagası uzun ve sivri, kara tüylü bir deniz kuşu (s. 1314).

Garabél siyenek: Ringa balığı, tütün balığı (s. 318). **Gurubalıg:** Tütün balığı (s. 413). **Siyenek:** Ringa balığı, tütün balığı (s. 681). **Zalom (Rus.):** Ringa balığı (iri hamsi) (s. 819). Trkm.km. Düytlenen: Tütsülenmiş balık (s. 45); Trkm. Takgaz Balığı: Ringa balığı (s. 613); TT. ringa: Kemikli balıklardan, ılık denizlerde büyük sürüler halinde dolaşan ve tütsü ile kurutulmuşu sıkça tüketilen, uskumru iriliğinde bir balık (s. 1980); TT. tütün balığı: Tütsü ile kurutulmuş balık (s. 2403).

Garaböcek: Domuzlan (s. 318). **Garagurd:** Domuzlan (s. 320). **Garamöceh, Garamöcüh:** Bok böceğı, gübre böceğı (s. 321). **Péyinböceyi, Péyingurdu:** Bokböceğı (s. 634). **Pıspısa, Pıspısı, Pıspısta:** Bokböceğı, gübreböceğı (s. 635). TAR bunbur: Domuzlan böceğı, bok böceğı (s. 695); TaS doñuzlan kurdu, (doñuzlan böceğı, toñuzlan böceğı, tomuzlan boceğ, toñuzlan kurdu): Bok böceğı (s. 1218); TaS karaböce: Domuzlan (s. 2254). Gag. T. Bok böcee (s. 38); Gag. T. Kışkıç: Gübre böceğı (s. 148); Gag. T. Malak: Gübre böceğı (s. 171). TT. bok böceğı: Kın kanatlılardan, genellikle otçul memeli hayvanların gübrelerinde yaşayan ve bokla beslenen böcek, pislik böceğı (s. 374); TT. domuzlan: Kın kanatlılardan bir böcek (s. 703); TT. gübre böceğı: Kın kanatlılardan gübre ile beslenen bir böcek cinsi (s. 993); TT. osurgan böceğı: Kendisini çıkardığı pis bir koku ile savunan bir böcek (s. 1820); TT. pislik böceğı: Bok böceğı (s. 1928).

Garadiş: Şişek, öveç (s. 319). **İşşeh:** Şişek (koyun yavrusu) (s. 512). TaS şişek: İki yaşında koyun (s. 3669). Trkm. Öveç Goyun: İki yaşındaki koyun (s. 288); Trkm. İşşek Goyun: Bir yaşındaki koyun (s. 288); Trkm. İşşek: İki yaşındaki koyun (s. 384); Gag. T. Şişek: İki yaşını geçmiş koyun (s. 234). TT. şişek (hık.): İki yaşındaki koyun (s. 2227).

Garafatma: Karafatma (s. 319). TT. ağılı böcek: Karafatma. (s. 40); TT. karafatma: Kın kanatlılardan, böcek, kurt ve sümüklü böceklerle beslenen, tarıma yararlı, parlak siyah renkli bir böcek, ağılı böcek (s. 1316).

Garagarğa: Kara karga (s. 319). TaS karaca karga: Kara karga (s. 2255). Trkm. Gara: (1) Kuzgun (s. 232); Trkm. Zag: Kara karga (s. 716). Gag. T. Kuzgun: Kuzgun (s. 158). TT. karakarga: Kuzgun (s. 1317); TT. kuzgun: Ötücü kuşlar takımının kargagiller familyasından, Kuzey Amerika'nın dağlık, fundalık yerlerinde bulunan, tüyleri siyah renkte olup mavi renkte parlayan bir tür kuş, karakarga (s. 1551).

Garagaş(h): Karagöz (balık) (s. 319). TT. karagöz: İzmaritgillerden, 25-30 santimetre uzunluğunda, enli, boz renkli, beyaz etli bir balık (s. 1316).

Garagurd: bkz. Garaböcek.

Garagurd: Kunda (s. 320). TT. kunda: Bir tür büyük ve zehirli örümcek (s. 1526).

Garagül: Karakul (s. 320). Trkm. Garaköli Goyun: Karakul koyunu (s. 288). TT. karagül: Karakul (s. 1316); TT. karakul: Asıl yurdu Buhara'da, Karakul bölgesi olan ve yurdumuzda da yetiştirilen, tüyleri uzun ve kıvrıkcık bir koyun (s. 1318).

Garakeher: bkz. Al at.

Garaléylek: Kara leylek (s. 320). TT. karaleylek: Leylekgillerden, gagası aşağı doğru kıvrık, tüyleri kara, uzun bacaklı bir kuş, çeltik kargası (s. 1319).

Garamal: Sığır (s. 320). TaS sağıl: Sığır, inek sürüsü (s. 3229). Trkm. Garamal, Şahlımal: Sığır. (s. 444); Trkm. Sığır: Sığır (574). Gag. T. Sır: Sığır (s. 216). TT. sığır: Geviş getirenlerden, boynuzlu büyükbaş evcil hayvanların genel adı (s. 2090).

Garamöceh, Garamöcüh: bkz. Garaböcek.

Garanal: Nalsız (at) (s. 321). Veri bulunamadı.

Garanguş: bkz. Bebecul.

Garapaça: bkz. Arğalı, Arhar.

Garasinek: Karasinek (s. 321). TT. karasinek: Böcekler sınıfının çift kanatlılar takımından, insan ve evcil hayvan takımının kanını emen, görünüşü ev sineğine benzeyen bir tür eklem bacaklı (s. 1323).

Garasol: bkz. Azadmahı, Azadmayı.

Garatoyug: Karatavuk (s. 322). TT. karatavuk: Karatavukgillerden, tüyleri kara, meyve ve böceklerle beslenen ötücü kuş (s. 1323).

Garayehar: Yabanî at (s. 322). TaS yaban atı: Yabanî at (s. 4180). TT. tarpan: Atgillerden, soyu tükenmiş olan, küçük, çevik bir yaban atı (s. 2272).

Garguşu: Kar kuşu (s. 323). TT. kar kuşu: Serçegillerden, karlı dağların doruklarında yaşayan, bacakları ve parmakları tüylü bir kuş (s. 1333).

Garğa: Karga (s. 323). Trkm. Garga: Karga (s. 232). **Gır-gır, Gırgır:** Karga (s. 363). Gag. T. Gaarga: Garga (s. 99); Gag. T. Garga: Karga (s. 100). TT. karga: Kargagillerden, kanatları geniş, tüyleri koyu renkte, tarla ve bahçelere çok zarar veren kuş (s. 1326).

Garğloş: bkz. Bebecul.

Gariçgay: bkz. Altıgüllük.

Garınca: Karınca (s. 324). **Garişga:** Karınca (s. 325). Trkm. Garınca: Karınca (s. 232); Trkm. Mur: Karınca (s. 465); Trkm. Gumursga: Karınca (s. 307). Gag. T. Karınca: Karınca (s. 135). TT. karınca: Zar kanatlılardan, toplu olarak yaşayan, yuvaları toprağın altında olan ve birçok türü bulunan böceklerin genel adı (s. 1329).

Garişga: bkz. Garınca.

Garişgayéyen: Karıncayiyen (s. 325). TT. karıncakuşu: Karıncayiyen (s. 1330); TT. karıncayiyen: Karıncayiyengillerden, Avustralya'da yaşayan, karıncayla beslenen bir tür memeli, karıncakuşu (s. 1330).

Gartal: Kartal (s. 327). **Ġecir:** Kartal (s. 338). Trkm. Bürgüt: Kartal (s. 91). Gag. T. Kartal: Kartal (s. 136). TT. kartal: Kartalgillerden, genellikle kızıl siyah tüylü, çok güçlü, yuvasını yüksek kayalıklar üzerinde kuran, iri, yırtıcı bir tür kuş (s. 1339).

Garttoyug: Anaç tavuk (s. 328). Veri bulunamadı.

Gasi: Küçük balık (s. 328). Gag. T. Tülka: Küçük balık (s. 247).

Gaşgaldag: Su tavuğu (s. 329). TT. kalinis: Bir tür yağmur kuşu, su balığı (s. 1281); TT. su tavuğu: Su tavuğugillerden, gri, kızıl karışımı tonda, benekli veya çizgili tüyleri olan bir kuş, kalinis (s. 2176).

Gaşgaşala: bkz. Çekirtge.

Gavahcıl: Kösemen (koç veya teke) (s. 331). TaS kösem: Sürünün önünde giden koç, kösemen (s. 2699). TT. kösem (hlk.): Kösemen (s. 1504).

Gayagapan: bkz. Bezden.

Gayahörümçeği: Kaya örümceği (s. 332). TT. kaya örümceği: Taşlar arasında yaşayan bir tür örümcek (s. 1361).

Gayakécisi: bkz. Arğalı, Arhar.

Gayçikesen: Makaslı böcek, bağkesen (s. 322). **Tenekgurdu:** Bağkesen (s. 728). TT. bağkesen: Makaslı böcek (s. 229); TT. makaslı böcek: Kın kanatlılarından, başı ve makasları iri bir böcek, bağkesen, yereşegi (s. 1611).

Gayışgurd: Şerit, tenya (balıklarda) (s. 333). TT. abdestbozan: Şerit (s. 4); TT. sığır şeridi: Şerit (s. 2090); TT. sığır tenyası: Şerit (s. 2090).

Gaz: Kaz (s. 334). Trkm. Gaz: Kaz (s. 243). Gag. T. Badi: Kaz. (konuşma dilinde) (s. 27); Gag. T. Gaaz: Gaz (s. 99); Gag. T. Kaaz: Kaz (s. 124); Gag. T. Patu: Kaz (s. 193).

Ġebirėşen, Ġorėşen: bkz. Erdeva, Erdov.

Ġebirgazan: bkz. Erdeva, Erdov.

Ġeçeçirağı: bkz. Ateşböceyi.

Ġeçegezen: bkz. Eteneguşu.

Ġeçeğuşu: bkz. Baygu.

Ġeçekepeneyi: Gece kelebeği, pervane (s. 337). **Haf:** Pervane, kelebek (s. 427).

Kepepek: Kelebek (s. 529). **Odluca:** Pervane (kelebek) (s. 612). TaS kebelek, (kepelek): Kelebek (s. 2394). Trkm. Kebelek: Kelebek (s. 398); Trkm. Pervana: Küçük kelebek (s. 525). Gag. T. Pipiruda: Kelebek (s. 196). TT. kelebek: Pul kanatlılardan, vücudu, kanatları ince pullarla ve türlü renklerle örtülü, dört kanatlı, çok sayıda türleri olan böceklere verilen genel ad (s. 1380); TT. pervane: Geceleri ışık çevresinde dönen küçük kelebek, kepepek (s. 1915).

Ġecele: bkz. Alagarğa.

Ġecir: bkz. Gartal.

Ġeçer: bkz. Caylag, Arıyeyen.

Ġédég: bkz. Dana-keleşe.

Gedek: bkz. Dana-keleşe.

Gehgir: bkz. Başıberk.

Ėejvi: Mersin balığı, çığa (dişisi) (s. 340). **Uzunburug balığ,** **Nere:** Mersin balığı (s. 758). Trkm. Dokı: Mersin balığı (s. 168). TT. kolan balığı: Mersin balığı (s. 1461); TT. mersin balığı: Mersin balığıgillerden, ılık denizlerde, göllerde yaşıyan, tatlı sularda yumurtlayan, yumurtalarından havyar yapılan bir balık, kolan balığı (s. 1660).

Geleni: bkz. ölsiçanı.

Gemigurdu: bkz. Ağackurdu.

Ėenaré: bkz. Alacaganad, Alaganad.

Gene (Far.): Kene (s. 346). TaS sakıręa: Kene (s. 3256). Trkm. Mütrük: Kene (s. 648); Trkm. Sakırtęa: Kene (s. 554).

Genecik: 1) Ufak kene, sakıręa (s. 346). TaS sakıręa: Kene (s. 3256). Trkm. Sakırtęa: Kene (s. 554).

Genecik: 2) Yaprak biti (s. 346). **Menene:** Yaprak biti (s. 571). TT. fidan biti: Yaprak biti (s. 873); TT. yaprak biti: Yaprak bitleri familyasından, olan böceklerin genel adı, fidan biti (s. 2530).

Ėéyen at: Ablak at, sakar at (s. 354). Veri bulunamadı.

Ėezal (Ar.): Gazal (s. 358). **Gızal:** Gazal, ceylan (s. 370). **İnek:** 2) Dişi geyik (s. 496). **Sığır (Ar.):** 3) Geyik (s. 674). TaS ceren, (ceran, ceyran): Ceylan, ahu (s. 761); TaS meral, (maral): Ceylan, gazâl (s. 2804). Trkm. Ceren: Ceylan, geyik (s. 99); Trkm. Keyik: Ceylan (s. 407); Trkm. Maral: Dişi geyik, ceylan (s. 446). TT. ahu: Ceylan (s. 56); TT. ceylan: Çift parmaklılardan, boynuzlugiller familyasından, çöllerde yaşıyan, çok hızlı koşan, gözlerinin güzelliği ile tanınan, ince bacaklı, zarif, memeli hayvan (s. 458); TT. gazal: Ceylan (s. 908); TT. geyik: Geyikgillerden, erkeklerinin başında uzun ve çatallı boynuzları olan memeli hayvan (s. 939); TT. maral: Dişi geyik (s. 1626).

Ėezale (Ar.): Yavru ceylan (s. 358). Veri bulunamadı.

Gıdıh: Oğlak, keçi yavrusu (s. 359). **Gidik:** Oğlak, keçi yavrusu (s. 373). **Korik:** Oğlak (s. 541). **Oğlag:** Oğlak (s. 612). **Ohlag:** Oğlak (s. 613). Trkm. Ovlak: Oğlak, keçinin, geyiğin altı aylığa kadar olan yavrusuna verilen ad (s. 496); Gag. T. Olak: Oğlak, keçi yavrusu (s. 186). TT. oğlak: Keçi yavrusu (s. 1789).

Gılncbalıg, Gılncbalığı: Kılıç balığı (s. 361). Gag. T. Kılıç balık: Kılıç balığı (s. 145). TT. kılıç balığı: Kılıç balığıgillerden, burnunda kılıç biçiminde bir uzantısı bulunan, kılçıksız, eti beyaz ve lezzetli, iri bir balık (s. 1408).

Gılıncı: bkz. Çöldonuzu.

Gılıgaban: bkz. Çöldonuzu.

Gırgavul, Gırgovul: Sülün (s. 363). **Kolhoruzu:** Sülün (s. 537). **Tétra, Tétraguşu:** Sülün (s. 734). Trkm. Sülgün: Sülün (s. 592). Gag. T. Fazan: Sülün (s. 95). TT. sülün: Sülüngillerden, kuyruğu çok uzun, eti yenilen bir kuş (s. 2179).

Gır-gır, Gırgır: bkz. Garđa.

Gırđı: 1) Şahin, doğan, atmaca (s. 364). TaS laçın: Şahin (s. 2785); TaS şahan: Şahin (s. 3644); TaS şayın doğan: Şahin (s. 3651); TaS şunkar: Şahin, lâçın (s. 3687). Trkm. Laçın: Doğan, şahin (s. 432). TT. şahin: Kartalgillerden, Avrupa ve Asya'nın da, orman ve çalılıklarında yaşıyan, 50-55 santimetre uzunluğunda yırtıcı bir kuş (s. 2196).

Gırđı: 2) Boz doğan. bkz. Belibağlı.

Gırhayag: 1) Kırkayak (s. 364). **Gısgac, Gısgaç:** Kırkayak, yengeç vb böcekler (s. 367). **Gulağagiren:** Kırkayak (s. 406). Gag. T. Kırk ayak (bacak): Kırk ayak kurdu (s. 147). TT. kırkayak: Eklem bacaklıların çok ayaklılar sınıfına giren, taşların altında yaşıyan, vücudu yuvarlak ve uzun bir böcek (s. 1417).

Gırhayag: 2) Yengeç. bkz. Çayherçengi.

Gırmızböceyi: Kırmız böceği (s. 365). **Gızılböcek:** Kırmız böceği (s. 371). TaS kırmız: Kırmız böceği (s. 2513). TT. kırmız böceği: Zar kanatlılardan, küçük bir böcek (s. 1420).

Gırt: Gurk tavuk (s. 367). Veri bulunamadı.

Gırtlıg: Kuluçkalık (tavuk) (s. 367). Veri bulunamadı.

Gırttoyug: Gurk tavuk (s. 367). Veri bulunamadı.

Gısiremen: Dana (s. 368). Trkm. Göle: Dana, Buzağı (s. 291). Gag. T. Dana: Dana (s. 67). TT. dana: İneğin süttten kesildikten sonra bir yaşına kadar olan yavrusu (s. 592).

Gısgac, Gısgaç: 1) Kırkayak bkz. Gırhayag.

Gısgac, Gısgaç: bkz. 2) Çayherçengi.

Gısrak, Gısrak: Kısırak (s. 368). **Madyan (Far.):** Kısırak (s. 561). TaS olak: Kısırak (s. 2961); TaS yunt: Kısırak (s. 4727). Trkm. Baytal: Kısırak (s. 54); Trkm. Gısrak: Kısırak (s. 265). Gag. T. Baytal: Kısırak (s. 32). TT. kısırak: Dişi at (s. 1426).

Gısradmadyan: Kısır kısırak (s. 368). Veri bulunamadı.

Gızal: bkz. Ğezal (Ar.).

Gızban, Gızboğan: bkz. Bezden.

Gızdarguşu, Gızlarguşu: 1) Arı kuşu. bkz. Arıgapan.

Gızdarguşu, Gızlarguşu: 2) Kız kuşu, tavuşuk kuşu (s. 370). **Gızguşu:** 2) Tavus kuşu (s. 370). **Tovuz:** Tavus (s. 743). TaS gelin kuşu: Tavus kuşu (s. 1627); TaS ala kuş: Tavus kuşu (s. 86); TaS Tañrı kuşu: Tavus kuşu (s. 3736). Trkm. Tavus: Tavus (s. 619). Gag. T. Paun: Tavus kuşu (s. 193). TT. gelin kuşu: Tarla kuşugillerden bir kuş (s. 922); TT. kız kuşu: Yağmur kuşugillerden, uzunluğu 34 santimetre olan, eti yenilebilen, başı sorguçlu, koyu yeşilimsi renkte esmer, küçük bir kuş (s. 1437); TT. tavus: Tavus kuşu (s. 2290); TT. tavus kuşu: Sülüngillerden, erkeğinin tüyleri uzun, kuyruğu parlak, güzel renkli, acı ve tiz sesli, süs hayvanı olarak beslenen bir kuş, tavus (s. 2290).

Gızguşu: 1) Arı kuşu. bkz. Arıgapan.

Gızguşu: bkz. Gızdarguşu, Gızlarguşu.

Gızılala: Alabalık (s. 371). TT. alabalık: Alabalıkgillerden, soğuk ve duru sularda yaşayan, eti turuncu ve lezzetli bir tatlı su balığı, ala (s. 80).

Gızılbalıg: bkz. Azadmahı, Azadmayı.

Gızılböcek: bkz. Gırmız böceği.

Gızılgaz: Flaman, flamingo (s. 371). TT. Flaman kuşu: Flamingo (s. 883); TT. flamingo: Leyleksilerden, tüyleri beyaz, pembe, kanatlarının ucu kara, eti yenir bir kuş, Flaman kuşu (s. 883).

Gızılgöz: Kızıl göz (kelebek türü) (s. 371). Veri bulunamadı.

Gızıl gurd: Kızıl kurt (s. 371). TT. kızıl kurt: At ve eşeklerin, kalın bağırsaklarında yerleşip kanlarını emen kırmızı bir kurt (s. 1437).

Gızılguş: 1) Doğan, şahin, atmaca, kartal (s. 371). TaS laçın: Şahin (s. 2785); TaS şahın: Şahin (s. 3644); TaS şayın doğan: Şahin (s. 3651); TaS şunkar: Şahin, lâçın (s. 3687). Trkm. Laçın: Doğan, şahin (s. 432). TT. şahin: Kartalgillerden, Avrupa ve Asya'nın da, orman ve çalılıklarında yaşayan, 50-55 santimetre uzunluğunda yırtıcı bir kuş (s. 2196).

Gızılguş: 4) Kın kanatlı bir böcek (s. 371). Veri bulunamadı.

Gızılguyrük, Gızılguyrüh: Kızılkuyruk (s. 371). TT. kızılkuşuk: Karatavugillerden, kışın göçen, küçük, güzel bir kuş (s. 1437).

Gızılyél, Maşara: Yılcık (s. 371). Veri bulunamadı.

Gızışmagurdu: Kokmuş et kurdu (s. 372). Veri bulunamadı.

Gızılguşu: 1) Arı kuşu (s. 372). TaS şakrak: Arıkuşu (s. 3646). TT. arı kuşu: Arı kuşugillerden, Güney Avrupa, Kuzey Afrika, Orta Asya'da az ağaçlıklı, açık yerlerde yaşayan, sırtı sarı, karnı mavimsi yeşil bir kuş (s. 149); TT. şakrak kuşu: İspinozgillerden, başı siyah, boynu kırmızı, ötücü bir kuş (s. 2199).

Gızılguşu: 2) Kız kuşu, tavuşuk (s. 372). TaS gelin kuşu: Tavus kuşu (s. 1627); TaS ala kuş: Tavus kuşu (s. 86); TaS Tañrı kuşu: Tavus kuşu (s. 3736). Trkm. Tavus: Tavus (s. 619). Gag. T. Paun: Tavus kuşu (s. 193). TT. gelin kuşu: Tarla kuşugillerden bir kuş (s. 922); TT. kız kuşu: Yağmur kuşugillerden, uzunluğu 34 santimetre olan, eti yenilebilen, başı sorguçu, koyu yeşilimsi renkte esmer, küçük bir kuş (s. 1437); TT. tavus: Tavus kuşu (s. 2290); TT. tavus kuşu: Sülüngillerden, erkeğinin tüyleri uzun, kuyruğu parlak, güzel renkli, acı ve tiz sesli, süs hayvanı olarak beslenen bir kuş, tavus (s. 2290).

Gibbon (İng.) : Kuyruksuz şebek (s. 372). Veri bulunamadı.

Gidik: bkz. Gıdih.

Gigovun, Gigoun, Gügcin, Gügöün: bkz. Atçibini, Atmilçeyi.

Goç: Koç (s. 379). TaS er koyun: Erkek koyun (s. 1503); TaS koçak: Koç (s. 2592). Gag. T. Koç: 1) Koç (s. 160). TT. koç: Damızlık erkek koyun (s. 1455).

Goharca: Koharca (s. 380). TaS yiyirce gören: Kokarca denilen hayvan, gelincik (s. 4624). TT. kokarca: Etoburlardan, orta boyda, kendini korumak için düşmanına kötü kokulu sıvı fişkirtan, ince, uzun bir kürk hayvanı (s. 1457).

Golléy: Güdük (hayvan) (s. 381). TaS güdük: Kuyruğu kesik hayvan (s. 1850).

Gonurayı: Boz ayı (s. 383). Veri bulunamadı.

Goraléy: bkz. Çölgazı.

Goréşen: bkz. Erdeva, Erdov.

Gorilla (Yun.): Goril (s. 385). TT. goril: Afrika'nın Ekvator bölgesinde ormanlarda yaşayan, iri ve güçlü bir tür maymun (s. 953).

Goturluggenesi: Uyuzböceği (s. 387). TT. uyuz böceği: Uyuz böceklerinden, uyuz hastalığına yol açan örümceğimsilerden bir tür (s. 2433).

Göycegarğa: bkz. Alagarğa.

Göyerçin, Güyerçin, Gögerçin: Güvercin (s. 394). **Kebuter (Far.):** Güvercin (s. 525). Trkm. Gögerçin: Güvercin (s. 290); Trkm. Kepderi: Güvercin (s. 402). Gag. T. Guguş: Güvercin (s. 108); Gag. T. Güvercin: Güvercin (s. 110). TT. güvercin: Güvercingillerden, hızlı ve uzun zaman uçabilen, kısa vücutlu, sık tüylü, evcilleşmiş birçok türü bulunan, yemle beslenen bir tür kuş (s. 1013).

Gözlüklü ilan: Gözlüklü yılan, kobra (s. 399). **Yélmar:** Kobra, gözlüklü yılan (s. 803). Gag. T. Gözlüklü yılan: Gözlüklü yılan (s. 107). TT. gözlüklü yılan: Kobra (s. 987); TT. Hint kobrası: Kobra (s. 1103); TT. kobra: Kobragillerden, Afrika ve Asya'nın sıcak denizlerinde yaşayan çok zehirli, kızıl, esmer ve sarı renklerde bir tür yılan, gözlüklü yılan, Hint kobrası (s. 1454).

Gu, Gu guşu: Kuğu (s. 404). **Guzag:** Kuğu (s. 417). Trkm. Guv: Kuğu (s. 314). TT. kuğu: Perde ayaklılardan, yaban ve evcil türleri bulunan, çok uzun ve kıvrık boyunlu, geniş gagalı, geniş kanatlı bir su kuşu (s. 1517).

Guba, Guba-gaz: bkz. Çölgazı.

Gucur: Kirpi (s. 404). Trkm. Kirpi: Kirpi (s. 411). Gag. T. Kirpi: Kirpi (s. 152). TT. kirpi: Kirpigillerden, uzunluğu 25-30 santimetre olan, sırtı dikenlerle kaplı memeli hayvan (s. 1448).

Guggu, Guggu guşu: Guguk (kuş) (s. 405). **Guğu:** Guguk (s. 405). Trkm. İkatyok: Guguk kuşu (s. 372). Gag. T. Kuku: Guguk kuşu (s. 154). TT. guguk kuşu: Gugukgillerden, genellikle Avrupa'da yaşayan dişileri başka kuşların yuvasına

yumurtlayarak yavrularının bakım işini onlara gördüren, sırtı gri, karnı kahverengi beyaz çizgili, 35 santimetre boyunda, böcekçil bir kuş (s. 992).

Guğu: bkz. Guggu, Guggu guşu.

Gulağagiren: bkz. 1) Gırhayag.

Gulan: bkz. Dayça, Daylag.

Gulunlu: Taylı, tayı yanında (at) (s. 408). Veri bulunamadı.

Guméşen: Balık yavruları (s. 409). Gag. T. Tülka: Küçük balık (s. 247).

Gunduz: Kunduz (s. 409). **Yastıguyrug:** Kunduz (s. 796). TaS su iti, (su köpeği): Kunduz (s. 3571). Trkm. Gunduz: Kunduz (s. 307). Gag. T. Kunduz: Kunduz (s. 155). TT. kastor: Kunduz (s. 1345); TT. kunduz: Kemirgenlerden, kuyruğu geniş ve yassı, art ayak parmaklarının arası perdeli, ağaçları kemirerek beslenen, su kıyılarında yaşayan, yuvalar ve su setleri kuran, postu değerli bir hayvan, kastor (s. 1526).

Gungreh: bkz. Baygu.

Gurbağacığ: Kurbağa yavrusu (s. 410). Gag. T. Kurbaacık: Kurbağacık (s. 155). TT. kurbağacık: Kurbağa yavrusu (s. 1529); TT. kuyruklu kurbağa: Yumurtadan yeni çıkmış ve evrim geçirmemiş yavru kurbağa (s. 1549).

Gurdbasan: Kurt köpeği (s. 411). Trkm. Böri: Kurt (s. 83); Trkm. Goyun İti: Çoban köpeği, kurt köpeği (s. 288); Trkm. Gurt: Kurt (s. 312). Gag. T. Canavar: Canavar, kurt (s. 46); Gag. T. Lupu: Canavar, kurt (s. 169); Gag. T. Kurt: Kurt, canavar (s. 156). TT. kurt: Köpekgillerden, Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika'da yaşayan, postu gri sarı renkli, yırtıcı, etçil memeli hayvan (s. 1533); TT. kurt köpeği: Kurt ve köpek kırması bir tür köpek (s. 1535).

Gurdcug: bkz. Didavan.

Gurubalg: bkz. Garabél siyenek.

Guş: Kuş (s. 415). **Mürğ (Far.):** Kuş (s. 592). Trkm. Guş: Kuş (s. 313). Gag. T. Kuş: Kuş (s. 157). TT. kuş: Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı (s. 1542).

Guş balası: bkz. Cüce.

Guşcug, Guşcuğaz: bkz. Cüce.

Guyrugbulayan: Köpek, it (s. 416). **Hamham:** Köpek (s. 431). **İt:** İt, köpek (s. 513). **Supa:** Köpek (s. 688). Trkm. İt: İt, köpek (s. 386); Trkm. Köpek: Köpek, it (s. 422). Gag. T. Rozi: Köpek (s. 203); Gag. T. Turba: Köpek (s. 247). TT. it: Köpek (s. 1229); TT. köpek: Köpekgillerden, boy ve biçim bakımından pek çok cinsi olan, çok iyi koku alan sadık, bekçilik ve aşçılık gibi işler için beslenen memeli hayvan (s. 1498).

Guyruglu gurbağa: Kurbağacık, kurbağa yavrusu (s. 417). Gag. T. Kurbaacık: Kurbağacık (s. 155). TT. kurbağacık: Kurbağa yavrusu (s. 1529).

Guzag: bkz. Gu, Gu guşu.

Guzğun: bkz. Cemdekyéyen.

Guzu, Guzi: Kuzu (s. 417). TaS şişek: İki yaşında koyun (s. 3669). Trkm. Öveç Goyun: İki yaşındaki koyun (s. 288); Trkm. İşçek Goyun: Bir yaşındaki koyun (s. 288); Trkm. İşçek: İki yaşındaki koyun (s. 384); Gag. T. Şişek: İki yaşını geçmiş koyun (s. 234). TT. şişek (hlk.): İki yaşındaki koyun (s. 2227).

Gübegez: bkz. Çölgazı.

Güçen: bkz. Böti.

Güleyenguş: Gürlü kuşu (s. 420). Veri bulunamadı.

Gümmüşçe: Ak kefal (s. 422). TT. akkefal: Sazangillerden bir cins tatlı su balığı (s. 69).

Gürab (Ar.): Karga; kuzgun (s. 424). Trkm. Garga: Karga (s. 232). Gag. T. Gaarga: Garga (s. 99); Gag. T. Garga: Karga (s. 100). TT. karga: Kargagillerden, kanatları geniş, tüyleri koyu renkte, tarla ve bahçelere çok zarar veren kuş (s. 1326).

Gürze, Gürze mar (Far.): Engerek (s. 424). TT. engerek: Engerekgillerden, başı üç köşeli, rengi siyah ve siyaha yakın, taşlık ve güneşli yerde yaşayan zehirli bir yılan (s. 801).

Haciléylek: bkz. Ağacayag.

Haf: bkz. Gécekeneyi.

halıböcek: Hanımböceği (s. 429). Gag. T. Kalina (paskelle) böcee: Uğur böceği (s. 40). TT. hanım böceği: Uğur böceği (s. 1042); TT. uçuç böceği: Uğur böceği (s.

2408); TT. uğur böceği: Vücudu yarım küre biçiminde, turuncu, kırmızı renkli, üzerinde yedi tane kara nokta bulunan kın kanatlı böcek, gelin böceği, hanım böceği, uçuş böceği (s. 2412).

hıaltalı: Tasmalı (köpek) (s. 430). Veri bulunamadı.

Hamham: bkz. Guyrugbulayan.

hanı, hanıbalığı: Hani balığı (s. 432). TT. hani: Hanigillerden, Akdeniz’de yaşayan, alaca kırmızı renkli, beyaz etli, orta büyüklükte bir balık (s. 1043).

hanımböceyi, Uçağan: Hanım böceği (s. 432). **Parabizen, Parebüzen:** Hanımböceği (s. 628). **Uçağan:** Uğur böceği (s. 752). Gag. T. Kalina (paskelle) böcee: Uğur böceği. (s. 40); Gag. T. Kalinka: Uğur böceği (s. 129). TT. gelin böceği: Uğur böceği (s. 921); TT. hanım böceği: Uğur böceği (s. 1042); TT. uçuş böceği: Uğur böceği (s. 2408); TT. uğur böceği: Vücudu yarım küre biçiminde, turuncu, kırmızı renkli, üzerinde yedi tane kara nokta bulunan kın kanatlı böcek, gelin böceği, hanım böceği, uçuş böceği (s. 2412).

Haramı (Ar.): Bal kelebeği (s. 433). TT. bal kelebeği: Bal kovanlarına çok zarar veren bir böcek (s. 246).

Harınmadiyan: bkz. Başıberk.

Hekbeçe: bkz. Atçibini, Atmilçeyi.

Helezun: bkz. Babagulu.

Hernevüc: bkz. Eblebic.

Heşeratyéyen: bkz. Cücüyéyen

Heşerat (Ar.): bkz. Ballica.

Heşterhan toyuğu: 1) Hindi (s. 452). **Hinduşka (Rus.):** Hindi (s. 463). Gag. T. Bura: Hindi (s. 43); Gag. T. Kurkan: Hindi (s. 155); Gag. T. Mısıрка: Hindi (s. 177); Gag. T. Pipi: Hindi (s. 196). TT. gülük (hık.): Hindi (s. 999); TT. hindi: Tavukgillerden, XV. yüzyılda evcilleştirilerek Amerika’dan bütün dünyaya yayılan, boyun ve başı çıplak, parlak, yeşil ve esmer tüylü, kümes hayvanlarının en büyüğü, mısırtavuğu (s. 1102).

Heşterhan toyuğu: 2) Funda tavuğu. bkz. Firengtoyuğu.

Héyratı horuz: Dövüşken ve iri horoz (s.456). TT. tepeli horoz: İbiği iri ve yüksek dövüşçü horoz (s. 2325).

hıllaz: bkz. Bezden.

hımırgurdu: bkz. Ağacgurdu.

Hınta: Sıpa (s. 458). **hotug:** Sıpa (s. 470). **Sıpa:** Sıpa (s. 675). TaS eşecik: Küçük eşek, eşekçik. (s. 1554); TaS gölücük: Eşekcik. (s. 1740); TaS koduk, (kodak): Eşek yavrusu, sıpa (s. 2599); TaS supa: Sıpa (s. 3584); Trkm. Kürre: Sıpa (s. 430); Trkm. Tayçanak: Bir yaşına girmemiş eşek, sıpa (s. 620); Trkm. Tayhar: İki-üç yaş arasındaki eşek (s. 620). Gag. T. Koduk: Sıpa (s. 160); Gag. T. Pıri: Kıri, eşek yavrusu (s. 195). TT. sıpa: Eşek yavrusu (s. 2097).

hırda cüllüt: bkz. Bizdimdik.

Hindhöruzu: Erkek hindi, horoz hindi (s. 463). TT. baba hindi: İri ve iyi beslenmiş erkek hindi (s. 220).

Hinduşka (Rus.): bkz. Heşterhan toyuğu.

hırniĥ, ĥırneĥ, ĥırneg: Çişik, tavşan yavrusu (s. 464). TaS potuk: Tavşan yavrusu (s. 3199). Trkm. Çebşek: Tavşan yavrusu (s. 115).

hocaĥoca: bkz. Alagarğa.

Hoggar: Bir kuş adı (s. 466). Veri bulunamadı.

Hophop, Hop-hop: bkz. Başdarağ.

horuz: Horoz (s. 468). **Mürĥiseher (Far.):** Horoz (s. 592). TaS bednus (bedinus, bidnus, tebnus): Horuz (s. 477); TaS tavuk: Horuz (s. 3774). Trkm. Horaz: Horoz (s. 351); Trkm. Mâşe: Horoz (s. 452). Gag. T. Foroz: Horoz (s. 98); Gag. T. Horoz: Horoz (s. 118); Gag. T. Kokoş: Horoz (s. 160). TT. horoz: Tavukgillerden, tavuğun erkeği olan kümes hayvanı (s. 1110).

horuzarısı, Éşşekarısı: Eşşekarısı (s. 468). Trkm. Eşşek Arısı: Eşşek arısı (s. 32). Gag. T. Eşşek arısı: Eşşek arısı (s. 92).

hotk: bkz. Dana-kelçe.

hotke: Bağırtlak (s. 470). TaS bağırtlak, (bağırtlak kuşu, boğurtlak): Yabani ördek, kıl kuyruk kuşu (s. 371); TaS bağıri kara: Bağırtlak kuşu, kılkuyruk (s. 376); TaS kılkuyruk: Bağırtlak kuşu, süğlün, suna (s. 2485). Trkm. Yabani Ördek: Yabani

ördek (s. 506). TT. bağırtlak: Orta büyüklükte, eti sevilen bir cins göçebe ördek, bozkır tavuğu (s. 228); TT. bağırkara: Bir tür iskete kuşu (s. 232); TT. bozkır tavuğu: Bağırtlak (s. 393); TT. kılkuyruk: Ördekgillerden, uzunluğu 55-65 santimetre, kuyruğu sivri, tüyleri ak yeşil karışı, gagası, ayakları mavi bir tür kuş (s. 1409); TT. yaban ördeği: Ördekgillerden, evcil ördeğe benzeyen, yeşil boynuzlu bir tür ördek (s. 2498).

hotug: bkz. Hınta.

Hozaki, Hozeki, Hozu: bkz. Azıh.

Hör: bkz. Cütöküzü.

Hörümçek: bkz. Enkebut (Ar.). **Hörümçek:** Örümcek (s. 472).

Hötek: bkz. Dana-kelçe.

Hubara: Toy kuşu (s. 473). Trkm. Bezbeltek: Küçük toy kuşu (s. 62). Gag. T. Toy: Bir kuş türü (s. 245). TT. toy: Toygillerden, böcek ve tane ile beslenen, eti için avlanan, kızıl tüylü bir kuş (s. 2376).

hul, hulbalığı: 1) İzmarit balığı (s. 474). **Mermerhul:** İzmarit (balık) (s. 573). TT. izmarit: İzmaritgillerden, pullu ve kılçıklı bir tür küçük balık (s. 1241).

hul, hulbalığı: 2) Kedi balığı. bkz. Çılpagca.

Hünü: bkz. Ağcaganad.

İlan: bkz. Cehcenavar.

İlanbalığı: Yılan balığı (s. 490). Gag. T. Yılan balı: Yılan balığı (s. 260). TT. yılan balığı: Yılan balığıgillerden, yılanla benzeyen, kaygan derili, ince uzun ve eti beğenilen bir balık (s. 2590).

İlancıg: Yılan yavrusu (s. 490). Veri bulunamadı.

İlanyéyen: Yılançıl, yılan kartalı (s. 490). TT. yılançıl: En çok yılanla beslenen bir kuş (s. 2590).

İlbiz: bkz. Babagulu.

İlhı: Yılkı (s. 491). TaS ilki (ılkı, yılkı, yılı): Hayvan (s. 1945); TaS yılı: Yılkı, davar (s. 4583).

İmir: Ana arı, arı beyi (s. 494). Gag. T. Arı beyi: Ana arı (s. 34); Gag. T. Matka: Ana arı (s. 174). TT. ana arı: Arı beyi (s. 118); TT. arı beyi: Her kovanda bir tane bulunan, üreme yeteneği olan arı, ana arı, ana kraliçe (s. 149).

İncibalığı: İnci balığı (s. 496). TT. inci balığı: Sazangillerden, pullarından inci yapılan küçük bir balık (s. 1189).

İnek: 1) İnek (s. 496). Gag. T. Tuluk: İnek (s. 246). TT. inek: Dişi sığır (s. 1192).

İnek: 2) Dişi geyik. bkz. Ğezal (Ar.).

İpekgurdu: bkz. Baramasarıyanlar.

İpekseriyenler: bkz. Baramasarıyanlar.

İreş: Anaç (tavuk) (s. 502). Veri bulunamadı.

İsa(g) - Musa(g): Bataklık baykuşu, ishak kuşu (s. 503). TT. bataklık baykuşu: Baykuşgiller familyasından, sırt tüyleri pas rengi olan, bataklıklarda yaşayan bir tür kuş, ishak kuşu, hak kuşu (s. 281); TT. hak kuşu: Bataklık baykuşu (s. 1029); TT. ishak kuşu: Bataklık baykuşu (s. 1206).

İşçi arı: bkz. Arıçibini.

İş héyvanı: bkz. Dartıüvvesi.

İşildaböcek: bkz. Ateşböceyi.

İşildağuş: bkz. Ateşböceyi.

İşildaguyrug: Serçe türü (parlak ve kırmızı kuyruğu olan) (s. 511). Veri bulunamadı.

İşildayanböcek: bkz. Ateşböceyi.

İşildouz: bkz. Ateşböceyi.

İşşeh: bkz. Garadiş.

İt: bkz. Guyrugbulayan.

İtarısı: bkz. Atçibini, Atmilçeyi.

İtbalığı: Köpek balığı (s. 513). Gag. T. Akula: Köpek balığı (s. 8). TT. canavar: Köpek balığı (s. 440); TT. köpekbalığı: Köpek balıklarından, gövdesi mekik biçiminde, burun kısmı sivri, solungaç yarıkları boynun iki yanında bulunan, kıkırdaklı, yırtıcı balıkların genel adı (s. 1499).

İtge: Şahin (s. 513). TaS laçın: Şahin (s. 2785); TaS şahın: Şahin (s. 3644); TaS şayın doğan: Şahin (s. 3651); TaS şunkar: Şahin, lâçın (s. 3687) TR Av Guşı: Avcı kuş, doğan, şahin (s. 37); Trkm. Laçın: Doğan, şahin (s. 432). TT. şahin: Kartalgillerden, Avrupa ve Asya'nın da, orman ve çalılıklarında yaşayan, 50-55 santimetre uzunluğunda yırtıcı bir kuş (s. 2196).

İtge: bkz. Atmaca.

İtmilçeyi: bkz. Atçibini, Atmilçeyi.

İynedoğan: Doğan (s. 516). Trkm. Laçın: Doğan, şahin (s. 432). Gag. T. Duan: Doğan (s. 83). TT. doğan: Kartalgillerden, sırtı kül rengi ve enine çizgili küçük kuş, fare vb. ile beslenen ve alıştırılarak kuş avında kullanılan yırtıcı bir kuş (s. 689).

Kaftar: bkz. Erdeva, Erdov.

Kanarya: bkz. Alacaganad, Alaganad.

Karp (Rus.): bkz. Çekibalıği.

Kebuter (Far.): bkz. Göyerçin, Güyerçin, Gögerçin.

Kécele kerkes: bkz. Cemdekyéyen.

Kéfal (Yun): Kefal (s. 526). TT. kefal: Kefalgillerden, orta büyüklükte, çok pullu, küt başlı, gümüş renginde, beyaz etli bir balık, topbaş balık (s. 1377); TT. topbaş balık: Kefal (s. 2367).

Keher: bkz. Al at.

Kehrizşeytanı: Karındanbacaklılardan bir canlı (s. 526). Veri bulunamadı.

Kekildarag: bkz. Başdarağ.

Keklik: 1) Keklik (s. 526). Trkm. Käkilik: Keklik (s. 396). TT. keklik: Sülüngillerden, güvercin büyüklüğünde, eti için avlanan, tüyü boz, ayakları ve gagası kırmızı renkte bir kuş (s. 1379).

Keklik: 2) Yelve (s. 526). TaS böğürtlen kuşu: Bokluca bülbül (s. 664); TaS çirtıboğa: Ötleğen kuşu (s. 908); TaS diken serçesi: Çalı kuşu, çalı bülbülü, bokluca bülbül, çinkit kuşu (s. 1143). Trkm. Cıkcıki: Çalı bülbülü (s. 102); Trkm. Cokcokı: Yelve (s. 102). TT. bayır kuşu: Çalı bülbülü (s. 287); TT. çalı bülbülü: Serçegillerden, güzel öten, küçük bir kuş, ötleğen, bayır kuşu (s. 486); TT. çalı kuşu:

Serçegillerden, başı koyu kırmızı, gövdesine doğru rengi açılan çalılık yerleri seven ötücü bir kuş (s. 486); TT. ötleğen: Çalı bülbülü (s. 1863).

Kel: Erkek manda (s. 527). TaS camus öküzü: Erkek manda (s. 748); TaS kömüş öküz: Erkek manda (s. 2693); TaS susığı öküzü: Erkek manda (s. 3592).

Kelbecik: bkz. Böti.

Kelbeçe: Erkek malak (s. 527). Veri bulunamadı.

Kelçe: Erkek malak (s. 527). Veri bulunamadı.

Kele: bkz. Cütöküzü.

Keleçe: 1) Erkek buzağı. 2) Erkek malak (s. 527). Veri bulunamadı.

Kelemgurdu: Lahana böceği (s. 527). Veri bulunamadı.

Kellegöz: Tepegöz (s. 528). **Taygöz(lü):** Tepegöz (kabuklu hayvan) (s. 719). TT. tepegöz: Medine kurdunun ara konakçısı, tepegözlerin örnek türü olan küçük kabuklu (s. 2324).

Kenguru (İng.): Kanguru (s. 529). TT. kanguru: Kangurugillerden, Avustralya'da yaşayan, iri, otçul, memeli, ön ayakları kısa, art ayakları ile kuyruğu uzun ve güçlü, başı küçük, dişisinin karnında yavrularını taşıyacak bir kesesi bulunan keseli hayvan (s. 197).

Kepenek: bkz. Gécekepeneyi.

Kepenekgurdu: Tenya (s. 529). Trkm. Gurçuk: Kurt (s. 310).

Kerçe: Karaman (koyun) (s. 530). TT. akkaraman: Orta ve Doğu Anadolu'nun batı kesimlerinde yaygın olarak yetiştirilen, vücudu beyaz, ağız, burun, göz etrafı, kulak ve ayaklarında siyah lekeler bulunabilen, kaba karışık yapağılı, yerli bir tür koyun (s. 69).

Kere: Kuyruklu koyun (s. 530). Veri bulunamadı.

Kergedan (Far.): Gergedan (s. 530). Trkm. Şahburun: Gergedan (s. 597). TT. gergedan: Gergedangillerden, sıcak ülkelerde yaşayan, burnunun üstünde bir veya iki boynuzu bulunan, saldırgan bir hayvan (s. 933).

Kerkincek: bkz. Belibağlı.

Kertenkele: bkz. Bezden.

Kertencik: Semender (s. 530). TT. salamandra: Semender (s. 2016); TT. semender: Semendergillerden, uzun gövdeli, dört bacaklı, kuyruklu, kertenkeleye benzeyen, birçok türü bulunan bir hayvan, salamandra (s. 2063).

Keseyen: bkz. Çölkeseveni.

Kéşikçi arı: Nöbetçi arı (s. 532). Veri bulunamadı.

Kevele: bkz. Başdarağ.

Kiçik ayı: bkz. Ayıbalası.

Kilke (Rus.): Hamsi (s. 533). TaS hamsin: Hamsi (s. 1897).

Kodef: bkz. Atçibini, Atmilçeyi.

Kola: 1) Boynuzsuz 2) Boynuzsuz keçi (s. 537). Veri bulunamadı.

Kolhoruzu: bkz. Gırgavul, Gırgovul.

Koramal: Kara yılan (s. 541). **Suce, Koramal:** Kara yılan (s. 687). TT. karayılan: Boyu uzun, başı iri pullarla örtülü, zararlı hayvanları yediği için tarıma yararlı, tehlikesiz bir yılan (s. 1324).

Korik: bkz. Gıdih.

Körilan: Kör yılan (s. 541). TT. kör yılan: Kör yılanlardan, solucanla beslenen, yılanına benzer, ayaksız bir sürüngen (s. 1504).

Korsiçan: Köstebek (s. 541). **Sünbülgran:** Köstebek (Lehistan ve Almanya) (s. 691). TaS gözsöz sepet (gözsöz tebek): Köstebek denilen yer sıçanı. (s. 1831); TaS kör çetük: Kör sıçan, köstebek (s. 2969); TaS sağır sıçan: Köstebek (s. 3233). TT. köstebek: Köstebekgillerden, toprak altında oyduğu yuvalarda yaşayan, gözleri hemen hiç görmeyen, derisinden kürk yapılan küçük bir hayvan, sokur, yer sıçanı, kör sıçan. (s. 1505); TT. kör köstebek: Kör faregillerden, kemirici bir memeli hayvan (s. 1503); TT. köstebek: Köstebekgillerden, toprak altında oyduğu yuvalarda yaşayan, gözleri hemen hiç görmeyen, derisinden kürk yapılan küçük bir hayvan, sokur, yer sıçanı, kör sıçan (s. 1505); TT. yer sıçanı: Köstebek (s. 2581).

Koryapalag: bkz. Baygu.

Köpger, Küpger: bkz. Arğalı, Arhar.

Kötel: Yedek at (s. 545). TaS çatal at: Binilen at ve yedeki (s. 834); TaS yedek: Yedekte görülen at (s. 4466).

Kötül: bkz. Enkebut (Ar.).

Krévét (Rus): Karides, kerevit (s. 546). TaS su çekirgesi: Karides, teke (s. 3568). TT. karides: Denizlerde veya tatlı su balıklarında yaşayan, yüzücü, orta büyüklükte kabuklu, eti yenir bir deniz hayvanı (s. 1332); TT. kerevit: Kabuklular sınıfından, çamuru tatlı sularda yaşayan bir eklem bacaklı, tatlısu ıstakozu, karavide (s. 1393); TT. tatlısu ıstakozu: Kerevit. (s. 2285); TT. teke: (2) Bir tür karides (s. 2302).

Küçük: bkz. Böti.

Külme: Akbalık (s. 549). TT. akbalık: Sazangillerden, eti kılçıklı, yumurtası ile tarama yapılan bir balık 2) Akya balığı (s. 60); TT. akya balığı: Uskumrugillerden, ufak pullu, 10-60 kilogram gelebilen bir balık, alabalık (s. 79).

Küm: bkz. Baramasarıyanlar.

Kümöyül, Kümcek: bkz. Ağackepeneği.

Kürkür: bkz. Caylag, Arıyeyen.

Kütüm: Ziyad, Ziyadbalığı da denilen havyarlı balık (s. 551). Veri bulunamadı.

Küyül: 1) Balık sürüsü 2) Arı sürüsü (s. 551). Veri bulunamadı.

Laçın: bkz. Alıcı toğan.

Lama (İsp.): Lama (s. 553). TT. lama: Geviş getirenlerden, Güney Amerika'nın dağlık bölgelerinde yaşayan, yük hayvanı olarak kullanılan, karadan aka kadar türlü renklerde olabilen, tüyleri uzun, boyu yüksek ve boynu uzun hayvan (s. 1547).

Léşyéyen: Leşçil (s. 556). TT. leşçil: Leşle beslenen hayvan (s. 1583).

Léy: bkz. Caylag, Arıyeyen.

Loş: Hindi (s. 559). Az. T. Loş: Hindi. (s. 559); Az. T. Heşterhan toyuğu: 1) Hindi. (s. 452); Az. T. Hinduşka (Rus.): Hindi (s. 463). Gag. T. Bura: Hindi (s. 43); Gag. T. Kurkan: Hindi (s. 155); Gag. T. Mısırka: Hindi (s. 177); Gag. T. Pipi: Hindi (s. 196). TT. gülük (hlk.): Hindi (s. 999); TT. hindi: Tavukgillerden, XV. yüzyılda evcilleştirilerek Amerika'dan bütün dünyaya yayılan, boyun ve başı çıplak, parlak, yeşil ve esmer tüylü, kümes hayvanlarının en büyüğü, mısırtavuğu (s. 1102); TT. mısırtavuğu: Hindi (s. 1677).

Lümetoyug: Kuyruksuz tavuk (s. 560). Veri bulunamadı.

Madyan (Far.): bkz. Gısrak, Gısrak.

Martı: bkz. Gağayı.

Martıguşu: Yalı çapkını (s. 564). **Yalıguşu:** Yalı çapkını (s. 787). TT. iskele kuşu: Yalıçapkını (s. 1208); TT. yalıçapkını: Yalıçapkınıgillerden, su kıyılarında yaşayan, sırtı mavi ve yeşil, karnı pas rengi bir kuş, emircik, iskele kuşu (s. 2513).

Maya (Far.): Ana güvercin (s. 566). Veri bulunamadı.

Mayböceyi: Mayıs böceği (s. 566). Trkm. Tomzok: Mayıs böceği (s. 631). Gag. T. Toprak böjee: Mayıs böceği (s. 244). TT. mayıs böceği: Kın kanatlılardan, uzunluğu 20-25 milimetre olan, kızıl kahverengi görünüşlü, gelişmesi üç beş yıl süren, bitkilere zararlı bir böcek (s. 1638).

Mele: Tahta kurusu (s. 570). TaS tahta kurdu: Tahtakurusu, tahtabiti (s. 3702). Trkm. Tahtabiti: Tahtakurusu (s. 613). TT. Tahta biti: Tahtakurusu (s. 2245); TT. tahta kurdu: Tahtadan yapılmış eşyayı kemirerek delik deşik eden kın kanatlı böcek (s. 2246); TT. tahtakurusu: Yarım kanatlılardan, uzunluğu 3-5 milimetre, vücudu oval ve yassı, kanatları körelmiş, oturlan, yatılan yerlerde üreyen, kan emerek beslenen, pis kokulu böcek, tahta biti (s. 2246).

Menene: bkz. Genecik.

Merez: bkz. Alabaş.

Mermerhul: 1) İzmarit (balık). bkz. hul, hulbalığı.

Meryemböceyi (gurdu): bkz. Bayramgurdu.

Mestan (Far.): Kedi (s. 574). **Tekir:** 3) Kedi (s. 724). TaS çetük, (cetük, çedük, çetik): Kedi (s. 871); TaS kedence: Kedi (s. 2395); TaS pisi, (pisik, püsük): Kedi (s. 3198). Trkm. Pişik: Kedi (s. 531). Gag. T. Kedi: Kedi (s. 142); Gag. T. Pisi: Kedi (s. 196). TT. kedi: Kedigillerden, köpek dişleri iyi gelişmiş, kasları çevik ve kuvvetli evcil, küçük memeli hayvan, pisik (s. 1376).

Mésecüllütü: bkz. Bizdimdik.

Metbehgurdu: bkz. Armadil.

Méymun: Maymun (s. 577). Trkm. Bicin: Maymun (s. 65); Trkm. Martışka: Örümcek, maymun. (s. 447); Trkm. Maymın: Maymun (s. 450). Gag. T. Maymun,

maymuna: Maymun (s. 174). TT. maymun: Dört ayaklı, iki ayağı üzerinde de yürüyebilen, ormanda toplu olarak yaşayan, kuyruklu hayvan (s. 1638); TT. primat: Maymun (s. 1945).

Méynergurdu: Asma biti (s. 577). TT. asma biti: Eş kanatlılardan, asmalara zarar veren, sarımsı renkte bir böcek, filoksera (s. 169); TT. filoksera: Asma biti (s. 877).

Mırmırı: Akbalık, yayınbalığı (s. 579). Trkm. Lakga: Som balığı (s. 45); Trkm. Yayın: Yayın balığı. (s. 684). Gag. T. Som: Yayın balığı (s. 222); Gag. T. Yaa balı: Yayın balığı (s. 254). TT. somon balığı: Kemikli balıklardan, hem denizde hem tatlı sularda yaşayan, eti beğenilen, irice bir balık, som (s. 2136); TT. akbalık: Sazangillerden, eti kılçıklı, yumurtası ile tarama yapılan bir balık 2) Akya balığı (s. 60); TT. akya balığı: Uskumrugillerden, ufak pullu, 10-60 kilogram gelebilen bir balık, alabalık (s. 79).

Mışovul: Gelincik (s. 579). TaS (ars): Gelincik denilen hayvan (s. 243); TaS (gelincik), (gelüncük): Ars denilen hayvan (s. 1627). Gag. T. Gelincik sıçanı: Gelincik (s. 216). TT. gelincik: 1) Sansargillerden, ince uzun yapılı, sivri çeneli, küçük bir hayvan (s. 921).

Mız: Sirke sineği (s. 579). Veri bulunamadı.

Midiya: Midye (s. 579). **Zenàele:** Midye (s. 824). TT. midye: Yassı solungaçlı, yumuşakçalardan, kabukları birbirine eşit, denizlerin kayalık yerlerinde kümeler durumunda yaşayan eti yenir bir hayvan (s. 1679).

Milçek: Sinek (s. 580). **Sinek:** Sinek (s. 679). **Üçlük:** Sinek (s. 759). Trkm. Siñek: Sinek (s. 580); Trkm. Peşe: Sinek (s. 526). Gag. T. Sinek: Sinek (s. 218). TT. sinek: Çift kanatlılardan, birtakım uçucu böceklerin genel adı (s. 2116).

Milçektutan: Sinek kapan (kuş) sinekçil (s. 580). TT. sinekçil: Serçegillerden, sinekle beslenen, Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan bir kuş, sinekyutan (s. 2116); TT. sinekyutan: Sinekçil (s. 2116).

Milçekyéyen: Sinekçil, incirkuşu (s. 580). TT. sinekçil: Serçegillerden, sinekle beslenen, Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan bir kuş, sinekyutan (s. 2116); TT. sinekyutan: Sinekçil (s. 2116).

Minici: Tırtıl (kurtçuk) (s. 581). **Tırtıl:** Tırtıl (s. 736). **Torgeneçiyi:** Ağ kurdu (s. 742). TaS ağ kurdu: Ağ ören böcek, tırtıl (s. 24); TaS tahıl biti: Hububata musallat

olan ve bambul denilen böcek (s. 3701). Trkm. Kebelek Gurçukı: Tırtıl (s. 310). TT. ağ kurdu: Elma, erik vb yemiş ağaçlarına zarar veren bir kurt (s. 49); TT. tırtıl: Yumurtadan çıkan kelebek kurtçuklarının ilk durumu (s. 2354).

Minik atı: Binek atı (s. 581). TT. binek atı: Sadece binmek, gezmek veya binicilik sporu için yetiştirilen at (s. 346).

Mişarbalığı: bkz. Bıçgıbalığı.

Miyopişiyi: Yaban kedisi (s. 583). Trkm. Yabanı Pişik: Yaban kedisi (s. 531). TT. yaban kedisi: Kedigillerden, kırçıl renkli, 60 santimetre uzunluğunda bir tür memeli (s. 2497).

Mizangul: Sinekçil (s. 583). TT. sinekçil: Serçegillerden, sinekle beslenen, Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan bir kuş, sinekyutan (s. 2116); TT. sinekyutan: Sinekçil (s. 2116).

Mozalan: bkz. Atçibini, Atmilçeyi.

Mumgüvesi: Bal kelebeği, petek güvesi (s. 586). TT. bal kelebeği: Bal kovanlarına çok zarar veren bir böcek (s. 246).

Muymul: Boymul (serçe kuşu) (s. 587). TaS boymul: 1) Boynu halka gibi vücudunun renginden başka renkte olan hayvan veya kuş. (s. 649).

Muz: Sirke sineği (s. 587). Veri bulunamadı.

Mürgene: bkz. Bibe.

Mürğ (Far.): bkz. Guş.

Mürğiseher (Far.): bkz. ħoruz.

Nagga, Naggabalığı: bkz. Azadmahı, Azadmayı.

Naha: bkz. Azadmahı, Azadmayı.

Narval: Deniz gergedanı (s. 599). TT. denizgergedanı: Balinagillerden, 8-10 metre boyunda, erkeğinin çenesinde iki uzun diş bulunan bir deniz memelisi (s. 628); TT. nar balinası: Narval (s. 1752).

Nasnas: Şempanze (s. 600). **Şimpanzé (Fr.):** Şempanze (s. 705). Trkm. Şimpanze: Şempanze (s. 607). TT. şempanze: Primatlardan, ayakları beş parmaklı, tek yavru doğuran, iyi tırmanıcı olan, ormanlarda yaşayan bir tür maymun (s. 2215).

Neheng: bkz. Ejdaha (Far.).

Ner (Far): bkz. Birgüvenli.

Nerevis: bkz. Başıberk.

Odluca: bkz. Gécekepeneyi.

Odunböceyi: bkz. Ağacgurdu.

Odunkesen: bkz. Agackepeneği.

Oğlag: bkz. Gıdih.

Ohlag: bkz. Gıdih.

Ohlu kirpi: Oklu kirpi (s. 613). Trkm. Oklukirpi: Kemiriciler sınıfından üzeri dikenli memeli bir hayvan kirpi (s. 485). TT. oklu kirpi: Kemirgenlerden, kirpiye benzeyen, uzun dikenleri olan bir hayvan (s. 1791).

Ohuyan guş: bkz. Bülbül.

Oktapod (Yun.): Ahtapot (s. 613). TT. ahtapot: Kafadan bacaklılardan, dokunaçlı bir tür mürekkep balığı (s. 56).

Orangutant (Mal.): Orangutan (s. 615). Trkm. Orangutan: Orangutan (s. 490). TT. orangutan: Sumatra ve Borneo'da yaşayan, insana benzeyen, yemişle beslenen bir cins büyük maymun (s. 1809).

Oviti tulası: bkz. Alabaş.

Ovsarlı: Yularlı (deve) (s. 617). Veri bulunamadı.

Ovsarsız: Yularsız (deve) (s. 617). TaS daylak: Yularsız, başı boş, salma deve ve at (s. 1031).

Öküz: Öküz (s. 619). Trkm. Öküz: Öküz, boğa (s. 502). Gag. T. Öküz: Öküz (s. 188). TT. öküz: Çift sürmekte, kağı çekmekte kullanılan, etinden yararlanılan, iğdiş edilmiş erkek sığır (s. 1843).

Ördek: bkz. Bili.

Ördekburun: Ornitorenk (Avustralya'da bir hayvan, ornithorhynque) (s. 621). TT. gagalı memeli: Tek deliklilerin gagalı memeliler familyasından, vücudu yumuşak tüylerle kaplı, eti yenen, Avustralya ve Tasmanya ırmaklarında yaşayan bir tür memeli, ornitorenk (s. 899).

Öyöyih: bkz. Alabahta.

Pahlagurdu: bkz. Anbargüvesi.

Palazgulag: bkz. Eteneguşu.

Paléozavr (Yun.): Dinozor (s. 626). TT. dinozor: Dinozorlar takımından, boyu 20 metre kadar olabilen, ilk çağlarda yaşamış, günümüze fosilleri kalmış bir sürüngen (s. 672).

Paragpişik: Uzun tüylü kedi (s. 627). veri bulunamadı.

Parabizen, Parebüzen: bkz. hanımböceyi, Uçağan.

Payızbülbulü: 1) Saka kuşu (s. 630). **Sagga (Ar.):** Saka (s. 656). **Saggaguşu:** 1) Saka (kuş) (s. 656). **Suserçesi:** 1) Saka (kuş) (s. 689). Trkm. Meşikçi: Saka (s. 456). TT. kutan: Saka kuşu (s. 1545); TT. ökse kuşu: Saka kuşu (s. 1842); TT. saka: Saka kuşu (s. 2011); TT. saka kuşu: Serçegillerden, başında ve boynunda kırmızı, sarı tüyler bulunan, güzel öttüğü için kafeste beslenen küçük bir kuş, kutan, saka, ökse kuşu (s. 2011).

Payızbülbulü: 2) İspinoz (s. 630). TaS alaca serçe: İspinoz kuşu (s. 83). TT. ağaç serçesi: Dağ serçesi (s. 38); TT. dağ ispinozu: Sırtı kara benekli, karnı beyaz, erkeğinin gerdanı portakal renginde, ağaçlık yerlerde yaşayan ispinozgillerden bir kuş (s. 579); TT. ispinoz: İspinozgillerden, gagası kısa ve koni biçiminde, sırt tüyleri yeşilimtırak mavi, boynu ve karnı kırmızı renkte, güzel sesli bir kuş (s. 1210).

Payızsovkası: Akkelebek (s. 630). TT. akkelebek: Hemen bütün meyve ağaçları için tomurcuk düşmanı sayılan, iri ak kanatları kalın, kara damarlı bir kelebek (s. 69).

Pehmayi: bkz. Galhanbalığı.

Peleng balası: Kaplan yavrusu (s. 631). Trkm. Kaplan Çagası: Kaplan yavrusu (s. 227).

Péyinböceyi, Péyingurdu: bkz. Garaböcek.

Pıspısa, Pıspısı, Pıspısta: bkz. Garaböcek.

Pilekgurdu: bkz. Baramasarıyanlar.

Pingvin (Lat.): Penguen (s. 636). TT. penguen: Penguengillerden, Güney Kutbu'nda yaşayan, sırtı kara, göğsü ak, iyi yüzen, deniz hayvanlarıyla beslenen, uçamayan, kısa kanatlı deniz kuşu (s. 1910).

Piyada çeyirtke: Kanatsız çekirge (s. 637). TaS göde çekirge, (göden çekirge): Kanatsız çekirge (s. 1724).

Pota, Potug: 1) Malak. bkz. Dana-kelçe.

Pota, Potug: 2) Ayı yavrusu. bkz. Ayıbalası.

Puf: bkz. Didavan.

Sagga (Ar.): 1 Saka. bkz. Payızbülbülü.

Saggaguşu: 1 Saka (kuş). bkz. Payızbülbülü.

Saggallıkerkes: bkz. Cemdekyéyen.

Sağsağan: bkz. Alagarğa.

Sakikga: Kene, sakırğa (s. 658). TaS sakırğa: Kene (s. 3256). Trkm. Mütrük: Kene (s. 648); Trkm. Sakırtga: Kene (s. 554).

Sar: bkz. Arıyéyen, caylag, sarguşu.

Sardina (İtal.): Sardalye, ateş balığı (s. 661). TT. ateş balığı: Sardalya (s. 182); TT. sardalya: Hamsigillerden, konservesi ve tuzlaması yapılan, gümüş renginde, pullu ve 10-15 santimetre boyunda, küçük bir balık, ateş balığı (s. 2034).

Saribülbül: bkz. Alacaganad, Alaganad.

Sarıdimdik: Albatros (kuş) (s. 661). TT. albatros: Fırtınakuşugillerden, 1 metre uzunluğunda, Atlantik Okyanusu'nda yaşayan iri bir tür kuş (s. 85).

Sarıköynek, Sarısendel: Sarı asma (kuş) (s. 661). TaS incir kuşu: Sarıasma (s. 2081); TaS sarusandal: Arı kuşu cinsinden eti yenir bir kuş (s. 3324). TT. sarıasma: Ötücü kuşlar takımının, sarıasmağiller familyasından, parlak sarı tüylü, kara kuyruklu bir tür kuş, sarıcık (s. 2035); TT. sarıcık: Sarıasma (s. 2035).

Sayğa: bkz. Fil.

Serçe: Serçe (s. 670). Trkm. Serçe: Serçe (s. 571). TT. serçe: Serçegillerden, insanlara yakın yerlerde yaşayan, kışın göçmeyen, koyu boz renkli, ötücü küçük bir kuş (s. 2070).

Séyiz: bkz. Dıbir, Dıvır, Dıbbır.

Sığır (Ar.): 1) Öküz, boğa. bkz. Cütöküzü.

Sığır (Ar.): 2) Kısır inek (s. 674). Veri bulunamadı.

Sığır (Ar.): 3) Geyik. bkz. Ğezal (Ar.).

Sığırçın: bkz. Arıyéyen, caylag, sarguşu.

Sıpa: bkz. Hintta.

Sısgameten: bkz. Cüce.

Sibirporsuğu: Kutup porsuğu (s. 676). Veri bulunamadı.

Sibirsamuru: Kürk samuru, zerdava, ağaç sansarı; samur kürkü (s. 676). TT. ağaç sansarı: Sansargillerden, sırtı koyu esmer, karnı daha açık, iyi tırmanan, postu değerli bir tür memeli, zerdeva (s. 38); TT. kürk hayvanı: Kürkü için üretilen veya avlanan hayvan (s. 1563); TT. zerdeva: Ağaç sansarı (s. 2651).

Siçan: bkz. Ahçaçovul.

Simurg: Zümrüdüanka (s. 679). Trkm. Sımrug: Simurg (s. 575).

Sincab (Far.): bkz. Alapars.

Sinek: bkz. Milçek.

Sinekgapan: bkz. Encirguşu.

Sirke: Yavşak, bit yavrusu (s. 680). TaS gümlüç: Yavısı, böcek yavrusu (s. 1858); TaS sikre: Sirke, bit yavrusu (s. 3469); TaS sikre: Sirke, bit yavrusu (s. 3469); TaS sirke: Bit yavrusu, bit yumurtası (s. 3489); TaS yavısı, (yavsu): Bit yavrusu, böcek yavrusu, sürfe (4406). Trkm. Sirke: Bit yavrusu (s. 580). Gag. T. Sirte: Bit sineği, sirke (s. 219). TT. sirke: Bit, tahtakurusu vb. asalak böceklerin yumurtası (s. 2121); TT. yavşak (hık.): Bit yavrusu (s. 2553); TT. yavısı (hık.): Bir tür kene (s. 255).

Siseg: bkz. Ballica.

Sisi: bkz. Cırcırma.

Siyenek: bkz. Garabél siyenek.

Sohulcan: bkz. Eblebic.

Sol: Çingene palamudu (s. 682). Gag. T. Çingene Balı: Bir balık türü (s. 61). TT. çingene palamudu: Palamut balığı'nın eti lezzetli olan küçüğu (s. 549).

Subiti: Su piresi (s. 687). TT. su biti: Su piresi (s. 2165); TT. su piresi: Kabuklulardan, durgun sularda yaşayan bir hayvan, su biti (s. 2173).

Suböceyi: Su böceği, hidrofil (s. 687). TT. su böceği: Kın kanatlılardan, küçük su birikintilerinde yaşayan, 18 milimetre uzunluğunda kahverengi bir böcek, hidrofil (s. 2165).

Suce, Koramal: TT karayılan: Boyu uzun, başı iri pullarla örtülü, zararlı hayvanları yediği için tarıma yararlı, tehlikesiz bir yılan (s. 1324).

Sucüllütü: Su çulluğu, bekas (s. 687). TT. bataklık çulluğu: Çullukgillerden, olan bataklıklarda yaşayan, rengi kahverengiye çalan siyah, 30 santimetre uzunluğunda bir tür çulluk, su çulluğu (s. 282); TT. su çulluğu: Bataklık çulluğu (s. 2167).

Suf, suf balığı: Uzun levrek (s. 687). TT. uzun levrek: Kemirici balıklar takımından, 50-100 santimetre boyunda, Avrupa tatlı sularında yaşayan etçil ve yırtıcı bir balık (s. 2438).

Sugaranguşu: bkz. Denizgaranguşu.

Sugozu: bkz. Denizkirpisi, Denizkirpileri.

Su ilanı: TR Suv Yılanı: Su yılanı (s. 699). TT. su yılanı: Su yılanıgillerden, uzunluğu 50 santimetre kadar olan, su kenarlarında ve bağlarda yaşayan bir sürüngen (s. 2176)

Suiti: bkz. Ayıbalığı.

Sukirpisi: Kirpi balığı (s. 688). Veri bulunamadı.

Suléleyi: bkz. Çaygartalı.

Supa: bkz. Guyrugbulayan.

Supişiyi: bkz. Ayıbalığı.

Susamuru: Su samuru (s. 688). Trkm. Samır: Samur (s. 559). Gag. T. Su samuru: Su samuru (s. 208). TT. su samuru: Sansargillerden, tüyleri koyu kahverengi, iyi yüzen, kürkü beğenilen, küçük bir tür hayvan, lutr (s. 2174).

Susarı: bkz. Cırcırma.

Suserçesi: Saka (kuş). bkz. Payızbülbülü

Susiçanı: Misk faresi (s. 689). Veri bulunamadı.

Susiçovulu: Su sıçanı, keme (s. 689). TaS geme: Büyük fare (s. 1629); TaS cardın: İri sıçan (s. 754); TaS cardın: İri sıçan (s. 754). TT. keme: Büyük sıçan (s. 1383).

Suşéytanı: Bir istiridye (s. 689). Veri bulunamadı.

Sübür: bkz. Dıbrı, Dıvrı, Dıbbır.

Südlük garamal: Sağmal hayvan, karasığır (s. 690). TaS kara sığırı: Karada gezen, suya girmeyen sığırı, kara sığırı (s. 2279). TT. karasığır: Orta Anadolu'da yetişen, sert ve kurak iklime dayanıklı, küçük yapılı bir tür sığırı (s. 1323).

Sühdül: Sahipsiz başıboş (hayvan) (s. 690). Veri bulunamadı.

Süle: Bir av kuşu (s. 690). Veri bulunamadı.

Sülek it: Başıboş köpek (s. 690). Veri bulunamadı.

Süléymanbalığı: bkz. Azadmahı, Azadmayı.

Sümürkan: bkz. Çekirtge.

Sümürtgenböceyi: Kan emici sinekler (s. 691). Trkm. Gan Sorucu Büreler: Kan emici pireler (s. 91).

Sünbülğıran: bkz. Korsıçan.

Sürfe (Ar.): Kurtçuk, lârva (s. 692). Trkm. Gurçuk: Kurt (s. 310). Gag. T. Canavar: Canavar, kurt (s. 46); Gag. T. Lupu: Canavar, kurt (s. 169). TT. kurtçuk: Bazı hayvanların, özellikle böceklerin yumurtadan çıktıktan sonra, krizalit veya ergin karakterlerini kazanmadan önceki evresi, sürfe, larva (s. 1535); TT. larva: Kurtçuk (s. 1576).

Sürgec: bkz. Efı (Ar.)

Süseri: Ocak çekirgesi (s. 692). Veri bulunamadı.

Süzer: Yağmur kuşu (s. 693). **Yağışguşu:** Yağmur kuşu (s. 784). TT. altın yağmurcun: Yağmur kuşu (s. 108) TT gümüş yağmurcun: Kuzey yarım kürenin en uç noktalarında yaşayan yağmur kuşu (s. 1002); TT. yağmur kuşu: Yağmur kuşugillerden, bataklık ve su kenarlarında yaşayan, kısa boyunlu, kabarık ve kısa gagalı, ayakları üç parmaklı, küçük bir kuş, altın yağmurcun (s. 2503).

Şagrag: bkz. Arıgapan.

Şahmar (Far.): bkz. Ejdhaha (Far.).

Şamayı (Far.): Tekirbalığı (s. 696). Veri bulunamadı.

Şan-béçe: Oğul arı (s. 696). Veri bulunamadı.

Şatuy: Balık türü (s. 697). Veri bulunamadı.

Şebpere (Far.): bkz. Eteneguşu.

Şeleguyrug: Tilki (s. 700). **Tülkü:** Tilki (s. 750). TaS dilkü, (dİlgü, dilki): Tilki (s. 1153). Trkm. Tilki: Tilki (s. 629). Gag. T. Tilki: Tilki (s. 243). TT. tilki: Köpekgillerden, uzunluğu 90, kuyruğu 30 santimetre kadar, ırklarına göre çeşitli renklerde olan, ağız ve burnu uzun ve sivri, kümes hayvanlarına zarar veren, kürkü beğenilen bir tür memeli (s. 2356).

Şér (Far.): bkz. Aslan.

Şimal garabatdağı: Pupa (kuş) (s. 705). Veri bulunamadı.

Şimáltülkü: Mavi tilki, beyaz tilki (s. 705). Veri bulunamadı.

Şimpanzé (Fr.): bkz. Nasnas.

Şinebub, Şanapipik, Çinepoppu: bkz. Başdarağ.

Şir (Far.): bkz. Aslan.

Şirbit: bkz. Çekibalığı.

Şiri-ner (Far.): Erkek aslan (s. 706). Veri bulunamadı.

Şoşya: bkz. Bebecul.

Şungar: Akdoğan, sungur (s. 710). TaS ak çakır: Ak doğan (s. 70); TaS ak sunkur: Doğan cinsinden bir kuş (s. 75); TaS sungur, (sunkur, sungar, suknur): Akdoğan (s. 3577); TaS koygun: Ak doğan (s. 2683). Trkm. Elguş: Akdoğan, sungur (s. 199); Trkm. Şunkar: Sungur, akdoğan (s. 611). TT. akdoğan: Kartalgillerden bir tür doğan, aksungur (s. 61); TT. aksungur: Akdoğan (s. 75).

Tahılbiti, Buğdabiti: bkz. Anbargüvesi.

Tahılböceyi: bkz. Anbargüvesi.

Tahılğıran: bkz. Anbargüvesi.

Tahılğurdu: bkz. Anbargüvesi.

Tahtagurdu: Tahta kurdu (s. 714). TaS tahta kurdu: Tahtakurusu, tahtabiti (s. 3702). Trkm. Tagtabiti: Tahtakurusu (s. 613). TT. Tahta biti: Tahtakurusu (s. 2245); TT. tahta kurdu: Tahtadan yapılma eşyayı kemirerek delik deşik eden kın kanatlı böcek (s. 2246); TT. tahtakurusu: Yarım kanatlılardan, uzunluğu 3-5 milimetre, vücudu oval ve yassı, kanatları körelmiş, oturlan, yatılan yerlerde üreyen, kan emerek beslenen, pis kokulu böcek, tahta biti (s. 2246).

Tapdıg: Kumru (s. 717). Trkm. Gumrı: Kumru (s. 307). Gag. T. Meşgeldik: Kumru (s. 176). TT. kumru: Güvercinler takımından, güvercinden küçük, boz, gri renkli bir kuş (s. 1525).

Tarakan (Rus.): bkz. Armadil.

Tarlaguşu: bkz. Altıgüllük.

Tavar: 1) Davar (s. 719). Bkz. Kçük buynuz.

Tavar: 2) Şahin. bkz. Alıcı togan.

Taygöz(lü): bkz. Kellegöz.

Teke: bkz. Dıbir, Dıvır, Dıbbır.

Tekir: 1) Kızılkuyruk (s. 724). TT. kızılkuyruk: Karatavukgillerden, kışın göçen, küçük, güzel bir kuş (s. 1437).

Tekir: 2) Tekir balığı (s. 724). Veri bulunamadı.

Tekir: 3) Kedi. bkz. Mestan.

Tenekgurdu: bkz. Gayçikesen.

Tenekuşu: Kiraz kuşu (s. 728). Veri bulunamadı.

Terlan: bkz. Alıcı togan.

Tétra, Téraguşu: bkz. Gırgavul, Gırgovul.

Tısbağa: bkz. Bağa.

Tırtıl: bkz. Minici.

Tinga: Yeşil sazan (s. 738). TT. karabalık: Tatlı su kayası (s. 1314); TT. tatlısu kayası: Tatlı sularda yaşayan, bir çeşit balık, karabalık, yeşilsazan (s. 2285); TT. yeşilsazan: Tatlısu kayası (s. 2583).

Toğlugötüren: bkz. Cemdekyéyen.

Toğrol: Toğrul, çakırdoğan (s. 739). TaS çakır, (çakır doğan): Doğan ile atmaca arası bir av kuşu (s. 800); TaS toygun, (toykun): Ak ve çakır doğan (s. 3836). TT. çakırdoğan: Yırtıcı kuşlardan bir tür doğan, tuğrul (s. 483); TT. tuğrul: Çakırdoğan (s. 2384).

Torağay: bkz. Altıgüllük.

Torağayı: bkz. Altıgüllük.

Toratan, Turatan: bkz. Enkebut (Ar.).

Torgeneciği: Ağ kurdu (s. 742). bkz. Minici.

Torpagarısı: bkz. Atçibini, Atmilçeyi.

Torumça: bkz. Enkebut (Ar.).

Tovuz: bkz. Gızdarguşu, Gızlarguşu.

Toyug: Tavuk (s. 744). TaS dakuk: Tavuk (s. 978). Trkm. Tovuk: Tavuk (s. 633). Gag. T. Tauk: Tavuk (s. 239). TT. tavuk: Sülüngillerden, eti ve yumurtası için üretilen kümes hayvanı (s. 2289).

Töredici öküz: Damızlık boğa (s. 745). Trkm. Buga Tohum: Damızlık boğa (s. 85).

Tutağan: 2) Yakalayıcı (köpek) (s. 748). Veri bulunamadı.

Tutağan: 3) Saldırgan köpek (s. 748). Veri bulunamadı.

Tutuğuşu, Tutu: Papağan (s. 749). Trkm. Totı: Papağan (s. 633). Gag. T. Papagal: Papağan (s. 191). TT. dudu: Papağan (s. 7229); TT. papağan: Papağangillerden, tırmanıcı, eğri gagalı, pek çok türü bulunan, insan sesini taklit edebilen kuşların genel adı, dudu (s. 1881).

Tülkü: bkz. Şeleguyrug..

Türke: Mor koyun (s. 751). TT. morkaraman: Kızıldan mora kadar değişen renklerde, göz, ağız, burun etrafı daha açık, baş ve ayaklar vücuduna göre daha koyu renkte, kaba karışık yapalı, Doğu Anadolu bölgesi ile kuzeydoğu illerimizde yetiştirilen bir tür koyun (s. 1697).

Uçağan: bkz. hanımböceyi, Uçağan.

Ulag: bkz. Éşşek, Éşek.

Ulduzböceyi: bkz. Ateşböceyi.

Uzunburun: bkz. Ağcaganad.

Uzunburug balıg, Nere: bkz. Geçvi.

Uzungulag: bkz. Éşşek, Éşek.

Üçlük: bkz. Milçek.

Ünga, Simurg (Ar.): Anka (s. 761). Trkm. Sımrug: Simurg (s. 575).

Ürke: bkz. Dayça, Daylag.

Ütelgi, Léy: bkz. Caylag, Arıyeyen.

Üzengivermeyen: bkz. Başıberk.

Vağ: Balaban (kuş) (s. 772). TaS balaban: Çakır doğan, üsküflü doğan (s. 387); TaS ötleği: Doğan cinsinden bir alıcı kuş (s. 3134). TT. balaban kuşu: Bataklıklarda yaşayan, balıkçıla benzer, eti yağlı ve ağır, iri bir kuş (s. 242).

Vakay: Balaban, kuş (s. 773). TaS balaban: Çakır doğan, üsküflü doğan (s. 387); TaS ötleği: Doğan cinsinden bir alıcı kuş (s. 3134). TT. balaban kuşu: Bataklıklarda yaşayan, balıkçıla benzer, eti yağlı ve ağır, iri bir kuş (s. 242).

Varvar: Uçucu böcek, uçucu haşere (s. 774). Gag. T. Kalina (paskelle) böcee: Uğur böceği (s. 40); Gag. T. Kalinka: Uğur böceği (s. 129). TT. gelin böceği: Uğur böceği (s. 921); TT. hanım böceği: Uğur böceği (s. 1042); TT. uçuç böceği: Uğur böceği (s. 2408); TT. uğur böceği: Vücudu yarım küre biçiminde, turuncu, kırmızı renkli, üzerinde yedi tane kara nokta bulunan kın kanatlı böcek, gelin böceği, hanım böceği, uçuç böceği (s. 2412).

Vaşag: bkz. Gamişpişiyi.

Véce: Oğul arı (s. 775). Veri bulunamadı.

Vellih: Dana, tosun (s. 777). Trkm. Göle: Dana, Buzağı (s. 291). Gag. T. Dana: Dana (s. 67). TT. dana: İneğin sütten kesildikten sonra bir yaşına kadar olan yavrusu (s. 592).

Yabaguyrug, Garanguş: bkz. Bebecul.

Yabı: bkz. Enek, Eneh.

Yağışguşu: bkz. Süzer.

Yalançibülbül: bkz. Alacaganad, Alaganad.

Yalguzag: bkz. Ağzığara.

Yalıguşu: bkz. Martıguşu.

Yanüzenlerler: Istakozlar (s. 790). TT. istakoz Istakozlardan, suda yaşayan, birinci ayak çifti güçlü iki kıskaç gelişmiş bulunan, beyaz eti için avlanan iri bir böcek (s. 1131).

Yarpızcücüsü: bkz. Ateşböceyi.

Yastıgurd: Yassı solucan (s. 796). Veri bulunamadı.

Yastıgyrug: bkz. Gunduz.

Yaşılanyag: Deniz tavusu, küçük yelve (s. 796). Veri bulunamadı.

Yaşılbaş: Suna (s. 796). **Yaşılbaş sona:** Yeşil ördek (s. 796). **Yaşılbaşlı:** Yeşil başlı (s. 796). **Yaşılbaşlı sona:** Yeşil ördek (s. 796). TaS gövel, (gövel ördek): Yeşil başlı ördek (s. 1794); TaS suna: Göl ördeği (s. 3576). Trkm. Sona: Güzel ördek (s. 582); Trkm. Yaşılbaş: Suna (s. 682). Gag. T. Ratsoy: Erkek ördek (s. 201). TT. suna: Erkek ördek (s. 2171); TT. yeşilbaş: Ördekgillerden, tüyleri mavi, beyaz, kara, kahverengi, erkeğinin başı yeşil renkli bir tür yaban ördeği (s. 2582).

Yaşılbaş sona: bkz. Yaşılbaş.

Yaşılbaşlı: bkz. Yaşılbaş.

Yaşılbaşlı sona: bkz. Yaşılbaş.

Yazböceyi: Haziran böceği, iki yaşayışlı (s. 799). TT. haziran böceği: Mayıs böceklerinden, tarım bitkilerine çok zarar veren kın kanatlı bir böcek (s. 1077).

Yazıpişiyi: Yaban kedisi (s. 799). Trkm. Yabanı Pişik: Yaban kedisi (s. 531). TT. yaban kedisi: Kedigillerden, kırçıl renkli, 60 santimetre uzunluğunda bir tür memeli (s. 2497).

Yélbaser: bkz. Fırtınaguşu.

Yélkeli: Yeleli (at) (s. 803). Veri bulunamadı.

Yélmaz: bkz. Gözlüklü ilan.

Yéngeç: bkz. Çayherçengi.

Yénot (Lat.): Misk kedisi (s. 804). Veri bulunamadı.

Yéreşen: Tarla faresi (s. 805). bkz. Çölsiçanı.

Yérsiçanı: Sivri fare (s. 806). Veri bulunamadı.

Yorğa at: bkz. Çortdağan, Çortayı.

Yortağan: bkz. Çortdağan, Çortayı.

Yovşah: Bit (s. 812). TaS büt: Bit (s. 744). Trkm. Bit: Bit (s. 74). TT. bit: Yarım kanatlılar alt takımına giren, insan ve memeli hayvanların vücudunda asalak olarak yaşayan böcek, kehle (s. 362).

Zağ (Ar.): Kara karga (s. 818). TaS karaca karga: Kara karga (s. 2255). Trkm. Gara: (1) Kuzgun (s. 232); Trkm. Zag: Kara karga (s. 716). Gag. T. Kuzgun: Kuzgun (s. 158). TT. karakarga: Kuzgun (s. 1317); TT. kuzgun: Ötücü kuşlar takımının kargagiller familyasından, Kuzey Amerika'nın dağlık, fundalık yerlerinde bulunan, tüyleri siyah renkte olup mavi renkte parlayan bir tür kuş, karakarga (s. 1551).

Zağca, Zağça: bkz. Alagarğa.

Zalom (Rus.): bkz. Garabél siyenek.

Zébr (Kong): Zebra (s. 821). TT. zebra: Tek parmaklılardan, ata benzeyen, derisi çizgili, Afrika'da yaşayan memeli hayvan (s. 2647).

Zébu (Fr.): Hörgüçlü öküz (s. 821). Veri bulunamadı.

Zeğen (Ar.): bkz. Alagarğa.

Zeli: bkz. Çeng.

Zenbur (Ar.): Arı (s. 823). TaS aru: Arı (s. 241). Trkm. Arı: Arı (s. 32). Gag. T. Arı: Arı (s. 16). TT. arı: Zar kanatlılardan, bal ve balmumu yapan, iğnesiyle sokan böcek (s. 148).

Zencere (Far.): bkz. Cırcırma.

Zenàele: bkz. Midiya.

Zerdeper: Kızılkanat (balık) (s. 825). Gag. T. Kızıl kanat: Bir balık türü (s. 150). TT. kızılkanat: Sazangillerden, yüzgeçleri kırmızı, 25-30 santimetre boyunda, eti kılçıklı bir tatlı su balığı (s. 1437).

Zerganadlı: Sarı kanatlı (böcek) (s. 826). Veri bulunamadı.

Zıġla, Zılġa: bkz. Cüce.

Zıhzıh: bkz. Alagarġa.

Zıllamag: Çımkırmak (kuş) (s. 827). Veri bulunamadı.

Zıngırovlı ilan: Çıngıraklı yılan (s. 827). Veri bulunamadı.

Zırı(g), Zırıh: Eşek (erkek) (s. 827). Veri bulunamadı.

Zibilliktoyugları: Uzunkuyruklu baştankara (s. 828). Veri bulunamadı.

Ziyad (Ar.): Pullu balık, kütüm balığı (s. 830). Veri bulunamadı.

Zolagkaftar: Benekli sırtlan (s. 832). Veri bulunamadı.

Zümrüduşu: Anka (s. 834). Trkm. Sımrug: Simurg (s. 575).

Zürafe (Ar.): Zürafa (s. 834). TaS surnaba, (surnapa): Zürafe (s. 3586); TaS zurnapa: Zürafa (s. 4812). Trkm. Jiraf: Zürafa (s. 389). Gag. T. Jirafa: Zürafa (s. 124). TT. zürafa: Geviş getiren memelilerden, Afrika'da yaşayan, çok uzun boylu ve boyunlu, derisi benekli, ot yiyen hayvan (s. 2667).

B. Gagauz Türkçesinde Bulunan Ancak Tarama Sözlüğü'nde Bulunmayan Hayvan Adlarının Diğer Oğuz Grubu Türk Dilleriyle Karşılaştırılması

Aaaç kakan: Aġaç kakan kuşu (s. 1). TaS aġaç delegen, (aġaç delen): Aġaç kakan denilen kuş (s. 27). Az. T. Aġaçdeşen (delen): Aġaçkakan (s. 7); Az. T. Aġacdüğen: Aġaçkakan (s. 7); Az. T. Aġacovanlar: Aġaçdelen (s. 7); Az. T. Deleyen: Aġaçkakan (s. 184). Trkm. Daşdeşen: Aġaçkakan (s. 136). TT. aġaçdelen: Yuva yapmak için aġaçları oyan böcek (s. 37); TT. aġaçkakan: Serçegillerden, gagasıyla aġaçları oyabilen ve aġaç kurtlarını yiyerek beslenen, uzun gagalı kuş (s. 37).

Ak çil beegir: Kır at (s. 6). Az. T. Çal: Kır at (s. 140); Trkm. Gır: Kır at (s. 36). TT. demir kır: Siyah beyaz karışık griye yakın at (s. 621).

Akula: Köpek balığı (s. 8). Az. T. İtbalıġı: Köpek balığı (s. 513). TT. canavar: Köpek balığı. (s. 440); TT. köpekbalıġı: Köpek balıklarından, gövdesi mekik biçiminde, burun kısmı sivri, solungaç yarıkları boynun iki yanında bulunan, kıkırdaklı, yırtıcı balıkların genel adı (s. 1499).

Al beegir: Kırmızı at (s. 8). **Royba beegir:** Doru at (s. 203). **Şal beegir:** Doru at (s. 231). **Şarga beegir:** Kula at (s. 231). Az. T. Al at: Doru at (s. 19); Az. T. Garakeher:

Kestane dorusu (at) (s. 320); Az. T. Keher: Doru (s. 526); Trkm. Dor at: Doru At (s. 171). TT. kestane dorusu: Açık kahverengi renkte olan at (s. 1401).

Alaca duan (doğan): Alaca doğan (s. 83). TaS kerkes, (kerkez, kerkenez): Akbaba (2442). Az. T. Cemdekyéyen: Akbaba; tavşancıl; step kartalı (s. 127); Az. T. Çalağan: (2) Akbaba (s. 140); Az. T. Guzğun: Aladoğan, akbaba (s. 417); Az. T. Kerkes: Akbaba (s. 530); Az. T. Toğlugötüren: Akbaba, kerkes (s. 739). TT. akbaba: Akbabagillerden, başı ve boynu çıplak olan, dağlık yerde yaşayan, leşle beslenen, çok yüksekten uçarak keskin gözleriyle çok uzakları görebilen, iri ve yırtıcı bir kuş (s. 60); TT. kerkenez: Kartalgillerden, leşle beslenen, 35 santimetre uzunluğunda, kızılımsı tüyleri olan bir kuş (s. 1393); TT. kerkes: Akbaba (s. 1393).

Alaca kuş: Atmaca (s. 8). **Kurkur kuşu:** 3) Atmaca (s. 155). Az. T. Atmaca: Atmaca (s. 40); Az. T. İtge: Atmaca (s. 513). TT. akkuş: Atmaca (s. 69); TT. atmaca: Kartalgillerden, ava alıştırılabilen küçük bir yırtıcı kuş, akkuş (s. 187).

Alacalı: Benekli, alacalı inek (s. 8). Veri bulunamadı.

Anaç: Damızlık bırakılan dişi hayvan (s. 13). Trkm. Baytal Tohum: Damızlık kısarak (s. 54).

Anaç ayı: Anaç ayı (s. 22). Veri bulunamadı.

Anaçka: Dişi hayvan (s. 13). Trkm. Baytal Tohum: Damızlık kısarak (s. 54).

Arı beyi: Ana arı (s. 34). **Matka:** Ana arı (s. 174). Az. T. İmir: Ana arı, arı beyi (s. 494). TT. ana arı: Arı beyi (s. 118); TT. arı beyi: Her kovanda bir tane bulunan, üreme yeteneği olan arı, ana arı, ana kraliçe (s. 149).

Arslan: Aslan (s. 17). TaS sırtkan yırtıcı: Kükremiş, yırtıcı hayvan, kağan arslan (s. 3461). Az. T. Aslan: Aslan (s. 36); Az. T. Eslan: Aslan (s. 274); Az. T. Eslen (Ar.): Aslan (s. 274); Az. T. Şér (Far.): Aslan (s. 701); Az. T. Şir (Far.): Aslan (s. 705). Trkm. Arslan: Arslan (s. 33); Trkm. Şir: Arslan (s. 607). TT. arslan: Aslan (s. 157); TT. arslan: Kedigillerden, Afrika'da ve Asya'da yaşayan, erkekleri yeleli, yırtıcı, uzunluğu 160, kuyruğu 70 santimetre ve ucu püsküllü, çok koyu sarı renkli güçlü bir tür memeli, arslan (s. 168).

At: At (s. 18). **Beegir:** Beygir, at (s. 32). **Beygir:** At (s. 34). **Biigir:** Beygir (s. 35). TaS ulak, (ulağ): At (s. 3933). Az. T. Enek, Eneh: At, beygir (s. 266); Az. T. Yabı: Beygir (s. 783). Trkm. At: At (s. 36); Trkm. Gıyal: At (s. 259); Trkm. Yabı: At (s.

668); Trkm. Yüvrük: At (s. 713). TT. at: Atgillerden binme, yük çekme, taşıma vb hizmetlerde kullanılan, tek tırnaklı hayvan, beygir, düldül (s. 178) TT beygir: 1) At (s. 322); TT. düldül: At (s. 734).

Ateş böcee (böceği): Ateş böceği (s. 40). TaS yıldız kurdu: Yıldız böceği, ateş böceği (s. 4581). Az. T. Ateşböceyi: Ateşböceği (s. 39); Az. T. Ateşgurdu: Ateşböceği (s. 39); Az. T. Gaçağanlar: Ateş böcekleri (s. 305); Az. T. Géceçırağı: Ateşböceği (s. 337); Az. T. İşildaböcek: Ateş böceği (s. 511); Az. T. İşıldağuş: Ateş böceği (s. 511); Az. T. İşıldayanböcek: Ateşböceği (s. 511); Az. T. İşıldouz: Ateşböceği (s. 511); Az. T. Ulduzböceyi: Ateşböceği (s. 754); Az. T. Yarpızcücüsü: Ateşböceği (s. 795). TT. ateş böceği. Kın kanatlılardan, karanlıkta ışıldaama özelliği olan böcek yıldız böceği, yıldız kurdu (s. 182); TT. yıldız böceği: Ateş böceği (s. 2592); TT. yıldız kurdu: Ateş böceği (s. 2593).

Aygır: Haygır (s. 22). **Haygır:** Aygır (116). TaS aygur, (aykur): Aygır (s. 317). Az. T. Aygır, Ayğiran: Aygır (s. 47). TT. aygır: Damızlık, erkek at (s. 203).

Ayı: Ayı (s. 22). Az. T. Azıh: Ayı (Eski Türkçe) (s. 50); Az. T. Hozaki, Hozeki, Hozu: Ayı (s. 471). Trkm. Ayı: Ayı (s. 39); Trkm. Hırs (esk): Ayı (s. 347); Trkm. Yedigen: Ayı (s. 686). TT. ayı: Memelilerin etobur takımından, beş parmaklı, tabanlarına basarak yürüyen, yurdumuzda boz türü bulunan, iri gövdeli hayvan, kocaoğlan (s. 203).

Ayı balığı: Ayı balığı (fok balığı) (s. 22). **Deniz koyunu:** Ayı balığı, fok (s. 72). **Foka:** Fokbalığı (s. 98). TaS deñiz sığır: Aslı deniz aygırı veya deniz ayısı olması ihtimali bulunan bir efsane hayvanı (s. 1082). Az. T. Ayıbalığı: Fok, ayı balığı (s. 47); Az. T. Denizpişiyi: Denizayısı (s. 189); Az. T. Suiti: Fok, ayı balığı (s. 688); Az. T. Supişiyi: Deniz ayısı (s. 688). TT. ayı balığı: Fok. (s. 203); TT. denizaygırı: Denizlerde yaşayan bir tür vahşi hayvan (s. 628); TT. denizayısı: Boyu 1,5-2 metre olan, uzun ve yumuşak tüylü postu beğenilen, bitkiyle beslenen bir deniz memelisi (s. 628); TT. fok: Etçiller takımının fokgiller familyasından, 1-2 metre boyunda, postu değerli, memeli deniz hayvanı, ayı balığı (s. 885).

Ayıcık: Ayı yavrusu (s. 22). TaS ayu inceği: Ayı yavrusu (s. 341). Az. T. Ayıbalası: Ayı yavrusu (s. 47); Az. T. Ayı potası: Ayı yavrusu (s. 47); Az. T. Pota, Potug: 2) Ayı yavrusu (s. 640); Az. T. Küçük ayı: Küçük ayı (s. 532). Trkm. Ayı Çagası: Ayı yavrusu (s. 39).

Azıtkan köpek: Azgın köpek (s. 25). Veri bulunamadı.

Azman: İğdiş edilmiş koç (s. 25). Az. T. Azman: Altı yaşında keçi (s. 51); Az. T. Bişme: İğdiş (keçi, koyun) (s. 99).

Badi: Kaz (konuşma dilinde) (s. 27). **Gaaz:** Gaz (s. 99). **Kaaz:** Kaz (s. 124). **Patu:** Kaz (s. 193). Az. T. Gaz: Kaz (s. 334). Trkm. Gaz: Kaz (s. 243).

Balan beygir: Beyaz tüylü at (s. 28). Veri bulunamadı.

Balaur: Mitolojide kanatlı yılan (s. 28). **Evrem:** Kanatlı yılan. (mit) (s. 93). **Zın:** Yılan, drakon (mit.) (s. 265). TaS evren, (evran): Ejderha, büyük yılan (s. 1574). Az. T. Ejdaha (Far.): Ejder, ejderha, dragon (s. 249); Az. T. Ejder (Far.): Ejderha (s. 249); Az. T. Neheng: Dev ejder (s. 602); Az. T. Şahmar (Far.): İri yılan, şahmaran (s. 695). Trkm. Şamar: Ejderha, şahmaran (s. 599).

Balena: Balina (s. 28). Az. T. Balına: Balina (s. 59). Trkm. Lāheñ: Balina (s. 435). TT. balina: Balinalardan yaklaşık uzunluğu 20 metre, ağırlığı 200 ton olan, memeli hayvan, kadirga balığı, falyanos (s. 245); TT. falyanos: Bir tür iri yunus (s. 849).

Balık: Balık (s. 28). TaS balığ: Balık. (s. 389). Az. T. Ağgöz (Akgöz): Balık (s. 9); Az. T. Balıg: Balık (s. 59). Trkm. Balık: Balık (s. 45). TT. balık: Omurgalılardan, suda yaşayan, solungaçla nefes alan ve yumurtadan üreyen hayvanların genel adıdır (s. 243).

Balık kuşu: Martı (s. 28). Az. T. Gağayı: Martı. (s. 307); Az. T. Martı: Martı (s. 564). Trkm. Çarlık: Martı (s. 111). TT. martı: Martıgillerden, çoğu beyaz renkte, eti yenmez, yüzücü, perde ayaklı deniz kuşlarının ortak adı (s. 1629).

Baytal: Kısarak (s. 32). TaS olak: Kısarak (s. 2961); TaS yunt: Kısarak (s. 4727). Az. T. Gısrak, Gısrak: Kısarak (s. 368); Az. T. Madyan (Far.): Kısarak (s. 561). Trkm. Baytal: Kısarak (s. 54); Trkm. Gısrak: Kısarak (s. 265). TT. kısarak: Dişi at (s. 1426).

Beegir: bkz. At.

Beygir: bkz. At.

Bıci: Kaz civcivi (s. 34). **Buci:** Bıci. (Kaz civcivi) (s. 41). Trkm. Gaz Çagacıkları: Kaz yavruları (s. 243).

Bızaa: Buzaa (s. 35). **Buzaa:** Buzağı (s. 44). TaS buzaçu, (buzağı, bızağu, buzakı): İnek ve benzeri hayvanların yavrusu (s. 733). Az. T. Bılbılı: Buzağı (s. 90); Az. T.

Bicegi: Buzağı (s. 91); Az. T. Buzov: Buzağı (s. 116); Az. T. Danaça: Buzağı (s. 171); Az. T. Düyece, Düyeçe: 1) Buzağı (s. 238). Trkm. Buzav (esk): Buzağı (s. 90); Trkm. Göle: Dana, Buzağı (s. 291). TT. buzağı: Yeni doğmuş, ana sütüyle beslenen sığır yavrusu (s. 420).

Biigir: bkz. At.

Biyaz ayı: Beyaz ayı (s. 22). Veri bulunamadı.

Boboç: Ördek yavrusu (s. 38). Az. T. Bılbıl, Bılı: Ördek yavrusu (s. 90); Az. T. Bilibalası: Ördek yavrusu (s. 93).

Bok: Bok böcee (böceği) (s. 38). **Kıskıç:** Gübre böceği (s. 148). **Malak:** Gübre böceği (s. 171). TaS bunbur: Domuzlan böceği, bok böceği (s. 695); TaS doñuzlan kurdu, (doñuzlan böceği, toñuzlan böceği, tomuzlan boceğ, toñuzlan kurdu): Bok böceği (s. 1218); TaS karaböce: Domuzlan (s. 2254). Az. T. Garaböcek: Domuzlan (s. 318); Az. T. Garagurd: Domuzlan (s. 320); Az. T. Garamöceh, Garamöcüh: Bok böceği, gübre böceği (s. 321); Az. T. Péyınböceyi, Péyingurdu: Bokböceği (s. 634); Az. T. Pıspısa, Pıspısı, Pıspısta: Bokböceği, gübreböceği (s. 635). TT. bok böceği: Kın kanatlılardan, genellikle otçul memeli hayvanların gübrelerinde yaşayan ve bokla beslenen böcek, pislik böceği (s. 374); TT. domuzlan: Kın kanatlılardan bir böcek (s. 703); TT. gübre böceği: Kın kanatlılardan gübre ile beslenen bir böcek cinsi (s. 993); TT. pislik böceği: Bok böceği (s. 1928).

Böcek: Haşarat (s. 40). TaS böce: Böcek (s. 662); TaS böcük: Böcek (s. 663). Az. T. Ballica: Haşere (s. 59); Az. T. Başmağçı: Böcek (s. 71); Az. T. Cücü: Böcek, haşere (s. 137); Az. T. Heşerat (Ar.): Haşere (s. 451); Az. T. Siseg: Haşere (s. 680). Trkm. Mör-Möcek: Haşarat (s. 463). TT. böcek: 1) Eklem bacaklıların, altı bacaklı, çoğu kanatlı ve vücutları baş, göğüs ve karın olarak eklemlerden oluşmuş hayvan sınıfı, haşere (s. 395); TT. böcü (2): Böcek (s. 396); TT. haşere: Böcek (s. 1056).

Brezu: Alnında beyaz leke bulunan hayvan (s. 40). **Çakal:** Alnında beyaz bulunan at (akbaş) (s. 49). **Doru çakal:** Alnı beyazlı doru at (s. 49). **Kara çakal:** Alnı beyaz siyah tüylü at (s. 49). TaS alnı çakal: Alnı sakar (s. 110); TaS çakal (at): Alnı veya ayakları beyaz olan (at) (s. 798); TaS sakar: Alnında uğursuz sayılan nişan ve kendisinde bu nişan bulunan (s. 3253). Trkm. Mañlayı depel at: Alnı sakar at (s. 148); Trkm. Sakar: Alnı beyaz lekeli hayvan (s. 554).

Bua-kaplun: Kaplumbağa (s. 41). **Kaplunbua:** Kaplumbağa (s. 134). TaS kaplubağa, (kaplıbağa): Kaplumbağa (s. 2248). Az. T. Bağa: Kaplumbağa (s. 54); Az. T. Çanaglıbağa: Kaplumbağa (s.142); Az. T. Tısbaga: Kaplumbağa, tosbağa (s. 736). Trkm. Pısbaga: Kaplumbağa (s. 529). TT. bağa: Kaplumbağa. (s. 225); TT. kaplumbağa: Kaplumbağalardan, çok sert ve kemiksi bir kabuk içinde yaşayan, ağır ağır yürüyen, dört ayaklı, sürüngen hayvan (s. 1310).

Bua: Buga (s.41). **Buga:** 1) Boğa (s. 41). **Buva:** Buga (s. 44). Az. T. Cütöküzü: Boğa, tosun (s. 138); Az. T. Hör: Boğa (s. 472); Az. T. Kele: Boğa, tosun (s. 527); Az. T. Sığır (Ar.): 1) Öküz, boğa (s. 674). Trkm. Buga: Boğa (s. 85); Trkm. Öküz: Öküz, boğa (s. 502). TT. boğa: Damızlık erkek sığır (s. 370).

Buci: bkz. Bici.

Buga: 1) Boğa bkz. bua.

Buga: 2) Yaban domuzu (s. 41). **Koç:** 2) Yaban domuzu (s. 160). Az. T. Çöldonuzu: Yaban domuzu (s. 159); Az. T. Gılınclı: Yaban domuzu (s. 361); Az. T. Gıllıgaban: Kılılı domuz, yaban domuzu (s. 362). Trkm. Yekegapan: Yaban domuzu (s. 687). TT. yaban domuzu: Domuzgillerden, domuzdan iri, bağ ve bahçelere zarar veren saldırgan, yabani bir hayvan (s. 2496).

Buhu: Puhu kuşu (s. 41). Az. T. Buhu: Puhu (s. 111). Trkm. Hüvi: Puhu kuşu (s. 359). TT. puhu: Baykuşgillerden, orman, dağ ve kayalıklarda yaşayan, uzunluğu yaklaşık 65 santimetre, sırtı koyu kahverengi bir tür kuş (s. 1951).

Bukaa: Bukağı (s. 41). TT. bukağılı: Bilekleri beyaz olan hayvan (s. 406).

Bura: Hindi (s. 43). **Kurkan:** Hindi (s. 155). **Mısırka:** Hindi (s. 177). **Pipi:** Hindi (s. 196). Az. T. Loş: Hindi (s. 559); Az. T. Heşterhan toyuğu: 1) Hindi. (s. 452); Az. T. Hinduşka (Rus.): Hindi (s. 463). TT. gülük (hlk.): Hindi (s. 999); TT. hindi: Tavukgillerden, XV. yüzyılda evcilleştirilerek Amerika'dan bütün dünyaya yayılan, boyun ve başı çıplak, parlak, yeşil ve esmer tüylü, kümes hayvanlarının en büyüğü, mısırtavuğu (s. 1102); TT. mısırtavuğu: Hindi (s. 1677).

Buva: bkz. Bua

Buzaa: bkz. Bızaa.

Bülbül: Bülbül (s. 44). **Çalar kuş:** Öten kuş (s. 50). **Çalar (çalgıcı) kuş:** Ötücü kuş (s. 157). Az. T. Bülbül: Bülbül (s. 117); Az. T. Endelib (Ar.): Bülbül, andelib (s.

266); Az. T. Ohuyan guş: Ötücü kuş (s. 613). Trkm. Bilbil: Bülbül (s. 67); Trkm. Sayrak Guşlar: Ötücü kuş (s. 313). TT. bülbül: Karatavukgillereden, sesinin güzelliği ile tanınmış olan ötücü kuş (s. 423).

Büürek: At sineği (Büürek sinee) (s. 45). **Köör sinek:** At sineği (s. 165). TaS bügelek, (Büvelek). Sığır sineği, eğrice (s. 735); TaS eğrice: Büvelek denilen sinek (s. 1402); TaS güvegen: Büvelek (s. 1884); TaS it yavsası: İt sineği, at sineği (s. 2129); TaS köyeğen: Eşek sineği, büvelek, eğrice (s. 2707). Az. T. Atçibini, Atmilçeyi: Büve, sığır sineği, büvelek, at sineği (s. 39); Az. T. Atmilçeyi, Atçibini: At sineği, sığır sineği (s. 41); Az. T. Böleleh, Büleleh: Büve, büvelek (s. 108); Az. T. Bögelek: Büvelek (s. 108); Az. T. Böyelek: Büve, büvelek (s. 108); Az. T. Büleleh: Büve, büvelek (s. 116); Az. T. Büve: Böğ (s. 119); Az. T. Gigovun, Gigoun, gügcin, gügöün: At sineği (s. 373); Az. T. İtarısı: At sineği (s. 513); Az. T. İtmilçeyi: At sineği (s. 515); Az. T. Kodef: Atsineği (s. 537); Az. T. Mozalan: At sineği (s. 585); Az. T. Torpagarısı: Büve, büvelek (s. 742). Trkm. Bökelek: Atsineği, üvez (s. 82). TT at sineği: Çift kanatlılardan, uzunluğu 8 milimetre kadar olan, kanatları büyük ve küt, at, sığır ve domuzların bacak ve kuyruk aralarında yaşayan, eklem bacaklı bir tür sinek (s. 189); TT. bügelek: Büve (s. 422); TT. büve: Genellikle sığırlara saldıran, onların kanını emen, vızıltılarıyla tedirginlik yaratan sokucu sinek, bügelek, dızdız (s. 426); TT. eğrice: Sığır sineği (s. 764); TT. sığır sineği: Yumurtalarını sığırın teni altına bırakan sinek, eğrice (s. 2090).

Cam böcee: Cam böceği (s. 46). Veri bulunamadı.

Canavar: Canavar, kurt (s. 46). **Kurt:** Kurt, canavar (s. 156). **Lupu:** Canavar, kurt (s. 169). Az. T. Didavan: Lârva, kurtçuk, süfre (s. 202); Az. T. Gurdcug: Kurtçuk (s. 411); Az. T. Puf: Kurtçuk, lârva (s. 642); Az. T. Sürfe (Ar.): Kurtçuk, lârva (s. 692). Trkm. Gurçuk: Kurt (s. 310). TT. kurtçuk: Bazı hayvanların, özellikle böceklerin yumurtadan çıktıktan sonra, krizalit veya ergin karakterlerini kazanmadan önceki evresi, sürfe, larva (s. 1535); TT. larva: Kurtçuk (s. 1576).

Cıba: Koyun (s. 47). **Jarka:** Koyun (konuşma dilinde) (s. 123). **Koyun:** Koyun (s. 164). TaS koy: Koyun (s. 2682); TaS koyunu: Koyun (s. 2683). Az. T. Dızman: Koyun; koç (s. 201). Trkm. Goyun: Koyun (s. 288). TT. koyun: Geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan (s. 1492).

Ciuciu: Cıvcıv (s. 48). TaS cüçük: Cıvcıv, kuş yavrusu (s. 780); TaS cüje: Cıvcıv, yavru (s. 780); TaS tavucak: Tavukçuk (s. 3774). Az. T. Cüce: Cıvcıv (s. 137); Az. T. Etbala, Etcebala: Tüysüz cıvcıv (yumurtadan yeni çıkmış) (s. 277); Az. T. Etce: Tüysüz cıvcıv (s. 277); Az. T. Etmeten: Tüysüz (cıvcıv) (s. 279); Az. T. Ganadlanmış: Kanat büyütmüş, tüylenmiş (kuş vb. yavrusu) (s. 312); Az. T. Guş balası: Kuş yavrusu (s. 415); Az. T. Guşcug, Guşcuğaz: Kuş yavrusu (s. 415); Az. T. Sısgameten: Kuş yavrusu (yeni doğmuş) (s. 676); Az. T. Zığla, Zılğa: Cıvcıv (s. 827). TT. cıvcıv: Kümes hayvanlarının yumurtadan yeni çıkmış yavrusu (s. 470); TT. cüçük: 1) Kümes hayvanlarının yavrusu 2) Kuş yavrusu (s. 473).

Çakal: bkz. Brezu.

Çalar kuş: bkz. Bülbül.

Çalar (çalgıcı) kuş: bkz. Bülbül.

Çapkın beegir: Eşkin yürüyen at (s. 52). TaS çapgın at, (çapkın at): Hızlı koşan at (s. 824); TaS çalık at, (çalık, çaluk at): Çok sıçrayan, rahat durmayan (at) (s. 808); TaS öğdül atı: Yarış, koşu atı (s. 3055). Az. T. Çapağan: Süratli, çabuk, hızlı koşan (at) doludizgin (s. 142); Az. T. Çortdağan, Çortayı: Binicisini yoran (at) (s. 159); Az. T. Yorğa at: Rahvan at (s. 812); Az. T. Yortağan: Yorga at (s. 812). Trkm. Çapgır: İyi koşan yürük at (s. 111); Trkm. Loñkuldavuk Yabı: Yorga at (s. 439).

Çelek: Tek boynuzlu boğa (s. 55). Veri bulunamadı.

Çınar beygiri: Kötü huylu at (s. 58). **Harın beegir:** Huysuz at (s. 113). **Sert beegir:** Sert beygir (s. 214). TaS çamış, (çamuş): Haşarı, sert başlı (hayvan) (s. 820). Az. T. Başıberk: Huysuz, inatçı at (s. 68); Az. T. Bednal (Far.): Huysuz (at) (s. 77); Az. T. Gahgir: Huysuz, harın at (s. 307); Az. T. Gehgir: Dik başlı, huysuz, haşın at (s. 340); Az. T. Harınmadiyan: Harın kısırak, huysuz at (s. 434); Az. T. Nerevis: Harın (at) (af, 603); Az. T. Üzengivermeyen: Bindirmeyen, huysuz (at) (s. 768).

Çil beegir: Çil beygir (s. 60). TaS çil at, (çil aygır): Tüyü kırmızı ve beyaz karışık olan at, alaca renkli, benekli at (s. 919).

Çil tauk: 1) Çil tavuk (s. 60). TaS çil: Bir çeşit keklik (s. 919). Az. T. Çil: Dağ tavuğu, orman tavuğu (s. 154); Az. T. Çil toyug: Çil tavuk (s. 155). TT. çil: Orman

tavuğugillerden, eti için avlanan, ormanlarda yaşayan bir kuş, dağ tavuğu (s. 546); TT. dağ tavuğu: Çil (s. 580).

Çil tauk: 2) Keklik (s. 60). Az. T. Keklik: 1) Keklik (s. 526). Trkm. Käkilik: Keklik (s. 396). TT. keklik: Sülüngillerden, güvercin büyüklüğünde, eti için avlanan, tüyü boz, ayakları ve gagası kırmızı renkte bir kuş (s. 1379).

Çilli beegir: Çilli karaca çil at, çil karaca (s. 60). TaS çil at, (çil aygır): Tüyü kırmızı ve beyaz karışık olan at, alaca renkli, benekli at (s. 919).

Çingene Balı: Bir balık türü (s. 61). Az. T. Sol: Çingene palamudu (s. 682). TT. çingene palamudu: Palamut balığı'nın eti lezzetli olan küçüğü (s. 549).

Çulluk: Çulluk kuşu (s. 65). Az. T. Bizdimdik: Bekas, çulluk (s. 101); Az. T. hırda cüllüt: Bekas, çulluk (s. 459); Az. T. Méşecüllütü: Çulluk (s. 575); Trkm. Ebek: Çulluk (s. 192). TT. bekas: Çulluk (s. 295); TT. çulluk: Çullukgillerden, Avrupa Asya ve Kuzey Afrika'da yaşayan, tüyleri kahverengi ve kül rengi, göçebe, eti için avlanan, uzun gagalı, göçmen bir kuş, bekas (s. 571).

Çuşka: Bir koyun türünün adı (s. 64). Veri bulunamadı.

Daa (dağ) keçisi: Yaban keçisi (s. 142). TaS ime, (ime geyik, ime keçi, ime keçisi): Dağ keçisi (s. 2070); TaS karucu: Karaca, dağ keçisi (s. 2324); TaS yaban keçisi: Dağ keçisi (s. 4182). Az. T. Arğalı, Arhar: (2) Dağ keçisi (s. 31); Az. T. Çölkéçisi: Elik, dağ keçisi (s. 160); Az. T. Çölpişiyi: Yaban keçisi (s. 160); Az. T. Dağkéçisi: Elik, dağ keçisi (s. 166); Az. T. Eylik: Elik, karaca, dağ keçisi (s. 283); Az. T. Garapaça: Dağ keçisi (s. 321); Az. T. Gayakéçisi: Dağ keçisi (s. 332); Az. T. Köpger, Küpger: Dağ keçisi (s. 544). Trkm. Goç Yigit: Dağ keçisi (s. 276); Trkm. Dağ tekesi: Dağ keçisi (s. 623). TT. dağ keçisi: Boynuzlugiller familyasından, ufak sürüler halinde yaşayan, çok çevik bir tür antilop, elik, yağmurca (s. 579); TT. yaban keçisi: Anadolu'nun dağlık bölgelerinde yaşayan, uzun ve kıvrık boynuzlu bir tür keçi (s. 2497).

Dana: Dana (s. 67). Az. T. Gısıremen: Dana (s. 368); Az. T. Vellih: Dana, tosun (s. 777). Trkm. Göle: Dana, Buzağı (s. 291). TT. dana: İneğin süttten kesildikten sonra bir yaşına kadar olan yavrusu (s. 592).

Dana burnusu: Ayıcık, yüzen böcek (s. 67). TaS buzağı dişi: Dana burnu denilen böcek (s. 734). Az. T. Danabaş (1): Danaburnu (s. 171). Trkm. Buzav: Danaburnu (s.

90). TT. danaburnu: Toprak içinde yaşayıp bitkilere, köklerini keserek zarar veren bir böcek, kök kurdu (s. 592).

Deniz beegiri: Deniz atı (s. 72). Az. T. Denizaygırı, Denizaygırları: Deniz atı (s. 189). TT. denizatı: Başı at başına benzeyen, suda dik duran, kuyruk yüzgeci olmayan, 10-15 santimetre boyunda bir deniz hayvanı (s. 628).

Deniz koyunu: bkz. Ayı balığı.

Deve: Deve (s. 73). Trkm. Düye: Deve (s. 185). TT. deve: Geviş getiren memelilerden, boynu uzun, sırtında bir veya iki hörgücü olan, yük taşımakta kullanılan hayvan (s. 645).

Domuz: Domuz (s. 80). **Gotsi:** Domuz (s. 105). TaS doñuz, (toñuz): Domuz (s. 1217); TaS karacanavar, (karacanavarı): Domuz (s. 2255). Az. T. Donguz: Domuz (s. 220); Az. T. Donuz: Domuz (s. 221); Az. T. Gaban: (2) Domuz (s. 302). Trkm. Doñuz: Domuz (s. 170); Trkm. Mekecin: Domuz (s. 453). TT. domuz: Çift parmaklılardan, eti, yağı, derisi ve kılı için beslenen, evcil hayvan (s. 703).

Domuz balı (balığı): Domuz balığı (s. 80). Az. T. Dêlfîn (Yun.): Yunus Balığı (delphinus) (s. 184). TT. domuz balığı: Yunusgillerden, bir tür memeli (s. 703).

Domuzçuk: Küçük domuz (s. 80). **Potmar:** Domuz yavrusu (s. 198). **Şopar:** Domuz yavrusu (s. 235). Az. T. Çoşga (Rus.): Domuz yavrusu (s. 159); Az. T. Donuzbalası: Domuz yavrusu (s. 221); Az. T. Donuzpotası: Domuz yavrusu (s. 221). Trkm. Cocuk: Domuz yavrusu (s. 102).

Domuz kiilesi: Domuz kenesi (s. 150). Veri bulunamadı.

Donnu horoz: Paçalı horuz (s. 80). Veri bulunamadı.

Doru çakal: bkz. Brezu.

Duan: Doğan (s. 83). Az. T. İynedoğan: Doğan (s. 516); Az. T. Baz (Far.): Doğan, atmaca, şahin (s. 74). Trkm. Laçın: Doğan, şahin (s. 432). TT. doğan: Kartalgillerden, sırtı kül rengi ve enine çizgili küçük kuş, fare vb. ile beslenen ve alıştıırılarak kuş avında kullanılan yırtıcı bir kuş (s. 689).

Elci guuş: Gel güvercini (s. 89). Veri bulunamadı.

Enge: Yengeç (s. 90). TaS engeç: Yengeç (s. 1472); TaS lengeç: Yengeç (s. 2787). Az. T. Çayherçengi: Yengeç (s. 145); Az. T. Gırhayag: (2) Yengeç (s. 364); Az. T.

Gısgac, Gısgaç: Kırkayak, yengeç vb böcekler (s. 367); Az. T. Yéngaç: Yengeç (s. 804). TT. yengeç: Eklem bacaklılardan, kabuklu, birinci ayak çifti iki kıskaç olarak gelişmiş, eti için avlanan, suda yaşayan bir böcek (s. 2571); TT. seretan: Yengeç (s. 2070).

Eşek: Eşek (s. 92). TaS çemender: Eşek (s. 854); TaS işek: Eşek (s. 2112). Az. T. Éşşek, Éşek: 1) Eşek (s. 276); Az. T. Ulag: Eşek, merkep (s. 754); Az. T. Uzungulag: Eşek (s. 758); Az. T. Zırı(g), Zırırh: Eşek (erkek) (s. 827). Trkm. Eşek: Eşek (s. 206); Trkm. Har: Eşek (s. 333). TT. eşek: Atgillerden, uzun kulaklı binek ve hizmet hayvanı, merkep, karakaçan, uzun kulaklı (s. 822); TT. merkep: Eşek (s. 1658).

Eşek arısı: Eşek arısı (s. 92). Az. T. Éşşekarısı, Horuzarısı: Eşek arısı (s. 276); Az. T. ħoruzarısı, Éşşekarısı: Eşekarısı (s. 468). Trkm. Eşek Arısı: Eşek arısı (s. 32).

Eşek balı: Morina balığı (s. 92). TT. morina: Mezgitgillerden, kuzey denizlerinde yaşayan, eti yenilen, karaciğerinden yağ çıkarılan bir balık (s. 1697).

Evrem: bkz. Balaur.

Fazan: Sülün (s. 95). Az. T. Gırgavul, Gırgovul: Sülün (s. 363); Az. T. Kolhoruzu: Sülün (s. 537); Az. T. Tétra, Tétraguşu: Sülün (s. 734). TT. sülün: Sülüngillerden, kuyruğu çok uzun, eti yenilen bir kuş (s. 2179).

Foka: bkz. Ayı balığı.

Foroz: Horoz (s. 98). **Horoz:** Horoz (s. 118). **Kokoş:** Horoz (s. 160). TaS bednus (bedinus, bidnus, tebnus): Horuz (s. 477). Az. T. ħoruz: Horoz (s. 468); Az. T. Mürğiseher (Far.): Horoz (s. 592). Trkm. Horaz: Horoz (s. 351); Trkm. Mâşe: Horoz (s. 452). TT. horoz: Tavukgillerden, tavuğun erkeği olan kümes hayvanı (s. 1110).

Gaarga: Garga (s. 99). **Garga:** Karga (s. 100). Az. T. Garğa: Karga (s. 323); Az. T. Gır-gır, Gırgır: Karga (s. 363). Trkm. Garga: Karga (s. 232). TT. karga: Kargagillerden, kanatları geniş, tüyleri koyu renkte, tarla ve bahçelere çok zarar veren kuş (s. 1326).

Gaaz: bkz. Badi.

Garagatsa: Saksığan (s. 100). **Saksan:** Saksığan (s. 207). TaS alaca karga, (ala karga): Saksığan (s. 85); TaS saksıkan, (sağsıkan): Saksığan (s. 3261). Az. T. Alagarğa: Alakarga (s. 18); Az. T. Dolaş: Saksığan, alacakarga (s. 218); Az. T. Dolaşa: Alacakarga, saksığan (s. 218); Az. T. Dolaşan: Saksığan (s. 218); Az. T.

Ğecele: Saksagan (s. 337); Az. T. Goycegarğa: Saksagan (s. 393); Az. T. hocaħoca: Ala karga (s. 465); Az. T. Sağsağan: Saksagan (s. 657); Az. T. Zağca, Zağça: 1) Ala karga 2) Saksagan (s. 818); Az. T. Zeğen (Ar.): Saksagan (s. 821); Az. T. Zihzih: Saksagan (s. 827). Trkm. Ala Karga: Ala karga (s. 232); Trkm. Zakca: Alaca karga (s. 232); Trkm. Zakıca: Alaca karga (s. 716). TT. alacakarga: Saksagan (s. 81); TT. alakarga: Kargagillerden, iri gövdeli, ötücü, tüyleri gövdeli bir tür kuş, kestane kargası 2) Saksagan (s. 82); TT. kestane kargası: Alakarga (s. 1401); TT. saksagan: Kargagillerden, karnı beyaz, kanatları ve kuyruğu kül rengi diğer yerleri parlak, kara uzun kuyruklu kuş, alacakarga, alakarga (s. 2015).

Garga: bkz. Gaarga.

Gece kuşu: Baykuş (s. 100). **Kukumeuka:** Baykuş (s. 154). TaS er kuşu: Baykuş, puğu, üğü (s. 1503); TaS üğü, (üği): Baykuş cinsinden olan puhu kuşunun bir çeşidi (s. 4059); TaS yapalak: Baykuş (s. 4294). Az. T. Baygu: Baykuş (s. 74); Az. T. Bayguş: Baykuş (s. 74); Az. T. Géceguşu: Gece kuşu (s. 337); Az. T. Gungreh: Baykuş (s. 409); Az. T. Koryapalag: Baykuş (s. 541). Trkm. Bayguş: Baykuş (s. 54). TT. baykuş: Başında, kulak yerinde iki sorgucu bulunan, yırtıcı gece kuşlarının genel adı (s. 287). TT. kukumav: kukumav kuşu (s. 1517); TT. kukumav kuşu: Baykuşgillerden, Avrupa, Asya ve Kuzey Afrika'da yaşayan, kahverengi tüylerinin üzerinde beyaz benekleri olan, başını 180 derece çevirebilen bir tür baykuş, kukumav (s. 1517).

Gelincik sıçanı: Gelincik (s. 216). TaS (ars): Gelincik denilen hayvan (s. 243); TaS (gelincik), (gelüncük): Ars denilen hayvan (s. 1627). Az. T. Mışovul: Gelincik (s. 579). TT. gelincik: 1) Sansargillerden, ince uzun yapılı, sivri çeneli, küçük bir hayvan (s. 921).

Gırlıtsa: Yaban kazı (s. 104). Az. T. Çölgazı: Yaban kazı (s. 160); Az. T. Goraléy: Yaban kazı, sakar meke (s. 384); Az. T. Guba, Guba-gaz: Yaban kazı (s. 404); Az. T. Gübegez: Yaban kazı (s. 418). TT. sakar meke: Yaban kazı (s. 2012); TT. yaban kazı: Ördekler familyasından, sazlık alanlarda yaşayan ve yalnız bitki ile beslenen büyük ve göçücü bir kuş, sakar meke (s. 2497).

Gotsi: bkz. Domuz.

Gözlüklü yılan: Gözlüklü yılan (s. 107). Az. T. Gözlüklü ilan: Gözlüklü yılan, kobra (s. 399); Az. T. Yélmaz: Kobra, gözlüklü yılan (s. 803). TT. gözlüklü yılan: Kobra (s.

987); TT. Hint kobrası: Kobra (s. 1103); TT. kobra: Kobragillerden, Afrika ve Asya'nın sıcak denizlerinde yaşayan çok zehirli, kızıl, esmer ve sarı renklerde bir tür yılan, gözlüklü yılan, Hint kobrası (s. 1454).

Graniçer palisi: Sınır bekçi köpeği (s. 107). Veri bulunamadı.

Guguş: Güvercin (s. 108). **Güvercin:** Güvercin (s. 110). Az. T. Göyerçin, Güyerçin, Gögerçin: Güvercin (s. 394); Az. T. Kebuter (Far.): Güvercin (s. 525). Trkm. Gögerçin: Güvercin (s. 290); Trkm. Kepderi: Güvercin (s. 402). TT. güvercin: Güvercingillerden, hızlı ve uzun zaman uçabilen, kısa vücutlu, sık tüylü, evcilleşmiş birçok türü bulunan, yemle beslenen bir tür kuş (s. 1013).

Guşter: Kertenkele (s. 108). **Kistenkele:** Kertenkele (s. 152). TaS gözen, (göjen): Keler, bir çeşit kertenkele (s. 1815); TaS keler: Bir çeşit kertenkele, yılan ebesi (s. 2404); TaS kelteler, (geltekele, keltenkeler, keltenkene, kertekele, kertekeler, kertekene): Kertenkele, keler (s. 2406). Az. T. Bezden: Kertenkele (s. 88); Az. T. Gayagapan: Kertenkele (s. 332); Az. T. Gızban, Gızboğan: Kertenkele (s. 370); Az. T. hıllaz: Kertenkele (s. 458); Az. T. Kertenkele: Kertenkele (s. 530). Trkm. Haccık: Kertenkele (s. 326); Trkm. Suvulgan: Kertenkele (s. 592). TT. elöpen: Kertenkele (s. 791); TT. kertenkele: Kertenkelelerden, uzun vücutlu, sivri kuyruklu, çevik, böcekçil, küçük sürüngen hayvan (s. 1394).

Güvercin: bkz. Guguş.

Harın beegir: bkz. Çınar beygiri.

Haygır: bkz. Aygır.

Hayta kuş: Başiboş kuş (s. 116). Veri bulunamadı.

Horoz: bkz. Foroz.

İpek böcee (böceği): İpek böceği (s. 40). TaS güğül kurdu: İpek böceği (s. 1851). Az. T. Baramagurdu: İpek böceği, krizalit (s. 61); Az. T. Baramasarıyanlar: İpek böceği kelebeği (s. 61); Az. T. İpekgurdu: İpek böceği (s. 500); Az. T. İpekseriyenler: İpek kelebeği (s. 500); Az. T. Küm: İpekböceği (s. 549); Az. T. Pilekgurdu: İpek böceği (s. 635). Trkm. Yüpek Gurçukı: İpek kurdu (s. 310). TT. ibrişim kurdu: İpek böceği (s. 1139); TT. ipek böceği: Kanatları pullu böcekler sınıfından, ördüğü kozalardan ipek elde edilen, dut yaprağı ile beslenen bir cins kelebeğin tırtılı, ibrişim kurdu (s. 1201).

Jaba: Kurbağa (s. 123). TaS kurbağa: Kurbağa (s. 2734). Az. T. Gurbağa: Kurbağa (s. 410). Trkm. Gurbaga: Kurbağa (s. 309). TT. kurbağa: Kurbağalardan, yumurta ile üreyen, yavruları gelişimlerini durgun sularda tamamladıktan sonra kuyruğu ve solungacı körelerek karada yaşayabilen, sıçrayarak yürüyen ve suda iyi yüzen küçük hayvan (s. 1529).

Jarka: bkz. Cıba.

Jirafa: Zürafa (s. 124). TaS surnaba, (surnapa): Zürafe (s. 3586); TaS zurnapa: Zürafa (s. 4812). Az. T. Zürafe (Ar.): Zürafa (s. 834). Trkm. Jiraf: Zürafa (s. 389). TT. zürafa: Geviş getiren memelilerden, Afrika'da yaşayan, çok uzun boylu ve boyunlu, derisi benekli, ot yiyen hayvan (s. 2667).

Jujelitsa: Cırcır böceği (s. 124). TaS çırgıt, (cırgıt, çırkıdı): Cırcır böceği (s. 906); TaS gece çekirgesi: Cırcırböceği (s. 1612); TaS orak böceği, (orak kuşu): Ağustos böceği, cırcır böceği (s. 3004). Az. T. Cırcırma: (2) Cırcır böceği (s. 131); Az. T. Sısı: Cırcır böceği (s. 680); Az. T. Susarı: Cırcır böceği (s. 688); Az. T. Zencere (Far.): Cırcır böceği (s. 823). Gag. T. Jujelitsa: Cırcır böceği (s. 124). TT. cırcır böceği: Düz kanatlılardan, ocaklarda, fırınlarda, kırlarda yaşayan böcek, cırlak (s. 461); TT. cırlak: Cırcır böceği (s. 461); TT. çırcır: Cırcır böceği (s. 538).

Kaaz: bkz. Badi.

Kalina (paskelle) böce: Uğur böceği (s. 40). **Kalinka:** Uğur böceği (s. 129). Az. T. Parabizen: Uğurböceği (s. 627); Az. T. Parabizen, Parebüzen: Hanımböceği (s. 628); Az. T. Uçağan: Uğur böceği (s. 752). TT. gelin böceği: Uğur böceği (s. 921); TT. hanım böceği: Uğur böceği (s. 1042); TT. uçuç böceği: Uğur böceği (s. 2408); TT. uğur böceği: Vücudu yarım küre biçiminde, turuncu, kırmızı renkli, üzerinde yedi tane kara nokta bulunan kın kanatlı böcek, gelin böceği, hanım böceği, uçuç böceği (s. 2412).

Kalinka: bkz. Kalina.

Kalkan: Kalkan balığı (s. 129). **Pisi balı:** Kalkan balığı (s. 196). Az. T. Galhanbalığı: Kalkan (balık) (s. 309); Az. T. Pehmayi: Kalkan balığı (s. 631). TT. kalkan: Yan yüzergillerden, büyük, yassı, derisi düğme veya çivi denilen birtakım sivri kemiklerle örtülü, beyaz etli balık, kalkan balığı (s. 1281); TT. kalkan balığı: Kalkan (s. 1282).

Kancık: Dişi köpek (s. 131). Trkm. Gancık: Dişi köpek, kancık (s. 233).

Kaplan: Kaplan (s. 133). Az. T. Gaflan: Kaplan (s. 306); Az. T. Gaplan: Kaplan (s. 318). Trkm. Gaplan: Kaplan (s. 227); Trkm. Yolbars: Kaplan (s. 705). TT. kaplan: Kedigillerden, enine siyah çizgili, koyu sarı postu olan, Asya'da yaşayan çevik ve yırtıcı hayvan (s. 1310).

Kaplunbua: bkz. Bua-kaplun.

Kara çakal: bkz. Brezu.

Kara kuş: Sığırcık (s. 157). **Sırcık:** Sığırcık (s. 216). Az. T. Arıyéyen, caylag, sarguşu: Sığırcık (s. 32); Az. T. Sar: Sığırcık (s. 661); Az. T. Sığırcım: Sığırcık (s. 674). Trkm. Sar: Sığırcık kuşu (s. 559); Trkm. Gara Sar: Siyah sığırcık kuşu (s. 562). Gag. T. Kara kuş: Sığırcık (s. 157); Gag. T. Sırcık: Sığırcık (s. 216). TT. sığırcık: Serçeğillerden, siyah renkli, uzun gagalı, serçeden iri, ötücü bir kuş, çoğurcuk, çekirge kuşu (s. 2090); TT. çekirge kuşu: Sığırcık (s. 513); TT. çoğurcuk: Sığırcık (s. 559).

Karınca: Karınca (s. 135). Az. T. Garınca: Karınca (s. 324); Az. T. Garışga: Karınca (s. 325). Trkm. Garınca: Karınca (s. 232); Trkm. Mur: Karınca (s. 465); Trkm. Gumursga: Karınca (s. 307). Gag. T. Karınca: Karınca (s. 135). TT. karınca: Zar kanatlılardan, toplu olarak yaşayan, yuvaları toprağın altında olan ve birçok türü bulunan böceklerin genel adı (s. 1329).

Kartal: Kartal (s. 136). Az. T. Gartal: Kartal (s. 327); Az. T. Ğecir: Kartal (s. 338). Trkm. Bürgüt: Kartal (s. 91). TT. kartal: Kartalgillerden, genellikle kızıl siyah tüylü, çok güçlü, yuvasını yüksek kayalıklar üzerinde kuran, iri, yırtıcı bir tür kuş (s. 1339).

Katır: Katır (s. 138). Trkm. Gatır: Katır (s. 238). TT. katır: Atgillerden, kısarak ile erkek eşeğin çiftleşmesinden doğan melez hayvan (s. 1351).

Keçi: Keçi (s. 142). Trkm. Geçi: Keçi (s. 246). TT. keçi: Geviş getirenlerden, eti, sütü, derisi ve kılı için yetiştirilen, memeli dişi hayvan (s. 1375).

Kedi: Kedi (s. 142). TaS çetük, (cetük, çedük, çetik): Kedi (s. 871); TaS kedence: Kedi (s. 2395); TaS pisi, (pisik, püsük): Kedi (s. 3198). Az. T. Mestan (Far.): Kedi (s. 574); Az. T. Tekir: (3) Kedi (s. 724). Trkm. Pişik: Kedi (s. 531). TT. kedi: Kedigillerden, köpek dişleri iyi gelişmiş, kasları çevik ve kuvvetli evcil, küçük memeli hayvan, pisik (s. 1376).

Kedi balı: Kedi balığı (s. 142). Az. T. Çılpagca: Kedi balığı (152); Az. T. h ul, h ulbalığı: 2) Kedi balığı (s. 474). TT. kedi balığı: Kedi balığıgillerden, dişleri ve solungaç yarıkları k c k bir balık (s. 1377).

Keleme sıçanı: Tarla faresi; çöl faresi (s. 143). TaS geleği, (geleği sıçan): Tarla faresi (s. 1625); TaS kır kemesi: Tarla faresi (s. 2510). Az. T.  lsianı: Tarla faresi (s. 160); Az. T. Geleni: Geleni, tarla faresi (s. 342); Az. T. Yereşen: Tarla faresi (s. 805). TT. tarla faresi: Sıçangillerden, on santimetre uzunluğunda, toprağı oyup yuva yapan, ekinlere zarar veren bir tür fare, tarla sıçanı (s. 2272); TT. tarla sıçanı: Tarla faresi (s. 2272).

Kerenci: İki veya   yaşındaki tay (s. 144). TaS kuluncak: K c k tay, yeni doğmuş tay (s. 2729).

Keskin beegir: Y r k at (s. 145). Veri bulunamadı.

Kılıç balık: Kılıç balığı (s. 145). Az. T. Gılincbalığ, Gılincbalığı: Kılıç balığı (s. 361). TT. kılıç balığı: Kılıç balığıgillerden, burnunda kılıç biçiminde bir uzantısı bulunan, kılıksız, eti beyaz ve lezzetli, iri bir balık (s. 1408).

Kırk ayak (bacak): Kırk ayak kurdu (s. 147). Az. T. Gırhayag: 1) Kırkayak (s. 364); Az. T. Gısgac, Gısgaç: Kırkayak, yengeç vb böcekler (s. 367); Az. T. Gulağagiren: Kırkayak (s. 406). TT. kırkayak: Eklem bacaklıların çok ayaklılar sınıfına giren, taşların altında yaşayan, vücudu yuvarlak ve uzun bir böcek (s. 1417); Az. T. kulağakaan: Düz kanatlılardan, karnında atal biçiminde iki uzantı bulunan, meyve ve sebzelere zarar veren otçul bir böcek (s. 1518).

Kırmızı filozlu balık: Kırmızı kanatlı balık (s. 97). Veri bulunamadı.

Kıskıç: bkz. Bok.

Kızıl kanat: Bir balık türü (s. 150). Az. T. Zerdeper: Kızılkanat (balık) (s. 825). TT. kızılkanat: Sazangillerden, yüzgeçleri kırmızı, 25-30 santimetre boyunda, eti kılıklı bir tatlı su balığı (s. 1437).

Kirpi: Kirpi (s. 152). Az. T. Gucur: Kirpi (s. 404). Trkm. Kirpi: Kirpi (s. 411). TT. kirpi: Kirpigillerden, uzunluğu 25-30 santimetre olan, sırtı dikenlerle kaplı memeli hayvan (s. 1448).

Kistenkele: bkz. Guşter.

Koç: 1) Koç (s. 160). TaS er koyun: Erkek koyun (s. 1503). Az. T. Çahu: Damızlık (koyun) (s. 140); Az. T. Goç: Koç (s. 379). TT. koç: Damızlık erkek koyun (s. 1455).

Koç: 2) Yaban domuzu bkz. buga.

Koç keçi: Teke (s. 160). **Tsap:** Teke (s. 245). TaS erkek, (irkeç): Üç yaşını bitiren erkek keçi (s. 1501); Trkm. Erkeç: Erkek keçi (s. 203); Trkm. Teke: Erkek keçi (s. 623). TT. erkeç: İğdiş edilmiş üç yaşından büyük, erkek keçi (s. 810); TT. teke: (1) Erkek keçi (s. 2302).

Kokoş: bkz. Foroz.

Kopoy: Avcı köpeği (s. 162). **Tazı:** Tazı (s. 240). TaS arayıcı it: Av köpeği (s. 185). Az. T. Alabaş: Av köpeği (s. 17); Az. T. Merez: Tazı (altı aylık) (s. 573); Az. T. Oviti (tulası): Av köpeği (s. 617). Trkm. Tazı: Tazı (s. 621). TT. av köpeği: Tazı, kopoy, zağar vb ava yardımcılık etmeye alıştırılmış köpek (s. 191); TT. tazı: Genellikle tavşan avında kullanılan, uzun bacaklı, çekik karınlı, çok çevik bir tür köpek (s. 2292).

Koşma beygiri: Koşum atı (s. 34). Az. T. Dibçil: Koşum Öküzü (s. 201). TT. koşum hayvanı: Koşum atı (s. 1489).

Kotak: Manda yavrusu (s. 163). TaS balak: Manda yavrusu (s. 388); TaS kömüş malağı: Manda yavrusu (s. 2693); Az. T. Balag, Balah: Balak, malak (s. 58); Az. T. Dana-keleş: Malak (bir yaşında) (s. 171); Az. T. Düyece, Düyeçe: 2) Balak, malak (s. 238); Az. T. Gédég: Malak, balak (s. 338); Az. T. Gedek: Malak, balak (s. 338); Az. T. hotk: Balak, malak (s. 470); Az. T. Hötek: Malak, balak (s. 472); Az. T. Pota, Potug (1): Malak (s. 640). TT. malak (hlk): Manda yavrusu (s. 1615).

Kotey: Bir köpek türü (s. 164). Veri bulunamadı.

Kotoban: Erkek kedi (s. 164). Veri bulunamadı.

Kotoman: Erkek kedi (s. 164). Veri bulunamadı.

Kotoy: Erkek kedi (s. 164). Veri bulunamadı.

Koyun: bkz. Cıba.

Köör sinek: bkz. Büürek.

Kuku: Guguk kuşu (s. 154). Az. T. Guggu, Guggu guşu: Guguk (kuş). (s. 405); Az. T. Guğu: Guguk. (s. 405). Trkm. İkatyok: Guguk kuşu (s. 372). TT. guguk kuşu:

Gugukgillerden, genellikle Avrupa'da yaşayan dişileri başka kuşların yuvasına yumurtlayarak yavrularının bakım işini onlara gördüren, sırtı gri, karnı kahverengi beyaz çizgili, 35 santimetre boyunda, böcekçil bir kuş (s. 992).

Kukumeuka: bkz. Gece kuşu.

Kuli: Tay (s. 154). **Tay:** Tay (s. 239). TaS day: Tay (s. 1029); TaS kulun: Tay (s. 2727). Az. T. Day: Tay (s. 179); Az. T. Dayça, Daylag: Tay, taylak (s. 180); Az. T. Daygul: Tay, kulun (s. 180); Az. T. Gulan: Tay (s. 407); Az. T. Gulun: Kulun; tay (s. 408); Az. T. Ürke: Tay (s. 766). Trkm. Tay: Tay (s. 620). TT. tay: Üç yaşına kadar olan at yavrusu (s. 2290).

Kulumnaycı baytal: Yavrulayan kısrağ (s. 154). Veri bulunamadı.

Kunduz: Kunduz (s. 155). TaS su iti, (su köpeği): Kunduz (s. 3571). Az. T. Gunduz: Kunduz (s. 409); Az. T. Yastıguyrug: Kunduz (s. 796). Trkm. Gunduz: Kunduz (s. 307). TT. kastor: Kunduz (s. 1345); TT. kunduz: Kemirgenlerden, kuyruğu geniş ve yassı, art ayak parmaklarının arası perdeli, ağaçları kemirerek beslenen, su kıyılarında yaşayan, yuvalar ve su setleri kuran, postu değerli bir hayvan, kastor (s. 1526).

Kurbaa: bkz. Jaba.

Kurbaacık: Kurbağacık (s. 155). Az. T. Gurbağacığ: Kurbağa yavrusu (s. 410); Az. T. Guyruglu gurbağa: Kurbağacık, kurbağa yavrusu (s. 417). TT. kurbağacık: Kurbağa yavrusu (s. 1529); TT. kuyruklu kurbağa: Yumurtadan yeni çıkmış ve evrim geçirmemiş yavru kurbağa (s. 1549).

Kurkan: bkz. Bura.

Kurkur kuşu: 1) Yabani güvercin (s. 155). Az. T. Çölgöyerçini: Yabani güvercin (s. 160).

Kurkur kuşu: 2) Orman kuşu (s. 155). Veri bulunamadı.

Kurkur kuşu: 3) Atmaca. bkz. Alaca kuş.

Kurt: Haşerat kurdu (s. 156). TaS tahıl biti: Hububata musallat olan ve bambul denilen böcek (s. 3701). Az. T. Anbargüvesi: Buğday biti (s. 26); Az. T. Bağacığ: Ekin biti, buğday biti (s. 54); Az. T. Bığlıca: Tahıl biti (s. 90); Az. T. Bitkibiti: Haşerat, bit, bitki bitleri (s. 100); Az. T. Bitkizerervécileri: Bitki bitleri (s. 100); Az.

T. Boğdabiti: Buğday biti (s. 102); Az. T. Buğdabiti: Buğday biti (s. 111); Az. T. Buğdakepeneyi: Buğday güvesi (s. 111); Az. T. Cincilim: 2) Buğday biti (s. 134); Az. T. Pahlagurdu: Tahıl güvesi (s. 625); Az. T. Tahılbiti, Buğdabiti: Buğday biti (s. 714); Az. T. Tahılböceyi: Tahıl böceği (s. 714); Az. T. Tahılğıran: Buğday güvesi (s. 714); Az. T. Tahılğurdu: Tahıl böceği, buğday biti (s. 714). TT. arpa güvesi: Tahıllara dadanan bir tür güve (s. 156); TT. tırtır: Zar kanatlılardan, uzun gövdeli, uzun duyargalı, kurtçuk evresini tarım bitkilerine zarar veren böcekler üzerinde geçiren bir tür böcek (s. 2354).

Kurt: bkz. Canavar.

Kuş: Kuş (s. 157). Az. T. Guş: Kuş (s. 415); Az. T. Mürğ (Far.): Kuş (s. 592). Trkm. Guş: Kuş (s. 313). TT. kuş: Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı (s. 1542).

Kuşkonmaz: Kuşkonmaz bitkisi kuş (s. 157). Veri bulunamadı.

Kuşkuduk: Yabani güvercin (s. 157). Az. T. Çölgöyerçini: Yabani güvercin (s. 160).

Kuzgun: Kuzgun (s. 158). TaS karaca karga: Kara karga (s. 2255). Az. T. Garagarğa: Kara karga (s. 319) Az. T. Gürab (Ar.): Karga; kuzgun (s. 424); Az. T. Zağ (Ar.): Kara karga (s. 818). Trkm. Gara: (1) Kuzgun (s. 232); Trkm. Zag: Kara karga (s. 716). TT. karakarga: Kuzgun (s. 1317); TT. kuzgun: Ötücü kuşlar takımının kargagiller familyasından, Kuzey Amerika'nın dağlık, fundalık yerlerinde bulunan, tüyleri siyah renkte olup mavi renkte parlayan bir tür kuş, karakarga (s. 1551).

Kuzu: Kuzu (s. 158). TaS şışek: İki yaşında koyun (s. 3669). Az. T. Guzu, Guzi: Kuzu (s. 417); Az. T. Garadiş: Şışek, öveç (s. 319); Az. T. İşşeh: Şışek (koyun yavrusu) (s. 512). Trkm. İşçek Goyun: Bir yaşındaki koyun (s. 288); Trkm. İşçek: İki yaşındaki koyun (s. 384). TT. şışek (hlk.): İki yaşındaki koyun (s. 2227).

Kuzulaycı: Yavrulayan koyun (s. 158). Veri bulunamadı.

Leklek: Beyaz ördek (s. 168). Veri bulunamadı.

Lelek: Leylek (s. 168). Az. T. Ağacayag: Leylek (s. 7); Az. T. Haciléylek: Leylek (s. 426). Trkm. Leglek: Leylek (s. 436). TT. leylek: Leyleksilerden, kışın tropikal Afrika'da yaşayan, siyah telekli, uzun gagalı, uzun bacaklı, büyük, beyaz, göçmen kuş (s. 1584).

Lom: Bir at türü (s. 169). Veri bulunamadı.

Lom beegir: Yük atı (s. 169). TaS binit: Binecek hayvan (s. 581); TaS davar, (tavar): Binek hayvanı (s. 1025); TaS gölük: Eşek, beygir gibi yük hayvanı (s. 1740); TaS mal: Çift ve yük hayvanları (s. 2793); TaS yüklet: Yük hayvanı (s. 4754). Az. T. Dartıâüvvesi: Yük hayvanı, beygir (s. 175); Az. T. İş héyvanı: İş hayvanı (s. 510). TT. beygir (2): Sadece yük taşımakta veya araba çekmekte kullanılan at (s. 322); TT. kölük: İş ve yük hayvanı (s. 1498).

Lupu: bkz. Canavar.

Malak: bkz. Bok.

Manda: Manda (s. 172). TaS dombay, (tonbay): Manda (s. 1210); TaS kömüş: Manda (s. 2692); TaS susıǵırı: Camus, manda (s. 3591). Az. T. Camış, Comuş: Camız (s. 121); Az. T. Gomuş: Kömüş, camız, manda (s. 382). Trkm. Gävmiş: Manda (s. 244). TT. camız: Manda (s. 436); TT. kömüş (hık.): Manda (s. 1498); TT. manda: Geviş getirenlerden derisinin rengi siyaha yakın, uzun seyrek kıllı bir hayvan, su sıǵırı, camız, kömüş (s. 1619).

Matka: bkz. Arı beyi.

Maymun, maymuna: Maymun (s. 174). Az. T. Méymun: Maymun (s. 577). Trkm. Bicin: Maymun (s. 65); Trkm. Martıška: Örumcek, maymun (s. 447); Trkm. Maymın: Maymun (s. 450). TT. maymun: Dört ayaklı, iki ayaǵı üzerinde de yürüyebilen, ormanda toplu olarak yaşayan, kuyruklu hayvan (s. 1638); TT. primat: Maymun (s. 1945).

Maymuncuk: Küçük maymun (s. 174). Veri bulunamadı.

Melk: Sümüklü böcek, salyangoz (s. 75). TaS boynuzlu böce: Kabuklu sümüklü böcek (s. 652); TaS burma sade: Kabuklu sümüklü böcek, mühre (s. 710). Az. T. Babagulu: Salyangoz (s. 52); Az. T. Çotulhama: Salyangoz (s. 159); Az. T. Helezun (Ar.): Salyangoz (s. 443); Az. T. İlbiz: Salyangoz (s. 490). TT. salyangoz: Yumuşakçalardan, bahçelerin nemli yerlerinde yaşayan, sarmal kabuklu küçük hayvan (s. 2022).

Meşgeldik: Kumru (s. 176). Az. T. Tapdıǵ: Kumru (s. 717). TT. kumru: Güvercinler takımından, güvercinden küçük, boz, gri renkli bir kuş (s. 1525).

Mısırka: bkz. Bura.

Mıtska: Kedi yavrusu (s. 177). Trkm. Çaga Pişik: Yavru kedi (s. 531).

Mini: Hindi yavrusu (s. 177). Veri bulunamadı.

Morina balu (balığı): Morina balığı (s. 177). TT. morina: Mezgitgillerden, kuzey denizlerinde yaşayan, eti yenilen, karaciğerinden yağ çıkarılan bir balık (s. 1697).

Motan: Erkek kedi (s. 178). Veri bulunamadı.

Olak: Oğlak, keçi yavrusu (s. 186). TaS çebiş, (çepiş): Bir yaşamış erkek keçi (s. 845); Az. T. Gıdih: Oğlak, keçi yavrusu (s. 359) Az. T. Gidik: Oğlak, keçi yavrusu (s. 373); Az. T. Korik: Oğlak (s. 541); Az. T. Oğlag: Oğlak (s. 612); Az. T. Ohlag: Oğlak (s. 613); Trkm. Çebiş: Bir yaşını doldurmamış oğlak (s. 115); Trkm. Ovlak: Oğlak, keçinin, geyiğin altı aylığa kadar olan yavrusuna verilen ad (s. 496); TT. oğlak: Keçi yavrusu (s. 1789).

Öküz: Öküz (s. 188). Trkm. Öküz: Öküz, boğa (s. 502). TT. öküz: Çift sürmekte, kağı çekmekte kullanılan, etinden yararlanılan, iğdiş edilmiş erkek sığır (s. 1843).

Ördek: Ördek (s. 189). **Ratsa:** Ördek (s. 201). Az. T. Bili: Ördek (s. 93); Az. T. Ördek: Ördek (s. 621). Trkm. Ördek: Ördek (s. 506). TT. badi (hlk.): Ördek (s. 224); TT. ördek: Perde ayaklılardan, evcil ve yabani türleri bulunan su kuşu, badi, badik (s. 1856); TT. lazımlık: Ördek (s. 1579).

Örümcek: Örümcek (s. 189). **Payak:** Örümcek (s. 193). Az. T. Enkebut (Ar.): Örümcek, ankebut (s. 267); Az. T. Hörümçek: Örümcek (s. 472); Az. T. Kötül: Örümcek (s. 545); Az. T. Toratan, Turatan: Örümcek (s. 742); Az. T. Torumça: Örümcek (s. 743). Trkm. Martışka: Örümcek, maymun (s. 447). TT. örümcek: Örümcekler takımından, ince bir ağ örerek küçük böcekleri avlayan eklemli bir hayvan (s. 1861).

Pali: Köpek yavrusu (s. 191). TaS encek, (enücek): Enikçik, yavru (s. 1466); TaS enik, (enük): Et yiyen dört ayaklı hayvanların yavrusu, yavru (s. 1472). Az. T. Böti: İt eniği (s. 108); Az. T. Enih: Enik (s. 267); Az. T. Güçen: Göcen, enik (köpek için) (s. 419); Az. T. Kelbecik: İt eniği (s. 527); Az. T. Küçük: Enik (s. 547). Trkm. Gücük: Enik, encik, yavru (s. 316). TT. enik: Kedi, köpek vb. çok memeli hayvanların yavrusu (s. 801); TT. göbelez: Köpek yavrusu (s. 954).

Pantera: Panter (s. 191). Az. T. Bebir (Far.): Panter, leopar (s. 75). Trkm. Bars: Pars (s. 48). TT. leopar: Pars (s. 1582); TT. pars: Kedigillerden genellikle Asya ve

Afrika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan, postu benekli, bazen de düz siyah, çevik, yırtıcı etçil, memeli hayvan, leopar, panter, pelenk (s. 1892).

Papağal: Papağan (s. 191). Az. T. Tutuguşu, Tutu: Papağan (s. 749). Trkm. Toti: Papağan (s. 633). TT. dudu: Papağan (s. 7229); TT. papağan: Papağangillerden, tırmanıcı, eğri gagalı, pek çok türü bulunan, insan sesini taklit edebilen kuşların genel adı, dudu (s. 1881).

Papaz beygiri: Yusufçuk, kız böceği (s. 34). Az. T. Cırcırma: 1) Kız böceği, yusufçuk (s. 131). Trkm. Teneçir: Kız böceği, yusufçuk (s. 624). TT. kız böceği: Eklem bacaklıların kız böcekleri takımından, başı büyük, vücudu narin, zar kanatlı bir böcek (s. 1435); TT. yusufçuk: Dağlık ve ormanlık bölgelerde yaşayan, güvercine benzeyen, ondan daha küçük bir kuş (s. 2618).

Patkan: Fare (s. 193). **Sıçan:** Sıçan (s. 216). TaS keseğen: Fare (s. 2443). Az. T. Ahçaçovul: Fare, sıçan (s. 14); Az. T. Sıçan: Sıçan, fare (s. 676). Trkm. Sıçan: Sıçan, fare (s. 574). TT. fare: Sıçangillerden, küçük vücutlu, kemirgen, memeli hayvan, mus (s. 850); TT. sıçan: Sıçangillerden, fareden iri, zararlı birçok türü bulunan kemirgen, memeli hayvan (s. 2087).

Patu: bkz. Badi.

Paun: Tavus kuşu (s. 193). TaS gelin kuşu: Tavus kuşu (s. 1627); TaS ala kuş: Tavus kuşu (s. 86); TaS Tañrı kuşu: Tavus kuşu (s. 3736). Az. T. Gızguşu: Tavus kuşu (s. 370); Az. T. Gızdarguşu, Gızlargoşu (2): Kız kuşu, tavuşçuk kuşu (s. 370); Az. T. Gızlargoşu (2): Kız kuşu, tavuşçuk (s. 372); Az. T. Tovuz: Tavus (s. 743). Trkm. Tavus: Tavus (s. 619). Gag. T. Paun: Tavus kuşu (s. 193). TT. gelin kuşu: Tarla kuşugillerden bir kuş (s. 922); TT. kız kuşu: Yağmur kuşugillerden, uzunluğu 34 santimetre olan, eti yenilebilen, başı sorguçlu, koyu yeşilimsi renkte esmer, küçük bir kuş (s. 1437); TT. tavus: Tavus kuşu (s. 2290); TT. tavus kuşu: Sülüngillerden, erkeğinin tüyleri uzun, kuyruğu parlak, güzel renkli, acı ve tiz sesli, süs hayvanı olarak beslenen bir kuş, tavus (s. 2290).

Payak: bkz. Örümcek.

Pıri: Kırı, eşek yavrusu (s. 195). TaS gölücük: Eşekcik (s. 1740); TaS eşecik: Küçük eşek, eşekçik (s. 1554); TaS koduk, (kodak): Eşek yavrusu, sıpa (s. 2599); TaS supa: Sıpa (s. 3584); TaS koduk, (kodak): Eşek yavrusu, sıpa (s. 2599). Az. T. Hınta: Sıpa (s. 458); Az. T. ğotug: Sıpa (s. 470); Az. T. Sıpa: Sıpa (s. 675). Trkm. Kürre: Sıpa (s.

430); Trkm. Tayçanak: Bir yaşına girmemiş eşek, sığa (s. 620); Trkm. Tayhar: İki-üç yaş arasındaki eşek (s. 620). TT. sığa: Eşek yavrusu (s. 2097).

Pipi: bkz. Bura.

Pipicik: Hindi yavrusu, hindicik (s. 196). Veri bulunamadı.

Pipiruda: Kelebek (s. 196). TaS kebelek, (kepelek): Kelebek (s. 2394). Az. T. Gécekepeneyi: Gece kelebeği, pervane (s. 337); Az. T. Haf: Pervane, kelebek (s. 427); Az. T. Kepenek: Kelebek (s. 529); Az. T. Odluca: Pervane (kelebek) (s. 612). Trkm. Kebelek: Kelebek (s. 398); Trkm. Pervana: Küçük kelebek (s. 525). TT. kelebek: Pul kanatlılardan, vücudu, kanatları ince pullarla ve türlü renklerle örtülü, dört kanatlı, çok sayıda türleri olan böceklere verilen genel ad (s. 1380); TT. pervane: Geceleri ışık çevresinde dönen küçük kelebek, kepenek (s. 1915).

Pisi balı: bkz. Kalkan.

Pişik: Erkek kedi (s. 197). Veri bulunamadı.

Potmar: bkz. Domuzçuk.

Pupuk: Bir hayvan adı (s. 199). Veri bulunamadı.

Ratsa: bkz. Ördek.

Ratsoy: Erkek ördek (s. 201). TaS gövel, (gövel ördek): Yeşil başlı ördek (s. 1794); TaS suna: Göl ördeği (s. 3576). Az. T. Yaşılbaş: Suna (s. 796); Az. T. Yaşılbaş sona: Yeşil ördek (s. 796); Az. T. Yaşılbaşlı: Yeşil başlı (s. 796); Az. T. Yaşılbaşlı: Yeşil başlı (s. 796); Az. T. Yaşılbaşlı sona: Yeşil ördek (s. 796). Trkm. Yaşılbaş: Suna (s. 682); Trkm. Sona: Güzel ördek (s. 582). TT. suna: Erkek ördek (s. 2171); TT. yeşilbaş: Ördekgillerden, tüyleri mavi, beyaz, kara, kahverengi, erkeğinin başı yeşil renkli bir tür yaban ördeği (s. 2582).

Royba beegir: bkz. Al beegir.

Rozi: Köpek (s. 203). **Turba:** Köpek (s. 247). Az. T. Guyrugbulayan: Köpek, it (s. 416); Az. T. Hamham: Köpek (s. 431); Az. T. İt: İt, köpek (s. 513); Az. T. Supa: Köpek (s. 688). Trkm. İt: İt, köpek (s. 386); Trkm. Köpek: Köpek, it (s. 422). TT. it: Köpek (s. 1229); TT. köpek: Köpekgillerden, boy ve biçim bakımından pek çok cinsi olan, çok iyi koku alan sadık, bekçilik ve açılılık gibi işler için beslenen memeli hayvan (s. 1498).

Saamal inek: Sağmal inek (s. 205). Veri bulunamadı.

Saksan: bkz. Garagatsa.

Sazan balı (balığı): Sazan balığı (s. 28). **Sazan:** Sazan balığı (s. 211). Az. T. Çekibalı: Sazan (s. 146); Az. T. Karp (Rus.): Sazan (s. 523); Az. T. Şirbit: Sazan (706). TT. sazan: Sazangillerden, Avrupa, Asya ve Amerika'nın tatlı sularında yaşayan, sırt yüzgeci uzun, eti beğenilen kılçıklı bir balık (s. 2051).

Sazan: bkz. Sazan.

Sert beegir: bkz. Çınar beygiri.

Sıçan: bkz. Patkan.

Sır: Sığır (s. 216). TaS sağıl: Sığır, inek sürüsü (s. 3229). Az. T. Garamal: Sığır (s. 320). Trkm. Garamal, Şahlımal: Sığır (s. 444); Trkm. Sıgır: Sığır (574). TT. sığır: Geviş getirenlerden, boynuzlu büyükbaş evcil hayvanların genel adı (s. 209).

Sırcık: bkz. Kara kuş.

Sıtma sinee: Sıtma sineği (s. 217). Veri bulunamadı.

Sinek: Sinek (s. 218). Az. T. Milçek: Sinek (s. 580); Az. T. Sinek: Sinek (s. 679); Az. T. Üçlük: Sinek (s. 759). Trkm. Siñek: Sinek (s. 580); Trkm. Peşe: Sinek (s. 526). TT. sinek: Çift kanatlılardan, birtakım uçucu böceklerin genel adı (s. 2116).

Sirte: Bit sineği, sirke (s. 219). TaS gümlüç: Yavısı, böcek yavrusu (s. 1858); TaS sikre: Sirke, bit yavrusu (s. 3469); TaS sikre: Sirke, bit yavrusu (s. 3469); TaS sirke: Bit yavrusu, bit yumurtası (s. 3489); TaS yavısı, (yavsu): Bit yavrusu, böcek yavrusu, sürfe. (4406); TaS yavşak: Bit yavrusu (s. 4407). Az. T. Sirke: Yavşak, bit yavrusu (s. 680). Trkm. Sirke: Bit yavrusu (s. 580). TT. sirke: Bit, tahtakurusu vb. asalak böceklerin yumurtası (s. 2121); TT. yavşak (hlk.): Bit yavrusu (s. 2553); TT. yavısı (hlk.): Bir tür kene (s. 255).

Skorpion: Akrep (s. 219). TaS kuyruğuörü: Akrep (s. 2761). Az. T. Buye: Akrep (s. 115); Az. T. Çayan: Akrep (s. 145); Az. T. Çenberguyrug: Akrep (s. 147); Az. T. Dehreguyrug: Akrep (s. 183); Az. T. Eàreb (Ar.): Akrep (s. 246). Trkm. İçyan: Akrep (s. 371). TT. akrep: Akreplerden, sıcak ve nemli yerlerde yaşayan, kıvrık ve kalkık kuyruğunda zehirli iğnesi olan bir tür böcek, kuyruklu (s. 72).

Skrofa: Domuz, dişi domuz (s. 219). Veri bulunamadı.

Slon: Fil (s. 220). Az. T. Fil: Fil (s. 296); Az. T. Sayğa: Fil (s. 662). TT. fil: Filgillerin hortumlular takımından, Afrika ve Asya'nın sıcak bölgelerinde yaşayan, çok iri, kalın derili hayvan (s. 875).

aSolucan: Solucan (s. 221). TaS soğulcan: Solucan (s. 3494); TaS yerbağıracağı: Solucan (s. 4534); TaS yerbağıracağı: Solucan (s. 4534). Az. T. Eblebic: Solucan (s. 242); Az. T. Ernevut: Solucan (s. 271); Az. T. Hernevüc: Solucan (s. 449); Az. T. Sohulcan: Solucan (s. 681). Trkm. Gurçuk: TR Urkaçı Gurt: (2) Solucan (s. 312). TT. solucan: Yuvarlak veya yassı, uzun kurtlara verilen genel ad (s. 2134).

Som: Yayın balığı (s. 222). **Yaa balı:** Yayın balığı (s. 254). Az. T. Azadmahı, Azadmayı: Som balığı (s. 49); Az. T. Énlibaş: Yayın balığı (s. 267); Az. T. Garasol: Som (balık) (s. 321); Az. T. Gızılbalı: Som (balık) (s. 371); Az. T. Nagga, Naggabalığı: Yayın balığı (s. 596); Az. T. Naha: Yayın balığı (s. 597); Az. T. Süléymanbalığı: Som balığı (s. 690). Trkm. Lakga: Som balığı (s. 45); Trkm. Yayın: Yayın balığı (s. 684). TT. somon balığı: Kemikli balıklardan, hem denizde hem tatlı sularda yaşayan, eti beğenilen, irice bir balık, som (s. 2136). TT. yayın balığı: Yayın balığıgillerden, başı büyük, ağzı geniş, derisi pulsuz, vücudu uzun, lezzetli, iri bir tür tatlı su balığı (s. 2556).

Straus: Deve kuşu (s. 225). Az. T. Devegüşu: Devekuşu (s. 196). TT. deve kuşu: Kısa kanatları uçmaya elverişli olmayan fakat uzun bacaklarıyla çok hızlı koşabilen iri bir kuş (s. 646).

Su samuru: Su samuru (s. 208). Az. T. Susamuru: Su samuru (s. 688). Trkm. Samır: Samur (s. 559). TT. su samuru: Sansargillerden, tüyleri koyu kahverengi, iyi yüzen, kürkü beğenilen, küçük bir tür hayvan, lutr (s. 2174).

Suslik: Bir kuş türü (s. 227). Veri bulunamadı.

Sülük: Sülük (s. 228). Az. T. Zeli: Sülük (s. 823). Trkm. Sülük: Sülük (s. 592).

Şakal: Çakal (s. 231). Az. T. Çaggal: Çakal (s. 139). Trkm. Şagal: Çakal (s. 596). TT. çakal: Etoburlardan sürü halinde yaşayan, kurttan küçük bir yaban hayvanı (s. 481).

Şal beegir: bkz. Al beegir.

Şarga beegir: bkz. Al beegir.

Şebek: Bir maymun türü (s. 232). Az. T. Enter: Şebek (s. 268). TT. şebek: Genellikle Afrika'nın dağlık bölgelerinde sürüler halinde yaşayan, değişik renklerde olan, uzun veya kısa kuyruklu türleri bulunan maymun (s. 2209).

Şipanka: Kısa yünlü bir koyun türünün adı (s. 233). Veri bulunamadı.

Şopar: bkz. Domuzçuk.

Ştuka: Turna balığı (s. 235). Az. T. Durnabalıg, Durnabalığı: Turnabalığı (s. 232). Trkm. Çortan: Turna balığı (s. 125). TT. turna balığı: Tatlı sularda yaşayan yırtıcı bir balık (s. 2388).

Tabun: Bir balık türü (s. 237). Veri bulunamadı.

Tarla kuşu: Tarla kuşu (s. 238). TaS çekük, (çekik): Tarla kuşu, turgay (s. 852); TaS toygar: Tarla serçesi, çayır kuşu (s. 3836); TaS turgay: Çayır kuşu, toygar (s. 3856). Az. T. Altıgüllük: Tarla kuşu (s. 23); Az. T. Gariçgay: Çayır kuşu, toygar, tarla kuşu (s. 324); Az. T. Tarlaguşu: Tarla kuşu (s. 718); Az. T. Torağay: Toygar, çayır kuşu (s. 742); Az. T. Torağayı: Toygar (s. 742). Trkm. Mollatorgay: Çayırkuşu (s. 461); Trkm. Torgay: Turgay (s. 632). TT. çayır kuşu: Tarla kuşu (s. 508); TT. tarla kuşu: Tarla kuşugillerden, tarlalarda yuva yapan, uzunluğu 20 santimetre, sırtı kahverengi, karnı beyaz olan, küçük, ötücü kuş, çayır kuşu, toygar (s. 2272); TT. toygar: Tarla kuşu, turgay (s. 2376); TT. turgay: Toygar (s. 2387).

Taulu inek: Besili inek (s. 239). Veri bulunamadı.

Tauk: Tavuk (s. 239). TaS dakuk: Tavuk (s. 978). Az. T. Toyug: Tavuk (s. 744). Trkm. Tovuk: Tavuk (s. 633). TT. tavuk: Sülüngillerden, eti ve yumurtası için üretilen kümes hayvanı (s. 2289).

Tauşam: Tavşan (s. 239). **Tauşan:** Tauşan (s. 239). **Tavşam:** Tauşam (s. 239). Az. T. Dovşan, Doşan: Tavşan (s. 222). Trkm. Tovşan: Tavşan (s. 633). TT. tavşan: Tavşangillerden, eti yenen, hızlı koşan, kemirgen, postundan yararlanılan bir tür memeli (s. 2289).

Tauşan: bkz. Tauşam.

Tavşam: bkz. Tauşam.

Tay: bkz. Kuli.

Tazı: bkz. Kopoy.

Tekir: Tekir kedi (s. 240). Veri bulunamadı.

Tepeli kuş: İbikli kuş (s. 241). TaS ibik, (ibiklü, ibik, ibibik, alaca ibik): Çavuş kuşu, hüthüt kuşu (s. 1995). Az. T. Başdarağ: Çavuş kuşu (s. 67); Az. T. Bıbiş: İbibik, çavuş kuşu (s. 89); Az. T. Çavuşguşu: Çavuşkuşu (s. 145); Az. T. Çovuşguşu: Çavuşkuşu (s. 159); Az. T. Hophop, Hop-hop: İbibik, hüthüt (s. 467); Az. T. Kekildarağ: Çavuşkuşu (s. 526); Az. T. Kevele: Çavuşkuşu (s. 532); Az. T. Şinebub, Şanapipik, Çinepoppu: İbibik, hüthüt (s. 705). Trkm. Hüypüypik: Hüthüt, çavuş kuşu (s. 359). Gag. T. İbikli: İbikli, ibikli kuş (s. 119); Gag. T. Tepeli kuş: İbikli kuş (s. 241). TT. çavuş kuşu: Çavuş kuşugillerden, uzun yay biçimli gagalı, güvercinden küçük, başı sorguçlu kısa kanatlı bir kuş, ibibik, hüthüt (s. 507); TT. hüthüt: Çavuşkuşu (s. 1122); TT. ibibik: Çavuş kuşu (s. 1137).

Toprak böjee: Mayıs böceği (s. 244). Az. T. Mayböceyi: Mayıs böceği (s. 566). Trkm. Tomzok: Mayıs böceği (s. 631). TT. mayıs böceği: Kıın kanatlılardan, uzunluğu 20-25 milimetre olan, kızıl kahverengi görünümlü, gelişmesi üç beş yıl süren, bitkilere zararlı bir böcek (s. 1638).

Tor öküz: Acemi öküz (s. 245). Veri bulunamadı.

Tsap: bkz. Koç keçi.

Tsapoy: İki dişli dirgen (s. 245). Veri bulunamadı.

Tsiga: Bir balık türü (s. 246). Veri bulunamadı.

Tsigeyka: Bir koyun türü (s. 246). Veri bulunamadı.

Tuluk: İnek (s. 246). Az. T. İnek: 1) İnek (s. 496). TT. inek: Dişi sığır (s. 1192).

Turba: bkz. Rozi.

Tülka: Küçük balık (s. 247). Az. T. Balıgkörpesi: Balık yavrusu (s. 59); Gasi: Küçük balık (s. 328); Az. T. Guméşen: Balık yavruları (s. 409).

Unguren: Kahverengi tüylü ve boynuzlu büyük baş hayvan (s. 249). Veri bulunamadı.

Ürük beegir: Yügrük at (s. 251). Veri bulunamadı.

Yaa balı: bkz. Som.

Yaaz: Yağız at (s. 254). TaS anız (II), ağız (IV): Yağız (at) (s. 160).

Yaban arısı: Yaban arısı (s. 16). Az. T. Çölarısı: Yaban arısı (s. 159). Trkm. Gara: Yaban arısı (s. 32).

Yaban guguşu: Yabanî güvercin (s. 108). Az. T. Çölgöyerçini: Yabani güvercin (s. 160).

Yarasa: Yarasa (s. 258). Az. T. Eteneguşu: Yarasa (s. 277); Az. T. Etganad: Yarasa (s. 277); Az. T. Gécegezen: Yarasa (s. 337); Az. T. Palazgulag: Yarasa (s. 625); Az. T. Şebpere (Far.): Yarasa (s. 698). Gag. T. Yarasa: Yarasa (s. 258). Trkm. Yarganat: Yarasa (s. 680). TT. yarasa: Yarasalardan, ön ayakları perdeli kanat biçiminde gelişmiş, vücudu yumuşak sık kıllarla kaplı, iskeletleri hafif yapılı, uçabilen memeli hayvan (s. 2534).

Yarka: Genç tavuk, ferik (s. 258). Veri bulunamadı.

Yılan: Yılan (s. 260). TaS ilan: Yılan (s. 1935). Az. T. Cehcenevar: Yılan (s. 126); Az. T. İlan: Yılan (s. 490). Trkm. Mar: Yılan (s. 445); Trkm. Yılan: Yılan (s. 699). TT. yılan: Sürüngenlerden, ayaksız, ince ve uzun olanların genel adı, yerdegezen, uzun hayvan (s. 2590).

Yılan balı: Yılan balığı (s. 260). Az. T. İlanbalığı: Yılan balığı (s. 490). TT. yılan balığı: Yılan balığıgillerden, yılan benzeyen, kaygan derili, ince uzun ve eti beğenilen bir balık (s. 2590).

Yırtışık: Yırtıcı hayvan (s. 260). TaS azu issi: Azı dişi olan, yırtıcı hayvan (s. 355).

Yırtışık (yırtıcı) kuş: Yırtıcı kuş (s. 157). Trkm. Yırtıcı Guş: Yırtıcı kuşlar (s. 313). TT. yırtıcı kuş: Ehlileştirilmemiş, vahşi kuşlara verilen genel ad (s. 2595).

Yolcu (muhacir) kuş: Muhacir kuş (s. 157). Veri bulunamadı.

Zın: bkz. Balaur.

C. Türkiye Türkçesinde Bulunan Ancak Tarama Sözlüğü'nde Bulunmayan Hayvan Adlarının Diğer Oğuz Grubu Türk Dilleriyle Karşılaştırılması

abdestbozan: Şerit (s. 4). Az. T. Gayışgurd: Şerit, tenya (balıklarda) (s. 333).

acı balık: Sazangillerden, Avrupa'da ve ülkemiz göllerinde yaşayan, 8-10 santimetre uzunluğunda bir balık, gördek (s. 9). Veri bulunamadı.

ada balığı: Amber balığı (s. 24). Veri bulunamadı.

ada tavşanı: Evcil cinsleri de olan, tavşana yakın bir kemirici memeli, yaban tavşanı (s. 27). **yaban tavşanı:** Ada tavşanı (s. 2498). TaS ak tavşan: Ada tavşanı (s. 79); TaS suğur: Ada tavşanı (s. 3571). Az. T. Çöldovşanı: Ada tavşanı (s. 159). Trkm. Yabanı Tovşan: Yabani tavşan (s. 633).

afis: Gümüş balığı'nın küçüğü (s. 34). Veri bulunamadı.

agami: Borazan kuşu (s. 35). Veri bulunamadı.

Afrika çekirgesi: Değişik boyda ve renkte olan, genellikle kuzey Afrika'da ekilmemiş arazilerde rastlanan zararsız bir çekirge (s. 34). Veri bulunamadı.

Afrika Domuzu: Çift parmaklıklardan, kalın derili, Afrika'da yaşayan ve yaban domuzuna benzeyen bir hayvan (s. 34). Veri bulunamadı.

ağaç arısı: Düzgün kanatlı, kuyruğunda yumurtlama hortumu olan, 3-4 santimetre boyunda ağaç zararlısı (s. 37). Veri bulunamadı.

ağaç biti: Yarım kanatlılardan, bitkiler üzerinde yaşayan, sıçrayıcı bir tür böcek (s. 37). **çiçek biti:** Yarım kanatlılardan, küçük ve yumuşak vücutlu olan, bitkilerin üzerinde sürü durumunda yaşayan bir tür böcek (s. 541). Az. T. Ağackepeneği: Ağaçkesen (böcek) (s. 7); Az. T. Kümöyül, Kümcek: Ağaçkesen (s. 549); Az. T. Odunkesen: Ağaçkesen (s. 612).

ağaçkakan: Serçeğillerden, gagasıyla ağaçları oyabilen ve ağaç kurtlarını yiyerek beslenen, uzun gagalı kuş (s. 37). TaS ağaç delegen, (ağaç delen): Ağaç kakan denilen kuş (s. 27). Az. T. Ağaçdeşen (delen): Ağaçkakan (s. 7); Az. T. Ağacdüğün: Ağaçkakan (s. 7); Az. T. Ağacovanlar: Ağaçdelen (s. 7); Az. T. Deleyen: Ağaçkakan (s. 184). Trkm. Daşdeşen: Ağaçkakan (s. 136). Gag. T. Aaç kakan: Ağaç kakan kuşu (s. 1).

ağaçkesen: Zar kanatlılardan, kurtçukları en çok gül fidanları üzerinde yaşayarak yapraklara zarar veren kara renkli bir böcek (s. 38). Az. T. Ağackepeneği: Ağaçkesen (böcek) (s. 7); Az. T. Kümöyül, Kümcek: Ağaçkesen (s. 549); Az. T. Odunkesen: Ağaçkesen (s. 612).

ağaç kurbağası: Kurbağagillerden, boyu 3-5 santimetre olan, sırtı yaprak yeşili, ağaçlara tırmanan bir tür kurbağa (s. 38). Az. T. Ağacgurbagası: Yeşil kurbağa (s. 7).

ağaç kurdu: Ağaçları kemirerek beslenen sinek kurtçuğu (s. 38). Az. T. Ağacgurdu: Ağaç kurdu (s. 7); Az. T. Çiçekséven: Ağaç kurdu, kurtçuk (s. 154); Az. T.

Gabıggurdu: Ağaç kurdu. (s. 303); Az. T. Gabıgyéyen, Gabıgyéyenler: Kabuk böcekleri, ağaç kurdu (s. 303); Az. T. Gemigurdu: Ağaç kurdu (s. 344); Az. T. Hımırgurdu: Ağaç kurdu (s. 458); Az. T. Odunböceyi: Ağaç kurdu (s. 612).

ağaç sansarı: Sansargillerden, sırtı koyu esmer, karnı daha açık, iyi tırmanan, postu değerli bir tür memeli, zerdeva (s. 38). **zerdeva:** Ağaç sansarı (s. 2651). Az. T. Sibirsamuru: Kürk samuru, zerdava, ağaç sansarı; samur kürkü (s. 676).

ağaç serçesi: Dağ serçesi (s. 38). **dağ serçesi:** Serçegillerden, orman ve bahçelerde yaşayan sırtı kahverengi, karnı kül rengi ve beyaz olan bir tür serçe, ağaç serçesi (s. 580). TaS alaca serçe: İspinoz kuşu (s. 83). Az. T. Bilibitdan, Birebitden: Dağ ispinozu (s. 93); Az. T. Payızbülbülü: 2) İspinoz (s. 630).

ağılı böcek: Karafatma (s. 40). **karafatma:** Kın kanatlılardan, böcek, kurt ve sümüklü böceklerle beslenen, tarıma yararlı, parlak siyah renkli bir böcek, ağılı böcek (s. 1316). Az. T. Garafatma: Karafatma (s. 319).

ağustos böceği: Eş kanatlılardan, erkeği yazın karnının altındaki özel bir organdan kesik ve sürekli ses çıkaran bir böcek, orak böceği (s. 51). **cırlak:** Cırcır böceği (s. 461). **cırcır böceği:** Düz kanatlılardan, ocaklarda, fırınlarda, kırlarda yaşayan böcek, cırlak (s. 461). **çırçır:** Cırcır böceği (s. 538). TaS cırlayık, (cırtlayık, cırlayık, çırtlayık): Ağustos böceği (s. 770); TaS orak böceği, (orak kuşu): Ağustos böceği, cırcır böceği (s. 3004). Az. T. Cırcırma: (2) Cırcır böceği (s. 131); Az. T. Sisı: Cırcır böceği (s. 680); Az. T. Susarı: Cırcır böceği (s. 688); Az. T. Zencere (Far.): Cırcır böceği (s. 823). Trkm. Tsikada: Ağustos böceği (s. 636).

ahtapot: Kafadan bacaklılardan, dokunaçlı bir tür mürekkep balığı (s. 56). Az. T. Oktapod (Yun.): Ahtapot (s. 613).

ahu: Ceylan (s. 56). **ceylan:** Çift parmaklılardan, boynuzlugiller familyasından, çöllerde yaşayan, çok hızlı koşan, gözlerinin güzelliği ile tanınan, ince bacaklı, zarif, memeli hayvan (s. 458). **gazal:** Ceylan (s. 908). TaS ceren, (ceran, ceyran): Ceylan, ahu (s. 761). Az. T. Céyran: Ceylan (s. 129); Az. T. Ğezal (Ar.): Gazal (s. 358); Az. T. Gızal: Gazal, ceylan (s. 370); Az. T. İnek: (2) Dişi geyik (s. 496); Az. T. Sığır (Ar.): 3) Geyik (s. 674). Trkm. Ceren: Ceylan, geyik (s. 99); Trkm. Keyik: Ceylan (s. 407); Trkm. Maral: Dişi geyik, ceylan (s. 446).

akbaba: Akbabagillerden, başı ve boynu çıplak olan, dağlık yerde yaşayan, leşle beslenen, çok yüksekten uçarak keskin gözleriyle çok uzakları görebilen, iri ve yırtıcı

bir kuş (s. 60). TaS kerkes, (kerkez, kerkenez): Akbaba (2442). Az. T. Cemdekyeyen: Akbaba; tavşancılı; step kartalı (s. 127); Az. T. Çalağan: (2) Akbaba (s. 140); Az. T. Guzğun: Aladoğan, akbaba (s. 417); Az. T. Kéçele kerkes: Akbaba (s. 525); Az. T. Kerkes: Akbaba (s. 530); Az. T. Saggallıkerkes: Kerkenez (s. 656); Az. T. Toğlugötüren: Akbaba, kerkes (s. 739). Trkm. Çayçañnalak: Akbaba (s. 113).

akbalık: Sazangillerden, eti kılçıklı, yumurtası ile tarama yapılan bir balık 2) Akya balığı (s. 60). **akya balığı:** Uskumrugillerden, ufak pullu, 10-60 kilogram gelebilen bir balık, alabalık (s. 79). Az. T. Ağbalıg: Ak balık (s. 8); Az. T. Bölge: Ak balık (s. 108); Az. T. Külme: Akbalık (s. 549); Az. T. Mırmırı: Akbalık, yayımbalıgı (s. 579).

akbalıkçıl: Leyleksilerden bataklık, ırmak ve göl kıyılarında yaşayan, oldukça büyük, ak renkli bir tür kuş (s. 60). Veri bulunamadı.

akbaş: Yazın kutup bölgelerinde yaşayan, kışın ılık kıyılara göçen, kısa ve ince gagalı, siyah bacaklı, bir tür yabani kuş, deniz kazı (s. 60). Veri bulunamadı.

akdoğan: Kartalgillerden bir tür doğan, aksungur (s. 61). **sungur:** Doğana benzeyen, yırtıcı, avcı kuş (s. 2171). TaS ak çakır: Ak doğan (s. 70); TaS ak sunkur: Doğan cinsinden bir kuş (s. 75); TaS sungur, (sunkur, sungar, suknur): Akdoğan (s. 3577); TaS koygun: Ak doğan (s. 2683). Az. T. Şungar: Akdoğan, sungur (s. 710). Trkm. Elguş: Akdoğan, sungur (s. 199); Trkm. Şunkar: Sungur, akdoğan (s. 611).

akınkayası: Kaya balığıgiller familyasından, derin ve uzaklarda yaşayan, ince, uzun bir tür balık (s. 67). Veri bulunamadı.

akkaraman: Orta ve Doğu Anadolu'nun batı kesimlerinde yaygın olarak yetiştirilen, vücudu beyaz, ağız, burun, göz etrafı, kulak ve ayaklarında siyah lekeler bulunabilen, kaba karışık yapağılı, yerli bir tür koyun (s. 69). Az. T. Balvaz: Karaman (koyun) (s. 60); Az. T. Kerçe: Karaman (koyun) (s. 530).

akkarınca: Düz kanatlılardan, sıcak veya ılıman iklimlerde yaşayan, bitkilere çok zarar veren bir böcek cinsi, termit, divik (s. 69). Veri bulunamadı.

akkefal: Sazangillerden bir cins tatlı su balığı (s. 69). Az. T. Gümmüşçe: Ak kefal (s. 422).

akkelebek: Hemen bütün meyve ağaçları için tomurcuk düşmanı sayılan, iri ak kanatları kalın, kara damarlı bir kelebek (s. 69). Az. T. Payızsovkası: Akkelebek (s. 630).

akkuş: Atmaca (s. 69). **atmaca:** Kartalgillerden, ava alıştıırılabilen küçük bir yırtıcı kuş, akkuş (s. 187). Az. T. Atmaca: Atmaca (s. 40); Az. T. İtge: Şahin, atmaca (s. 513). Gag. T. Alaca kuş: Atmaca (s. 8); Gag. T. Kurkur kuşu: (3) Atmaca (s. 155).

aklevrek: Tatlısu levreği (s. 70). **perki:** Tatlısu levreği (s. 1914). **tatlısu levreği:** Akarsularda, göllerde yaşayan, uzunluğu 30-50 santimetre olan, sırtı yüzgeçli, beyaz etli bir balık, aklevrek (s. 2285). Trkm. Okun: Tatlı su levreği (s. 485).

akrep: Akreplerden, sıcak ve nemli yerlerde yaşayan, kıvrık ve kalkık kuyruğunda zehirli iğnesi olan bir tür böcek, kuyruklu (s. 72). TaS kuyruğuörü: Akrep (s. 2761). Az. T. Buye: Akrep (s. 115); Az. T. Çayan: Akrep (s. 145); Az. T. Çenberguyrug: Akrep (s. 147); Az. T. Dehreguyrug: Akrep (s. 183); Az. T. Eàreb (Ar.): Akrep (s. 246). Trkm. İçyan: Akrep (s. 371). Gag. T. Skorpion: Akrep (s. 219).

akya balığı: bkz. akbalık.

alabacak: Ayağında sekil olan at, eşek (s. 80). Veri bulunamadı.

alabalık: Alabalıgillerden, soğuk ve duru sularda yaşayan, eti turuncu ve lezzetli bir tatlı su balığı, ala (s. 80). Az. T. Gızılala: Alabalık (s. 371).

alacabalıkçıl: Balıkçılğiller familyasından, uzunluğu 50 santimetre, kül rengi, sazlıklarda yaşayan bir tür kuş (s. 80). Veri bulunamadı.

alageyik: Geyikgillerden, Güney Avrupa ve Kuzey Afrika'da yaşayan, yazın postunda ak benekler oluşın, erkeklerin boynuzları yere doğru kürek biçiminde genişleyen bir cins geyik, sığın (s. 82). TaS ayrıık (II), (ayrık koçu, ayrıık koyunu): Yabani geyik ve sığır (s. 335); TaS sığın, (sığın geyik, sığın geyiği): Yabanî geyik ve sığır (s. 3405). Az. T. Alaca maral: Ala geyik, sığın (s. 17).

albatros: Fırtınakuşugillerden, 1 metre uzunluğında, Atlantik Okyanusu'nda yaşayan iri bir tür kuş (s. 85). Az. T. Sarıdimdik: Albatros (kuş) (s. 661).

alıcı kuş: Avcı kuş (s. 92). **avcı kuş:** Şahin, doğın, kartal, atmaca gibi başka hayvanları yakalamakta usta olan kuş, alıcı kuş (s. 191). TaS alıcı, (alıcı kuş): Avını kaçırmayan, avcı (s. 101); Trkm. Av Guşı: Avcı kuş, doğın, şahin (s. 37).

alpaka: Çift parmaklılar takımının deveğiller sınıfından, Güney Amerika'da yaşayan, uzun tüylü, memeli bir hayvan (s. 104). Veri bulunamadı.

altın böcek: Böcekler sınıfının kınkanatlılar takımından, yeşil kırmızı renkleri olan, eklem bacaklı bir tür böcek, gül böceği (s. 107). Veri bulunamadı.

altın yağmurcun: Yağmur kuşu (s. 108). **yağmur kuşu:** Yağmur kuşugillerden, bataklık ve su kenarlarında yaşayan, kısa boyunlu, kabarık ve kısa gagalı, ayakları üç parmaklı, küçük bir kuş, altın yağmurcun (s. 2503). Az. T. Süzer: Yağmur kuşu (s. 693); Az. T. Yağışguşu: Yağmur kuşu (s. 784).

altıparmak: Bir tür iri palamut balığı (s. 108). Veri bulunamadı.

amber balığı: Balinagillerden, boyu 25 metreye kadar çıkabilen, başı büyük, dişli, çok yırtıcı bir balık, amber balığı (s. 112). Veri bulunamadı.

Amerika tavşanı: Kemiricilerden, arka ayakları çok uzun, memeli, küçük bir kürk hayvanı (s. 114). Veri bulunamadı.

ana arı: Arı beyi (s. 118). **arı beyi:** Her kovanda bir tane bulunan, üreme yeteneği olan arı, ana arı, ana kraliçe (s. 149). Az. T. İmir: Ana arı, arı beyi (s. 494). Gag. T. Arı beyi: Ana arı (s. 34); Gag. T. Matka: Ana arı (s. 174).

anakonda: Boğagillerden, tropikal Güney Amerika'da yaşayan, 8-10 metre uzunluğunda, avını sararak ve sıkarak öldüren bir tür yılan (s. 120). Veri bulunamadı.

angora tavşanı: Ankara tavşanı (s. 125). Veri bulunamadı.

Ankara keçisi: Tiftik keçisi (s. 127). Veri bulunamadı.

Ankara kedisi: Ankara yöresinde yetişen, uzun tüylü, kedi ırkı (s. 127). Veri bulunamadı.

Ankara tavşanı: Parlak, ince, ipeksi, uzun, beyaz renkli tüylü, özel olarak üretilen bir tür tavşan, angora tavşanı (s. 127). Veri bulunamadı.

anofel: Sıtma mikrobunu aşıl原因 bir tür sivrisinek (s. 132). Veri bulunamadı.

antenli balık: Göğüs yüzgeçleri saplı, iskeleti kemikleşmiş, sırt yüzgeçleri uzamış, kemikli bir tür balık (s. 133). Veri bulunamadı.

antilop: Antiloplardan sıcak ülkelerde yaşayan, çok hızlı koşan, boynuzlu bir hayvan (s. 134). Veri bulunamadı.

ardıç kuşu: Karatavukgillerden, Avrupa ve Asya ormanlarında yaşayan, sırtı kahverengi, alını ak, kuyruğu kara, bir tür kuş (s. 147). Az. T. Ardıçguşu: Ardıçkuşu (s. 30).

argali: Yaban koyunu (s. 148). **yaban koyunu:** Boynuzlugillerden, Kuzeydoğu Asya, Avrupa ve Anadolu'da yaşayan, büyük boynuzları olan bir tür koyun, argali, muflon (s. 2497). Az. T. Arğalı, Arhar: (1) Yaban koçu (s. 31); Az. T. Arhalı: Yaban koçu (s. 31). Trkm. Dağ goçı: Yaban koyunu (s. 276).

arı beyi: bkz. ana arı.

arı biti: Kör, kanatsız, kızılca renkli küçük sinek (s. 149). Veri bulunamadı.

arı kuşu: Arı kuşugillerden, Güney Avrupa, Kuzey Afrika, Orta Asya'da az ağaçlıklı, açık yerlerde yaşayan, sırtı sarı, karnı mavimsi yeşil bir kuş (s. 149). TaS şakrak: Arıkuşu (s. 3646). Az. T. Arıgapan: Arı kuşu (s. 32); Az. T. Arıguşu: Arı kuşu (s. 32); Az. T. Arıudan: Arıkuşu (s. 32); Az. T. Gızdarguşu, Gızlarguşu: (1) Arı kuşu (s. 370); Az. T. Gızguşu: 1) Arı kuşu (s. 370); Az. T. Şagrag: Şakrak kuşu (s. 695).

arpacı kumrusu: Bir tür yerli tahtalı güvercin (s. 156). Veri bulunamadı.

arpa güvesi: Tahıllara dadanan bir tür güve (s. 156). **tırtır:** Zar kanatlılardan, uzun gövdeli, uzun duyargalı, kurtçuk evresini tarım bitkilerine zarar veren böcekler üzerinde geçiren bir tür böcek (s. 2354). TaS tahıl biti: Hububata musallat olan ve bambul denilen böcek (s. 3701). Az. T. Ağackepeneği: Ağaçkesen (böcek) (s. 7); Az. T. Anbargüvesi: Buğday biti (s. 26); Az. T. Bağacı: Ekin biti, buğday biti (s. 54); Az. T. Bığlıca: Tahıl bitkisi (s. 90); Az. T. Bitkibiti: Haşerat, bit, bitki bitleri. (s. 100); Az. T. Bitkizerervéricileri: Bitki bitleri (s. 100); Az. T. Boğdabiti: Buğday biti (s. 102); Az. T. Buğdabiti: Buğday biti (s. 111); Az. T. Buğdakepeneyi: Buğday güvesi (s. 111); Az. T. Cincilim: 2) Buğday biti (s. 134); Az. T. Kümöyül, Kümcek: Ağaçkesen (s. 549); Az. T. Odunkesen: Ağaçkesen (s. 612); Az. T. Pahlagurdu: Tahıl güvesi (s. 625); Az. T. Tahılbiti, Buğdabiti: Buğday biti (s. 714); Az. T. Tahılböceyi: Tahıl böceği (s. 714); Az. T. Tahılğıran: Buğday güvesi (s. 714); Az. T. Tahılğurdu: Tahıl böceği, buğday biti (s. 714). Gag. T. Kurt: Haşerat kurdu (s. 156).

arслан: Aslan (s. 157). **arслан:** Kedigillerden, Afrika'da ve Asya'da yaşayan, erkekleri yeşil, yırtıcı, uzunluğu 160, kuyruğu 70 santimetre ve ucu püsküllü, çok koyu sarı renkli güçlü bir tür memeli, arslan (s. 168). TaS sırtkan yırtıcı: Kükremiş, yırtıcı hayvan, kağan arslan (s. 3461). Az. T. Aslan: Aslan (s. 36); Az. T. Eslan: Aslan (s. 274); Az. T. Eslen (Ar.): Aslan (s. 274); Az. T. Şér (Far.): Aslan (s. 701);

Az. T. Şir (Far.): Arslan (s. 705). Trkm. Arslan: Arslan (s. 33); Trkm. Şir: Arslan (s. 607). Gag. T. Arslan: Arslan (s. 17).

arслан: bkz. arslan.

asma biti: Eş kanatlılardan, asmalara zarar veren, sarımsı renkte bir böcek, filoksera (s. 169). **filoksera:** Asma biti (s. 877). Az. T. Méynergurdu: Asma biti (s. 577).

Asya koyunu: Bozkır koyunu (s. 171). Veri bulunamadı.

at: Atgillerden binme, yük çekme, taşıma vb hizmetlerde kullanılan, tek tırnaklı hayvan, beygir, düldül (s. 178). **beygir:** 1) At TAR ulak, (ulağ): At (s. 3933). **düldül:** At (s. 734). TAR ulak, (ulağ): At (s. 3933). Az. T. Enek, Eneh: At, beygir (s. 266); Az. T. Yabı: Beygir (s. 783). Trkm. At: At (s. 36); Trkm. Gıyal: At (s. 259); Trkm. Yabı: At (s. 668); Trkm. Yüvrük: At (s. 713). Gag. T. At: At (s. 18); Gag. T. Beegir: Beygir, at (s. 32); Gag. T. Beygir: At (s. 34); Gag. T. Biigir: Beygir (s. 35).

atbalığı: Su aygırı (s. 181). Veri bulunamadı.

aterina: Gümüş balığı (s. 181). Veri bulunamadı.

ateş balığı: Sardalya (s. 182). **sardalya:** Hamsigillerden, konservesi ve tuzlaması yapılan, gümüş renginde, pullu ve 10-15 santimetre boyunda, küçük bir balık, ateş balığı (s. 2034). Az. T. Sardina (İtal.): Sardalye, ateş balığı (s. 661).

ateş böceği: Kın kanatlılardan, karanlıkta ışıldama özelliği olan böcek yıldız böceği, yıldız kurdu (s. 182). **yıldız böceği:** Ateş böceği (s. 2592). TaS yıldız kurdu: Yıldız böceği, ateş böceği (s. 4581). Az. T. Ateşböceyi: Ateşböceği (s. 39); Az. T. Ateşgurdu: Ateşböceği (s. 39); Az. T. Gaçağanlar: Ateş böcekleri (s. 305); Az. T. Géceçırağı: Ateşböceği (s. 337); Az. T. İşildaböcek: Ateş böceği (s. 511); Az. T. İşıldağuş: Ateş böceği (s. 511); Az. T. İşıldayanböcek: Ateşböceği (s. 511); Az. T. İşıldouz: Ateşböceği (s. 511); Az. T. Ulduzböceyi: Ateşböceği (s. 754); Az. T. Yarpızcücüsü: Ateşböceği (s. 795). Gag. T. Ateş böcee (böceği): Ateş böceği (s. 40).

atlama beygiri: Yüksekliği değişik ölçülere ayarlanılabilen ve atlamalar için kullanılan beden eğitimi aracı, beygir (s. 186). Veri bulunamadı.

atlı karınca: İri bir tür karınca (s. 187). Veri bulunamadı.

atmaca: bkz. akkuş.

at sineği: Çift kanatlılardan, uzunluğu 8 milimetre kadar olan, kanatları büyük ve küt, at, sığır ve domuzların bacak ve kuyruk aralarında yaşayan, eklem bacaklı bir tür sinek (s. 189). **büve:** Genellikle sığırlara saldıran, onların kanını emen, vızıltılarıyla tedirginlik yaratan sokucu sinek, büğelek, dızdız (s. 426). **sığır sineği:** Yumurtalarını sığırın teni altına bırakan sinek, eğrice (s. 2090). TaS büğelek, (Büvelek): Sığır sineği, eğrice (s. 735); TaS eğrice: Büvelek denilen sinek (s. 1402); TaS güveğen: Büvelek (s. 1884); TaS it yavsası: İt sineği, at sineği (s. 2129); TaS köyeğen: Eşek sineği, büvelek, eğrice (s. 2707); TaS üyez, (üvez): Sivrisinek, at sineği, eşek sineği, tatarcık, büvelek (s. 4127). Az. T. Atçibini, Atmilçeyi: Büve, sığır sineği, büvelek, at sineği (s. 39); Az. T. Atmilçeyi, Atçibini: At sineği, sığır sineği (s. 41); Az. T. Böeleh, Büeleh: Büve, büvelek (s. 108); Az. T. Böğelek: Büvelek (s. 108); Az. T. Böyelek: Büve, büvelek (s. 108); Az. T. Büeleh: Büve, büvelek (s. 116) Az. T. Büve: Böğ (s. 119); Az. T. Gigovun, Gigoun, gügcin, gügöün: At sineği (s. 373); Az. T. Hekbeçe: Üvez, böcek (s. 442); Az. T. İtarısı: At sineği (s. 513); Az. T. İtmilçeyi: At sineği (s. 515); Az. T. Kodef: Atsineği (s. 537); Az. T. Mozalan: At sineği (s. 585); Az. T. Torpagarısı: Büve, büvelek (s. 742). Trkm. Bökelek: Atsineği, üvez (s. 82). Gag. T. Büürek: At sineği (Büürek sinee) (s. 45); Gag. T. Köör sinek: At sineği (s. 165); Gag. T. Köör sinek: At sineği, sivri sinek (s. 218).

avcı kuş: bkz. alıcı kuş.

avcı kuşu: Ava alıştıırılan ve avcılara yardım eden kuş (s. 191). Veri bulunamadı.

av köpeği: Tazı, kopoy, zağar vb ava yardımcılık etmeye alıştıırılmış köpek (s. 191).

tazı: Genellikle tavşan avında kullanılan, uzun bacaklı, çekik karınlı, çok çevik bir tür köpek (s. 2292). TaS arayıcı it: Av köpeği (s. 185). Az. T. Alabaş: Av köpeği (s. 17); Az. T. Merez: Tazı (altı aylık) (s. 573); Az. T. Oviti (tulası): Av köpeği (s. 617). Trkm. Tazı: Tazı (s. 621). Gag. T. Kopoy: Avcı köpeği (s. 162); Gag. T. Tazı: Tazı (s. 240).

av kuşu: Avlanması yasaklanmayan ve eti için avlanan kuş (s. 191). Veri bulunamadı.

ay balığı: Ay balığıgillerden, Akdeniz’de yaşayan yaklaşık 3 metre boyunda, görünüşü balık başına benzeyen, kuyruk yüzgeci hilal biçiminde olan bir tür balık, kamer balığı (s. 201). Az. T. Aybalığ: Ay balığı (s. 46).

aygır: Damızlık, erkek at (s. 203). TaS aygur, (aykur): Aygır (s. 317). Gag. T. Aygır: Haygır (s. 22); Gag. T. Haygır: Aygır (116).

ayı: Memelilerin etobur takımından, beş parmaklı, tabanlarına basarak yürüyen, yurdumuzda boz türü bulunan, iri gövdeli hayvan, kocaoğlan (s. 203). Az. T. Azıh: Ayı (Eski Türkçe) (s. 50); Az. T. Hozaki, Hozeki, Hozu: Ayı (s. 471). Trkm. Ayı: Ayı (s. 39); Trkm. Hırs (esk): Ayı (s. 347); Trkm. Yedigen: Ayı (s. 686). Gag. T. Ayı: Ayı (s. 22).

ayı balığı: Fok (s. 203). **fok:** Etçiller takımının fokgiller familyasından, 1-2 metre boyunda, postu değerli, memeli deniz hayvanı, ayı balığı (s. 885). TaS deniz sıçırığı: Aslı deniz aygırı veya deniz ayısı olması ihtimali bulunan bir efsane hayvanı (s. 1082). Az. T. Ayıbalığı: Fok, ayı balığı (s. 47); Az. T. Denizpişiyi: Denizayısı (s. 189); Az. T. Suiti: Fok, ayı balığı (s. 688); Az. T. Supişiyi: Deniz ayısı (s. 688). Gag. T. Ayı balığı: Ayı balığı (fok balığı) (s. 22); Gag. T. Deniz koyunu: Ayı balığı, fok (s. 72); Gag. T. Foka: Fokbalığı (s. 98).

aynalı sazan: Üzerinde az sayıda büyük pullar bulunan bir tür sazan (s. 207). Veri bulunamadı.

azmankaya: Kaya balığı'nın bir türü (s. 217). Veri bulunamadı.

baba hindi: İri ve iyi beslenmiş erkek hindi (s. 220). Az. T. Hindhoruzu: Erkek hindi, horoz hindi (s. 463).

babaköş: Ayaksız olduğu için yılan sanılan, solucanla beslenen bir tür kertenkele (s. 220). Veri bulunamadı.

badı (hlk.): Ördek (s. 224). **ördek:** Perde ayaklılardan, evcil ve yabani türleri bulunan su kuşu, badı, badik (s. 1856). **lazımlık:** Ördek (s. 1579). Az. T. Bili: Ördek (s. 93); Az. T. Ördek: Ördek (s. 621). Trkm. Ördek: Ördek (s. 506). Gag. T. Ördek: Ördek (s. 189); Gag. T. Ratsa: Ördek (s. 201).

bağa: Kaplumbağa (s. 225). **kaplumbağa:** Kaplumbağalardan, çok sert ve kemiksi bir kabuk içinde yaşayan, ağır ağır yürüyen, dört ayaklı, sürüngen hayvan (s. 1310). TaS kaplubağa, (kaplıbağa): Kaplumbağa (s. 2248). Az. T. Bağa: Kaplumbağa (s. 54); Az. T. Çanaglıbağa: Kaplumbağa (s. 142); Az. T. Tısbağa: Kaplumbağa, tosbağa (s. 736). Trkm. Pışbağa: Kaplumbağa (s. 529). Gag. T. Bua-kaplun: Kaplunbağa (s. 41); Gag. T. Kaplunbua: Kaplumbağa (s. 134).

bağırsak kurdu: Omurgalıların ve özellikle insanların bağırsağında yaşayan asalak solucan (s. 228). **bağırsak solucanı:** Ortalama 25 santimetre boyunda, insanların, özellikle çocukların bağırsaklarında asalak olarak yaşayan yuvarlak solucan, askarit (s. 228). Az. T. Bağırsaggurdu: Bağırsak solucanı (s. 55).

bağırsak solucanı: bkz. bağırsak kurdu.

bağkesen: Makaslı böcek (s. 229). **makaslı böcek:** Kın kanatlılarından, başı ve makasları iri bir böcek, bağkesen, yereşegi (s. 1611). Az. T. Gayçikesen: Makaslı böcek, bağkesen (s. 322); Az. T. Tenekgurdu: Bağkesen (s. 728).

baklan: Anguda benzeyen kırmızı renkte bir tür yaban kazı (s. 240). Veri bulunamadı.

bal arısı: Zar kanatlılardan, bal yapan bir tür eklem bacaklı (s. 242). TaS milez: Bal arısı (s. 2809). Az. T. Arıçibini: Bal arısı (s. 32); Az. T. Balçibini: Bal arısı (s. 58); Az. T. İşçi arı: Bal arısı (s. 509). Trkm. Bal Arısı: Bal arısı (s. 32).

baldırsokan: Çift kanatlıların sinekgiller familyasından, kara sineğe çok benzeyen, kan emen, hastalık bulaştırıcı, hayvan sağlığı yönünden zararlı bir sinek (s. 243). Veri bulunamadı.

balıkçıl: 1) Uzun bacaklılardan, boynu ve gagası uzun su kıyılarında yaşayan, balık yiyerek beslene büyük bir kuş 2) Balıkla beslenen balık yiyen (s. 244). TaS oğar: Balıkçıl (s. 2938). Trkm. Hokgar: Balıkçıl kuşu (s. 350).

balıkçın: Perde ayaklılardan, uzunca gagalı, uzun ve çatal kuyruklu deniz kıyılarında yaşayan bir kuş cinsi, deniz kırlangıcı (s. 244). **deniz kırlangıcı:** Balıkçın (s. 629). TaS balıkçır, (balıkçıl, balıkçın): Balıkçıl (s. 390). Az. T. Denizgaranguşu: Balıkçın (s. 189); Az. T. Sugaranguşu: Deniz kırlangıcı (s. 688).

balık kartalı: Kartallardan su kıyılarında yaşayan, balıkla beslenen, beyaz kahverengi yırtıcı kuş, deniz tavşancılı (s. 245). **deniz tavşancılı:** Balık kartalı (s. 630). Az. T. Çaygartalı: Balık kartalı (s. 145); Az. T. Suléyleyi: Balık kartalı (s. 688).

balina: Balinalardan yaklaşık uzunluğu 20 metre, ağırlığı 200 ton olan, memeli hayvan, kadirga balığı, falyanos (s. 245). **falyanos:** Bir tür iri yunus (s. 849). Az. T. Balina: Balina (s. 59). Trkm. Läheñ: Balina (s. 435). Gag. T. Balena: Balina (s. 28).

bal kelebeği: Bal kovanlarına çok zarar veren bir böcek (s. 246). Az. T. Haramı (Ar.): Bal kelebeği (s. 433); Az. T. Mumgüvesi: Bal kelebeği, petek güvesi (s. 586).

balon balığı: Güneydoğu Asya'nın sıcak denizlerinde yaşayan fazla ışıkla karşılaşınca gözünün saydam tabakasının kenarlarında yer alan boya hücreleri sarı renkli bir boya yaparak gelen ışığın şiddetini azaltan perde oluşturan bir tür balık (s. 247). Veri bulunamadı.

bambul: Kurtçuk evresinde ekinlerin kökünü, engin evrede başakları kemiren, kahverengi kın kanatlı böcek (s. 249). **kuduz böceği:** Kın kanatlılardan, hekimlikte yakı yakmak için kullanılan, 2 santimetre uzunluğunda, parlak yeşil renkli bir böcek, kunduz böceği (s. 1517). **kunduz böceği:** Kuduz böceği (s. 1527). TaS agu kurdu: Panbul kurdu, kuduz böceği (s. 59); TaS bambul kurdu, (bamil kurdu, panbul kurdu): Kuduz böceği (s. 397); TaS bambul kurdu, (bamil kurdu, panbul kurdu): Kuduz böceği (s. 397); TaS kuduz kurdu: Bambul kurdu (s. 2710).

barbunya: Barbunyağillerden, kırmızı pullu, beyaz etli, kemikli bir balık, barbun (s. 253). Veri bulunamadı.

bardo: Aygır ile dişi eşek çiftleşmesinden üretilen hayvan (s. 254). Veri bulunamadı.

bargam: Levreğe benzer bir balık (s. 254). Veri bulunamadı.

barsam: Yüzgeçleri dikenli ve zehirli bir tür çarpan balığı (s. 256). Veri bulunamadı.

baştankara: Ötücü kuşlar takımının baştankaragiller familyasından, Kuzey Afrika, Avrupa ve Asya'da yaşayan, böcek yiyerek tarıma yararlı olan, oldukça kısa, güçlü ve sivri gagalı, çeşitli renklerde olabilen bir tür kuş (s. 279). Veri bulunamadı.

batakçıl: Bataklıkları seven, bataklıklarda yaşayan hayvan (s. 281). Veri bulunamadı.

bataklık ardıcı: Bataklık ve sık bitki örtülü yerlerde yaşayan küçük ve ötücü kuş (s. 281). Veri bulunamadı.

bataklık baykuşu: Baykuşgiller familyasından, sırt tüyleri pas rengi olan, bataklıklarda yaşayan bir tür kuş, ishak kuşu, hak kuşu (s. 281). **hak kuşu:** Bataklık baykuşu (s. 1029). **ishak kuşu:** Bataklık baykuşu (s. 1206). Az. T. İsa(g) - Musa(g): Bataklık baykuşu, ishak kuşu (s. 503).

bataklık çulluğu: Çullukgillerden, olan bataklıklarda yaşayan, rengi kahverengiye çalan siyah, 30 santimetre uzunluğunda bir tür çulluk, su çulluğu (s. 282). **su çulluğu:** Bataklık çulluğu (s. 2167). Az. T. Sucüllütü: Su çulluğu, bekas (s. 687).

bataklık kırlangıcı: Kısa gagalı, uzun kanatlı, uçarken deniz kırlangıcını andıran bir tür kuş (s. 282). Veri bulunamadı.

bavlı: Ava alıştırılmış hayvan (s. 284). TaS bavlı: Av tutmağa alışmış, alıştırılmış (s. 458).

bayır kuşu: Çalı bülbülü (s. 287). **çalı bülbülü:** Serçegillerden, güzel öten, küçük bir kuş, ötleğen, bayır kuşu (s. 486). **çalı kuşu:** Serçegillerden, başı koyu kırmızı, gövdesine doğru rengi açılan çalılık yerleri seven ötücü bir kuş (s. 486). TaS böğürtlen kuşu: Bokluca bülbül (s. 664); TaS çırtıboğa: Ötleğen kuşu (s. 908); TaS diken serçesi: Çalı kuşu, çalı bülbülü, bokluca bülbül, çinkit kuşu (s. 1143). Az. T. Bitdiyan, Bitdiyen: Ötleğen, çalı bülbülü (s. 100); Az. T. Bitleyen: Ötleğen, çalı bülbülü (s. 100); Az. T. Çalığışu: Çalıkuşu (s. 141); Az. T. Gamışguşu: Sazlık yelvesi, (emberiza schoeniclus), çalı bülbülü (s. 311). Trkm. Cıkcıki: Çalı bülbülü (s. 102); Trkm. Cokcokı: Yelve (s. 102).

baykuş: Başında, kulak yerinde iki sorgucu bulunan, yırtıcı gece kuşlarının genel adı (s. 287). **kukumav:** Kukumav kuşu (s. 1517). **kukumav kuşu:** Baykuşgillerden, Avrupa, Asya ve Kuzey Afrika'da yaşayan, kahverengi tüylerinin üzerinde beyaz benekleri olan, başını 180 derece çevirebilen bir tür baykuş, kukumav (s. 1517). TaS er kuşu: Baykuş, puğu, üğü. (s. 1503); TaS üğü, (üğü): Baykuş cinsinden olan puhu kuşunun bir çeşidi. (s. 4059); TaS yapalak: Baykuş (s. 4294). Az. T. Baygu: Baykuş (s. 74); Az. T. Bayguş: Baykuş (s. 74); Az. T. Géceguşu: Gece kuşu (s. 337); Az. T. Gungreh: Baykuş (s. 409); Az. T. Koryapalag: Baykuş (s. 541). Trkm. Bayguş: Baykuş (s. 54). Gag. T. Gece kuşu: Baykuş (s. 100); Gag. T. Kukumeuka: Baykuş (s. 154).

baysungur: Şahin cinsinden yırtıcı bir kuş (s. 289). Veri bulunamadı.

becet: Serçegillerden, küçük bir kuş (s. 291). Veri bulunamadı.

Beç tavuğu: Tavukgillerden, başı küçük ve çıplak, tüyü mavimtırak kül renginde, tavuk büyüklüğünde, evcil bir hayvan (s. 291). Veri bulunamadı.

bekas: Çulluk (s. 295). **çulluk:** Çullukgillerden, Avrupa Asya ve Kuzey Afrika'da yaşayan, tüyleri kahverengi ve kül rengi, göçebe, eti için avlanan, uzun gagalı, göçmen bir kuş, bekas (s. 571). Az. T. Bizdimdik: Bekas, çulluk (s. 101); Az. T. Hırda cüllüt: Bekas, çulluk (s. 459); Az. T. Méşecüllütü: Çulluk (s. 575); Trkm. Ebek: Çulluk (s. 192). Gag. T. Çulluk: Çulluk kuşu (s. 65).

benekli köpek balığı: Kara benekli, küçük boyda bir cins köpek balığı (s. 307). Veri bulunamadı.

berber balığı: Hanigillerden, kuyruğunun çatalı çok uzun olan, Akdeniz’de yaşayan, eti yenilen bir balık (s. 311). Veri bulunamadı.

beyzsinek: Özellikle pamukların üzerinde üreyerek bitkinin öz suyunu emen ve kurummasına sebep olan bir tür sinek (s. 322). Veri bulunamadı.

beygir: 1) At bkz. at.

beygir: 2) Sadece yük taşımakta veya araba çekmekte kullanılan at (s. 322). **kölük:** İş ve yük hayvanı (s. 1498). TaS davar, (tavar): Binek hayvanı (s. 1025); TaS gölük: Eşek, beygir gibi yük hayvanı (s. 1740); TaS mal: Çift ve yük hayvanları (s. 2793); TaS yüklet: Yük hayvanı (s. 4754). Az. T. Dartiävvesi: Yük hayvanı, beygir (s. 175); Az. T. İş héyvanı: İş hayvanı (s. 510). Gag. T. Lom: Bir at türü (s. 169); Gag. T. Lom beegir: Yük atı (s. 169).

bıldırçın: Tavukgillerden, boz renkli, benekli, yurdumuzda en çok sonbaharda eti için avlanan, etinden ve yumurtasından yararlanan gömen kuş (s. 328). TaS yalva: Bıldırçın (s. 4259). Az. T. Bıldırçın: Bıldırçın (s. 90); Az. T. Bıldırçın: Bıldırçın (s. 93). Trkm. Bedene: Bıldırçın (s. 56).

bıyıklı balık: Sazangillerden, büyüklerinin boyu 2 metreyi bulan, eti sevilen bir balık (s. 330). Veri bulunamadı.

binek atı: Sadece binmek, gezmek veya binicilik sporu için yetiştirilen at (s. 346). Az. T. Minik atı: Binek atı (s. 581).

boa: Boa yılanı (s. 368). **boa yılanı:** Boagillerden, yalnız Güney Amerika’da yaşayan, zehirsiz, çok iri, güçlü bir yılan, boa (s. 368). Az. T. Ef i (Ar.): Boa (s. 245); Az. T. Sürgec: Boa yılanı (s. 692).

boa yılanı: bkz. boa.

boğa: Damızlık erkek sığır (s. 370). Az. T. Cütöküzü: Boğa, tosun (s. 138); Az. T. Hör: Boğa (s. 472); Az. T. Kele: Boğa, tosun (s. 527); Az. T. Sığır (Ar.): 1) Öküz, boğa (s. 674). Trkm. Buga: Boğa (s. 85); Trkm. Öküz: Öküz, boğa (s. 502). Gag. T. Bua: Buga (s.41); Gag. T. Buga: 1) Boğa (s. 41); Gag. T. Buva: Buga (s. 44).

bok böceği: Kın kanatlılardan, genellikle otçul memeli hayvanların gübrelerinde yaşayan ve bokla beslenen böcek, pislik böceği (s. 374). **domuzlan:** Kın kanatlılardan bir böcek (s. 703). **gübre böceği:** Kın kanatlılardan gübre ile beslenen bir böcek cinsi (s. 993). **osurgan böceği:** Kendisini çıkardığı pis bir koku ile savunan bir böcek (s. 1820). **pislik böceği:** Bok böceği (s. 1928). TaS bunbur: Domuzlan böceği, bok böceği (s. 695); TaS doñuzlan kurdu, (doñuzlan böceği, toñuzlan böceği, tomuzlan boceğ, toñuzlan kurdu): Bok böceği (s. 1218); TaS karaböce: Domuzlan (s. 2254). Az. T. Garaböcek: Domuzlan (s. 318); Az. T. Garagurd: Domuzlan (s. 320); Az. T. Garamöceh, Garamöcüh: Bok böceği, gübre böceği (s. 321); Az. T. Péyimböceyi, Péyingurdu: Bokböceği (s. 634); Az. T. Pıspısa, Pıspısı, Pıspısta: Bokböceği, gübreböceği (s. 635). Gag. T. Bok böcee (s. 38); Gag. T. Kıskıç: Gübre böceği (s. 148); Gag. T. Malak: Gübre böceği (s. 171).

borazan kuşu: Güney Amerika'da yaşayan, mavi ve yeşil metalik yansımali bir kuş, agami (s. 378). Veri bulunamadı.

boynueğri: Asmaların yeni sürgünlerini yiyen veya kemiren bağ zararlısı (s. 389). Veri bulunamadı.

bozayı: Ayıgillerden, Avrupa ve Kuzey Asya'da sık ormanlarda yaşayan, uzunluğu yaklaşık olarak 2,5 metre kuyruğu 8 santimetre olan tüyleri esmer kahverengi bir tür ayı (s. 392). Veri bulunamadı.

bozbakkal: Karatavukgillerden, boz renkli ardıç kuşu (s. 392). Veri bulunamadı.

bozdoğan: Bir doğan türü (s. 392). Az. T. Belibağlı: Bozdoğan (s. 81); Az. T. Kerkincek: Bozdoğan (kuş) şahin (s. 530); Az. T. Gırğı: 2) Boz doğan (s. 364). Trkm. Gırğı: Bozdoğan (s. 262).

bozkır kedisi: Genellikle bozkırlarda yaşayan yabani kedi (s. 393). Veri bulunamadı.

bozkır koyunu: Çift parmaklıklar takımının boynuzlugiller familyasından, Tibet'ten Asya'ya yayılmış bir tür memeli, Asya koyunu (s. 393). Veri bulunamadı.

bozkır tavuğu: Bağırtlak.(s. 393). TaS bağırtlak, (bağırtlak kuşu, boğurtlak): Yabani ördek, kıl kuyruk kuşu (s. 371); TaS bağırı kara: Bağırtlak kuşu, kılkuyruk (s. 376). Az. T. Bağırgara: Bağırkara (kuş) (s. 55); Az. T. Fitleyencüre: Bağırtlak (s. 297).

bozördek: Tatlı sularda bulunan bir tür ördek (s. 393). Veri bulunamadı.

bozyürük: Üstü hafif benekli, başı küçük, kuyruğu kalın ve kısa, zehirsiz ve zararsız bir yılan (s. 395). Veri bulunamadı.

böcek: 1) Eklem bacaklıların, altı bacaklı, çoğu kanatlı ve vücutları baş, göğüs ve karın olarak eklemlerden oluşmuş hayvan sınıfı, haşere 2) Istakoz benzer, uzunluğu 30-40 santimetre kadar olan, sarı renkli, kısa kıskaçlı, yenilen bir deniz hayvanı 3) Kelebek kurt ve tırtılın dışında kalan küçük hayvancıklar (s. 395). **böcü:** 2) Böcek (s. 396). **haşere:** Böcek (s. 1056). TaS böce: Böcek (s. 662); TaS böcük: Böcek (s. 663). Az. T. Ballica: Haşere (s. 59); Az. T. Başmağcı: Böcek (s. 71); Az. T. Cücü: Böcek, haşere (s. 137); Az. T. Heşerat (Ar.): Haşere (s. 451); Az. T. Siseg: Haşere (s. 680). Trkm. Mör-Möcek: Haşarat (s. 463). Gag. T. Böcek: Haşarat (s. 40).

böcekçil: Böcek yiyen, böcekle beslenen hayvan (s. 395). Az. T. Cücüyéyen: Böcekçil, böcekyiyen, böcekkapan (s. 137); Az. T. Heşeratyéyen: Böcekçil (s. 451).

böcü: 1) Kurt (s. 396). **kurtçuk:** Bazı hayvanların, özellikle böceklerin yumurtadan çıktıktan sonra, krizalit veya ergin karakterlerini kazanmadan önceki evresi, süf, larva (s. 1535). **larva:** Kurtçuk (s. 1576). Az. T. Didavan: Lârva, kurtçuk, süf (s. 202); Az. T. Gurdug: Kurtçuk (s. 411); Az. T. Puf: Kurtçuk, lârva (s. 642). Gag. T. Canavar: Canavar, kurt (s. 46); Gag. T. Lupu: Canavar, kurt (s. 169).

böcü: 2) böcek bkz. böcek.

böğ: Eklem bacaklılardan, soluk sarı renkli, zehirli bir örümcek türü (s. 396). TaS bö, (böy): Zehirli örümcek (s. 662). Az. T. Yalançieàrebler: Zehirli örümcekler (s. 787). Trkm. Möy: Zehirli bir böcek, zehirli örümcek (s. 464).

bukağılı: Bilekleri beyaz olan hayvan (s. 406). Gag. T. Bukaa: Bukağı (s. 41).

bukalemun: Bukalemungillerden, 20-30 santimetre boyunda, renk değıştirmesiyle ünlü bir tür sürüngen, kaya kaleri (s. 406). **kaya kaleri:** Bukalemun (s. 1361). Az. T. Buàelemun (Ar.): Bukalemun (s. 110); Az. T. Daşkelez: Kaya kaleri (s. 176); Az. T. Devecik: 1) Bukalemun (s. 196). Trkm. Hamaleon: Bukalemun (s. 331).

buldok: Köpekgillerden, burnu basık, alt çenesi üsttekinden uzun, iri ve güçlü bir tür köpek (s. 409). Az. T. Buldag, Bulldog (İng.): Buldok (s. 112).

bülbül: Karatavukgillerden, sesinin güzelliğı ile tanınmış olan ötücü kuş (s. 423). Az. T. Bülbül: Bülbül (s. 117); Az. T. Endelib (Ar.): Bülbül, andelip (s. 266); Az. T. Ohuyan guş: Ötücü kuş (s. 613). Trkm. Bilbil: Bülbül (s. 67); Trkm. Sayrak Guşlar:

Ötücü kuş (s. 313). Gag. T. Bülbül: Bülbül (s. 44); Gag. T. Çalar kuş: Öten kuş (s. 50); Gag. T. Çalar (çalgıcı) kuş: Ötücü kuş (s. 157).

büve: bkz at sineği.

camız: Manda (s. 436). **manda:** Geviş getirenlerden derisinin rengi siyaha yakın, uzun seyrek kıllı bir hayvan, su sığırı, camız, kömüş (s. 1619). TaS dombay, (tonbay): Manda (s. 1210); TaS kömüş: Manda (s. 2692); TaS susığırı: Camus, manda (s. 3591). Az. T. Camış, Comuş: Camız (s. 121); Az. T. Gomuş: Kömüş, camız, manda (s. 382). Trkm. Gävmiş: Manda (s. 244). Gag. T. Manda: Manda (s. 172).

canavar: Köpek balığı (s. 440). **köpekbaliğı:** Köpek balıklarından, gövdesi mekik biçiminde, burun kısmı sivri, solungaç yarıkları boynun iki yanında bulunan, kıkırdaklı, yırtıcı balıkların genel adı (s. 1499). Az. T. İtbaliğı: Köpek balığı (s. 513). Gag. T. Akula: Köpek balığı (s. 8).

cennet balığı: Cennet balığıgilleden, mavi yeşil zemin üzerine bakır rengi çizgili tropikal balık (s.453). Veri bulunamadı.

cennet kuşu: Cennet kuşugillerden, tüyleri güzel renkli bir kuş (s. 453). Veri bulunamadı.

ceylan: bkz. ahu.

cırboğa: Bir tür çöl sıçanı (s. 460). Veri bulunamadı.

cırcır böceğı: bkz. ağustos böceğı.

cırlak: bkz. ağustos böceğı.

cırlayık: 1) Örümcek kuşugillerden, ormanlık çalılık yerlerde yaşayan, güzel öten bir kuş (s. 461). Veri bulunamadı.

cız sineğı: Bir tür bügelek (s. 463). Veri bulunamadı.

civciv: Kümes hayvanlarının yumurtadan yeni çıkmış yavrusu (s. 470). TaS cücük: Cıvciv, kuş yavrusu (s. 780); TaS cüje: Cıvciv, yavru (s. 780); TaS tavucak: Tavukçuk (s. 3774). Az. T. Cüce: Cıvciv (s. 137); Az. T. Etbala, Etcebala: Tüysüz cıvciv (yumurtadan yeni çıkmış) (s. 277); Az. T. Etce: Tüysüz cıvciv (s. 277); Az. T. Etmeten: Tüysüz (cıvciv) (s. 279); Az. T. Ganadlanmış: Kanat büyütmüş, tüylenmiş (kuş vb. yavrusu) (s. 312); Az. T. Guş balası: Kuş yavrusu (s. 415); Az. T. Guşcug,

Guşcuğaz: Kuş yavrusu (s. 415); Az. T. Sısgameten: Kuş yavrusu (yeni doğmuş) (s. 676); Az. T. Zığla, Zılğa: Cıvcıv (s. 827). Gag. T. Ciuciu: Cıvcıv (s. 48).

çaça balığı: Hamsigillerden küçük bir balık (s. 478). Veri bulunamadı.

çağanoz: Kabukluların ön ayaklılar takımından, eti için avlanan, pavuryaya benzer küçük su hayvanı (s. 479). Veri bulunamadı.

çakal: Etoburlardan sürü halinde yaşayan, kurttan küçük bir yaban hayvanı (s. 481). Az. T. Çaggal: Çakal (s. 139). Trkm. Şagal: Çakal (s. 596). Gag. T. Şakal: Çakal (s. 231).

çakırkanat: Kanatları mavi, hareli bir tür ördek (s. 483). Veri bulunamadı.

çalgıcı böcek: Yaklaşık 5 milimetre boyunda, başı sert bir kabukla örtülü, kahverengi veya siyah, zararlı bir tür böcek (s. 485). Veri bulunamadı.

çalı bülbülü: bkz. bayır kuşu.

çalı horozu: Tavukgillerden, eti beğenilen bir yaban kuşu (s. 486). Veri bulunamadı.

çalı kuşu: bkz. bayır kuşu.

çapak: Sazan familyasından, vücudu yandan basık, 50 santimetre uzunluğunda, 4-5 kilogram ağırlığında, sarı pullu, eti tatsız, kılçıklı bir tatlı su balığı (s. 494). Az. T. Çapag: Çapag (balık) (s. 142). Trkm. Takgaz: Çapak balığı (s. 45); Trkm. Töp: Çapak balığı (s. 635).

çarpan balığı: Levrekgillerden, yüzgeçleri dikenli ve zehirli, eti sevilen bir balık, trakunya (s. 498). Veri bulunamadı.

çatı faresi: Kırsal alanlarda yaygın olarak bulunan, kuyruğu hariç 15-30 santimetre boyunda, 80-300 gram ağırlığında, burnu sivri, kulak ve gözleri iri olan, kahverengi veya siyah tüylü bir fare (s. 503). Veri bulunamadı.

çavuş kuşu: Çavuş kuşugillerden, uzun yay biçimli gagalı, güvercinden küçük, başı sorguçlu kısa kanatlı bir kuş, ibibik, hüthüt (s. 507). **hüthüt:** Çavuşkuşu (s. 1122). TaS ibik, (ibiklü, ibik, ibibik, alaca ibik): Çavuş kuşu, hüthüt kuşu (s. 1995). Az. T. Başdarağ: Çavuş kuşu (s. 67); Az. T. Bıbiş: İbibik, çavuş kuşu (s. 89); Az. T. Çavuşguşu: Çavuşkuşu (s. 145); Az. T. Çovuşguşu: Çavuşkuşu (s. 159); Az. T. Hophop, Hop-hop: İbibik, hüthüt (s. 467); Az. T. Kekildarag: Çavuşkuşu (s. 526); Az. T. Kevele: Çavuşkuşu (s. 532); Az. T. Şinebub, Şanapipik, Çinepoppu: İbibik,

hüthüt (s. 705). Trkm. Hüypüypik: Hüthüt, çavuş kuşu (s. 359). Gag. T. İbikli: İbikli, ibikli kuş (s. 119); Gag. T. Tepeli kuş: İbikli kuş (s. 241).

çayır kuşu: Tarla kuşu (s. 508). TaS **la kuşu:** Tarla kuşugillerden, tarlalarda yuva yapan, uzunluğu 20 santimetre, sırtı kahverengi, karnı beyaz olan, küçük, ötücü kuş, çayır kuşu, toygar (s. 2272). TaS çekük, (çekik): Tarla kuşu, turgay (s. 852); TaS toygar: Tarla serçesi, çayır kuşu (s. 3836); TaS turgay: Çayır kuşu, toygar (s. 3856). Az. T. Altıgüllük: Tarla kuşu. (s. 23); Az. T. Gariçgay: Çayır kuşu, toygar, tarla kuşu (s. 324); Az. T. Tarlağuşu: Tarla kuşu (s. 718); Az. T. Torağay: Toygar, çayır kuşu (s. 742); Az. T. Torağayı: Toygar (s. 742). Trkm. Mollatorgay: Çayırkuşu (s. 461); Trkm. Torgay: Turgay (s. 632). Gag. T. Tarla kuşu: Tarla kuşu (s. 238).

çayır tavuğu: Orman tavuğugillerden, sırtı beyaz çizgili siyah ve esmer, karnı siyah bir kuş (s. 508). Veri bulunamadı.

çaylak: Yırtıcılardan uzun kanatlı, çengel gagalı, küçük kuşları ve fare gibi zararlı hayvanları avlayan, tavuk büyüklüğünde bir kuş (s. 508). Az. T. Caylag, Arıyeyen: Çaylak (s. 125); Az. T. Çalağan: 1) Çaylak (s. 140); Az. T. Çaylag, Çaylağ, Caylag: Çaylak (s. 145); Az. T. Geçer: Çaylak (s. 338); Az. T. Kürkür: Çaylak (s. 550); Az. T. Léy: Çaylak (s. 557); Az. T. Ütelgi, Léy: Çaylak (s. 767).

çeçe: İki kanatlılardan, insana uyku hastalığı aşıl原因, sinekten büyük bir cins Güney Afrika böceği (s. 509). Veri bulunamadı.

çekelez (hlk.): Sincap (s. 509). **değın (hlk.):** Sincap (s. 609). **sincap:** Sincapgillerden, ağaçlarda yaşayan, genellikle meyveyle beslenen, çok tüylü, uzun kuyruklu, ince gövdeli bir hayvan, değın (II) çekelez (s. 2115). Az. T. Alapars: Sincap, değın (s. 19); Az. T. Dele: 1) Sincap (s. 184); Az. T. Sincab (Far.): Sincap (s. 679).

çekirge kuşu: Sığırçık (s. 513). **çoğurcuk:** Sığırçık (s. 559). **sığırçık:** Serçegillerden, siyah renkli, uzun gagalı, serçeden iri, ötücü bir kuş, çoğurcuk, çekirge kuşu (s. 2090). Az. T. Arıyéyen, caylag, sarguşu: Sığırçık (s. 32); Az. T. Sar: Sığırçık (s. 661); Az. T. Sığırçın: Sığırçık (s. 674). Trkm. Sar: Sığırçık kuşu (s. 559); Trkm. Gara Sar: Siyah sığırçık kuşu (s. 562). Gag. T. Kara kuş: Sığırçık (s. 157); Gag. T. Sırcık: Sığırçık (s. 216).

çığa: Yumurtasından havyar yapılan bir tür mersin balığı (s. 529). Az. T. Çökebalığı, Çöke: Çığa (balık), çoka (s. 159). Trkm. İşbili: Mersin havyarı (s. 57).

çıkırıkçın: Bir tür ördek (s. 535). Veri bulunamadı.

çingıraklı yılan: Çingıraklı yılanlardan, kuyruk ucundaki sert pulları kimildatarak kuru yaprak hışırtısına benzer bir ses çıkartan tehlikeli yılan (s. 536). Veri bulunamadı.

çırçır: bkz. ağustos böceği.

çıyan: Çok ayaklılardan, sarımtırak renkte, zehirli bir böcek (s. 540). TaS çeyan: Çıyan (s. 882).

çiçek biti: bkz. ağaç biti.

çimçek: Bir tür küçük serçe (s. 548). Veri bulunamadı.

çinekop: Lüfer'in küçüğü (s. 549). Veri bulunamadı.

çingene palamudu: Palamut balığı'nın eti lezzetli olan küçüğü (s. 549). Gag. T. Çingene Balı: Bir balık türü (s. 61).

çingene pavuryası: Yengecin küçüğü (s. 549). Veri bulunamadı.

çipura: Karagöz balığına benzer, eti beyaz bir Akdeniz balığı, çupra, çupra balığı (s. 550). **çopra:** Kayalıklarda yaşayan, iri bıyıklı bir tatlı su balığı (s. 562). **çupra:** Çipura (s. 571). **çupra balığı:** Çipura (s. 571). Az. T. Çöpre, Çörpe: Çopra (balık) (s. 160).

çita: Etçil memeliler sınıfının etçiller takımının kedigiller familyasından bir hayvan (s. 551). Veri bulunamadı.

çitari: İzmaritgillerden, üzerinde sarı çizgiler bulunan, en büyüğü yarım kiloyu aşmayan, kılçıklı bir balık (s. 551). Veri bulunamadı.

çivisiz kalkan: Vücudunda çivi yerine benekleri bulunan, eti çok lezzetli, kalkan balığı cinsi (s. 552). Veri bulunamadı.

çobanaldatan: Çobanaldatangillerden, kahverengimsi gri zemin üzerine benekli ve çizgili tüyleri olan, kanatları sivri, kuyruğu uzun, boynu kısa, başı iri ve enli, gagası ufak, kısa ve kancalı bir tür kuş, keçisağan (s. 555). **keçisağan:** Çobanaldatan (s. 1376). TaS çoban aldatgucu (çoban aldavucu, çoban aldatkıcı, çoban aldatgucu, çoban aldayıcı): Çoban aldatan kuşu (s. 929). Az. T. Çobanaldatan (alladan): Çobanaldatan, keçisağan (s. 156); Az. T. Çobanguşu: Çobanaldatan, keçisağan (s. 156); Az. T. Çölgaranguşu: Çobanaldatan, keçisağan (s. 159); Az. T. Daşadöyen:

Çobanaldatan, keçisağan (s. 175); Az. T. Dümesince: Çobanaldatan, keçisağan (s. 235).

çoban köpeği: Sürüyü koruyan iri cins köpek (s. 555). **çomar:** İri köpek, çoban köpeği (s. 562). **karabaş:** Çoban köpeği (s. 1314). Az. T. Çobaniti: Çoban köpeği (s. 156); Az. T. Dember: Çoban köpeği (s. 186). Trkm. Goyun İti: Çoban köpeği, kurt köpeği (s. 288).

çoğurcuk: bkz. çekirge kuşu.

çomar: bkz. çoban köpeği.

çopra: bkz. çipura.

çotira: Çotiragillerden, dikenli, sert pullu, kısa ve geniş, siyaha yakın esmer bir balık (s. 563). Veri bulunamadı.

çöl tavuğu: Çöl tavuğugillerden, çöllerde yaşayan, uzun gövdeli, çarpık bacaklı, kanatları ve kuyrukları sivri, iyi uçan bir tür kuş (s. 565). Veri bulunamadı.

çulha kuşu: Bir tür iskete (s. 571). Veri bulunamadı.

çulluk: bkz. bekas.

çupra: bkz. çipura.

çupra balığı: bkz. çipura.

çurçur: Lapina familyasından, eti pek sevilmeyen, küçük bir deniz balığı (s. 571). Veri bulunamadı.

dağ alası: Eti kırmızı bir tür küçük alabalık (s. 576). Veri bulunamadı.

dağ aslanı: Puma (s. 577). Veri bulunamadı.

dağ ayısı: Dağlarda yaşayan yabani ve tehlikeli ayı cinsi (s. 577). Veri bulunamadı.

dağ isketesi: Fanta (s. 579). Veri bulunamadı.

dağ ispinozu: Sırtı kara benekli, karnı beyaz, erkeğinin gerdanı portakal renginde, ağaçlık yerlerde yaşayan ispinozgillerden bir kuş (s. 579). TaS alaca serçe: İspinoz kuşu (s. 83). Az. T. Payızbülbulü (2): İspinoz (s. 630).

dağ keçisi: Boynuzlugiller familyasından, ufak sürüler halinde yaşayan, çok çevik bir tür antilop, elik, yağmurca (s. 579). **yaban keçisi:** Anadolu'nun dağlık bölgelerinde yaşayan, uzun ve kıvrık boynuzlu bir tür keçi (s. 2497). TaS ime, (ime

geyik, ime keçi, ime keçisi): Dağ keçisi (s. 2070); TaS karucu: Karaca, dağ keçisi (s. 2324); TaS yaban keçisi: Dağ keçisi (s. 4182). Az. T. Arğalı, Arhar: (2) Dağ keçisi (s. 31); Az. T. Çölkéçisi: Elik, dağ keçisi (s. 160); Az. T. Çölpişiyi: Yaban keçisi (s. 160); Az. T. Dağkéçisi: Elik, dağ keçisi (s. 166); Az. T. Eylik: Elik, karaca, dağ keçisi (s. 283); Az. T. Garapaça: Dağ keçisi (s. 321); Az. T. Gayakéçisi: Dağ keçisi (s. 332); Az. T. Köpger, Kúpger: Dağ keçisi (s. 544). Trkm. Goç Yigit: Dağ keçisi (s. 276); Trkm. Dağ tekesi: Dağ keçisi (s. 623). Gag. T. Daa (dağ) keçisi: Yaban keçisi (s. 142).

dağ kurlangıcı: Ebabil (s. 579). Veri bulunamadı.

dağlıç: Kıvırcık koç ile Karaman koyununun birleşmesinden doğan melez koyun (s. 579). Veri bulunamadı.

dağ serçesi: Serçegillerden, orman ve bahçelerde yaşayan sırtı kahverengi, karnı kül rengi ve beyaz olan bir tür serçe, ağaç serçesi (s. 580). TaS alaca serçe: İspinoz kuşu (s. 83). Az. T. Payızbülbülü (2): İspinoz (s. 630).

dağ sıçanı: Kemiriciler takımının sincapgiller familyasından, postu beğenilen bir tür memeli (s. 580). Az. T. Çölkeseveni: Dağ sıçanı (s. 160); Az. T. Dağsıçanı, Dağsıçovulu: Dağ sıçanı (s. 166); Az. T. Keseyen: Dağ sıçanı (s. 531).

dağ tavuğu: Çil (s. 580). TaS çil: Bir çeşit keklik. (s. 919). Az. T. Çil: Dağ tavuğu, orman tavuğu (s. 154); Az. T. Çil toyug: Çil tavuk (s. 155). Gag. T. Çil tauk: 1) Çil tavuk 2) Keklik (s. 60).

dalgıç kuşu: Dalgıç kuşlarından Amerika ve Avrupa'nın kuzeyinde yaşayan bir hayvan (s. 586). Az. T. Dalgıç: Dalgıçkuşu (s. 168).

dalkıran: Kabuk böcekleri familyasından, fındık ağaçlarında yaşayan, kın kanatlı böcek (s. 587). Veri bulunamadı.

dalkurutan: Kabuk altındaki odun katında oyuklar açarak dişbudak sürgünlerini ve zeytin dallarını kurutan kın kanatlı böcek (s. 587). Veri bulunamadı.

dana: İneğin sütten kesildikten sonra bir yaşına kadar olan yavrusu (s. 592). Az. T. Gısıremen: Dana (s. 368); Az. T. Vellih: Dana, tosun (s. 777). Trkm. Göle: Dana, Buzağı (s. 291). Gag. T. Dana: Dana (s. 67).

danaburnu: Toprak içinde yaşayıp bitkilere, köklerini keserek zarar veren bir böcek, kök kurdu (s. 592). TaS buzaçu dişi: Dana burnu denilen böcek (s. 734). Az. T.

Danabaş (1): Danaburnu (s. 171). Gag. T. Dana burnusu: Ayıcık, yüzen böcek (s. 67).

davar: Koyun ve keçiye verilen ortak ad (s. 598). Az. T. Kçük buynuz: Kçük baş (s. 532); Az. T. Tavar: (1) Davar (s. 719). Trkm. Canlı: Kçük baş hayvan, davar (s. 95); Trkm. Dovar: Koyun, keçi gibi küçük boynuzlu hayvan (s. 171).

defnayaprağı: Kemikli balıklar takımının, hanigiller takımından lüferin küçük boylularına verilen özel bir ad (s. 606). Veri bulunamadı.

değın (hlk.): bkz. çekelez.

demir kır: Siyah beyaz karışık griye yakın at (s. 621). Az. T. Çal: Kır at (s. 140). Trkm. Gır: Kır at (s. 36). Gag. T. Ak çil beegir: Kır at (s. 6).

deniz alası: Kemikli balıklar takımının alabalıkgiller familyasından denizlerde yaşayan bir tür alabalık (s. 627). Veri bulunamadı.

denizanası: Sölenterlerden, yassı bir diske benzeyen, saydam, serbestçe yüzebilen deniz hayvanı, medüz (s. 628). **medüz:** Denizanası (s. 1643). Veri bulunamadı.

denizaslanı: Amerika'nın kuzeybatı kıyılarında yaşayan ve sık renk değiştiren etçil bir tür memeli (s. 628). Az. T. Denizaslanları: Deniz aslanı (s. 189).

denizaygır: Denizlerde yaşayan bir tür vahş hayvan (s. 628). TaS deñiz sıçır: Aslı deniz aygır veya deniz ayısı olması ihtimali bulunan bir efsane hayvanı (s. 1082). Az. T. Denizaygır, Denizayğır: Deniz atı (s. 189). Gag. T. Deniz beegiri: Deniz atı (s. 72).

denizayısı: Boyu 1,5-2 metre olan, uzun ve yumuşak tüylü postu beğenilen, bitkiyle beslenen bir deniz memelisi (s. 628). TaS deñiz sıçır: Aslı deniz aygır veya deniz ayısı olması ihtimali bulunan bir efsane hayvanı (s. 1082). Az. T. Ayıbalığı: Fok, ayı balığı (s. 47); Az. T. Denizpişiyi: Denizayısı (s. 189); Az. T. Suiti: Fok, ayı balığı (s. 688); Az. T. Supişiyi: Deniz ayısı (s. 688). Gag. T. Ayı balığı: Ayı balığı (fok balığı) (s. 22); Gag. T. Deniz koyunu: Ayı balığı, fok (s. 72); Gag. T. Foka: Fokbalığı (s. 98).

denizçakısı: Süline (s. 628). Veri bulunamadı.

deniz çulluğu: Kıyı bölgelerinde yaşayan bir tür çulluk (s. 628). Veri bulunamadı.

denizgergedanı: Balinagillerden, 8-10 metre boyunda, erkeğinin çenesinde iki uzun diş bulunan bir deniz memelisi (s. 628). Az. T. Narval: Deniz gergedanı (s. 599).

denizgülü: Mercanlar sınıfından dokunaçları kısa bir tür hayvan (s. 628). Veri bulunamadı.

denizgüzeli: Sariağız (s. 628). Veri bulunamadı.

denizhıyarı: Denizhıyarlarından, boyu santimetre kadar olabilen, yuvarlak ve yumuşak vücutlu, derisi dikenli hayvan (s. 628). Az. T. Denizhıyarı: Deniz hıyarı (s. 189).

denizığnesi: Yuvarlak somaklı vücudu ince ve uzun bir deniz balığı (s. 629). Az. T. Deniziyneleleri: Deniz iğnesi (s. 189).

denizineği: Amerika ve Afrika'nın tropikal kıyı sularında yaşayan, 2-3 metre boyunda deniz memelisi (s. 629). Veri bulunamadı.

deniz kaplumbağası: Denizlerde yaşayan ve ayaklarını yüzgeç gibi kullanan bir deniz hayvanı (s. 629). TaS su bağı: Su kaplumbağası (s. 3562). Az. T. Deniztısbağı: Deniz kaplumbağası (s. 189).

deniz kazı: Akbaş (s. 629). Veri bulunamadı.

denizkedisi: Tüm başlılar takımından, vücudu ince uzun, büyük başlı, derin ve büyük denizlerde yaşayan bir balık, denizmaymunu (s. 629). **denizmaymunu:** Denizkedisi (s. 629). Az. T. Denizşeytanı: Deniz kedisi, deniz maymunu (s. 189).

denizkestanesi: Hareket edebilen dikenlerle örtülü, yuvarlak kalker kabuklu, derisi dikenlilerden bir yumuşakça (s. 629). Az. T. Denizkirpisi, Denizkirpileri: Deniz kestaneleri (s. 189); Az. T. Sugozu: Su kestanesi (s. 688).

deniz kırlangıcı: bkz. balıkçm.

denizkızı: Solunumunu hem akciğer hem de solungaçlarıyla yapan, arka üyeleri olmayan, otçul amfibyumlar sınıfından bir hayvan (s. 629). Veri bulunamadı.

denizkozalağı: Konik biçimli kabuğunda bir yarık bulunan, karından bacaklı yumuşakça (s. 269). Veri bulunamadı.

deniz kulağı: Yassı kabuklu, içi sedefli, 10 santimetre uzunluğunda bir deniz yumuşakçası (s. 629). Veri bulunamadı.

denizmaymunu: bkz. denizkedisi.

deniz ördeği: Fırtına kuşu (s. 629). **fırtına kuşu:** Perde ayaklılardan, kıvrık gagalı, açık denizlerde yaşayan bir kuş, deniz ördeği (s. 870). Az. T. Fırtınaguşu: Fırtınakuşu (s. 294).

denizörümceği: Bir tür büyük yengeç (s. 629). Veri bulunamadı.

denizpalamudu: Kıyı kayalarının üzerinde yapışık olarak yaşayan, beyaz kalkerli plakalarla çevrili, koni biçiminde, küçük kabuklu bir böcek (s. 629). Veri bulunamadı.

denizpelidi: Bir tür deniz böceği (s. 630). Veri bulunamadı.

denizşakayığı: Kayalıklara yapışık olarak yaşayan, dokunaçları çok ve uzun, güzel bir tür polip (s. 630). Veri bulunamadı.

deniztarağı: İki çenetli, kabuklu, bir tür yumuşakça (s. 630). Veri bulunamadı.

deniz tavşancılı: bkz. balık kartalı.

deniztavşanı: Ağız dokunaçları geniş ve etli, uzun, çıplak vücutlu deniz yumuşakçası (s. 630). Veri bulunamadı.

deniztilkisi: Saban balığı (s. 630). Veri bulunamadı.

deniz yılanı: Yılanlar takımından, çok zehirli, kürek biçiminde yassı kuyruklu, Hint ve pasifik okyanuslarında yaşayan bir hayvan (s. 630). Veri bulunamadı.

denizyıldızı: Denizyıldızlarından, yıldız biçiminde beş kolu olan, kayalıklar üzerinde yaşayan, derisi dikenli bir hayvan (s. 630). Az. T. Denizulduzu, Denizulduzları: Deniz yıldızı (s. 189).

deve: Geviş getiren memelilerden, boynu uzun, sırtında bir veya iki hörgücü olan, yük taşımakta kullanılan hayvan (s. 645). Gag. T. Deve: Deve (s. 73). Trkm. Düye: Deve (s. 185).

deve kuşu: Kısa kanatları uçmaya elverişli olmayan fakat uzun bacaklarıyla çok hızlı koşabilen iri bir kuş (s. 646). Az. T. Devegusu: Devekuşu (s. 196). Gag. T. Straus: Deve kuşu (s. 225).

dışkısever: Dışkılarda yaşayan hayvanlar (s. 654). Veri bulunamadı.

dikence: Dikenli balıkgillerden bir tür küçük tatlı su balığı (s. 658). Veri bulunamadı.

dikenli balık: Dikenli balıkgillerden, tatlı sularda yaşayan, göğüs veya karın yüzgeçleri dikenlerden oluşmuş küçük bir balık (s. 658). Veri bulunamadı.

dikenli salyangoz: Karından bacaklılar sınıfından, ılık ve tropik denizlerde yaşayan, kabuğu üzerinde birçok dikenli olan bir yumuşakça, iskelet (s. 658). Veri bulunamadı.

dil balığı: Kemikli balıklar takımından, pullu, santimetre büyüklüğünde, yassı bir balık (s. 665). Veri bulunamadı.

dinozor: Dinozorlar takımından, boyu 20 metre kadar olabilen, ilk çağlarda yaşamış, günümüze fosilleri kalmış bir sürüngen (s. 672). Az. T. Paléozavr (Yun.): Dinozor (s. 626).

doğan: Kartalgillerden, sırtı kül rengi ve enine çizgili küçük kuş, fare vb. ile beslenen ve alıştırılarak kuş avında kullanılan yırtıcı bir kuş (s. 689). Az. T. İyenedoğan: Doğan (s. 516); Az. T. Baz (Far.): Doğan, atmaca, şahin (s. 74). Trkm. Laçın: Doğan, şahin (s. 432). Gag. T. Duan: Doğan (s. 83).

domuz: Çift parmaklılardan, eti, yağı, derisi ve kılı için beslenen, evcil hayvan (s. 703). TaS doñuz, (toñuz): Domuz (s. 1217); TaS karacanavar, (karacanavarı): Domuz (s. 2255). Az. T. Donguz: Domuz (s. 220); Az. T. Donuz: Domuz (s. 221); Az. T. Gaban: (2) Domuz (s. 302). Trkm. Doñuz: Domuz (s. 170); Trkm. Mekecin: Domuz (s. 453). Gag. T. Domuz: Domuz (s. 80); Gag. T. Gotsi: Domuz (s. 105); Gag. T. Skrofa: Domuz, dişi domuz (s. 219).

domuz balığı: Yunusgillerden, bir tür memeli (s. 703). TaS doñuz balığı: Yunus balığı (s. 1218). Gag. T. Domuz balı (balığı): Domuz balığı (s. 80).

domuzlan: bkz. bok böceği.

dubar: Kefalgillerden, 30-40 santimetre uzunluğunda, eti lezzetli bir tür balık (s. 720). Veri bulunamadı.

dudu: Papağan (s. 7229). **papağan:** Papağangillerden, tırmanıcı, eğri gagalı, pek çok türü bulunan, insan sesini taklit edebilen kuşların genel adı, dudu (s. 1881). Az. T. Tutuguşu, Tutu: Papağan (s. 749). Trkm. Totı: Papağan (s. 633). Gag. T. Papagal: Papağan (s. 191).

düldül: bkz. at.

dülger balığı: Kemikli balıklar takımından, başı büyük, ağzı geniş, vücudu yassı ve söbe, üstü dikenli pullarla kaplı bir balık, peygamber balığı (s. 734). Veri bulunamadı.

ebabil: Sağanlardan, kentler ve açık alanlarda yaşayan, kırlangıca göre kanatları daha uzun ve kavisli bir tür kuş, dağ kırlangıcı (s. 751). Veri bulunamadı.

ekin kargası: Tüyleri parlak, kara ve erguvani, parıltılı bir tür karga (s. 766). Trkm. Gara: 2) Ekin kargası (s. 232).

elöpen: Kertenkele (s. 791). **kertenkele:** Kertenkelelerden, uzun vücutlu, sivri kuyruklu, çevik, böcekçil, küçük sürüngen hayvan (s. 1394). TaS gözen, (göjen): Keler, bir çeşit kertenkele (s. 1815); TaS keler: Bir çeşit kertenkele, yılan ebesi (s. 2404); TaS keltekeler, (geltekele, keltenkeler, keltenkene, kertekele, kertekeler, kertekene): Kertenkele, keler (s. 2406). Az. T. Bezden: Kertenkele (s. 88); Az. T. Gayagapan: Kertenkele (s. 332); Az. T. Gızban, Gızboğan: Kertenkele (s. 370); Az. T. Һıllaz: Kertenkele (s. 458); Az. T. Kertenkele: Kertenkele (s. 530). Trkm. Haccık: Kertenkele (s. 326); Trkm. Suvulgan: Kertenkele (s. 592). Gag. T. Guşter: Kertenkele (s. 108); Gag. T. Kistenkele: Kertenkele (s. 152).

engel balığı: Uskumru cinsinden küçük balık (s. 800). Veri bulunamadı.

engerek: Engerekgillerden, başı üç köşeli, rengi siyah ve siyaha yakın, taşlık ve güneşli yerde yaşayan zehirli bir yılan (s. 801). Az. T. Gürze, Gürze mar (Far.): Engerek (s. 424).

enik: Kedi, köpek vb. çok memeli hayvanların yavrusu (s. 801). **göbelez (hık.):** Köpek yavrusu (s. 954). TaS encek, (enücek): Enikçik, yavru (s. 1466); TaS enik, (enük): Et yiyen dört ayaklı hayvanların yavrusu, yavru (s. 1472). Az. T. Böti: İt eniği (s. 108); Az. T. Enih: Enik (s. 267); Az. T. Güçen: Göcen, enik (köpek için) (s. 419); Az. T. Kelbecik: İt eniği (s. 527); Az. T. Küçük: Enik (s. 547). Trkm. Gücük: Enik, encik, yavru (s. 316). Gag. T. Enicek: Encek (s. 90); Gag. T. Encek, Enicek: Yeni doğmuş, (yavru hayvanlar için kullanılır) (s. 90); Gag. T. Enik: Köpek yavrusu (s. 90); Gag. T. Pali: Köpek yavrusu (s. 191).

eşek: Atgillerden, uzun kulaklı binek ve hizmet hayvanı, merkep, karakaçan, uzun kulaklı (s. 822). **merkep:** Eşek (s. 1658). TaS çemender: Eşek (s. 854); TaS işek: Eşek (s. 2112). Az. T. Éşşek, Éşek: 1) Eşek (s. 276); Az. T. Ulag: Eşek, merkep (s.

754); Az. T. Uzungulag: Eşek (s. 758); Az. T. Zırı(g), Zırırh: Eşek (erkek) (s. 827). Trkm. Eşek: Eşek (s. 206); Trkm. Har: Eşek (s. 333). Gag. T. Eşek: Eşek (s. 92).

et sineği: Kül rengi et sineği (s. 833). Veri bulunamadı.

ev sineği: Böcekler sınıfının, çift kanatlılar takımından, kül renkli, dizanteri ve tifo mikropları taşıyan bir tür eklem bacaklı (s. 839). Veri bulunamadı.

falyanos: bkz. balina.

fanta: Mavimsi yeşil renkli bir tür baştankara, dağ isketesi (s. 849). Veri bulunamadı.

fare: Sıçangillerden, küçük vücutlu, kemirgen, memeli hayvan, mus (s. 850). **sıçan:** Sıçangillerden, fareden iri, zararlı birçok türü bulunan kemirgen, memeli hayvan (s. 2087). TaS keseğen: Fare (s. 2443). Az. T. Ahçaçovul: Fare, sıçan (s. 14); Az. T. Sıçan: Sıçan, fare (s. 676). Trkm. Sıçan: Sıçan, fare (s. 574). Gag. T. Patkan: Fare (s. 193); Gag. T. Sıçan: Sıçan (s. 216).

fener balığı: Fener balığıgillerden, vücudunda pek çok ışık verme organı bulunan, tropik denizlerde yaşayan bir balık (s. 860). Veri bulunamadı.

findık faresi: Kemiricilerden, karnı beyazımsı, sırtı boz renkli, fındıklıklarda zarara yol açan bir tür memeli, fındık sıçanı (s. 867). Veri bulunamadı.

findık kurdu: Fındık bitinin fındık içinde gelişerek onun dökülmesine, değerini yitirmesine yol açan kurtçuğu (s. 867). Veri bulunamadı.

findık sıçanı: Fındık faresi (s. 867). Veri bulunamadı.

fırtına kuşu: bkz. deniz ördeği.

fidan biti: Yaprak biti (s. 873). **yaprak biti:** Yaprak bitleri familyasından, olan böceklerin genel adı, fidan biti (s. 2530). Az. T. Genecik: 2) Yaprak biti (s. 346); Az. T. Menene: Yaprak biti (s. 571).

fil: Filgillerin hortumlular takımından, Afrika ve Asya'nın sıcak bölgelerinde yaşayan, çok iri, kalın derili hayvan (s. 875). Az. T. Fil: Fil (s. 296); Az. T. Sayğa: Fil (s. 662). Gag. T. Slon: Fil (s. 220).

fil faresi: Memeliler sınıfından, burun bölümü hortum gibi uzun olan, uzun kuyruklu, kanguru gibi sıçrayabilen bir hayvan (s. 876). Veri bulunamadı.

filoksera: bkz. asma biti.

fino: Bir tür çok tüylü küçük köpek (s. 879). Veri bulunamadı.

firavun faresi: Etçillerden, Afrika'da özellikle Mısır'da yaygın, kedi büyüklüğünde bir hayvan, kuyruksüren (s. 879). Veri bulunamadı.

Flaman atı: Belçika kökenli iri koşum atı (s. 883). Veri bulunamadı.

Flaman kuşu: Flamingo (s. 883). **flamingo:** Leyleksilerden, tüyleri beyaz, pembe, kanatlarının ucu kara, eti yenir bir kuş, Flaman kuşu (s. 883). Az. T. Gızılğaz: Flaman, flamingo (s. 371).

flamingo: bkz. Flaman kuşu.

flandra balığı: Kurdele balığı (s. 883). Veri bulunamadı.

flurcun: Kocabaş (s. 885). **kocabaş:** İspinozgillerden, 18 metre uzunluğunda sırtı kahverengi, karnı pembe, bir tür kuş, flurcun (s. 1454). Az. T. Baltadimdik: Kocabaş, flurcun (kuş) (s. 59).

fok: bkz. ayı balığı.

funda sıçanı: Şili ve Peru'da yaşayan, kemiriciler takımından bir tür memeli (s. 894). Veri bulunamadı.

funda tavuğu: Avustralya'da yaşayan tavuksulardan bir tür kuş (s. 894). Az. T. Firengtoyuğu: Funda tavuğu (s. 296). Az. T. Heşterhan toyuğu: 2) Funda tavuğu (s. 452).

gagalı memeli: Tek deliklilerin gagalı memeliler familyasından, vücudu yumuşak tüylerle kaplı, eti yenen, Avustralya ve Tasmanya ırmaklarında yaşayan bir tür memeli, ornitorenk (s. 899). Az. T. Ördekburun: Ornitorenk (Avustralya'da bir hayvan, ornithorhynque) (s. 621).

gazal: bkz. ahu.

gelin böceği: Uğur böceği (s. 921). **hanım böceği:** Uğur böceği (s. 1042). **uçuç böceği:** Uğur böceği (s. 2408). **uğur böceği:** Vücudu yarım küre biçiminde, turuncu, kırmızı renkli, üzerinde yedi tane kara nokta bulunan kın kanatlı böcek, gelin böceği, hanım böceği, uçuç böceği (s. 2412). Az. T. Parabizén: Uğurböceği (s. 627); Az. T. Parabizen, Parebüzen: Hanımböceği (s. 628); Az. T. Uçağan: Uğur böceği (s. 752). Gag. T. Kalina (paskelle) böcee: Uğur böceği (s. 40); Gag. T. Kalinka: Uğur böceği (s. 129).

gelincik: 2) Mezgitgillerden, yılan balığına benzer, eti sevilen bir balık (s. 921). Veri bulunamadı.

gergedan: Gergedangillerden, sıcak ülkelerde yaşayan, burnunun üstünde bir veya iki boynuzu bulunan, saldırgan bir hayvan (s. 933). Az. T. Kergedan (Far.): Gergedan (s. 530). Trkm. Şahburun: Gergedan (s. 597).

gergedan böceği: 4 santimetreye yakın boyda, erkeklerinde sert bir boynuz bulunan ve kurtçuk evresini, ağaç kökü kemirerek geçiren kın kanatlı bir böcek (s. 933). Veri bulunamadı.

Gerze tavuğu: Karadeniz bölgesinin genellikle siyah renkli ibikleri boynuz biçiminde çatallı, yerli bir tavuk ırkı (s. 937). Veri bulunamadı.

geyik böceği: Geyik boynuzunu andıran sağlam çeneleriyle, orman ve tarım ağaçlarını kemirerek beslenen, 20-60 milimetre boyunda kın kanatlı böcek (s. 939). Veri bulunamadı.

goril: Afrika'nın Ekvator bölgesinde ormanlarda yaşayan, iri ve güçlü bir tür maymun (s. 953). Az. T. Gorilla (Yun.): Goril (s. 385).

göbelez (hık.): bkz. enik.

göcen: 1) Tavşan yavrusu 2) Kedi, köpek yavrusu. 3) Domuz yavrusu (s. 954). Veri bulunamadı.

gökdoğan: Kuzey yarım kürede yaşayan bir tür göçmen kuş (s. 958). Veri bulunamadı.

gökgüvercin: Genellikle Avrupa ve Yakın Doğu'da bahçelik yerlerde yaşayan bir tür kuş (s. 958). Veri bulunamadı.

gökkuzgun: Gökkuzgunumsular takımının gökkuzgungiller familyasından, başı, kanatları mavi, boyun ve karnı yeşil göçücü kuş (s. 958). Veri bulunamadı.

göl alası: Avrupa ve Anadolu göllerinde yaşayan bir tür alabalık (s. 959). Veri bulunamadı.

gölge balığı: Alabalıkgillerden, uzunluğu 20-50 santimetre, sırt yüzgeci büyük, tatlı su balığı (s. 960). Veri bulunamadı.

gördek: Acı balık (s. 966). Veri bulunamadı.

gözlüklü yılan: Kobra (s. 987). **Hint kobrası:** Kobra (s. 1103). **kobra:** Kobragillerden, Afrika ve Asya'nın sıcak denizlerinde yaşayan çok zehirli, kızıl, esmer ve sarı renklerde bir tür yılan, gözlüklü yılan, Hint kobrası (s. 1454). Az. T. Gözlüklü ilan: Gözlüklü yılan, kobra (s. 399); Az. T. Yélmar: Kobra, gözlüklü yılan (s. 803). Gag. T. Gözlüklü yılan: Gözlüklü yılan (s. 107).

guguk kuşu: Gugukgillerden, genellikle Avrupa'da yaşayan dişileri başka kuşların yuvasına yumurtlayarak yavrularının bakım işini onlara gördüren, sırtı gri, karnı kahverengi beyaz çizgili, 35 santimetre boyunda, böcekçil bir kuş (s. 992). Az. T. Guggu, Guggu guşu: Guguk (kuş) (s. 405); Az. T. Guğu: Guguk (s. 405). Trkm. İkatyok: Guguk kuşu (s. 372). Gag. T. Kuku: Guguk kuşu (s. 154).

gübre böceği: bkz. bok böceği.

gül böceği: Altın böcek (s. 997). Veri bulunamadı.

gülük (hık.): Hindi (s. 999). **hindi:** Tavukgillerden, XV. yüzyılda evcilleştirilerek Amerika'dan bütün dünyaya yayılan, boyun ve başı çıplak, parlak, yeşil ve esmer tüylü, kümes hayvanlarının en büyüğü, mısırtavuğu (s. 1102). **mısırtavuğu:** Hindi (s. 1677). Az. T. Loş: Hindi (s. 559); Az. T. Heşterhan toyuğu: 1) Hindi (s. 452); Az. T. Hinduşka (Rus.): Hindi (s. 463). Gag. T. Bura: Hindi (s. 43); Gag. T. Kurkan: Hindi (s. 155); Gag. T. Mısırka: Hindi (s. 177); Gag. T. Pipi: Hindi (s. 196).

gümüş balığı: Gümüş balığıgillerden, gümüş renginde bir deniz balığı, aterina (s. 1001). Veri bulunamadı.

gümüş yağmurcun: Kuzey yarım kürenin en uç noktalarında yaşayan yağmur kuşu (s. 1002). Az. T. Süzer: Yağmur kuşu (s. 693); Az. T. Yağışguşu: Yağmur kuşu (s. 784).

gün balığı: Lapinagillerden, kırmızı renkli, siyah benekli bir balık (s. 1004). Veri bulunamadı.

güney karamanı: Siyahtan kül rengine kadar değişen renklerde, kuyrukları diğer karamanlara göre daha küçük, kuzularından bukleli post alınabilen ve Batı Toroslar bölgesinde yetiştirilen bir tür koyun (s. 1008). Veri bulunamadı.

güvercin: Güvercingillerden, hızlı ve uzun zaman uçabilen, kısa vücutlu, sık tüylü, evcilleşmiş birçok türü bulunan, yemle beslenen bir tür kuş (s. 1013). Az. T. Göyerçin, Güyerçin, Gögerçin: Güvercin (s. 394); Az. T. Kebuter (Far.): Güvercin (s.

525). Trkm. Gögerçin: Güvercin (s. 290); Trkm. Kepderi: Güvercin (s. 402). Gag. T. Guguş: Güvercin (s. 108); Gag. T. Güvercin: Güvercin (s. 110).

hacı devesi: Tek hörgüçlü deve (s. 1021). TaS lök: Tek hörgüçlü deve (s. 2791).

hak kuşu: bkz. bataklık baykuşu.

hamam böceği: Hamamböceğigillerden, kirli yerlerde üreyen zararlı bir böcek (s. 1037). Az. T. Armadil: Hamam böceği (s. 33); Az. T. Boztarakan Hamamböceği (s. 108); Az. T. Metbehgurdu: Hamamböceği (s. 576); Az. T. Tarakan (Rus.): Hamamböceği (s. 717). Trkm. Nanbay: Hamamböceği (s. 471); Trkm. Saçakçı: Hamamböceği (s. 551).

hanım böceği: bkz. gelin böceği.

hani: Hanigillerden, Akdeniz’de yaşayan, alaca kırmızı renkli, beyaz etli, orta büyüklükte bir balık (s. 1043). Az. T. ħanı, ħanıbalığı: Hani balığı (s. 432).

harharyas: Harharyasgillerden, boyu 2 metreyi bulan çok tehlikeli bir tür köpek balığı (s. 1049). Veri bulunamadı.

haşere: bkz. böcek.

haziran böceği: Mayıs böceklerinden, tarım bitkilerine çok zarar veren kın kanatlı bir böcek (s. 1077). Az. T. Yazböceyi: Haziran böceği, iki yaşayışlı (s. 799).

hidra: Hidralar takımından, 1 santimetre uzunluğundaki, vücudu torba biçiminde, ağız çevresinde 6-10 dokunacı olan tatlı su hayvanı (s. 1098). Veri bulunamadı.

hindi: bkz. gülük.

Hint domuzu: Büyük Okyanus adaları’nda yaşayan, köpek dişleri boynuz gibi yukarı doğru kıvrık, iri yapılı bir tür domuz (s. 1102). Veri bulunamadı.

Hint gergedanı: Hindistan’da bulunan bir tür gergedan (s. 1102). Veri bulunamadı.

Hint kertenkelesi: İguana (s. 1103). Veri bulunamadı.

Hint kobrası: bkz. gözlüklü yılan.

Hint mandası: Çift parmaklılardan, uzunluğu 2, yüksekliği 1,8 metre civarında, evcilleştirilip çekim işlerinde kullanılan bir tür manda (s. 1103). Veri bulunamadı.

Hint tavuğu: Brahma ırkından gelen bir tür tavuk (s. 1103). Veri bulunamadı.

hona: Erkek sığır (s. 1108). Veri bulunamadı.

horoz: Tavukgillerden, tavuğun erkeği olan kümes hayvanı (s. 1110). TaS bednus (bedinus, bidnus, tebnus): Horuz (s. 477); TaS tavuk: Horuz (s. 3774). Az. T. ħoruz: Horoz (s. 468); Az. T. Mürğiseher (Far.): Horoz (s. 592). Trkm. Horaz: Horoz (s. 351); Trkm. Mäşe: Horoz (s. 452). Gag. T. Foroz: Horoz (s. 98); Gag. T. Horoz: Horoz (s. 118); Gag. T. Kokoş: Horoz (s. 160).

horozbina: Horozbinagillerden, kıyılarına yakın alglerin içinde yaşayan, sırt yüzgeci tek parça ve uzun, burun ucu yuvarlak, en büyüğü 5 santimetre kadar olan küçük bir balık (s. 1110). Veri bulunamadı.

hüthüt: bkz. çavuşkuşu.

iskarmoz: Vücudu yuvarlak, uzunca, pullu, burnu sivri, küçük palamut boyunda bir balık (s. 1128). Veri bulunamadı.

istakoz: Istakozlardan, suda yaşayan, birinci ayak çifti güçlü iki kısaç gelişmiş bulunan, beyaz eti için avlanan iri bir böcek (s. 1131). Az. T. Yanüzenlerler: Istakozlar (s. 790).

ibis: Leyleksilerden Afrika ve Batı Asya'nın sulak yerlerinde yaşayan bir kuş, Mısır turnası (s. 1138). Veri bulunamadı.

ibrişim kurdu: İpek böceği (s. 1139). **ipek böceği:** Kanatları pullu böcekler sınıfından, ördüğü kozalardan ipek elde edilen, dut yaprağı ile beslenen bir cins kelebeğin tırtılı, ibrişim kurdu (s. 1201). TaS güğül kurdu: İpek böceği (s. 1851). Az. T. Baramagurdu: İpek böceği, krizalit (s. 61); Az. T. Baramasarıyanlar: İpek böceği kelebeği (s. 61); Az. T. İpekgurdu: İpek böceği (s. 500); Az. T. İpekseriyenler: İpek kelebeği (s. 500); Az. T. Küm: İpekböceği (s. 549); Az. T. Pilekgurdu: İpek böceği (s. 635). Trkm. Yüpek Gurçukı: İpek kurdu (s. 310). Gag. T. İpek böcee (böceği): İpek böceği (s. 40).

iguana: İguanagillerden, 1-2 metre boyunda, Amerika'nın Tropikal bölgelerinde yaşayan, sırtında dikenli çıkıntılar bulunan, pullu, büyük sürüngen, Hint kertenkelesi (s. 1155). Veri bulunamadı.

ilarya: Gümüş balığının küçüğü (s. 1171). Veri bulunamadı.

imroz: Vücudu beyaz, baş ve ayaklarda siyah lekeler bulunan, küçük cüsseli, uzun ve ince kuyruklu, kaba karışık ve uzun yapağılı, Gökçeada ve kısmen Çanakkale ilinde yetiştirilen bir tür koyun (s. 1184). Veri bulunamadı.

inci balığı: Sazangillerden, pullarından inci yapılan küçük bir balık (s. 1189). Az. T. İncibalığı: İnci balığı (s. 496).

inek: Dişi sığır (s. 1192). Az. T. İnek: 1) İnek (s. 496). Gag. T. Tuluk: İnek (s. 246).

ipek böceği: bkz. ibrişim kurdu.

ishak kuşu: bkz. bataklık baykuşu.

iskele kuşu: Yalıçapkını (s. 1208). **yalıçapkını:** Yalıçapkınıgillerden, su kıyılarında yaşayan, sırtı mavi ve yeşil, karnı pas rengi bir kuş, emircik, iskele kuşu (s. 2513). Az. T. Martıguşu: Yalı çapkını (s. 564); Az. T. Yalıguşu: Yalı çapkını (s. 787).

iskorpit: İskorpitgillerden, iri başlı, yüzgeçlerinde yakıcı dikenleri bulunan, eti beğenilen bir balık (s. 1208). Veri bulunamadı.

ispari: İzmaritgillerden, kurşun renginde bir balık (s. 1210). Veri bulunamadı.

ispendek: Levrek balığının küçüğü (s. 1210). Veri bulunamadı.

ispermeçet balinası: Balinalardan büyüklüğü bakımından balınaya benzeyen, alt çenesindeki geniş dişiyle ondan ayrılan, deniz memelisi, kadirga balığı, kaşalot (s. 1210). Veri bulunamadı.

ispinoz: İspinozgillerden, gagası kısa ve koni biçiminde, sırt tüyleri yeşilimtrak mavi, boynu ve karnı kırmızı renkte, güzel sesli bir kuş (s. 1210). TaS alaca serçe: İspinoz kuşu (s. 83). Az. T. Payızbülbülü (2): İspinoz (s. 630).

iskete: Serçegillerden, gagaları dişli, zararlı böcek ve kurtlarla beslenen , güzel sesli bir kuş (s. 1208). TaS iskete: İskete. (s. 2104); TaS cınkay: İskete kuşu (s. 770). Az. T. Alacehre: İskete, baştankara (s. 18).

istavrit: Uskumrugillerden, pulsuz ve az kılçıklı bir balık (s. 1212). Veri bulunamadı.

istiridye: Yassı solungaçlılar sınıfından, ılıman ve sıcak denizlerde yaşayan, güçlü kaslarla birbiri üzerine kapanan iki çeneti olan, eti beğenilen bir deniz yumuşakçası (s. 1218). Az. T. Balıggulağı: İstiridye (s. 59).

istrongilos: İzmaritgillerden, Akdeniz'de yaşayan, eti lezzetli bir balık (s. 1218). Veri bulunamadı.

işkine: Taş balığı (1225). Veri bulunamadı.

it: Köpek (s. 1229). **köpek:** Köpekgillerden, boy ve biçim bakımından pek çok cinsi olan, çok iyi koku alan sadık, bekçilik ve aşçılık gibi işler için beslenen memeli hayvan (s. 1498). Az. T. Guyrugbulayan: Köpek, it (s. 416); Az. T. Hamham: Köpek (s. 431); Az. T. İt: İt, köpek (s. 513); Az. T. Supa: Köpek (s. 688). Trkm. İt: İt, köpek (s. 386); Trkm. Köpek: Köpek, it (s. 422). Gag. T. Rozi: Köpek (s. 203); Gag. T. Turba: Köpek (s. 247).

ivesi: Genellikle, Güneydoğu Anadolu'da yetiştirilen, başı kahverengi, kirli sarı veya siyah olan, vücudu beyaz, yapağısı kaba ve karışık olan, süt verimi yüksek bir koyun (s. 1235). Veri bulunamadı.

izmarit: İzmaritgillerden, pullu ve kılçıklı bir tür küçük balık (s. 1241). Az. T. ħul, ħulbalığı: 1) İzmarit balığı (s. 474); Az. T. Mermerhul: İzmarit (balık) (s. 573).

jaguar: Kedigillerden, Orta ve Güney Amerika'da yaşayan, postu iri benekli bir tür memeli (s. 1243). Veri bulunamadı.

japon balığı: Sazangillerden, kaynağı Çin olan, serin sulardan hoşlanan, aslı gri yeşil renkte, ekmek dışında her şeyi yiyebilen, uzun ömürlü bir tür akvaryum ve havuz balığı (s. 1243). Veri bulunamadı.

jersey: Sarı ve kahverengiden esmere kadar değişen renkte, et tutmayan, kemikleri belirgin bir kültür ırkı sınıfı (s. 1245). Veri bulunamadı.

kababurun: Sazangillerden, ırmak ve göllerde yaşayan, eti kılçıklı küçük bir balık (s. 1247). Veri bulunamadı.

kabuklu bit: Koşnil (s. 1252). Veri bulunamadı.

kadırğa balığı: İspemeçet balinası (s. 1260). Veri bulunamadı.

Kafkas tavuğu: Dünya'da Kafkaslarda Türkiye'de de Doğu Karadeniz bölgesi'nin ormanlık alanlarında yaşayan bir tür dağ horozu (s. 1265). Veri bulunamadı.

kağıt balığı: Kağıt balığıgillerden, gövdesi kağıt gibi ince ve saydam, üzerinde üç siyah benek bulunan kemikli bir balık (s. 1266). Veri bulunamadı.

kakım: Sansargillerden, yazın esmer kırmızı, kışın beyaz renkli kürkü değerli, etçil hayvan, ermin (s. 1271). Veri bulunamadı.

kakırca: Fındık faresi adıyla bilinen küçük memeli hayvan (s. 1271). Veri bulunamadı.

kalamar: Bir tür mürekkep balığı (s. 1273). Veri bulunamadı.

kalinis: Bir tür yağmur kuşu, su balığı. (s. 1281). **su tavuğu:** Su tavuğugillerden, gri, kızıl karışımı tonda, benekli veya çizgili tüyleri olan bir kuş, kalinis (s. 2176). Az. T. Gaşgaldag: Su tavuğu (s. 329).

kalinos: Levreğe benzer bir balık (s. 1281). Veri bulunamadı.

kalkan: Yan yüzergillerden, büyük, yassı, derisi düğme veya çivi denilen birtakım sivri kemiklerle örtülü, beyaz etli balık, kalkan balığı (s. 1281). **kalkan balığı:** Kalkan (s. 1282). Az. T. Galhanbalığı: Kalkan (balık) (s. 309); Az. T. Pehmayi: Kalkan balığı (s. 631). Gag. T. Kalkan: Kalkan balığı (s. 129); Gag. T. Pisi balı: Kalkan balığı (s. 196).

kalkan balığı: bkz. kalkan.

kañçıkuyruk: İyi cins kıvırcık koyun (s. 1288). Veri bulunamadı.

kanarya: İspinozgillerden, yeşilimsi veya sarı tüylü, koni biçiminde küçük gagalı, ötücü kuş (s. 1294). Az. T. Alacaganad, alaganad: Kanarya (s. 17); Az. T. Alaganad: Kanarya (s. 18); Az. T. Cing: Kanarya (s. 134); Az. T. Elvanbülbul: Kanarya (s. 262); Az. T. Ğenaré: Kanarya (s. 346); Az. T. Kanarya: Kanarya (s. 522); Az. T. Sarıbülbul: Kanarya (s. 661); Az. T. Yalançibülbul: Kanarya (s. 787). Trkm. Hekik: Kanarya (s. 343).

kancur: İzmarit balığının küçüğü (s. 1296). Veri bulunamadı.

Kangal köpeğı: Anadolu'da Sivas bölgesinde yetiştirilen burnu ve ağzı siyah, kulakları düşük, kuyruğı sırtına doğru düzgün kıvrım yaparak duran ve çok tutulan bir tür köpek (s. 1297). Veri bulunamadı.

kanguru: Kangurugillerden, Avustralya'da yaşayan, iri, otçul, memeli, ön ayakları kısa, art ayakları ile kuyruğı uzun ve güçlü, başı küçük, dişisinin karnında yavrularını taşıyacak bir kesesi bulunan keseli hayvan (s. 197). Az. T. Kenguru (İng.): Kanguru (s. 529).

kaniş: Uzun, kıvırcık tüylü bir cins köpek (s. 1298). Veri bulunamadı.

kaplan: Kedigillerden, enine siyah çizgili, koyu sarı postu olan, Asya'da yaşayan çevik ve yırtıcı hayvan (s. 1310). Az. T. Gaflan: Kaplan (s. 306); Az. T. Gaplan:

Kaplan (s. 318). Trkm. Gaplan: Kaplan (s. 227); Trkm. Yolbars: Kaplan (s. 705). Gag. T. Kaplan: Kaplan (s. 133).

kaplan böcek: Başka böceklerle beslenen, tarım için çok yararlı olan kaplan böcekler familyasının örnek türü (s. 1310). Veri bulunamadı.

kaplumbağa: bkz. bağa.

karabakal: Karatavukgillerden, kara renkli ardıç kuşu (s. 1314). Veri bulunamadı.

karabalık: Tatlı su kayası (s. 1314). **tatlısu kayası:** Tatlı sularda yaşayan, bir çeşit balık, karabalık, yeşilsazan (s. 2285). **yeşilsazan:** Tatlısu kayası (s. 2583). Az. T. Tinga: Yeşil sazan (s. 738).

karabaş: bkz. çoban köpeği.

karabatak: Karabatak gillerden, balıkla beslenen, gagası uzun ve sivri, kara tüylü bir deniz kuşu (s. 1314). TaS karabulak: Kara bataklık da denilen su kuşu (s. 2254); TaS kışkıldak: Karabatak denilen su kuşu (s. 2521). Az. T. Garabatdag, Garabattag: Karabatak (s. 318). Trkm. Cüptün: Karabatak (s. 104).

karaca: Geyikgillerden, boynuzları küçük ve çatallı bir av hayvanı, ahu, ceylan (s. 1315). Az. T. Cüyür: Karaca (s. 138).

karadavar: Her yaştaki kıl keçisi veya kıl keçisi sürüsü (s. 1315). Veri bulunamadı.

karadul: Sokması büyük acı veren, iri, esmer, zehirli örümcek (s. 1315). TaS bö, (böy): Zehirli örümcek (s. 662). Az. T. Yalançieârebler: Zehirli örümcekler (s. 787). Trkm. Möy: Zehirli bir böcek, zehirli örümcek (s. 464).

karafatma: bkz. ağılı böcek.

karagöz: İzmaritgillerden, 25-30 santimetre uzunluğunda, enli, boz renkli, beyaz etli bir balık (s. 1316). Az. T. Garagaş(lı): Karagöz (balık) (s. 319).

karagül: Karakul (s. 1316). **karakul:** Asıl yurdu Buhara'da, Karakul bölgesi olan ve yurdumuzda da yetiştirilen, tüyleri uzun ve kıvrıkcık bir koyun (s. 1318). Az. T. Garagül: Karakul (s. 320). Trkm. Garaköli Goyun: Karakul koyunu (s. 288).

karaiğne: Bir tür iğneli karınca (s. 1316). Veri bulunamadı.

karakarga: Kuzgun (s. 1317). **kuzgun:** Ötücü kuşlar takımının kargagiller familyasından, Kuzey Amerika'nın dağlık, fundalık yerlerinde bulunan, tüyleri siyah renkte olup mavi renkte parlayan bir tür kuş, karakarga (s. 1551). TaS karaca karga:

Kara karga (s. 2255). Trkm. Gara: (1) Kuzgun (s. 232); Trkm. Zag: Kara karga (s. 716). Gag. T. Kuzgun: Kuzgun (s. 158).

karakaş: Genellikle Güneydoğu Anadolu'da yetiştirilen, vücudu beyaz, ağız, burun, göz etrafı, kulak ve tırnakları siyah, yağlı kuyruğunun uç kısmı fazla sarkık bir tür koyun (s. 1317). Veri bulunamadı.

karakeçi: Sazana benzer bir tatlı su balığı (s. 1317). Veri bulunamadı.

karakul: bkz. karagül.

kara kurbağası: Kurbağalardan, karalarda yaşayan, yumurtalarını suya bırakan bir tür kurbağa (s. 1318). Veri bulunamadı.

karakuş: Kartal türünden kuşlara verilen genel ad (s. 1318). Az. T. Garaguş: Karakuş (s. 320).

karaleylek: Leylekgillerden, gagası aşağı doğru kıvrık, tüyleri kara, uzun bacaklı bir kuş, çeltik kargası (s. 1319). Az. T. Garaléylek: Kara leylek (s. 320).

karasinek: Böcekler sınıfının çift kanatlılar takımından, insan ve evcil hayvan takımının kanını emen, görünüşü ev sineğine benzeyen bir tür eklem bacaklı (s. 1323). Az. T. Garasinek: Karasinek (s. 321).

karatavuk: Karatavukgillerden, tüyleri kara, meyve ve böceklerle beslenen ötücü kuş (s. 1323). Az. T. Garatoyug: Karatavuk (s. 322).

karayılan: Boyu uzun, başı iri pullarla örtülü, zararlı hayvanları yediği için tarıma yararlı, tehlikesiz bir yılan (s. 1324). Az. T. Koramal: Kara yılan (s. 541); Az. T. Suce, Karomal: Kara yılan (s. 687).

kar baykuşu: İskandinavya ve kuzey kürede yaşayan koyu renk benekli büyük baykuş (s. 1324). Veri bulunamadı.

kardinal kuşu: İspinozgillerden, parlak, kırmızı renkli, iri gagalı, tepelikli, ötücü bir kuş (s. 1326). Veri bulunamadı.

karga: Kargagillerden, kanatları geniş, tüyleri koyu renkte, tarla ve bahçelere çok zarar veren kuş (s. 1326). Az. T. Garğa: Karga (s. 323); Az. T. Gır-gır, Gırgır: Karga (s. 363). Trkm. Garga: Karga (s. 232). Gag. T. Gaarga: Garga (s. 99); Gag. T. Garga: Karga (s. 100).

karınca: Zar kanatlılardan, toplu olarak yaşayan, yuvaları toprağın altında olan ve birçok türü bulunan böceklerin genel adı (s. 1329). Az. T. Garınca: Karınca. (s. 324); Az. T. Garişga: Karınca (s. 325). Trkm. Garınca: Karınca. (s. 232); Trkm. Mur: Karınca. (s. 465); Trkm. Gumurşga: Karınca (s. 307). Gag. T. Karımca: Karınca (s. 135).

karıncakuşu: Karıncayiyen (s. 1330). **karıncayiyen:** Karıncayiyengillerden, Avustralya'da yaşayan, karıncayla beslenen bir tür memeli, karıncakuşu (s. 1330). Az. T. Garişgayéyen: Karıncayiyen (s. 325).

karıncayiyen: bkz. karıncakuşu.

karides: Denizlerde veya tatlı su balıklarında yaşayan, yüzücü, orta büyüklükte kabuklu, eti yenir bir deniz hayvanı (s. 1332). **kerevit:** Kabuklular sınıfından, çamuru tatlı sularda yaşayan bir eklem bacaklı, tatlısu ıstakozu, karavide (s. 1393). **tatlısu ıstakozu:** Kerevit (s. 2285). **teke:** 2) Bir tür karides (s. 2302). TaS su çekirgesi: Karides, teke (s. 3568). Az. T. Krévét (Rus): Karides, kerevit (s. 546).

kar ispinozu: Asya ve Avrupa'nın yüksek yerlerinde, karlık bölgelerde yaşayan serçeeye benzer küçük ötücü kuş (s. 1332). Veri bulunamadı.

karkara: Uzun bacaklılardan, bataklık bölgelerde yaşayan, kışı sıcak ülkelerde geçiren, başı sorguçlu turna (s. 1333). Veri bulunamadı.

kar kuşu: Serçegillerden, karlı dağların doruklarında yaşayan, bacakları ve parmakları tüylü bir kuş (s. 1333). Az. T. Garguşu: Kar kuşu (s. 323).

kartal: Kartalgillerden, genellikle kızıl siyah tüylü, çok güçlü, yuvasını yüksek kayalıklar üzerinde kuran, iri, yırtıcı bir tür kuş (s. 1339). Az. T. Gartal: Kartal (s. 327); Az. T. Ğecir: Kartal (s. 338). Trkm. Bürgüt: Kartal (s. 91). Gag. T. Kartal: Kartal (s. 136).

kasık biti: Genellikle üreme organları çevresindeki kıl diplerinde yerleşen bir tür bit, kırkayak (s. 1342). Veri bulunamadı.

kastor: Kunduz. (s. 1345). **kunduz:** Kemirgenlerden, kuyruğu geniş ve yassı, art ayak parmaklarının arası perdeli, ağaçları kemirerek beslenen, su kıyılarında yaşayan, yuvalar ve su setleri kuran, postu değerli bir hayvan, kastor (s. 1526). TaS su iti, (su köpeği): Kunduz (s. 3571). Az. T. Gunduz: Kunduz (s. 409); Az. T. Yastıguyrug: Kunduz (s. 796). Trkm. Gunduz: Kunduz (s. 307).

kaşıkçı kuşu: Pelikan (s. 1346). **pelikan:** Pelikangillerden, pembeye çalan beyaz tüylü, kanatları gri renkli, alt kesesinde deriden bir kesesi olan iri kuş (s. 1908). TaS kaşık burun: Kaşıkçı kuşu (s. 2329). Az. T. Ağcagutan: Ak pelikan (kuş) (s. 8); Az. T. Balıgudan, Balıgutan: Balıkçıl (kuş), pelikan (s. 59). Trkm. Gotan: Pelikan (s. 283).

kaşıkçın: Ördekgillerden, gagası kaşık biçiminde, tüyleri ak, kara, kahverengi, ayakları kırmızı bir kuş (s. 1346). Veri bulunamadı.

katana: Bir cins iri at (s. 1349). Veri bulunamadı.

katır: Atgillerden, kısarak ile erkek eşeğin çiftleşmesinden doğan melez hayvan (s. 1351). Trkm. Gatır: Katır (s. 238). Gag. T. Katır: Katır (s. 138).

katır yılanı: Bir tür engerek (s. 1351). Veri bulunamadı.

kaya balığı: Kaya balığıgillerden, kayalık yerlerde yaşayan, çoğu koyu renkli küçük balık, dişli, tokmakbaş (s. 1361). Veri bulunamadı.

kaya güvercini: Güvercingillerden, Avrupa, Asya ve Kuzey Afrika'nın kayalık yerlerinde yaşayan bir kuş (s. 1361). Veri bulunamadı.

kaya horozu: Güney Amerika'da yaşayan, erkekleri portakal renginde, başında tepeliği olan kuş (s. 1361). Veri bulunamadı.

kaya keleri: bkz. bukalemun.

kaya örümceği: Taşlar arasında yaşayan bir tür örümcek (s. 1361). Az. T. Gayahörümçeği: Kaya örümceği (s. 332).

kaya sansarı: Dağlık yerlerde yaşayan bir tür sansar (s. 1361). Veri bulunamadı.

kayın: Gebe deve (s. 1363). Trkm. Düye Bogaz: Gebe deve (s. 185).

kayış balığı: Kağıt balığıgillerden, Kuzey Avrupa denizleriyle Akdeniz'in derinliklerinde yaşayan kemikli bir balık (s. 1365). Veri bulunamadı.

keçi: Geviş getirenlerden, eti, sütü, derisi ve kılı için yetiştirilen, memeli dişi hayvan (s. 1375). Gag. T. Keçi: Keçi (s. 142). Trkm. Geçi: Keçi (s. 246).

keçisağan: bkz. Çobanaldatan.

kedi: Kedigillerden, köpek dişleri iyi gelişmiş, kasları çevik ve kuvvetli evcil, küçük memeli hayvan, pisik (s. 1376). TaS çetük, (cetük, çedük, çetik): Kedi (s. 871); TaS

kedence: Kedi (s. 2395); TaS pisi, (pisik, püsük): Kedi (s. 3198). Az. T. Mestan (Far.): Kedi (s. 574); Az. T. Tekir: (3) Kedi (s. 724). Trkm. Pişik: Kedi (s. 531). Gag. T. Kedi: Kedi (s. 142); Gag. T. Pisi: Kedi (s. 196).

kedi balığı: Kedi balığıgillerden, dişleri ve solungaç yarıkları küçük bir balık (s. 1377). Az. T. Çılpagca: Kedi balığı (152); Az. T. ħul, ħulbalığı: 2) Kedi balığı (s. 474). Gag. T. Kedi balı: Kedi balığı (s. 142).

kefal: Kefalgillerden, orta büyüklükte, çok pullu, küt başlı, gümüş renginde, beyaz etli bir balık, topbaş balık (s. 1377). **topbaş balık:** Kefal (s. 2367). Az. T. Kéfál (Yun): Kefal (s. 526).

keklik: Sülüngillerden, güvercin büyüklüğünde, eti için avlanan, tüyü boz, ayakları ve gagası kırmızı renkte bir kuş (s. 1379). Az. T. Keklik: 1) Keklik (s. 526). Trkm. Käkilik: Keklik (s. 396). Gag. T. Çil tauk: 2) Keklik (s. 60).

kelaynak: Leylekgillerden, yeryüzünde yalnız Birecik'te, Fırat vadisini çeviren kayalarda yaşayan, başı tüysüz, uzun gagalı bir kuş (s. 1380). Veri bulunamadı.

kelebek: Pul kanatlılardan, vücudu, kanatları ince pullarla ve türlü renklerle örtülü, dört kanatlı, çok sayıda türleri olan böceklere verilen genel ad (s. 1380). **pervane:** Geceleri ışık çevresinde dönen küçük kelebek, kepenek (s. 1915). TaS kebelek, (kepelek): Kelebek (s. 2394). Az. T. Gécekepeneyi: Gece kelebeği, pervane (s. 337); Az. T. Haf: Pervane, kelebek (s. 427); Az. T. Kepenek: Kelebek (s. 529); Az. T. Odluca: Pervane (kelebek) (s. 612). Trkm. Kebelek: Kelebek (s. 398); Trkm. Pervana: Küçük kelebek (s. 525). Gag. T. Pipiruda: Kelebek (s. 196).

keler: Köpek balıkları takımının kelergiller familyasından, ılık ve tropik denizlerde yaşayan, uzunluğu 1,5 metre kadar olan, bir defada 20 yavru doğuran bir tür balık, keler balığı (s. 1381). Veri bulunamadı.

keler balığı: Keler (s. 1381). Veri bulunamadı.

kepçeburun: Bir tür yaban ördeği (s. 1392). Veri bulunamadı.

kerevit: bkz. karides.

kerteles: Bir tür deve olan teke ile iki hörgüçlü erkek devenin geriye melezlenmesiyle elde edilen bir tür deve (s. 1394). Veri bulunamadı.

kertenkele: bkz. elöpen.

kestane dorusu: Açık kahverengi renkte olan at (s. 1401). Az. T. Al at: Doru at (s. 19); Az. T. Garakeher: Kestane dorusu (at) (s. 320); Az. T. Keher: Doru (s. 526); Trkm. Dor at: Doru At (s. 171). Gag. T. Al beegir: Kırmızı at (s. 8); Gag. T. Royba beegir: Doru at (s. 203); Gag. T. Şal beegir: Doru at (s. 231); Gag. T. Şarga beegir: Kula at (s. 231).

kestane kargası: Alakarga (s. 1401). TaS alaca karga, (ala karga): Saksığan (s. 85); TaS saksıkan, (sağsıkan): Saksığan (s. 3261). Az. T. Alagarğa: Alakarga (s. 18); Az. T. Dolaş: Saksığan, alacakarga (s. 218); Az. T. Dolaşa: Alacakarga, saksığan (s. 218); Az. T. Dolaşan: Saksığan (s. 218); Az. T. Ğecele: Saksığan (s. 337); Az. T. Göycegarğa: Saksığan (s. 393); Az. T. Ğocağoca: Ala karga (s. 465); Az. T. Sağsağın: Saksığan (s. 657); Az. T. Zağca, Zağça: 1) Ala karga 2) Saksığan (s. 818); Az. T. Zeğen (Ar.): Saksığan (s. 821); Az. T. Zihzih: Saksığan (s. 827). Trkm. Ala Karga: Ala karga (s. 232); Trkm. Zakca: Alaca karga (s. 232); Trkm. Zakıca: Alaca karga (s. 716). Gag. T. Garagatsa: Saksığan (s. 100); Gag. T. Saksan: Saksığan (s. 207).

keten kuşu: İspinozgillerden, güzel sesli, 13 santimetre uzunluğunda, tarla ve çalılıklarda yaşayan bir kuş (s. 1403). Veri bulunamadı.

kılıç balığı: Kılıç balığıgillerden, burnunda kılıç biçiminde bir uzantısı bulunan, kılıksız, eti beyaz ve lezzetli, iri bir balık (s. 1408). Az. T. Gılınbalıg, Gılınbalığı: Kılıç balığı (s. 361). Gag. T. Kılıç balık: Kılıç balığı (s. 145).

kılıç gagalı: Yağmur kuşugillerden, çok ince ve uzun gagalı, tüyleri ak, kanatları kara bir kuş (s. 1408). Veri bulunamadı.

kılıçkuyruk: Kemikli balıklar takımından uzunluğu 8-10 santimetre olan, tropik süs balığı (s. 1408). Veri bulunamadı.

kıl keçisi: Vücut rengi beyazdan siyaha kadar değişmekle beraber en çok siyah renklisi görülen yerli bir tür keçi, karakeçi (s. 1409). Veri bulunamadı.

kınalı keklik: Sülüngillerden, Balkan Yarımadası, Orta ve Doğu Asya'da yaşayan, uzunluğu 38 santimetre olan bir tür kuş (s. 1411). Veri bulunamadı.

kınalı kuzu: Genellikle alnına kına yakılmış kuzu veya koyun (s. 1411). Veri bulunamadı.

kırbaç kurdu: Çeşitli türleri insanların ve hayvanların kalın bağırsağında yaşayan, boyu 5 santimetre olan, eni gözle görülmeyecek incelikte bir asalak, trikosefal (s. 1413). Veri bulunamadı.

kırkayak: Eklem bacaklıların çok ayaklılar sınıfına giren, taşların altında yaşayan, vücudu yuvarlak ve uzun bir böcek (s. 1417). Az. T. Gırhayag: 1) Kırkayak (s. 364); Az. T. Gısgaç, Gısgaç: Kırkayak, yengeç vb böcekler (s. 367); Az. T. Gulağagiren: Kırkayak (s. 406). Gag. T. Kırk ayak (bacak): Kırk ayak kurdu (s. 147).

kırlangıç balığı: Kırlangıç balığıgillerden, yüzgeçleri geniş ve uzun, eti beyaz, kırmızı renkli bir balık (s. 1419). Veri bulunamadı.

kırmız böceği: Zar kanatlılardan, küçük bir böcek (s. 1420). TaS kırmız: Kırmız böceği (s. 2513). Az. T. Gırmız: Kırmız böceği (s. 365); Az. T. Gırmızböceyi: Kırmız böceği (s. 365); Az. T. Gızılböcek: Kırmız böceği (s. 371).

kısrak: Dişi at (s. 1426). TaS olak: Kısrak (s. 2961); TaS yunt: Kısrak (s. 4727). Az. T. Gısrak, Gısrak: Kısrak (s. 368); Az. T. Madyan (Far.): Kısrak (s. 561). Trkm. Baytal: Kısrak (s. 54); Trkm. Gısrak: Kısrak (s. 265). Gag. T. Baytal: Kısrak (s. 32).

kıvırcık koyun: Kıvırcık (s. 1429). Az. T. Cero: Kıvırcık (koyun) (s. 129).

kız böceği: Eklem bacaklıların kız böcekleri takımından, başı büyük, vücudu narin, zar kanatlı bir böcek (s. 1435). **yusufçuk:** Dağlık ve ormanlık bölgelerde yaşayan, güvercine benzeyen, ondan daha küçük bir kuş (s. 2618). Az. T. Cırcırma: 1) Kız böceği, yusufçuk (s. 131). Trkm. Teneçir: Kız böceği, yusufçuk (s. 624). Gag. T. Papaz beygiri: Yusufçuk, kız böceği (s. 34).

kızılgeyik: Geyikgillerden, Avrupa ve Asya'nın ılık bölgelerindeki ağaçlık yerlerde yaşayan, rengi kırmızımsı, uzunluğu yaklaşık 2 metre olan bir tür geyik (s. 1436). Veri bulunamadı.

kızılkanat: Sazangillerden, yüzgeçleri kırmızı, 25-30 santimetre boyunda, eti kılçıklı bir tatlı su balığı (s. 1437). Gag. T. Kızıl kanat: Bir balık türü (s. 150). Az. T. Zerdeper: Kızılkanat (balık) (s. 825).

kızılkurt: At ve eşeklerin, kalın bağırsaklarında yerleşip kanlarını emen kırmızı bir kurt (s. 1437). Az. T. Gızılkurd: Kızıl kurt (s. 371).

kızılkuyruk: Karatavukgillerden, kışın göçen, küçük, güzel bir kuş (s. 1437). Az. T. Gızılguyrük, Gızılguyrüh: Kızılkuyruk (s. 371). Az. T. Tekir: 1) Kızılkuyruk (s. 724).

kız kuşu: Yağmur kuşugillerden, uzunluğu 34 santimetre olan, eti yenilebilen, başı sorguçlu, koyu yeşilimsi renkte esmer, küçük bir kuş (s. 1437). **tavus:** Tavus kuşu (s. 2290). **tavus kuşu:** Sülüngillerden, erkeğinin tüyleri uzun, kuyruğu parlak, güzel renkli, acı ve tiz sesli, süs hayvanı olarak beslenen bir kuş, tavus (s. 2290). TaS gelin kuşu: Tavus kuşu (s. 1627); TaS ala kuş: Tavus kuşu (s. 86); TaS Tañrı kuşu: Tavus kuşu (s. 3736). Az. T. Gızguşu: Tavus kuşu (s. 370), Az. T. Gızdarguşu, Gızlarguşu (2): Kız kuşu, tavuşçuk kuşu (s. 370); Az. T. Gızlarguşu (2): Kız kuşu, tavuşçuk (s. 372); Az. T. Tovuz: Tavus (s. 743). Trkm. Tavus: Tavus (s. 619). Gag. T. Paun: Tavus kuşu (s. 193).

kirpi: Kirpigillerden, uzunluğu 25-30 santimetre olan, sırtı dikenlerle kaplı memeli hayvan (s. 1448). Az. T. Gucur: Kirpi (s. 404). Trkm. Kirpi: Kirpi (s. 411). Gag. T. Kirpi: Kirpi (s. 152).

kitap kurdu: Kitapları yiyerek zarar veren bir böcek (s. 1450). Veri bulunamadı.

kivi: Kivigillerden, Yeni Zelanda'da yaşayan, kanatları küt olduğu için uçamayan, bacakları güçlü bir kuş, apteriks (s. 1451). Veri bulunamadı.

koala: Avustralya'da yaşayan, okaliptus yapraklarıyla beslenen, yaklaşık 80 santimetre boyunda, otçul, kuyruksuz, keseli, tüyleri soluk boz veya sarımsı renkte olan bir tür memeli (s. 1454). Veri bulunamadı.

kobay: Kobaygillerden, bilimsel araştırmalarda kullanılan bir deney hayvanı, Hint domuzu (s. 1454). Veri bulunamadı.

kobra: bkz. gözlüklü yılan.

kocabaş: bkz. flurcun.

koç: Damızlık erkek koyun (s. 1455). TaS koçak: Koç (s. 2592); TaS er koyun: Erkek koyun (s. 1503). Az. T. Çahu: Damızlık (koyun) (s. 140); Az. T. Goç: Koç (s. 379). Gag. T. Koç: 1) Koç (s. 160).

kofana: Lüfer balığının irisi (s. 1457). Veri bulunamadı.

kokarca: Etoburlardan, orta boyda, kendini korumak için düşmanına kötü kokulu sıvı fişkırtan, ince, uzun bir kürk hayvanı (s. 1457). TaS yiyirce gören: Kokarca denilen hayvan, gelincik (s. 4624). Az. T. Goharca: Koharca (s. 380).

kolan balığı: Mersin balığı (s. 1461). **mersin balığı:** Mersin balığıgillerden, ılık denizlerde, göllerde yaşayan, tatlı sularda yumurtlayan, yumurtalarından havyar yapılan bir balık, kolan balığı (s. 1660). Az. T. Ğejvi: Mersin balığı, çığa (dişisi) (s. 340); Az. T. Uzunburug balıg, Nere: Mersin balığı (s. 758). Trkm. Dokı: Mersin balığı (s. 168).

kolibri: Kolibrigillerden, Amerika'da yaşayan, çok renkli, geriye doğru uçma özelliğı olan, uzun gagalı, küçük göçmen kuş (s. 1463). Veri bulunamadı.

kolyoz: Uskumrugillerden, uzunluğı 30-35 santimetre olan, Akdeniz ve Karadeniz'de yaşayan bir tür balık (s. 1466). Veri bulunamadı.

kondor: Tepeli akbaba (s. 1471). Veri bulunamadı.

koruk lüferi: Ağustosta avlanan turfanda lüfer (s. 1485). Veri bulunamadı.

koşum hayvanı: Koşum atı (s. 1489). Az. T. Dibçil: Koşum Öküzü (s. 201). Gag. T. Koşma beygiri: Koşum atı (s. 34).

koyun: Geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan (s. 1492). TaS koy: Koyun (s. 2682); TaS koyunu: Koyun (s. 2683). Az. T. Dızman: Koyun; koç (s. 201). Trkm. Goyun: Koyun (s. 288). Gag. T. Cıba: Koyun (s. 47); Gag. T. Jarka: Koyun (konuşma dilinde) (s. 123); Gag. T. Koyun: Koyun (s. 164).

kölük: bkz. 2) beygir.

köpek: bkz. it.

köpekbalığı: bkz. canavar.

kör fare: Kör faregillerden, toprak altında yuva yapan bir memeli hayvan (s. 1502). Veri bulunamadı.

kör köstebek: Kör faregillerden, kemirici bir memeli hayvan (s. 1503). TaS gözsöz sepet (gözsüz tebek): Köstebek denilen yer sıçanı (s. 1831). **yer sıçanı:** Köstebek (s. 2581). Az. T. Korsıçan: Köstebek (s. 541); Az. T. Sünbülğiran: Köstebek (Lehistan ve Almanya) (s. 691).

kör yılan: Kör yılanlardan, solucanla beslenen, yılanı benzer, ayaksız bir sürüngen (s. 1504). Az. T. Körılan: Kör yılan (s. 541).

kösem (hlk.): Kösemen (s. 1504). TaS kösem: Sürünün önünde giden koç, kösemen (s. 2699). Az. T. Gavahcıl: Kösemen (koç veya teke) (s. 331).

kuduz böceği: bkz. banbul.

kuğu: Perde ayaklılardan, yaban ve evcil türleri bulunan, çok uzun ve kıvrık boyunlu, geniş gagalı, geniş kanatlı bir su kuşu. (s. 1517). Az. T. Gu, Gu guşu: Kuğu (s. 404); Az. T. Guzag: Kuğu (s. 417). Trkm. Guv: Kuğu (s. 314).

kukumav: bkz. baykuş.

kukumav kuşu: bkz. baykuş.

kulağakaçan: Düz kanatlılardan, karnında çatal biçiminde iki uzantı bulunan, meyve ve sebzelere zarar veren otçul bir böcek (s. 1518). Az. T. Gırhayag: 1) Kırkayak (s. 364); Az. T. Gısgac, Gısgaç: Kırkayak, yengeç vb böcekler (s. 367); Az. T. Gulağagiren: Kırkayak (s. 406). Gag. T. Kırk ayak (bacak): Kırk ayak kurdu (s. 147).

kum balığı: Kum balığıgillerden, dişleri ve karın yüzgeçleri olmayan küçük bir balık (s. 1524). Veri bulunamadı.

kum engereği: Özellikle Balkanlarda görülen üçgen kafalı iri engerek (s. 1524). Veri bulunamadı.

kumkayası: Sıcak ve ılık denizlerde özellikle kayalık yerlerde yaşayan bir tür memeli balık (s. 1525). Veri bulunamadı.

kumkazan: Kemirgenlerden, Afrika'nın güneyinde yaşayan bir tür memeli (s. 1525). Veri bulunamadı.

kumru: Güvercinler takımından, güvercinden küçük, boz, gri renkli bir kuş (s. 1525). Az. T. Tapdıg: Kumru (s. 717). Gag. T. Meşgeldik: Kumru (s. 176).

kunda: Bir tür büyük ve zehirli örümcek (s. 1526). Az. T. Garagurd: Kunda (s. 320).

kunduz: bkz. kastor.

kunduz böceği: bkz. bambul.

kupes: İzmaritgillerden, ılıman denizlerde yaşayan bir balık (s. 1527). Veri bulunamadı.

kurbağa balığı: Sıcak ve ılık denizlerde yaşayan kemikli balık (s. 1529). Veri bulunamadı.

kurbağacık: Kurbağa yavrusu (s. 1529). **kuyruklu kurbağa:** Yumurtadan yeni çıkmış ve evrim geçirmemiş yavru kurbağa (s. 1549). Az. T. Gurbağacıg: Kurbağa yavrusu (s. 410); Az. T. Guyruglu gurbağa: Kurbağacık, kurbağa yavrusu (s. 417). Gag. T. Kurbaacık: Kurbağacık (s. 155).

kurdele balığı: Kurdele balığıgillerden, uzun, yassı vücutlu, pulları çok küçük, kuyruk yüzgeci ipliğe benzeyen, kemikli bir Akdeniz balığı (s. 1530). Veri bulunamadı.

kurt: Köpekgillerden, Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika'da yaşayan, postu gri sarı renkli, yırtıcı, etçil memeli hayvan (s. 1533). Az. T. Ağzığara: 1) Kurt 2) Kurt köpeği (s. 12); Az. T. Bürte: Bozkurt (s. 118); Az. T. Garaağız: Kurt (s. 318); Az. T. Yalguzag: Yalnız kurt, kurt (s. 787). Trkm. Böri: Kurt (s. 83); Trkm. Goyun İti: Çoban köpeği, kurt köpeği (s. 288); Trkm. Gurt: Kurt (s. 312). Gag. T. Canavar: Canavar, kurt (s. 46); Gag. T. Lupu: Canavar, kurt (s. 169); Gag. T. Kurt: Kurt, canavar (s. 156).

kurt (II): Yumuşak vücutlu, uzun gövdeli, omurgasız, bacaksız, ayaksız veya çok ilkel ayaklı küçük hayvan (s. 1533). Veri bulunamadı.

kurtçuk: bkz. böcü.

kurtçul: Kurtçuklarla beslenen hayvan (s. 1535). Veri bulunamadı.

kurt köpeği: Kurt ve köpek kırması bir tür köpek (s. 1535). Az. T. Ağzığara: 1) Kurt 2) Kurt köpeği (s. 12); Az. T. Bürte: Bozkurt (s. 118); Az. T. Garaağız: Kurt (s. 318); Az. T. Yalguzag: Yalnız kurt, kurt (s. 787). Trkm. Böri: Kurt (s. 83); Trkm. Goyun İti: Çoban köpeği, kurt köpeği (s. 288); Trkm. Gurt: Kurt (s. 312). Gag. T. Canavar: Canavar, kurt (s. 46); Gag. T. Lupu: Canavar, kurt (s. 169); Gag. T. Kurt: Kurt, canavar (s. 156).

kurt sineği: Kurtlara dadanan bir tür sinek (s. 1535). Veri bulunamadı.

kurukafa: Tırtılları patates yaprağı yiyen, alt kanatları sarı, üstü kahverengi bir tür kelebek (s. 1537). Veri bulunamadı.

kuş: Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı (s. 1542). Az. T. Guş: Kuş

(s. 415); Az. T. Mürğ (Far.): Kuş (s. 592). Trkm. Guş: Kuş (s. 313). Gag. T. Kuş: Kuş (s. 157).

kutan: Saka kuşu (s. 1545). Az. T. Payızbülbulü: 1) Saka kuşu (s. 630); Az. T. Sagga (Ar.): Saka (s. 656); Az. T. Saggaguşu: Saka (kuş) (s. 656); Az. T. Suserçesi: Saka (kuş) (s. 689). Trkm. Meşikçi: Saka (s. 456).

kuyrukkakan: Kara tavukgillerden, böcek ve meyve ile beslenen küçük ötücü bir kuş (s. 1549). Veri bulunamadı.

kuyruklu kelebek: Kanatları siyah benekli sarı renkte bir Avrupa kelebeği (s. 1549). Veri bulunamadı.

kuyruklu kurbağa: bkz. kurbağacık.

kuyruksallayan: Kuyruksallayangillerden, kanatları ve vücudunun üst bölümü kül rengi, at bölümü değişik sarı olan, uzun kuyruklu, küçük ötücü kuş, yont kuşu (s. 1550). **yont kuşu:** Kuyruksallayan (s. 2606). TaS kuyruksalan: Yurt kuşu denilen kuş (s. 2762); TaS yunt kuşu: Kuyruk sallayan kuşu, peygamber kuşu (s. 4730).

kuyruksüren: Firavun faresi (s. 1550). Veri bulunamadı.

kuzgun: bkz. kara karga.

kuzu: Koyun yavrusu (s. 1551). TaS şişek: İki yaşında koyun (s. 3669). Az. T. Garadiş: Şişek, öveç (s. 319); Az. T. İşşeh: Şişek (koyun yavrusu) (s. 512). Trkm. Öveç Goyun: İki yaşındaki koyun (s. 288); Trkm. İşçek Goyun: Bir yaşındaki koyun (s. 288); Trkm. İşçek: İki yaşındaki koyun (s. 384); Trkm. Toklı: Bir yaşında kuzu (s. 631). Gag. T. Şişek: İki yaşını geçmiş koyun (s. 234).

küçük martı: Martı cinsi bir tür kuş (s. 1553). Veri bulunamadı.

kürk böceği: Kıın kanatlılardan, esmer uzun kıllı, kürk, halı, keçe ve yünlüleri kemiren bir böcek (s. 1563). Veri bulunamadı.

kürk hayvanı: Kürkü için üretilen veya avlanan hayvan (s. 1563). Az. T. Sibirsamuru: Kürk samuru, zerdeva, ağaç sansarı; samur kürkü.

labros: Lapinanın büyük cinsi (s. 1567). Veri bulunamadı.

laçın: Beyaz renkli bir cins şahin (s. 1567). TaS laçın: Şahin (s. 2785); TaS şahan: Şahin (s. 3644); TaS şayın doğan: Şahin (s. 3651); TaS şunkar: Şahin, lâçın (s. 3687). Trkm. Laçın: Doğan, şahin (s. 432). Az. T. Alıcı togan: Şahin (s. 21); Az. T. Baz

(Far.): Doğan, atmaca, şahin (s. 74); Az. T. Gırđı: (1) şahin, doğan (s. 364); Az. T. Elguşu: Bavlı (doğan, atmaca, şahin) (s. 258); Az. T. Gızılguş: 1) Doğan, şahin (s. 371); Az. T. İtge: şahin, atmaca (s. 513); Az. T. Laçın: şahin (s. 552); Az. T. Tavar: (2) şahin (s. 719); Az. T. Terlan: şahin (s. 731).

lagos: Hanigillerden, Akdeniz ve Ege'de yaşayan, lezzetli bir balık, kaya hanisi, lahos (s. 1570). Veri bulunamadı.

lağım faresi: Kuyruğu hariç 18-25 santimetre boyunda ve 200-600 gram ağırlığında, küt burunlu, kulağı ve gözü küçük, kaba tüyleri kahverengi siyah, karın bölgesi gri beyaz arası bir renkte olan, daha çok kanalizasyon sisteminde, binaların bodrum veya alt katlarında yaşayan bir tür fare (s. 1571). Veri bulunamadı.

lahos: Lagos (s. 1571). Veri bulunamadı.

lakoz: Hanigiller familyasından, yuvarlak kuyruğu bulunan bir tür balık (s. 1573). Veri bulunamadı.

lama: Geviş getirenlerden, Güney Amerika'nın dağlık bölgelerinde yaşayan, yük hayvanı olarak kullanılan, karadan aka kadar türlü renklerde olabilen, tüyleri uzun, boyu yüksek ve boynu uzun hayvan. (s. 1547). Az. T. Lama (İsp.): Lama (s. 553).

langur: Maymunlardan, Hindistan'da yaşayan, kül rengi veya kırmızıya çalan sarı tüylü, büyük bir maymun (s. 1575). Veri bulunamadı.

lapina: Lapinagillerden, kayalık kıyılarda, sığ sularında yaşayan 25-35 santimetre uzunluğunda, kırmızı benekli, mavi veya yeşil balık (s. 1576). Veri bulunamadı.

larva: bkz. böcü.

larvacıl: Larvayla beslenen hayvan (s. 1576). Veri bulunamadı.

lazımlık: bkz. badi.

leopard: Pars (s. 1582). **pars:** Kedigillerden genellikle Asya ve Afrika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan, postu benekli, bazen de düz siyah, çevik, yırtıcı etçil, memeli hayvan, leopar, panter, pelenk (s. 1892). Az. T. Bebir (Far.): Panter, leopar (s. 75). Trkm. Bars: Pars (s. 48). Gag. T. Pantera: Panter (s. 191).

leşçil: Leşle beslenen hayvan (s. 1583). Az. T. Léřyéyen: Leşçil (s. 556).

leşçil akbaba: Tüyleri beyazımsı, kanat uçları siyah, çıplak başlı küçük akbaba (s. 1583). Veri bulunamadı.

leş kargası: Kargagillerden, Avrupa ve Asya'da orman, çayır ve bahçelerde yaşayan, başı kara, vücudu kül rengi bir kuş (s. 1583). Veri bulunamadı.

levrek: Levrekçillerden, eti beyaz, üzeri pullu iri bir balık (s. 1584). Veri bulunamadı.

leylek: Leyleksilerden, kışın tropikal Afrika'da yaşayan, siyah telekli, uzun gagalı, uzun bacaklı, büyük, beyaz, göçmen kuş (s. 1584). Az. T. Ağacayag: Leylek (s. 7); Az. T. Haciléylek: Leylek (s. 426). Trkm. Leglek: Leylek (s. 436). Gag. T. Lelek: Leylek (s. 168).

Liger (ing): Erkek aslanla dişi kaplanın çiftleşmesinden doğan yavru (s. 1586). Veri bulunamadı.

lipsos: İskorpitgillerden, Akdeniz ve Atlas Okyanusu'nda yaşayan, yüzgeçlerindeki dikenlerde yaralara sebep olan bir zehir bulunan, 40 santimetre uzunluğunda eti çok beğenilen bir balık (s. 1588). Veri bulunamadı.

lodos balığı: Lodos estiginde sersemleyip kolayca avlanan balık (s. 1591). Veri bulunamadı.

lüfer: Eti beyaz tadı güzel gövdesi pullu bir balık (s. 1594). Veri bulunamadı.

Macar ineği: Eti ve sütü için beslenen bir tür inek (s. 1598). Veri bulunamadı.

magri: Yılan balığıgillerden, Avrupa kıyılarında yaşayan, eti lezzetli büyük bir balık (s. 1602). Veri bulunamadı.

makaralı kuş: Sürekli öten kuş (s. 1610). Veri bulunamadı.

makaslı böcek: bkz. bağkesen.

maki: Makigillerden, Madagaskar Adası'nda sık rastlanan, uzun kuyruklu, yumuşak tüylü bir memeli, primat (s. 1611). Veri bulunamadı.

malak (hlk): Manda yavrusu (s. 1615). TaS balak: Manda yavrusu (s. 388); TaS kömüş malağı: Manda yavrusu (s. 2693); Az. T. Balag, Balah: Balak, malak (s. 58); Az. T. Dana-keleş: Malak (bir yaşında) (s. 171); Az. T. Düyece, Düyeçe: 2) Balak, malak (s. 238); Az. T. Gédég: Malak, balak. (s. 338); Az. T. Gedek: Malak, balak. (s. 338); Az. T. hotk: Balak, malak (s. 470); Az. T. Hötek: Malak, balak (s. 472); Az. T. Pota, Potug (1): Malak (s. 640). Gag. T. Kotak: Manda yavrusu (s. 163).

Malta palamudu: Uskumrugillerden, ılık ve sıcak denizlerde yaşayan, üzerinde enlemesine mavi çizgiler bulunan, gri renkli bir balık (s. 1616). Veri bulunamadı.

Maltız keçisi: Ana yurdu Malta adası olan, çok süt veren, kısa tüylü, küçük bir cins keçi (s. 1616). Veri bulunamadı.

manas: Kın kanatlılardan, ergin evrede yaprakları, kurtçuk evresinde kökleri kemirerek tarım bitkilerine ve orman ağaçlarına büyük zarar veren bir böcek (s. 1618). Veri bulunamadı.

manda: bkz. camız.

marangoz balığı: Testere balığı (s. 1626). **testere balığı:** Testere balığıgillerden, Atlantik Okyanusu ve Akdeniz’de yaşayan, burnu uzun ve iki yanı testere gibi dişli olan, köpek balığına benzer iri bir balık, marangoz balığı (s. 2338). Az. T. Mişarbalığı: Testere balığı (s. 582).

marsıvan ayısı: Marsıvan eşeği (s. 1629). Veri bulunamadı.

marsıvan eşeği: Gayet iyi marsıvan ayısı (s. 1629). Veri bulunamadı.

martı: Martıgillerden, çoğu beyaz renkte, eti yenmez, yüzücü, perde ayaklı deniz kuşlarının ortak adı (s. 1629). Az. T. Gağayı: Martı (s. 307); Az. T. Martı: Martı (s. 564). Trkm. Çarlak: Martı (s. 111). Gag. T. Balık kuşu: Martı (s. 28).

marya: Beş yaşından büyük veya damızlık dışı bırakılmış dişi koyun (s. 1630). Veri bulunamadı.

maya: Damızlık dişi hayvan (s. 1637). TaS arvana, (avrana): Dişi deve (s. 242); TaS engen: Dişi deve (s. 1472); TaS maya: Dişi deve (s. 2798). Trkm. Düye Gurruk: Sağılmayan dişi deve (s. 185); Trkm. Köşekli Düye: Yavrulu dişi deve (s. 424); Trkm. Maya: Bir deve türü (s. 449).

mayıs böceği: Kın kanatlılardan, uzunluğu 20-25 milimetre olan, kızıl kahverengi görünüşlü, gelişmesi üç beş yıl süren, bitkilere zararlı bir böcek (s. 1638). Az. T. Mayböceyi: Mayıs böceği (s. 566). Trkm. Tomzok: Mayıs böceği (s. 631). Gag. T. Toprak böjee: Mayıs böceği (s. 244).

maymun: Dört ayaklı, iki ayağı üzerinde de yürüyebilen, ormanda toplu olarak yaşayan, kuyruklu hayvan (s. 1638). **primat:** Maymun (s. 1945). Az. T. Méymun: Maymun (s. 577). Trkm. Bicin: Maymun (s. 65); Trkm. Martışka: Örümcek,

maymun (s. 447); Trkm. Maymın: Maymun (s. 450). Gag. T. Maymun, maymuna: Maymun (s. 174).

maymun balığı: Yuvarlak başlı bir cins köpekbalığı (s. 1638). Veri bulunamadı.

mazak: Kırlangıç balığıgillerden, Atlantik Okyanusu, Akdeniz ve Marmara denizinde yaşayan, kırmızı renkli, lezzetli bir balık (s. 1639). Veri bulunamadı.

Medine kurdu: İnsan ve birçok başka memelinin, deri altı katılğan dokusunda yaşayan sıcak ülkeler solucanı (s. 1643). Veri bulunamadı.

medüz: bkz. denizanası.

melanurya: İzmaritgillerden, gümüş renkli, eti kılçıklı bir Akdeniz balığı (s. 1648). Veri bulunamadı.

mercan: Tropik ve ılık denizlerde yaşayan, geniş resifler oluşturan, mercanlar sınıfının örneği olan, kırmızı kalker iskeletli hayvan, mercan balığı (s. 1655). Trkm. Mercen: 2) Mercan (s. 454).

mercan yılanı: Kırmızı olan vücudunda halka biçiminde siyah lekeler bulunan bir Amerika yılanı (s. 1656). Veri bulunamadı.

merinos: Uzun, çok ince, beyaz ve bol tüylü yapağısından dokumacılıkta yararlanılan bir koyun cinsi, merinos koyunu (s. 1658). Veri bulunamadı.

merinos koyunu: Merinos (s. 1658). Veri bulunamadı.

merkep: bkz. eşek.

merlanos: Bir tür mezgıt balığı (s. 1659). Veri bulunamadı.

mersin balığı: bkz. kolan balığı.

mersin morinası: Mersin balığıgillerden, Karadeniz, Hazar Denizi ve bu denizlere dökülen ırmaklarda yaşayan, yumurtasından havyar yapılan bir balık (s. 1660). Veri bulunamadı.

meyve sineği: Meyvelere musallat olan bir tür sinek (s. 1673). Veri bulunamadı.

mezgıt: Mezgıtgillerden, Avrupa ve Türkiye denizlerinde yaşayan, uzun vücutlu, büyük ağızlı, eti lezzetli bir balık, tavuk balığı (s. 1647). Veri bulunamadı.

mısırtavuğu: bkz. gülük.

Mısır turnası: İbis (s. 1677). Veri bulunamadı.

midye: Yassı solungaçlı, yumuşakçalardan, kabukları birbirine eşit, denizlerin kayalık yerlerinde kümeler durumunda yaşayan eti yenir bir hayvan (s. 1679). Az. T. Midiya: Midye (s. 579); Az. T. Zenâele: Midye (s. 824).

minakop: Gölge balığı (s. 1686). Veri bulunamadı.

mink: Vizon (s. 1687). Veri bulunamadı.

minorka: Genellikle siyah tüylü, balta veya gül ibikli yumurta tavuğu (s. 1687). Veri bulunamadı.

morina: Mezgitgillerden, kuzey denizlerinde yaşayan, eti yenilen, karaciğerinden yağ çıkarılan bir balık (s. 1697). Gag. T. Eşek balığı: Morina balığı (s. 92); Gag. T. Morina balığı (balığı): Morina balığı (s. 177).

morkaraman: Kızıldan mora kadar değişen renklerde, göz, ağız, burun etrafı daha açık, baş ve ayaklar vücuduna göre daha koyu renkte, kaba karışık yapağılı, Doğu Anadolu bölgesi ile kuzeydoğu illerimizde yetiştirilen bir tür koyun (s. 1697). Veri bulunamadı.

mors: Morsgillerden, Kuzey Atlantik'te yaşayan, 4 metre uzunluğunda, derisi, dişi ve yağı için avlanan bir memeli hayvan (s. 1697). Trkm. Morj: Mors (s. 462).

moymul: Atmaca ve doğana benzeyen bir tür yırtıcı kuş (s. 1698). TaS delice doğan, (delüce toğan) : Atmaca cinsinden, muymul da denilen yırtıcı bir kuş (s. 1066); TaS muymul: Atmaca cinsinden, delice doğan dedikleri yırtıcı kuş (s. 2821). Az. T. Muymul: Boymul (serçe kuşu) (s. 587). Trkm. Gövenek: Muymul kuşu, bir tür atmaca (s. 298).

muhabbet kuşu: Papağangillerden, asıl yurdu Avustralya olan yurdumuzda da kafeslerde beslenen, basit bazı sesleri ve kelimeleri taklit edebilen, eşine çok düşkün, sarı, yeşil ve kül renginde tüyü olan, uzun ve sivri kuyruklu kuş (s. 1702). Veri bulunamadı.

murabut kuşu: Uzun bacaklılardan, leyleğe benzeyen, gagası iri ve uzun bir kuş (s. 1711). Veri bulunamadı.

murana: Yılan balığına benzeyen, çok yırtıcı, sıcak denizlerde yaşayan, göğüs yüzgeci olmayan, eti beğenilen bir tür deniz balığı (s. 1711). Veri bulunamadı.

mürekkep balığı: Kafadan bacaklılardan, ılıman ve sıcak denizlerde yaşayan, eti yanan, kendini korumak için siyah renkli bir sıvı salarak suyu bulandıran bir yumuşakça, sübye (s. 1730). **sübye:** Mürekkep balığı (s. 2177). Trkm. Cortmak: Mürekkep balığı (s. 103).

nar balinası: Narval (s. 1752). Az. T. Narval: Deniz gergedanı (s. 599).

oğlak: Keçi yavrusu (s. 1789). TaS çebiş, (çepiş): Bir yaşamış erkek keçi (s. 845); Az. T. Gıdıh: Oğlak, keçi yavrusu (s. 359); Az. T. Gidik: Oğlak, keçi yavrusu (s. 373); Az. T. Korik: Oğlak (s. 541); Az. T. Oğlag: Oğlak (s. 612); Az. T. Ohlag: Oğlak (s. 613); Trkm. Ovlak: Oğlak, keçinin, geyiğin altı aylığa kadar olan yavrusuna verilen ad (s. 496); Trkm. Çebiş: Bir yaşını doldurmamış oğlak (s. 115). Gag. T. Olak: Oğlak, keçi yavrusu (s. 186).

oklu kirpi: Kemirgenlerden, kirpiye benzeyen, uzun dikenleri olan bir hayvan (s. 1791). Az. T. Ohlu kirpi: Oklu kirpi (s. 613). Trkm. Oklukirpi: Kemiriciler sınıfından üzeri dikenli memeli bir hayvan kirpi (s. 485).

olta balığı: Oltaya ile avlanan balık (s. 1799). Veri bulunamadı.

orangutan: Sumatra ve Borneo'da yaşayan, insana benzeyen, yemişle beslenen bir cins büyük maymun (s. 1809). Trkm. Orangutan: Orangutan (s. 490). Az. T. Orangutant (Mal.): Orangutan (s. 615).

orfoz: Hanigillerden, Ege ve Akdeniz'de bulunan, eti beyaz ve lezzetli, 10n kilogramdan 50 kilograama kadar ağırlığı olan bir tür balık (s. 1810). Veri bulunamadı.

orkinos: Ton balığı (s. 1812). Veri bulunamadı.

orman sıçanı: Ormanlık bölgede yaşayan bir tür sıçan (s. 1813). Veri bulunamadı.

orman tavuğu: Orman tavuğugillerden, kuşların özellikle Avrupa ve Asya'da yaşayan siyah tüylü türlerinin ortak adı (s. 1813). Veri bulunamadı.

osurgan böceği: bkz. bok böceği.

öglena: Tatlı sularda yaşayan, kamçı biçimindeki uzantısı ile hareket eden mekik biçimindeki bir hücreli (s. 1839). Veri bulunamadı.

ökse kuşu: Saka kuşu (s. 1842). **saka:** Saka kuşu (s. 2011). **saka kuşu:** Serçeğillerden, başında ve boynunda kırmızı, sarı tüyler bulunan, güzel öttüğü için

kafeste beslenen küçük bir kuş, kutan, saka, ökse kuşu (s. 2011). Az. T. Payızbülbulü: 1) Saka kuşu (s. 630); Az. T. Sagga (Ar.): Saka (s. 656); Az. T. Saggaguşu: Saka (kuş) (s. 656); Az. T. Suserçesi: Saka (kuş) (s. 689). Trkm. Meşikçi: Saka (s. 456).

öküz: Çift sürmekte, kağını çekmekte kullanılan, etinden yararlanılan, iğdiş edilmiş erkek sığır (s. 1843). Az. T. Öküz: Öküz (s. 619). Trkm. Öküz: Öküz, boğa (s. 502). Gag. T. Öküz: Öküz (s. 188).

öküz balığı: Dört kısa ayağı ve üst çenesinden aşağıya doğru sarkık iki büyük dişi olan, 6 metre boyunda, foka benzer bir deniz memelisi (s. 1843). Veri bulunamadı.

öküzburnu: Serçegillerden, gagası uzun ve çok kalın, eti yenir bir kuş (s. 1843). Veri bulunamadı.

ördek: bkz. badi.

ördek balığı: Lapinagillerden, Akdeniz ve Avrupa kıyılarında yaşayan, 25-35 santimetre uzunluğunda, çeşitli renkleri olan bir balık (s. 1857). Veri bulunamadı.

örümcek: Örümcekler takımından, ince bir ağ örerek küçük böcekleri avlayan eklemlili bir hayvan (s. 1861). Az. T. Enkebut (Ar.): Örümcek, ankebut (s. 267); Az. T. Hörümçek: Örümcek (s. 472); Az. T. Kötül: Örümcek (s. 545); Az. T. Toratan, Turatan: Örümcek (s. 742); Az. T. Torumça: Örümcek (s. 743). Gag. T. Örümcek: Örümcek (s. 189). Trkm. Martışka: Örümcek, maymun (s. 447).

örümcek kuşu: Örümcek kuşugillerden, orta boyda, tüyleri koyu kül rengi, siyah, beyaz, bazısında pembe veya koyu kırmızı benekler bulunan ötücü kuş (s. 1861). Veri bulunamadı.

paço: Kefal türlerinden bir tür balık (s. 1874). Veri bulunamadı.

pamuk balığı: Ilıman denizlerde yaşayan, sırtı mavi, karnı beyaz, tehlikeli bir köpek balığı (s. 1879). Veri bulunamadı.

panda: Etçillerden Avustralya ve Himalaya ormanlarında yaşayan, tüyleri sık ve pas renginde, karnı, bacakları kara, postu beğenilen bir hayvan (s. 1879). Veri bulunamadı.

papağan: bkz. dudu.

papalina: Sardalya yavrusu (s. 1882). Veri bulunamadı.

papaz balığı: Bir tür küçük kaya balığı (s. 1882). Veri bulunamadı.

parpa: Kalkan balığının yavrusu (s. 1892). Veri bulunamadı.

pars: bkz. leopar.

patates böceği: Patates ve patlıcangillere dadanan, sarı ve kırmızı renkli böcek (s. 1898). Veri bulunamadı.

Pekin ördeği: Çin kökenli, özellikle Amerika'da yaşayan bir tür ördek (s. 1907). Veri bulunamadı.

pelikan: bkz. kaşıkçı kuşu.

pezbekurt: Pamuk ve bamyada tarlalarında zarara yol açan kırmızımsı tırtıl (s. 1909). Veri bulunamadı.

penguen: Penguengillerden, Güney Kutbu'nda yaşayan, sırtı kara, göğsü ak, iyi yüzen, deniz hayvanlarıyla beslenen, uçamayan, kısa kanatlı deniz kuşu (s. 1910). Az. T. Pingvin (Lat.): Penguen (s. 636).

perki: bkz. aklevrek.

pervane: bkz. kelebek.

pervane balığı: Ay balığı (s. 1916). Veri bulunamadı.

petek güvesi: Arı kovanlarında peteklere zarar veren iki asalağın adı (s. 1918). Veri bulunamadı.

peygamber balığı: Dülger balığı (s. 1919). Veri bulunamadı.

Peygamberdevesi: Sıcak ve ılıman ülkelerde yaşayan, genellikle yeşil renkte ve ortalama 5 santimetre boyunda, düz kanatlı, çok obur böcek (s. 1919). TaS devecik: Kızlar devesi de denilen çekirgeye benzer bir böcek (s. 1122); TaS Tanrı deveciği: Kızlar devesi de denilen, çekirgeye benzer bir böcek (s. 3736); TaS Tanrı deveciği: Kızlar devesi de denilen, çekirgeye benzer bir böcek (s. 3736). Az. T. Devecik: (2) Peygamber devesi (s.196); Az. T. Devedelleyi: Peygamber devesi, peygamber çekirgesi (s. 196).

pines: Yumuşakçalardan, midye biçiminde, ondan daha büyük kabuklu bir deniz hayvanı (s. 1925). Veri bulunamadı.

pirana: Genellikle Güney Amerika'da rastlanan, grup halinde avlanan ve avını kısa sürede iskeleti kalıncaya kadar yiyen yırtıcı balık (s. 1926). Veri bulunamadı.

pisı: Pısı balığı (s. 1927). Veri bulunamadı.

pisı balığı: Kemikli balıklardan, uzunluğu 40 santimetre kadar olan, sırtı pürtüklü, esmer renkli, yassı bir tür balık, pısı (s. 1927). Veri bulunamadı.

pislik böceği: bkz. bok böceği.

plati: Genellikle akvaryumlarda yetişen, değişik renklerde, uzunluğu yaklaşık 5 santimetre olan bir tatlı su balığı (s. 1934). Veri bulunamadı.

polip: Sölemlerlerden, toplu veya tek başına yaşayabilen basit yapılı bir hayvan (s. 1936). Veri bulunamadı.

primat: bkz. maymun.

puhu: Baykuşgillerden, orman, dağ ve kayalıklarda yaşayan, uzunluğu yaklaşık 65 santimetre, sırtı koyu kahverengi bir tür kuş (s. 1951). Az. T. Buhu: Puhu (s. 111). Trkm. Hüvi: Puhu kuşu (s. 359). Gag. T. Buhu: Puhu kuşu (s. 41).

rakun: Kuzey Amerika'da, ağaçlarda yaşayan, kafası tilkiye benzeyen, uzun kuyruğu alaca halkalı, boyu yaklaşık 90, kuyruğu 30 santimetre olan kürklü hayvan (s. 1963). Veri bulunamadı.

Ren geyiği: Geyikgillerden, Kuzey Kutbuna yakın soğuk bölgelerde koşum hayvanı olarak kullanılan ve etinden, sütünden, derisinden de yararlanan evcil bir tür memeli (s. 1973). Veri bulunamadı.

rına: Tırpana (s. 1980). Veri bulunamadı.

ringa: Kemikli balıklardan, ılık denizlerde büyük sürüler halinde dolaşan ve tütsü ile kurutulmuşu sıkça tüketilen, uskumru iriliğinde bir balık (s. 1980). **tütün balığı:** Tütsü ile kurutulmuş balık (s. 2403). Az. T. Garabél siyenek: Ringa balığı, tütün balığı (s. 318); Az. T. Gurubalığ: Tütün balığı (s. 413); Az. T. Siyenek: Ringa balığı, tütün balığı (s. 681); Az. T. Zalom (Rus.): Ringa balığı (iri hamsi) (s. 819). Trkm. Düytlenen: Tütsülenmiş balık (s. 45); Trkm. Takgaz Balığı: Ringa balığı (s. 613).

saban balığı: Dev köpekbalığıgillerden, boyu 5 metre kadar olabilen, kuyruğu sabana benzer bir köpekbalığı, deniztilkisi (s. 1995). Veri bulunamadı.

sabun balığı: Atlas Okyanusu kıyılarında yaşayan ve bol miktarda mukus salgılayan küçük balık (s. 1997). Veri bulunamadı.

sağır yılan: Engerekgillerden, genellikle dağlık yerlerde yaşayan, 65-75 santimetre uzunluğunda, çok zehirli bir tür yılan (s. 2005). Veri bulunamadı.

saka: bkz. ökse kuşu.

saka kuşu: bkz. ökse kuşu.

sakar meke: Yaban kazı (s. 2012). **yaban kazı:** Ördekler familyasından, sazlık alanlarda yaşayan ve yalnız bitki ile beslenen büyük ve göçücü bir kuş, sakar meke (s. 2497). Az. T. Çölgazi: Yaban kazı (s. 160); Az. T. Goraléy: Yaban kazı, sakar meke (s. 384); Az. T. Guba, Guba-gaz: Yaban kazı (s. 404); Az. T. Gübegez: Yaban kazı (s. 418). Gag. T. Gırlitsa: Yaban kazı (s. 104).

salamandra: Semender (s. 2016). **semender:** Semendergillerden, uzun gövdeli, dört bacaklı, kuyruklu, kertenkeleye benzeyen, birçok türü bulunan bir hayvan, salamandra (s. 2063). Az. T. Kertencik: Semender (s. 530).

salangan: Hint Okyanusu ve Çin denizi kıyılarında yaşaya, uzun kanatlı, dört köşe kısa kuyruklu, esmer küçük kuş (s. 2016). Veri bulunamadı.

salyangoz: Yumuşakçalardan, bahçelerin nemli yerlerinde yaşayan, sarmal kabuklu küçük hayvan (s. 2022). TaS boynuzlu böce: Kabuklu sümüklü böcek (s. 652); TaS burma sade: Kabuklu sümüklü böcek, mühre (s. 710). Az. T. Babagulu: Salyangoz (s. 52); Az. T. Çotulhama: Salyangoz (s. 159); Az. T. Helezun (Ar.): Salyangoz (s. 443); Az. T. İlbiz: Salyangoz (s. 490). Gag. T. Melk: Sümüklü böcek, salyangoz (s. 75).

samur: Sansargillerden, Kuzey Avrupa'da yaşayan, çok yumuşak ve ince tüyleri olan, postu için avlanan küçük hayvan (s. 2024). Az. T. Susamuru: Su samuru (s. 688). Trkm. Samır: Samur (s. 559). Gag. T. Su samuru: Su samuru (s. 208).

sandık balığı: Sandıkbalığıgillerden, tropikal denizlerde yaşayan, vücudu çok kenarlı sert kemik plakalardan oluşan zırh ile kaplı, 0,5 metre kadar olabilen bir balık (s. 2027). Veri bulunamadı.

sardalya: bkz. ateş balığı.

sardoğan: Sarı renkli bir tür doğan (s. 2034). Veri bulunamadı.

sarıağız: Gölgebalığıgillerden, ağzının içi sarı, büyük pullarla örtülü bir tür balık, denizgüzeli (s. 2035). Veri bulunamadı.

sarıasma: Ötücü kuşlar takımının, sarıasmagiller familyasından, parlak sarı tüylü, kara kuyruklu bir tür kuş, sarıcık (s. 2035). **sarıcık:** Sarıasma (s. 2035). TaS incir kuşu: Sarıasma (s. 2081); TaS sarusandal: Arı kuşu cinsinden eti yenir bir kuş (s. 3324). Az. T. Sarıköynek, Sarısendel: Sarı asma (kuş) (s. 661).

sarıbalık: Sazangillerden, büyük pullu, iri bir balık (s. 2035). Veri bulunamadı.

sarıcık: bkz. sarıasma.

sarıgöz: İzmaritgillerden, rengi altın sarısı olan, Atlantik Okyanusu'nda ve Akdeniz'de yaşayan bir balık (s. 2036). Veri bulunamadı.

sarıhani: Hanigillerden, uzunluğu 25 santimetre kadar olan bir Akdeniz balığı (s. 2036). Veri bulunamadı.

sarıkanat: Çinekoptan biraz büyük lüfer (s. 2036). Veri bulunamadı.

sarıkuyruk: Sıcak ve ılık denizlerin kıyı bölgelerinde yaşayan kemikli bir tür balık (s. 2036). Veri bulunamadı.

sarıg: Amerika'da yaşayan, genellikle yavrularını sırtında taşıyan keseli hayvanlardan bir tür sıçan (s. 2038). Veri bulunamadı.

sarman: Sarı tüylü kedi (s. 2039). Veri bulunamadı.

sarpa: İzmaritlerden, boyu 35 santimetre kadar olan bir Akdeniz balığı (s. 2040). Veri bulunamadı.

sazan: Sazangillerden, Avrupa, Asya ve Amerika'nın tatlı sularında yaşayan, sırt yüzgeci uzun, eti beğenilen kılçıklı bir balık (s. 2051). Az. T. Çekibalığı: Sazan (s. 146); Az. T. Karp (Rus.): Sazan (s. 523); Az. T. Şirbit: Sazan (706). Gag. T. Sazan balı (balığı): Sazan balığı (s. 28); Gag. T. Sazan: Sazan balığı (s. 211).

saz kayası: Kayalık bölgelerde yaşayan bir tür balık (s. 2051). Veri bulunamadı.

saz tavuğu: Genellikle bataklıklarda yaşayan, kuyruğunun altı beyaz, bacakları sarı, yüzü kırmızı renkte olan, ot ve sudaki küçük balıklarla beslenen bir tür küçük balık (s. 2051). Veri bulunamadı.

semender: bkz. salamandra.

serçe: Serçegillerden, insanlara yakın yerlerde yaşayan, kışın göçmeyen, koyu boz renkli, ötücü küçük bir kuş (s. 2070). Az. T. Serçe: Serçe (s. 670). Trkm. Serçe: Serçe (s. 571).

seretan: Yengeç (s. 2070). **yengeç:** Eklem bacaklılardan, kabuklu, birinci ayak çifti iki kıskaç olarak gelişmiş, eti için avlanan, suda yaşayan bir böcek (s. 2571). TaS engeç: Yengeç. (s. 1472); TaS lengeç: Yengeç (s. 2787). Az. T. Çayherçengi: Yengeç (s. 145); Az. T. Gırhayag: (2) Yengeç (s. 364); Az. T. Gısgac, Gısgaç: Kırkayak, yengeç vb böcekler (s. 367); Az. T. Yengeç: Yengeç (s. 804). Gag. T. Enge: Yengeç (s. 90).

seter: Uzun tüylü İngiliz köpeği (s. 2080). Veri bulunamadı.

sıçan: bkz. fare.

sığır: Geviş getirenlerden, boynuzlu büyükbaş evcil hayvanların genel adı (s. 2090). TaS sağıl: Sığır, inek sürüsü (s. 3229). Az. T. Garamal: Sığır (s. 320). Trkm. Garamal, Şahlımal: Sığır (s. 444); Trkm. Sığır: Sığır (574). Gag. T. Sır: Sığır (s. 216).

sığircık: bkz. çekirge kuşu.

sığır sineği: bkz. at sineği.

sığır şeridi: Şerit (s. 2090). **sığır tenyası:** Şerit (s. 2090). Az. T. Gayışgurd: Şerit, tenya (balıklarda) (s. 333).

sığır tenyası: bkz. sığır şeridi.

sırtlan: Sırtlangillerden, genellikle leşle beslenen, etçil, postu benekli bir hayvan, yelesi kurt (s. 2103). TaS anduk, (andık, anduh): Sırtlan (s. 148); TaS yalılı kurt: Sırtlan (s. 4235). Az. T. Erdeva, Erdov: Sırtlan (s. 269); Az. T. Ğebirêşen, Ğorêşen: Sırtlan (s. 336); Az. T. Ğebirgazan: Sırtlan (s. 336); Az. T. Ğorêşen: Sırtlan (s. 384); Az. T. Kaftar: Sırtlan (s. 520). Trkm. Sırtlan: Sırtlan (s. 579).

sıvacı kuşu: Sıvacı kuşugillerden, Avrupa ve Asya ormanlarında yaşayan, 15 santimetre uzunluğunda ötücü bir kuş (s. 2103). Veri bulunamadı.

sigara böceği: Kın kanatlılardan, tütünden başka kiler ve mutfaklarda saklı birçok yiyecek maddesine düşkünlüğü ile tanınan böcek (s. 2108). Veri bulunamadı.

sincap: bkz. çekelez.

sinek: Çift kanatlılardan, birtakım uçucu böceklerin genel adı (s. 2116). Az. T. Milçek: Sinek (s. 580); Az. T. Sinek: Sinek (s. 679); Az. T. Üçlük: Sinek (s. 759). Trkm. Siñek: Sinek (s. 580); Trkm. Peşe: Sinek (s. 526). Gag. T. Sinek: Sinek (s. 218).

sinekçil: Serçegillerden, sinekle beslenen, Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan bir kuş, sinekyutan (s. 2116). **sinekyutan:** Sinekçil (s. 2116). Az. T. Encirguşu: İncirkuşu (s. 265); Az. T. Sinekgapan: Sinekkapan (s. 679).

sinek kuşu: Serçegillerden, küçük, güzel bir tür kuş (s. 2116). Veri bulunamadı.

sinekyutan: bkz sinekçil.

skink: Skinkgillerden, çöl bölgelerinde kurak bölgelerde yaşayan bir tür sürüngen (s. 2126). Veri bulunamadı.

solucan: Yuvarlak veya yassı, uzun kurtlara verilen genel ad (s. 2134). TaS soğulcan: Solucan (s. 3494); TaS yerbağırsağı :Solucan (s. 4534). Az. T. Eblebic: Solucan (s. 242); Az. T. Ernevut: Solucan (s. 271); Az. T. Hernevüc: Solucan (s. 449); Az. T. Sohulcan: Solucan (s. 681). Trkm. Urkaçı Gurt: (2) Solucan (s. 312). Gag. T. Solucan: Solucan (s. 221).

somon balığı: Kemikli balıklardan, hem denizde hem tatlı sularda yaşayan, eti beğenilen, irice bir balık, som (s. 2136). **yayın balığı:** Yayın balığıgillerden, başı büyük, ağzı geniş, derisi pulsuz, vücudu uzun, lezzetli, iri bir tür tatlı su balığı (s. 2556). Az. T. Azadmahı, Azadmayı: Som balığı (s. 49); Az. T. Énlibaş: Yayın balığı (s. 267); Az. T. Garasol: Som (balık) (s. 321); Az. T. Gızılbalığı: Som (balık) (s. 371); Az. T. Nagga, Naggabalığı: Yayın balığı (s. 596); Az. T. Naha: Yayın balığı (s. 597); Az. T. Süléymanbalığı: Som balığı (s. 690). Trkm. Lakga: Som balığı (s. 45); Trkm. Yayın: Yayın balığı (s. 684). Gag. T. Som: Yayın balığı (s. 222); Gag. T. Yaa balı: Yayın balığı (s. 254).

soyka: Tüyleri alacalı, bir tür küçük karga (s. 2146). Veri bulunamadı.

su aygırı: Çift parmaklılardan, Afrika ırmakları boyunca yaşayan, çok iri yapılı ve geniş ağızlı memeli hayvan, hipopotam (s. 2165). Veri bulunamadı.

su biti: Su piresi (s. 2165). **su piresi:** Kabuklulardan, durgun sularda yaşayan bir hayvan, su biti (s. 2173). Az. T. Subiti: Su piresi (s. 687).

su böceği: Kın kanatlılardan, küçük su birikintilerinde yaşayan, 18 milimetre uzunluğunda kahverengi bir böcek, hidrofil (s. 2165). Az. T. Suböceyi: Su böceği, hidrofil (s. 687).

su çulluğu: bkz. bataklık çulluğu.

sudak: Levrekgillerden, tatlı sularda yaşayan, eti beyaz ve lezzetli bir balık (s. 2167). Veri bulunamadı.

Sudan tavuğu: Bir tür Beç tavuğu (s. 2167). Veri bulunamadı.

su keleri: Kurbağagillerden, durgun sularda ve karada yaşayan bir tür küçük hayvan (s. 2168). Veri bulunamadı.

sungur: bkz. ak doğan.

su örümceği: Su altında kendi ördüğü ipekten kese içinde yaşayan örümcek (s. 2172). Veri bulunamadı.

su piresi: su biti.

su samuru: Sansargillerden, tüyleri koyu kahverengi, iyi yüzen, kürkü beğenilen, küçük bir tür hayvan, lutr (s. 2174). Az. T. Susamuru: Su samuru (s. 688). Trkm. Samır: Samur (s. 559). Gag. T. Su samuru: Su samuru (s. 208).

su sineği: Kın kanatlılardan, durgun sular üzerinde yaşayan, parlak yeşilimsi siyah renkli bir böcek (s. 2174). Veri bulunamadı.

su tavuğu: bkz. kalinis.

su yelvesi: Su tavuğugillerden, sırtı yeşil kahverengi, karnı kara beyaz çizgili bir kuş (s. 2176). Veri bulunamadı.

su yılanı: Su yılanıgillerden, uzunluğu 50 santimetre kadar olan, su kenarlarında ve bağlarda yaşayan bir sürüngen (s. 2176). Az. T. Su ilanı: Su yılanı, kara yılan (s. 688). Trkm. Suv Yılanı: Su yılanı (s. 699).

sübye: bkz mürekkep balığı.

sülük: Sülüklerden, tatlı sularda yaşayan, vücudunda yirmi iki sindirim kesesi olduğu için bir kez de ağırlığının sekiz katı kan emebilen, halk arasında bazı kan hastalıklarının tedavisinde yararlanılan hayvan (s. 2179). Az. T. Çeng: Sülük (s. 148); Az. T. Zeli: Sülük (s. 823). Trkm. Sülük: Sülük (s. 592).

sülün: Sülüngillerden, kuyruğu çok uzun, eti yenilen bir kuş (s. 2179). Az. T. Gırgavul, Gırgovul: Sülün (s. 363); Az. T. Kolhoruzu: Sülün (s. 537); Az. T. Tétra, Tétrağuşu: Sülün (s. 734). Trkm. Sülgün: Sülün (s. 592). Gag. T. Fazan: Sülün (s. 95).

sümsük: Sümsükgillerden, sivri gagalı, kısa bacaklı deniz kuşu (s. 2180). Veri bulunamadı.

sümüklü böcek: Karından bacaklılardan, akciğerli, otçul ve kabuksuz yer yumuşakçası (s. 2180). Veri bulunamadı.

süne: Yarım kanatlılardan, yumurtalarını ekin yapraklarına bırakan, esmer renkli, zararlı bir böcek (s. 2180). Veri bulunamadı.

sünger: Genellikle denizlerde bir yere tutunarak koloni durumunda yaşayan, çok hücreli ilkel hayvan (s. 2180). Veri bulunamadı.

süt danası: Yeni doğmuş, daha süt emen dana (s. 2191). Veri bulunamadı.

süt ineği: Sadece bol süt vermesi için beslenen inek (s. 2191). Veri bulunamadı.

süt kuzusu: Doğumdan ikinci ayın sonuna kadar olan ve ana sütü emen erkek veya dişi kuzu (s. 2191). Veri bulunamadı.

şahin: Kartalgillerden, Avrupa ve Asya'nın da, orman ve çalılıklarında yaşayan, 50-55 santimetre uzunluğunda yırtıcı bir kuş (s. 2196). TaS laçın: Şahin (s. 2785); TaS şahan: Şahin (s. 3644); TaS şayın doğan: Şahin (s. 3651); TaS şunkar: Şahin, lâçin (s. 3687). Trkm. Laçın: Doğan, şahin (s. 432). Az. T. Alıcı toğan: Şahin (s. 21); Az. T. Baz (Far.): Doğan, atmaca, şahin (s. 74); Az. T. Gırğı: (1) Şahin, doğan (s. 364); Az. T. Elguşu: Bavlı (doğan, atmaca, şahin) (s. 258); Az. T. Gızılguş: 1) Doğan, şahin (s. 371); Az. T. İtge: Şahin, atmaca (s. 513); Az. T. Laçın: Şahin (s. 552); Az. T. Tavar: (2) Şahin (s. 719); Az. T. Terlan: Şahin (s. 731).

şebek: Genellikle Afrika'nın dağlık bölgelerinde sürüler halinde yaşayan, değişik renklerde olan, uzun veya kısa kuyruklu türleri bulunan maymun (s. 2209). Az. T. Enter: Şebek (s. 268). Gag. T. Şebek: Bir maymun türü (s. 232).

şempanze: Primatlardan, ayakları beş parmaklı, tek yavru doğuran, iyi tırmanıcı olan, ormanlarda yaşayan bir tür maymun (s. 2215). Az. T. Şimpanzé (Fr.): Şempanze (s. 705); Az. T. Nasnas: Şempanze (s. 600). Trkm. Şimpanze: Şempanze (s. 607).

şerit balığı: Kurdele balığı (s. 2218). Veri bulunamadı.

şeytaniğnesi: Şeytaniğnesigiller familyasına giren kızböceklerine verilen genel ad (s. 2220). Veri bulunamadı.

şeytan kuşu: Kurbağa ile beslenen, kuyruksuz bir cins büyük yarasa (s. 2220). Veri bulunamadı.

şeytan örümceği: Ördüğü ağı rüzgâra salarak onunla birlikte uzaklara giden bir cins örümcek (s. 2220). Veri bulunamadı.

tahta biti: Tahtakurusu (s. 2245). **tahtakurusu:** Yarım kanatlılardan, uzunluğu 3-5 milimetre, vücudu oval ve yassı, kanatları körelmiş, oturulan, yatılan yerlerde üreyen, kan emerek beslenen, pis kokulu böcek, tahta biti (s. 2246). TaS tahta kurdu: Tahtakurusu, tahtabiti (s. 3702). Az. T. Mele: Tahta kurusu (s. 570); Az. T. Tahtagurdu: Tahta kurdu (s. 714). Trkm. Tagtabiti: Tahtakurusu (s. 613).

tahtakurusu: bkz. tahta biti.

tahtalı güvercin: Avrupa, güneybatı Asya, kuzeybatı Afrika ve ülkemizde genellikle ormanlık ve ağaçlık bölgelerde yaşayan, boynunun iki yanında ve kanatlarında tahtaya benzeyen beyaz leke bulunan bir tür güvercin, tahtalı (s. 2246). Veri bulunamadı.

takla böceği: Kın kanatlılardan, sırtüstü çevrildiğinde göğsündeki özel bir organın yardımıyla takla atarak düzgün durma yeteneğinde olan ve tel kurdu denilen kurtçukları dolayısıyla önem taşıyan böcek (s. 2251). Veri bulunamadı.

taklacı güvercin: Uçarken taklalar atan bir tür güvercin, taklacı (s. 2251). TaS döneke: Uçarken takla atan güvercin (s. 1239).

tapir: Tapirgillerden, bir çeşidi Asya ve Afrika'nın tropikal bölgelerinde yaşayan, 2 metre uzunluğunda, kısa hortumlu bir tür hayvan (s. 2266). Veri bulunamadı.

tarantula: Eklem bacaklıların, örümceğimsiler sınıfından, daha çok Güney Avrupa'da yaşayan, kıllarla kaplı, yaklaşık 2,5 santimetre uzunluğunda, sekiz bacaklı, iki kollu, etçil, bir tür örümcek (s. 2269). Trkm. Biy: Tarantul örümceği (s. 75).

tarla faresi: Sıçangillerden, on santimetre uzunluğunda, toprağı oyup yuva yapan, ekinlere zarar veren bir tür fare, tarla sıçanı (s. 2272). TaS **tarla sıçanı:** Tarla faresi

(s. 2272). TaS geleği, (geleği sıçan): Tarla faresi (s. 1625); TaS kır kemesi: Tarla faresi (s. 2510). Az. T. Çölsıçanı: Tarla faresi (s. 160); Az. T. Geleni: Geleni, tarla faresi (s. 342); Az. T. Yereşen: Tarla faresi (s. 805). Gag. T. Keleme sıçanı: Tarla faresi; çöl faresi (s. 143); Gag. T. Keleme sıçanı: Bir sıçan türü (s. 216).

tarla kuşu: bkz. çayır kuşu.

tarla sıçanı: bkz. tarla faresi.

tarpan: Atgillerden, soyu tükenmiş olan, küçük, çevik bir yaban atı (s. 2272). TaS yaban atı: Yabanî at (s. 4180). Az. T. Garayeher: Yabanî at (s. 322).

taş balığı: Gölge balığıgillerden, Akdeniz'de yaşayan, vücudu yassı, pullu, eti lezzetli bir balık, işkine (s. 2278). Veri bulunamadı.

taş böceği: Kabuğu katır boncuğuna benzeyen bir yumuşakça (s. 2279). Veri bulunamadı.

taşemen: Taşemengillerden, suda yaşayan, çok ilkel yapılı omurgalı hayvan (s. 2279). Veri bulunamadı.

taş levreği: Gölge balığı (s. 2282). Veri bulunamadı.

tatlısu ıstakozu: bkz. karides.

tatlısu kayası: bkz. karabalık.

tatlısu kefali: Sazangillerden, uzunluğu seksen santimetre olan, eti kılçıklı bir balık (s. 2285). Veri bulunamadı.

tatlısu levreği: bkz. aklevrek.

tavşan: Tavşangillerden, eti yenen, hızlı koşan, kemirgen, postundan yararlanılan bir tür memeli (s. 2289). Az. T. Dovşan, Doşan: Tavşan (s. 222). Trkm. Tovşan: Tavşan (s. 633). Gag. T. Tauşam: Tavşan (s. 239); Gag. T. Tauşan: Tauşan (s. 239); Gag. T. Tavşam: Tauşam (s. 239).

tavşancıl: Çoğu tavşan avlamakla beslenen kartal, akbaba vb. yırtıcı kuş (s. 2289). TaS tavşancıl: Tavşancıl (s. 3773).

tavuk: Sülüngillerden, eti ve yumurtası için üretilen kümes hayvanı (s. 2289). Az. T. Toyug: Tavuk (s. 744). Trkm. Tovuk: Tavuk (s. 633). Gag. T. Tauk: Tavuk (s. 239).

tavuk balığı: Mezgit (s. 2290). Veri bulunamadı.

tavus: bkz. kız kuşu.

tavus kuşu: bkz. kız kuşu.

tay: Üç yaşına kadar olan at yavrusu (s. 2290). TaS day: Tay (s. 1029); TaS kulun: Tay (s. 2727). Az. T. Day: Tay (s. 179); Az. T. Dayça, Daylag: Tay, taylak (s. 180); Az. T. Daygul: Tay, kulun (s. 180); Az. T. Gulan: Tay (s. 407); Az. T. Gulun: Kulun; tay (s. 408); Az. T. Ürke: Tay (s. 766). Trkm. Tay: Tay (s. 620). Gag. T. Kuli: Tay (s. 154); Gag. T. Tay: Tay (s. 239).

tazı: bkz. av köpeği.

teke: 1) Erkek keçi (s. 2302). TaS erkek, (irkeç): Üç yaşını bitiren erkek keçi (s. 1501); Az. T. Dıbir, Dıvır, Dıbbır: (1) Teke (s. 199); Az. T. Séyiz: Teke, erkek (s. 673); Az. T. Sübür: Teke (s. 689); Az. T. Teke: Teke (s. 724). Gag. T. Koç keçi: Teke (s. 160); Gag. T. Tsap: Teke (s. 245).

teke: 2) Bir tür karides bkz. karides.

telli balıkçıl: Başında ok biçiminde bir tel demeti bulunan balıkçıl, okar (s. 2314). Veri bulunamadı.

telli turna: Turnagillerden, su kıyılarında yaşayan, uzunluğu 85 santimetre olan, vücudu gümüşü, başı ve boynu kara, büyük bir kuş (s. 2314). Veri bulunamadı.

tepegöz: Medine kurdunun ara konakçısı, tepegözlerin örnek türü olan küçük kabuklu (s. 2324). Az. T. Kellegöz: Tepegöz (s. 528); Az. T. Taygöz(lü): Tepegöz (kabuklu hayvan) (s. 719).

tepeli akbaba: Güney Amerika'da, genellikle sazlık göllerde yaşayan, siyah beyaz tüylü, büyük boylu, boynu ve başı çıplak, erkeklerinde koyu kırmızı tepelik bulunan yırtıcı kuş., kondor (s. 2325). Veri bulunamadı.

tepeli bülbül: Tepesi tüylü bir tür bülbül (s. 2325). Veri bulunamadı.

tepeli dalgıç: Dalgıç kuşlarından, başında kara tüylerden bir tepelik bulunan, sazlık göllerde yaşayan bir kuş, elmabaş (s. 2325). Veri bulunamadı.

tepeli deve kuşu: Uçma yeteneği olmayan Yeni Gine ve Avustralya'da yaşayan bir tür deve kuşu (s. 2325). Veri bulunamadı.

tepeli horoz: İbiği iri ve yüksek dövüşçü horoz (s. 2325). Az. T. Çarhı horuzu: Dövüşken horoz. (s. 143); Az. T. Héyratı horuz: Dövüşken ve iri horoz (s. 456).

tepeli köstebek: Burun deliklerinin çevresinde dokunma organı görevi yapan dokunaçları bulunan, uzun kuyruklu köstebek (s. 2325). Veri bulunamadı.

tepeli patka: Orta Anadolu'da yaşayan dalıcı ördek (s. 2325). Veri bulunamadı.

tepeli tarla kuşu: Tepeli, uzun kuyruklu, at dışkıları arasında beslenen tarla kuşu, toygar (s. 2325). Veri bulunamadı.

tepeli tavuk: Tepeli tavukgillerden, Güney Amerika'da yaşayan, ağaçlara tırmanan bir tür tavuk (s. 2325). Veri bulunamadı.

tepeli toygar: Tepeli tarla kuşu (s. 2325). Veri bulunamadı.

termit: Akkarınca (s. 2331). Veri bulunamadı.

tespih böceği: Kabuklulardan, karada, nemli yerlerde yaşayan, 15 milimetre uzunluğunda, dokunulduğunda top biçimini alan, yemek artıkları, kök ve meyvelerle beslenen bir tür böcek (s. 2337). Az. T. Bayramgurdu: Tespih böceği (s. 74); Az. T. Cincilim: Tespih böceği (s. 134); Az. T. Meryemböceyi (gurdu): Tespih böceği (s. 573).

testere balığı: bkz. marangoz balığı.

tırpana: Öz kedi balığıgillerden, yan kanatları vücuduna yapışık, uzun kuyruklu, iri bir balık, rina (s. 2353). Veri bulunamadı.

tırtıl: Yumurtadan çıkan kelebek kurtçuklarının ilk durumu (s. 2354). TaS ağ kurdu: Ağ ören böcek, tırtıl (s. 24); TaS taşıl biti: Hububata musallat olan ve bambul denilen böcek (s. 3701). Az. T. Minici: Tırtıl (kurtçuk) (s. 581); Az. T. Tırtıl: Tırtıl (s. 736); Az. T. Torgeneceyi: Ağ kurdu (s. 742). Trkm. Kebelek Gurçukı: Tırtıl (s. 310).

tırtır: bkz. arpa güvesi.

Tibet öküzü: Yak (s. 2354). Veri bulunamadı.

Tibet sığırı: Yak (s. 2354). Veri bulunamadı.

tiftik keçisi: Uzun, kıvrıkcık ve ipek gibi yumuşak kılları olan, evcil bir tür keçi, Ankara keçisi (s. 2355). Veri bulunamadı.

timsah: Sürüngenlerden, sıcak bölgelerin akarsularında yaşayan, kalın derili, uzun kuyruklu, iri bir hayvan (s. 2356). TaS su issi: Timsah (s. 3571). Trkm. Krokodil: Timsah (s. 426).

tirhos: Taze sardalya balığı (s. 2358). Veri bulunamadı.

tirhos vohozu: Sardalya balığının küçüğü (s. 2358). Veri bulunamadı.

tirsi: Hamsigillerden, yumurtalarını tatlı sulara bırakan bir tür balık (s. 2358). Veri bulunamadı.

topbaş balık: bkz. kefal.

toprak sıçanı: Sıçangiller familyasından, Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika'da yaşayan, ekin tarlalarına zarar veren, küçük boylu bir tür sıçan (s. 2372). Veri bulunamadı.

torik: İri palamut balığı (s. 2374). Veri bulunamadı.

torpil balığı: Tırpanayı andıran ve başındaki bir organdan elektrik çıkararak başka balıkları öldüren, yavru doğurucu bir balık, uyuşturan balığı (s. 2374). Veri bulunamadı.

toydan: Bir tür iri toy kuşu (s. 2376). Veri bulunamadı.

trakunya: Çarpan balığı (s. 2380). Veri bulunamadı.

tropik kuşu: Tropik kuşugiller familyasından pembemsi tüylü, kuyruğunda iki teleği olan deniz kuşu (s. 2383). Veri bulunamadı.

tuğrul: Çakırdoğan (s. 2384). TaS çakır, (çakır doğan): Doğan ile atmaca arası bir av kuşu. (s. 800); TaS toygun, (toykun): Ak ve çakır doğan (s. 3836). Az. T. Toğrol: Toğrul, çakırdoğan (s. 739).

turna: Turnagillerden, Avrupa ve Kuzey Afrika'da toplu olarak yaşayan, göçebe, iri bir kuş (s. 2387). Az. T. Durna: Turna (s. 232). Trkm. Durna: Turna (s. 178).

turna balığı: Tatlı sularda yaşayan yırtıcı bir balık (s. 2388). Az. T. Durnabalığı, Durnabalığı: Turnabalığı (s. 232). Trkm. Çortan: Turna balığı (s. 125). Gag. T. Ştuka: Turna balığı (s. 235).

turşu balığı: Turşusu kurulan bir tür balık (s. 2388). Veri bulunamadı.

tütün balığı: bkz. ringa.

uçar kefal: Turna balığıgillerden, kefale benzer, uzun kanatlı, eti beğenilen bir balık (s. 2407). Veri bulunamadı.

uçuç böceği: bkz. gelin böceği.

uğur böceği: bkz. gelin böceği.

uskumru: Uskumrugillerden, sıcak ve ılık denizlerde sürü durumunda yaşayan, çizgili bir deniz balığı (s. 2420). Veri bulunamadı.

uyuz böceği: Uyuz böceklerinden, uyuz hastalığına yol açan örümceğimsilerden bir tür (s. 2433). Az. T. Goturlugenesi: Uyuzböceği (s. 387).

uyuz sineği: Kın kanatlılardan, tarıma zararı dokunan böceklerle beslenen bir sinek (s. 2433). Veri bulunamadı.

uzun levrek: Kemirici balıklar takımından, 50-100 santimetre boyunda, Avrupa tatlı sularında yaşayan etçil ve yırtıcı bir balık (s. 2438). Az. T. Suf, suf balığı: Uzun levrek (s. 687).

üveyik: Güvercinlerden, korularda yaşayan, eti için avlanan, boz renkli bir kuş (s. 2458). TaS ögeyik: Üveyik (s. 3057). Az. T. Alabahta: Üveyik (s. 17); Az. T. Alapahta: Üveyik (s. 19); Az. T. Bahta: Üveyik (s. 57); Az. T. Öyöyih: Üveyik (s. 622).

üzgün balığı: Kaya balığıgillerden, kemikli, küçük bir balık (s. 2459). Veri bulunamadı.

Van kedisi: Van ve yöresinde yaşayan, göz renkleri farklı, beyaz tüylü kedi (s. 2468). Veri bulunamadı.

vaşak: Kedigillerden, kulakları sivri, dişleri ve tırnakları keskin, kürkünden yararlanılan, yırtıcı bir hayvan (s. 2473). TaS öşek: Derisinden kürk yapılan tilki cinsinden bir hayvan, vaşak (s. 3128); TaS üşek: Vaşak, kır kedisi (s. 4110). Az. T. Gamışpişiyi: Vaşak (s. 311); Az. T. Vaşag: Vaşak (s. 775).

vatoz: Köpek balıklarından, sırtında büyük dikenleri olan, kuma gömülü olarak yaşayan bir balık (s. 2474). Veri bulunamadı.

vatvat: 1) Dağ kırlangıcı (s. 2474). Veri bulunamadı.

vatvat: 2) Yarasa (s. 2474). **yarasa:** Yarasalardan, ön ayakları perdeli kanat biçiminde gelişmiş, vücudu yumuşak sık kıllarla kaplı, iskeletleri hafif yapılı, uçabilen memeli hayvan (s. 2534). Az. T. Eteneguşu: Yarasa (s. 277); Az. T. Etganad: Yarasa (s. 277); Az. T. Gécegezen: Yarasa (s. 337); Az. T. Palazgulag:

Yarasa (s. 625); Az. T. Şebpere (Far.): Yarasa (s. 698); Gag. T. Yarasa: Yarasa (s. 258). Trkm. Yarganat: Yarasa (s. 680). Gag. T. Yarasa: Yarasa (s. 258).

vızvız böceği: Vızıldayarak uçan bir tür böcek (s. 2485). Veri bulunamadı.

vizon: Sansargillerden, kürkü çok beğenilen bir tür memeli, mink (s. 2488). Veri bulunamadı.

vonoz: Kolyoz, uskumru, sardalya vb. küçük balıkların ufağı (s. 2490). Veri bulunamadı.

yaban domuzu: Domuzgillerden, domuzdan iri, bağ ve bahçelere zarar veren saldırgan, yabani bir hayvan (s. 2496). Az. T. Çöldonuzu: Yaban domuzu (s. 159); Az. T. Gılınclı: Yaban domuzu (s. 361); Az. T. Gıllıgaban: Kılı domuz, yaban domuzu (s. 362). Trkm. Yekegapan: Yaban domuzu (s. 687). Gag. T. Buga: 2) Yaban domuzu (s. 41); Gag. T. Koç 2) Yaban domuzu (s. 160).

yaban eşeği: Atgillerden, Hazar Denizi dolaylarında yaşayan, eşeğe çok benzeyen yaban hayvanı (s. 2496). TaS kolan: Yaban eşeği (s. 2610). Az. T. Çölleşseyi: Yaban eşeği (s. 159). Trkm. Gulan: Yaban eşeği (s. 306).

yaban kazı: bkz. sakar meke.

yaban keçisi: bkz. dağ keçisi.

yaban kedisi: Kedigillerden, kırçıl renkli, 60 santimetre uzunluğunda bir tür memeli (s. 2497). Az. T. Miyopişiyi: Yaban kedisi (s. 583). Trkm. Yabanı Pişik: Yaban kedisi (s. 531).

yaban koyunu: bkz. argali.

yaban ördeği: Ördekilerden, evcil ördeğe benzeyen, yeşil boynuzlu bir tür ördek (s. 2498). TaS kılkuyruk: Bağırtlak kuşu, süğlün, suna (s. 2485). Az. T. Çölördeyi: Yaban ördeği (s. 160); Az. T. Gilguyrük: Kılkuyrük (s. 361). Trkm. Yabanı Ördek: Yabani ördek (s. 506).

yaban tavşanı: bkz. ada tavşanı.

yağmur kuşu: bkz. yağmur kuşu.

yak: Tibet'te, Asya'nın bazı yörelerinde yabani veya evcil olarak yaşayan, kılları uzun bir tür öküz, Tibet öküzü, Tibet Sığırı (s. 2504). Veri bulunamadı.

yalıçapkını: bkz. iskele kuşu.

yalingöz: Bir tür kertenkele (s. 2513). Veri bulunamadı.

yankıcıl: Yankıdan yararlanarak yönünü bulan hayvan (s. 2522). Veri bulunamadı.

yapışkan balığı: Başındaki yapışkan bölümle, çeşitli cisimlere tutunarak yaşayan, yaklaşık 1 metre uzunluğunda bir tür balık (s. 2528). Veri bulunamadı.

yaprak biti: bkz. fidan biti.

yaprak böceği: Sebze ve meyvelere zarar veren böceklerin genel adı, yaprak kurdu (s. 2530). Veri bulunamadı.

yaprakçıl: Yaprakla beslenen hayvan (s. 2530). Veri bulunamadı.

yaprak kurbağası: Yeşilbağa (s. 2530). **yeşilbağa:** Yeşil renkli bir tür küçük kurbağa, yaprak kurbağası (s. 2582). Az. T. Ağacgurbagasi: Yeşil kurbağa (s. 7).

yaprak kurdu: Yaprak böceği (s. 2530). Veri bulunamadı.

yarasa: bkz. vatvat.

yayın balığı: bkz. somon balığı.

yelken balığı: Pasifik Okyanusu'nun sıcak bölgelerinde yaşayan, birinci sırt yüzgeci yelkeni andıran bir balık (s. 2567). Veri bulunamadı.

yengeç: bkz. seretan.

yer domuzu: Afrika'da yaşayan, uzun kulaklı, uzun burunlu memeli (s. 2578). Veri bulunamadı.

yer örümceği: Toprak içinde ağla döşeli yuva yapan, büyük bir tür örümcek (s. 2581). Veri bulunamadı.

yer sıçanı: kör köstebek.

yer solucanı: Halkalılardan, nemli topraklarda yaşayan bir solucan (s. 2582). Veri bulunamadı.

yeşilbağa: bkz. yaprak kurbağası.

yeşilbaş: Ördekgillerden, tüyleri mavi, beyaz, kara, kahverengi, erkeğinin başı yeşil renkli bir tür yaban ördeği (s. 2582). TaS gövel, (gövel ördek): Yeşil başlı ördek (s. 1794); TaS suna: Göl ördeği (s. 3576). Az. T. Yaşılbaş: Suna (s. 796); Az. T. Yaşılbaş sona: Yeşil ördek (s. 796); Az. T. Yaşılbaşlı: Yeşil başlı (s. 796); Az. T. Yaşılbaşlı: Yeşil başlı (s. 796); Az. T. Yaşılbaşlı sona: Yeşil ördek (s. 796). Trkm.

Yaşılbaş: Suna (s. 682); Trkm. Sona: Güzel ördek (s. 582). Gag. T. Ratsoy: Erkek ördek (s. 201).

yeşilçekirge: Böcekler sınıfının düz kanatlılar takımından, uzun ince duyargalı, 5-6 santimetre uzunluğunda, yeşil renkte bir tür böcek (s. 2582). Veri bulunamadı.

yeşilsazan: bkz. karabalık.

yılan: Sürüngenlerden, ayaksız, ince ve uzun olanların genel adı, yerdegezen, uzun hayvan (s. 2590). TaS ılan: Yılan (s. 1935). Az. T. Cehcenevar: Yılan (s. 126); Az. T. İlan: Yılan (s. 490). Trkm. Mar: Yılan (s. 445); Trkm. Yılan: Yılan (s. 699). Gag. T. Yılan: Yılan (s. 260).

yılan balığı: Yılan balığıgillerden, yılan benzeyen, kaygan derili, ince uzun ve eti beğenilen bir balık (s. 2590). Az. T. İlanbalığı: Yılan balığı (s. 490). Gag. T. Yılan balı: Yılan balığı (s. 260).

yılandıl: En çok yılanla beslenen bir kuş (s. 2590). Az. T. İlanyéyen: Yılandıl, yılan kartalı (s. 490).

yılanığnesi: Kemikli balıklar takımının deniziğnesigiller familyasından bir tür balık (s. 2591). Veri bulunamadı.

yıldız böceği: bkz. ateş böceği.

yırtıcı kuş: Ehlileştirilmemiş, vahşi kuşlara verilen genel ad (s. 2595)Trkm. Yırtıcı Guş: Yırtıcı kuşlar (s. 313). Gag. T. Yırtışık (yırtıcı) kuş: Yırtıcı kuş (s. 157).

yont kuşu: bkz. kuyruksallayan.

yumuşakça: Yumuşak vücutlu, omurgasız hayvan (s. 2616). Trkm. Mercen: 1) Yumuşakçalar (s. 454).

yunus: Balinalardan, ılık ve sıcak denizlerde sürüler durumunda yaşayan, boyları 3 metreye kadar erişebilen, memeli deniz hayvanı (s. 2617). Veri bulunamadı.

yusufçuk: bkz. kız böceği.

zağanos: Bir cins doğan (s. 2640). Veri bulunamadı.

zargana: Uskumrugillerden, 40-60 santimetre boyunda, vücudu silindir biçiminde, gaga gibi ince uzun, sivri ağızlı bir balık (s. 2645). Veri bulunamadı.

zebra: Tek parmaklılardan, ata benzeyen, derisi çizgili, Afrika'da yaşayan memeli hayvan (s. 2647). Az. T. Zébr (Kong): Zebra (s. 821).

zerdeva: bkz. ağaç sansarı (s. 2651).

zeytin güvesi: Pul kanatlılar takımından parlak gri renkli olup zeytinin yaprak, çiçek ve tanelerini kemiren zararlı bir böcek (s. 2653). Veri bulunamadı.

zırhlı yayın: Kemikli balıklar takımının yayın balığıgiller familyasından bir tür balık, zırhlı balık (s. 2657). Veri bulunamadı.

zürafa: Geviş getiren memelilerden, Afrika'da yaşayan, çok uzun boylu ve boyunlu, derisi benekli, ot yiyen hayvan (s. 2667). TaS surnaba, (surnapa): Zürafe (s. 3586) TAR zurnapa: Zürafa (s. 4812). Az. T. Zürafe (Ar.): Zürafa (s. 834). Trkm. Jiraf: Zürafa (s. 389). Gag. T. Jirafa: Zürafa (s. 124).

D. Türkmen Türkçesinde Bulunan Ancak Tarama Sözlüğü'nde Bulunmayan Hayvan Adlarının Diğer Oğuz Grubu Türk Dilleriyle Karşılaştırılması

Adamçı Düye: Isırgan deve (s. 21). Veri bulunamadı.

Agta: İğdiş at (s. 25). Veri bulunamadı.

Ak Maya: Beyaz, boz deve (s. 449). Veri bulunamadı.

Ala Karga: Ala karga (s. 232). **Zakca:** Alaca karga (s. 232). **Zakıca:** Alaca karga (s. 716). TaS alaca karga, (ala karga): Saksığan (s. 85); TaS saksıkan, (sağsıkan): Saksığan (s. 3261). Az. T. Alagarğa: Alakarga (s. 18); Az. T. Dolaş: Saksığan, alacakarga (s. 218); Az. T. Dolaşa: Alacakarga, saksığan (s. 218); Az. T. Dolaşan: Saksığan (s. 218); Az. T. Ğécele: Saksığan (s. 337); Az. T. Göycegarğa: Saksığan (s. 393); Az. T. hoca hoca: Ala karga (s. 465); Az. T. Sağsığan: Saksığan (s. 657); Az. T. Zağca, Zağça: 1) Ala karga 2) Saksığan (s. 818); Az. T. Zeğen (Ar.): Saksığan (s. 821); Az. T. Zihzih: Saksığan (s. 827). Gag. T. Garagatsa: Saksığan (s. 100); Gag. T. Saksan: Saksığan (s. 207). TT. alacakarga: Saksığan (s. 81); TT. alakarga: Kargagillerden, iri gövdeli, ötücü, tüyleri gövdeli bir tür kuş, kestane kargası 2) Saksığan (s. 82); TT. kestane kargası: Alakarga (s. 1401); TT. saksığan: Kargagillerden, karnı beyaz, kanatları ve kuyruğu kül rengi diğer yerleri parlak, kara uzun kuyruklu kuş, alacakarga, alakarga (s. 2015).

Arslan: Arslan (s. 33). **Şir:** Arslan (s. 607). TaS sırtkan yırtıcı: Kükremiş, yırtıcı hayvan, kağan arslan (s. 3461). Az. T. Aslan: Aslan (s. 36); Az. T. Eslan: Aslan (s. 274); Az. T. Eslen (Ar.): Aslan (s. 274); Az. T. Şér (Far.): Aslan (s. 701); Az. T. Şir (Far.): Aslan (s. 705). Gag. T. Arslan: Aslan (s. 17). TT. arslan: Aslan (s. 157); TT. arslan: Kedigillerden, Afrika'da ve Asya'da yaşayan, erkekleri yeleli, yırtıcı, uzunluğu 160, kuyruğu 70 santimetre ve ucu püsküllü, çok koyu sarı renkli güçlü bir tür memeli, arslan (s. 168).

At: At (s. 36). **Gıyal:** At (s. 259). **Yabı:** At (s. 668). **Yüvrük:** At (s. 713). TaS ulak, (ulağ): At (s. 3933). Az. T. Enek, Eneh: At, beygir (s. 266); Az. T. Yabı: Beygir (s. 783). Gag. T. At: At (s. 18); Gag. T. Beegir: Beygir, at (s. 32); Gag. T. Beygir: At (s. 34); Gag. T. Biigir: Beygir (s. 35). TT. at: Atgillerden binme, yük çekme, taşıma vb hizmetlerde kullanılan, tek tırnaklı hayvan, beygir, düldül (s. 178); TT. beygir: 1) At (s. 322); TT. düldül: At (s. 734).

Arap Atı: Arap atı (s. 36). Az. T. Ereb atı: Arap atı (s. 269).

Av Guşı: Avcı kuş, doğan, şahin (s. 37). TaS alıcı, (alıcı kuş): Avını kaçırmıyan, avcı (s. 101). TT. alıcı kuş: Avcı kuş (s. 92); TT. avcı kuş: Şahin, doğan, kartal, atmaca gibi başka hayvanları yakalamakta usta olan kuş, alıcı kuş (s. 191).

Ayı: Ayı (s. 39). Az. T. Azıh: Ayı (Eski Türkçe). (s. 50). **Hırs (esk):** Ayı (s. 347). **Yedigen:** Ayı (s. 686). Az. T. Hozaki, Hozeki, Hozu: Ayı (s. 471). Gag. T. Ayı: Ayı (s. 22). TT. ayı: Memelilerin etobur takımından, beş parmaklı, tabanlarına basarak yürüyen, yurdumuzda boz türü bulunan, iri gövdeli hayvan, kocaoğlan (s. 203).

Ayı Çagası: Ayı yavrusu (s. 39). TaS ayu inceği: Ayı yavrusu (s. 341). Az. T. Ayıbalası: Ayı yavrusu (s. 47); Az. T. Ayı potası: Ayı yavrusu (s. 47); Az. T. Pota, Potug: 2) Ayı yavrusu (s. 640); Az. T. Kiçik ayı: Küçük ayı (s. 532). Gag. T. Ayıcık: Ayı yavrusu (s. 22).

Ayı Urkaçı: Dişi ayı (s. 39). Veri bulunamadı.

Bal Arısı: Bal arısı (s. 32). TaS milez: Bal arısı (s. 2809). Az. T. Arıçibini: Bal arısı (s. 32); Az. T. Balçibini: Bal arısı (s. 58); Az. T. İşçi arı: Bal arısı (s. 509). TT. bal arısı: Zar kanatlılardan, bal yapan bir tür eklem bacaklı (s. 242).

Bars: Pars (s. 48). Az. T. Bebir (Far.): Panter, leopar (s. 75). Gag. T. Pantera: Panter (s. 191). TT. leopar: Pars (s. 1582); TT. pars: Kedigillerden genellikle Asya ve

Afrika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan, postu benekli, bazen de düz siyah, çevik, yırtıcı etçil, memeli hayvan, leopar, panter, pelenk (s. 1892).

Bayguş: Baykuş (s. 54). TaS er kuşu: Baykuş, puğu, üğü (s. 1503); TaS üğü, (üğü): Baykuş cinsinden olan puhu kuşunun bir çeşidi (s. 4059); TaS yapalak: Baykuş (s. 4294). Az. T. Baygu: Baykuş (s. 74); Az. T. Bayguş: Baykuş (s. 74); Az. T. Géceguşu: Gece kuşu (s. 337); Az. T. Gungreh: Baykuş (s. 409); Az. T. Koryapalag: Baykuş (s. 541). Gag. T. Gece kuşu: Baykuş (s. 100); Gag. T. Kukumeuka: Baykuş (s. 154). TT. baykuş: Başında, kulak yerinde iki sorgucu bulunan, yırtıcı gece kuşlarının genel adı (s. 287). TT. kukumav: kukumav kuşu (s. 1517); TT. kukumav kuşu: Baykuşgillerden, Avrupa, Asya ve Kuzey Afrika'da yaşayan, kahverengi tüylerinin üzerinde beyaz benekleri olan, başını 180 derece çevirebilen bir tür baykuş, kukumav (s. 1517).

Baytal: Kısarak (s. 54). **Gısrak:** Kısarak (s. 265). TaS olak: Kısarak (s. 2961). Az. T. Gısrak, Gısrak: Kısarak (s. 368); Az. T. Madyan (Far.): Kısarak (s. 561). Gag. T. Baytal: Kısarak (s. 32). TT. kısarak: Dişi at (s. 1426).

Baytal Tohum: Damızlık kısarak (s. 54). Gag. T. Anaç: Damızlık bırakılan dişi hayvan (s. 13); Gag. T. Anaçka: Dişi hayvan (s. 13).

Bedene: Bildircin (s. 56). TaS yalva: Bildircin (s. 4259). Az. T. Bildirçin: Bildircin (s. 90); Az. T. Bildirçin: Bildircin (s. 93). TT. bildirçin: Tavukgillerden, boz renkli, benekli, yurdumuzda en çok sonbaharda eti için avlanan, etinden ve yumurtasından yararlanılan gömen kuş (s. 328).

Bedene Urkaçı: Dişi bildircin (s. 56). Veri bulunamadı.

Bekre: Mersin balığı (s. 57). **Dokı:** Mersin balığı (s. 168). Az. T. Ğejvi: Mersin balığı, çığa (dişisi). (s. 340); Az. T. Uzunburug balıg, Nere: Mersin balığı (s. 758). TT. kolan balığı: Mersin balığı (s. 1461); TT. mersin balığı: Mersin balığıgillerden, ılık denizlerde, göllerde yaşayan, tatlı sularda yumurtlayan, yumurtalarından havyar yapılan bir balık, kolan balığı (s. 1660).

Bezbeltek: Küçük toy kuşu (s. 62). Az. T. Bezgek, Bezgah: Küçük toy kuşu, toylak (s. 89); Az. T. Dovdag: Toy (kuş) (s. 222); Az. T. Hubara: Toy kuşu (s. 473). Gag. T. Toy: Bir kuş türü (s. 245). TT. toy: Toygillerden, böcek ve tane ile beslenen, eti için avlanan, kızıl tüylü bir kuş (s. 2376).

Bicin: Maymun (s. 65). **Maymın:** Maymun (s. 450). Az. T. Méymun: Maymun (s. 577). Gag. T. Maymun, maymuna: Maymun (s. 174). TT. maymun: Dört ayaklı, iki ayağı üzerinde de yürüyebilen, ormanda toplu olarak yaşayan, kuyruklu hayvan (s. 1638); TT. primat: Maymun (s. 1945).

Bilbil: Bülbül (s. 67). **Sayrak Guşlar:** Ötücü kuş (s. 313). Az. T. Bülbül: Bülbül (s. 117); Az. T. Endelib (Ar.): Bülbül, andelip (s. 266); Az. T. Ohuyan guş: Ötücü kuş (s. 613). Gag. T. Bülbül: Bülbül (s. 44); Gag. T. Çalar kuş: Öten kuş (s. 50); Gag. T. Çalar (çalıcı) kuş: Ötücü kuş (s. 157). TT. bülbül: Karatavukgillereden, sesinin güzelliği ile tanınmış olan ötücü kuş (s. 423).

Biy: Tarantul örümceği (s. 75). TT. tarantula: Eklem bacaklıların, örümceğimsiler sınıfından, daha çok Güney Avrupa'da yaşayan, kıllarla kaplı, yaklaşık 2,5 santimetre uzunluğunda, sekiz bacaklı, iki kollu, etçil, bir tür örümcek (s. 2269).

Bökelek: Atsineği, üvez (s. 82). TaS bügelek, (Büvelek). Sığır sineği, eğrice (s. 735); TaS eğrice: Büvelek denilen sinek (s. 1402); TaS güveğen: Büvelek. (s. 1884); TaS it yavsası: İt sineği, at sineği (s. 2129); TaS köyeğen: Eşek sineği, büvelek, eğrice (s. 2707). Az. T. Atçibini, Atmilçeyi: Büve, sığır sineği, büvelek, at sineği (s. 39); Az. T. Atmilçeyi, Atçibini: At sineği, sığır sineği (s. 41); Az. T. Böeleh, Büeleh: Büve, büvelek (s. 108); Az. T. Bögelek: Büvelek (s. 108); Az. T. Böyelek: Büve, büvelek (s. 108); Az. T. Büeleh: Büve, büvelek (s. 116); Az. T. Büve: Böğ (s. 119); Az. T. Gigovun, Gigoun, gügcin, gügöün: At sineği (s. 373); Az. T. Hekbeçe: Üvez, böcek (s. 442); Az. T. İtarısı: At sineği (s. 513); Az. T. İtmilçeyi: At sineği (s. 515); Az. T. Kodef: Atsineği (s. 537); Az. T. Mozalan: At sineği (s. 585); Az. T. Torpagarısı: Büve, büvelek (s. 742). Gag. T. Büürek: At sineği (Büürek sinee) (s. 45); Gag. T. Köör sinek: At sineği (s. 165); Gag. T. Köör sinek: At sineği, sivri sinek (s. 218). TT. at sineği: Çift kanatlılardan, uzunluğu 8 milimetre kadar olan, kanatları büyük ve küt, at, sığır ve domuzların bacak ve kuyruk aralarında yaşayan, eklem bacaklı bir tür sinek (s. 189); TT. bügelek: Büve (s. 422); TT. büve: Genellikle sığırlara saldıran, onların kanını emen, vızıltılarıyla tedirginlik yaratan sokucu sinek, bügelek, dızdız (s. 426); TT. eğrice: Sığır sineği (s. 764); TT. sığır sineği: Yumurtalarını sığırın teni altına bırakan sinek, eğrice (s. 2090); TT. üvez: Sivrisineğe benzer bir böcek (s. 2458).

Böri: Kurt (s. 83). **Gurt:** Kurt (s. 312). Az. T. Ağzığara: 1) Kurt 2) Kurt köpeği (s. 12); Az. T. Bürte: Bozkurt (s. 118); Az. T. Garaağız: Kurt (s. 318); Az. T. Yalguzag: Yalnız kurt, kurt (s. 787). Gag. T. Canavar: Canavar, kurt (s. 46); Gag. T. Lupu: Canavar, kurt (s. 169); Gag. T. Kurt: Kurt, canavar (s. 156). TT. kurt: Köpekgillerden, Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika'da yaşayan, postu gri sarı renkli, yırtıcı, etçil memeli hayvan (s. 1533).

Böri Çagası: Kurt yavrusu (s. 83). Veri bulunamadı.

Buga: Boğa (s. 85). **Öküz:** Öküz, boğa (s. 502). Az. T. Cütöküzü: Boğa, tosun (s. 138); Az. T. Hör: Boğa (s. 472); Az. T. Kele: Boğa, tosun (s. 527); Az. T. Sığır (Ar.): 1) Öküz, boğa (s. 674). Gag. T. Bua: Buga (s.41); Gag. T. Buga: 1) Boğa (s. 41); Gag. T. Buva: Buga (s. 44). TT. boğa: Damızlık erkek sığır (s. 370).

Buga Tohum: Damızlık boğa (s. 85). Az. T. Töredici öküz: Damızlık boğa (s. 745).

Bugurçı: Üç yaşında erkek deve (s. 85). Veri bulunamadı.

Buzav: Danaburnu (s. 90). **Buzav (esk):** Buzağı (s. 90). **Göle:** Dana, Buzağı (s. 291). TaS buzağı dişi: Dana burnu denilen böcek (s. 734). Az. T. Danabaş (1): Danaburnu (s. 171). Gag. T. Dana burnusu: Ayıcık, yüzen böcek (s. 67). TT. danaburnu: Toprak içinde yaşayıp bitkilere, köklerini keserek zarar veren bir böcek, kök kurdu (s. 592).

Buzav (esk): bkz. Buzav.

Bürgüt: Kartal (s. 91). Az. T. Gartal: Kartal (s. 327); Az. T. Ğecir: Kartal (s. 338). Gag. T. Kartal: Kartal (s. 136). TT. kartal: Kartalgillerden, genellikle kızıl siyah tüylü, çok güçlü, yuvasını yüksek kayalıklar üzerinde kuran, iri, yırtıcı bir tür kuş (s. 1339).

Bürgüt Çagası: Kartal yavrusu (s. 91). Veri bulunamadı.

Canlı: Küçük baş hayvan, davar (s. 95). **Dovar:** Koyun, keçi gibi küçük boynuzlu hayvan (s. 171). Az. T. Tavar: 1) Davar (s. 719). TT. davar: Koyun ve keçiye verilen ortak ad (s. 598).

Cikciki: Çalı bülbülü (s. 102). **Cokcoki:** Yelve (s. 102). TaS böğürtlen kuşu: Bokluca bülbül (s. 664); TaS çırtıboğa: Ötleğen kuşu (s. 908); TaS diken serçesi: Çalı kuşu, çalı bülbülü, bokluca bülbül, çinkit kuşu (s. 1143). Az. T. Bitdiyan, Bitdiyen: Ötleğen, çalı bülbülü (s. 100); Az. T. Bitleyen: Ötleğen, çalı bülbülü (s. 100); Az. T. Çalığışu: Çalığışu (s. 141); Az. T. Gamişguşu: Sazlık yelvesi,

(emberiza schoeniclus), çalı bülbülü (s. 311); Az. T. 2) Yelve (s. 526). TT. bayır kuşu: Çalı bülbülü (s. 287); TT. çalı bülbülü: Serçegillerden, güzel öten, küçük bir kuş, ötleğen, bayır kuşu (s. 486); TT. çalı kuşu: Serçegillerden, başı koyu kırmızı, gövdesine doğru rengi açılan çalılık yerleri seven ötücü bir kuş (s. 486); TT. ötleğen: Çalı bülbülü (s. 1863).

Cocuk: Domuz yavrusu (s. 102). Az. T. Çoşga (Rus.): Domuz yavrusu (s. 159); Az. T. Donuzbalası: Domuz yavrusu (s. 221); Az. T. Donuzpotası: Domuz yavrusu (s. 221). Gag. T. Domuzçuk: Küçük domuz (s. 80); Gag. T. Potmar: Domuz yavrusu (s. 198); Gag. T. Şopar: Domuz yavrusu (s. 235).

Cokcokı: bkz. cikciki.

Cortmak: Mürekkep balığı (s. 103). TT. mürekkep balığı: Kafadan bacaklılardan, ılıman ve sıcak denizlerde yaşayan, eti yanan, kendini korumak için siyah renkli bir sıvı salarak suyu bulandıran bir yumuşakça, sübye (s. 1730); TT. sübye: Mürekkep balığı (s. 2177).

Cüptün: Karabatak (s. 104). TaS karabulak: Kara bataklıkta denilen su kuşu (s. 2254); TaS kışkıldak: Karabatak denilen su kuşu (s. 2521). Az. T. Garabatdag, Garabattag: Karabatak (s. 318). TT. karabatak: Karabatakgillerden, balıkla beslenen, gagası uzun ve sivri, kara tüylü bir deniz kuşu (s. 1314).

Çaga Pişik: Yavru kedi (s. 531). Gag. T. Mitska: Kedi yavrusu (s. 177).

Çapgir: İyi koşan yürük at (s. 111). TaS çapgın at, (çapkın at): Hızlı koşan at (s. 824); TaS çalık at, (çalık, çaluk at): Çok sıçrayan, rahat durmayan (at) (s. 808); TaS öğdül atı: Yarış, koşu atı (s. 3055 Az. T. Çortdağan, Çortayı: Binicisini yoran (at) (s. 159); Az. T. Yorğa at: Rahvan at (s. 812); Az. T. Yortağan: Yorga at (s. 812). Gag. T. Çapkın beegir: Eşkin yürüyen at (s. 52).

Çarlak: Martı (s. 111). Az. T. Gağayı: Martı. (s. 307); Az. T. Martı: Martı (s. 564). Gag. T. Balık kuşu: Martı (s. 28). TT. martı: Martıgillerden, çoğu beyaz renkte, eti yenmez, yüzücü, perde ayaklı deniz kuşlarının ortak adı (s. 1629).

Çayçaññalak: Akbaba (s. 113). TaS kerkes, (kerkez, kerkenez): Akbaba (2442). Az. T. Cemdekyéyen: Akbaba; tavşancıl; step kartalı (s. 127); Az. T. Çalağan: (2) Akbaba (s. 140); Az. T. Guzğun: Aladoğan, akbaba (s. 417); Az. T. Kéçele kerkes: Akbaba (s. 525); Az. T. Kerkes: Akbaba (s. 530); Az. T. Saggallıkerkes: Kerkenez

(s. 656); Az. T. Toğlugötüren: Akbaba, kerkes (s. 739). TT. akbaba: Akbabagillerden, başı ve boynu çıplak olan, dağlık yerde yaşıyan, leşle beslenen, çok yüksekten uçarak keskin gözleriyle çok uzakları görebilen, iri ve yırtıcı bir kuş (s. 60); TT. kerkenez: Kartalgillerden, leşle beslenen, 35 santimetre uzunluğunda, kızılımsı tüyleri olan bir kuş (s. 1393); TT. kerkes: Akbaba (s. 1393).

Çebşek: Tavşan yavrusu (s. 115). TaS potuk: Tavşan yavrusu (s. 3199). Az. T. Dovşan balası: Çişik, tavşan yavrusu (s. 222); Az. T. Dovşancık, Doşancık: Tavşan yavrusu (s. 222); Az. T. ħirniħ, ħırneh, ħırneg: Çişik, tavşan yavrusu (s. 464).

Çekirtge: Çekirge (s. 116). **İñnelik:** Çayır çekirgesi, cırlak (s. 381). TaS çekürge: Çekirge (s. 852). Az. T. Çekirtge: Çekirge (s. 146); Az. T. Çeyirtke, Çekirtge: Çekirge (s. 151); Az. T. Gaşgaşala: Çekirge (s. 329); Az. T. Sümürkan: Çekirge (s. 691). Gag. T. Çekirge: Çekirge (s. 54). TT. çekirge: Düz kanatlılardan, uzun olan art kanatlarına dayanarak uzağa sıçrayabilen, birçok türü olan bir böcek (s. 513).

Çıbın: Sivrisinek (s. 118). TaS cibin, (ceban): Sinek; sivri sinek (s. 772; TAR üvez, (üvez): Sivrisinek, at sineği, eşek sineği, tatarcık, büvelek (s. 4127). Az. T. Ağcaganad: Sivrisinek. (s. 8); Az. T. Çıbin: Sinek (s. 154); Az. T. Dıtdılı: Sivrisinek (s. 201); Az. T. Diddi, diddili: Sivrisinek. (s. 202); Az. T. Dıtdili: Sivrisinek (s. 213); Az. T. Hekbeçe: Üvez, böcek (s. 442); Az. T. Hünü: Sivrisinek (s. 477); Az. T. Uzunburun: Sivrisinek (s. 758). Gag. T. Köör sinek: At sineği, sivri sinek (s. 218). TT. üvez: Sivrisineğe benzer bir böcek (s. 2458).

Çirkey: Yaz aylarında ortaya çıkan sinekten küçük kanatlı böcek, tatarcık (s. 123). Veri bulunamadı.

Çortan: Turna balığı (s. 125). Az. T. Durnabalığ, Durnabalığı: Turnabalığı (s. 232). Gag. T. Ştuka: Turna balığı (s. 235). TT. turna balığı: Tatlı sularda yaşıyan yırtıcı bir balık (s. 2388).

Dağ goçı: Yaban koyunu (s. 276). Az. T. Arđalı, Arhar: (1) Yaban koçu (s. 31); Az. T. Arhalı: Yaban koçu (s. 31); TT. argali: Yaban koyunu (s. 148); TT. yaban koyunu: Boynuzlugillerden, Kuzeydoğu Asya, Avrupa ve Anadolu'da yaşıyan, büyük boynuzları olan bir tür koyun, argali, muflon (s. 2497).

Dağ tekesi: Dağ keçisi (s. 623). **Goç Yigit:** Dağ keçisi (s. 276). TaS ime, (ime geyik, ime keçi, ime keçisi): Dağ keçisi (s. 2070); TaS karucu: Karaca, dağ keçisi (s. 2324); TaS yaban keçisi: Dağ keçisi (s. 4182). Az. T. Arđalı, Arhar: (2) Dağ keçisi (s. 31);

Az. T. Çölkéçisi: Elik, dağ keçisi (s. 160); Az. T. Çölpişiyi: Yaban keçisi (s. 160); Az. T. Dađkéçisi: Elik, dağ keçisi (s. 166); Az. T. Eylik: Elik, karaca, dağ keçisi (s. 283); Az. T. Garapaça: Dağ keçisi (s. 321); Az. T. Gayakéçisi: Dağ keçisi (s. 332); Az. T. Köpger, Kúpger: Dağ keçisi (s. 544). Gag. T. Daa (dağ) keçisi: Yaban keçisi (s. 142). TT. dağ keçisi: Boynuzlugiller familyasından, ufak sürüler halinde yaşayan, çok çevik bir tür antilop, elik, yağmurca (s. 579); TT. yaban keçisi: Anadolu'nun dağlık bölgelerinde yaşayan, uzun ve kıvrık boynuzlu bir tür keçi (s. 2497).

Daşdeşen: Ağaçkakan (s. 136). TaŞ ağaç delegen, (ağaç delen): Ağaç kakan denilen kuş (s. 27). Az. T. Ağaçdeşen (delen): Ağaçkakan (s. 7); Az. T. Ağacdüğen: Ağaçkakan (s. 7); Az. T. Ağacovanlar: Ağaçdelen (s. 7); Az. T. Deleyen: Ağaçkakan (s. 184). Gag. T. Aaç kakan: Ağaç kakan kuşu (s. 1). TT. ağaçdelen: Yuva yapmak için ağaçları oyan böcek (s. 37); TT. ağaçkakan: Serçegillerden, gagasıyla ağaçları oyabilen ve ağaç kurtlarını yiyerek beslenen, uzun gagalı kuş (s. 37).

Deñiz guşı: Deniz kuşu (s. 146). Veri bulunamadı.

Deñiz möcegi: Deniz kurdu (s. 146). Veri bulunamadı.

Deresığır: Geyik (s. 150). **Sugun:** Geyik (s. 589). TaŞ geyik: Yırtıcı olmayan dört ayaklı hayvan (s. 1678). Az. T. Géyik: Geyik (s. 354); Az. T. Sığır (Ar.): (3) Geyik (s. 674); Az. T. Sığır (Ar.): 3) Geyik (s. 674). TT. geyik: Geyikgillerden, erkeklerinin başında uzun ve çatallı boynuzları olan memeli hayvan (s. 939).

Derya Balığı: Irmak balığı, tatlı su balığı (s. 45). Veri bulunamadı.

Dokı: bkz. Bekre.

Dor: Doru at (s. 36). Az. T. Al at: Doru at (s. 19); Az. T. Garakeher: Kestane dorusu (at) (s. 320); Az. T. Keher: Doru (s. 526); Gag. T. Al beegir: Kırmızı at (s. 8); Gag. T. Royba beegir: Doru at (s. 203); Gag. T. Şal beegir: Doru at (s. 231); Gag. T. Şarga beegir: Kula at (s. 231). TT. kestane dorusu: Açık kahverengi renkte olan at (s. 1401).

Dovar: bkz. Canlı.

Durna: Turna (s. 178). Az. T. Durna: Turna (s. 232). TT. turna: Turnagillerden, Avrupa ve Kuzey Afrika'da toplu olarak yaşayan, göçebe, iri bir kuş (s. 2387).

Düye: Deve (s. 185). Gag. T. Deve: Deve (s. 73). TT. deve: Geviş getiren memelilerden, boynu uzun, sırtında bir veya iki hörgücü olan, yük taşımakta kullanılan hayvan (s. 645).

Düye Bogaz: Gebe deve (s. 185). TT. kaygın: Gebe deve (s. 1363).

Düye Gurruk: Sağılmayan dişi deve (s. 185). **Köşekli Düye:** Yavrulu dişi deve (s. 424). **Maya:** Bir deve türü (s. 449). TaS arvana, (avrana): Dişi deve (s. 242); TaS engen: Dişi deve (s. 1472); TaS maya: Dişi deve (s. 2798). TT. maya: Damızlık dişi hayvan (s. 1637).

Düytlenen: Tütsülenmiş balık (s. 45). **Takgaz Balığı:** Ringa balığı (s. 613). Az. T. Garabél siyenek: Ringa balığı, tütün balığı (s. 318); Az. T. Gurubalıg: Tütün balığı (s. 413); Az. T. Siyenek: Ringa balığı, tütün balığı (s. 681); Az. T. Zalom (Rus.): Ringa balığı (iri hamsi) (s. 819). TT. ringa: Kemikli balıklardan, ılık denizlerde büyük sürüler halinde dolaşan ve tütsü ile kurutulmuşu sıkça tüketilen, uskumru iriliğinde bir balık (s. 1980); TT. tütün balığı: Tütsü ile kurutulmuş balık (s. 2403).

Ebek: Çulluk (s. 192). Az. T. Bizdimdik: Bekas, çulluk (s. 101); Az. T. hırda cüllüt: Bekas, çulluk (s. 459); Az. T. Méşecüllütü: Çulluk (s. 575); Az. T. Sucüllütü: Su çulluğu, bekas (s. 687). Gag. T. Çulluk: Çulluk kuşu (s. 65). TT. bataklık çulluğu: Çullukgillerden, olan bataklıklarda yaşayan, rengi kahverengiye çalan siyah, 30 santimetre uzunluğunda bir tür çulluk, su çulluğu (s. 282); TT. bekas: Çulluk (s. 295); TT. çulluk: Çullukgillerden, Avrupa Asya ve Kuzey Afrika'da yaşayan, tüyleri kahverengi ve kül rengi, göçebe, eti için avlanan, uzun gagalı, göçmen bir kuş, bekas (s. 571); TT. su çulluğu: Bataklık çulluğu (s. 2167).

Elguş: Akdoğan, sungur (s. 199). **Şunkar:** Sungur, akdoğan (s. 611). TaS ak çakır: Ak doğan (s. 70); TaS ak sunkur: Doğan cinsinden bir kuş (s. 75); TaS sungur, (sunkur, sungar, suknur): Akdoğan (s. 3577); TaS koygun: Ak doğan (s. 2683). Az. T. Şungar: Akdoğan, sungur (s. 710). TT. akdoğan: Kartalgillerden bir tür doğan, aksungur (s. 61); TT. aksungur: Akdoğan (s. 75).

Ene Goyun: Dişi koyun (s. 288). Veri bulunamadı.

Erek: 1) Bir koyun türü (s. 203). Veri bulunamadı.

Erek: 2) Çift hörgüçlü deve (s. 203). **Heşdek:** Çift hörgüçlü erkek deve (s. 345). **İki Örküçlü Düye:** İki hörgüçlü deve (s. 507). TaS buçra: Erkek deve, puğur (s. 682);

TaS buçur, (puğur): Erkek deve, iki hörgüçlü deve (s. 684). Az. T. Buyğur, Buyhursu: Buğra (s. 115); Az. T. Ner (Far.): Erkek deve (s. 603). TT. beserek: İki hörgüçlü deve ile boz devenin melezi olan devenin erkeği (s. 314); TT. tülü: Uzun tüylü, özel güreşlerde yararlanılan erkek deve (s. 2398); TT. kerteles: Bir tür deve olan teke ile iki hörgüçlü erkek devenin geriye melezlenmesiyle elde edilen bir tür deve (s. 1394); TT. buğra: Erkek deve, iki hörgüçlü deve, buğur (s. 404); TT. buğur: Buğra (s. 405).

Eşek Arısı: Eşek arısı (s. 32). Az. T. Éşşekarısı, Horuzarısı: Eşek arısı (s. 276); Az. T. ħoruzarısı, Éşşekarısı: Eşekarısı (s. 468). Gag. T. Eşek arısı: Eşek arısı (s. 92).

Eşek: Eşek (s. 206). **Har:** Eşek (s. 333). TaS çemender: Eşek (s. 854). Az. T. Éşşek, Éşek: 1) Eşek (s. 276); Az. T. Ulag: Eşek, merkep (s. 754); Az. T. Uzungulag: Eşek (s. 758); Az. T. Zırı(g), Zırırh: Eşek (erkek) (s. 827). Gag. T. Eşek: Eşek (s. 92). TT. eşek: Atgillerden, uzun kulaklı binek ve hizmet hayvanı, merkep, karakaçan, uzun kulaklı (s. 822); TT. merkep: Eşek (s. 1658).

Gancık: Dişi köpek, kancık (s. 233). Gag. T. Kancık: Dişi köpek (s. 131).

Gan Sorucu Büreler: Kan emici pireler (s. 91). Az. T. Gansoranmilçekler: Kan emici sinekler. (s. 315); Az. T. Sümürtgenböceyi: Kan emici sinekler (s. 691).

Gaplan: Kaplan (s. 227). **Yolbars:** Kaplan (s. 705). Az. T. Gaflan: Kaplan (s. 306); Az. T. Gaplan: Kaplan (s. 318). Gag. T. Kaplan: Kaplan (s. 133). TT. kaplan: Kedigillerden, enine siyah çizgili, koyu sarı postu olan, Asya'da yaşayan çevik ve yırtıcı hayvan (s. 1310).

Gaplan Ene: Dişi kaplan (s. 227). Veri bulunamadı.

Gaplan Çagası: Kaplan yavrusu (s. 227). Az. T. Peleng balası: Kaplan yavrusu (s. 631).

Gara: Yaban arısı (s. 32). Az. T. Çölarısı: Yaban arısı (s. 159). Gag. T. Yaban arısı: Yaban arısı (s. 16).

Gara: 1) Kuzgun (s. 232). **Zag:** Kara karga (s. 716). TaS karaca karga: Kara karga (s. 2255). Az. T. Garagarğa: Kara karga (s. 319); Az. T. Gürab (Ar.): Karga; kuzgun (s. 424); Az. T. Zağ (Ar.): Kara karga (s. 818). Gag. T. Kuzgun: Kuzgun (s. 158). TT. karakarga: Kuzgun (s. 1317); TT. kuzgun: Ötücü kuşlar takımının kargagiller

familyasından, Kuzey Amerika'nın dağlık, fundalık yerlerinde bulunan, tüyleri siyah renkte olup mavi renkte parlayan bir tür kuş, karakarga (s. 1551).

Gara: 2) Ekin kargası (s. 232). TT. ekin kargası: Tüyleri parlak, kara ve erguvani, parıltılı bir tür karga (s. 766).

Gara Guv: Kara kuğu (s. 314). Veri bulunamadı.

Garaköli Goyun: Astragan koyunu (s. 228). Veri bulunamadı.

Garaköli Goyun: Karakul koyunu (s. 288). Az. T. Garagül: Karakul (s. 320). TT. karagül: Karakul (s. 1316); TT. karakul: Asıl yurdu Buhara'da, Karakul bölgesi olan ve yurdumuzda da yetiştirilen, tüyleri uzun ve kıvrıkcık bir koyun (s. 1318).

Garamal, Şahlımal: Sığır (s. 444). **Sığır:** Sığır (574). TaS sağıl: Sığır, inek sürüsü (s. 3229). Az. T. Garamal: Sığır (s. 320). Gag. T. Sırr: Sığır (s. 216). TT. sığır: Geviş getirenlerden, boynuzlu büyükbaş evcil hayvanların genel adı (s. 2090).

Gara Sar: Siyah sığırcık kuşu (s. 562). **Sar:** Sığırcık kuşu (s. 559). Az. T. Arıyéyen, caylag, sarguşu: Sığırcık (s. 32); Az. T. Sar: Sığırcık (s. 661); Az. T. Sığırçın: Sığırcık (s. 674). Gag. T. Kara kuş: Sığırcık (s. 157); Gag. T. Sırrcık: Sığırcık (s. 216). TT. sığırcık: Serçegillerden, siyah renkli, uzun gagalı, serçeden iri, ötücü bir kuş, çoğurcuk, çekirge kuşu (s. 2090); TT. çekirge kuşu: Sığırcık (s. 513).

Garga: Karga (s. 232). Az. T. Garđa: Karga (s. 323); Az. T. Gır-gır, Gırgır: Karga (s. 363). Gag. T. Gaarga: Garga (s. 99); Gag. T. Garga: Karga (s. 100). TT. karga: Kargagillerden, kanatları geniş, tüyleri koyu renkte, tarla ve bahçelere çok zarar veren kuş (s. 1326).

Garınca: Karınca (s. 232). **Gumursga:** Karınca (s. 307). **Mur:** Karınca (s. 465). Az. T. Garınca: Karınca. (s. 324); Az. T. Garışga: Karınca (s. 325). Gag. T. Karımca: Karınca (s. 135). TT. karınca: Zar kanatlılardan, toplu olarak yaşayan, yuvaları toprağın altında olan ve birçok türü bulunan böceklerin genel adı (s. 1329).

Gatır: Katır (s. 238). Gag. T. Katır: Katır (s. 138). TT. katır: Atgillerden, kısarak ile erkek eşegin çiftleşmesinden doğan melez hayvan (s. 1351).

Gaz: Kaz (s. 243). Az. T. Gaz: Kaz (s. 334). Gag. T. Badi: Kaz (konuşma dilinde) (s. 27); Gag. T. Gaaz: Gaz (s. 99); Gag. T. Kaaz: Kaz (s. 124); Gag. T. Patu: Kaz (s. 193).

Gaz Çagacıkları: Kaz yavruları (s. 243). Gag. T. Bıcı: Kaz civcivi. (s. 34); Gag. T. Buci: Bıcı. (Kaz civcivi) (s. 41).

Gävmiş: Manda (s. 244). TaS dombay, (tonbay): Manda (s. 1210); TaS kömüş: Manda (s. 2692); TaS susıgırı: Camus, manda (s. 3591). Az. T. Camış, Comuş: Camız (s. 121); Az. T. Gomuş: Kömüş, camız, manda (s. 382). Gag. T. Manda: Manda (s. 172). TT. camız: Manda (s. 436); TT. kömüş(hlk.): Manda (s. 1498); TT. manda: Geviş getirenlerden derisinin rengi siyaha yakın, uzun seyrek kıllı bir hayvan, su sığırı, camız, kömüş (s. 1619).

Geçi: Keçi (s. 246). Gag. T. Keçi: Keçi (s. 142). TT. keçi: Geviş getirenlerden, eti, sütü, derisi ve kılı için yetiştirilen, memeli dişi hayvan (s. 1375).

Geregim: Dişi güvercin (s. 253). Veri bulunamadı.

Gıyal: bkz. At.

Gır: Kır at (s. 36). TaS bakla kır: Pul pul siyah ve beyaz renkte kır (at) (s. 384); Az. T. Çal: Kır at (s. 140). Gag. T. Ak çil beegir: Kır at (s. 6). TT. demir kır: Siyah beyaz karışık griye yakın at (s. 621).

Gırgı: Bozdoğan (s. 262). Az. T. Belibağlı: Bozdoğan. (s. 81); Az. T. Kerkincek: Bozdoğan (kuş) şahin (s. 530); Az. T. Gırğı: 2) Boz doğan (s. 364). TT. bozdoğan: Bir doğan türü (s. 392).

Gısrak: bkz. Baytal.

Goç: Koç, damızlık koç (s. 276). Az. T. Goç: Koç (s. 379). TaS er koyun: Erkek koyun (s. 1503). TT. koç: Damızlık erkek koyun (s. 1455).

Goç Yigit: bkz. Dağ tekisi.

Gotan: Pelikan (s. 283). TaS kaşık burun: Kaşıkçı kuşu (s. 2329). Az. T. Balıgudan, Balıgutun: Balıkçıl (kuş), pelikan (s. 59). TT. kaşıkçı kuşu: Pelikan (s. 1346); TT. pelikan: Pelikangillerden, pembeye çalan beyaz tüylü, kanatları gri renkli, alt kesesinde deriden bir kesesi olan iri kuş (s. 1908).

Gotur Köpek: Uyuz it (s. 283). Veri bulunamadı.

Goyun: Koyun (s. 288). TaS koy: Koyun (s. 2682); TaS koyunu: Koyun (s. 2683). Az. T. Dızman: Koyun; koç (s. 201). Gag. T. Cıba: Koyun (s. 47); Gag. T. Jarka:

Koyun (konuşma dilinde) (s. 123); Gag. T. Koyun: Koyun (s. 164). TT. koyun: Geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan (s. 1492).

Goyun İti: Çoban köpeği, kurt köpeği (s. 288). Az. T. Çobaniti: Çoban köpeği (s. 156); Az. T. Dember: Çoban köpeği (s. 186). TT. çoban köpeği: Sürüyü koruyan iri cins köpek (s. 555); TT. çomar: İri köpek, çoban köpeği (s. 562); TT. karabaş: Çoban köpeği (s. 1314); TT. kurt köpeği: Kurt ve köpek kırması bir tür köpek (s. 1535).

Gögerçin: Güvercin (s. 290). **Kepderi:** Güvercin (s. 402). Az. T. Göyerçin, Güyerçin, Gögerçin: Güvercin. (s. 394); Az. T. Kebuter (Far.): Güvercin (s. 525). Gag. T. Guguş: Güvercin (s. 108); Gag. T. Güvercin: Güvercin (s. 110). TT. güvercin: Güvercingillerden, hızlı ve uzun zaman uçabilen, kısa vücutlu, sık tüylü, evcilleşmiş birçok türü bulunan, yemle beslenen bir tür kuş (s. 1013).

Gök Garga: Mavi karga (s. 232). Veri bulunamadı.

Göle: Dana, Buzağı (s. 291). Az. T. Gısıremen: Dana (s. 368); Az. T. Vellih: Dana, tosun (s. 777). Gag. T. Dana: Dana (s. 67). TT. dana: İneğin süttten kesildikten sonra bir yaşına kadar olan yavrusu (s. 592).

Göle: bkz. Buzov.

Gövenek: Muymul kuşu, bir tür atmaca (s. 298). TaS boymul: 2) Doğan cinsinden yırtıcı bir kuş. (s. 649); TaS delice doğan, (delüce toğan): Atmaca cinsinden, muymul da denilen yırtıcı bir kuş (s. 1066); TaS muymul: Atmaca cinsinden, delice doğan dedikleri yırtıcı kuş (s. 2821). TT. delice doğan: Kartallar takımının kartalgiller familyasından bir kuş (s. 616); TT. moymul: Atmaca ve doğana benzeyen bir tür yırtıcı kuş (s. 1698).

Guduz İt: Kuduz köpek (s. 305). Veri bulunamadı.

Gulan: Yaban eşeği (s. 306). TaS kolan: Yaban eşeği (s. 2610). Az. T. Çölleşseyi: Yaban eşeği (s. 159). TT. yaban eşeği: Atgillerden, Hazar Denizi dolaylarında yaşayan, eşeğe çok benzeyen yaban hayvanı (s. 2496).

Gulati: Tepeli doğan (s. 306). Veri bulunamadı.

Gumrı: Kumru (s. 307). Az. T. Tapdıg: Kumru (s. 717). Gag. T. Meşgeldik: Kumru (s. 176). TT. kumru: Güvercinler takımından, güvercinden küçük, boz, gri renkli bir kuş (s. 1525).

Gumursga: bkz. Garınca.

Gunduz: Kunduz (s. 307). TaS su iti, (su köpeği): Kunduz (s. 3571). Az. T. Gunduz: Kunduz (s. 409); Az. T. Yastıguyrug: Kunduz (s. 796). Gag. T. Kunduz: Kunduz (s. 155). TT. kastor: Kunduz (s. 1345); TT. kunduz: Kemirgenlerden, kuyruğu geniş ve yassı, art ayak parmaklarının arası perdeli, ağaçları kemirerek beslenen, su kıyılarında yaşayan, yuvalar ve su setleri kuran, postu değerli bir hayvan, kastor (s. 1526).

Gurt: bkz. Böri.

Gurt Çağası: Kurt yavrusu (s. 312). Veri bulunamadı.

Guş: Kuş (s. 313). Az. T. Guş: Kuş. (s. 415); Az. T. Mürğ (Far.): Kuş (s. 592). Gag. T. Kuş: Kuş (s. 157). TT. kuş: Yumurtlayan omurgalılarından, akciğerli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtülü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı (s. 1542).

Guv: Kuğu (s. 314). Az. T. Gu, Gu guşu: Kuğu (s. 404); Az. T. Guzag: Kuğu (s. 417). TT. kuğu: Perde ayaklılardan, yaban ve evcil türleri bulunan, çok uzun ve kıvrık boyunlu, geniş gagalı, geniş kanatlı bir su kuşu (s. 1517).

Gücük: Enik, encik, yavru (s. 316). TaS encek, (enücek): Enikçik, yavru (s. 1466); TaS enik, (enük): Et yiyen dört ayaklı hayvanların yavrusu, yavru (s. 1472). Az. T. Güçen: Göcen, enik (köpek için) (s. 419); Az. T. Böti: İt eniği (s. 108); Az. T. Enih: Enik (s. 267); Az. T. Kelbecik: İt eniği (s. 527); Az. T. Küçük: Enik (s. 547). Gag. T. Enicek: Encek (s. 90); Gag. T. Encek, Enicek: Yeni doğmuş, (yavru hayvanlar için kullanılır) (s. 90); Gag. T. Enik: Köpek yavrusu (s. 90); Gag. T. Pali: Köpek yavrusu (s. 191). TT. enik: Kedi, köpek vb. çok memeli hayvanların yavrusu (s. 801); TT. göbelez: Köpek yavrusu (s. 954).

Haccık: Kertenkele (s. 326). **Suvulgan:** Kertenkele (s. 592). TaS gözen, (göjen): Keler, bir çeşit kertenkele (s. 1815); TaS keler: Bir çeşit kertenkele, yılan ebesi (s. 2404); TaS keltekeler, (geltekele, keltenkeler, keltenkene, kertekele, kertekeler, kertekene): Kertenkele, keler (s. 2406). Az. T. Bezden: Kertenkele (s. 88); Az. T. Gayagapan: Kertenkele (s. 332); Az. T. Gızban, Gızboğan: Kertenkele (s. 370); Az. T. ıllaz: Kertenkele (s. 458); Az. T. Kertenkele: Kertenkele (s. 530). Gag. T. Guşter: Kertenkele (s. 108). TT. elöpen: Kertenkele (s. 791); TT. kertenkele:

Kertenkelelerden, uzun vücutlu, sivri kuyruklu, çevik, böcekçil, küçük sürüngen hayvan (s. 1394).

Hamaleon: Bukalemun (s. 331). Az. T. Buàelemun (Ar.): Bukalemun (s. 110); Az. T. Daşkelez: Kaya keleri (s. 176); Az. T. Devecik: 1) Bukalemun (s. 196). TT. bukalemun: Bukalemungillerden, 20-30 santimetre boyunda, renk değiştirmeyle ünlü bir tür sürüngen, kaya kaleri (s. 406); TT. kaya keleri: Bukalemun (s. 1361).

Har: bkz. Eşek.

Hekik: Kanarya (s. 343). Az. T. Alacaganad, alaganad: Kanarya (s. 17); Az. T. Alaganad: Kanarya (s. 18); Az. T. Cing: Kanarya. (s. 134); Az. T. Elvanbülbul: Kanarya. (s. 262); Az. T. Ğenaré: Kanarya. (s. 346); Az. T. Kanarya: Kanarya (s. 522); Az. T. Saribülbul: Kanarya (s. 661); Az. T. Yalançibülbul: Kanarya (s. 787). TT. kanarya: İspinozgillerden, yeşilimsi veya sarı tüylü, koni biçiminde küçük gagalı, ötücü kuş (s. 1294).

Heşdek: bkz. Erek.

Hırs (esk): bkz. Ayı.

Hokgar: Balıkçıl kuşu (s. 350). TaS oğar: Balıkçıl (s. 2938). TT. balıkçıl: 1) Uzun bacaklılardan, boynu ve gagası uzun su kıyılarında yaşayan, balık yiyerek beslene büyük bir kuş 2) Balıkla beslenen balık yiyen (sf, 244).

Horaz: Horoz (s. 351). **Mäşe:** Horoz (s. 452). TaS bednus (bedinus, bidnus, tebnus): Horuz (s. 477); TaS tavuk: Horuz (s. 3774). Az. T. ğoruz: Horoz (s. 468); Az. T. Mürğiseher (Far.): Horoz (s. 592). Gag. T. Foroz: Horoz (s. 98); Gag. T. Horoz: Horoz (s. 118); Gag. T. Kokoş: Horoz (s. 160). TT. horoz: Tavukgillerden, tavuğun erkeği olan kümes hayvanı (s. 111).

Hozanak: Kara yeşil kanatlı, benekli bir böcek türü (s. 354). Veri bulunamadı.

Humay: Hüma kuşu (s. 357). TaS kutlu kuş: Hüma kuşu (s. 2758).

Hüvi: Puhu kuşu (s. 359). Az. T. Buhu: Puhu (s. 111). Gag. T. Buhu: Puhu kuşu (s. 41). TT. puhu: Baykuşgillerden, orman, dağ ve kayalıklarda yaşayan, uzunluğu yaklaşık 65 santimetre, sırtı koyu kahverengi bir tür kuş (s. 1951).

Hüypüypik: Hüthüt, çavuş kuşu (s. 359). TaS ibik, (ibiklü, ibik, ibibik, alaca ibik): Çavuş kuşu, hüthüt kuşu (s. 1995). Az. T. Başdarağ: Çavuş kuşu (s. 67); Az. T.

Bıbiş: İbibik, çavuş kuşu (s. 89); Az. T. Çavuşguşu: Çavuşkuşu (s. 145); Az. T. Çovuşguşu: Çavuşkuşu (s. 159); Az. T. Hophop, Hop-hop: İbibik, hüthüt (s. 467); Az. T. Kekildarag: Çavuşkuşu (s. 526); Az. T. Kevele: Çavuşkuşu (s. 532); Az. T. Şinebub, Şanapipik, Çinepoppu: İbibik, hüthüt (s. 705). Gag. T. İbikli: İbikli, ibikli kuş (s. 119); Gag. T. Tepeli kuş: İbikli kuş (s. 241). TT. çavuş kuşu: Çavuş kuşugillerden, uzun yay biçimli gagalı, güvercinden küçük, başı sorguçlu kısa kanatlı bir kuş, ibibik, hüthüt (s. 507); TT. hüthüt: Çavuşkuşu (s. 1122); TT. ibibik: Çavuş kuşu (s. 1137).

İçyan: Akrep (s. 371). TaS kuyruğuörü: Akrep (s. 2761). Az. T. Buye: Akrep (s. 115); Az. T. Çayan: Akrep (s. 145); Az. T. Çenberguyrug: Akrep (s. 147); Az. T. Dehreguyrug: Akrep (s. 183); Az. T. Eàreb (Ar.): Akrep (s. 246). Gag. T. Skorpion: Akrep (s. 219). TT. akrep: Akreplerden, sıcak ve nemli yerlerde yaşayan, kıvrık ve kalkık kuyruğunda zehirli iğnesi olan bir tür böcek, kuyruklu (s. 72).

İkatyok: Guguk kuşu (s. 372). Az. T. Guggu, Guggu guşu: Guguk (kuş) (s. 405); Az. T. Guğu: Guguk (s. 405). Gag. T. Kuku: Guguk kuşu (s. 154). TT. guguk kuşu: Gugukgillerden, genellikle Avrupa'da yaşayan dişileri başka kuşların yuvasına yumurtlayarak yavrularının bakım işini onlara gördüren, sırtı gri, karnı kahverengi beyaz çizgili, 35 santimetre boyunda, böcekçil bir kuş (s. 992).

İki Örküçlü Düye: bkz. Erek.

İñnelik: bkz. Çekirtge.

İşbili: Mersin havyarı (s. 57). Az. T. Çökebalığı, Çöke: Çığa (balık), çoka (s. 159). TT. çığa: Yumurtasından havyar yapılan bir tür mersin balığı (s. 529).

İşçek: İki yaşındaki koyun (s. 384). TaS şişek: İki yaşında koyun (s. 3669). Az. T. Guzu, Guzı: Kuzu (s. 417); Az. T. Garadiş: Şişek, öveç (s. 319); Az. T. İşşeh: Şişek (koyun yavrusu) (s. 512). Gag. T. Kuzu: Kuzu (s. 158); Gag. T. Şişek: İki yaşını geçmiş koyun (s. 234). TT. kuzu: Koyun yavrusu (s. 1551);

İşçek Goyun: Bir yaşındaki koyun (s. 288). **Öveç Goyun:** İki yaşında koyun (s. 288). TaS şişek: İki yaşında koyun (s. 3669). Az. T. Garadiş: Şişek, öveç (s. 319); Az. T. İşşeh: Şişek (koyun yavrusu) (s. 512). Gag. T. Şişek: İki yaşını geçmiş koyun (s. 234). TT. şişek: İki yaşında koyun (s. 3669).

İt: İt, köpek (s. 386). **Köpek:** Köpek, it (s. 422). Az. T. Guyrugbulayan: Köpek, it (s. 416); Az. T. Hamham: Köpek (s. 431); Az. T. İt: İt, köpek (s. 513); Az. T. Supa: Köpek (s. 688). Gag. T. Rozi: Köpek (s. 203); Gag. T. Turba: Köpek (s. 247). TT. it: Köpek (s. 1229); TT. köpek: Köpekgillerden, boy ve biçim bakımından pek çok cinsi olan, çok iyi koku alan sadık, bekçilik ve aşçılık gibi işler için beslenen memeli hayvan (s. 1498).

Jiraf: Zürafa (s. 389). TaS surnaba, (surnapa): Zürafe (s. 3586); TaS zurnapa: Zürafa (s. 4812). Az. T. Zürafe (Ar.): Zürafa (s. 834). Gag. T. Jirafa: Zürafa (s. 124). TT. zürafa: Geviş getiren memelilerden, Afrika'da yaşayan, çok uzun boylu ve boyunlu, derisi benekli, ot yiyen hayvan (s. 2667).

Käkilik: Keklik (s. 396). Az. T. Keklik: 1) Keklik (s. 526). Gag. T. Çil tauk: 2) Keklik (s. 60). TT. keklik: Sülüngillerden, güvercin büyüklüğünde, eti için avlanan, tüyü boz, ayakları ve gagası kırmızı renkte bir kuş (s. 1379).

Kebelek Gurçukı: Tırtıl (s. 310). TaS ağ kurdu: Ağ ören böcek, tırtıl (s. 24). Az. T. Minici: Tırtıl (kurtçuk) (s. 581); Az. T. Tırtıl: Tırtıl (s. 736); Az. T. Torgeneceyi: Ağ kurdu (s. 742). TT. ağ kurdu: Elma, erik vb yemiş ağaçlarına zarar veren bir kurt (s. 49); TT. tırtıl: Yumurtadan çıkan kelebek kurtçuklarının ilk durumu (s. 2354).

Kelek Keçi: Boynuzsuz keçi (s. 399). Veri bulunamadı.

Kepderi: bkz. Gögerçin.

Keyik: Ceylan (s. 407). TaS ceren, (ceran, ceyran): Ceylan, ahu (s. 761); TaS meral, (maral): Ceylan, gazâl (s. 2804). Az. T. Céyan: Ceylan (s. 129); Az. T. Ğezal (Ar.): Gazal (s. 358); Az. T. Gızal: Gazal, ceylan (s. 370); Az. T. İnek: (2) Dişi geyik (s. 496); Az. T. Sığır (Ar.): 3) Geyik (s. 674). TT. ahu: Ceylan (s. 56); TT. ceylan: Çift parmaklılardan, boynuzlugiller familyasından, çöllerde yaşayan, çok hızlı koşan, gözlerinin güzelliği ile tanınan, ince bacaklı, zarif, memeli hayvan (s. 458); TT. gazal: Ceylan (s. 908); TT. geyik: Geyikgillerden, erkeklerinin başında uzun ve çatalı boynuzları olan memeli hayvan (s. 939); TT. maral: Dişi geyik (s. 1626).

Kirpi: Kirpi (s. 411). Az. T. Gucur: Kirpi (s. 404). Gag. T. Kirpi: Kirpi (s. 152). TT. kirpi: Kirpigillerden, uzunluğu 25-30 santimetre olan, sırtı dikenlerle kaplı memeli hayvan (s. 1448).

Köpek: bkz. İt.

Köşekli Düye: bkz. Düye gurruk.

Krokodil: Timsah (s. 426). TaS su issi: Timsah. (s. 3571). Az. T. Delendavaz, Delengevaz: Timsah (s. 184); Az. T. Derendavaz: Timsah (s. 191). TT. timsah: Sürüngenlerden, sıcak bölgelerin akarsularında yaşayan, kalın derili, uzun kuyruklu, iri bir hayvan (s. 2356).

Kürre: Sıpa (s. 430). **Tayçanak:** Bir yaşına girmemiş eşek, sıpa (s. 620). **Tayhar:** İki-üç yaş arasındaki eşek (s. 620). TaS gölücük: Eşekcik (s. 1740); TaS eşecik: Küçük eşek, eşekçik (s. 1554); TaS koduk, (kodak): Eşek yavrusu, sıpa (s. 2599); TaS supa: Sıpa (s. 3584); TaS koduk, (kodak): Eşek yavrusu, sıpa (s. 2599). Az. T. Hınta: Sıpa (s. 458); Az. T. ħotug: Sıpa (s. 470); Az. T. Sıpa: Sıpa (s. 675). Gag. T. Koduk: Sıpa (s. 160); Gag. T. Pıri: Kıri, eşek yavrusu (s. 195). TT. sıpa: Eşek yavrusu (s. 2097).

Laçın: Doğan, şahin (s. 432). TaS laçın: Şahin (s. 2785); TaS şahan: Şahin (s. 3644); TaS şayın doğan: Şahin (s. 3651); TaS şunkar: Şahin, lâçın (s. 3687). Az. T. Alıcı togan: Şahin (s. 21); Az. T. Baz (Far.): Doğan, atmaca, şahin (s. 74); Az. T. Gırğı: (1) Şahin, doğan (s. 364); Az. T. Elguşu: Bavlı (doğan, atmaca, şahin) (s. 258); Az. T. Gızılguş: 1) Doğan, şahin (s. 371); Az. T. İtge: Şahin, atmaca (s. 513); Az. T. Laçın: Şahin (s. 552); Az. T. Tavar: (2) Şahin (s. 719); Az. T. Terlan: Şahin (s. 731). TT. laçın: Beyaz renkli bir cins şahin (s. 1567); TT. şahin: Kartalgillerden, Avrupa ve Asya'nın da, orman ve çalılıklarında yaşayan, 50-55 santimetre uzunluğunda yırtıcı bir kuş (s. 2196).

Läheñ: Balina (s. 435). Az. T. Balına: Balina (s. 59). Gag. T. Balena: Balina (s. 28). TT. balina: Balinalardan yaklaşık uzunluğu 20 metre, ağırlığı 200 ton olan, memeli hayvan, kadirga balığı, falyanos (s. 245); TT. falyanos: Bir tür iri yunus (s. 849).

Lakga: Som balığı (s. 45). **Yayın:** Yayın balığı (s. 684). Az. T. Azadmahı, Azadmayı: Som balığı (s. 49); Az. T. Énlibaş: Yayın balığı (s. 267); Az. T. Garasol: Som (balık) (s. 321); Az. T. Gızılbalıg: Som (balık) (s. 371); Az. T. Nagga, Naggabalığı: Yayın balığı (s. 596); Az. T. Naha: Yayın balığı (s. 597); Az. T. Süléymanbalığı: Som balığı (s. 690). Gag. T. Som: Yayın balığı (s. 222); Gag. T. Yaa balı: Yayın balığı (s. 254). TT. somon balığı: Kemikli balıklardan, hem denizde hem tatlı sularda yaşayan, eti beğenilen, irice bir balık, som (s. 2136). TT. yayın

balığı: Yayın balığıgillerden, başı büyük, ağzı geniş, derisi pulsu, vücudu uzun, lezzetli, iri bir tür tatlı su balığı (s. 2556).

Leglek: Leylek (s. 436). Az. T. Ağacayag: Leylek (s. 7); Az. T. Haciléylek: Leylek (s. 426). Gag. T. Lelek: Leylek (s. 168). TT. leylek: Leyleksilerden, kışın tropikal Afrika'da yaşayan, siyah telekli, uzun gagalı, uzun bacaklı, büyük, beyaz, göçmen kuş (s. 1584).

Loñkuldavuk Yabı: Yorga at (s. 439). TaS çapgın at, (çapkın at): Hızlı koşan at (s. 824); TaS çalık at, (çalık, çaluk at): Çok sıçrayan, rahat durmayan (at) (s. 808); TaS eşkin, (eşkün): Açık adımlarla hızlı yürüyen (at) (1556); TaS öğdül atı: Yarış, koşu atı (s. 3055). Az. T. Çapağan: Süratli, çabuk, hızlı koşan (at) doludizgin (s. 142); Az. T. Çortdağan, Çortayı: Binicisini yoran (at) (s. 159); Az. T. Yorğa at: Rahvan at (s. 812); Az. T. Yortağan: Yorga at (s. 812). Gag. T. Çapkın beegir: Eşkin yürüyen at (s. 52).

Maçı: Dişi eşek (s. 442). Veri bulunamadı.

Mañ : Üç yaşında koç (s. 445). Veri bulunamadı.

Mañlayı depel at: Alnı sakar at (s. 148). TaS alnı çakal: Alnı sakar (s. 110); TaS çakal (at): Alnı veya ayakları beyaz olan (at) (s. 798); TaS sakar: Alnında uğursuz sayılan nişan ve kendisinde bu nişan bulunan (s. 3253). Gag. T. Brezu: Alnında beyaz leke bulunan hayvan. (s. 40); Gag. T. Çakal: Alnında beyaz bulunan at (akbaş) (s. 49); Gag. T. Doru çakal: Alnı beyazlı doru at. (s. 49); Gag. T. Kara çakal: Alnı beyaz siyah tüylü at (s. 49); Gag. T. Sakar: Alnında beyaz leke bulunan öküz, boğa (s. 206).

Mañramaz: Beş yaşındaki koç veya koyun (s. 446). Veri bulunamadı.

Mäkiyan: Dişi kuş (s. 451). Veri bulunamadı.

Mäkiyan Kepderi: Dişi güvercin (s. 451). Veri bulunamadı.

Mar: Yılan (s. 445). **Yılan:** Yılan (s. 699). TaS ılan: Yılan (s. 1935). Az. T. Cehcenevar: Yılan (s. 126); Az. T. İlan: Yılan (s. 490). Gag. T. Yılan: Yılan (s. 260). TT. yılan: Sürüngenlerden, ayaksız, ince ve uzun olanların genel adı, yerdegezen, uzun hayvan (s. 2590).

Martışka: Örümcek, maymun (s. 447). Az. T. Méymun: Maymun (s. 577). Gag. T. Maymun, maymuna: Maymun (s. 174). TT. maymun: Dört ayaklı, iki ayağı üzerinde

de yürüyebilen, ormanda toplu olarak yaşayan, kuyruklu hayvan (s. 1638); TT. primat: Maymun (s. 1945).

Mâşe: bkz. Horaz.

Maya: bkz. Düye Gurrük.

Maymın: bkz. Maymun.

Mekecin: Domuz (s. 453). TaS doñuz, (toñuz): Domuz. (s. 1217); TaS karacanavar, (karacanavarı): Domuz (s. 2255). Az. T. Donguz: Domuz (s. 220); Az. T. Donuz: Domuz (s. 221); Az. T. Gaban: (2) Domuz (s. 302). Gag. T. Domuz: Domuz (s. 80); Gag. T. Gotsi: Domuz (s. 105); Gag. T. Skrofa: Domuz, dişi domuz (s. 219). TT. domuz: Çift parmaklılardan, eti, yağı, derisi ve kılı için beslenen, evcil hayvan (s. 703).

Mercen: 1) Yumuşakçalar (s. 454). TT. yumuşakça: Yumuşak vücutlu, omurgasız hayvan (s. 2616).

Mercen: 2) Mercan (s. 454). TT. mercan: Tropik ve ılık denizlerde yaşayan, geniş resifler oluşturan, mercanlar sınıfının örneği olan, kırmızı kalker iskeletli hayvan, mercan balığı (s. 1655).

Meşikçi: Saka (s. 456). Az. T. Payızbülbülü: 1) Saka kuşu (s. 630); Az. T. Sagga (Ar.): Saka (s. 656); Az. T. Saggaguşu: Saka (kuş) (s. 656); Az. T. Suserçesi: Saka (kuş) (s. 689). TT. kutan: Saka kuşu (s. 1545); TT. ökse kuşu: Saka kuşu (s. 1842); TT. saka: Saka kuşu (s. 2011); TT. saka kuşu: Serçegillerden, başında ve boynunda kırmızı, sarı tüyler bulunan, güzel öttüğü için kafeste beslenen küçük bir kuş, kutan, saka, ökse kuşu (s. 2011).

Meyne: Bir tür kuş (s. 457). Veri bulunamadı.

Mollatorgay: Çayırkuşu (s. 461). **Torgay:** Turgay (s. 632). TaS çekük, (çekik): Tarla kuşu, turgay (s. 852); TaS toygar: Tarla serçesi, çayır kuşu (s. 3836); TaS turgay: Çayır kuşu, toygar (s. 3856). Az. T. Altıgüllük: Tarla kuşu (s. 23); Az. T. Gariçgay: Çayır kuşu, toygar, tarla kuşu (s. 324); Az. T. Tarlaguşu: Tarla kuşu (s. 718); Az. T. Torağay: Toygar, çayır kuşu (s. 742); Az. T. Torağayı: Toygar (s. 742). Gag. T. Tarla kuşu: Tarla kuşu (s. 238). TT. çayır kuşu: Tarla kuşu (s. 508); TT. tarla kuşu: Tarla kuşugillerden, tarlalarda yuva yapan, uzunluğu 20 santimetre, sırtı

kahverengi, karnı beyaz olan, küçük, ötücü kuş, çayır kuşu, toygar (s. 2272); TT. toygar: Tarla kuşu, turgay (s. 2376); TT. turgay: Toygar (s. 2387).

Morj: Mors (s. 462). TT. mors: Morsgillerden, Kuzey Atlantik'te yaşayan, 4 metre uzunluğunda, derisi, dişi ve yağı için avlanan bir memeli hayvan (s. 1697).

Mör-Möcek: Haşarat (s. 463). TaS böce: Böcek (s. 662); TaS böcük: Böcek (s. 663). Az. T. Ballica: Haşere (s. 59); Az. T. Başmagçı: Böcek (s. 71); Az. T. Cücü: Böcek, haşere (s. 137); Az. T. Heşerat (Ar.): Haşere (s. 451); Az. T. Siseg: Haşere (s. 680). Gag. T. Böcek: Haşarat (s. 40). TT. böcek: 1) Eklem bacaklıların, altı bacaklı, çoğu kanatlı ve vücutları baş, göğüs ve karın olarak eklemlerden oluşmuş hayvan sınıfı, haşere (s. 395) TT böcü (2): Böcek (s. 396); TT. haşere: Böcek (s. 1056).

Möy: Zehirli bir böcek, zehirli örümcek (s. 464). TaS bö, (böy): Zehirli örümcek (s. 662). Az. T. Yalançieârebler: Zehirli örümcekler (s. 787). TT. böğ: Eklem bacaklılardan, soluk sarı renkli, zehirli bir örümcek türü (s. 396).

Mur: bkz. Garınca.

Mütrük: Kene (s. 648). **Sakırtga:** Kene (s. 554). TaS sakırğa: Kene (s. 3256). Az. T. Gene (Far.): Kene (s. 346); Az. T. Genecik: 1) Ufak kene, sakırğa (s. 346); Az. T. Sakikga: Kene, sakırğa (s. 658).

Nanbay: Hamamböceği (s. 471). **Saçakçı:** Hamamböceği (s. 551). Az. T. Armadil: Hamam böceği (s. 33); Az. T. Boztarakan: Hamamböceği (s. 108); Az. T. Metbehgurdu: Hamamböceği (s. 576); Az. T. Tarakan (Rus.): Hamamböceği (s. 717). TT. hamam böceği: Hamamböceğigillerden, kirli yerlerde üreyen zararlı bir böcek (s. 1037).

Oğşuk: İki yaşındaki deve (s. 483). TaS bortlak. Deve yavrusu (s. 639); TaS köşek, (köçek): Deve yavrusu (s. 2703); TaS taylak: Henüz yük vurulmamış genç deve (s. 3781); TaS torum: Deve yavrusu, genç deve (s. 3830). Az. T. Deve balası: Dorum, köşek, taylak (s. 196). Gag. T. Köşek: Deve yavrusu (s. 166).

Oklukirpi: Kemiriciler sınıfından üzeri dikenli memeli bir hayvan kirpi (s. 485). Az. T. Ohlu kirpi: Oklu kirpi (s. 613). TT. oklu kirpi: Kemirgenlerden, kirpiye benzeyen, uzun dikenleri olan bir hayvan (s. 1791).

Okun: Tatlı su levreği (s. 485). TT. aklevrek: Tatlısu levreği (s. 70); TT. tatlısu levreği: Akarsularda, göllerde yaşayan, uzunluğu 30-50 santimetre olan, sırtı yüzgeçli, beyaz etli bir balık, aklevrek (s. 2285); TT. perki: Tatlısu levreği (s. 1914).

Omul: Yumurtalarını ırmaklara bırakan, som balığı türünden bir deniz balığı (s. 487). Veri bulunamadı.

Orangutan: Orangutan (s. 490). Az. T. Orangutant (Mal.): Orangutan (s. 615). TT. orangutan: Sumatra ve Borneo'da yaşayan, insana benzeyen, yemişle beslenen bir cins büyük maymun (s. 1809).

Ovadan Tazi: Güzel tazi (s. 621). Veri bulunamadı.

Ovlak: Oğlak, keçinin, geyiğin altı aylığa kadar olan yavrusuna verilen ad (s. 496). TaS çebiş, (çepiş): Bir yaşamış erkek keçi (s. 845); Az. T. Gıdih: Oğlak, keçi yavrusu (s. 359); Az. T. Gidik: Oğlak, keçi yavrusu (s. 373); Az. T. Korik: Oğlak (s. 541); Az. T. Oğlag: Oğlak (s. 612); Az. T. Ohlag: Oğlak (s. 613); Gag. T. Olak: Oğlak, keçi yavrusu (s. 186). TT. oğlak: Keçi yavrusu (s. 1789).

Öküz: bkz. Buga.

Öküz: Öküz, boğa (s. 502). Trkm. Öküz: Öküz, boğa (s. 502). Gag. T. Öküz: Öküz (s. 188). TT. öküz: Çift sürmekte, kağrı çekmekte kullanılan, etinden yararlanılan, iğdiş edilmiş erkek sığır (s. 1843).

Öküzçe: İki yaşındaki öküz (s. 502). Veri bulunamadı.

Ördek: Ördek (s. 506). Az. T. Bili: Ördek (s. 93); Az. T. Ördek: Ördek (s. 621). Gag. T. Ördek: Ördek (s. 189); Gag. T. Ratsa: Örték (s. 201). TT. badi (hlk.): Ördek (s. 224); TT. ördek: Perde ayaklılardan, evcil ve yabani türleri bulunan su kuşu, badi, badik (s. 1856); TT. lazımlık: Ördek (s. 1579).

Öveç Goyun: bkz. İşçek Goyun.

Öy Guşı: Evcil kuş (s. 313). Veri bulunamadı.

Öy Kepderileri: Ev güvercinleri (s. 402). Veri bulunamadı.

Parahatçılık Kepderisi: Barış güvercini (s. 402). Veri bulunamadı.

Peleñ: Kedigillerden yırtıcı bir hayvan (s. 522). Veri bulunamadı.

Pervana: Küçük kelebek (s. 525). TaS kebelek, (kepelek): Kelebek (s. 2394). Az. T. Gécekepeneyi: Gece kelebeği, pervane (s. 337); Az. T. Haf: Pervane, kelebek (s.

427); Az. T. Kepenek: Kelebek (s. 529); Az. T. Odluca: Pervane (kelebek) (s. 612). Gag. T. Pipiruda: Kelebek (s. 196). TT. kelebek: Pul kanatlılardan, vücudu, kanatları ince pullarla ve türlü renklerle örtülü, dört kanatlı, çok sayıda türleri olan böceklerle verilen genel ad (s. 1380); TT. pervane: Geceleri ışık çevresinde dönen küçük kelebek, kepenek (s. 1915).

Peşe: Sinek (s. 526). **Siñek:** Sinek (s. 580). Az. T. Milçek: Sinek. (s. 580); Az. T. Üçlük: Sinek (s. 759). Gag. T. Sinek: Sinek (s. 218). TT. sinek: Çift kanatlılardan, birtakım uçucu böceklerin genel adı (s. 2116).

Pışbağa: Kaplumbağa (s. 529). TaS kaplubağa, (kaplıbağa): Kaplumbağa (s. 2248). Az. T. Bağa: Kaplumbağa (s. 54); Az. T. Çanaglıbağa: Kaplumbağa (s.142); Az. T. Tısbağa: Kaplumbağa, tosbağa (s. 736). Gag. T. Bua-kaplun: Kaplumbağa (s. 41); Gag. T. Kaplunbua: Kaplumbağa (s. 134). TT. bağa: Kaplumbağa (s. 225); TT. kaplumbağa: Kaplumbağalardan, çok sert ve kemiksi bir kabuk içinde yaşayan, ağır ağır yürüyen, dört ayaklı, sürüngen hayvan (s. 1310).

Poçta Kepderisi: Posta güvercini (s. 402). Az. T. Celdguş: Posta güvercini (s. 127).

Saçakçı: bkz. Nanbay.

Sagılan Sığır: Sağılan sığır (s. 574). Veri bulunamadı.

Sakarbalak: Alını beyaz, siyah renkli su kuşu (s. 554). Veri bulunamadı.

Sakırtga: bkz. Mütrük.

Samır: Samur (s. 559). Az. T. Susamuru: Su samuru (s. 688). Gag. T. Su samuru: Su samuru (s. 208). TT. su samuru: Sansargillerden, tüyleri koyu kahverengi, iyi yüzen, kürkü beğenilen, küçük bir tür hayvan, lutr (s. 2174).

Sar: bkz. Gara Sar.

Sayrak Guşlar: bkz. Bilbil.

Serçe: Serçe (s. 571). Az. T. Serçe: Serçe (s. 670). TT. serçe: Serçegillerden, insanlara yakın yerlerde yaşayan, kışın göçmeyen, koyu boz renkli, ötücü küçük bir kuş (s. 2070).

Sıçan: Sıçan, fare (s. 574). TaS keseğen: Fare (s. 2443). Az. T. Ahçaçovul: Fare, sıçan (s. 14); Az. T. Sıçan: Sıçan, fare (s. 676). Gag. T. Patkan: Fare (s. 193); Gag. T. Sıçan: Sıçan (s. 216). TT. fare: Sıçangillerden, küçük vücutlu, kemirgen, memeli

hayvan, mus (s. 850); TT. sıçan: Sıçangillerden, fareden iri, zararlı birçok türü bulunan kemirgen, memeli hayvan (s. 2087).

Sıgır: bkz. Garamal, Şahlımal.

Simrug: Simurg (s. 575). Az. T. Simurg: Zümrüdüanka (s. 679); Az. T. Ünga, Simurg (Ar.): Anka (s. 761); Az. T. Zümrüdüğü: Anka (s. 834).

Sırtlan: Sırtlan (s. 579). TaS andık, (andık, anduh): Sırtlan (s. 148); TaS yalılı kurt: Sırtlan (s. 4235). Az. T. Erdeva, Erdov: Sırtlan (s. 269); Az. T. Ğebirêşen, Ğorêşen: Sırtlan (s. 336); Az. T. Ğebirgazan: Sırtlan (s. 336); Az. T. Ğorêşen: Sırtlan (s. 384); Az. T. Kaftar: Sırtlan (s. 520). TT. andık: (hık) Sırtlan (s. 123); TT. sırtlan: Sırtlangillerden, genellikle leşle beslenen, etçil, postu benekli bir hayvan, yeleli kurt (s. 2103).

Silkme Guzi: Kırpılmamış kuzu (s. 315). Veri bulunamadı.

Siñek: bkz. Peşe.

Sona: Güzel ördek (s. 582). **Yaşılbaş:** Suna (s. 682). TaS gövel, (gövel ördek): Yeşil başlı ördek (s. 1794); TaS suna: Göl ördeği (s. 3576). Az. T. Yaşılbaş: Suna (s. 796); Az. T. Yaşılbaş sona: Yeşil ördek (s. 796); Az. T. Yaşılbaşlı: Yeşil başlı (s. 796); Az. T. Yaşılbaşlı: Yeşil başlı (s. 796); Az. T. Yaşılbaşlı sona: Yeşil ördek (s. 796). Gag. T. Ratsoy: Erkek ördek (s. 201). TT. suna: Erkek ördek (s. 2171); TT. yeşilbaş: Ördekgillerden, tüyleri mavi, beyaz, kara, kahverengi, erkeğinin başı yeşil renkli bir tür yaban ördeği (s. 2582).

Sugun: bkz. Deresıgır.

Suv Yılanı: Su yılanı (s. 699). Az. T. Su ilanı: Su yılanı, kara yılan (s. 688). TT. su yılanı: Su yılanıgillerden, uzunluğu 50 santimetre kadar olan, su kenarlarında ve bağlarda yaşayan bir sürüngen (s. 2176).

Suvulgan: bkz. Haccık.

Sülgün: Sülün (s. 592). Az. T. Ğırgavul, Ğırgovul: Sülün (s. 363); Az. T. Kolhoruzu: Sülün (s. 537); Az. T. Tétra, Tétrağışu: Sülün (s. 734). Gag. T. Fazan: Sülün (s. 95). TT. sülün: Sülüngillerden, kuyruğı çok uzun, eti yenilen bir kuş (s. 2179).

Sülük: Sülük (s. 592). Az. T. Çeng: Sülük (s. 148); Az. T. Zeli: Sülük (s. 823). TT. sülük: Sülüklerden, tatlı sularda yaşayan, vücudunda yirmi iki sindirim kesesi olduğı

için bir kez de ağırlığının sekiz katı kan emebilen, halk arasında bazı kan hastalıklarının tedavisinde yararlanılan hayvan (s. 2179).

Süsek: Süsen sığır (s. 574). Veri bulunamadı.

Süytsüz Sığır: Süt vermeyen sığır (s. 574). Veri bulunamadı.

Şagal: Çakal (s. 596). Az. T. Çaggal: Çakal (s. 139). Gag. T. Şakal: Çakal (s. 231). TT. çakal: Etoburlardan sürü halinde yaşayan, kurttan küçük bir yaban hayvanı (s. 481).

Şahburun: Gergedan (s. 597). Az. T. Kergedan (Far.): Gergedan (s. 530). TT. gergedan: Gergedangillerden, sıcak ülkelerde yaşayan, burnunun üstünde bir veya iki boynuzu bulunan, saldırgan bir hayvan (s. 933).

Şamar: Ejderha, şahmaran (s. 599). TaS evren, (evran): Ejderha, büyük yılan (s. 1574). Az. T. Ejdaha (Far.): Ejder, ejderha, dragon (s. 249); Az. T. Ejder (Far.): Ejderha (s. 249); Az. T. Şahmar (Far.): İri yılan, şahmaran (s. 695). Gag. T. Balaur: Mitolojide kanatlı yılan (s. 28); Gag. T. Evrem: Kanatlı yılan (mit) (s. 93); Gag. T. Zın: Yılan, drakon (mit.) (s. 265).

Şimpanze: Şempanze (s. 607). Az. T. Şimpanzé (Fr.): Şempanze (s. 705); Az. T. Nasnas: Şempanze (s. 600). TT. şempanze: Primatlardan, ayakları beş parmaklı, tek yavru doğuran, iyi tırmanıcı olan, ormanlarda yaşayan bir tür maymun (s. 2215).

Şir: bkz. Arslan.

Şunkar: bkz. Elguş.

Tagtabiti: Tahtakurusu (s. 613). TaS tahta kurdu: Tahtakurusu, tahtabiti (s. 3702). Az. T. Mele: Tahta kurusu (s. 570); Az. T. Tahtagurdu: Tahta kurdu (s. 714). TT. Tahta biti: Tahtakurusu (s. 2245); TT. tahta kurdu: Tahtadan yapılmış eşyayı kemirerek delik deşik eden kın kanatlı böcek (s. 2246); TT. tahtakurusu: Yarım kanatlılardan, uzunluğu 3-5 milimetre, vücudu oval ve yassı, kanatları körelmiş, oturlan, yatılan yerlerde üreyen, kan emerek beslenen, pis kokulu böcek, tahta biti (s. 2246).

Takgaz: Çapak balığı (s. 45). **Töp:** Çapak balığı (s. 635). Az. T. Çapag: Çapag (balık) (s. 142). TT. çapak: Sazan familyasından, vücudu yandan basık, 50 santimetre uzunluğunda, 4-5 kilogram ağırlığında, sarı pullu, eti tatsız, kılçıklı bir tatlı su balığı (s. 494).

Takgaz Balığı: bkz. Düytlenen.

Tavus: Tavus (s. 619). TaS gelin kuşu: Tavus kuşu (s. 1627); TaS ala kuş: Tavus kuşu (s. 86); TaS Tañrı kuşu: Tavus kuşu (s. 3736). Az. T. Gızdarguşu, Gızlarguşu: 2) Kız kuşu, tavuşçuk kuşu (s. 370); Az. T. Gızguşu: 2) Tavus kuşu (s. 370); Az. T. Gızlarguşu: 2) Kız kuşu, tavuşçuk (s. 372); Az. T. Tovuz: Tavus (s. 743). Gag. T. Paun: Tavus kuşu (s. 193). TT. gelin kuşu: Tarla kuşugillerden bir kuş (s. 922); TT. kız kuşu: Yağmur kuşugillerden, uzunluğu 34 santimetre olan, eti yenilebilen, başı sorguçlu, koyu yeşilimsi renkte esmer, küçük bir kuş (s. 1437); TT. tavus: Tavus kuşu (s. 2290); TT. tavus kuşu: Sülüngillerden, erkeğinin tüyleri uzun, kuyruğu parlak, güzel renkli, acı ve tiz sesli, süs hayvanı olarak beslenen bir kuş, tavus (s. 2290).

Tay: Tay (s. 620). TaS day: Tay (s. 1029); TaS kulun: Tay (s. 2727). Az. T. Day: Tay (s. 179); Az. T. Dayça, Daylag: Tay, taylak (s. 180); Az. T. Daygul: Tay, kulun (s. 180); Az. T. Gulan: Tay (s. 407); Az. T. Gulun: Kulun; tay (s. 408); Az. T. Ürke: Tay (s. 766). Gag. T. Kuli: Tay (s. 154); Gag. T. Tay: Tay (s. 239). TT. tay: Üç yaşına kadar olan at yavrusu (s. 2290).

Tayçanak: bkz. Kürre.

Tayhar: bkz. Kürre.

Tazı: Tazı (s. 621). TaS arayıcı it: Av köpeği (s. 185). Az. T. Alabaş: Av köpeği (s. 17); Az. T. Merez: Tazı (altı aylık) (s. 573); Az. T. Oviti (tulası): Av köpeği (s. 617). Gag. T. Kopoy: Avcı köpeği (s. 162); Gag. T. Tazı: Tazı (s. 240). TT. av köpeği: Tazı, kopoy, zağar vb ava yardımcılık etmeye alıştırmış köpek (s. 191). TT. tazı: Genellikle tavşan avında kullanılan, uzun bacaklı, çekik karınlı, çok çevik bir tür köpek (s. 2292).

Teke: Erkek keçi (s. 623). Az. T. Dıbir, Dıvır, Dıbbır: (1) Teke (s. 199); Az. T. Séyiz: Teke, erkeç (s. 673); Az. T. Sübür: Teke (s. 689); Az. T. Teke: Teke (s. 724). Gag. T. Koç keçi: Teke (s. 160); Gag. T. Tsap: Teke (s. 245); TT. erkeç: İğdiş edilmiş üç yaşından büyük, erkek keçi (s. 810); TT. teke: (1) Erkek keçi (s. 2302).

Teneçir: Kız böceği, yusufçuk (s. 624). Az. T. Cırcırma: 1) Kız böceği, yusufçuk (s. 131). Gag. T. Papaz beygiri: Yusufçuk, kız böceği (s. 34). TT. kız böceği: Eklem bacaklıların kız böcekleri takımından, başı büyük, vücudu narin, zar kanatlı bir böcek

(s. 1435); TT. yusufçuk: Dağlık ve ormanlık bölgelerde yaşayan, güvercine benzeyen, ondan daha küçük bir kuş (s. 2618).

Tohum Atı: Safkan at (s. 36). Az. T. Cılha, Cılhı, Çılha: Safkan (at) (s. 130).

Tohum Gıyal: Cins at (s. 259). Veri bulunamadı.

Tomzok: Mayıs böceği (s. 631). Az. T. Mayböceyi: Mayıs böceği (s. 566). Gag. T. Toprak böjee: Mayıs böceği (s. 244). TT. mayıs böceği: Kıın kanatlılardan, uzunluğu 20-25 milimetre olan, kızıl kahverengi görünüşlü, gelişmesi üç beş yıl süren, bitkilere zararlı bir böcek (s. 1638).

Torgay: bkz. Mollatorgay.

Torsuk: Porsuk (s. 633). Veri bulunamadı.

Toti: Papağan (s. 633). Az. T. Tutuguşu, Tutu: Papağan (s. 749). Gag. T. Papagal: Papağan (s. 191). TT. dudu: Papağan. (s. 7229); TT. papağan: Papağangillerden, tırmanıcı, eğri gagalı, pek çok türü bulunan, insan sesini taklit edebilen kuşların genel adı, dudu (s. 1881).

Tovşan: Tavşan (s. 633). Az. T. Dovşan, Doşan: Tavşan (s. 222). Gag. T. Tauşam: Tavşan (s. 239); Gag. T. Tauşan: Tauşan (s. 239); Gag. T. Tavşam: Tauşam (s. 239). TT. tavşan: Tavşangillerden, eti yenen, hızlı koşan, kemirgen, postundan yararlanan bir tür memeli (s. 2289).

Tovuk: Tavuk (s. 633). TaS dakuk: Tavuk (s. 978). Az. T. Toyug: Tavuk (s. 744). Gag. T. Tauk: Tavuk (s. 239). TT. tavuk: Sülüngillerden, eti ve yumurtası için üretilen kümes hayvanı (s. 2289).

Töp: bkz. Takgaz.

Tsikada: Ağustos böceği (s. 636). TaS cırlayık, (cırtlayık, cırlayık, çırtlayık): Ağustos böceği (s. 770); TaS çırgıt, (cırgıt, çırkıdı): Cırcır böceği (s. 906); TaS gece çekirgesi: Cırcırböceği (s. 1612); TaS orak böceği, (orak kuşu): Ağustos böceği, cırcır böceği (s. 3004). Az. T. Cırcırma: (2) Cırcır böceği (s. 131); Az. T. Sisi: Cırcır böceği (s. 680); Az. T. Susarı: Cırcır böceği (s. 688); Az. T. Zencere (Far.): Cırcır böceği (s. 823). Gag. T. Jujelitsa: Cırcır böceği (s. 124). TT. cırcır böceği: Düz kanatlılardan, ocaklarda, fırınlarda, kırlarda yaşayan böcek, cırlak (s. 461); TT. cırlak: Cırcır böceği (s. 461); TT. çırçır: Cırcır böceği (s. 538). TT. ağustos böceği: Eş kanatlılardan, erkeği yazın karnının altındaki özel bir organdan kesik ve sürekli

ses çıkararak bir böcek, orak böceği (s. 51); TT. cırlayık: (2) Ağustos böceği (s. 461); TT. orak böceği: Ağustos böceği (s. 1808).

Umga: Dağ geyiğinin erkeği (s. 646). Veri bulunamadı.

Urkaçı Gaz: Dişi kaz (s. 243). Veri bulunamadı.

Urkaçı Gurt: 1) Dişi kurt (s. 312). Veri bulunamadı.

Urkaçı Gurt: 2) Solucan (s. 312). TaS soğulcan: Solucan (s. 3494); TaS yerbağırsağı: Solucan (s. 4534). Az. T. Eblebic: Solucan (s. 242); Az. T. Ernevut: Solucan (s. 271); Az. T. Hernevüc: Solucan (s. 449); Az. T. Sohulcan: Solucan (s. 681). Gag. T. Solucan: Solucan (s. 221). TT. solucan: Yuvarlak veya yassı, uzun kurtlara verilen genel ad (s. 2134).

Urkaçı Mors: Dişi mors (s. 462). Veri bulunamadı.

Uzınganat: Sağan (s. 653). Veri bulunamadı.

Ütelgi: Gece uçan yırtıcı bir kuş türü (s. 657). Veri bulunamadı.

Yabani Ördek: Yabani ördek (s. 506). Az. T. Çölördeyi: Yaban ördeği (s. 160); Az. T. Gılguyruk: Kılkuuyruk (s. 361). TT. kılkuuyruk: Ördekgillerden, uzunluğu 55-65 santimetre, kuyruğu sivri, tüyleri ak yeşil karışı, gagası, ayakları mavi bir tür kuş (s. 1409); TT. yaban ördeği: Ördekgillerden, evcil ördeğe benzeyen, yeşil boynuzlu bir tür ördek (s. 2498).

Yabani Pişik: Yaban kedisi (s. 531). Az. T. Miyopişiyi: Yaban kedisi. (s. 583). TT. yaban kedisi: Kedigillerden, kırçıl renkli, 60 santimetre uzunluğunda bir tür memeli (s. 2497).

Yabani Tavşan: Yabani tavşan (s. 633). TaS ak tavşan: Ada tavşanı (s. 79); TaS suğur: Ada tavşanı (s. 3571). Az. T. Çöldovşanı: Ada tavşanı (s. 159). TT. ada tavşanı: Evcil cinsleri de olan, tavşana yakın bir kemirici memeli, yaban tavşanı (s. 27); TT. aktavşan: Bir cins iri çöl sıçanı (s. 77); TT. yaban tavşanı: Ada tavşanı (s. 2498).

Yabi: bkz. At (s. 668).

Yalman: Bir sıçan türü (s. 673). Veri bulunamadı.

Yarganat: Yarasa (s. 680). Az. T. Eteneguşu: Yarasa (s. 277); Az. T. Etganad: Yarasa (s. 277); Az. T. Gécegezen: Yarasa (s. 337); Az. T. Palazgulag: Yarasa (s.

625); Az. T. Şebpere (Far.): Yarasa (s. 698); Gag. T. Yarasa: Yarasa (s. 258). Gag. T. Yarasa: Yarasa (s. 258). TT. yarasa: Yarasalardan, ön ayakları perdeli kanat biçiminde gelişmiş, vücudu yumuşak sık kıllarla kaplı, iskeletleri hafif yapılı, uçabilen memeli hayvan (s. 2534).

Yaşılbaş: bkz. Sona.

Yayın: bkz. Lakga.

Yedigen: bkz. Ayı.

Yekegapan: Yaban domuzu (s. 687). Az. T. Çöldonuzu: Yaban domuzu (s. 159); Az. T. Gılınclı: Yaban domuzu (s. 361); Az. T. Gıllıgaban: Kılılı domuz, yaban domuzu (s. 362). Gag. T. Buga: 2) Yaban domuzu (s. 41); Gag. T. Koç 2) Yaban domuzu (s. 160). TT. yaban domuzu: Domuzgillerden, domuzdan iri, bağ ve bahçelere zarar veren saldırgan, yabani bir hayvan (s. 2496).

Yılan: bkz. Mar.

Yırtıcı Guş: Yırtıcı kuşlar (s. 313). Gag. T. Yırtışık (yırtıcı) kuş: Yırtıcı kuş (s. 157). TT. yırtıcı kuş: Ehlileştirilmemiş, vahşi kuşlara verilen genel ad (s. 2595).

Yolbars: bkz. Gaplan.

Yüpek Gurçukı: İpek kurdu. (s. 310). TaS güğül kurdu: İpek böceği (s. 1851). Az. T. Baramagurdu: İpek böceği, krizalit (s. 61); Az. T. Baramasarıyanlar: İpek böceği kelebeği (s. 61); Az. T. İpekgurdu: İpek böceği (s. 500); Az. T. İpekseriyenler: İpek kelebeği (s. 500); Az. T. Küm: İpekböceği (s. 549); Az. T. Pilekgurdu: İpek böceği (s. 635). Gag. T. İpek böcee (böceği): İpek böceği (s. 40). TT. ibrişim kurdu: İpek böceği (s. 1139); TT. ipek böceği: Kanatları pullu böcekler sınıfından, ördüğü kozalardan ipek elde edilen, dut yaprağı ile beslenen bir cins kelebeğin tırtılı, ibrişim kurdu (s. 1201).

Yüvrük: bkz. At.

Zag: bkz. Gara.

Zäherli Yılan: Zehirli yılan (s. 699). Veri bulunamadı.

Zakca: bkz. Ala karga.

Zakıca: bkz. Ala karga.

IV. TARAMA SÖZLÜĞÜ'NDEN OĞUZ GRUBU TÜRK DİLLERİNE BİTKİ ADLARI

A. CİLT I (A- B)

acı marul: Hindiba (s. 5). **güneyik:** Hindiba (s. 1869). **kadı otu:** Hindiba (s. 2159). **karakavruk:** Hindiba (s. 2263). Az. T. Gabgıran, Gabsındıran, Zencirotu: 1) Hindiba 2) Yabanî marul (s. 303); Az. T. Gabsındıran: Hindiba, güneğik (s. 304); Az. T. Kasni (Far.): Hindiba, güneğik (s. 524); Az. T. Kulbaba: Hindiba (s. 547). TT. acı marul: Birleşikgillerden, tadı acı, yaprakları dişli, sürgününden çıkan sütü uyuşturucu ve yatıştırıcı olarak kullanılan iki yıllık bir bitki (s. 11); TT. hindiba: Birleşikgillerden, yaprakları haşlanarak salata gibi yenilebilen, birkaç yıllık otsu bir bitki, güneğik, karakavuk (s. 1102); TT. karakavuk (hlk.): Hindiba (s. 1317).

acı yavşan: Veronika denen bitki, pelin (s. 7). Az. T. Acıyovşan: Acı yavşan, pelinotu, acı pelin (s. 3); Az. T. Gurdotu: Pelin, ak pelin, acı pelin, acı bakla (s. 411); Az. T. Meryemotu: Acıyavşan (s. 573). Trkm. Ak yovşan: Beyaz pelin (s. 707); Trkm. Yovşan: Pelin (s. 707). Gag. T. Pelin: Pelin (s. 194). TT. acı pelin: Pelin (s. 11); TT. acı yavşan (hlk.): Tüylü dalak otu (s. 12); TT. akpelin: Pelin (s. 72); TT. pelin: Birleşikgillerden, yapraklarında ve öteki bölümlerinde çok acı, kokulu bir madde bulunan, hekimlikte kullanılan çok yıllık ve otsu bir bitki, pelin otu, acı pelin, akpelin (s. 1908); TT. pelin otu: Pelin (s. 1908); TT. tüylü dalak otu: Yüksekliği 10-40 santimetre olan, yatık veya dik, gri veya beyaz tüylü, çok yıllık bir tür dalak otu, acı yavşan (s. 2404).

acur, (acı): Hıyar gibi ve hıyardan büyük sert bir meyvadır (s. 9). TT. acur: Kabakgillerden, kabuğu çizgili ve tüylü, yeşil veya sarımtırak, üzeri yeşil lekeli, irice bir meyve (s. 13).

ağaç kavunu: Turunç (s. 27). TT. ağaç kavunu: Turunçgillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, taç yaprakları mavimsi pembe, küçük bir ağaç 2) Bu ağacın iri bir limon görüşündeki buruşuk kabuklu yemişi (s. 38).

ağu ağacı: Zakkum ağacı (s. 58). Az. T. Oléandr (Fr.): Zakkum (ağacı) (s. 614); Az. T. Söyüdgülü: Zakkum (ağacı) (s. 684). TT. ağı ağacı: Zakkum (s. 39); TT. ağı

çiçeği: Zakkum (s. 39); TT. zakkum: Zakkumgillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, çiçekleri beyaz veya pembe renkli, kışın yapraklarını dökmeyen zehirli bir ağaççık, ağı ağacı, ağı çiçeği (s. 2641).

ağu kunduz: Aksırdıcı bir ot (s. 59). Veri bulunamadı.

ağustos gülü: Yabani gül (s. 59). Az. T. Gaşgala: Yaban gülü, kuşburnu (s. 329); Az. T. Nesteren, Nesrin (Far.): Yabangülü, kuşburnu (s. 604). TT. yaban gülü: Gülgillerden, çiçekleri soluk pembe, beyaz, yemişi parlak kırmızı renkte bir bitki, yabani gül (s. 2496); TT. yabani gül: Yaban gülü (s. 2497). EDPT azğa:n: N./A. of Habitual Action fr. a:z-; lit. 'habitually going astray', but in practice normally used as the name of a shrub, 'wild rose, wild briar', and the like (s. 283).

akça ağaç: Kayın ağacı (s. 69). **govuş:** Kayın ağacı (s. 1713). Az. T. Ağcagayın: Akçaağaç (s. 8); Az. T. Gayın: Kayın ağacı (s. 333); Az. T. Gaynağacı, Ağcagayın: Kayın (ağaç) (s. 333); Az. T. Lapan: Akçaağaç (s. 553); Az. T. Tozağacı: Kayın (ağaç), akkavak, akağaç, tozağacı (s. 744). Trkm. Gayıñ: Kayın ağacı (s. 241); Trkm. Osina: Yeşilimsi beyaz, düz kabuklu, söğüde benzer bir ağaç (s. 492). Gag. T. Kayın: Kayın ağacı (s. 140). TT. akağaç: Gürgengillerin, kerestesinden yararlanılan beyaz kabuklu bir türü (s. 59); TT. akçaağaç: Akçaağaçgillerden, süs ağacı olarak da dikilen, tahtası hafif ve sağlam bir ağaç, isfendan (s. 61); TT. kayın: Kayıngillerin örnek bitkisi olan, 30-40 metre boyunda, 2 metre çapında, kışın yapraklarını döken, kerestesi beyaz ve değerli olan bir orman ağacı (s. 1363).

akça kavak: Bir cins kavak, söğüt (s. 70). Az. T. Ağcagovag: Akçakavak, akkavak (s. 8); Az. T. Ağgovag: Ak kavak (s. 9); Az. T. Esmegovag: Ak kavak, akça kavak (s. 274); Az. T. Ğelemegovag: Ak kavak, akça kavak (s. 341); Az. T. Gümüşgovag: Akça kavak, ak kavak (s. 422). Trkm. Ak derek: Ak kavak (s. 150). TT. akçakavak: Akkavak (s. 61); TT. akkavak: Söğütgillerden, yapraklarının altı beyaz olan bir tür kavak, akçakavak, Hollanda kavağı (s. 69).

ak mantar: Beyaz küçük bir çeşit mantar (s. 74). **yelli mantar:** Göbelek, ak mantar (s. 4505). Trkm. Ak kömelek: Beyaz mantar (s. 421). TT. akmantar: Tadı güzel ve besleyici bir tür mantar, keçi mantarı (s. 71); TT. keçi mantarı: Ak mantar (s. 1376).

ak ot: Haşhaşın bir çeşidi (s. 74). Veri bulunamadı.

ak sarmaşık: Evren gülü, bin kulaç ve ak asma da denilen, sarmaşık (s. 74). Az. T. Filbahar: Ak asma (s. 296). TT. akasma: Dügün çiçeğigillerden, beyaz çiçek veren,

bahçelerde süs çiçeği olarak yetiştirilen, sarmaşık özelliği gösteren bir bitki, yaban asması, orman sarmaşığı, meryemana asması (s. 60); TT. meryemana asması: Akasma (s. 1660); TT. yaban asması: Akasma (s. 2496).

alma: Elma (s. 108). Az. T. Alma: Elma (s. 22). Trkm. Alma: Elma (s. 29). Gag. T. Alma: Elma (s. 11). TT. elma: 1) Gülgillerden, çiçekleri pembe veya beyaz bir ağaç 2) Bu ağacın kabuğu parlak, sert, kırmızı, sarı, ve yeşil renkte, kokusu hoş, tadı ekşi veya tatlı, dokusu gevrek, ufak çekirdekli meyvesi (s. 790).

anduz, (andız): Kökü ilaç olarak kullanılan bir bitki, raziyane (s. 149). **eğir:** Karın ağrısını iyi etmek için kullanılan bir kök, andız (s. 1395). Az. T. Andız: Andız (s. 26). TT. andız: 1) Yaprakları dikenli olan bir tür ardıç (s. 122). EDPT andız: a medicinal shrub, 'elecampane (Inula helenium)' (s. 178).

anduz ağacı: Yabani servi (s. 150). TT. andız: 2) Servi (s. 122).

arhun ağacı: Çulhaların bezi dokudukça üzerine saldıkları ağaç, selmen (s. 193). Veri bulunamadı.

aş inciri: Küçük cins incir (s. 265). Veri bulunamadı.

at kasnısı: Bir çeşit zank veren bitki (s. 275). Veri bulunamadı.

ayıld ağacı: Tohumu şehveti kesmek için kullanılan bir bitki, beş- parmak (s. 317). TT. ayıld: Mine çiçeğigillerden, Akdeniz çevresinde yetişen mavi, beyaz ve menekşe renginde çiçekler açan, 1-2 metre boyunda bir ağaççık, hayıld (s. 205); TT. hayıld: Ayıld (s. 1072).

ayu gülü: Gelincik çiçeği (s. 341). Az. T. Ayısoğanı: Ayı gülü, gelincik çiçeği (s. 48). TT. ayı gülü: İki çenekliler sınıfının, düğün çiçeğigiller familyasından bir tür şakayık (s. 203).

ayu kulağı: Gelincik çiçeği, ayu gülü, şakayık (s. 341). Az. T. Ayıgulağı: Ayı kulağı (s. 47); Az. T. Gocayemişi: Ayıkulağı (bitki) (s. 379). Gag. T. Ayı kulaa: Bir bitki adı (s. 22). TT. ayıkulağı: Bir tür çuha çiçeği (s. 204).

babadiye, (babadya): Papatya (s. 356). **babuna:** Papatya (s. 359). **koyungözü:** Papatya (s. 2686). **pabadça:** Papatya (s. 3175). Az. T. Büllümbelek: Papatya (s. 117); Az. T. Çobanyastığı: Papatya (s. 156); Az. T. Gızçıçeyi: Koyun, çayır papatyası, papatya (s. 370). Gag. T. Laylaykuçka: Papatya (s. 167); Gag. T. Pam pam pamucan: Papatya (s. 191); Gag. T. Papadiye: Papatya (s. 191); Gag. T. Romaşka:

Papatya (s. 203). TT. papatya: Birleşikgillerden, 20-50 santimetre yüksekliğinde, baharda çiçek açan, taç yaprakları beyaz, ortası sarı kömeçli, bir yıllık otsu bir bitki, yoğurt çiçeği (s. 1882).

babuna: bkz. babadiye.

balık öldüren: Sarı sütleğen denilen bitki (s. 391). Az. T. Sığır guyrugu: Sığır kuyruğu (s. 674). TT. sığırkuyruğu: Sıracagillerden, ülkemizde yabancı olarak birçok türü yetişen, tüylü yapraklı, sarı çiçekli bir kır bitkisi (s. 2090).

balık sütleğeni: Sarı sütleğen denilen bitki (s. 391). Az. T. Sığır guyrugu: Sığır kuyruğu (s. 674). TT. sığırkuyruğu: Sıracagillerden, ülkemizde yabancı olarak birçok türü yetişen, tüylü yapraklı, sarı çiçekli bir kır bitkisi (s. 2090).

balsara, (balsıra): Kudret helvası (s. 394). TT. balsıra: Bir kudret helvası türü (s. 247); TT. kudret helvası: Beyaz çiçekli, 5-9 yaprakçıklı, 20 metre kadar yükselebilen, Kuzeypatı ve Batı Anadolu'da yaygın olan bir ağaç (s. 1516).

bayam: Badem (s. 465). Az. T. Badam (Far.): Badem (s. 53). Trkm. Badam: Badem (s. 42). Gag. T. Badem: Badem (s. 27). TT. badem: 1) Badem ağacı 2) Bu ağacın yaş veya kuru yenilen yemişi (s. 223).

beğ borkü: Bostan güzeli, kadife, horuz ibiği de denilen çiçek (s. 480). TT. horozibiği: Horozibiğigillerden, kırmızı çiçekleri horoz ibiğini andıran bir süs bitkisi (s. 1110).

beneviş: Çitlembik (s. 508). **cedene:** Çitlembik (s. 760). **çatlağuç (çatlakuç, çitlamuk):** Çitlembik, menengiç (s. 835). **meneviş, (meneğiş):** Çitlembik (s. 2803). Az. T. Çatdaguş: Çitlembik, melengiç (s. 144); Az. T. Çırtıdığ: Çitlembik (s. 153); Az. T. Dağdağan: Çitlembik (s. 165); Az. T. Daşagac: Çitlembik (s. 175). TT. çitlembik: Kara ağaçgillerden düz kabuklu, kerestesi sert ve dayanıklı bir ağaç, çitlik, menengiç (s. 551); TT. menengiç (hlk.): Çitlembik (s. 1652).

bir yidim: Alıç (s. 609). **haluç:** Alıç (s. 1896). Az. T. Ağtikan: Ak diken (s. 12); Az. T. Alça: Erik, alıç (s. 19); Az. T. Aluc: Alıç (s. 24); Az. T. Cumurt: Akdiken, gövem eriği, geyik dikenini (s. 136); Az. T. Çaytikanı, Ağtikan: Akdiken, geyikdikenini (s. 145). TT. akdiken: Alıç (s. 61); TT. alıç: Hünnapgillerden, kırlarda kendiliğinden yetişen, hekimlikte ve boyacılıkta kullanılan, sert odunlu bir ağaç, gövem eriği, geyik dikenini, akdiken 2) Bu ağacın mayhoş yemişi (s. 93); TT. geyik dikenini: Alıç (s. 939);

TT. gövem eriği: Aliç (s. 976). EDPT alu:ç: a fruit, prob 'the fruit of the Crataegus azarolus, Neapolitan medlar'; 1.w. cognate to Pe. alu 'plum' (s. 128).

burç: Ökse otu (s. 705). Az. T. Bağam-burc: Ökse otu (s. 54). TT. ökse otu: Ökse otugillerden, elma, armut, ıhlamur, kiraz, erik vb. ağaçların dalları üzerinde asalak olarak yaşayan, üzümüne benzer yemiş veren, saplarından ökse çıkarılan bitki, burç (s. 1842).

buyan dibi: Meyan kökü (s. 723). Az. T. Biyan: Meyan, boyan, meyan kökü (s. 101); Az. T. Biyankökü: Meyan kökü (s. 101); Az. T. Şirinbéyan: Meyan kökü (s. 706). TT. meyan: Meyan kökü (s. 1670); TT. meyan kökü: Fasiulyegillerden, 30-60 santimetre yüksekliğinde, tüysü yapraklı, mavimsi, mor çiçekli, tatlı olan toprak altı bölümleri hekimlikte ve serinletici içeceklerin yapımında kullanılan, çok yıllık otsu bir bitki, meyan (s. 1671).

büylük: Konca (s. 745). **düğüllük:** Konca, boğum (s. 1305). Az. T. Ğonçe, Gonça (Far.): Gonca, konca, tomurcuk (s. 391); Az. T. Gugurd: Gonca (s. 395). TT. gonca: Henüz açılmamış veya açılmak üzere olan çiçek, tomurcuk (s. 953).

B. CİLT II (C-D)

cedene: Çitlenbik (s. 760).

çadır çiçeği: Çadır şeklinde açan bir çiçek, paşa çadırı (s. 782). TT. çadır çiçeği: Nilüfergillerden, Çin ve Amerika ırmaklarında yetişen, büyük yapraklı, pembe ve beyaz çiçekli bir bitki (s. 478).

çatlağuş (çatlakuç, çıtlamuk): Çitlenbik, menengiç (s. 835).

çetük otu, (çetik otu): Kedinin çok sevdiği, kokusu sümbüle benzer bir ot (s. 873). Veri bulunamadı.

çoban kalkıtan: Demir diken (s. 929). Az. T. Lövberotu: Demir diken (s. 560). TT. demir diken: Toprak üzerinde yatık olarak bulunan, boynuz biçiminde dikenli çiçekleri küçük ve açık sarı renkli bir tür bitki (s. 620).

çöğür: Ağaç diken, çalı (s. 943). TT. çalı: Böğürtlen, ahududu gibi küçük, dalları dibinden çatallanan ve sapsız odunsu bitki (s. 485); TT. çaltı (hık.): Diken, çalı (s. 489).

çükündür, (çukundur): Pancar (s. 960). **pezik:** Pazı, pancar (s. 3194). Az. T. Çuğundur: Çükündür, pancar (s. 161); Az. T. Pazı: Pancar (s. 630); Az. T. Péncer: Pancar (s. 631). Trkm. Şugundur: Pancar (s. 610). TT. çükündür (hlk.): Pancar (s. 572); TT. pancar: Ispanakgillerden, vitamince zengin bir bitki (s. 1879).

dağdağan ağacı: Karaağaç, çitlenbik ağacı; ahlat ağacı (s. 967). **üvez ağacı:** Kara ağaç (s. 4127). Az. T. Dağdağan: Çitlembik (s. 165); Az. T. Garaağaç, Garağac: Kara ağaç (s. 318). TT. ahlat: Gülgillerden, kendi kendine yetişen, üzerine armut aşılana ağaç, yaban armudu, dağ armudu 2) Bu ağacın armuda benzeyen, iyice olgunlaştıktan sonra yenilebilen yemişi (s. 55); TT. çakal armudu: Yabani armut, ahlat (s. 481); TT. dağ armudu: Ahlat (s. 577); TT. karaağaç: Karaağaçgillerin örnek bitkisi olan, kerestesi değerli bir ağaç, narven (s. 1313); TT. yaban armudu: Ahlat (s. 2496).

delüce: Buğday aralarında biten siyah, acı bir bitki (s. 1069). Az. T. Çölbuğdası: Delice otu (s. 159). TT. delice: Buğdaygillerden, genellikle buğday tarlalarında yetişen, tohumu zehirli, yabani bir bitki (s. 615).

deniz soğanı: Yabanî soğan (s. 1082). Az. T. Denizsoğanı: Ada soğanı (s. 189); Az. T. Hezaz: Dağ soğanı, yabani soğan (s. 457); Az. T. hezez: Dağ soğanı (s. 457). Gag. T. Garga suanı (soğanı): Yabani soğan (s. 100). TT. ada soğanı: Zambakgillerden, soğanından ilaç olarak yararlanılan birtakım maddeler elde edilen çok yıllık bir bitki (s. 27).

dilkü üzümü: Köpek üzümü (s. 1156). Az. T. Gargagözü: Tilki üzümü (s. 323). TT. it üzümü: 1) Patlıcangillerden, 20-50 santimetre yüksekliğinde, bazı ilaçların yapımında kullanılan bir yıllık otsu bir bitki, köpek üzümü, tilki üzümü; TT. tilki üzümü: İt üzümü (s. 2356).

dirlik otu: Ölüme karşı ilaç olan sağlık otu (s. 1180). Veri bulunamadı.

domalan, (tomalan): Arap mantarı, keme (s. 1208). Az. T. Yérdombalanı: Yer mantarı, domalan (s. 805). TT. domalan: Askılı mantarlardan, toprak içinde yumru biçiminde yetişen, yenilebilen bir bitki, yer mantarı, keme, karakeme (s. 702); TT. karakeme: Domalan (s. 1317); TT. yer mantarı: Domalan (s. 2581).

doñuz otu: Eğrelti otu (s. 1219). Az. T. Ayıdöşeyi: Eğrelti otu (s. 47); Az. T. Gabıgotu: Eğrelti otu (s. 303); Az. T. Gıgı: Eğrelti, eğrelti otu (s. 360); Az. T. Maral yoncası: Eğreltiotu (s. 564). TT. aşkmerdiveni: Eğrelti otu (s. 177); TT. eğrelti:

Eğrelti otu (s. 763); TT. eğrelti otu: Eğrelti otugillerden, kumlu yerlerde yetişen, 150 santimetre kadar yükselebilen, tıpta bağırsak kurtlarını düşürmek için kullanılan çok yıllık ve otsu bir bitki, aşkmerdiveni, eğrelti, fujer (s. 763).

durak otu, (turak otu): Dere otu, razyane (s. 1259). Az. T. Çüyübaşı: Dereotu (s. 162); Az. T. Şüyüd, Şüyüt: Dere otu (s. 712). Trkm. Şivit: Dere otu (s. 607); Trkm. Ukrop: Dere otu (s. 645). Gag. T. Çibritsa: Dere otu (s. 59); Gag. T. Çubritsa: Dere otu (s. 64); Gag. T. Kopar: Dere otu (s. 162); Gag. T. Marar: Dereotu (s. 172). TT. dereotu: Maydanozgillerden, ince yapraklı, bazı yemeklere konulan güzel kokulu bir bitki (s. 634).

düğlek, (dövlek, divlek): Ham kavun, kelek (s. 1302). TT. kelek: Olgunlaşmamış ham kavun (s. 1380).

düğülcük: bkz. büylük.

düğün çiçeği: Sütlüğen (s. 1306). Az. T. Acıgaymag çiçeyi: Düğün çiçeği, şakayık (s. 3); Az. T. Döyünçiçeği: Düğünçiçeği (s. 229); Az. T. Gaymagçiçeyi: Düğünçiçeği (s. 333). TT. düğün çiçeği: Düğün çiçeğigillerin, örnek bitkisi, turnaayağı, sütlüce (s. 733); TT. sütlüce: Düğün çiçeği (s. 2191); TT. turnaayağı: Düğün çiçeği (s. 2387).

C. CİLT III (E-İ)

ebengömeçi: Ebegömeçi (s. 1383). Az. T. Ebekömeçi: 1) Ebegümeçi (s. 242); Az. T. Emekömeçigülü: Ebe gümeçi çiçeği (s. 263); Az. T. Emenkemenci, Emenkömençi: Ebe gümeçi (s. 263); Az. T. Evenkövenci: Ebe gümeçi (s. 280). Trkm. Mal'va: Ebegümeçi (s. 444). GAG Gül fatma: Ebegümeçi (s. 108). TT. ebegümeçi: Ebegümeçigillerden, mor renkli çiçekleri ilaç, yaprakları sebze olarak kullanılan, kendiliğinden yetişen çok yıllık bir bitki (s. 751).

eğir: bkz. anduz, (andız).

ekin: Buğday (s. 1408). Az. T. Boğda: Buğday (s. 102); Az. T. Gelle: Buğday (s. 343); Az. T. Köynek: Buğday (s. 545). Trkm. Bugday: Buğday (s. 85). Gag. T. Booday: Buğday (s. 38); Gag. T. Buuday: Buğday (s. 43); Gag. T. Jito: Buğday (s. 124); Gag. T. Jitu: Buğday (s. 124). TT. buğday: Buğdaygillerin örnek bitkisi (s. 404). EDPT buğda:y: 'wheat'. S.i.a.m.l.g. w. Some phonetic changes (s. 312).

eklemic: Sarmaşık denilen ot (s. 1411). Az. T. Balgülü: Sarmaşık bitki (s. 59). Trkm. Çırmaşık: Sarmaşık (s. 121). TT. sarmaşık: Sarmaşıkğillerden, koyu yeşil renkli, değişik biçimli yaprakları olan, sap ve dallarından çıkan küçük ek köklerle dik, düz yerlere yapışarak tırmanan bitki (s. 2039).

eñlik: Boyacılıkta kullanılan kökü kızıl bir ot (s. 1474). Az. T. Boruğ: Boya otu (s. 104); Az. T. Enlik, Ennik, Ennih: Kızılkök (s. 267); Az. T. ħırdaleçek: Boya bitkisi (s. 459). TT. kızılkök: Kök boyası (s. 1437); TT. kökboyası: Kökboyasığillerden, 1-2 metre uzunluğunda, çalı görünüşünde, gövdesi sert dikenli, kök sapları boyacılıkta kullanılan, çok yıllık bir bitki, kızılboya, kızılkök, yumurtakökü (s. 1496).

eşek marulu: Havacıva denilen bitki (s. 1555). TT. eşek marulu: Yabani marul (s. 823); TT. havacıva: Sığırğillerden, Akdeniz bölgesinde yetişen ve köklerinden kırmızı boya elde edilen, çok yıllık otsu bir bitki (s. 1062).

evelek: Ispanağa benzer bir ot, lâbada (s. 1568). Gag. T. Epelek: Bir tür ot (s. 91); Gag. T. Labada: Kırılardan toplanıp yemek yapılan bir bitki (s. 166). TT. efelek (hık.): Labada (s. 757); TT. labada: Karabuğdayğillerden, dere kıyılarında, sulak çayırarda kendiliğinden yetişen, çok yıllık ve yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki, efelek (s. 1567).

fistuk, (fustuk): Fıstık (s. 1606). Az. T. Fıstıg, Fısdıg: 1) Fıstık (s. 294); Az. T. Püste (Far.): Fıstık (s. 644). Trkm. Pisse: Fıstık (s. 531). Gag. T. Fıstık: Fıstık (s. 96). TT. fıstık: Antep fıstığı, çam fıstığı veya yer fıstığı denilen yemişlerin genel adı (s. 871). EDPT bitrik: 'pistachio nut' (s. 307).

fık, (fiğ): Yaban böğrölcesi, ak burçak (s. 1607). TT. akburçak: Mürdümük (s. 60); TT. fiğ: Baklagillerden, hayvan yemi olarak yetiştirilen bir bitki (s. 873).

gelincük: Gelincik, şakayık denilen çiçek (s. 1627). Az. T. Ekinlalesi: Gelincik (çiçek) (s. 250); Az. T. Esmе: Gelincik (çiçek), anemon (s. 274); Az. T. ħaşhaşgölü: Gelincik (çiçek) (s. 435). TT. gelincik: Yazın kırılarda, özellikle ekin tarlalarında yetişen, kırmızı ve otsu bitki, gün gülü (s. 921).

geven: Baklagillerden bir çalı ki bazı çeşitlerinden kitre denilen zamk çıkartılır (s. 1676). Az. T. Geven: Geven, keven (s. 353). TT. geven: Baklagillerden, çok yıllık, bazı türlerinden kitre denilen zamk çıkarılan, dikenli bir çalı, keven. (s. 938); TT. keven: Geven (s. 1403).

gicitgen, (giçitken): Isırgan denilen ot (s. 1696). Az. T. Dahar: Isırgan (s. 166); Az. T. Genc: Isırgan (s. 346); Az. T. Gezene: Isırgan (s. 358); Az. T. Gicitken: Isırgan (s. 373). Gag. T. Kupriva: Isırgan otu (s. 155); Gag. T. Sırgan: Isırgan otu (s. 216). TT. ısırgan: Isırganıllerden, her tarafı sert tüylerle kaplı, tüyleri kırıldığında karınca asidi denilen çok kaşındırıcı bir madde çıkartan bir ot (s. 1127).

govuş: bkz. akça ağaç.

göbelek: Yenilen mantar (s. 1714). Az. T. Göbelek: Mantar (s. 389). Trkm. Kömelek: Mantar (s. 421). TT. mantar: Mantarlardan, içinde zehirlileri de bulunan, silindir bir gövde ve üst tarafı şapka biçiminde olan canlıların genel adı (s. 1622).

göğelek: Ağaçları kurutan asalak bitki (s. 1726). Veri bulunamadı.

göğem, (güğem): Bir çeşit ekşi dağ eriği (s. 1726). Az. T. Göyem: Çakal eriği (s. 394). TT. çakal eriği: Çok ekşi, sert, iri çekirdekli bir tür erik, yaban eriği, dağ eriği (s. 481); TT. dağ eriği: Çakal eriği (s. 577); TT. yaban eriği: Çakal eriği (s. 2496).

gül düğmesi (gül düğlünceği): Gül koncası (s. 1852). Veri bulunamadı.

günebakan: Ayçiçeği (s. 1869). Az. T. Günçeyi: Gün çiçeği, ay çiçeği (s. 422); Az. T. Günebakan: Ay çiçeği, günebakan (s. 422). Trkm. Günebakar: Günebakan (s. 320). Gag. T. Semiçka: Ay çiçeği (s. 213). TT. ayçiçeği: Birleşikgillerden, sarı renkli çiçeği çok iri olan, yurdumuzda çok yetiştirilen bir bitki, günçiçeği, günebakan, gündöndü, günâşık; TT gün çiçeği: Ayçiçeği (s. 1005); TT. günebakan: Ayçiçeği (s. 1006).

güneyik: bkz. acı marul.

güyeği otu, (güyeği keküğü): Kekik otu, za'ter (s. 1889). Az. T. Merize: Dağ nanesi, kekik otu (s. 573); Az. T. Merze: Kekikotu (s. 574). TT. zahter: Bir çeşit kekik (s. 2640).

haluç: bkz. bir yidim.

hayır: Tin, incir (s. 1906). Az. T. Encir (Far.): İncir (s. 265); Az. T. Fikus (Lat.): İncir (s. 296). Trkm. İncir: İncir (s. 371). Gag. T. İncir: İncir (s. 122). TT. ballıdarı (hık.): İncir (s. 246); TT. incir: 1) Dutgillerden, asıl yurdu Akdeniz kıyıları olan, yaprakları geniş dilimli bir ağaç 2) Bu ağacın yaş ve kuru olarak yenilen etli, tatlı yemişi, ballıdarı (s. 1190).

hayva: Ayva (s. 1907). Trkm. Beyi: Ayva (s. 62). Gag. T. Ayva: Ayva (s. 24); Gag. T. Hayva: Ayva (s. 116). TT. ayva: Gülgillerden, çiçekleri iri, beyaz veya pembe, yapraklarının altı tüylü, orta yükseklikte bir ağaç 2) Bu ağacın büyük, sarı renkte, tüylü, mayhoş, dokusu sertçe, ufak çekirdekli bitkisi (s. 212). EDPT ayva: ‘quince’; as the name of an exotic fruit, prob (s. 268).

hemil: Bir çeşit sarmaşık (s. 1911). Veri bulunamadı.

hürle: Burçak cinsinden bir ürün (s. 1932). Veri bulunamadı.

ıpar, (ıpar yavşan, ıpar yavşanı): Yavşan denilen güzel kokulu ot (s. 1951). Az. T. Yavaşan, Yovşan: Yavşan (s. 798). TT. yavşan: Yavşan otu (s. 2553); TT. yavşan otu: Sıracagillerden, mavi ve beyaz renkte çiçekler açan, kokulu, acı, kaynatılıp suyu ilaç olarak içilen bir bitki, yavşan (s. 2553). EDPT yabça:n/yavça:n (yavşa:n) ‘wormwood, Artemisia’; perhaps a l.w. (s. 872).

ısıtan: Hardal (s. 1975). Trkm. Gorçitsa: Hardal (s. 280). Gag. T. Ardal: Hardal (s. 15); Gag. T. Hardal: Hardal (s. 113). TT. hardal: Turpgillerden, 100-150 santimetre yüksekliğinde, sarı çiçekli, deriyi yakıcı nitelikte olan ve tohumu hekimlikte kullanılan, tadı acı ve bir yıllık bir bitki (s. 1047).

ızgın: Danelerinden beziryağı çıkarılan nebat (s. 1993). TT. ızgın: Tohumlarından yağ çıkarılan bir bitki (s. 1135).

itburnu: Yabanî gül (s. 2126). Az. T. hıj: İt burnu (s. 458); Az. T. İtburnu, Hemersin: İt burnu (s. 513). TT. yaban gülü: Gülgillerden, çiçekleri soluk pembe, beyaz, yemişi parlak kırmızı renkte bir bitki, yabanî gül (s. 2496); TT. yabanî gül: Yaban gülü (s. 2497). EDPT azğa:n N./A. of Habitual Action fr. a:z-; lit. ‘habitually going astray’, but in practice normally used as the name of a shrub, ‘wild rose, wild briar’, and the like (s. 283).

D. CİLT IV (K-N)

kadı otu: bkz. acı marul.

karaasma: Sarılğan bitkilerden biri (s. 2253). TT. kabakulak otu: Lohusa otu (s. 1249); TT. karaasma: Lohusa otu (s. 1314); TT. kurtluca: Ballıbabagillerden, tırmanıcı sarı çiçekleri olan, kokusu sarımsağı andıran, göl, akarsu kıyıları vb. nemli yerlerde yetişen bir bitki, meşecik, yer meşesi, yer palamudu, yer pelidi, susarımsağı

2) Lohusa otu (s. 1535); TT. lohusa otu: İki çeneklilerden, çiçekleri koyu kahverengi ve pis kokulu, tırmanıcı bir bitki, kabakulak otu, karaasma, kurtluca, zeravent (s. 1591); TT. zeravent: Lohusa otu (s. 2651).

karaca ot: Çörek otu (s. 2255). Az. T. Garaçörekotu: Çörek otu, karaca ot (s. 319). Gag. T. Çor: Çörek otu (s. 63). TT. çörek otu: Düğün çiçeğigillerden, çiçekleri sapının ucunda bulunan otsu bir bitki, karacaot, çöreotu (s. 567); TT. çöreotu: Çörek otu (s. 567); TT. karacaot: 2) (hlk): Çörekotu (s. 1315).

karagat: Havlincan denilen kök (s. 2260). **kulunç otu:** Havlıcan (s. 2728). Az. T. Guluncan: Havlıcan (s. 208). TT. havlıcan: Zencefilgillerden, aynı adla anılan kök sapları baharat olarak kullanılan güzel kokulu bir bitki (s. 1066).

karakavruk: bkz. acı marul.

karamuk: Tarlada buğday aralarında biten, anasona benzer söbüce siyah ve acı bir tohum (s. 2268). Az. T. Ekingaranfili: Karamuk (agrostomma) (s. 250); Az. T. Garamug: Karamug (s. 321). Trkm. Garamuk: Karamık (s. 229). Gag. T. Karamuk: Bir bitki adı (s. 134). TT. karamuk: Karanfilgillerden, ekin tarlalarında biten, yaprakları karşılıklı, çiçeği pembe mor renkte, zararlı bir bitki (s. 1320). EDPT kara:muk: Den. N. fr. kara; originally 'tares, corn-cockle', and the like (s. 660).

karapazı: Koyun sarmaşığı denilen ot, sirken (s. 2277). Az. T. Garapüren: Kara pazı, koyun sarmaşığı, kaz ayağı (s. 321). Gag. T. Loboda: Kara pazı (s. 169).

kargadüvleği, (kargadüğleği): Ebucehil karpuzu, acıhıyar, eşekhıyarı (s. 2291). Az. T. Acıgarpız: Ebucebil karpuzu (s. 3); Az. T. Acıgovun: Acı kavun, eşek hıyarı (s. 3); Az. T. Ebucehlgarpızı: Ebucehil karpuzu (s. 242). TT. acı elma: Ebucehil karpuzu (s. 9); TT. acı karpuz: Ebucehil karpuzu (s. 10); TT. acı kavun: Ebucehil karpuzu (s. 10); TT. Ebucehil karpuzu: Kabakgillerden, elma büyüklüğündeki meyvesi çok acı ve iç sürdürücü, ishal yapıcı bir bitki, acı elma, acı karpuz, acı kavun (s. 752).

kekik: Za'ter (s. 2398). **kıcı:** Tereye benzer bir ot, kekik (s. 2467). Az. T. Keklikotu: Kekik (s. 527); Az. T. Kekotu: Kekik (s. 527). TT. kekik: Ballıbabagillerden, karşılıklı küçük yapraklı, beyaz, pembe, kırmızı başak durumunda çiçekleri olan ve çiçeği baharat gibi kullanılan, odunsu saplı, kokulu bir bitki (s. 1379); TT. zahter: Bir çeşit kekik (s. 2640).

kelem: Lahana (s. 2403). Az. T. Kelem: Lahana (s. 527). Trkm. Kelem: Lahana (sf 399). Gag. T. Laana: Lahana (s. 166). TT. kelem (hlk.): Lahana (s. 1381); TT. lahana: Turpgillerden, geniş ve kalınca kat kat yaprakları olan, güz ve kış sebzesi olarak yetiştirilen ve birçok türü olan bitki, kelem (s. 1571).

kenger: Deve dikenî, yabanî enginar (s. 2439). **yanduk, (yandık):** Devedikeni, yabanî enginar (s. 4280). Az. T. Alagangal: Deve dikenî (s. 18); Az. T. Atgaytaran: Kangal, deve dikenî (s. 40); Az. T. Atgulancarı: Eşek dikenî (s. 40); Az. T. Ayıpencesi: Kızılyaprak, eşek dikenî, kenger (s. 47); Az. T. Çuğundurotu: Devedikeni (s. 161); Az. T. Devetikanı: Deve dikenî (s. 196); Az. T. Éşşekgangalı: Eşşek dikenî (s. 276); Az. T. Galaàan: Kangal, deve dikenî (s. 308); Az. T. Galhanlıca: Deve dikenî, kalkan dikenî, kalkan otu (s. 309); Az. T. Gangal: Deve dikenî (s. 313); Az. T. Kengiz, Kenger: Eşek dikenî (s. 529); Az. T. Kirpiotu: Deve dikenî (s. 535); Az. T. Toppuztikan: Deve dikenî (s. 742); Az. T. Turşeleh: Eşek hıyarı, acı kavun (s. 747); Az. T. Yağtikan: Devedikeni (s. 785). Trkm. Garamandalak: Deve dikenî (s. 229). Gag. T. Çökelek: Deve dikenî (s. 64); Gag. T. Genger: Kenger, bir bitki türü (s. 102). TT. deve dikenî: Birleşikgillerden, yol ve tarla kenarlarında yetişen, 30- 100 santimetre yüksekliğinde, 1-2 yıllık ve otsu bir bitki, meryemana dikenî, peygamber dikenî, sütlü kengel (s. 646); TT. eşek dikenî: Kenger (s. 823); TT. kangal (hlk.) : Deve dikenî (s. 1297); TT. karayandık: Devedikeni (s. 1324); TT. kengel: Kenger (s. 1391); TT. kenger: Birleşikgillerden, yaprakları dikenli yaban bir bitki, eşek dikenî, kengel (s. 1391); TT. meryemana dikenî: Deve dikenî (s. 1660); TT. peygamber dikenî: Deve dikenî (s. 1919); TT. sütlü kengel: Deve dikenî (s. 2191); TT. yabani enginar: Kenger (s. 2497).

kerdime: Tere otu (s. 2441). Az. T. Acitere, Ekin bozalağı: Tere (s. 3); Az. T. Boygerdene: Tere (s. 106). TT. tere: Turpgillerden, yaprakları salata olarak yenen baharlı bir bitki (s. 2329).

kestene: Kestane (s. 2454). Az. T. Şabalıd: Kestane (s. 694); Az. T. Şabalıd: Kestane (s. 694). Gag. T. Kestane: Kestane (s. 145). TT. kestane: 1) Kayıngillerden, ılıman iklimlerde yetişen, 25-30 metre kadar boylanabilen, kerestesi doğramacılıkta kullanılan bir orman ağacı 2) Bu ağacın yenebilen kabuklu meyvesi (s. 1401). EDPT yeàren (yégren?): ‘chestnut’ as the colour of a horse’s coat (s. 914).

keşür, (keşir, kişür): Havuç (s. 2457). Az. T. Yérkökü: Havuç (s. 806); Az. T. Zerde, Yérkökü: Havuç (s. 825). Trkm. Kāşir: Havuç (s. 397). TT. havuç: Maydanozgillerden, koni biçimindeki etli kökü için sebze olarak yetiştirilen, iki yıllık otlu kültür bitkisi, yeregeçen (s. 1066); TT. yeregeçen: Havuç (s. 2578).

kıcı: bkz. kekik.

kındıra, (kandıra): Saz nevinden bir ot hasır otu (s. 2492). **yakı otu:** Kındıra ve hasır otu denilen bir saz (s. 4219). Az. T. Cığ: Hasır otu, saz, kamış (s. 130); Az. T. Cil, Cığ: Hasır otu, saz, kamış (s. 133); Az. T. Dardağanotu: Hasırotu, kofa, kiliz, semerci sazi, zembil otu (s. 173); Az. T. Denizotu: Hasırotu, kamış, saz (s. 189); Az. T. Gurbağaotu: Hasırotu, sığır sazi, kamış otu (sparganium) (s. 410); Az. T. Pize: Hasır otu (s. 637); Az. T. Yağiotu: Kamış, saz, yakıotu (s. 784). TT. hasır otu: Hasır otugillerden, bataklıklarda yetişen düz, ince uzun ve dayanıklı olan yaprakları kıtık yapmaya, hasır ve zembil örmeye yarayan bir saz, su kamışı, kofa, kiliz (s. 1054); TT. kiliz: Hasır otu (s. 1441); TT. kofa: Hasır otu (s. 1457).

kızıl ağaç: Kızıl söğüt (s. 2539). Az. T. Bozgızılağacı: Kızıl ağaç (s. 108); Az. T. Gızılağacı: Kızıl ağaç. (s. 371); Az. T. Gızılsöyüd: Kızıl söğüt (s. 371). TT. kızılağaç: Gürgengillerden, dişi çiçekleri küçük ve sarımtırak, erkek çiçekleri püskül biçiminde olan, boyu 30 metre kadar olabilen, kerestesi kolay işlenebilir bir ağaç, kızsöğüt. (s. 1436); TT. kızsöğüt: Kızılağaç (s. 1437).

kimyon: Kimyon (s. 2572). Az. T. Cire: Kimyon (s. 135). Gag. T. Patracil: Kimyon (s. 193). TT. kimyon: Maydanozgillerden, 50 santimetre yüksekliğinde, beyaz veya pembe çiçekli, bir yıllık, güzel kokulu ve otsu bir bitki (s. 1443). EDPT ardun (or artun?) ‘cumin’ or the like (s. 207).

kiren: Kızılılık (s. 2575). Az. T. Gızılılık: Kızılılık (s. 371); Az. T. Gızılılık: Kızılılık (s. 371); Az. T. Zoğal: 1) Kızılılık 2) Kızılılık ağacı (s. 51). TT. kızılılık: Kızılılıkgillerden, yaprak açmadan çiçeklenen iri gövdeli bir ağaç (s. 1436).

kişniç, (kişmiş): Kişniş üzümü, kuş üzümü (s. 2588). **kuşüzümü:** Çekirdeksiz ufak üzüm (s. 2754). Az. T. Guşüzümü: Kuş üzümü (s. 416); Az. T. Kişmiş: Kişmiş, kuşüzümü (s. 536); Az. T. Yérgilesi: Kuş üzümü (s. 805). Trkm. Kişmiş: Kuru üzüm (s. 412). TT. kişmiş: Küçük taneli bir tür çekirdeksiz üzüm (s. 1450); TT. kuş üzümü: Siyah, çok ufak taneli, çekirdeksiz bir tür üzüm (s. 1545).

koku ağacı: Öd ağacı (s. 2608). TT. öd: Öd ağacı (s. 1835); TT. öd ağacı: Dulaptal otugillerden, tropik bölgelerde yetişen, dini törenlerde yakılan ve yanarken güzel koku veren, odunu ve kabuğu hoş kokulu bir ağaç, öd (s. 1835).

koyungözü: bkz. babadiye.

koz: Ceviz. (s. 2686). Az. T. Cövüz, Couz, Goz: Ceviz (s. 136); Az. T. Gaga, Gagga: 1) Ceviz (s. 306); Az. T. Ğerzekli: Tetirli (ceviz) (s. 351); Az. T. Goz: Ceviz (s. 389). Trkm. Hoz: Ceviz (s. 354). Gag. T. Ceviz: Ceviz (s. 47). TT. ceviz: 1) Cevizgillerin örnek bitkisi olan, uzun ömürlü, gövdesi kalın, kerestesi değerli, yurdumuzda çok yetişen ağaç 2) Bu ağacın dışı kabuklu, içi yağlı ve nişastalı yemişi, koz (s. 458); TT. koz: Ceviz (s. 1493).

kök nar içi: Çam fıstığı (s. 2691). TT. Şam fıstığı: Antep fıstığı (s. 2201); TT. çam fıstığı: Fıstık çamının kozalak biçimindeki meyvesinden çıkarılan sert kabuklu, yağlı ve nişastalı bitki (s. 491).

kuluñ otu: bkz. karagat.

kurudan: Patlıcana benzer bir ot. (s. 2474). Veri bulunamadı.

kuş burnu: Gaga (s. 2752). Az. T. Guşmurru: Kuşburnu (s. 416); Az. T. Hemersin, Hemersun: Kuşburnu (s. 444); Az. T. Hemesil, Hemesur: Kuşburnu (s. 444). TT. kuşburnu: Çalılık ve ormanlık alanlarda yetişen, soluk pembe renkte çiçekler açan bir ağaç, yaban gülü ağacı (s. 1544).

kuşetmeği: Tere yaprağına benzer yaprağı olan yenilir bir ot (s. 2753). Az. T. Guşteresi: Çoban dağarcığı (s. 416). TT. çobandağarcığı: Kuş ekmeği (s. 555); TT. kuşekmeği: Turpgillerden, çorak yerlerde yetişen, beyaz veya mor çiçekli, eskiden hekimlikte kullanılmış olan otsu bitki, çobandağarcığı (s. 1544).

kuşüzümü: bkz. kişniç, (kişmiş).

küşne: Burçak (s. 2778). Az. T. Güllüce: Burçak (s. 421); Az. T. Gülülce: Burçak (s. 421); Az. T. Lerge: Burçak (s. 556). Gag. T. Rakitsa: Burçak (s. 201). TT. burçak: Baklagillerden, taneleri hayvan yemi olarak kullanılan yıllık bir yem bitkisi (s. 414). EDPT burçak: perhaps Dev. N. fr. bu:r- in the sense of something fragrant; various kinds of pulse, usually 'bean', sometimes 'pea'; and metaph, 'a hailstone, a bead of sweat', and the like (s. 357).

marsama, (varsama): Yaprakları nane gibi güzel kokulu olup bazı yemeklere konan bir bitki, barsama (s. 2797). TT. barsama: Güzel kokulu, yaprakları yemeklere konulan, nane ve yaban kekiğinin ortak adı (s. 256).

meneviş, (meneğiş): bkz. beneviş.

menevşe: Menekşe (s. 2803). Az. T. Benefşe (Far.): Menekşe (s. 82); Az. T. Benevşe (Far.): Menekşe (s. 83). TT. menekşe: 1) Menekşegillerden, bir veya çok yıllık otsu bir bitki 2) Bu bitkinin mor renkli, güzel kokulu çiçeği (s. 1651).

mürdümek, (mürdümük, mürdük): Baklagillerden, taneleri bezelyeye benzer ve ondan çok ufak bir bitki (s. 2822). TT. akburçak: Mürdümük (s. 60).

nakıl: Türlü çiçekler ve renkli mumlarla süslenip şenlik gecelerinde alay önünde götürülen ağaç (s. 2824). Gag. T. Hurma aacı: Hurma ağacı (s. 118). TT. hurma 2) Hurma ağacı 2) Bu ağacın tatlı meyvesi (s. 1116); TT. hurma ağacı: Palmiyegillerin eski çağlardan beri Afrika'da kültürü yapılan, gövdesi uzun, yaprakları büyük ve dikenli bir ağaç (s. 1116).

E. CİLT V (O-T)

oğlan otu: Oğulotu, melisa (s. 2931). Az. T. Ariotu: Oğul otu, kovan otu, melisa (s. 32); Az. T. Ballımana: Melisa, oğul otu (s. 59); Az. T. Bedrene (Far.): Melisa, oğulotu (s. 78). TT. kovan otu: Oğul otu (s. 1490); TT. melisa: Oğul otu (s. 1648); TT. oğul otu: Ballıbabagillerden, 20-150 santimetre yüksekliğinde tıpta yapraklarından yararlanılan çok yıllık ve otsu bir bitki, kovan otu, melisa (s. 1790).

öküzgözü: Bir çeşit papatya (s. 3075). Az. T. Öküzgözü: Öküzgözü (s. 619). TT. arnika: Öküzgözü (s. 156); TT. mastı çiçeği: Öküzgözü (s. 1633); TT. öküzgözü: 1) Birleşikgillerden, sarı renkte, papatyayı andırır bir çiçek ve onun bitkisi, sığırgözü, mastı çiçeği, arnika (s. 1843); TT. sığırgözü: Öküzgözü (s. 2090).

pabadça: bkz. babadiye.

payam: Badem (s. 3182). Az. T. Badam (Far.): Badem (s. 53). Trkm. Badam: Badem (s. 42). Gag. T. Badem: Badem (s. 27). TT. badem: 1) Badem ağacı 2) Bu ağacın yaş veya kuru yenilen yemişi (s. 223).

pelit: Palamut (s. 3185). Az. T. Palıd, Palıt: Pelit ağacı, meşe (s. 626). Trkm. Dub gozası: Meşe palamudu (s. 175). Gag. T. Pelit: Pelit (palamut) (s. 194). TT. palamut:

Yurdumuzda yetişen meşe türlerinin uzunca, findığa benzeyen, sert ve pürüzlü, bir yüksük içinde bulunan, tane bakımından zengin meyvesi, pelit (s. 1876); TT. pelit: 1) Meşe ağacı 2) Bu ağacın meyvesi, palamut (s. 1908).

pesliğin: Fesliğin (s. 3193). Trkm. Nazbay: Fesleğin (s. 472); Trkm. Reyhan: Reyhan (s. 547). Gag. T. Fesleen: Feslen (s. 95); Gag. T. Feslen: Bir bitkinin adı (s. 95). TT. fesleğin: Ballıbabagillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, yaprakları güzel kokulu, beyaz veya pembe çiçekli, bir yıllık ve otsu bir süs bitkisi, reyhan (s. 864); TT. reyhan: Fesleğin (s. 1978).

pezik: bkz. çükündür, (çukundur).

pirpirim, (pürpürüm): Semizotu (s. 3197). TT. pirpirim (hlk.): Semizotu (s. 1927); TT. semizotu: Semizotugillerden, etli ve mayhoş yaprakları sebze olarak yenilen otsu bir bitki, semizot (s. 2064).

sakızlık: Çitlembik, menengiç, sakızağacı (s. 3256). Az. T. Çatdaguş: Çitlembik, melengiç (s. 144); Az. T. Çırtıdığ: Çitlembik (s. 153); Az. T. Dağdağan: Çitlembik (s. 165); Az. T. Daşağac: Çitlembik (s. 175); Az. T. Azad (Far.): Sakız ağacı (s. 49); Az. T. Saggızağacı: Sakızağacı (s. 656). TT. çitlembik: Kara ağaçgillerden düz kabuklu, kerestesi sert ve dayanıklı bir ağaç, çitlik, menengiç (s. 551); TT. menengiç (hlk.): Çitlembik (s. 1652); TT. sakız ağacı: Antep fıstığıgillerden, kışın yaprak dökmeyen, meyvesi üzüksü ve yağlı, bodur bir ağaç (s. 2014).

sarıağaç: Zerdeçal (s. 3314). TT. Hint safranı: Zerdeçal (s. 1103); TT. zerdeçal: Zencefilgillerden, kök saplarından safranı andıran boyalı bir madde çıkarılan, yaprakları sivri uçlu çiçekleri sarı renkte, çok yıllık bir bitki, Hint safranı (s. 2651).

sarı kavak, (saru kavak): Çınar (s. 3315). Trkm. Çınar: Çınar (s. 120). TT. çınar: İki çeneklilerden, 30 metreye kadar uzayabilen, gövdesi kalın, uzun ömürlü, geniş yapraklı bir ağaç (s. 536); TT. kavlağan (hlk.): Çınar ağacı (s. 1357). EDPT çünük: 'plane tree'; n.o.a.b.; cf. çaru:n; displaced everywhere, except in NE where there is (?) no word for 'plane tree', by Pe. çinār (s. 426).

sarı sütlüğün: Dereotuna benzer bir ot (s. 3316). Az. T. Sığır guyruğu: Sığır kuyruğu (s. 674). TT. sığırkuyruğu: Sıracagillerden, ülkemizde yabani olarak birçok türü yetişen, tüylü yapraklı, sarı çiçekli bir kır bitkisi (s. 2090).

semizlik otu: Semizotu (s. 3380). **sovukluk:** Semizotu (s. 3524). TT. pirpirim (hlk.): Semizotu (s. 1927); TT. semizotu: Semizotugillerden, etli ve mayhoş yaprakları sebze olarak yenilen otsu bir bitki, semizot (s. 2064).

sırgözü: Sarı papatya (s. 3409). TT. sarıpapatya: Çiçekleri sarı renkli papatya (s. 2037).

sirken: Pazı, yabani ıspanak (s. 3489). TT. pazı: Ispanakgillerden, yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki, yaban pancarı, yabani ıspanak (s. 1904); TT. yabani ıspanak: Pazı (s. 2497); TT. yaban pancarı: Pazı (s. 2498).

sorkun, (sorgun, sorhun): Sultanî söğüt (s. 3513). Veri bulunamadı.

sovukluk: bkz. semizlikotu.

su kerdemesi: Maydanoz ve su teresi (s. 3571). Az. T. Acıbiyan: Su teresi (s. 3); Az. T. Gıcı: Su teresi (s. 359). Az. T. Bağdanus: Maydanoz (s. 55); Az. T. Ceferi (Ar.): Maydanoz (s. 126). Gag. T. Maydanoz: Maydanoz (s. 174); Gag. T. Patencel: Maydanos (s. 193); Gag. T. Petlövka: Maydanos (s. 195). TT. maydanoz: Maydanozgillerden, yenmek için yetiştirilen, 50-80 santimetre uzunluğunda, ufak yeşil ve parçalı yapraklı, hoş kokulu iki yıllık otsu bir bitki (s. 1637).

sultan börkü: Beybörkü de denilen bir çiçek adı (s. 3573). Veri bulunamadı.

sumak: Ekşi yemiş veren bir bodur ağaç ve yemişi (s. 3576). TT. sumak: Antep fıstığıgillerden, sıcak bölgelerde yetişen, kabuğu hekimlikte, yaprakları dericilikte kullanılan bir ağaç (s. 2171).

suret darısı: Küçük darı, güvercinlere verilen darı (s. 3584). TT. ardıç otu: Ardıç ağacının küçük bitkisi (s. 147).

sünter: Çavdara benzer kırmızı renkli bir çeşit sert buğday (s. 3621). Veri bulunamadı.

taru: Darı (s. 3764). Az. T. Cad: Darı ekmeği, darı (s. 120); Az. T. Darı: Darı (s. 174); Az. T. Suluf: Darı (s. 688). TT. akdarı: Darı (s. 61); TT. darı: 1) Buğdaygillerden, kuraklığa dayanıklı bir bitki, akdarı 2) Bu bitkinin buğday yerine besin olarak kullanılan tohumu 3) (hlk) Mısır (s. 596).

toz ağacı: Denize düşen zamklarının dalgalarla dövüle dövüle kehruba olduğu söylenen bir ağaç (s. 3840). EDPT ka:s: ‘the bark of a tree’, less specific than to:z ‘birch bark’ (s. 665).

Türk otu: Eğir, andız, zencefil (s. 3875). TT. zencefil: Zencefilgillerden, Hindistan ve Malezya’da yetişen, yaklaşık 100 santimetre yüksekliğinde kamış görünüşünde otsu bir bitki (s. 2651).

F. CİLT VI (U-Z)

üçgül: Yonca, dirfil (s. 4057). Az. T. Ovsunotu: Sihirbaz otu (yonca) (s. 617). Trkm. Yorunca: Yonca (s. 707). Gag. T. Emecek: Yonca (s. 90); Gag. T. Önce: Yonca (s. 189); Gag. T. Yonca: Yonca (s. 261).

üvez ağacı: bkz. dağdağan ağacı.

Van gülü: Akgül (s. 4143). Veri bulunamadı.

yabanî tirfil: Kara yonca, dağ yoncası (s. 4181). Veri bulunamadı.

yakı otu: bkz. kındıra, (kandıra).

yanduk, (yandık): bkz. kenger.

yarpuz: Bir cins nane (s. 4360). TT. yarpuz: Bablıbabagillerden, çiçekleri birbirinden ayrı halka durumunda, nane türünden, kısa saplı, az veya çok tüylü, güzel kokulu bir bitki (s. 2541). EDPT yarpuz: a herb, or herbs? of the mint family, usually ‘pennyroyal, Menta pelagium’ (s. 957).

yasmık: Mercimek (s. 4371). Az. T. Edese: Mercimek (s. 244). Gag. T. Mercimek: Mercimek (s. 176). TT. mercimek: 1) Baklagillerden, beyaz çiçekli bir tarım bitkisi 2) Bu bitkinin, besin değeri yüksek, kırmızı, sarı veya yeşil, yuvarlak ve yassıca tohumu, yasmık (s. 1656); TT. yasmık (hlk.): Mercimek (s. 2544). EDPT yasımuk (or yasmuk?) ‘lentil’ (s. 975).

yelli mantar: bkz. ak mantar.

yer incisi: İnci çiçeği (s. 4539). Az. T. İnciçiçeği: İnci çiçeği (s. 496); Az. T. İncigülü: İnci çiçeği (s. 496) GAG Alvitsa: Müge (çiçek) (s. 12). TT. inci çiçeği: Zambakgillerden, temren biçimindeki yaprakları arasında, ince bir sap üzerinde

küçük çan biçiminde beyaz çiçekler açan bir süs bitkisi, müge (s. 1189); TT. müge: İnci çiçeği (s. 1723).

yılgın, (yılgun): Ilgın ağacı (s. 4582). TT. ılgın: Ilgıngillerden, Akdeniz bölgesinde yetişen bir ağaç veya ağaççık cinsi (s. 1124).

yiğlengeç, (yıylağış, yıylağaç, yıylakaç, yıylanguç, yıylankaç, yıylankıç, yıylankuç): Limon büyüklüğünde ve kavun gibi güzel kokan bir meyva, şamama (s. 4595). TT. şamama: Güzel kokulu bir tür küçük kavun (s. 2201).

yohsul urganı: Bir çeşit sarmaşık (s. 4644). Veri bulunamadı.

yüzerlik: Ateşe atıldığı zaman çıtır çıtır ses çıkararak yanıp güzel bir koku neşreden tohum, üzerlik (s. 4783). Trkm. Üzärlik: Kumlu çorak yerlerde yetişen beyaz çiçekli yabani bir bitki (s. 659). TT. üzerlik: Sedef otugillerden, yaprakları almaşık, çiçekleri beyaz renkte, susama benzeyen tohumları acı olan, halk hekimliğinde tedavi amaçlı, tütsü olarak kullanılan bir bitki (s. 2459). EDPT yü:zerlik: 'the plant rue, *Peganon harmala*'; Den. N. (Conc. N.) fr. yü:ze:r, but there is no obvious semantic connection (s. 988).

V. OĞUZ GRUBU TÜRK DİLLERİNDE BULUNAN ANCAK TARAMA SÖZLÜĞÜ'NDE BULUNMAYAN BİTKİ ADLARI

A. Azerbaycan Türkçesinde Bulunan Ancak Tarama Sözlüğü'nde Bulunmayan Bitki Adlarının Diğer Oğuz Grubu Türk Dilleriyle Karşılaştırılması

Abasbeyi: Kokulu yaz armudu (s. 1). Veri bulunamadı.

Abgani: Üzüm türü (s. 1). Veri bulunamadı.

Acıbaldırgan: Acı baldıran (s. 2). Veri bulunamadı.

Acıbiyan: Su teresi (s. 3). Veri bulunamadı.

Acıçiçek: Yılan otu, baldıran otu (s. 3). **Badyan:** Baldıran, ağıotu (s. 54). Trkm. Tsikuta: Baldıran (s. 636). TT. ağı otu: Baldıran. (s. 40); TT. baldıran: Maydanozgillerden, nemli yerlerde yetişen zehirli bitkilerin ortak adı, ağı otu, baldırgan (s. 243); TT. baldırgan (hlk.): Baldıran (s. 243).

Acıgarpız: Ebucebül karpuzu (s. 3). **Acıgovun:** Acı kavun, eşek hıyarı (s. 3).

Ebucehlgarpızı: Ebucehil karpuzu (s. 242). **Turşeleh:** Eşek hıyarı, acı kavun (s. 747). TaS kargadüvleği, (kargadüğleği): Ebucehil karpuzu, acıhıyar, eşekhıyarı (s. 2291). TT. acı elma: Ebucehil karpuzu (s. 9); TT. acı karpuz: Ebucehil karpuzu (s. 10); TT. acı kavun: Ebucehil karpuzu (s. 10); TT. Ebucehil karpuzu: Kabakgillerden, elma büyüklüğündeki meyvesi çok acı ve iç sürdürücü, ishal yapıcı bir bitki, acı elma, acı karpuz, acı kavun (s. 752).

Acıgaymag çiçeyi: Dügün çiçeği, şakayık (s. 3). **Döyünçiçeği:** Dügünçiçeği (s. 229).

Gaymagçiçeyi: Dügünçiçeği (s. 333). TaS düğün çiçeği: Sütlügen (s. 1306). TT. düğün çiçeği: Dügün çiçeğigillerin, örnek bitkisi, turnaayağı, sütlüce (s. 733); TT. sütlüce: Dügün çiçeği (s. 2191); TT. turnaayağı: Dügün çiçeği (s. 2387).

Acıgıcı (gici, gıjı): Latin çiçeği, bulak otu (s. 3). **Erikgülü:** Lâtin çiçeği (s. 270).

Yastıgotu: Latinçiçeği (s. 796). TT. hançer çiçeği: Latin çiçeği (s. 1040); TT. kapuçin: Latin çiçeği (s. 1312); TT. Latin çiçeği: Latin çiçeklerinden, kalkan biçiminde yuvarlak yapraklı, sarı ve kırmızı çiçekli bir süs bitkisi, hançer çiçeği, kapuçin (s. 1577).

Acıgovun: bkz. Acıgarpız.

Acısot: Biber (s. 3). **Çelembir:** Biber (s. 147). **Esvede:** Biber (s. 275). **Göyistiöt:** Biber (s. 394). **İstiöt:** 1) Biber (s. 507). Trkm. Burç: Biber (s. 87). Gag. T. Ardey: Biber (s. 15); Gag. T. Biber: Biber (s. 35); Gag. T. Çuşka: Biber (s. 64). TT. biber: Patlıcangillerden, yurdumuzda çok yetişen ve çeşitli türleri bulunan bir bitki (s. 330).

Acılığ: Deniz üzümü (s. 3). TT. denizüzümü: Yüksekliği, 1-2 metre olan, dik dallı, dalları yeşil renkli, yaprakları pulsu ve kım biçiminde dalları sarmış, çalı görünüşünde, meyvesi bezelye büyüklüğünde, kırmızı ve nadiren sarı renkli, çok yıllık bir bitki (s. 630).

Acıovug (gouf): Kara hindiba (s. 3). **Zencirotu:** Yabanî hindiba, karahindiba (s. 824). TT. karahindiba: Birleşikgillerden, uzun ve dişli yapraklı, çiçekleri sarı ve kömeç biçiminde bir bitki (s. 1316).

Acı pakla: Acı bakla (s. 3). **Gurdkolu:** Acı bakla, Yahudi baklası (s. 411). **Lupin:** Acı bakla (s. 560). TT. acı bakla: Termiye (s. 9); TT. delice bakla: Termiye (s. 616); TT. gâvur baklası: Termiye (s. 906); TT. kurtbaklası: Termiye (s. 1535); TT. Mısır baklası: Termiye (s. 1677); TT. termiye: İki çenekliler sınıfının baklagiller familyasından beyaz çiçekleri olan, acı olan taneleri suda tatlılaştırılarak yenilen bir yıllık otsu bitki, acı bakla, delice bakla, gavur baklası, kurt baklası, mısır baklası, yaban baklası, Yahudi baklası (s. 2331); TT. yaban baklası: termiye (s. 2496); TT. Yahudi baklası: Termiye (s. 2504).

Acı péncer: Acı ot (s. 3). TT. acı ot: Kuzey Anadolu dağlarının ormanlarında yetişen, toprak altında bilek kalınlığında kökü bulunan çok yıllık ve otsu bir bitki (s. 11).

Acıtere, Ekin bozalağı: Tere (s. 3). **Boygerdene:** Tere (s. 106). TaS kerdime: Tere otu (s. 2441). TT. tere: Turpgillerden, yaprakları salata olarak yenen baharlı bir bitki (s. 2329).

Acıyovşan: Acı yavşan, pelinotu, acı pelin (s. 3). **Gurdotu:** Pelin, ak pelin, acı pelin, acı bakla (s. 411). **Meryemotu:** Acıyavşan (s. 573). **TAR acı yavşan:** Veronika denen bitki, pelin (s. 7). Trkm. Ak yovşan: Beyaz pelin (s. 707); Trkm. Yovşan: Pelin (s. 707). Gag. T. Pelin: Pelin (s. 194). TT. acı pelin: Pelin (s. 11); TT. acı yavşan (hlk.): Tüylü dalak otu (s. 12); TT. akpelin: Pelin (s. 72); TT. pelin: Birleşikgillerden, yapraklarında ve öteki bölümlerinde çok acı, kokulu bir madde

bulunan, hekimlikte kullanılan çok yıllık ve otsu bir bitki, pelin otu, acı pelin, akpelin (s. 1908); TT. pelin otu: Pelin (s. 1908); TT. tüylü dalak otu: Yüksekliği 10-40 santimetre olan, yatık veya dik, gri veya beyaz tüylü, çok yıllık bir tür dalak otu, acı yavşan (s. 2404); TT. yayla yavşanı (hfk.): Tüylü dalak otu (s. 2557).

Adamkökü: Adam otu (s. 5). TT. adamkökü: Adamotu (s. 26); TT. adamotu: Patlıcangillerden, geniş yapraklı, mavi çiçekli, meyveleri sarı, çok yıllık bir bitki, kankurutan, adamkökü (s. 26).

Ademalması: Adem elması (s. 5). **Gemalması:** Cennet elması, Adem elması (s. 344). Gag. T. Cennet alması: Bir bitki türü (s. 47).

Ağadayı: Üzüm türü (s. 5). Veri bulunamadı.

Ağamiri: Beyaz üzüm, ak üzüm (s. 7). Veri bulunamadı.

Ağbiğ: Hint sümbülü (s. 8). Veri bulunamadı.

Ağcagayın: Akçaağaç (s. 8). **Gayın:** Kayın ağacı (s. 333). **Gayınağacı, Ağcagayın:** Kayın (ağaç) (s. 333). **Lapan:** Akçaağaç (s. 553). **Tozağacı:** Kayın (ağaç), akkavak, akağaç, tozağacı (s. 744). TaS akça ağaç: Kayın ağacı (s. 69); TaS govuş: Kayın ağacı (s. 1713). Trkm. Gayıñ: Kayın ağacı (s. 241); Trkm. Osina: Yeşilimsi beyaz, düz kabuklu, söğüde benzer bir ağaç (s. 492). Gag. T. Kayın: Kayın ağacı (s. 140). TT. akağaç: Gürgengillerin, kerestesinden yararlanılan beyaz kabuklu bir türü (s. 59); TT. akçaağaç: Akçaağaçgillerden, süs ağacı olarak da dikilen, tahtası hafif ve sağlam bir ağaç, isfendan (s. 61); TT. kayın: Kayıngillerin örnek bitkisi olan, 30-40 metre boyunda, 2 metre çapında, kışın yapraklarını döken, kerestesi beyaz ve değerli olan bir orman ağacı (s. 1363).

Ağdamar: Akdamar (bitki) (s. 9). Veri bulunamadı.

Ağgile: Ak üzüm (s. 9). Veri bulunamadı.

Ağgovag: Ak kavak (s. 9). **Esmegovag:** Ak kavak, akça kavak (s. 274).

Ğelemegovag: Ak kavak, akça kavak (s. 341). **Gümüşgovag:** Akça kavak, ak kavak (s. 422). TaS akça kavak: Bir cins kavak, söğüt (s. 70). Trkm. Ak derek: Ak kavak (s. 150). TT. akçakavak: Akkavak (s. 61); TT. akkavak: Söğütgillerden, yapraklarının altı beyaz olan bir tür kavak, akçakavak, Hollanda kavağı (s. 69).

Ağzılg: Ağız otu (s. 10). Veri bulunamadı.

Ağızotu: Ağız otu (s. 10). Veri bulunamadı.

Ağot: Geyikotu (s. 11). **Alışan:** Geyik otu (s. 21). **Céyranotu:** Geyikotu (s. 129). TT. geyik otu: Sedef otugillerden, bahçelerde süs olarak yetiştirilen güzel kokulu bir bitki (s. 939).

Ağsöyüd: Ak söğüt (s. 11). TT. aksöğüt: Söğütgillerden, kabukları eczacılıkta kullanılan bir tür söğüt (s. 75).

Ağsu zanbağı: Beyaz nilüfer (s. 11). Veri bulunamadı.

Ağşam: Ladin (s. 11). TT. ladin: Çamgillerden, 50-60 metre yüksekliğinde düz gövdeli, kozalağı aşağıya doğru sarkık, kerestesi ve reçinesi değerli, çam türüne çok yakın bir orman ağacı (s. 1568).

Ağ şanı: Ak üzüm (s. 11). Veri bulunamadı.

Ağ turp: Beyaz turp: şalgam (s. 12). Trkm. Şalgam: Şalgam (s. 598). TT. şalgam: Turpgillerden, yumru köklü bir bitki (s. 2200).

Ağ tut: Beyaz dut (s. 12). TT. akdut: Beyaz renkte olan dut (s. 61).

Ağyarpag: Akyaprak (sahil bitkisi) (s. 12). Veri bulunamadı.

Ağyonca: Ak yonca (yonca türü) (s. 12). Veri bulunamadı.

Ahtahana: Çimen otu (s. 15). **Deliot:** Çayır otu (s. 185). **Dişe, Tişe:** Çayır otu (s. 213). **Gürtic:** Çayır otu, fileol (s. 367). **Pişikguyrugu:** Çayırotu, fleol (s. 637). TT. çayır otu: Buğdaygillerden, kuru ve kireçli yerlerde yetişen küçük bir ot, fleol (s. 508); TT. fleol: Çayır otu (s. 884).

Akasiya (Yun.): Akasya (s. 17). **Arkasiya:** Akasya (s. 33). **Ebrişim (Far.):** 1) Akasya (s. 242). TT. akasya: 1) Baklagillerden, sıcak iklimlerde birçok türü yetişen ve tanen, zamk, boya vb. maddelerin yapımında kullanılan bir ağaç 2) Baklagillerden, yurdumuzda yetişen bir süs ve gölge ağacı, salkım ağacı, yalancı akasya (s. 60); TT. salkım ağacı: Akasya (s. 2020); TT. yalancı akasya: Akasya (s. 2511).

Akule (Far): İri taneli pirinç (s. 17). Veri bulunamadı.

Alabenli: Vişne (s. 17). **Albalı:** Vişne (s. 19). **Béhli:** Vişne (s. 79). **Gilenar, Albalı:** Vişne (s. 374). **Şorbalı:** Vişne (s. 708). **Turşbalı:** Vişne (s. 747). Gag. T. İşi kirez: Vişne (s. 151). TT. ekşi kiraz: Vişne (s. 772); TT. vişne: 1) Gülgillerden, dalları

kırmızımtırak, çiçekleri beyaz renkte, kiraza benzer bir ağaç 2) Bu ağacın genellikle reçel ve şerbet yapılan, kırmızı renkte ekşimtırak meyvesi, ekşi kiraz (s. 2486).

Ala-bezek benövşe: Hercai menekşe, alaca menekşe (s. 17). **Esbeçiçeyi (gülü):** Hercaî menekşe, alaca menekşe (s. 273). **Göz:** Alaca menekşe, hercaî menekşe (s. 395). **Kepenekgülü:** Hercai menekşe (sf 529). TT. alacamenekşe: Hercai menekşe (s. 81); TT. hercai menekşe: 1) Menekşegillerden, mor, sarı, beyaz renkte, menekşeye benzer çiçekleri olan yıllık bir bitki 2) Bu bitkinin çiçeği (s. 1085).

Alacehre: Ağaç ismi (ormanda) (s. 18). Veri bulunamadı.

Alag, Alağ: Yabani ot, parazit ot (s. 18). Trkm. Har-Haşal: Yabani ot, arsız bitki (s. 333); Trkm. Haşal ot: Bir tür yabani ot (s. 337).

Alagangal: Deve dikenini (s. 18). **Atgaytaran:** Kangal, deve dikenini (s. 40). **Atgulancarı:** Eşek dikenini (s. 40). **Ayipencesi:** Kızılyaprak, eşek dikenini, kenger (s. 47). **Çuğundurotu:** Devedikenini (s. 161). **Devetikanı:** Deve dikenini (s. 196). **Éşşekgangalı:** Eşşek dikenini (s. 276). **Galaàan:** Kangal, deve dikenini (s. 308). **Galhanlıca:** Deve dikenini, kalkan dikenini, kalkan otu (s. 309). **Gangal:** Deve dikenini (s. 313). **Kirpiotu:** Deve dikenini (s. 535). **Toppuztikan:** Deve dikenini (s. 742). **Yağtikan:** Devedikenini (s. 785). TaS kenger: Deve dikenini, yabanî enginar (s. 2439); TaS yanduk, (yandık): Devedikenini, yabanî enginar (s. 4280). Trkm. Garamandalak: Deve dikenini (s. 229). Gag. T. Çökelek: Deve dikenini (s. 64); Gag. T. Kenger: Kenger, bir bitki türü (s. 102). TT. deve dikenini: Birleşikgillerden, yol ve tarla kenarlarında yetişen, 30- 100 santimetre yüksekliğinde, 1-2 yıllık ve otsu bir bitki, meryemana dikenini, peygamber dikenini, sütlü kengel (s. 646); TT. eşek dikenini: Kenger (s. 823); TT. kangal (hık.): Deve dikenini (s. 1297); TT. karayandık: Devedikenini (s. 1324); TT. kengel: Kenger (s. 1391); TT. kenger: Birleşikgillerden, yaprakları dikenli yaban bir bitki, eşek dikenini, kengel (s. 1391); TT. meryemana dikenini: Deve dikenini (s. 1660); TT. peygamber dikenini: Deve dikenini (s. 1919); TT. sütlü kengel: Deve dikenini (s. 2191); TT. yabanî enginar: Kenger (s. 2497).

Alakülüng: Çiçekli bitki (kırlarda ve tarlalarda) (s. 18). Veri bulunamadı.

Alapısrag: Çayır mantarı (s. 19). Veri bulunamadı.

Ala-ula: 1) Ayırık otu (s. 19). **Ayrık, Ayrıgotu:** Çim, ayırık otu (s. 48). **Gıyagotu:** Ayırık otu (s. 369). **Hal:** Ayırık otu (s. 428). **Murğuz:** Ayırık otu (s. 587). **Sürünen ayırık:** Ayrık kökü otu (s. 692). Gag. T. Ayırık: Ayırık otu (s. 23). TT. ayırık otu:

Buğdaygillerden, kökü hekimlikte idrar söktürücü olarak kullanılan yabancı bir bitki (s. 209).

Albalı: bkz. Albalı.

Albuhara: Erik, üryani (erik), kuru erik (s. 19). Veri bulunamadı.

Alça: Erik, alıç (s. 19). **Aluc:** Alıç (s. 24). **Cumurt:** Akdiken, gövem eriği, geyik dikenini (s. 136). **Çaytikani, Ağtikan:** Akdiken, geyikdikenini (s. 145). TaS bir yidim: Alıç (s. 609); TaS hıluç: Alıç (s. 1896). TT. akdiken: Alıç (s. 61); TT. alıç: Hünnapgillerden, kırlarda kendiliğinden yetişen, hekimlikte ve boyacılıkta kullanılan, sert odunlu bir ağaç, gövem eriği, geyik dikenini, akdiken 2) Bu ağacın mayhoş yemişi (s. 93); TT. geyik dikenini: Alıç (s. 939); TT. gövem eriği: Alıç (s. 976).

Alı, Gavalı, Ali: Erik (s. 21). **Alu:** Erik (s. 24). **Buhara:** Erik, kuru erik (s. 111). **Dambıl, Dambul, Dammıly:** Erik (s. 170). **Gavalı:** Erik (s. 331). **Méşméşi:** Erik (s. 575). Trkm. Erik: Erik (s. 203); Trkm. Garalı: Erik (s. 229). Gag. T. Erik: Erik (s. 91). TT. erik: 1) Gülgillerden, beyaz çiçekli bir ağaç 2) Bu ağacın kabuğu ince, çeşitli renklerde, mayhoş veya tatlı, eti sulu, tek ve sert çekirdekli yemişi (s. 807).

Alışan: bkz. Ağot.

Alma ağacı: Elma ağacı (s. 22). Trkm. Alma Ağacı: Elma ağacı (s. 22); Trkm. Alma Suvı: Elma ağacı (s. 29). TT. elma: 1) Gülgillerden, çiçekleri pembe veya beyaz bir ağaç (s. 790).

Altileçekli: Altı taç yapraklı (çiçek) (s. 23). Veri bulunamadı.

Alu: bkz. Alı, Gavalı, Ali.

Aluc: bkz. Alça.

Al-yaşıl: Al çuha (s. 24). Veri bulunamadı.

Anağaç: Saban otu (s. 25). Veri bulunamadı.

Ananas (İsp.): Ananas (s. 26). TT. ananas: 1) Ananasgillerden, sıcak ülkelerde yetişen bir ağaç. 2) Bu ağacın çam kozalağına benzeyen, iri, güzel kokulu, lezzetli meyvesi (s. 121).

Andız: Andız (s. 26). TaS anduz, (andız): Kökü ilâç olarak kullanılan bir bitki, raziyane (s. 149); TaS eğir: Karın ağrısını iyi etmek için kullanılan bir kök, andız (s.

1395); TaS Türk otu: Eğir, andız, zencefil (s. 3875). TT. andız: 1) Yaprakları dikenli olan bir tür ardıç (s. 122).

Anton alması: Güz elması (sarı, yeşil ve iri) (s. 28). Veri bulunamadı.

Arçan: Ardıç (s. 30). **Ardıç:** Ardıç (s. 30). **Er-er, Erer (Ar.):** Ardıç (s. 269). TT. ardıç: Servigillerden, güzel kokulu, yapraklarını kışın da dökmeyen, yuvarlak kara yemişleri ilaç olarak kullanılan bir ağaççık (s. 147).

Ardıç: bkz. Arçan.

Arıotu: Oğul otu, kovan otu, melisa (s. 32). **Ballmana:** Melisa, oğul otu (s. 59). **Bedrene (Far.):** Melisa, oğulotu (s. 78). TaS oğlan otu: Oğulotu, melisa (s. 2931). TT. kovan otu: Oğul otu (s. 1490); TT. melisa: Oğul otu (s. 1648); TT. oğul otu: Ballıbabagillerden, 20-150 santimetre yüksekliğinde tıpta yapraklarından yararlanılan çok yıllık ve otsu bir bitki, kovan otu, melisa (s. 1790).

Arkasiya: bkz. Akasiya (Yun.).

Armud: Armut (s. 33). Trkm. Armut: Armut (s. 33). Gag. T. Armut: Armut (s. 16). TT. armut: 1) Gülgillerden, çiçekleri beyaz, Türkiye'nin her yerinde yetişen bir ağaç 2) Bu ağacın tatlı ve sulu, yumuşak, ufak çekirdekli meyvesi (s. 155).

Armudgülü: Armut gülü (bir çiçek) (s. 33). Veri bulunamadı.

Arpa: Arpa (s. 33). Trkm. Adırman: Arpa (s. 202); Trkm. Arpa: Arpa (s. 33). Gag. T. Arpa: Arpa (s. 17); Gag. T. Harpa: Arpa (s. 114). TT. arpa: Buğdaygillerden bir bitki (s. 156).

Asgülü: Çiçek ismi (sarı veya beyaz) (s. 35). Veri bulunamadı.

Aslan pençesi: Aslan pençesi (bitki) (s. 36). **Şirpençe, Garayara:** Şirpençe (s. 707). TT. aslanpençesi: Gülgillerden, sarı beyaz çiçekli bir yabancı bitki 2) (Tıp) Şirpençe (s. 168).

Asma üzümü: Hevenk üzümü (s. 36). Veri bulunamadı.

Asral, Kendirotu: Sarıhatmi (bitki) (s. 36). Veri bulunamadı.

Atgaytaran: bkz. Alagangal.

Atgulağı: Kuzukulağı (bitki) (s. 40). **Dovşankelemi:** Kuzukulağı (s. 222). **Evelik:** Kuzukulağı (s. 280). **Gınga:** Kuzukulağı (s. 362). **Kéçigulağı:** Kuzukulağı (s. 525). **Turşeng (Far.):** Kuzukulağı (s. 747). **Turşiyarpağı:** Kuzukulağı (s. 748).

Turşunni: Kuzukulağı (s. 748). TT. kuzukulağı: Karabuğdaygillerden, nemli yerlerde yetişen, yaprakları salata olarak kullanılan, çiçekleri iki evcikli ve kırmızımtırak bir bitki, ekşikulak (s. 1552).

Atgulancarı: bkz. Alagangal.

Atıl-batıl: Kurakçıl bir bitki (s. 40). Veri bulunamadı.

Atpırtrağı: Dul avrat otu (s. 41). **Pıtırgan:** Dulavrat otu (s. 635). Gag. T. Pıtıtrak: Dul kadın otu; kel otu (s. 196). TT. dulavrat otu: Birleşikgillerden, hekimlikte kullanılan bir bitki (s. 722).

Atşabalıdı: At kestanesi (s. 41). TT. at kestanesi: 1) At kestanesigillerden, 15-30 metre yüksekliğinde, geniş yapraklı, çiçekleri kokulu bir ağaç, Hint kestanesi 2) Bu ağacın kestaneye benzeyen yemişi (s. 185); TT. Hint kestanesi: At kestanesi (s. 1103).

Avlah: Akkiraz (s. 42). Veri bulunamadı.

Ayıldöşeyi: Eğrelti otu (s. 47). **Gabıgotu:** Eğrelti otu (s. 303). **Gıği:** Eğrelti, eğrelti otu (sf 360). **Maral yoncasi:** Eğreltiotu (s. 564). TaS doñuz otu: Eğrelti otu (s. 1219). TT. aşkmerdiveni: Eğrelti otu (s. 177); TT. eğrelti: Eğrelti otu (s. 763); TT. eğrelti otu: Eğrelti otugillerden, kumlu yerlerde yetişen, 150 santimetre kadar yükselebilen, tıpta bağırsak kurtlarını düşürmek için kullanılan çok yıllık ve otsu bir bitki, aşkmerdiveni, eğrelti, fujer (s. 763).

Ayıgulağı: Ayı kulağı (s. 47). **Gocayemişi:** Ayıkulağı (bitki) (s. 379). TaS ayu kulağı: Gelincik çiçeği, ayu gülü, şakayık (s. 341). Gag. T. Ayı kulaa: Bir bitki adı (s. 22). TT. ayıkulağı: Bir tür çuha çiçeği (s. 204).

Ayıpencesi: bkz. Alagangal.

Ayısogani: Ayı gülü, gelincik çiçeği (s. 48). TaS ayu gülü: Gelincik çiçeği (s. 341). TT. ayı gülü: İki çenekliler sınıfının, düğün çiçeğigiller familyasından bir tür şakayık (s. 203).

Ayüzümü: Kocayemişi (s. 48). TT. ayı üzümü: Fundagillerden, küçük taneli yemişler veren, tüylü bir bitki (s. 205); TT. koca yemiş: Fundagillerden, 3-6 metre yüksekliğinde çiçekleri beyaz veya pembe, kışın yapraklarını dökmeyen, odunu sert olduğundan kolay işlenemeyen ve kömür yapımında kullanılan bir ağaççık (s. 1455);

TT. sandal: Sandalgillerden, kerestesi sert ve kokulu bir ağaç (s. 2026); TT. sandal ağacı: Koca yemiş (s. 2026).

Ayırık, Ayırgotu: bkz. Ala-ula.

Azad (Far.): Sakız ağacı (s. 49). **Çatdağuş:** Çitlembik, melengiç (s. 144). **Çırtıdığ:** Çitlembik (s. 153). **Dağdağan:** Çitlembik (s. 165). **Daşağac:** Çitlembik (s. 175). **Saggızağacı:** Sakızağacı (s. 656). TT. sakız ağacı: Antep fıstığıgillerden, kışın yaprak dökmeyen, meyvesi üzüksü ve yağlı, bodur bir ağaç (s. 2014).

Babasilotu: Mayasılotu, basur otu (s. 52). **Boyotu:** Rezene, mayasıl otu (s. 107). **Ganotu:** Mayasılotu (s. 315). **Goyungıran:** Mayasılotu, koyunkıran, kuzukıran, kılıç otu (hypercium) (s. 389). TT. altın otu: Mayasıl otu (s. 107); TT. basur otu: Düğün çiçeğigillerden, nemli ormanlarda biten, köklerinde basur memelerine iyi gelen bir madde bulunan, sarı çiçek açan küçük bir bitki (s. 263); TT. mayasıl otu: Bir deri hastalığına karşı kullanılan, pek çok çeşidi bulunan bitki türleri, altın otu (s. 1637).

Badam (Far.): Badem (s. 53). TaS bayam: Badem (s. 465); TaS payam: Badem (s. 3182). Trkm. Badam: Badem (s. 42). Gag. T. Badem: Badem (s. 27). TT. badem: 1) Badem ağacı 2) Bu ağacın yaş veya kuru yenilen yemişi (s. 223).

Badamca: Deli badem, acıbadem (s. 53). TT. acı badem: Gülgillerden, dikenli veya dikensiz, meyvelerinin kabukları kalın, çekirdekleri küçük olan bir tür badem ağacı (s. 9).

Badamcan: Yaban eriği (s. 53). **Göyem:** Çakal eriği (s. 394). TT. çakal eriği: Çok ekşi, sert, iri çekirdekli bir tür erik, yaban eriği, dağ eriği (s. 481); TT. dağ eriği: Çakal eriği (s. 577); TT. yaban eriği: Çakal eriği (s. 2496).

Badbadı, Bat-bat: Haşhaş, esrar, banotu (s. 54). **Bat-bat:** Ban otu (s. 73). **Bandaduş:** Banotu (s. 61). **Beng (Far.):** Haşhaş, afyon (s. 83). **Bengotu:** Banotu, Hint keneviri (s. 83). **Benövşe (Far.):** Haşhaş, afyon (s. 83). **Delitere:** Haşhaş (s. 185). Trkm. Haşhaş: Haşhaş (s. 337). Gag. T. Aşış: Haşhaş (s. 18); Gag. T. Mak: Haşhaş (s. 171). TT. ban otu: Patlıcangillerden, Asya, Kuzey Afrika ve Avrupa'nın sıcak bölgelerinde yetişen, hekimlikte kullanılan, uyuşturucu ve zehirli, bir veya iki yıllık otsu bir bitki (s. 251); TT. haşhaş: Gelincikgillerden, kapsüllerinden afyon elde edilen, tohumlarından yağ çıkarılan bir yıllık ve otsu bir kültür bitkisi (s. 1056); TT. esrar otu: Hint keneviri (s. 820); TT. Hint keneviri: Yapraklarından esrar elde edilen bir tür kenevir, esrar otu (s. 1103).

Badımcın, Badımcın: Patlıcan (s. 54). Gag. T. Mor patlacan: Patlıcan (s. 193); Gag. T. Patlıcak: Patlacan (s. 193); Gag. T. Pomidor: Patlıcan (s. 198); Gag. T. Potlıcan: Patlıcan (s. 198). TT. patlıcan: Patlıcangillerden, kalın saplı, uzunca yapraklı otsu bitki (s. 1900).

Badiyan (Far.): Anason (s. 54). **Boyana:** Anason (s. 105). **Razyana (Far.):** Anason (s. 646). TT anason: Maydanozgillerden, kokulu tohumu hamur işlerinde ve rakı yapımında kullanılan bir bitki (s. 122).

Badyan: bkz. Acıçiçek.

Bağam-burc: Ökse otu (s. 54). TaS burç: Ökse otu (s. 705). TT. ökse otu: Ökse otugillerden, elma, armut, ıhlamur, kiraz, erik vb. ağaçların dalları üzerinde asalak olarak yaşayan, üzümüne benzer yemiş veren, sapsızdan ökse çıkarılan bitki, burç (s. 1842).

Bağayarpağı: Sinir otu, bağa yaprağı, sinirli yaprak (s. 54). **Baléng:** 1) Sinir otu (s. 59). **Garnıyarıg:** Sinirotu (s. 326). TT. sinir otu: Sinir otugillerden, çiçekleri tek bir sapın ucunda başak durumunda, birçok yabancı türü bulunan ve hekimlikte kullanılan bir bitki (s. 2119).

Bağçileyi: Frenk çileği, bahçe çileği (s. 55). TT. Frenk çileği: Kokusuz, kırmızı iri meyve veren bir tür çilek (s. 891).

Bağdanus: Maydanoz (s. 55). **Ceferi (Ar.):** Maydanoz (s. 126). TaS su kerdemesi: Maydanoz ve su teresi (s. 3571). Gag. T. Maydanoz: Maydanoz (s. 174); Gag. T. Patencel: Maydanos (s. 193); Gag. T. Petlövka: Maydanos (s. 195).

Bağirdelen, Bağıryaran: Yulaf otu (s. 55). Veri bulunamadı.

Baharotu: Baharotu, ilkbaharda biten ufak bitki (s. 56). Veri bulunamadı.

Balag, Balah: Kabalak (bitki) (s. 58). **Cacılı, Cacuh:** Kabalak (bitki) (120). **Caj:** Kabalak (bitki) (121). **Gavalah:** Kabalak (bitki) (s. 331). **Gayayarpağı:** Kabalak (bitki) (s. 332). TT. kabalak: Kabak yaprakları biçiminde etli ve tüylü yaprakları olan, kırlarda ve su kenarlarında yetişen bir bitki (s. 1249).

Balağacı: Şeytanağacı (gleditsia), gladiçya (s. 58). **Kibre, Lelek:** Şeytanağacı, gladiçya (gleditsia), gebreotu (s. 532). **Lelek:** Şeytanağacı, kapari, gebreotu (s. 555). **Yérgulağı:** Gebreotu (s. 805). TT. gebre: Gebre otunun yemişi (s. 911); TT. gebre

otu: Sürekli yeşil kalan çalı görünümünde bir bitki, kebere, kapari (s. 911); TT. kapari: Gebre otu (s. 1305); TT. kebere: Gebre otu (s. 1375).

Balamürsel: Ufak nar (meyve) (s. 58). Veri bulunamadı.

Balba: Madımak (s. 58). TT. madımak (hlk.): İlkbaharda kırlarda yetişen, ufak yeşil yapraklı, ispanak gibi pişirilip yenilen bir bitki (s. 1601).

Baldırğan: Tavşancıl otu (s. 58). TT. tavşancıl otu: Maydanogillerden, nemli yerlerde yetişen, körpesi bazı yerlerde hayvan yemi olarak kullanılan bir bitki (s. 2289).

Baléng: 1) Sinir otu bkz. Bağayarpağı.

Baléng: 2) Greyfurt (s. 59). TT. altıntop: 1) Greyfurt (s. 108); TT. greyfurt: 1) Turunçgillerden, sıcak bölgelerde yetişen bir meyve ağacı, altıntop, kızmemesi 2) Bu ağacın, portakaldan daha iri, kanarya sarısı renginde, tadı acımsı meyvesi, altıntop, kızmemesi (s. 990); TT. kızmemesi (hlk.): 1) Greyfurt (s. 1438).

Balgabag: Helvacı kabağı (s. 59). **Borani:** Kestane kabağı, helvacı kabağı (s. 103). TT. helvacı kabağı: Kabakgillerden, tatlısı yapılan dışı boz, içi sarı renkli iri bir tür kabak, kestane kabağı (s. 1081); TT. kestane kabağı: Helvacı kabağı (s. 1401).

Balgabağı: Kestane kabağına benzer; turuncu (s. 59). **Gundur:** Bal kabağı (s. 409). Trkm. Kâdi: Bal kabağı (s. 396). TT. bal kabağı: İçi turuncu, iri ve tatlı bir tür kabak (s. 246).

Balgülü: Sarmaşık bitki (s. 59). **Dırmanan:** Sarılgan, sürüngen (bitki) (200). TaS eklemic: Sarmaşık denilen ot (s. 1411). Trkm. Çırmaşık: Sarmaşık (s. 121). TT. sarmaşık: Sarmaşık gillerden, koyu yeşil renkli, değişik biçimli yaprakları olan, sap ve dallarından çıkan küçük ek köklerle dik, düz yerlere yapışarak tırmanan bitki (s. 2039).

Balı: Kiraz (s. 59). **Gilas (Yun.):** Kiraz (s. 373). **Şirinbalı:** Kiraz (s. 706). Gag. T. Kirez: Kiraz (s. 151). TT. kiraz: 1) Gülgillerden, ılıman iklimlerde yetişen bir meyve ağacı 2) Bu ağacın kırmızı veya beyaz renkte, etli, sulu, tek çekirdekli meyvesi (s. 1445).

Ballıbaba: Ballıbaba (bitki) (s. 59). **Dalamaz:** Ballıbaba (s. 167). TT. ballıbaba: Ballıbabagillerden, beyaz çiçekli ve çok yıllık otsu bir bitki, ballık (s. 246).

Ballıca: Ciğer otu (s. 59). **Döşotu:** Ciğerotu (s. 226). TT. ciğer otu: Düğün çiçeğigillerden, çok yıllık otsu bir bitki (s. 464).

Ballınana: bkz. Ariotu.

Balhyonca: Kokulu yonca, sarı yonca (s. 59). Veri bulunamadı.

Baltabic: Ihlamur çiçeği (s. 59). **Cöke, Coke:** Ihlamur (s. 136). **Çöke:** Ihlamur (s. 159). **Devefındığı:** Ihlamur meyvesi (s. 196). Trkm. Lipa: Ihlamur (s. 438). Gag. T. Flambur: Ihlamur (s. 98); Gag. T. Flambur çiçee: Ihlamur çiçeği (s. 98). TT. ıhlamur: 1) Ihlamurgillerden, kerestesi beğenilen, büyük bir gölge ağacı 2) Bu ağacın, güzel kokulu çiçeği (s. 1123).

Bambug, Bambuk: Bambu, hezaren, Hint kamışı (s. 60). **Mahmızçiçek:** Hezaren (s. 562). Trkm. Bambuk: Bambu (s. 46). TT. bambu: Buğdaygillerden, sıcak ülkelerde yetişen, boyu 25 metre kadar olabilen, mobilya, merdiven, baston vb. birçok eşyanın yapımında kullanılan bir tür kamış, Hint kamışı, hezaren (s. 249); TT. hezaren: 2) Bambu (s. 1091); TT. Hint kamışı: Bambu (s. 1103).

Bamiye (Far.): Bamyı (s. 60). TT. bamyı: Ebegümeçigillerden, sıcak ve ılıman yerlerde yetişen bir bitki (s. 249).

Banan (İsp.): Muz (s. 61). Gag. T. Banan: Muz (s. 29). TT. muz: 1) Muzgillerden, sıcak bölgelerde yetişen, bir çenekli, çok yıllık bir bitki 2) Bu bitkinin kendine özgü hoş kokulu, tatlı, besleyici, kalın kabuklu, uzun meyvesi (s. 1718).

Bandaduş: bkz. Badbadı, Bat-bat.

Barınc, Barınca, Barıncı: Sarı yonca, kokulu yonca (s. 62). Veri bulunamadı.

Barıngulu, Barıncıy: Sarı yonca, kokulu yonca (s. 62). Veri bulunamadı.

Barmagotu: Yüksük otu (s. 63). **Engebu (Far.):** Yüksükotu (s. 267). **Üksükotu:** Yüksük otu (s. 766). TT. yüksük otu: Sıracagillerden, kalp hastalıklarının iyileştirilmesinde kullanılan bir alkaloit veren, çiçekleri yüksük biçiminde olan bitki (s. 2625).

Başlgotu: Başlık otu, kaside (s. 71). Veri bulunamadı.

Bat-bat: bkz. Badbadı, Bat-bat.

Béca, Béce (Far.): Ahududu (s. 75). **Beğele, Morug:** Ahududu, ağaç çileği (s. 78).

Böğele: Ahududu (s. 108). **Böyürtken:** Ahududu, ağaç çileği, böğürtlen (s. 109).

Buhurtikan: Ahududu, ağaç çileği (s. 111). **Deliböyürtgen:** Böğürtlen (s. 184). **Hindil, Hindil:** Böğürtlen (s. 463). **Morug:** Ahududu, ağaççileği (s. 584). TT. ağaç çileği: Ahududu (s. 37); TT. ahududu: 1) Gülgillerden, böğürtleni andıran, çalı görünümünde, dikenli bir bitki 2) Bu bitkinin duta benzeyen, kırmızı renkli, sulu ve kokulu yemişi, ağaç çileği, frambuaz (s. 56).

Bédmüşk (Far.): Keçi söğüdü (s. 77). **Bidmişk, Bidmişek (Far.):** Keçi söğüdü (s. 91). **Pişpişe, Pişpişi:** Keçi söğüdü, misk söğüdü (s. 637). TT. keçi söğüdü: Bataklıklarda ve nemli ormanlarda çok bulunan bir tür söğüt (s. 1376).

Bedrene (Far.): bkz. Arıotu.

Beğele, Morug: bkz. Béca, Béce (Far.).

Béhli: bkz. Alabenli.

Belekün: Kır çiçeği (s. 81). Gag. T. Çömlek çiçee (çiçeği): Kır çiçeği (s. 59); Gag. T. Kesim çiçee: Kır çiçeği (s. 59). TT. kır çiçeği: Kırlarda kendiliğinden yetişen çiçek (s. 1414).

Belğemotu: Tükürük otu (s. 81). TT. tükürük otu: Zambakgillerden, 20-30 santimetre yüksekliğinde, küçük, beyaz veya sarı çiçekli, otsu ve çok yıllık bir bitki (s. 2397).

Belladan: Güzelavratotu (s. 81). TT. belladonna: Güzelavrat otu (s. 304); TT. güzelavrat otu: Patlıcangillerden, atropin denilen zehirli ilacın çıkarıldığı pis kokulu, çok yıllık ve otsu bir bitki, belladonna (s. 1015).

Belsemağacı: Pelesenk ağacı (s. 82). TT. pelesenk ağacı: Kızıldeniz'in Afrika ve Asya kıyılarında yetişen ve kışın yapraklarını dökmeyen, değerli kerestesi kahverengi, mor veya esmer hatta vişneçürüğü olabilen, doğramacılıkta kullanılan bir ağaç (s. 1908).

Benefşe (Far.): Menekşe (s. 82). **Benevşe (Far.):** Menekşe (s. 83). TaS menevşe: Menekşe (s. 2803). TT. menekşe: 1) Menekşegillerden, bir veya çok yıllık otsu bir bitki 2) Bu bitkinin mor renkli, güzel kokulu çiçeği (s. 1651).

Benevşe (Far.): bkz. Benefşe (Far.).

Beng (Far.): bkz. Badbadı, Bat-bat.

Bengotu: bkz. Badbadı, Bat-bat.

Benövşe (Far.): bkz. Badbadı, Bat-bat.

Bezir: Bezir, keten tohumu (s. 89). Trkm. Zıgır: Keten (s. 721). TT. keten: Ketengillerden, çiçekleri mavi renkte ve beş yapraklı, lifleri dokumacılıkta kullanılan bir bitki 2) Bu bitkinin liflerinden yapılmış (dokuma vb.) (s. 1403).

Bidane tut: Çekirdeksiz dut (s. 91). Veri bulunamadı.

Bidmiş, Bidmişek (Far.): bkz. Bédmüşk (Far.).

Bigever: Yaban mersini (s. 92). **Mersin:** Mersin (bitki), keçiyemişi (s. 573). TT. çobanüzümü: Yaban mersini (s. 556); TT. keçi yemişi: Yaban mersini (s. 1376); TT. yaban mersini: Fundagillerden, çiçekleri beyaz veya pembe, yaprakları taneli, bir bitki, keçi yemişi, çobanüzümü (s. 2497).

Bilerçin: Kavun türü (s. 93). Veri bulunamadı.

Birgöz: Kurtbağrı (s. 97). **Gurdbağrı:** Kurt bağı (s. 411). TT. kurtbağrı: Zeytingillerden, yaprakları mızrağa benzer, çiçekleri beyaz, kokulu ve salkım durumunda olan, çit yapmakta kullanılan bir süs bitkisi (s. 1535).

Birinc: Pirinç (s. 97). **Düyü, Dügü, Dügi:** Pirinç (s. 239). Trkm. Bürünç: Pirinç (s. 91); Trkm. Şalı: Pirinç (s. 598); Trkm. Tüvi: Pirinç (s. 640). TT. pirinç: 1) Buğdaygillerden, kökleri bol su içinde yetişen bir bitki 2) Bu bitkinin besin olarak kullanılan taneleri (s. 1926).

Bitotu: Bit otu (s. 100). TT. bit otu: Sıracagillerden, birçok çeşidi bulunan ve kuzey yarım kürede yetişen bir bitki (s. 365).

Bıyan: Meyan, boyan, meyan kökü (s. 101). **Biyankökü:** Meyan kökü (s. 101). **Şirinbéyan:** Meyan kökü (s. 706). TaS buyan dibi: Meyan kökü (s. 723). TT. meyan: Meyan kökü (s. 1670); TT. meyan kökü: Fasulyegillerden, 30-60 santimetre yüksekliğinde, tüysü yapraklı, mavimsi, mor çiçekli, tatlı olan toprak altı bölümleri hekimlikte ve serinletici içeceklerin yapımında kullanılan, çok yıllık otsu bir bitki, meyan (s. 1671).

Biyankökü: bkz. Bıyan.

Boğda: Buğday (s. 102). **Ğelle:** Buğday (s. 343). **Köynek:** Buğday (s. 545). TaS ekin: Buğday (s. 1408). Trkm. Bugday: Buğday (s. 85). Gag. T. Booday: Buğday (s.

38); Gag. T. Buuday: Buğday (s. 43); Gag. T. Jıto: Buğday (s. 124); Gag. T. Jıtu: Buğday (s. 124). TT. buğday: Buğdaygillerin örnek bitkisi (s. 404).

Borani: bkz. Balgabag.

Boruğ: Boya otu (s. 104). **hırdaleçek:** Boya bitkisi (s. 459). TaS eñlik : Boyacılıkta kullanılan kökü kızıl bir ot (s. 1474). TT. kızılkök: Kök boyası (s. 1437); TT. kökboyası: Kökboyasıgillerden, 1-2 metre uzunluğunda, çalı görünüşünde, gövdesi sert dikenli, kök sapları boyacılıkta kullanılan, çok yıllık bir bitki, kızılboya, kızılkök, yumurtakökü (s. 1496).

Boruvarıççek: Borumsu çiçek, boru çiçeği (s. 104). **Delibanda:** Tatula (s. 184). **Delibeng:** Tatula (s. 184). **Tatala (Hint):** Tatula (s. 718). Gag. T. Tatula: Bir bitki adı (s. 239). TT. boru çiçeği: 2) Tatula (s. 381); TT. şeytan elması: Tatula (s. 2220); TT. tatula: Patlıcangillerden, çiçekleri beyaz veya mor renkte, meyveleri dikenli, hekimlikte kasların kasılmasını gidermek üzere kullanılan bir yıllık ve otsu bir bitki, şeytan elması, boru çiçeği (s. 2286).

Boyana: bkz. Badiyan (Far.).

Boygerdene: bkz. Acıtere, Ekin bozalağı.

Boymaderen: Civanperçemi, kandil çiçeği (s. 106). **Gadagaytaran:** Civanperçemi (s. 305). **Gangurudan:** Bin yaprak, civan perçemi (s. 313). **Oymaderen:** Civanperçemi (s. 618). TT. civanperçemi: Birleşikgillerden, birçok türü olan bir kır bitkisi, kandil çiçeği (s. 469); TT. kandil çiçeği: Civan perçemi (s. 1297).

Boyotu: bkz. Babasilotu.

Bozaggülü: Dağçayı (s. 107). **Sürve:** Adaçayı (s. 692). TT. ada çayı: Ballıbabagillerden, yurdumuzda çok yetişen tüylü ve beyazımtırak yaprakları olan güzel kokulu bir bitki, dağ çayı (s. 24); TT. dağ çayı: Ada çayı (s. 577).

Bozalag: Boz geven (s. 107). TT. bozgeven: Yurdumuzda Erciyes dağında yetişen bir tür geven (s. 392).

Bozgızılağacı: Kızıl ağaç (s. 108). **Gızılağac:** Kızıl ağaç (s. 371). **Gızılsöyüd:** Kızıl söğüt (s. 371). TaS kızıl ağaç: Kızıl söğüt (s. 2539). TT. kızılağaç: Gürgengillerden, dişi çiçekleri küçük ve sarımtırak, erkek çiçekleri püskül biçiminde olan, boyu 30 metre kadar olabilen, kerestesi kolay işlenebilir bir ağaç, kızılsöğüt (s. 1436); TT. kızılsöğüt: Kızılağaç (s. 1437).

Bögele: bkz. Béca, Béce (Far.).

Böylü: Çavdar (s. 108). **Çovdar:** Çavdar (s. 159). **Garabuğda:** 2) Çavdar (s. 318). **Garacalı:** Çavdar, mahmuzlu (ekin) (s. 318). **Sülsül:** Çavdar (s. 690). Trkm. Çovdarı: Çavdar (s. 125). Gag. T. Çavdar: Çavdar (s. 53). TT. çavdar: Buğdaygillerden, unlu tane veren bir bitki (s. 506).

Böyürtken: bkz. Béca, Béce (Far.).

Buhara: bkz. Alı, Gavalı, Ali.

Buhurgolu: Laden (s. 111). TT. laden: Ladengillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, tüylü ve genellikle yapışkan yapraklı, beyaz veya pembe çiçekli, reçinesi hekimlikte kullanılan bir bitki (s. 1568).

Buhurtikan: bkz. Béca, Béce (Far.).

Buynuzbaşı, Buynuzbaş: Şakayık (s. 115). Gag. T. Bujor: Şakayık (bir çiçek adı) (s. 41). TT. şakayık: Dügün çiçeğigillerden, çiçekleri türlü renkte, çok yıllık güzel bir süs bitkisi (s. 2199).

Buzçiçeyi: Buz çiçeği, buzotu (s. 116). **Garçiçeyi, Garçiçeği:** Kar çiçeği, buz çiçeği (s. 322). Gag. T. Kaar: Bir çiçek adı (kar çiçeği) (s. 124); Gag. T. Kukiçi: Karçiçeği (s. 154). TT. kar çiçeği: Süsengillerden, beyaz ve pembe çiçekler açan soğanlı bitki (s. 1325).

Bülbülotu: Kuş yemi, kanarya otu (s. 117). **Cincilim:** Kanarya otu (s. 134).

haçgülü: Kanarya otu (s. 426). **Sucincilimi:** Kanaryaotu (s. 687). TT kanarya otu: Çuha çiçeğigillerden, tohumları kafes kuşlarına yem olarak verilen bir bitki (s. 1294).

Büllümbelek: Papatya (s. 117). **Çobanyastığı:** Papatya (s. 156). **Gızçiçeyi:** Koyun, çayır papatyası, papatya (s. 370). TaS babadiye, (babadya): Papatya (s. 356); TaS babuna: Papatya (s. 359); TaS koyungözü: Papatya (s. 2686); TaS pabadça: Papatya (s. 3175). Gag. T. Laylaykuçka: Papatya (s. 167); Gag. T. Pam pam pamucan: Papatya (s. 191); Gag. T. Papadiye: Papatya (s. 191); Gag. T. Romaşka: Papatya (s. 203). TT. papatya: Birleşikgillerden, 20-50 santimetre yüksekliğinde, baharda çiçek açan, taç yaprakları beyaz, ortası sarı kömeçli, bir yıllık otsu bir bitki, yoğurt çiçeği (s. 1882).

Bürek: Kusurlu kavun, bereli kavun (s. 117). Veri bulunamadı.

Bürüncek: Börülce (s. 118). TT. börülce: Fasulyeye benzer bir bitki (s. 400).

Cabal, Caval: Dut ağacı (ipek böceği için) (s. 120). **Çekil:** Dut ağacı, yaprak dutu (ipek böceği için) (s. 146). **Ger:** Dut (ağaç) (s. 348). **Tutağacı:** Dut ağacı (s. 748). Trkm. Tut: Dut (s. 638). Gag. T. Dut: Dut (s. 85). TT. dut: 1) Dutgillerden, kuzey yarım kürenin genellikle ılıman bölgelerinde yetişen, yapraklarıyla ipek böceği beslenen ağaç 2) Bu ağacın, ak, kara, pembe renkte ekşi veya tatlı, sulu meyvesi (s. 727).

Cacih, Cacuh: bkz. Balag, Balah.

Cad: Darı ekmeği, darı (s. 120). **Darı:** Darı (s. 174). **Suluf:** Darı (s. 688). TaS taru: Darı (s. 3764). TT. akdarı: Darı (s. 61); TT. darı: 1) Buğdaygillerden, kuraklığa dayanıklı bir bitki, akdarı 2) Bu bitkinin buğday yerine besin olarak kullanılan tohumu 3) (hık) Mısır (s. 596).

Caj: bkz. Balag, Balah.

Canavargilesi: Dul aptal otu (s. 122). TT. dulaptal otu: Dulaptal otugillerin, örnek bitkisi olan Kuzeydoğu Anadolu dağlarında yetişen çiçekleri güzel kokan, çalı görünüşünde, çok yıllık bir bitki (s. 722).

Ceeb: Mısır (bitki) (s. 126). **Garğıdalı:** Mısır (s. 323). **Hacıbuğda:** Mısır (s. 426). **Meke, Mekebuğda(sı):** Mısır (s. 570). **Péyğemberî:** Mısır (bitki) (s. 634). Trkm. Mekgecöven: Mısır (s. 453). Gag. T. Mısır: Mısır (s. 177). TT. mısır: 1) Buğdaygillerden, gövdesi boğumlu ve kalın, yaprakları şerit biçiminde, boyu yaklaşık 2 metre olabilen, erkek çiçekleri tepede salkım durumunda dişi çiçekleri yaprakla gövde arasında koçan biçiminde olan bir kültür bitkisi 2) Bu bitkinin koçan üzerindeki taneli ürünü (s. 1677).

Ceferi (Ar.): bkz. Bağdanus.

Ceferotu: Roka, suteresi (s. 126). TT. roka: Turpgillerden, yaprakları salata gibi yenen, 20-40 santimetre yüksekliğinde, sebze olarak bahçelerde yetiştirilen, kokulu, bir iki yıllık bir bitki (s. 1982).

Cen: Bataklık bitkisi (s. 128). Veri bulunamadı.

Céyranotu: bkz. Ağot.

Cezairbenövşesi: Cazayir menekşesi (s. 129). TT. Cezayir menekşesi: Zakkumgillerden, bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen, kendine özgü mavi, açık mor renkli çiçekleri ve ortası çukur taç yaprakları olan bir bitki (s. 459).

Cıbrılıh: Yenilir bir ot (s. 129). Veri bulunamadı.

Cığ: Hasır otu, saz, kamış (s. 130). **Cil, Cığ:** Hasır otu, saz, kamış (s. 133).

Dardağanotu: Hasırotu, kofa, kiliz, semerci sazi, zembil otu (s. 173). **Denizotu:** Hasırotu, kamış, saz (s. 189). **Gurbağaotu:** Hasırotu, sığır sazi, kamış otu (sparganium) (s. 410). **Pize:** Hasır otu (s. 637). **Yağiotu:** Kamış, saz, yakıotu (s. 784). TaS kindıra, (kandıra): Saz nevinden bir ot hasır otu (s. 2492); TaS yakı otu: Kindıra ve hasır otu denilen bir saz (s. 4219). TT. hasır otu: Hasır otugillerden, bataklıklarda yetişen düz, ince uzun ve dayanıklı olan yaprakları kırıktık yapmaya, hasır ve zembil örmeye yarayan bir saz, su kamışı, kofa, kiliz (s. 1054); TT. kiliz: Hasır otu (s. 1441); TT. kofa: Hasır otu (s. 1457).

Cığcığa: Yenilir bir ot (s. 130). Veri bulunamadı.

Cır: Hodayinabit (bitki) (s. 131). **héryri:** 2) Hodayinabit (bitki) (s. 456). TT. hodayinabit: Kendiliğinden yetişen bitki (s. 1114).

Cırhacı: Elma türü (kırmızı, tatlı) (s. 131). Veri bulunamadı.

Cicmay: Yabanî elma (s. 133). TT. dağ elması: Yabani elma (s. 577).

Cil, Cığ: bkz. Cığ.

Cincilim: bkz. Bülbülotu.

Cire: Kimyon (s. 135). TaS kimnon: Kimyon (s. 2572). Gag. T. Patracil: Kimyon (s. 193). TT. kimyon: Maydonozgillerden, 50 santimetre yüksekliğinde, beyaz veya pembe çiçekli, bir yıllık, güzel kokulu ve otsu bir bitki (s. 1443).

Cöke, Coke: bkz. Baltabic.

Cövüz, Couz, Goz: Ceviz (s. 136). **Gaga, Gagga:** 1) Ceviz (s. 306). **Ġerzekli:** Tetirli (ceviz) (s. 351). TaS koz: Ceviz (s. 2686). Trkm. Hoz: Ceviz (s. 354). Gag. T. Ceviz: Ceviz (s. 47). TT. ceviz: 1) Cevizgillerin örnek bitkisi olan, uzun ömürlü, gövdesi kalın, kerestesi değerli, yurdumuzda çok yetişen ağaç (s. 458).

Cumurt: bkz. Alça.

Cüyürotu: Çivit otu (s. 138). TT. çivit otu: Baklagillerden, yapraklarından çivit çıkarılan bir tür bitki (s. 553).

Çaggala: Çağla (s. 139). **Çaggalboğan:** Çağla (s. 139). **Çağal, Çağala:** Çağla (s. 139). TT. çağla: Badem, kayısı, erik vb. tek çekirdekli yemişlerin körpeyken yenilebilen ham şekilleri (s. 480).

Çaggalboğan: bkz. Çaggala.

Çağal, Çağala: bkz. Çaggala.

Çalı tikanı: Çalı dikenini, kara çalı (s. 141). **Garatikan:** Kara çalı, çalı dikenini (s. 322). TT. çalı dikenini: Karaçalı (s. 486); TT. karaçalı: Hünnapgillerden, kurak yerlerde yetişen, çiçekleri altın sarısı renginde, dikenli bir bitki, çalı dikenini (s. 1315).

Çampa: Vietnam pirinci (s. 141). Veri bulunamadı.

Çatdaguş: bkz. Azad (Far.).

Çatilotu, Gözotu: Gözotu, gözlükotu (s. 144). Veri bulunamadı.

Çaytikani, Ağtikan: bkz. Alça.

Çekil: bkz. Cabal, Caval.

Çelembir: bkz. Acısot.

Çerçeri: Bir bitki (taç biçiminde çiçeği vardır) (s. 148). Veri bulunamadı.

Çereki: Güz armudu (s. 149). Veri bulunamadı.

Çétdanguş, Çıtdanguş: Kendir, kenevir (s. 150). **Çetenel:** Kendir, kenevir (s. 150).

Çetenotu: Kendir, kenevir (s. 150). Trkm. Kendir: Kendir, kenevir (s. 402); Trkm. Kenep: Kenevir (s. 402). TT. kendir: Kenevir (s. 1390); TT. kenevir: Kendirgillerden, sapındaki liflerden halat, çuval vb. kaba örgüler yapılan, iki evcikli bir bitki, kendir (s. 1391).

Çetenel: bkz. Çétdanguş, Çıtdanguş.

Çetenotu: bkz. Çétdanguş, Çıtdanguş.

Çıngıl: Su karanfili (s. 152). Veri bulunamadı.

Çıngilotu: Su karanfili (s. 152). Veri bulunamadı.

Çırtıdığ: bkz. Azad (Far.).

Çinrazyanası: Anason, çin anasonu (s. 155). TT. Çin anasonu: Manolyagillerden, sarı renkteki çiçekleri anason kokan bir ağaççık (s. 549).

Çiriş: Çiriş otu. (s. 155). TT. çiriş otu: Zambakgillerden, beyaz çiçekli bir bitki (s. 550).

Çiyelek: Çilek (s. 156). **Gaga, Gagga:** 2) Yemiş, çilek (s. 306). Trkm. Klubnika: Çilek (s. 413). TT. çilek: Gülgillerden, sapları sürüngen, çiçekleri beyaz bir bitki (s. 547).

Çobançiçeyi: Yara otu, çoban gülü (s. 156). TT. yara otu: Halk arasında yaralara iyi geldiğine inanılan bitki (s. 2533).

Çobansüzgeci: Kılıçotu, kantaron (s. 156). **Dazı:** Rezene, kılıçotu, boyotu (s. 180). **Gahotu:** Kılıçotu, rezene (s. 307). **Gılncotu:** Kılıç otu, danakıran, mayasıl otu (s. 361). Gag. T. Kılıç: Kılıç otu (s. 145). TT. kantaron: Kızılkatarongillerden, hekimlikte kullanılan, sarı çiçekli, acı köklü, küçük bir bitki (s. 1301).

Çobanyastığı: bkz. Büllümbelek.

Çoğan: Çöven, sabunotu (s. 157). **Duzlagoğanı:** Saban otu, çöven (s. 233). **Garağan:** Dikenli çöven, sabun otu, çöven (s. 320). TT. çöven: Kökü ve dalları, suyu sabun katılmış gibi köpürten, kir temizleyici bir bitki, sabun otu, helvacı kökü (s. 567); TT. helvacı kökü: Çöven. (s. 1081); TT. sabun otu: Çöven (s. 1998).

Çovdar: bkz. Böylü.

Çödükotu: Cürtükotu (s. 159). Veri bulunamadı.

Çöke: bkz. Baltabic.

Çölbuğdası: Delice otu (s. 159). **Deliceotu:** Delice, karamuk (s. 184). **Kekre, Kekreotu:** 1) Kekre 2) Delice ot (s. 527). TaS delüce: Buğday aralarında biten siyah, acı bir bitki (s. 1069). TT. delice: Buğdaygillerden, genellikle buğday tarlalarında yetişen, tohumu zehirli, yabani bir bitki (s. 615).

Çölkéşnişi: Yaban maydanozu (s. 160). TT. yaban maydanozu: Baldıranın maydanoza benzeyen bazı türlerine verilen ad (s. 2497).

Çöllalesi: Dağlâlesi (s. 160). **Dağlalesi:** Anémon (s. 166). TT. anemon: Dağ lalesi (s. 124); TT. dağ lalesi: Dügün çiçeğigillerden, mor renkli, çan biçimli tüylü çiçekleri olan otsu bir bitki, anemon (s. 579).

Çölnanesi: Yaban nanesi (s. 160). **Dağ nane (si):** Dağ nanesi (s. 166). **Merize:** Dağ nanesi, kekik otu (s. 573). TT. dağ nanesi: Yüksekliği 20-50 santimetre arasında olan, sık beyaz tüylü, kuvvetli nane kokulu, çok yıllık otsu bir bitki (s. 580); TT. yaban nanesi: Yabani bir tür nane (s. 2497).

Çölnohudu, Gülül: Gugu çiçeği, hüsnüyusuf (s. 160). **Guğuotu:** Gugu çiçeği, hüsnüyusuf (s. 405). **Gülül:** Gugu çiçeği, hüsnüyusuf (s. 421). **horuzgülü:** Hüsnüyusuf (s. 468). TT. gugu çiçeği: Hüsnüyusuf (s. 992); TT. hüsnüyusuf: Karanfilgillerden, bazı türleri bahçelere çiçek olarak dikilen bir bitki, gugu çiçeği (s. 1122).

Çölteresi: Yaban teresi, horozcuk (s. 160). TT. horozcuk otu: Turpgillerden, eskiden kuduzun ilacı sanılan, güzel kokulu bir dağ bitkisi, yaban teresi (s. 1110); TT. yaban teresi: Horozcuk otu (s. 2498).

Çuğundur: Çükündür, pancar (s. 161). **Pazı:** Pancar (s. 630). **Péncer:** Pancar (s. 631). TaS çükündür, (çukundur): Pancar (s. 960); TaS pezik: Pazı, pancar (s. 3194). Trkm. Şugundur: Pancar (s. 610). TT. çükündür (hlk.): Pancar (s. 572); TT. pancar: Ispanakgillerden, vitamince zengin bir bitki (s. 1879).

Çuğundurotu: bkz. Alagangal.

Çüyübaşı: Dereotu (s. 162). **Şüyüd, Şüyüt:** Dere otu (s. 712). TaS durak otu, (turak otu): Dere otu, razyane (s. 1259). Trkm. Şivit: Dere otu (s. 607); Trkm. Ukrop: Dere otu (s. 645). Gag. T. Çibritsa: Dere otu (s. 59); Gag. T. Çubritsa: Dere otu (s. 64); Gag. T. Kopar: Dere otu (s. 162); Gag. T. Marar: Dereotu (s. 172). TT. dereotu: Maydanozgillerden, ince yapraklı, bazı yemeklere konulan güzel kokulu bir bitki (s. 634).

Datgül: Bir ağaç türü (s. 164). Veri bulunamadı.

Dağboyanası: Dağ anasonu, solucanotu (s. 165). **Dağterhunu:** Solucanotu (s. 166). TT. solucan otu: Birleşikgillerden, Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgelerinde yetişen, 15-35 santimetre yüksekliğinde, yuvarlak yapraklı çiçekleri solucan düşürücü olarak kullanılan çok yıllık ve otsu bir bitki (s. 2135).

Dağdağan: bkz. Azad (Far.).

Dağdağana: Dağ dalak otu (s. 165). TT. dağ dalak otu: Yüksekliği 5-10 santimetre olan, yere yatık ve çiçekleri soluk sarı renkli bir tür dalak otu (s. 577).

Dağkeşnişi: Yabani kişniş otu (bifora radicans) (s. 166). Veri bulunamadı.

Dağlalesi: bkz. Dağlalesi.

Dağ nane (si): bkz. Çölnanesi.

Dağnovruzu: Buhurumeryem, siklâmen, tavşan kulağı (s. 166). Trkm. Tsiklamen: Siklamen, buhurumeryem (s. 636). TT. buhurumeryem: Tavşankulağı (s. 406); TT. siklamen: Tavşankulağı (s. 2109); TT. tavşankulağı: Çuha çiçeğigillerden, kalp biçiminde geniş yapraklı, beyaz, pembe, şarap rengi çiçekli bir bitki, buhurumeryem, siklamen (s. 2289).

Dağsaggızı: Dağ sakızı, yabanî kauçuk (s. 166). Veri bulunamadı.

Dağterhunu: bkz. Dağboyanası.

Dağturpu: Yaban turpu, acırğa (s. 166). **Éşşekturpu:** Yaban turpu (s. 276). **Gıtıgotu:** Acırğa, yaban turpu (s. 369). TT. acırğa (acı'rga) (hık): Yaban turpu (s. 11); TT. yabani turp: Yaban turpu (s. 2497); TT. yaban turpu: Turpgillerden, kökü ve yaprakları baharlı, beyaz çiçek açan bir bitki, acırğa, yabani turp (s. 2498).

Dahar: Isırgan (s. 166). **Genc:** Isırgan (s. 346). **Gezene:** Isırgan (s. 358). TaS gicitgen, (giçitken): Isırgan denilen ot (s. 1696). Gag. T. Kupriva: Isırgan otu (s. 155); Gag. T. Sırgan: Isırgan otu (s. 216). TT. ısırgan: Isırganıgillerden, her tarafı sert tüylerle kaplı, tüyleri kırıldığında karınca asidi denilen çok kaşındırıcı bir madde çıkartan bir ot (s. 1127).

Dalamaz: bkz. Ballıbaba.

Dambıl, Dambul, Dammılıy: bkz. Alı, Gavalı, Ali.

Danaayağı: Danaayağı (s. 171). TT. danaayağı: Yılanyastığıgillerden, yaprakları lekeli bir bitki (s. 592).

Danabaş: Aslanağzı (s. 171). **Danaburnu, Danaburni:** Danaburnu (s. 171). **Danadişi, Danatişi:** Danaburnu (s. 171). **Gurdağzı:** Aslanağzı (s. 411). Gag. T. Aslan aazı: Bir çiçek adı (s. 17). TT. aslanağzı: Sıracagillerden, türlü renkte, güzel, kokusuz çiçekleri olan bir bitki, danaburnu (s. 168); TT. danaburnu: Aslanağzı (s. 592).

Danaburnu, Danaburni: bkz. Danabaş.

Danadişi, Danatişi: bkz. Danabaş.

Danagavali: Dana eriği (iri, yuvarlak ve kırmızı bir erik) (s. 171). Veri bulunamadı.

Danagıran: Çuhaçiçeği (s. 171). **hedicegülü, heccegülü:** 2) Çuhaçiçeği (s. 440).

Guguçiçeyi: Çuha çiçeği (glanthus) (s. 405). **Novruzçiçeği:** Çuha çiçeği (s. 608).

Novruzgülü: Çuha çiçeği (s. 608). TT. çuha çiçeği: İki çeneklilerden, çok yıllık, değişik renkli çiçekleri ve rozet yaprakları olan, dere kenarlarında da yetişen bir süs bitkisi, onbiraylık (s. 570); TT. onbiraylık: Çuha çiçeği (s. 1804).

Daragotu: Tarak otu (s. 173). TT. tarak otu: Tarak otugillerden otsu bir bitki (s. 2268).

Darangı: Kanada kavağı, piramidal kavak, İtalyan kavağı (s. 173). TT. Kanada kavağı: Kuzey Amerika'da yetişen bir tür uzun kavak (s. 1293).

Darçın (Far.): Tarçın (s. 173). Trkm. Dalçın: Tarçın (s. 132). TT. tarçın: 1) Defnegillerden, genellikle Asya'nın güneyinde yetişen ve değişik türleri bulunan bir ağaç 2) Bu ağacın, içinde kokulu bir yağ bulunması dolayısıyla baharat gibi kullanılan kabuğu (s. 2269).

Dardağanotu: bkz. Cığ.

Darı: bkz. Cad.

Darıotu: Darı otu, kırmızı kuşyemi (yabanî bitki) (s. 174). Veri bulunamadı.

Daşğac: Çitlembik (s. 175). bkz. Azad (Far.).

Daşarmudu, Daşarmud: Yaban armudu (s. 176). TT. ahlat: Gülgillerden, kendi kendine yetişen, üzerine armut aşılana ağaç, yaban armudu, dağ armudu 2) Bu ağacın armuda benzeyen, iyice olgunlaştıktan sonra yenilebilen yemişi (s. 55); TT. dağ armudu: Ahlat (s. 577); TT. yaban armudu: Ahlat (s. 2496).

Daşdelen, Daşdalan: Taşkırano (s. 176). TT. taşkıran: Taşkırano (s. 2281); TT. taşkıran otu: Taşkırangillerden, bazı türleri süs bitkisi olarak yetiştirilen, saplarının parçalanmasıyla üreyen bir bitki, taşkıran (s. 2281).

Daşeppeyi: Taşkırano çiçeği (s. 176). TT. taşkıran çiçeği: Taşkırangillerden, 2500 metreden yukarı yerlerde sert kayaları yarıp yetişen bir çiçek (s. 2281).

Daşgovunu: Hasan bey kavunu (s. 176). Veri bulunamadı.

Daşkelem: Alabaş, lahana turpu (s. 177). TT. alabaş: Turpgillerden, şalgama benzer bir bitki (s. 80).

Dayvuran: Deve tabanı (s. 180). **Döydavani:** Deve tabanı (s. 228). TT. devetabanı: Birleşikgillerden, geniş yapraklı bir süs bitkisi (s. 646).

Dazi: bkz. Çobançiçeyi.

Defne (Yun.): Defne (s. 182). Gag. T. Dafin: Defne (s. 66). TT. defne: Defnegillerden, yaprakları güzel kokulu ve yaz kış yeşil olan bir ağaç, develik (s. 605); TT. develik: Defne (s. 646).

Defnegilas: Yasemin (s. 182). **Jasemin (Fr.):** Yasemin (s. 519). Trkm. Jasmin: Yasemin (s. 389); Trkm. Yasman: Yasemin (s. 681). TT. Mısır yasemini: Yasemin (s. 1677); TT. yasemin: Zeytingillerden, beyaz, kırmızı veya sarı renkli güzel çiçekleri olan, 1-2 metre boyunda, süs bitkisi olarak yetiştirilen tırmanıcı bir ağaççık, Mısır yasemini (s. 2543).

Delibanda: bkz. Boruvarıçiçek.

Delibeng: bkz. Boruvarıçiçek.

Deliböyürtgen: bkz. Béca, Béce (Far.).

Deliceotu: bkz. Çölbuğdası.

Deligilas: Yabanî kiraz (s. 185). **Mermerik:** Yabani kiraz (s. 573). TT. yabani kiraz: Ana vatanı Türkiye olan bir tür kiraz (s. 2497).

Delikçiçek: Çuha çiçeğigillerden biri (s. 185). Veri bulunamadı.

Deliot: bkz. Ahtahana.

Delitere: bkz. Badbadı, Bat-Bat.

Demelek: Yemlik bitkisine benzer acı ve süslü bitki (s. 186). Veri bulunamadı.

Demirağac, Demirağacı: Demir ağacı (s. 186). Veri bulunamadı.

Demirotu: Siğil otu (s. 187). **Demrek:** Siğilotu (s. 187). **Demrovotu:** Siğilotu (chelidonium) (s. 187). **Ziyilotu, Demrovotu:** Siğilotu (s. 831). TT. siğil otu: Kalınca yaprakları, çıban ve yarayı işletip iyileştirmekte kullanılan, labadaya benzer bir çeşit ot (s. 2109).

Demirtikan: Çakır diken, deve elması (s. 187). **Devegıran:** Çakır diken, deve elması (s. 196). TT. çakırdiken: Maydanozgillerden, hekimlikte kullanılan bir bitki, deveelması (s. 483); TT. deveelması: Çakırdiken (s. 646).

Demrek: bkz. Demirotu.

Denizotu: bkz. Cıĝ.

Derbendi: Derbent üzümü (s. 190). Veri bulunamadı.

Devedabanı: Öksürük otu (s. 196). **Öskürekotu:** Öksürük otu (s. 621). TT. öksürük otu: Gövdesi pullarla kaplı, sarı çiçekli, ekin tarlaları için zararlı, çok yıllık ve otsu bir bitki (s. 1842).

Devefındığı: bkz. Baltabic.

Devegıran: bkz. Demirtıkan.

Devegulaĝı: Süpürgeotu (s. 196). **Gecec:** Funda, çalı bitki (sahillerde) (s. 337).

Gızlsaggal: Süpürge otu (s. 371). **İlanüzümü:** Funda, süpürge otu (s. 490).

Süpürgeçöpü: Süpürge otu (s. 691). TT. erika: Süpürge otu (s. 808); TT. funda: Süpürge otu. (s. 893); TT. süpürge çalısı: Süpürge otu (s. 2182); TT. süpürge otu: Fundagillerden, çiçekleri pembe, küçük bir çana benzeyen, işlenmemiş topraklar üzerinde yetişen, kökünden ağızlık, dallarından kaba süpürge yapılan, çalı görünüşünde bir bitki, süpürge çalısı, funda, erika (s. 2182).

Deveotu: Yoğurt otu, çoban süzgeci (s. 196). **Dilganadan:** Yoğurt otu, çoban süzgeci (s. 206). **Etgetiren:** Yoğurtotu (s. 277). **Gatıgotu:** Yoğurt otu (s. 331). TT. çobansüzgeci: Yoğurt otu (s. 556); TT. yoğurt otu: Kökboyasigillerden, çiçekli dal uçlarında sütü kestirmekte kullanılan maya bulunan, bir yıllık veya çok yıllık otsu bitki, çobansüzgeci (s. 2599).

Devetikanı: bkz. Alagangal.

Dımırıg: Bir bitki (s. 199). Veri bulunamadı.

Dırmanan: bkz. Balgülü.

Dıldalayan: Yemlik bitki (beş yapraklı) (s. 205). Veri bulunamadı.

Dilganadan: bkz. Deveotu.

Dişe, Tişe: Çayır otu (s. 213).

Dordos: Palamut meşesi yosunu (s. 221). Veri bulunamadı.

Dovşanılması: Dağ muşmulası (Cotoneaster Medis) (s. 222). Veri bulunamadı.

Dovşankelemi: bkz. Atgulaĝı.

Döşotu: bkz. Ballica.

Döydavani: bkz. Dayvuran.

Döyenekotu: Yabanî mercanköşk, fare kulağı (Cerastium arvense) (s. 228).

Gırğiotu: Fare kulağı, şahin otu, tırnak otu (s. 364). **Sarağan:** Mercanköşk (bitki) (s. 661). TT. bağırsak otu: Fare kulağı (s. 228); TT. farekulağı: Çuha çiçeğigillerden, tohumu kuş yemi olarak kullanılan bitkilerin cins adı, bağırsak otu, sıçankulağı (s. 851); TT. sıçankulağı: Farekulağı (s. 2087); TT. yabani mercanköşk: Mercanköşk çiçeğinin yabani bir türü, farekulağı (s. 2497).

Döyünçiçeği: bkz. Acıgaymag çiçeyi.

Drap (Fr.): Çuha (s. 230). Trkm. Mavut: Çuha (s. 449).

Duzlagçoğanı: bkz. Çoğan.

Dülberçin: Kokulu çayır otu (s. 235). Veri bulunamadı.

Düveleh: Eğri hıyar (s. 238). Veri bulunamadı.

Düyü, Dügü, Dügi: bkz. Birinc.

Ebekömeçi: 1) Ebegümeçi (s. 242). **Emekömeçigülü:** Ebe gümeçi çiçeği (s. 263).

Emenkemenci, Emen-kömeçi: Ebe gümeçi (s. 263). **Evenkövenci:** Ebe gümeçi (s. 280). TaS ebemgömeçi: Ebegümeçi (s. 1383). Trkm. Mal'va: Ebegümeçi (s. 444). Gag. T. Gül fátma: Ebegümeçi (s. 108). TT. ebegümeçi: Ebegümeçigillerden, mor renkli çiçekleri ilaç, yaprakları sebze olarak kullanılan, kendiliğinden yetişen çok yıllık bir bitki (s. 751).

Ebekömeçi: 2) Hatmi (s. 242). TT. ağaçküpesi: Hatmi (s. 38); TT. hatmi: Ebegümeçigillerden, bazı cinslerinin kök ve çiçekleri hekimlikte kullanılan, çok yıllık otsu bir süs bitkisi, ağaçküpesi (s. 1060).

Ebir (Ar.): Amber (s. 242). **Enber (Ar.):** Amber (s. 265). TT. amber çiçeği: Amber ağacının toparlak, fındık büyüklüğünde, altın sarısı renginde güzel kokulu çiçeği (s. 113).

Ebrişim (Far.): 1) Akasya bkz. Akasiya.

Ebrişim (Far.): 2) Çınarımsı bir ağaç (s. 242). Veri bulunamadı.

Ebucehlgarpızı: bkz. Acıgarpız.

Edese: Mercimek (s. 244). TaS yasmık: Mercimek (s. 4371). Gag. T. Mercimek: Mercimek (s. 176). TT. mercimek: 1) Baklagillerden, beyaz çiçekli bir tarım bitkisi 2) Bu bitkinin, besin değeri yüksek, kırmızı, sarı veya yeşil, yuvarlak ve yassıca tohumu, yasmık (s. 1656); TT. yasmık (hık.): Mercimek (s. 2544).

Ekingaranfili: Karamuk (agrostomma) (s. 250). TaS karamuk: Tarlada buğday aralarında biten, anasona benzer söbüce siyah ve acı bir tohum (s. 2268). Trkm. Garamuk: Karamık (s. 229). Gag. T. Karamuk: Bir bitki adı (s. 134). TT. karamuk: Karanfilgillerden, ekin tarlalarında biten, yaprakları karşılıklı, çiçeği pembe mor renkte, zararlı bir bitki (s. 1320).

Ekinlalesi: Gelincik (çiçek) (s. 250). **Esme:** Gelincik (çiçek), anemon (s. 274).

Haşhaşgülü: Gelincik (çiçek) (s. 435). TaS gelincük: Gelincik, şakayık denilen çiçek (s. 1627). TT. gelincik: Yazın kırlarda, özellikle ekin tarlalarında yetişen, kırmızı ve otsu bitki, gün gülü (s. 921).

Emekömecigülü: bkz. Ebekömeci.

Emenkemenci, Emen-kömençi: bkz. Ebekömeci.

Enber (Ar.): bkz. Ebir (Ar.).

Encir (Far.): İncir (s. 265). **Fikus (Lat.):** İncir (s. 296). TaS hayır: Tin, incir (s. 1906). Trkm. İncir: İncir (s. 371). Gag. T. İncir: İncir (s. 122). TT. ballıdarı (hık.): İncir (s. 246); TT. incir: 1) Dutgillerden, asıl yurdu Akdeniz kıyıları olan, yaprakları geniş dilimli bir ağaç 2) Bu ağacın yaş ve kuru olarak yenilen etli, tatlı yemişi, ballıdarı (s. 1190).

Engebu (Far.): bkz. Barmagotu.

Er-er, Erer (Ar.): bkz. Arçan.

Eràevan (Far.): Erguvan (s. 270). **Erkevan:** Erguvan (s. 271). Gag. T. Ergivan: Erguvan, leylâk (s. 91). TT. erguvan: Baklagillerden, eflatunla kırmızı arası renkte çiçek açan, güzel bir süs ağacı (s. 807).

Erig: Yabanî erik (s. 270). Veri bulunamadı.

Erik: 1) Kayısı (s. 270). **Gaysı:** Kayısı (s. 334). **Zerdalı (Far.):** Kayısı, zerdali (s. 825). Gag. T. Abrikos: Kayısı (s. 3); Gag. T. Zerdeli: Zerdeli, kaysı (s. 265). TT. kayısı: 1) Gülgillerden, sıcak veya ılık iklimlerde yetişen, çiçekleri pembemsi beyaz

bir ağaç 2) Bu ağacın açık turuncu renkte, eti sulu, güzel kokulu, tek ve sert çekirdekli tatlı meyvesi (s. 1364); TT. sarierik (hlk.): Kayısı (s. 2036); TT. zerdali: 1) Kayısı ağacının Akdeniz ülkelerinde yetiştirilen küçük meyveli bir türü 2) Bu ağacın sarı, etli ve tadı acı, çekirdekli meyvesi (s. 2651).

Erik: 2) Yabanî erik (s. 270). Veri bulunamadı.

Erikgülü: bkz. Acıgıc (gici, giji).

Erkevan: bkz. Erâevan (Far.).

Esbeçiçeyi (gülü): bkz. Ala-bezek benövşe.

Esgeri: Çavuş üzümü (s. 273). TT. çavuş üzümü: Kabuğu ince, çekirdeği ufak, iri taneli bir tür beyaz üzüm (s. 507).

Eslibahar: Yediveren gülü (s. 274). TT. yediveren: 1) Yılda birkaç kez meyve veren veya çiçek açan (asma, gül) 2) Çok meyve veren veya çiçek açan bitki (s. 2565).

Esme: bkz. Ekinlalesi.

Esmegovag: bkz. Ağgovag.

Esnegülü, Esnepek: Muhabbet çiçeği, Yemen safranı (s. 275). **Esperek:** Muhabbet çiçeği (s. 275). **Mehebbetçiçeyi:** Muhabbet çiçeği (s. 568). TT. muhabbet çiçeği: Muhabbet çiçeğigillerden, ekleri yeşilimtırak beyaz, güzel kokulu bir süs bitkisi (s. 1702).

Ésparzét (Alm.): Evliyaotu, eşekotu, korunga, tirfil, yoncaotu (s. 275). **Éşşekbiyanı:** Eşek otu, evliya otu (s. 276). **Haşa:** Korunga, eşek otu (s. 435). **heşe:** Korunga, eşek otu (s. 451). TT. eşek otu: Evliya otu (s. 823); TT. evliya otu: Baklagillerden, hayvanlara yedirmek için ekilen bir bitki, eşek otu (s. 838); TT. korunga: Otsu, genellikle 30-70 santimetre boyunda, çok yıllık, pembe çiçekli, hayvan yemi olarak kullanılan bir bitki (s. 1486); TT. tirfil: Bir tür yonca (s. 2358).

Esperek: bkz. Esnegülü, Esnepek.

Esvede: bkz. Acıisot.

Éşşekbiyanı: bkz. Ésparzét (Alm.).

Éşşekgangalı: bkz. Alagangal.

Éşşekturpu: bkz. Dağturpu.

Etgetiren: bkz. Deveotu.

Etir (Ar.): İtır (s. 278). **Etirşah (Ar. Far.):** İtır çiçeği (s. 279). **Yaran, Etirşah:** İtır çiçeği (s. 791). TT. ıtır: İtır çiçeği (s. 1134); TT. ıtır çiçeği: Sardunyahillerden, yaprakları güzel kokulu, çiçekleri türlü renklerde bir süs bitkisi (s. 1134).

Etirşah (Ar. Far.): bkz. Etir (Ar.).

Evelik: bkz. Atgulağı.

Evenkövenci: bkz. Ebekömeçi.

Évkalipt (Yun.): Okalıptüs (s. 281). Trkm. Evkalipt: Okalıptüs ağacı (s. 207). TT. sıtma ağacı: Okalıptüs (s. 2103); TT. okalıptüs: Mersingillerden, asıl yurdu Avustralya olan, boyu 100 metreyi aşabilen, toprağın suyunu çekerek yerin bataklık durumuna gelmesini önleyen bir ağaç, sıtma ağacı (s. 1791).

Eyrim lalever: İri yapraklı bir bitki (40 cm yükseklikte) (s. 285). Veri bulunamadı.

Ezgil: Muşmula (s. 286). **Girdeyarpag:** Kırmızı muşmula ağacı (amelanchier), muşmula (s. 375). **Yémşen:** Muşmula, döngel (s. 804). TT. beşbıyık: Muşmula (s. 316); TT. döngel (hlk.): Muşmula (s. 713); TT. muşmula: 1) Gülgillerden, 2-3 metre yüksekliğinde dikenli küçük bir ağaç 2) Bu ağacın olgunlaşır yumuşadıktan sonra yenilebilen, yuvarlak, mayhoş, buruk ve beş çekirdekli meyvesi, döngel, beşbıyık (s. 1714).

Fındıg: Fındık (s. 293). Gag. T. Fınduk: Funduk. (s. 96); Gag. T. Funduk: Fındık (s. 99). TT. fındık: 1) Kayıngillerden, kuzey yarımkürenin ılık yerlerinde ve yurdumuzun genellikle Doğu Karadeniz bölgesinde yetişen, boyu 6-7 metre yaygın tepeli bir ağaççık 2) Bu ağaççığın sert bir kabuk içinde bulunan yağlı, nişastalı ürünü (s. 867).

Fıstıg, Fısdıg: 2) Yer fıstığı (s. 294). Gag. T. Pındık: Yer fıstığı (s. 195). TT. araşit: Yer fıstığı (s. 145); TT. yer fıstığı: Baklagillerden, çiçekleri döllendikten sonra toprağa gömülerek meyve veren bir tarım bitkisi, araşit (s. 2579).

Fıstıg, Fısdıg: 3) Gürgen fıstığı (s. 294). Veri bulunamadı.

Fikus (Lat.): bkz. Encir (Far.).

Filbahar: Ak asma (s. 296). TaS ak sarmaşık: Evren gülü, bin kulaç ve ak asma da denilen, sarmaşık (s. 74). TT. akasma: Dügün çiçeğigillerden, beyaz çiçek veren,

bahçelerde süs çiçeği olarak yetiştirilen, sarmaşık özelliği gösteren bir bitki, yaban asması, orman sarmaşığı, meryemana asması (s. 60); TT. meryemana asması: Akasma (s. 1660); TT. yaban asması: Akasma (s. 2496).

Firengüzümü: Frenk üzümü (s. 296). **Garağat:** Frenk üzümü, Bektaşi üzümü (s. 320). **Mercanı:** Frenküzümü (s. 572). Gag. T. Smrodina: Frenk üzümü (s. 220); Gag. T. Tatar üzümü: Tatar üzümü (s. 239); Gag. T. Tatar üzümü: Bektaşi üzümü (yeşil Frenk üzümü) (s. 252). TT. Bektaşi üzümü: 1) Taşkırangillerden, bir çalı 2) Bu çalının mayhoş, nohut büyüklüğünde, ak veya kara yemişi (s. 297); TT. Frenk üzümü: Taşkırangillerden bir çalı (s. 892).

Fusun (Far.): Fusun (s. 300). Veri bulunamadı.

Gabag: Kabak (s. 301). **Kudu:** Kabak (s. 546). Gag. T. Kabak: Kabak (s. 125). TT. kabak: 1) Kabakgillerden, sürüngen gövdeli, sarı çiçekli, birçok türü olan bir bitki 2) Bu bitkinin türlerine göre yemeği ve tatlısı yapılan ürünü (s. 1248).

Gabgıran, Gabsındıran, Zencirotu: 1) Hindiba 2) Yabanî marul (s. 303). **Gabsındıran:** Hindiba, güneğik (s. 304). **Kasni (Far.):** Hindiba, güneğik (s. 524). **Kulbaba:** Hindiba (s. 547). TaS acı marul: Hindiba (s. 5); TaS güneşik: Hindiba (s. 1869); TaS kadı otu: Hindiba (s. 2159); TaS karakavruk: Hindiba (s. 2263). TT. acı marul: Birleşikgillerden, tadı acı, yaprakları dişli, sürgününden çıkan sütü uyuşturucu ve yatıştırıcı olarak kullanılan iki yıllık bir bitki (s. 11); TT. hindiba: Birleşikgillerden, yaprakları haşlanarak salata gibi yenilebilen, birkaç yıllık otsu bir bitki, güneğik, karakavuk (s. 1102); TT. karakavuk (hlk.): Hindiba (s. 1317).

Gabıgotu: bkz. Ayıdöşeyi.

Gabsındıran: bkz. Gabgıran, Gabsındıran, Zencirotu.

Gadagaytaran: bkz. Boymaderen.

Gaga, Gagga: 1) Ceviz. bkz. Cövüz, Couz, Goz.

Gaga, Gagga: 2) Yemiş, çilek bkz. Çiyelek.

Gahotu: bkz. Çobansüzgeci.

Galaàan: bkz. Alagangal.

Galhanlıca: bkz. Alagangal.

Gambur: Buğday türü (s. 311). Veri bulunamadı.

Ganadlıca: Türleri olan ot, bitki (s. 312). Veri bulunamadı.

Gangal: bkz. Alagangal.

Gangurudan: bkz. Boymaderen.

Ganotu: bkz. Babasilotu.

Ganteper: Belemir, acımık (s. 315). **Péyğemberçiçeyi:** Belemir, peygamber çiçeği (s. 634). Trkm. Daşkekre: Peygamber çiçeği (s. 137). TT. acımık: Mavi kantaron (s. 11); TT. belemir: Mavikantaron (s. 299); TT. mavikantaron: Birleşikgillerden, baharda buğday tarlalarında mor renkli çiçekler açan bir bitki, belemir, peygamber çiçeği, acımık (s. 1636); TT. peygamber çiçeği: Mavikantaron (s. 1919).

Garaağaç, Garağac: Kara ağaç (s. 318). TaS dağdağan ağacı: Karaağaç, çitlenbik ağacı; ahlat ağacı (s. 967); TaS üvez ağacı: Kara ağaç (s. 4127). TT. karaağaç: Karaağaçgillerin örnek bitkisi olan, kerestesi değerli bir ağaç, narven (s. 1313); TT. narven: Karaağaç (s. 1752).

Garabaşag: 1) Arnavut darısı (s. 318). Veri bulunamadı.

Garabaşag: 2) Kara buğday (s. 318). **Garabuğda:** 1) Kara buğday (s. 318). TT. karabuğday: Karabuğdaygillerden, tohumları için yetiştirilen, bir yıllık bitki (s. 1314).

Garabiber: Karabiber (s. 318). **Garaistiot:** Kara biber (s. 320). **İstiot:** 2) Karabiber (s. 507). Trkm. Gara burç: Kara biber (s. 87). TT. karabiber: Karabibergillerin örnek bitkisi olan, zeytinsi, meyvelerin taneleri yuvarlak, yaprakları kalp biçiminde, tırmanıcı bir bitki (s. 1314).

Garabuğda: 1) Kara buğday bkz. Garabaşag.

Garabuğda: 2) Çavdar bkz. Böylü.

Garacalı: bkz. Böylü.

Garaçöhre: Porsuk ağacı (s. 319). TT. porsuk ağacı: Porsukgillerden, yaprakları iğne biçiminde, kışın yapraklarını dökmeyen bir orman ve süs ağacı (s. 1939).

Garaçörekotu: Çörek otu, karaca ot (s. 319). TaS karaca ot: Çörek otu (s. 2255). Gag. T. Çor: Çörek otu (s. 63). TT. çörek otu: Düğün çiçeğigillerden, çiçekleri sapının ucunda bulunan otsu bir bitki, karacaot, çöreotu (s. 567); TT. çöreotu: Çörek otu (s. 567); TT. karacaot: 2) (hlk): Çörekotu (s. 1315).

Garaçöyrükotu: Köpek otu, kara yer pırasası (s. 319). Veri bulunamadı.

Garagarağat: Kara frenk üzümü (s. 319). Veri bulunamadı.

Garagılçığ: Kara kılçık (s. 319). TT. karakılçık: Kılçıkları siyah olan, kırmızı veya beyaz, sert taneli buğday (s. 1317).

Garagile: Kara üzüm (s. 319). Veri bulunamadı.

Garagovag: Kara kavak (s. 319). TT. karakavak: Yüksekliği 35 metre kadar olabilen, kabuğu koyu renkli bir bitki (s. 1317).

Garağan: bkz. Çoğan.

Garağat: bkz. Firengüzümü.

Garaistiot: bkz. Garabiber.

Garamıh, Garamuh: Amber ağacı (s. 321). TT. amber ağacı: Baklagillerden, akasya cinsi kışın yaprağını döken boylu bir çalı veya birkaç metre boylanabilen dikenli küçük bir ağaç (s. 112).

Garanguşotu: Kırlangıç otu (s. 321). TT. kırlangıç otu: Gelincikgillerden, çiçekleri altın ve limon sarısı renginde olan, tanelerinden asitsiz bir yağ elde edilen çok yıllık ve otsu bir bitki (s. 1419).

Garapüren: Kara pazı, koyun sarmaşığı, kaz ayağı (s. 321). TaS karapazı: Koyun sarmaşığı denilen ot, sirken (s. 2277). Gag. T. Loboda: Kara pazı (s. 169).

Garaserme: Bir üzüm türü (s. 321). Veri bulunamadı.

Garaşam: Kara çam (s. 322). TT. karaçam: Bir tür çam (s. 1315).

Garaşire: Siyah üzüm, kara üzüm (s. 322). Veri bulunamadı.

Garatikan: bkz. Çalı tikanı.

Gara tut: Kara dut (s. 322). **hartut:** Kara dut (s. 434). **Muštut:** Yabanıl dut, kara dut (s. 587). **Şahtut:** Kara dut: aşılınmış dut (s. 696). Trkm. Şatut: Kara dut (s. 601). TT. karadut: Siyah renkte olan dut (s. 1315).

Garaüzüm: Kara üzüm (s. 322). Veri bulunamadı.

Garayonca: Kaba yonca (s. 322). Gag. T. Iyutserna: Kaba yonca (s. 170).

Garçiçeyi, Garçiçegi: bkz. Buzçiçeyi.

Gardaşanı: Kardeşkanı ağacı (s. 323). TT. kardeşkanı ağacı: Baklagillerden, en çok Asya'nın sıcak bölgelerinde yetişen bir ağaç (s. 1325).

Garelle, Garala, Gareyle: Kara halile (s. 323). TT. karahalile: Doğu Hindistan'da yetişen bir bitkinin olgunlaşmadan önce toplanan ve kurutulan 1-3 santimetre uzunluğunda, iğ biçiminde siyah renkli, sert, kokusuz taneleri (s. 1316).

Gargagözü: Tilki üzümü (s. 323). **İtüzüümü:** İt üzümü (s. 515). TaS dilkü üzümü: Köpek üzümü (s. 1156). TT. it üzümü: 1) Patlıcangillerden, 20-50 santimetre yüksekliğinde, bazı ilaçların yapımında kullanılan bir yıllık otsu bir bitki, köpek üzümü, tilki üzümü; TT tilki üzümü: İt üzümü (s. 2356).

Garğaotu: Kuzgun otu, kartallı eğrelti otu (s. 323). TT. kartallı eğrelti otu: Yurdumuzun kıyı bölgelerinde sık rastlanan, yaprak sapının enine kesiti mikroskop altında iki başlı bir kartalı andıran, büyük yapraklı bir tür eğrelti (s. 1339).

Garğıdalı: bkz. Ceceb.

Garnıyarıg: bkz. Bağayarpağı.

Gasıgotu: Kızıl yaprak (s. 328). TT. fitık otu: Kızılyaprak (s. 872); TT. kızılyaprak: Gülgillerden, 20-120 santimetre yüksekliğinde, yol kenarlarında biten, sarı çiçek açan, çok yıllık, otsu bir bitki, koyun otu, fitık otu (s. 1437); TT. koyun otu: Kızılyaprak (s. 1493).

Gaşgala: Yaban gülü, kuşburnu (sf 329). **Guşmurru:** Kuşburnu (s. 416). **Hemersin, Hemersun:** Kuşburnu (s. 444). **Hemesil, Hemesur:** Kuşburnu (s. 444). **Nesteren, Nesrin (Far.).** TaS kuş burnu: Gaga. (s. 2752). TT. kuşburnu: Çalılık ve ormanlık alanlarda yetişen, soluk pembe renkte çiçekler açan bir ağaç, yaban gülü ağacı (s. 1544).

Gatıgotu: bkz. Deveotu.

Gatırguyruğu: At kuyruğu (bitki) (s. 330). **İnekçiçeyi:** At kuyruğu (bitki) (s. 496). **Öldürgen:** Atkuyruğu (bitki) (s. 620). **Perpetöyün, Perpereng:** Atkuyruğu (bitki) (s. 633). TT. atkuyruğu: Atkuyruğugillerden, kök sapı ömürlü olan, genellikle nemli yerlerde yetişen ve ilaç olarak kullanılan bir bitki, zemberek otu (s. 185).

Gatranağacı: Katran ağacı (s. 331). TT. katran ağacı: Toroslarda yetişen bir tür sedir (s. 1354); TT. zemberek otu: Atkuyruğu (s. 2650).

Gavalah: bkz. Balag, Balah.

Gavali: bkz. Alı, Gavalı, Ali.

Gavangir: Üzüm türü (s. 331). Veri bulunamadı.

Gayagiyağı: Kaya otu (s. 332). Veri bulunamadı.

Gayayarpağı: bkz. Balag, Balah.

Gayın: bkz. Ağcagayın.

Gayınağacı, Ağcagayın: bkz. Ağcagayın.

Gayışgıran: Kayışkıran, sabankıran (s. 333). TT. kayışkıran: Baklagillerden, kökleri toprağa derince girdiği için tarlalar sürülürken sabanı tutan, çiçekleri kırmızı bir bitki, sabankıran (s. 1365); TT. sabankıran: Kayışkıran (s. 1995).

Gaymagçıçeyi: bkz. Acıgaymak çiçeyi.

Gayısı: bkz. Erik.

Gecec: bkz. Devegulağı.

Ġedirtumi: Kavun türü (s. 339). Veri bulunamadı.

Ġeleme: Kavak, kara kavak, ak kavak (s. 341). **Govagağacı:** Kavak ağacı. (s. 386). Trkm. Derek: Kavak (s. 150). TT. kavak: Söğütgillerden, sulak bölgelerde yetişen, boyu bazı türlerinde 30-40 metreye kadar çıkan, kerestesinden yararlanılan uzun boylu bir ağaç (s. 1355).

Ġelemegovag: bkz. Ağgovag.

Gelinboğan: Gelinboğan (s. 343). TT. gelinboğan: Bir tür ahlat (s. 921).

Ġelle: bkz. Boğda.

Gemalması: bkz. Ademalması.

Genc: bkz. Dahar.

Genegerçek: Keneotu, kene ağacı (s. 346). TT. Hint yağı ağacı: İki çeneklilerden, tropik bölgelerde, 5 metre yüksekliğe ulaşabilen, bir veya çok yıllık, kene görünümündeki tohumlarından zehirli yağ elde edilen bir bitki, kene otu, kene ağacı (s. 1103); TT. kene ağacı (hlk.): Hint yağı ağacı (s. 1390); TT. kene otu: Hint yağı ağacı (s. 1390).

Ger: bkz. Cabal, Caval.

Ėerenfil (Yun.): Karanfil (s. 350). **Maygölü, Mayısgülü:** Karanfil (s. 566). **Mihek (Far.):** Karanfil (s. 579). **Mihekağacı:** Karanfil (s. 579). **Mihekgölü:** Karanfil çiçeği (s. 579). TT. karanfil: Karanfilgillerden, güzel renkli çiçekler açan bir süs bitkisi (s. 1320).

Germeşov: Kartopu, papazkülâhı (bitki) (s. 351). TT. kartopu: Hanımeligillerden, birçok türü süs bitkisi olarak yetiştirilen, zeytinimsi, meyvemsi, kırmızı renkte bir ağaççık (s. 1340).

Ėerzekli: bkz. Cövüz, Couz, Goz.

Gezene: bkz. Dahar.

Gıcı: Su teresi (s. 359). TaS su kerdemesi: Maydanoz ve su teresi (s. 3571).

Gıfgölü: Çan çiçeği, boru çiçeği (s. 359). **Zengçiçeyi:** Çançiçeği (s. 824). **Zıngırovotu, Zengçiçeyi:** Çançiçeği (s. 827). Trkm. Cümcüme: Çan çiçeği (s. 104). TT. boru çiçeği: 1) Çan çiçeği (s. 381); TT. çan çiçeği: Çan çiçeğigillerden, süs bitkisi olarak ekilen ve çiçekleri çan biçiminde olan bir bitki cinsi, meryemanaeldiveni, boru çiçeği (s. 493); TT. meryemanaeldiveni: Çan çiçeği (s. 1660).

Gığı: bkz. Ayıdöşeyi.

Gılncotu: bkz. Çobansüzgeci.

Gılloru: Ebe bulguru (s. 362). Veri bulunamadı.

Gınga: bkz. Atgulağı.

Gırđıotu: bkz. Döyenekotu.

Gırhbuğum, Yol otu: Çoban değneği (bitki) (s. 364). **Subiberi:** Çoban değneği (s. 687). TT çobandeğneği: Karabuğdaygillerden, beyaz veya pembe çiçekli yürek biçimi yapraklı, otsu bir kır bitkisi (s. 555).

Gırhdon: Katmanlı, yumrulu bir bitki (kırmızı çiçekli olup yenilir bir bitki) (s. 364). Veri bulunamadı.

Gırmızıbaldır: Yenilir bir sulak yer bitkisi (s. 365). Veri bulunamadı.

Gırmızıbiber: Kırmızı biber (s. 366). **Gırmızı istiot:** Kırmızı biber (s. 366). Trkm. Gızıl burç: Kırmızı biber (s. 87). TT. Arnavut biberi: Acı kırmızıbiber (s. 156); TT. Hint biberi: Kırmızıbiber (s. 1102); TT. isot (hlk.): Kırmızı acı biber (s. 1210); TT. kırmızıbiber: 1) Patlıcangillerden bir tür biber 2) Bu bitkinin olgunlaştığında kızarıp yakıcı bir acılık kazanan, kurutulup dövülerek yemeklerde baharat olarak kullanılan tozu, Türk biberi (s. 1420); TT. Türk biberi: Kırmızıbiber (s. 2401).

Gırmızı istiot: bkz. Gırmızıbiber.

Gırmızıturp: Kırmızı turp (s. 366). TT. kırmızıturp: Turpgillerden, kökü kırmızı olan bir turp (s. 1421).

Gırtıc: bkz. Ahtana.

Gışçıeyi: Kış çiçeği, yeni bahar (Winter flower, japon allspice) (s. 368). TT. yenibahar: Mersingillerden, Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen bir bitki (s. 2572).

Gışotu: Kışseven (Winterlieb; pipsissewa) (s. 368). Veri bulunamadı.

Gıtıgotu: bkz. Dağturpu.

Gıyagotu: bkz. Ala-ula.

Gızçıeyi: bkz. Büllümbelek.

Gızlağac: bkz. Bozgızılağacı.

Gızılca: Bir ot ismi (s. 371). Veri bulunamadı.

Gızılıc: Kızılıcık (s. 371). **Gızılıc:** Kızılıcık (s. 371). **Zoğal:** 1) Kızılıcık 2) Kızılıcık ağacı (s. 51). TaS kiren: Kızılıcık (s. 2575). TT. kızılıcık: Kızılıcık gillerden, yaprak açmadan çiçeklenen iri gövdeli bir ağaç (s. 1436).

Gızılıc: bkz. Gızılıcık.

Gızılçetir: Çayır sedefi (s. 371). TT. çayır sedefi: Dügün çiçeğigillerden, sulak yerlerde yetişen, kökü iç sürücü olarak kullanılan bir bitki (s. 508).

Gızılçubukotu: Ballı bitki (ormanlarda biter) (s. 371). Veri bulunamadı.

Gızılgül: Gül, kırmızı gül (s. 371). Trkm. Bağül: Gül (s. 55); Trkm. Gül: Gül (s. 316). Gag. T. Gül: Gül (s. 109). TT. gül: 1) Gülgillerin örnek bitkisi 2) Bu bitkinin katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği (s. 997).

Gızılığarağat: Kırmızı frenk üzümü (s. 371). Veri bulunamadı.

Gızılıpéncer: Kırmızı lahana (s. 371). TT. kırmızilahana: Rengi kırmızı olan bir tür lahana (s. 1420).

Gızılısaggal: bkz. Devegulağı.

Gızılısöyüd: bkz. Bozgızılağacı.

Gızılızanbag: Kırmızı zambak, kızıl zambak (martagon) (s. 371). Veri bulunamadı.

Gilas (Yun.): bkz. Balı.

Gilenar, Albalı: bkz. Alabenli.

Girdeyarpag: bkz. Ezgil.

Gocayémişi: bkz. Ayıgulağı.

Gohun, Govun-yemiş: Kavun (s. 380). **Govun:** Kavun (s. 388). **Yemiş:** Kavun (s. 803). Gag. T. Kaun: Kavun (s. 138). TT. kavun: 1) Kabakgillerden, sürüngen gövdeli, iri meyveli bir bitki 2) Bu bitkinin genellikle güzel kokulu, sulu ve etli meyvesi (s. 1359).

Gosara, Gosera: Kuşkonmaz (s. 385). **Gousara:** Kuşkonmaz (s. 387). **Gulancar, Yérarmudı:** Kuşkonmaz (s. 407). **Guşkonmaz:** Kuşkonmaz (s. 415). **Mereçüyüd:** Kuşkonmaz (s. 573). TT. kuşkonmaz: Zambakgillerden, uç dalları yapraksız görünüşte, toprak altı kök saplarından çıkan taze sürgünleri yenen bir bitki (s. 1544).

Goturotu: Uyuz otu (s. 387). TT. kum otu: Uyuz otu (s. 1525); TT. uyuz otu: Hekimlikte uyuz karşı kullanılan çiçekli bitki, kum otu (s. 2433).

Gousara: bkz. Gosara, Gosera.

Govagağacı: bkz. Ğeleme.

Govotu: Kav otu, bir çayır otu (s. 387). Veri bulunamadı.

Govun: bkz. Gohun, Govun-yemiş.

Govunağacı: Kavun ağacı, papaye ağacı (çarkı felekgillerden) (s. 388). Veri bulunamadı.

Goyunboğan: Mineçiçeği, altınboğan (s. 389). **Göyerçinotu, Minaçiçeyi:** Mina çiçeği (s. 394). **Kalta, sunergizi:** Mineçiçeği (s. 521). **Mina (Far.):** Mine (s. 580). **Minaçiçeyi, Minagülü:** Mine çiçeği (s. 581). **Sunergizi:** Mine çiçeği (s. 688). TT.

mine çiçeği: 1) Mine çiçeğigillerden, yaprakları karşılıklı ve oymalı, çiçekleri başak durumunda alacalı, mavi veya menekşe renginde, sapı dört köşeli olan güzel kokulu bir bitki 2) Bu bitkinin çiçeği (s. 1686).

Goyungıran: bkz. Babasilotu.

Goyungulağı: 1) Sinekkapan (ot) (s. 389). TT. sinekkapan: Droseragillerden, Kuzey Karolina bataklıklarında yetişen, yapraklarına konan sinekleri, böcekleri sıkıp emen bir bitki (s. 2116).

Goyungulağı: 2) Gıvışkan otu (s. 389). Veri bulunamadı.

Gozgırab, Gozgırab: Çatlakotu, patpatı (Bongardia chrysogonum) (s. 389). Veri bulunamadı.

Gozsındıran: Fındıkkıran (s. 389). Veri bulunamadı.

Göl iyiri: Göl zambağı (s. 390). Veri bulunamadı.

Ğonçe, Gonça (Far.): Gonca, konca, tomurcuk (s. 391). **Gugurd:** Gonca (s. 395). TaS büylük: Konca (s. 745); TaS düğülcük: Konca, boğum (s. 1305). TT. gonca: Henüz açılmamış veya açılmak üzere olan çiçek, tomurcuk (s. 953).

Göyalça: Yeşil erik (s. 393). Veri bulunamadı.

Göyceçiek: Mavi çiçek (Rusça: Sinyuha) (s. 393). Gag. T. Maavi: Bir çiçek adı (s. 171).

Göyem: bkz. Badamcan.

Göyerçinotu, Minaçiçeyi: bkz. Goyunboğan.

Göyistiöt: bkz. Acısot.

Göyrüş: Dişbudak (s. 395). **Veme, Ven, Göyrüş:** Dişbudak (s. 777). Gag. T. Dişpıdak: Dişbudak ağacı (s. 76). TT. dişbudak: Zeytingillerden, kerestesi sert ve demirli ağaç, demircik (s. 680).

Göz: bkz. Ala-bezek benövşe.

Guduzotu: Kuduzotu (s. 405). TT. deli otu: Turpgillerden, bahçelere süs olarak dikilen bir bitki, kuduz otu (s. 617); TT. kuduz otu: Deli otu (s. 1517).

Guguçiçeyi: bkz. Danagıran.

Gugurd: bkz. Ğonçe, Gonça (Far.).

Guğuotu: bkz. ölnohudu, Güül.

Gulancar, Yérarmudı: bkz. Gosara, Gosera.

Gulangül: Kırmızı gül (s. 407). Veri bulunamadı.

Guluncan: Havlıcan (s. 208). TaS karagat: Havlıcan denilen kök (s. 2260); TaS kulunç otu: Havlıcan (s. 2728). TT. havlıcan: Zencefilgillerden, aynı adla anılan kök sapları baharat olarak kullanılan güzel kokulu bir bitki (s. 1066).

Gumdarısı: Karaca darısı, akdarı (s. 409). TT. karaca darısı: Burçakgillerden, hayvanlara yedirilmek için ekilen bir bitki (s. 1315).

Gundur: bkz. Balgabağı.

Gurbağaotu: bkz. Cığ.

Gurdağzı: bkz. Danabaş.

Gurdayağı: Kurt ayağı (s. 411). TT. kurtayağı: Damarlı çiçeksizlerden, küçük yapraklarla örtülü ince bir sap görünüşünde olan bir bitki (s. 1534).

Gurdbağrı: bkz. Birgöz.

Gurdboğan: Kurtboğan, kaplanboğan (s. 411). **Gurdkökü:** Boğan otu (s. 411).

Gurtkökü: Boğan otu (s. 413). **Kepekneçiçek:** Kurtboğan (s. 259). TT. boğan otu: Düğün çiçeğigillerden, özellikle kökünde akonitin adında bir zehir bulunan bitki, kurtboğan (s. 370); TT. kurtboğan: Boğan otu (s. 1535).

Gurdkolu: bkz. Acı pakla.

Gurdkökü: bkz. Gurdboğan.

Gurdotu: bkz. Acıyoşan.

Gurtkökü: bkz. Gurdboğan.

Gusdurmaotu: İpeka, altın kökü (s. 415). TT. altın kökü: Güney Amerika'da yetişen, kusturucu niteliği olan bir kök, ipeka (s. 107); TT. ipeka: Altın kökü (s. 1201).

Guşkonmaz: bkz. Gosara, Gosera.

Guşguyruğu: Tavus kuyruğu (bitki) (s. 416). Veri bulunamadı.

Guşmurru: bkz. Gaşgala.

Guşteresi: Çoban dağarcığı (s. 416). TT. çobandağarcığı: Kuş ekmeği (s. 555); TT. kuşekmeği: Turpgillerden, çorak yerlerde yetişen, beyaz veya mor çiçekli, eskiden hekimlikte kullanılmış olan otsu bitki, çobandağarcığı (s. 1544).

Guzugöbeği: Kuzu mantarı (s. 417). TT. kuzu mantarı: Bazitli mantarlardan, çayırlarda, sulak yerlerde yetişen, şapkası etli, kalın, koni biçiminde, pürüzlü, yenilir bir mantar (s. 1552).

Guzugöbeği: Kuzu göbeği (s. 417). TT. kuzugöbeği: Çam ormanlarında, yol ve akarsu kenarlarında, meşe, akçağaç, kayın gibi yaprak döken ağaçların altında, kireçli, kumlu topraklarda tek tek veya gruplar halinde yetişen, şapkası kalın ve etli, yenen, değerli bir tür mantar (s. 1551).

Guzugören: Kış elması, güz elması (s. 417). Veri bulunamadı.

Gücotu: Kasık otu (s. 418). TT. kasık otu: Karanfilgillerden, saz biçiminde ince sapları olan, güzel çiçekler açan, kasık yaralarına yararlı sayılan bir bitki (s. 1342).

Güldefne: Poy, poy otu, çemen (s. 420). Veri bulunamadı.

Gülhatmi: Gülhatmi (s. 420). **hetmi:** Hatmi, gülhatmi (s. 452). TT. gülhatmi: Ebegümeçigüllerden, yaprakları geniş ve yuvarlak, çiçekleri büyük ve türlü renklerde olan, çok yıllık otsu bir bitki (s. 998).

Gülibrişim: Küstüm otu, mimoza (s. 420). **Küsdüm, Küsdümağacı:** Küstümotu, mimoza (s. 550). **Küsdümgülü:** Küseğençiçeği (s. 550). **Küsegen:** Küstümotu (s. 550). **Küsen:** Küsegen (s. 550). **Küseyen:** Küsegen (s. 550). TT. küsegen (hbk.): Küstüm otu (s. 1563); TT. küskün: Küstüm otu (s. 1563); TT. küstüm otu: Baklagillerden, dokunulduğunda yaprakları pörsüyen bir bitki, küsegen, küskün (s. 1564).

Güllüce: Burçak (s. 421). **Gülülce:** Burçak (s. 421). **Lerge:** Burçak (s. 556). TaS küşne: Burçak (s. 2778). Gag. T. Rakitsa: Burçak (s. 201). TT. burçak: Baklagillerden, taneleri hayvan yemi olarak kullanılan yıllık bir yem bitkisi (s. 414).

Gülmar (Far.): Nar çiçeği (s. 421). Veri bulunamadı.

Gülül: bkz. Çölnohodu, Gülül.

Güllüce: bkz. Güllüce.

Gümüşotu: Gümüş otu, kaz otu, kaz parmak otu (queria) (s. 422). Gag. T. Kaaz otu: Bir bitki türü (s. 124).

Gümüşgovag: bkz. Ağgovag.

Günçiçeği: Gün çiçeği, ay çiçeği (s. 422). TaS günebakan: Ayçiçeği (s. 1869). Trkm. Günebakar: Günebakan (s. 320). Gag. T. Semiçka: Ay çiçeği (s. 213). TT. ayçiçeği: Birleşikgillerden, sarı renkli çiçeği çok iri olan, yurdumuzda çok yetiştirilen bir bitki, günçiçeği, günebakan, gündöndü, günâşık (s. 201); TT. gün çiçeği: Ayçiçeği (s. 1005); TT. günebakan: Ayçiçeği (s. 1006).

Günotu: Sarı zambak (s. 423). Veri bulunamadı.

Hacıbuğda: bkz. Ceceb.

Hacıgoah: Süt ağacı (s. 426). TT. sütağacı: Isırgangillerden, Güney Amerika ormanlarında yetişen, sütlü öz suyu çok olan bitki (s. 2190).

Hacımora: Hacılar otu (s. 426). Veri bulunamadı.

haçgülü: bkz. Bülbülotu.

Hal: bkz. Ala-ula.

harbülbül: Genişyapraklı salep, orkide (s. 433). TT. orkide: Salepgillerden, doğada, çiçeklerinin güzelliği dolayısıyla camekanlarda da yetiştirilen, birtakım bitki türlerinin ortak adı (s. 1812).

hartut: bkz. Gara tut.

Haşa: bkz. Ésparzét (Alm.).

haşhaşgülü: bkz. Ekinlalesi.

hata: Kuru çay (bitki) (s. 435). Trkm. Çay: Çay (s. 113). Gag. T. Çay: Çay (s. 53). TT. çay: 1) Çaygillerden, nemli iklimlerde yetişen bir ağaççık 2) Bu ağaççığın özel işlemlerle kurutulan yaprağı (s. 507).

hatınbarmağı: Gelin parmağı (s. 435). **hatını:** Gelin parmağı (s. 435). **Rişbaba:** Gelinparmağı (üzüm) (s. 651). Trkm. Gelinbarmak: şam parmağı (bir üzüm türü) (s. 249). TT. gelinparmağı: Uzun taneli bir üzüm (s. 922).

hatını: bkz. hatınbarmağı.

Havoti: şiş ilacı, şişlik ilacı (bitki) (s. 437). Veri bulunamadı.

hedicegölü, heccegölü: 1) Kardelen (s. 440). TT. kardelen: Nergisgillerden, baharda çok erken çiçek açan ve eczacılıkta kullanılan soğanlı bir bitki (s. 1325).

hedicegölü, heccegölü: 2) Çuhaçiçeği. bkz. Danagıran.

hervireh, herbillek: Yaban inciri (s. 444). **Yélenciri:** Yaban inciri (s. 802). TT. yaban inciri: Dutgillerden, Mısırda yetişen ve kerestesi eski Mısırlılarca mumyalara sanduka yapmakta kullanılmış, olan bir ağaç, yaban inciri (s. 2497).

Hemersin, Hemersun: bkz. Gaşgala.

Hemesil, Hemesur: bkz. Gaşgala.

hendekotu: Kara kafes, eşek kulağı (s. 446). TT. eşekkulağı: Karakafes (s. 823); TT. karakafes: Sığırdiligillerden, çiçekleri beyaz ve menekşeye çalan kırmızı renkte, eczacılıkta kullanılan bir bitki, eşekkulağı (s. 1317).

Hesral: Taneli yabancı bitki (s. 450). Veri bulunamadı.

heşe: bkz. Ésparzét (Alm.).

heşembul: Sarı yonca (s. 451). Veri bulunamadı.

hetemi: Erik çeşidi (s. 452). Veri bulunamadı.

hetmi: bkz. Gülhetmi.

héyri: 1) Sarı şebboy, şebboy, kadife çiçeği (s. 456). **héyrigölü:** Kadife çiçeği, sarı şebboy (s. 456). **Mehmergölü:** Kadife çiçeği (s. 569). **Sabahgölü:** Kadife çiçeği (s. 655). Gag. T. Kadife çiçee: Bir çiçek adı (s. 126); Gag. T. Karagözka: Kadife çiçeği (s. 134). TT. kadife çiçeği: Birleşikgillerden, çiçekleri genellikle parlak sarı renkte ve kadife görünümünde süs bitkisi, topkadife (s. 1260); TT. topkadife: Kadife çiçeği (s. 2367).

héyri: 2) Hudayinabit (bitki) bkz. Cır.

héyrigölü: bkz. héyri.

Hezerbuta: Türk karanfili (s. 457). Veri bulunamadı.

Hezari: Üzüm türü (s. 457). Veri bulunamadı.

Hezaz: Dağ soğanı, yabancı soğan (s. 457). **hezez:** Dağ soğanı (s. 457). TaS deniz soğanı: Yabanî soğan (s. 1082). Gag. T. Garga suanı (soğanı): Yabancı soğan (s. 100).

hezez: bkz. Hezaz.

hij: İt burnu (s. 458). TaS itburnu: Yabanî gül (s. 2126). TT. yaban gülü: Gülgillerden, çiçekleri soluk pembe, beyaz, yemişi parlak kırmızı renkte bir bitki, yabani gül (s. 2496); TT. yabani gül: Yaban gülü (s. 2497).

hınaçiçeyi: Kına çiçeği (s. 458). **hınagülü:** Kına çiçeği (s. 458). TT. kına çiçeği: Kına çiçeğigillerden, çiçekleri tüylü renkte olan, bir veya çok yıllık otsu bir bitki (s. 1410).

hınagülü: bkz. hınaçiçeyi.

Hındıl, Hindil: bkz. Béca, Béce (Far.).

hırdalecek: bkz. Boruğ.

Hinddarısı: Hint darısı (s. 463). **Kalış:** 1) Hind darısı (s. 521). TT. Hint darısı: Buğdaygillerden, Doğu ülkelerinde ekilen taneleri yenilen, darıya benzeyen bir bitki (s. 1102).

Hindil, Hındıl: bkz. Béca, Béce (Far.).

hiyar: Hıyar (s. 465). **Salatlık:** Salatalık. (s. 659). **Yérpenek, Yélpenek:** Hıyar (s. 806). Trkm. Hıyar: Hıyar (s. 348). Gag. T. Salatalık: Salatalık (s. 207). TT. hıyar: 1) Kabakgillerden, uzun, iri meyveli, sürünen, otsu bir bitki 2) Bu bitkinin iri, yeşil ürünü, salatalık (s. 1096); TT. salatalık: Hıyar (s. 2017).

horuzgözü: Horoz gözü (s. 468). TT. horozgözü: Maydanozgillerden, beyaz veya pembe çiçekli bir bitki (s. 1110).

horuzgülü: bkz. Çölnohudu, Gülül.

Höyüşağac: Yeşil ağaç (s. 473). Veri bulunamadı.

Huluh: Kamışsı bitki (s. 474). Veri bulunamadı.

İlansoğanı: Sümbül (s. 490). **Sümbül:** Sümbül (çiçek) (s. 691). **Sümbülçiçek, Sümbülçüçeyi:** Sümbül (s. 691). Gag. T. Sümbül: Zümbül (s. 228). TT. sümbül: Zambakgillerden, soğanla üretilen, 15-20 santimetre yüksekliğinde çiçekleri keskin kokulu ve türlü renkli, çok yıllık bir süs bitkisi (s. 2179).

İlanüzümü: bkz. Devegulağı.

İnciçiçeyi: İnci çiçeği (s. 496). **İncigülü:** İnci çiçeği (s. 496). TaS yer incisi: İnci çiçeği (s. 4539). Gag. T. Alvitsa: Müge (çiçek) (s. 12). TT. inci çiçeği: Zambakgillerden, temren biçimindeki yaprakları arasında, ince bir sap üzerinde

küçük çan biçiminde beyaz çiçekler açan bir süs bitkisi, müge (s. 1189); TT. müge: İnci çiçeği (s. 1723).

İncigülü: bkz. İnciçiyei.

İnekçiyei: bkz. Gatırguyruğu.

İnekkemceyi: Keçi memesi (üzüm) (s. 496). **Kéçi emceyi:** Keçi memesi (s. 525). TT. keçimemesi: Sert kabuklu, iri taneli, uzunca, beyaz ve kırmızımsı bir tür üzüm (s. 1376).

İneknohudu: İnek nohudu (baklagillerden yemlik bitki) (s. 496). Veri bulunamadı.

İnekotu: İnek otu, Arap baklası (Lichnis vaccaria, Vaccaria pyramidata) (s. 496). Veri bulunamadı.

İrâi: Kırmızı muşmula ağacı (Amelanchier) (s. 502). Veri bulunamadı.

İstiot: 1) Biber bkz. Acıisot.

İstiot: 2) Karabiber bkz. Garabiber.

İtboğan: Çiğdem (s. 513). Gag. T. Çidem: Çiğdem (bir çiçek adı) (s. 59). TT. çiğdem: Zambakgillerden, türlü renklerde çiçek açan, çok yıllık, yumrulu bir kır bitkisi, mahmur çiçeği (s. 545).

İtsarımsağı: Köpek soğanı yaban sarımsağı, köpek sarımsağı (s. 515). **İtsoğanı:** Çiğdem, köpek soğanı, tükrukotu (s. 515). Gag. T. Garga sarmısaa (sarımsağı): Yabani sarımsak (s. 100); Gag. T. Kömüren: Yabani sarımsak (s. 165). TT. köpek sarımsağı: Yabani sarımsak (s. 1499); TT. köpek soğanı: Yabani soğan (s. 1500); TT. yabani sarımsak: Zambakgillerden, kırlarda yetişen, koyu yeşil yaprakları bahar olarak kullanılan çok yıllık bir tür bitki, köpek sarımsağı, köpek soğanı (s. 2497).

İtsoğanı: bkz. İtsarımsağı.

İttikani: Keçiboynuzu, harnup (s. 515). Gag. T. Keçi boynuzu: Keçi boynuzu (s. 142). TT. harnup: Keçiboynuzu (s. 1051); TT. keçiboynuzu: 1) Baklagillerden, kerestesi marangozlukta, kabukları tabaklıkta kullanılan bir ağaç, harnup 2) Bu ağacın baklaya benzer şekerli yemişi, harnup (s. 1376).

İtüzüümü: bkz. Gargagözü.

İyde: İğde (s. 515). Trkm. İğde: İğde (s. 371). TT. iğde: İğdegillerden, kokulu sarı çiçekleri olan, çalı biçiminde bir ağaç (s. 1155).

İyir: Nilüfer (s. 516). **Lilpar:** Nilüfer (s. 557). **Nilufer (Far.):** Nilüfer (s. 606). **Suzanbalığı:** Nilüfer (s. 689). **Şanagülle:** Durgun suçıçeği, nilüfer (s. 696). **Şanayilla:** Nilüfer (s. 696). **Ucgur, Suzanbağı:** Nilüfer (s. 752). TT. nilüfer: Nilüfergillerden, yaprakları yuvarlak ve geniş, çiçekleri beyaz, sarı, mavi, pembe renkte, durgun sulara veya havuzlarda yetişen bir su bitkisi (s. 1772).

İyneburnu: Erik türü (kırmızı, tatlı ve sivri çekirdekli) (s. 516). Veri bulunamadı.

Jasemin (Fr.): bkz. Defnegilas.

Kahı: Marul (s. 520). TT. marul: Birleşikgillerden, geniş ve uzun olan yeşil yaprakları taze olarak yenilen bir bitki (s. 1629).

Kalış: 1) Hind darısı bkz. Hinddarısı.

Kalış: 2) Soğan (yeşil) (s. 521). TT. göksoğan: Taze soğan (s. 958); TT. taze soğan: Zambakgillerden, salata ve yemeklere tat vermek için kök yumrusu ve yeşil yaprakları kullanılan, acımsı, keskin kokulu sebze, yeşilsoğan, göksoğan (s. 2292); TT. yeşilsoğan: Taze soğan (s. 2583).

Kalta, sunergizi: bkz. Goyunboğan.

Kalvil (Fr.): Sarı elma (s. 521). Veri bulunamadı.

Kanufér (Rus.): Tarhun (s. 522). **Terhun:** Tarhun (s. 731). TT. tarhun: Birleşikgillerden, hekimlikte kullanılan, güzel bir bitki (s. 2270).

Kasni (Far.): bkz. Gabgıran, Gabsındıran, Zencirotu.

Kéçi emceyi: bkz. İnekkemceyi.

Kéçigulağı: bkz. Atgulağı.

Kéçi sadeşi: Keçi sakalı (bitki) (s. 526). Gag. T. Keçi sakalı: Bir tür bitki (s. 142). TT. keçisakalı: Ladengillerden, çayırlarda, nemli yerlerde yetişen, yaprakları mızraksı ve çizgili, çiçekleri mavimsiyah veya mor renkte bir tür laden bitkisi, keçisedefi (s. 1376); TT. keçisedefi: Keçi sakalı (s. 1376).

Kehre: Canavarotu (s. 526). TT. canavar otu: Canavar otugiller familyasının örnek türlerinden olan ve kenevirle tütün köklerinin asalaklarından biri sayılan çiçekli bitki (s. 440).

Keklikotu: Kekik (s. 527). **Kekotu:** Kekik (s. 527). **Merze:** Kekikotu (s. 574). TaS kıcı: Tereye benzer bir ot, kekik (s. 2467); TaS kekik: Za'ter (s. 2398). TT. kekik:

Ballıbabagillerden, karşılıklı küçük yapraklı, beyaz, pembe, kırmızı başak durumunda çiçekleri olan ve çiçeği baharat gibi kullanılan, odunsu saplı, kokulu bir bitki (s. 1379); TT. zahter: Bir çeşit kekik (s. 2640).

Kekotu: bkz. Keklikotu.

Kekre, Kekreotu: bkz. Çölbuğdası.

Kendirotu: Sarıhatmi (s. 529). Veri bulunamadı.

Kepenekçiçek: bkz. Gurdboğan.

Kepenegülü: bkz. Ala-bezek benövşe.

Kéşniş (Far.): Kişniş, karakimyon, kişniş otu (s. 532). TT. kişniş: Maydanozgillerden, yaprakları maydanozu andıran, 20-60 santimetre yüksekliğinde, tüysüz, bir yıllık ve otsu bir bitki (s. 1450).

Keve: Pırasa (s. 532). TT. pırasa: Zambakgillerden, sapından ve yapraklarından yararlanılan, çok yıllık bir kış sebzesi (s. 1921).

Kibre, Lelek: bkz. Balağacı.

Kirpiotu: bkz. Alagangal.

Kışmış sebze: Yaş üzüm (s. 536). Veri bulunamadı.

Köynek: bkz. Boğda.

Kudu: bkz. Gabag.

Kulbaba: bkz. Gabgıran, Gabsındıran, Zencirotu.

Küknar: Köknar (s. 548). Gag. T. Küknar: Köknar ağacı (s. 159). TT. köknar: Çamgillerden, yüksek bölgelerde yetişen, iğne yaprakları kısa yassı olan, reçineli ve kozalaklı bir orman ağacı (s. 1497).

Küncüd, Küncüt: Susam (s. 549). **Süsen (Far.):** Susam (s. 692). Trkm. Künci: Susam (s. 429). TT. susam: Susamgillerden, sıcak bölgelerde yetişen küçük bir bitki (s. 2174).

Küsdüm, Küsdümağacı: bkz. Gülibrişim.

Küsdümgülü: bkz. Gülibrişim.

Küsegen: bkz. Gülibrişim.

Küsen: bkz. Gülibrişim.

Küseyen: bkz. Gülibrişim.

Lak ağacı: Vernik ağacı (s. 553). Veri bulunamadı.

Lapan: bkz. Ağcagayın.

Lelek: bkz. Balağacı.

Lerge: bkz. Güllüce.

Lilpar: bkz. İyir.

Limon (Yun.): Limon (s. 558). **Lumu:** Limon (s. 560).

GAG Limon: Limon (s. 168). TT. limon: 1) Turunçgillerden, 3-5 metre yüksekliğinde, kışın yapraklarını dökmeyen, beyaz çiçekli bir ağaç 2) Bu ağacın sarı renkli, kabuğu kokulu, suyu ekşi meyvesi, sulu zırtlak (s. 1587); TT. sulu zırtlak: Limon (s. 2171).

Lövberotu: Demir diken (s. 560). TaS çoban kalkitan: Demir diken (s. 929). TT. demir diken: Toprak üzerinde yatık olarak bulunan, boynuz biçiminde dikenli çiçekleri küçük ve açık sarı renkli bir tür bitki (s. 620).

Lumu: bkz. Limon.

Lupin: bkz. Acı pakla.

Magnoliya (Fr.): Manolya (s. 562). TT. manolya: 1) Manolyagillerden, yaprakları almaşık, iri ve parlak yeşil renkte bir süs çiçeği 2) Bu ağacın çok iri, beyaz ve limon kokusunda güzel çiçeği (s. 1622).

Mahmızçiçek: bkz. Bambug, Bambuk.

Mahmızlâle: Şahtere otu (s. 562). TT. şahtere: Şahteregillerden, tarla ve yol kenarlarında yetişen, 20-40 santimetre yüksekliğinde çiçekleri hekimlikte kullanılan, çok yıllık ve otsu bir bitki (s. 2197).

Maldili: Kaktüs (s. 563). Trkm. Kaktus: Kaktüs (s. 392). TT. atlas çiçeği: Uzun ve sarkık yapraklı, parlak kırmızı çiçekler açan kaktüs (s. 186); TT. kaktüs: Kaktüsgillerden, yaprakları yayvan ve dikenli, güzel, parlak renkte çiçekler açan bir bitki, atlas çiçeği (s. 1272).

Mamırotu: Mercanotu (s. 563). **Mercangile:** Mercan otu (s. 572). TT. mercan otu: Karanfilgillerden, nemli yerlerde yetişen, yaprakları karşılıklı, çiçekleri beyaz, çok yıllık otsu bir bitki (s. 1655).

Mango: Hint kirazı (s. 564). TT. Hint kirazı: Sumak familyasından, sıcak ülkelerde yetişen, zeytin büyüklüğünde, yenilebilen meyvesi olan büyük bir ağaç, mango (s. 1103); TT. mango: Hint kirazı (s. 1620).

Maral yoncası: bkz. Ayıdöşeyi.

Mayaotu: Şerbetçi otu (s. 566). TT. şerbetçi otu: Yaprakları karşılıklı, sapı sarılğan olan, çiçekleri yumurtamsı kozalaklara dönüşen ve kozalaklarından bira yapımında yararlanılan çok yıllık ve otsu bir bitki (s. 2216).

Maygülü, Mayısgülü: bkz. Ğerenfil (Yun.).

Mehebbetçiçeyi: bkz. Esnegülü, Esnepek.

Mehmergülü: bkz. h eyri.

Meke, Mekebuğda(sı): bkz. Ceceb.

Mercangile: bkz. Mamırotu.

Mercanı: bkz. Firengüzümü.

Mereçüyd: bkz. Gosara, Gosera.

Merize: bkz. Çölnanesi.

Mermerik: bkz. Deligilas.

Mersin: bkz. Bigever.

Meryemnohodu: Yerpalamudu (s. 573). TT. kurtluca: Ballıbabagillerden, tırmanıcı sarı çiçekleri olan, kokusu sarımsağı andıran, göl, akarsu kıyıları vb. nemli yerlerde yetişen bir bitki, meşecik, yer meşesi, yer palamudu, yer pelidi, susarımsağı (s. 1535); TT. meşecik: Kurtluca (s. 1663); TT. su sarımsağı: Kurtluca (s. 2174); TT. yer meşesi: Kurtluca (s. 2581); TT. yer palamudu: Kurtluca (s. 2581); TT. yer pelidi: Kurtluca (s. 2581).

Meryemotu: bkz. Acıyovşan.

Merze: bkz. Keklikotu.

Mesteki (Yun.): Mastika (reçine) (s. 574). Veri bulunamadı.

Méşe alması: Ekşi elma (s. 575). Veri bulunamadı.

Méşe gilası: Kuşkirazı (s. 575). TT. gelinfeneri: Kuş kirazı (s. 921); TT. ılğınar: Kuş kirazı. (s. 1124); TT. kuş kirazı: Gülgillerden, yaprak açmadan önce beyaz çiçek veren, kaplamacılıkta kullanılan yabani ağaç, ılğınar, gelinfeneri (s. 1544).

Méşméşi: bkz. Alı, Gavalı, Ali.

Mihek (Far.): bkz. Ğerenfil (Yun.).

Mihekağacı: bkz. Ğerenfil (Yun.).

Mihekgülü: bkz. Ğerenfil (Yun.).

Mimoza (Yun.): Mimoza (s. 580). TT. gümüşi akasya: Mimoza (s. 1002); TT. mimoza: Baklagillerden, çiçekleri sarı, bazı türleri beyaz veya menekşe renginde, yaprakları akasya yaprağına benzeyen bir süs bitkisi, gümüşi akasya (s. 1685).

Mina (Far.): bkz. Goyunboğan.

Minaçiçeyi, Minagülü: bkz. Goyunboğan.

Mollabaşı: Pirekapan (ot); pire otu, çobanyastığı (s. 583). TT. pirekapan: Pire otu (s. 1926); TT. pire otu: Yüksekliği 25-50 santimetre olan, parçalı yapraklı, soluk veya koyu pembe çiçekli, böcekleri özellikle pireleri öldürmek amacıyla kullanılan otsu bir bitki, Oltu otu, pirekapan (s. 1926).

Morug: bkz. Béca, Béce (Far.).

Mövüc: Kuru üzüm (s. 586). Veri bulunamadı.

Murğuz: bkz. Ala-ula.

Muskat (Fr.): Misket üzümü (s. 587). **Şanı:** Misket üzümü (s. 697). TT. misket üzümü: Genellikle Ege bölgesi'nde yetişen, küçük taneli, beyaz, kokulu bir tür üzüm (s. 1690).

Muštut: bkz. Gara tut.

Nane (Ar.): Nâne (s. 599). Trkm. Narpız: Nane (s. 471); Trkm. Nâne: Nane (s. 474). Gag. T. Naane: Nane (s. 180). TT. nane: Ballıbabagillerden, yaprakları sapsız, çiçekleri beyaz veya menekşe renginde, güzel kokulu yaprakları baharat olarak kullanılan, çok yıllık ve otsu bir kültür bitkisi (s. 1751).

Nergiz (Yun.): Nergis (s. 603). Trkm. Nargız: Nergiz (s. 471); Trkm. Nerkes: Nergis (s. 476). TT. nergis: Nergisgillerden, bazı türlerinde beyaz, bazılarında sarı renkte olan çiçekleri ayrı veya bir kök sap üzerinde şemsiye durumunda, açılmadan önce bir yenle örtülü bulunan, 20-80 santimetre yüksekliğinde, soğanlı bir süs bitkisi (s. 1765).

Nesteren, Nesrin (Far.): bkz. Gaşgala.

Nilufer (Far.): bkz. İyir.

Nohud: Nohut (s. 607). Trkm. Nohut: Nohut (s. 479). Gag. T. Grah: Nohut (s. 107); Gag. T. Nohut: Nohut (s. 184); Gag. T. Nufut: Nohut (s. 185). TT. nohut: 1) Baklagillerden, ana yurdu Akdeniz kıyıları olan, birleşik telek yapraklı, çiçekleri sarımtırak renkte, tanesi baklamsı bir bitki 2) Bu bitkinin bol nişastalı, yuvarlak tanesi (s. 1777).

Novruzçiçeği: bkz. Danagıran.

Novruzgülü: bkz. Danagıran.

Ohyarpag: Kamış (bitki) (s. 613). Trkm. Gamış: Kamış, saz (s. 222). Gag. T. Kiliz: Kamış (s. 151); Gag. T. Saaz: Saz, kamış (s. 205). TT. kamış: Buğdaygillerden, sulak, nemli yerlerde yetişen, boğumlu, sert gövdesi olan bitkiler (s. 1289).

Oléandr (Fr.): Zakkum (ağacı) (s. 614). **Söyüdgülü:** Zakkum (ağacı) (s. 684). TaS ağü ağacı: Zakkum ağacı (s. 58). TT. ağü ağacı: Zakkum (s. 39); TT. ağü çiçeği: Zakkum (s. 39); TT. zakkum: Zakkumgillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, çiçekleri beyaz veya pembe renkli, kışın yapraklarını dökmeyen zehirli bir ağaççık, ağü ağacı, ağü çiçeği (s. 2641).

Ovçı otu: Avcı otu (s. 616). TT. avcı otu: Dügün çiçeğigillerden, kokusuz, parlak zehirli bir bitki (s. 191).

Ovsunotu: Sihirbaz otu (yonca) (s. 617). TaS üçgül: Yonca, dirfil (s. 4057). Trkm. Yoronca: Yonca (s. 707). Gag. T. Emecek: Yonca (s. 90); Gag. T. Önce: Yonca (s. 189); Gag. T. Yonca: Yonca (s. 261). TT. yonca: Baklagillerden, başak durumundaki çiçekleri kırmızı veya mor renkli, hayvanlara yem olarak yetiştirilen çayır bitkilerinin genel adı (s. 2606).

Oymaderen: bkz. Boymaderen.

Öldürgen: bkz. Gatırguyruğu.

Öskürekotu: bkz. Devedabanı.

Palıd, Palıt: Pelit ağacı, meşe (s. 626). TaS pelit: Palamut (s. 3185). Trkm. Dub gozası: Meşe palamudu (s. 175). Gag. T. Pelit: Pelit (palamut) (s. 194). TT. palamut: Yurdumuzda yetişen meşe türlerinin uzunca, fındığa benzeyen, sert ve pürüzlü, bir yüksük içinde bulunan, tane bakımından zengin meyvesi, pelit (s. 1876); TT. pelit: 1) Meşe ağacı 2) Bu ağacın meyvesi, palamut (s. 1908).

Palma (Lat.): Palmiye (s. 626). Trkm. Kokos: Hindistan cevizi (s. 413). Gag. T. Kokos palması. (Hindistan cevizi ağacı) (s. 191); Gag. T. Palma: Palmiye ağacı (s. 191). TT. palmiye: Palmiyegillerden olan ağaçların genel adı (s. 1878).

Pamador (İtal.): Domates (s. 626). **Pomidor (İtal.):** Domates (s. 639). Trkm. Pomidor: Domates (s. 534). Gag. T. Patlacan: Domates (s. 193). TT. domates: Patlıcangillerden, yaprakları tüylü, çiçekleri salkım durumunda, vitamince zengin bir bitki (s. 702).

Pazı: bkz. Çuğundur.

Péncer: bkz. Çuğundur.

Perpetöyün, Perpereng: bkz. Gatırguyruğu.

Péyğemberçiçeyi: bkz. Ganteper.

Péyğemberî: bkz. Ceceb.

Pıtırgan: bkz. Atpırtrağı.

Piskende (Far.): Kuru incir (s. 636). Veri bulunamadı.

Pişikguyruğu: bkz. Ahtahana.

Pişikotu: Kedi otu (s. 637). Gag. T. Kedi otu: Bir ot türü (s. 142). TT. kedi otu: İki çeneklilerden, kök sapı hekimlikte kullanılan bir bitki (s. 1377).

Pişikpencesi: Kedi ayağı (bitki) (s. 637). TT. kediyayağı: Birleşikgillerden, süs bitkisi olarak da yetiştirilen, beyazımsı, yumuşak, sık tüylü bir bitki (s. 1377).

Pişipişe, Pişipişi: bkz. Bédmüşk (Far.).

Pize: bkz. Cığ.

Pomidor (İtal.): bkz. Pamador (İtal.).

Portağal (Fr.): Portakal (s. 639). Trkm. Tsedra: Portakal (s. 635). Gag. T. Apelsin: Portakal (s. 15); Gag. T. Portokal: Portakal (s. 198). TT. portakal: 1) Turunçgillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, yaprakları sert bir ağaç 2) Bu ağacın turuncu renkli, yuvarlak ve kabuğu güzel kokulu meyvesi (s. 1939).

Porug: Kurbağaothu (s. 640). TT. kurbağa otu: Dügün çiçeğigillerden bir bitki (s. 1529).

Püste (Far.): Fıstık (s. 644). TaS fıstuk, (fustuk): Fıstık (s. 1606). Trkm. Pisse: Fıstık (s. 531). Gag. T. Fıstık: Fıstık (s. 96). TT. fıstık: Antep fıstığı, çam fıstığı veya yer fıstığı denilen yemişlerin genel adı (s. 871).

Püsteağacı: Fıstık ağacı (s. 644). Trkm. Pisse agacı: Fıstık ağacı (s. 531). Gag. T. Fistaşki: Fıstık ağacı (s. 97).

Ranét (Fr.): Frenk elması, benekli elma (s. 646). Veri bulunamadı.

Razyana (Far.): bkz. Badiyan (Far.).

Rişbaba: bkz. h̄atınbarmağı.

Rozmarin (Lat.): Biberiye (s. 652). TT. biberiye: Ballıbabagillerden, Akdeniz çevresinde çok yetişen, güzel kokulu, yapraklarını dökmeyen, çiçekleri soluk mavi renkli, çok yıllık bir bitki (s. 330).

Sabahgülü: bkz. h̄éyri.

Saggızağacı: bkz. Azad (Far.).

Salatlıg: bkz. h̄iyar.

Salhımçiçeyi: Salkım çiçeği; başak çiçeği (s. 659). TT. salkım başak: Tek veya birleşik başakların salkım şeklinde oluşturduğu bitki (s. 2020).

Salhımsöyüd: Salkımsöğüt (s. 659). TT. salkım söğüt: Dalları ve yaprakları yere sarkan bir çeşit söğüt (s. 2020).

Sarağan: bkz. Döyenekotu.

Sarıbenövşe: Sarıçiçek, ölmez çiçek (s. 661). **Şebgülü:** Ölmez çiçek, sarı çiçek, sarı menekşe (s. 698). TT. ölmez çiçek: Basit ve tüylü yapraklı, parlak sarı çiçekleri uzun zaman saklanabilen, özel kokulu, çok yıllık ve otsu bir bitki, sarıçiçek, yayla çiçeği, yayla gülü (s. 1846); TT. sarıçiçek: Ölmez çiçek (s. 2036); TT. yayla çiçeği: Ölmez çiçek (s. 2557); TT. yayla gülü: Ölmez çiçek (s. 2557).

Sarıbuğda: Sarı buğday (s. 661). Veri bulunamadı.

Sarıcaotu, Sarılıgotu: Çalgıcı otu (s. 661). **Şiveren, Şüveren:** Çalgıcı otu (s. 708). TT. çalgıcı otu: Turpgillerden, kurak yerlerde yetişen bir bitki cinsi (s. 485).

Sarıgile: Ak üzüm (s. 661). Veri bulunamadı.

Sarıköynek, Sarısendel: Sarı kavun (s. 661). Veri bulunamadı.

Sarıtikan: Sarı diken (bitki) (s. 662). TT. sarıdiken: Dikenli, tüylü, iki veya çok yıllık otsu bir bitki (s. 2036).

Sarızanbag: Sarı zambak (s. 662). Veri bulunamadı.

Sedberg (Far.): Şebboy (s. 665). Şebbu, Şebbugülü: Şebboy (s. 698). TT. şebboy: Turpgillerden, güzel kokulu, dar yapraklı, değişik renkte çiçekleri olan, çok yıllık ve otsu bir süs bitkisi (s. 2209).

Sedef gülü: Sedefotu (s. 665). TT. sedef otu: Sedef otugillerden, 50 santimetre kadar yükselebilen, özel kokulu, sarı çiçekli ve hekimlikte kullanılan, çok yıllık bir ağaççık (s. 2055).

Sendel (Ar.): Sandal (ağaç) (s. 669). TT. sandal: Sandalgillerden, kerestesi sert ve kokulu bir ağaç (s. 2026); TT. sandal ağacı: Koca yemiş (s. 2026).

Sığır guyruğu: Sığır kuyruğu (s. 674). TaS balık öldüren: Sarı sütleğen denilen bitki (s. 391); TaS balık sütleğeni: Sarı sütleğen denilen bitki (s. 391). TT. sığırkuyruğu: Sıracagillerden, ülkemizde yabani olarak birçok türü yetişen, tüylü yapraklı, sarı çiçekli bir kır bitkisi (s. 2090).

Sil: Yulaf (s. 677). **Velemir:** Yulaf (s. 777). Trkm. Süle: Yulaf (s. 592). Gag. T. Yulaf: Yulaf (s. 262). TT. yulaf: 1) Buğdaygillerden, en çok hayvan yemi olarak yetiştirilen otsu bitki 2) Bu bitkinin tohumu (s. 2613).

Soğanag: Soğan (s. 681). Trkm. Sogan: Soğan (s. 580). Gag. T. Suan: Soğan (s. 226). TT. soğan: Zambakgillerden, yemeklere tat vermek için yumrusu ve yeşil yaprakları kullanılan güzel kokulu bitki (s. 2129).

Soğangülü: Dalya, yıldız çiçeği (s. 681). **Ulduzçiçeyi:** Yıldız çiçeği (s. 754). TT. dalya: Yıldız çiçeği (s. 588); TT. yıldız çiçeği: Birleşikgillerden, çiçekleri katmerli, yıldız biçiminde ve türlü renkte bir süs bitkisi (s. 2592).

Söyüd: Söğüt (s. 684). Trkm. Tal: Söğüt (s. 614). Gag. T. Süüt: Söğüt (s. 229). TT. söğüt: Söğütgillerden, sulak yerlerde yetişen, yaprakları almaşık ve alt yüzleri havla örtülü büyük bir ağaç (s. 2148).

Söyüdgülü: bkz. Oléandr (Fr.).

Subiberi: bkz. Gırhbuğum, Yol otu.

Sucincilimi: bkz. Bülbülotu.

Sugabağı: Su kabağı (s. 688). TT. asma kabağı: Kabakgillerden, sürüngen veya sarılgan, mevsimlik bir tür kabak (s. 169); TT. kantar kabağı: Su kabağı (s. 1300); TT. su kabağı: Kabakgillerden, alt bölümü şişkin, birçok yerde kurutulup su kabı olarak kullanılan bir tür asma kabağı, kantar kabağı (s. 2168).

Sugamışı: Su kamışı (s. 688). Veri bulunamadı.

Suluf: bkz. Cad.

Sunergizi: bkz. Goyunboğan.

Susünbülü: Susümbülü (Potamogeton) (s. 689). Veri bulunamadı.

Suzanbalığı: bkz. İyir.

Sülsül: bkz. Böylü.

Sünbül: bkz. İlansoğanı.

Sünbülçiçek, Sünbülçüçeyi: bkz. İlansoğanı.

Sündürüh: Kamışsı ot (s. 691). Veri bulunamadı.

Süpürgeçöpü: bkz. Devegulağı.

Süpürüm: Funda, çarkifelek, fırıldakçiçeği (s. 691). **Yélgovan:** Fırıldak çiçeği, çarkifelek (s. 802). TT. çarkifelek: Çarkifelekgillerden, güzel, büyük, parlak kırmızı çiçekleri olan, duvar kenarlarına ve kameriyeler çevresine ekilen tırmanıcı bir süs bitkisi, fırıldak çiçeği, saat çiçeği (s. 497); TT. fırıldak çiçeği: Çarkifelek (s. 869); TT. saat çiçeği: Çarkifelek (s. 1994).

Sürünen ayrığ: bkz. Ala-ula.

Sürve: bkz. Bozaggülü.

Süse: Yere dökülen ceviz çiçeği (s. 692). Veri bulunamadı.

Süsen (Far.): bkz. Küncüd, Küncüt.

Şabalđıh: Kestane (s. 694). **Şabalıd:** Kestane (s. 694). TaS kestene: Kestane (s. 2454). Gag. T. Kestane: Kestane (s. 145). TT. kestane: 1) Kayıngillerden, ılıman iklimlerde yetişen, 25-30 metre kadar boylanabilen, kerestesi doğramacılıkta kullanılan bir orman ağacı 2) Bu ağacın yenebilen kabuklu meyvesi (s. 1401).

Şabalıd: bkz. Şabalđıh.

Şabalıdağacı: Kestane ağacı (s. 694). TT. kestane: 1) Kayıngillerden, ılıman iklimlerde yetişen, 25-30 metre kadar boylanabilen, kerestesi doğramacılıkta kullanılan bir orman ağacı (s. 1401).

Şafran (Ar.): Misket elması (s. 694). TT. misket elması: Ankara ve çevresinde yetiştirilen Amasya elmasının daha küçük ve tatlı olanı (s. 1690).

Şaftalı (Far.): Şeftali (s. 694). **Şerelli:** Şeftali (s. 701). Trkm. Şetdalı: Şeftali (s. 605). Gag. T. Şefteli: Şeftali (s. 232). TT. şeftali: 1) Gülgillerden, ılıman bölgelerde yetişen, çiçekleri pembe renkli bir ağaç 2) Bu ağacın tatlı ve sululu meyvesi (s. 2210).

Şahtut: bkz. Gara tut.

Şamağacı: Çam ağacı (s. 696). Gag. T. Çam: Çam ağacı (s. 51). TT. çam: Çamgillerin örnek bitkisi olan, dört mevsim yeşil kalabilen, iğne yapraklı, yurdumuzda birçok türü yetişen bir orman ağacı (s. 490).

Şamdangülü: Sardunya çiçeği (s. 696). TT. sardunya: Sardunyagillerden, çoğunlukla pembe çiçekler açan bir süs bitkisi (s. 2034).

Şanagülle: bkz. İyir.

Şanayilla: bkz. İyir.

Şanı: bkz. Muskat (Fr.).

Şebbu, Şebbugülü: bkz. Sedberg (Far.).

Şebçiçek: Gece sefası (s. 698). TT. akşamsefası: İki çeneklilerden, gece açan küçük kokulu çiçekleri olan otsu bir bitki, gecesevası (s. 76); TT. gecesevası: Akşam sefası (s. 912).

Şebgülü: bkz. Sarıbenövşe.

Şéhduran: Yaban gülü cinsi (s. 699). Veri bulunamadı.

Şekerçuğunduru: Şeker pancarı (s. 699). Trkm. Gant şugundırı: Şeker pancarı (s. 610). Gag. T. Çukundur: Şeker pancarı (s. 64). TT. kocabaş: Doğu Anadolu'da yol ve tarla kenarlarında yetişen, 30-150 santimetren yüksekliğinde, iki yıllık otsu bir bitki (s. 1454); TT. şeker pancarı: Ispanakgillerden, etli kökünden şeker elde edilen bir yıllık tarım bitkisi, kocabaş (s. 2213).

Şekergamışı: Şeker kamışı (s. 699). Trkm. Çiñrik: Şeker kamışı (s. 123); Trkm. Şeker Gamışı: Şeker kamışı (s. 222). TT. şeker kamışı: Buğdaygillerden, çiçekleri salkım durumunda başakçıklar oluşturan, 10 metreye kadar uzayabilen, özsuylundan şeker çıkarılan bir bitki (s. 2213).

Şerelli: bkz. Şaftalı (Far.).

Şirinbalı: bkz. Balı.

Şirinbéyan: bkz. Biyan .

Şirpence, Garayara: bkz. Aslan pençesi.

Şiveren, Şüveren: bkz. Sarıcaotu, Sarılıgotu.

Şomu: Ispanak (s. 708). TT. ıspanak: Ispanakgillerden, yapraklarından sebze olarak yararlanılan bir bitki (s. 1130).

Şorbalı: bkz. Alabenli.

Şüyüd, Şüyüt: bkz. Çüyübaşı.

Tatala (Hint): bkz. Boruvarıççek.

Terhun: bkz. Kanufér (Rus.).

Toppuztikan: bkz. Alagangal.

Tozağacı: bkz. Ağcagayın.

Tubriği: Yabani ağaç adı (s. 746). Veri bulunamadı.

Tumcar: Çeltik (s. 747). Gag. T. Çeltik: Çeltik (s. 55).

Tumruz: İdrisağacı (s. 747). TT. İdris ağacı: Gülgillerden, Anadolu'nun Kuzey ve Doğu kesimlerinde yüksek yerlerde yetişen, boyu 10 metreye ulaşabilen bir tür ağaç, kokulu kiraz, mahlep (s. 1153); TT. kokulu kiraz: İdris ağacı (s. 1459); TT. mahlep: Gülgillerden, 6-10 metre yüksekliğinde bir ağaç, kokulu kiraz, İdris ağacı (s. 1606).

Turşbalı: bkz. Alabenli.

Turşe: Nar (s. 747). Trkm. Nar: Nar (s. 471). Gag. T. Nar: Nar (s. 180). TT. nar: 1) Nargillerden, yaprakları karşılıklı, çiçekleri büyük, koyu kırmızı renkte, küçük bir ağaç 2) Bu ağacın kırmızımtırak sarı sert bir kabukla örtülü, içinde çok sayıda kırmızımtırak, sulu taneler bulunduran yuvarlak yemişi (s. 1751).

Turşeleh: bkz. Acıgarpız.

Turşeng (Far.): bkz. Atgulağı.

Turşiyarpağı: bkz. Atgulağı.

Turşunni: bkz. Atgulağı.

Tutağacı: bkz. Cabal, Caval.

Ucğur, Suzanbağı: bkz. İyir.

Ulduzçiçeyi: bkz. Soğangülü.

Üksükotu: bkz. Barmagotu.

Üzüm: Üzüm (s. 770). Trkm. Üzüm: Üzüm (s. 659). Gag. T. Üzüm: Üzüm (s. 252). TT. üzüm: Asmanın taze veya kuru olarak yenilen ve salkım durumunda bulunan meyvesi (s. 2460).

Velemir: bkz. Sil.

Veme, Ven, Göyrüş: bkz. Göyrüş.

Verd (Far.): Kırmızı gül (s. 777). Veri bulunamadı.

Yağıotu: bkz. Cığ.

Yağtikan: bkz. Alagangal.

Yapışkanotu: Yapışkanotu (s. 791). Gag. T. Yapışkan: Bir ot türü, yapışkan otu (s. 257). TT. yapışkan otu: Isırgangillerden, duvarlar üzerinde gelişen, yaprakları yapışkan bir bitki (s. 2528).

Yaran, Etirşah: bkz. Etir (Ar.).

Yastıgotu: bkz. Acıgıcı (gici, gjı).

Yavaşan, Yovşan: Yavşan (s. 798). TaS ıpar, (ıpar yavşan, ıpar yavşanı): Yavşan denilen güzel kokulu ot (s. 1951). TT. yavşan: Yavşan otu (s. 2553); TT. yavşan otu:

Sıracagillerden, mavi ve beyaz renkte çiçekler açan, kokulu, acı, kaynatılıp suyu ilaç olarak içilen bir bitki, yavşan (s. 2553).

Yélciri: bkz. helvireh, herbillek.

Yélgovan: bkz. Süpürüm.

Yélliçöz: Rezene (s. 803). Veri bulunamadı.

Yémiş: bkz. Gohun, Govun-yemiş.

Yémşen: bkz. Ezgil.

Yémlih, Yémlik: Yemlik otu, yeşil ekin (s. 804). Veri bulunamadı.

Yéralma, Yéralması: 1) Yer elması (s. 804). Gag. T. Yer alması: Yer elması (s. 11). TT. yer elması: 1) Birleşikgillerden, kök sapları yumru durumunda olan bir bitki 2) Bu bitkinin besin olarak yararlanılan kök sapı (s. 2579).

Yéralma, Yéralması: 2) Patates (s. 804). Trkm. Yerelma: Patates (s. 692). Gag. T. Kartofli: Patates (s. 137). TT. patates: 1) Patlıcangillerden, yaprakları ve sürgünleri acı bir bitki 2) Bu bitkinin toprak altında oluşan, nişastası çok yenebilen yumruları (s. 1898).

Yérbadamı: Yer fıstığı (s. 804). Gag. T. Pındık: Yer fıstığı (s. 195). TT. araşit: Yer fıstığı (s. 145); TT. yer fıstığı: Baklagillerden, çiçekleri döllendikten sonra toprağa gömülerek meyve veren bir tarım bitkisi, araşit (s. 2579).

Yérdombalanı: Yer mantarı, domalan (s. 805). TaS domalan, (tomalan): Arap mantarı, keme (s. 1208). TT. domalan: Askılı mantarlardan, toprak içinde yumru biçiminde yetişen, yenilebilen bir bitki, yer mantarı, keme, karakeme (s. 702); TT. karakeme: Domalan (s. 1317); TT. yer mantarı: Domalan (s. 2581).

Yérgilesi: Kuş üzümü (s. 805). TaS kişniç, (kişmiş): Kişniş üzümü, kuş üzümü (s. 2588); TaS kuşüzümü: Çekirdeksiz ufak üzüm (s. 2754). Trkm. Kişmiş: Kuru üzüm (s. 412). TT. kişmiş: Küçük taneli bir tür çekirdeksiz üzüm (s. 1450); TT. kuş üzümü: Siyah, çok ufak taneli, çekirdeksiz bir tür üzüm (s. 1545).

Yérgulacı: Yer sarmaşığı (s. 805). Veri bulunamadı.

Yérgulağı: bkz. Balağacı.

Yérkeşnişi: Zehirli bir bitki (s. 806). Veri bulunamadı.

Yérkökü: Havuç (s. 806). **Zerde, Yérkökü:** Havuç (s. 825). TaS keşür, (keşir, kişür): Havuç (s. 2457). Trkm. Kāşir: Havuç (s. 397). TT. havuç: Maydanozgillerden, koni biçimindeki etli kökü için sebze olarak yetiştirilen, iki yıllık otlu kültür bitkisi, yeregeçen (s. 1066); TT. yeregeçen: Havuç (s. 2578).

Yérpenek, Yélpenek: bkz. ħiyar.

Yérsarmaşığı: Yer sarmaşığı (s. 806). Veri bulunamadı.

Yétim: Pirinç türü (s. 806). Veri bulunamadı.

Yeymehatun: İri çiçek (kaynatılarak suyunda hasta iyileştirilir) (s. 807). Veri bulunamadı.

Yüzildenbir: İshalotu (s. 817). Veri bulunamadı.

Zalha: Zehirli bir bitki türü (s. 819). Veri bulunamadı.

Zanbag (Ar.): Zambak, lâle (s. 819). Gag. T. Zambak: Zambak (s. 263). TT. top zambak: Zambak (s. 2373); TT. zambak: Zambakgillerden, 90-100 santimetre yüksekliğinde, güzel ve iri çiçekli, çok yıllık bir süs bitkisi, top zambak (s. 2642).

Zencefil (Ar.): Zencefil (s. 823). TT. zencefil: Zencefilgillerden, Hindistan ve Malezya'da yetişen, yaklaşık 100 santimetre yüksekliğinde kamyş görünüşünde otsu bir bitki (s. 2651).

Zencirotu: bkz. Acıovug (gouf).

Zengçiçeyi: bkz. Gıfgülü.

Zerdalı (Far.): bkz. Erik.

Zerde, Yérkökü: bkz. Yérkökü.

Zéytun (Ar.): Zeytin (s. 827). Trkm. Zeytun: Zeytin (s. 720). Gag. T. Zeftun: Zeytin (s. 264); Gag. T. Zehtin: Zeytin (s. 264); Gag. T. Zetin: Zeytin (s. 265); Gag. T. Zeytin: Zeytin (s. 265). TT. zeytin: 1) Zeytingillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, 10-20 metre yüksekliğinde, dalları dikensiz, yaprakları karşılıklı, küçük ve gümüş renginde, uzun ömürlü bir ağaç 2) Bu ağacın tazeyken yeşil, sonradan kararan, yüksek besin değeri taşıyan yağlı meyvesi (s. 2653).

Zéytun ağacı: Zeytin ağacı (sf 827). Trkm. Zeytun ağacı: Zeytin ağacı (s. 720). Gag. T. Maslini: Zeytin ağacı (s. 173). TT. zeytin: 1) Zeytingillerden, Akdeniz ülkelerinde

yetişen, 10-20 metre yüksekliğinde, dalları dikensiz, yaprakları karşılıklı, küçük ve gümüş renginde, uzun ömürlü bir ağaç (s. 2653).

Zıngırovotu, Zengiçeyi: bkz. Gıfğülü.

Ziyilotu, Demrovotu: bkz. Demirotu.

Zoğal: bkz. Gızılıcığ.

Zurup: Yabani armut, çördük (s. 834). Veri bulunamadı.

B. Gagauz Türkçesinde Bulunan Ancak Tarama Sözlüğü'nde Bulunmayan Bitki Adlarının Diğer Oğuz Grubu Türk Dilleriyle Karşılaştırılması

Abrikos: Kayısı (s. 3). **Zerdeli:** Zerdeli, kaysı (s. 265). **Zerdalı (Far.):** Kayısı, zerdali (s. 825). Az. T. Erik: 1) Kayısı (s. 270); Az. T. Gaysı: Kayısı (s. 334); Az. T. Zerdalı (Far.): Kayısı, zerdali (s. 825). TT. kayısı: 1) Gülgillerden, sıcak veya ılık iklimlerde yetişen, çiçekleri pembemsi beyaz bir ağaç 2) Bu ağacın açık turuncu renkte, eti sulu, güzel kokulu, tek ve sert çekirdekli tatlı meyvesi (s. 1364); TT. zerdali: 1) Kayısı ağacının Akdeniz ülkelerinde yetiştirilen küçük meyveli bir türü 2) Bu ağacın sarı, etli ve tadı acı, çekirdekli meyvesi (s. 2651).

Altuncık: Bir çiçek adı (s. 12). Veri bulunamadı.

Alvitsa: Müge (çiçek) (s. 12). TaS yer incisi: İnci çiçeği (s. 4539). Az. T. İnciçiçeyi: İnci çiçeği. (s. 496); Az. T. İncigülü: İnci çiçeği (s. 496). TT. inci çiçeği: Zambakgillerden, temren biçimindeki yaprakları arasında, ince bir sap üzerinde küçük çan biçiminde beyaz çiçekler açan bir süs bitkisi, müge. (s. 1189); TT. müge: İnci çiçeği (s. 1723).

Antonovka: Bir elma türü (s. 15). Veri bulunamadı.

Apelsin: Portakal (s. 15). **Portokal:** Portakal (s. 198). Az. T. Portağal (Fr.): Portakal (s. 639). Trkm. Tsedra: Portakal (s. 635). TT. portakal: 1) Turunçgillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, yaprakları sert bir ağaç 2) Bu ağacın turuncu renkli, yuvarlak ve kabuğu güzel kokulu meyvesi (s. 1939).

Ardal: Hardal (s. 15). **Hardal:** Hardal (s. 113). TaS ısıtan: Hardal (s. 1975). Trkm. Gorçitsa: Hardal (s. 280). TT. hardal: Turpgillerden, 100-150 santimetre yüksekliğinde, sarı çiçekli, deriyi yakıcı nitelikte olan ve tohumu hekimlikte kullanılan, tadı acı ve bir yıllık bir bitki (s. 1047).

Ardey: Biber (s. 15). **Biber:** Biber (s. 35). **Çuşka:** Biber (s. 64). Trkm. Burç: Biber (s. 87). Az. T. Acısot: Biber (s. 3); Az. T. Çelembir: Biber (s. 147); Az. T. Esvede: Biber (s. 275); Az. T. Göyistiot: Biber (s. 394); Az. T. İstiot: 1) Biber (s. 507). TT. biber: Patlıcangillerden, yurdumuzda çok yetişen ve çeşitli türleri bulunan bir bitki (s. 330).

Armut: Armut (s. 16). Az. T. Armud: Armut (s. 33). Trkm. Armit: Armut (s. 33). TT. armut: 1) Gülgillerden, çiçekleri beyaz, Türkiye'nin her yerinde yetişen bir ağaç 2) Bu ağacın tatlı ve sulu, yumuşak, ufak çekirdekli meyvesi (s. 155).

Arnaut: Bir buğday türü (s. 17). Veri bulunamadı.

Arpa: Arpa (s. 17). **Harpa:** Arpa (s. 114). Az. T. Arpa: Arpa (s. 33). Trkm. Adırman: Arpa (s. 202); Trkm. Arpa: Arpa (s. 33). TT. arpa: Buğdaygillerden bir bitki (s. 156).

Aslan aazı: Bir çiçek adı (s. 17). Az. T. Danabaş: Aslanağzı (s. 171); Az. T. Danaburnu, Danaburni: Danaburnu (s. 171); Az. T. Danadişi, Danatişi: Danaburnu (s. 171); Az. T. Gurdağzı: Aslanağzı (s. 411). TT. aslanağzı: Sıracagillerden, türlü renkte, güzel, kokusuz çiçekleri olan bir bitki, danaburnu (s. 168); TT. danaburnu: Aslanağzı (s. 592).

Aşış: Haşhaş (s. 18). **Mak:** Haşhaş (s. 171). Az. T. Badbadı, Bat-bat: Haşhaş, esrar, banotu (s. 54); Az. T. Bat-bat: Ban otu (s. 73); Az. T. Beng (Far.): Haşhaş, afyon (s. 83); Az. T. Bengotu: Banotu, Hint keneviri (s. 83); Az. T. Benövşe (Far.): Haşhaş, afyon (s. 83); Az. T. Delitere: Haşhaş (s. 185). Trkm. Haşhaş: Haşhaş (s. 337). TT. haşhaş: Gelincikgillerden, kapsüllerinden afyon elde edilen, tohumlarından yağ çıkarılan bir yıllık ve otsu bir kültür bitkisi (s. 1056).

Ayı kulaa: Bir bitki adı (s. 22). TaS ayu kulağı: Gelincik çiçeği, ayu gülü, şakayık (s. 341). Az. T. Ayıgulağı: Ayı kulağı (s. 47); Az. T. Gocayemiş: Ayıkulağı (bitki) (s. 379). TT. ayıkulağı: Bir tür çuha çiçeği (s. 204).

Ayırık: Ayırık otu (s. 23). Az. T. Ala-ula: 1) Ayırık otu (s. 19); Az. T. Hal: Ayırık otu (s. 428); Az. T. Murğuz: Ayırık otu (s. 587); Az. T. Sürünen ayırık: Ayırık kökü otu (s. 692). TT. ayırık otu: Buğdaygillerden, kökü hekimlikte idrar söktürücü olarak kullanılan yabancı bir bitki (s. 209).

Ayva: Ayva (s. 24). **Hayva:** Ayva (s. 116). TaS hayva: Ayva. (s. 1907). Trkm. Beyi: Ayva (s. 62). Gag. T. Ayva: Ayva (s. 24); TT. ayva: Gülgillerden, çiçekleri iri, beyaz veya pembe, yapraklarının altı tüylü, orta yükseklikte bir ağaç 2) Bu ağacın büyük, sarı renkte, tüylü, mayhoş, dokusu sertçe, ufak çekirdekli bitkisi (s. 212).

Badem: Badem (s. 27). TaS bayam: Badem (s. 465); TaS payam: Badem (s. 3182). Az. T. Badam (Far.): Badem (s. 53). Trkm. Badam: Badem (s. 42). TT. badem: 1) Badem ağacı 2) Bu ağacın yaş veya kuru yenilen yemişi (s. 223).

Banan: Muz (s. 29). Az. T. Banan (İsp.): Muz (s. 61). TT. muz: 1) Muzgillerden, sıcak bölgelerde yetişen, bir çenekli, çok yıllık bir bitki 2) Bu bitkinin kendine özgü hoş kokulu, tatlı, besleyici, kalın kabuklu, uzun meyvesi (s. 1718).

Başça gercii: Bir çiçek adı (s. 30). Veri bulunamadı.

Biber: bkz. Ardey.

Bimbaşı: Bir bitki adı (s. 36). Veri bulunamadı.

Biyaz çukundur: Beyaz şeker pancarı (s. 64). Veri bulunamadı.

Booday: Buğday (s. 38). **Buuday:** Buğday (s. 43). **Jito:** Buğday (s. 124). **Jitu:** Buğday (s. 124). TaS ekin: Buğday (s. 1408). Az. T. Boğda: Buğday (s. 102); Az. T. Ğelle: Buğday (s. 343); Az. T. Köynek: Buğday (s. 545). Trkm. Bugday: Buğday (s. 85). TT. buğday: Buğdaygillerin örnek bitkisi (s. 404).

Briçka otu: Yol boyunda biten bir ot (s. 41). Veri bulunamadı.

Bujor: Şakayık (bir çiçek adı) (s. 41). Az. T. Buynuzbaşı, Buynuzbaş: Şakayık (s. 115). TT. şakayık: Dügün çiçeğigillerden, çiçekleri türlü renkte, çok yıllık güzel bir süs bitkisi (s. 2199).

Bulgur: Bulgur (s. 42). TT. bulgur: Kaynatılıp kurutulduktan ve kabuğu çıkarıldıktan sonra kırılan buğday (s. 409).

Buuday: bkz. Booday.

Buzaalık: Bir tür dağ otu (s. 44). Veri bulunamadı.

Cennet alması: Bir bitki türü (s. 47). Az. T. Ademalması: Adem elması (s. 5); Az. T. Gemalması: Cennet elması, Adem elması (s. 344).

Ceviz: Ceviz (s. 47). TaS koz: Ceviz (s. 2686). Az. T. Cövüz, Couz, Goz: Ceviz (s. 136); Az. T. Gaga, Gagga: 1) Ceviz (s. 306); Az. T. Ğerzekli: Tetirli (ceviz) (s. 351);

Az. T. Goz: Ceviz (s. 389). Trkm. Hoz: Ceviz (s. 354). TT. ceviz: 1) Cevizgillerin örnek bitkisi olan, uzun ömürlü, gövdesi kalın, kerestesi değerli, yurdumuzda çok yetişen ağaç (s. 458).

Çam: Çam ağacı: (s. 51). Az. T. Şamağacı: Çam ağacı (s. 696). TT. çam: Çamgillerin örnek bitkisi olan, dört mevsim yeşil kalabilen, iğne yapraklı, yurdumuzda birçok türü yetişen bir orman ağacı (s. 490).

Çavdar: Çavdar (s. 53). Az. T. Böylü: Çavdar (s. 108); Az. T. Çovdar: Çavdar (s. 159); Az. T. Garacalı: Çavdar, mahmuzlu (ekin) (s. 318); Az. T. Sülsül: Çavdar (s. 690). Trkm. Çovdarı: Çavdar (s. 125). TT. çavdar: Buğdaygillerden, unlu tane veren bir bitki (s. 506).

Çay: Çay (s. 53). Az. T. ğata: Kuru çay (bitki) (s. 435). Trkm. Çay: Çay (s. 113). TT. çay: 1) Çaygillerden, nemli iklimlerde yetişen bir ağaççık 2) Bu ağaççığın özel işlemlerle kurutulan yaprağı (s. 507).

Çeltik: Çeltik (s. 55). Az. T. Tumcar: Çeltik (s. 747).

Çibritsa: Dere otu (s. 59). **Çubritsa:** Dere otu (s. 64). **Kopar:** Dere otu (s. 162). **Marar:** Dereotu (s. 172). TaS durak otu, (turak otu): Dere otu, razyane (s. 1259). Az. T. Çüyübaşı: Dereotu (s. 162); Az. T. Şüyüd, Şüyüt: Dere otu (s. 712). Trkm.. Şivit: Dere otu (s. 607); Trkm. Ukrop: Dere otu (s. 645). TT. dereotu: Maydanozgillerden, ince yapraklı, bazı yemeklere konulan güzel kokulu bir bitki (s. 634).

Çömlek çiçee (çiçeği): Kır çiçeği (s. 59). **Kesim çiçee:** Kır çiçeği (s. 59). Az. T. Belekün: Kır çiçeği (s. 81).

Çidem: Çiğdem (bir çiçek adı) (s. 59). Az. T. İtboğan: Çiğdem (s. 513). TT. çiğdem: Zambakgillerden, türlü renklerde çiçek açan, çok yıllık, yumrulu bir kır bitkisi, mahmur çiçeği (s. 545).

Çoban iinesi: Bir bitki adı (s. 62). TT. çobaniğnesi: İtır çiçeği cinsinden kokulu bir bitki (s. 555).

Çoban tarağı: Bir dikene verilen ad (s. 62). TT. çobantarağı: Maydanozgillerden, tarlalarda çok rastlanılan, beyaz çiçekli bir bitki (s. 556).

Çor: Çörek otu (s. 63). TaS karaca ot: Çörek otu (s. 2255). Az. T. Garaçörekotu: Çörek otu, karaca ot (s. 319). TT. çörek otu: Düğün çiçeğigillerden, çiçekleri sapının

ucunda bulunan otsu bir bitki, karacaot, çöreotu. (s. 567); TT. çöreotu: Çörek otu (s. 567); TT. karacaot: 2) (hlk): Çörekotu (s. 1315).

Çökelek: Deve dikenini (s. 64). TaS kenger: Deve dikenini, yabanî enginar (s. 2439); TaS yanduk, (yandık): Devedikenini, yabanî enginar (s. 4280). Az. T. Alagangal: Deve dikenini (s. 18); Az. T. Atgaytaran: Kangal, deve dikenini (s. 40); Az. T. Atgulancarı: Eşek dikenini (s. 40); Az. T. Ayıpencesi: Kızılyaprak, eşek dikenini, kenger (s. 47); Az. T. Çuğundurotu: Devedikenini (s. 161); Az. T. Devetikanı: Deve dikenini (s. 196); Az. T. Êşşekgangalı: Êşşek dikenini (s. 276); Az. T. Galaàan: Kangal, deve dikenini (s. 308); Az. T. Galhanlıca: Deve dikenini, kalkan dikenini, kalkan otu (s. 309); Az. T. Gangal: Deve dikenini (s. 313); Az. T. Kengiz, Kenger: Eşek dikenini (s. 529); Az. T. Kirpiotu: Deve dikenini (s. 535); Az. T. Toppuztikan: Deve dikenini (s. 742); Az. T. Yağtikan: Devedikenini (s. 785). Trkm. Garamandalak: Deve dikenini (s. 229). TT. deve dikenini: Birleşikgillerden, yol ve tarla kenarlarında yetişen, 30- 100 santimetre yüksekliğinde, 1-2 yıllık ve otsu bir bitki, meryemana dikenini, peygamber dikenini, sütlü kengel (s. 646); TT. eşek dikenini: Kenger (s. 823); TT. kangal (hlk.): Deve dikenini (s. 1297); TT. karayandık: Devedikenini (s. 1324); TT. kengel: Kenger (s. 1391); TT. kenger: Birleşikgillerden, yaprakları dikenli yaban bir bitki, eşek dikenini, kengel (s. 1391); TT. meryemana dikenini: Deve dikenini (s. 1660); TT. peygamber dikenini: Deve dikenini (s. 1919); TT. sütlü kengel: Deve dikenini (s. 2191); TT. yabani enginar: Kenger (s. 2497).

Çuşka: bkz. Ardey.

Çubritsa: bkz. Çibritsa.

Çukundur: Şeker pancarı (s. 64). Az. T. Şekerçuğunduru: Şeker pancarı (s. 699). Trkm. Gant şugundırı: Şeker pancarı (s. 610). TT. kocabaş: Doğu Anadolu'da yol ve tarla kenarlarında yetişen, 30-150 santimetren yüksekliğinde, iki yıllık otsu bir bitki (s. 1454); TT. şeker pancarı: Ispanakgillerden, etli kökünden şeker elde edilen bir yıllık tarım bitkisi, kocabaş (s. 2213).

Daa karamuu: Dağ karamuğu (s. 134). Veri bulunamadı.

Dafin: Defne (s. 66). Az. T. Defne (Yun.): Defne (s. 182). TT. defne: Defnegillerden, yaprakları güzel kokulu ve yaz kış yeşil olan bir ağaç, develik (s. 605); TT. develik: Defne (s. 646).

Darcan: Bir yerli üzüm türü (s. 68). Veri bulunamadı.

Dişbudak: Dişbudak ağacı (s. 76). Az. T. Göyrüş: Dişbudak (s. 395). TT. dişbudak: Zeytingillerden, kerestesi sert ve demirli ağaç, demircik (s. 680).

Domuz patırnu (patıraa): Bir bitki adı (s. 80). Veri bulunamadı.

Dut: Dut (s. 85). Az. T. Cabal, Caval: Dut ağacı (ipek böceği için) (s. 120); Az. T. Çekil: Dut ağacı, yaprak dutu (ipek böceği için) (s. 146); Az. T. Ger: Dut (ağaç) (s. 348); Az. T. Tutağacı: Dut ağacı (s. 748). Trkm. Tut: Dut (s. 638). TT. dut: 1) Dutgillerden, kuzey yarım kürenin genellikle ılıman bölgelerinde yetişen, yapraklarıyla ipek böceği beslenen ağaç 2) Bu ağacın, ak, kara, pembe renkte ekşi veya tatlı, sulu meyvesi (s. 727).

Emecek: Yonca (s. 90). **Önce:** Yonca (s. 189). **Yonca:** Yonca (s. 261). TaS üçgül: Yonca, dirfil (s. 4057). Az. T. Ovsunotu: Sihirbaz otu (yonca) (s. 617). Trkm. Yorunca: Yonca (s. 707). TT. yonca: Baklagillerden, başak durumundaki çiçekleri kırmızı veya mor renkli, hayvanlara yem olarak yetiştirilen çayır bitkilerinin genel adı (s. 2606).

Epelek: Bir tür ot (s. 91). **Labada:** Kırlardan toplanıp yemek yapılan bir bitki (s. 166). TaS evelek: İspanağa benzer bir ot, lâbada (s. 1568). TT. efelek (hlk.): Labada (s. 757); TT. labada: Karabuğdaygillerden, dere kıyılarında, sulak çayırlarda kendiliğinden yetişen, çok yıllık ve yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki, efelek (s. 1567).

Ergivan: Erguvan, leylâk (s. 91). Az. T. Eràevan (Far.): Erguvan (s. 270); Az. T. Erkevan: Erguvan (s. 271). TT. erguvan: Baklagillerden, eflatunla kırmızı arası renkte çiçek açan, güzel bir süs ağacı (s. 807).

Erik: Erik (s. 91). Az. T. Alı, Gavalı, Ali: Erik (s. 21); Az. T. Alu: Erik (s. 24); Az. T. Buhara: Erik, kuru erik (s. 111); Az. T. Dambıl, Dambul, Dammılıy: Erik (s. 170); Az. T. Gavalı: Erik (s. 331); Az. T. Méşméşi: Erik (s. 575). Trkm. Erik: Erik (s. 203); Trkm. Garalı: Erik (s. 229). TT. erik: 1) Gülgillerden, beyaz çiçekli bir ağaç 2) Bu ağacın kabuğu ince, çeşitli renklerde, mayhoş veya tatlı, eti sulu, tek ve sert çekirdekli yemişi (s. 807). Gag. T. Eşek mantarası: Eşek mantarı (s. 92).

Fasile: Fasulya (s. 94). **Fasule:** Fasulya (s. 94). Trkm. Noyba: Fasulye (s. 480). TT. fasulye: 1) Fasulyegillerden, barbunya, çalı, ayşekadın, horoz vb. türleri bulunan bitki 2) Bu bitkinin sebze olarak yararlanılan yeşil ürünü ve kuru tohumları (s. 853).

Fasule: bkz. Fasile.

Fesleen: Feslen (s. 95). **Feslen:** Bir bitkinin adı (s. 95). TaS pesliĝen: Fesliĝen (s. 3193). Trkm. Nazbay: Fesleĝen (s. 472); Trkm.. Reyhan: Reyhan (s. 547). TT. fesleĝen: Ballıbabagillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, yaprakları güzel kokulu, beyaz veya pembe çiçekli, bir yıllık ve otsu bir süs bitkisi, reyhan (s. 864); TT. reyhan: Fesleĝen (s. 1978).

Feslen: bkz. Fesleen.

Fınduk: Funduk (s. 96). **Funduk:** Fındık (s. 99). Az. T. Fındıĝ: Fındık (s. 293). TT. fındık: 1) Kayıngillerden, kuzey yarımkürenin ılık yerlerinde ve yurdumuzun genellikle Doĝu Karadeniz bölgesinde yetişen, boyu 6-7 metre yaygın tepeli bir ağaççık 2) Bu ağaççığın sert bir kabuk içinde bulunan yağlı, nişastalı ürünü (s. 867).

Fistaşki: Fıstık ağacı (s. 97). Az. T. Püsteağacı: Fıstık ağacı (s. 644).

Flambur: Ihlamur (s. 98). **Flambur çiçee:** Ihlamur çiçegi (s. 98). Az. T. Cöke, Coke: Ihlamur (s. 136); Az. T. Çöke: Ihlamur (s. 159); Az. T. Devefindığı: Ihlamur meyvesi (s. 196). Trkm. Lipa: Ihlamur (s. 438). TT. ihlamur: 1) Ihlamurgillerden, kerestesi beĝenilen, büyük bir gölge ağacı 2) Bu ağacın, güzel kokulu çiçegi (s. 1123).

Flambur çiçee: bkz. Flambur.

Funduk: bkz. Fınduk.

Garga sarmısaa (sarmısağı): Yabani sarımsak (s. 100). **Kömüren:** Yabani sarımsak (s. 165). Az. T. İtsarımsağı: Köpek soĝanı yaban sarımsağı, köpek sarımsağı (s. 515); Az. T. İtsoĝanı: Çiğdem, köpek soĝanı, tükrükotu (s. 515). TT. köpek sarımsağı: Yabani sarımsak (s. 1499); TT. köpek soĝanı: Yabani soĝan. (s. 1500); TT. yabani sarımsak: Zambakgillerden, kırlarda yetişen, koyu yeşil yaprakları bahar olarak kullanılan çok yıllık bir tür bitki, köpek sarımsağı, köpek soĝanı (s. 2497).

Garga suanı (soĝanı): Yabani soĝan (s. 100). TaS deniz soĝanı: Yabanî soĝan (s. 1082). Az. T. Denizsoĝanı: Ada soĝanı (s. 189); Az. T. Hezaz: Daĝ soĝanı, yabani soĝan (s. 457); Az. T. ħezez: Daĝ soĝanı (s. 457). TT. ada soĝanı: Zambakgillerden, soĝanından ilaç olarak yararlanılan birtakım maddeler elde edilen çok yıllık bir bitki (s. 27).

Grah: Nohut (s. 107). **Nohut:** Nohut (s. 184). **Nufut:** Nohut (s. 185). Az. T. Nohud: Nohut (s. 607). Trkm. Nohut: Nohut (s. 479). TT. nohut: 1) Baklagillerden, ana yurdu Akdeniz kıyıları olan, birleşik telek yapraklı, çiçekleri sarımtırak renkte, tanesi baklamsı bir bitki 2) Bu bitkinin bol nişastalı, yuvarlak tanesi (s. 1777).

Gül: Gül (s. 109). Az. T. Gızılgül: Gül, kırmızı gül (s. 371). Trkm. Bägül: Gül (s. 55); Trkm. Gül: Gül (s. 316). TT. gül: 1) Gülgillerin örnek bitkisi 2) Bu bitkinin katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği (s. 997).

Gül fatma: Ebegümeçi (s. 108). TaS ebemgömeçi: Ebegümeçi (s. 1383). Az. T. Ebe kömeçi: 1) Ebegümeçi (s. 242); Az. T. Emekömeçigülü: Ebe gümeçi çiçeği (s. 263); Az. T. Emenkemenci, Emen-kömeçi: Ebe gümeçi (s. 263); Az. T. Evenkövenci: Ebe gümeçi (s. 280). Trkm. Mal'va: Ebegümeçi (s. 444). TT. ebegümeçi: Ebegümeçigillerden, mor renkli çiçekleri ilaç, yaprakları sebze olarak kullanılan, kendiliğinden yetişen çok yıllık bir bitki (s. 751).

Güngörmezka: Güngörmez çiçeği (s. 110). Veri bulunamadı.

Güven: Bir diken adı (s. 110). Veri bulunamadı.

Hardal: bkz. Ardal.

Harpa: bkz. Arpa.

Hayva: bkz. Ayva.

Hıştır: Bir bitki adı (s. 118). Veri bulunamadı.

Holer: Dikenli bir bitki (s. 118). Veri bulunamadı.

Holera: Dikenli bir bitki (s. 118). Veri bulunamadı.

Hren: Bir bitki adı (s. 118). Veri bulunamadı.

Hurma: Hurma (s. 118). Trkm. Hurma: Hurma (s. 357). TT. hurma 2) Hurma ağacı 2) Bu ağacın tatlı meyvesi (s. 1116); TT. hurma ağacı: Palmiyegillerin eski çağlardan beri Afrika'da kültürü yapılan, gövdesi uzun, yaprakları büyük ve dikenli bir ağaç (s. 1116).

Hurma aacı: Hurma ağacı (s. 118). TaS nakıl: Türlü çiçekler ve renkli mumlarla süslenip şenlik gecelerinde alay önünde götürülen ağaç (s. 2824). TT. hurma 2) Hurma ağacı (s. 1116); TT. hurma ağacı: Palmiyegillerin eski çağlardan beri

Afrika'da kültürü yapılan, gövdesi uzun, yaprakları büyük ve dikenli bir ağaç (s. 1116).

Iyutserna: Kaba yonca (s. 170). Az. T. Garayonca: Kaba yonca (s. 322).

İncir: İncir (s. 122). TaS hayır: Tin, incir (s. 1906). Az. T. Encir (Far.): İncir (s. 265); Az. T. Fikus (Lat.): İncir (s. 296). Trkm. İncir: İncir (s. 371). TT. ballıdarı (hlk.): İncir (s. 246); TT. incir: 1) Dutgillerden, asıl yurdu Akdeniz kıyıları olan, yaprakları geniş dilimli bir ağaç 2) Bu ağacın yaş ve kuru olarak yenilen etli, tatlı yemişi, ballıdarı (s. 1190).

İşi kirez: Vişne (s. 151). Az. T. Alabenli: Vişne (s. 17); Az. T. Albalı: Vişne (s. 19); Az. T. Béhli: Vişne (s. 79); Az. T. Gilenar, Albalı: Vişne (s. 374); Az. T. Şorbalı: Vişne (s. 708); Az. T. Turşbalı: Vişne (s. 747). TT. ekşi kiraz: Vişne (s. 772); TT. vişne: 1)Gülgillerden, dalları kırmızımtırak, çiçekleri beyaz renkte, kiraza benzer bir ağaç 2) Bu ağacın genellikle reçel ve şerbet yapılan, kırmızı renkte ekşimtırak meyvesi, ekşi kiraz (s. 2486).

Jenşen: Bir bitki adı (s. 124). Veri bulunamadı.

Jito: bkz. Booday.

Jitu: bkz. Booday.

Kaar: Bir çiçek adı (kar çiçeği) (s. 124). **Kukiçi:** Karçiçeği (s. 154). Az. T. Garçiçeyi, Garçiçegi: Kar çiçeği, buz çiçeği (s. 322). TT. kar çiçeği: Süsengillerden, beyaz ve pembe çiçekler açan soğanlı bitki (s. 1325).

Kaaz otu: Bir bitki türü (s. 124). Az. T. Gümüştotu: Gümüş otu, kaz otu, kaz parmak otu (queria) (s. 422).

Kabak: Kabak (s. 125). Az. T. Gabag: Kabak (s. 301); Az. T. Kudu: Kabak (s. 546). TT. kabak: 1) Kabakgillerden, sürüngen gövdeli, sarı çiçekli, birçok türü olan bir bitki 2) Bu bitkinin türlerine göre yemeği ve tatlısı yapılan ürünü (s. 1248).

Kadife çiçee: Bir çiçek adı (s. 126). **Karagözka:** Kadife çiçeği (s. 134). Az. T. Mehmergülü: Kadife çiçeği (s. 569); Az. T. Sabahgülü: Kadife çiçeği (s. 655). TT. kadife çiçeği: Birleşikgillerden, çiçekleri genellikle parlak sarı renkte ve kadife görünümünde süs bitkisi, topkadife (s. 1260); TT. topkadife: Kadife çiçeği (s. 2367).

Kalabak: Bir otun adı (s. 127). Veri bulunamadı.

Karagözka: bkz. Kadife çiçee.

Karpuz: Karpuz (s. 136). TT. karpuz: Kabakgillerden, sürüngen gövdeli parçalı sert yapraklı, sarı çiçekler açan bir bitki (s. 1335).

Kartofli: Patates (s. 137). Az. T. Yéralma, Yéralması: 2) Patates (s. 804). Trkm. Yerelma: Patates (s. 692). TT. patates: 1) Patlıcangillerden, yaprakları ve sürgünleri acı bir bitki. 2) Bu bitkinin toprak altında oluşan, nişastası çok yenebilen yumruları (s. 1898).

Katranika: Bir tür pelin otu (s. 138). Veri bulunamadı.

Kaun: Kavun (s. 138). Az. T. Gohun, Govun-yemiş: Kavun (s. 380); Az. T. Govun: Kavun (s. 388). TT. kavun: 1) Kabakgillerden, sürüngen gövdeli, iri meyveli bir bitki 2) Bu bitkinin genellikle güzel kokulu, sulu ve etli meyvesi (s. 1359).

Kavak: Kavak (s. 119). Az. T. Ğeleme: Kavak, kara kavak, ak kavak (s. 341); Az. T. Govagağacı: Kavak ağacı (s. 386). Trkm. Derek: Kavak (s. 150). TT. kavak: Söğütgillerden, sulak bölgelerde yetişen, boyu bazı türlerinde 30-40 metreye kadar çıkan, kerestesinden yararlanılan uzun boylu bir ağaç (s. 1355).

Kayın: Kayın ağacı (s. 140). TaS akça ağaç: Kayın ağacı (s. 69); TaS govuş: Kayın ağacı (s. 1713). Az. T. Ağcagayın: Akçaağaç (s. 8); Az. T. Gayın: Kayın ağacı (s. 333); Az. T. Gaymağacı, Ağcagayın: Kayın (ağaç) (s. 333); Az. T. Lapan: Akçaağaç (s. 553); Az. T. Tozağacı: Kayın (ağaç), akkavak, akağaç, tozağacı (s. 744). Trkm. Gayıñ: Kayın ağacı (s. 241); Trkm. Osina: Yeşilimsi beyaz, düz kabuklu, söğüde benzer bir ağaç (s. 492). TT. akağaç: Gürgengillerin, kerestesinden yararlanılan beyaz kabuklu bir türü (s. 59); TT. akçaağaç: Akçaağaçgillerden, süs ağacı olarak da dikilen, tahtası hafif ve sağlam bir ağaç, isfendan (s. 61); TT. kayın: Kayıngillerin örnek bitkisi olan, 30-40 metre boyunda, 2 metre çapında, kışın yapraklarını döken, kerestesi beyaz ve değerli olan bir orman ağacı (s. 1363).

Keçi boynuzu: Keçi boynuzu (s. 142). Az. T. İttikanı: Keçiboynuzu, harnup (s. 515). TT. harnup: Keçiboynuzu (s. 1051); TT. keçiboynuzu: 1) Baklagillerden, kerestesi marangozlukta, kabukları tabaklıkta kullanılan bir ağaç, harnup 2) Bu ağacın baklaya benzer şekerli yemişi, harnup (s. 1376).

Keçi sakalı: Bir tür bitki (s. 142). Az. T. Kéçi sadefi: Keçi sakalı (bitki) (s. 526). TT. keçisakalı: Ladengillerden, çayırlarda, nemli yerlerde yetişen, yaprakları mızraksı ve

çizgili, çiçekleri mavimsiyah veya mor renkte bir tür laden bitkisi, keçisedefi (s. 1376); TT. keçisedefi: Keçi sakalı (s. 1376).

Kedi otu: Bir ot türü (s. 142). Az. T. Pişikotu: Kedi otu (s. 637). TT. kedi otu: İki çeneklilerden, kök sapı hekimlikte kullanılan bir bitki (s. 1377).

Kesim çiçee: bkz. Çömlek çiçee (çiçeği).

Kılıç: Kılıç otu (s. 145). Az. T. Gahotu: Kılıçotu, rezene (s. 307). TT. kantaron: Kızılkatarrongillerden, hekimlikte kullanılan, sarı çiçekli, acı köklü, küçük bir bitki (s. 1301).

Kıtina (Ketina): Bir bitki adı (s. 149). Veri bulunamadı.

Kiliz: Kamış (s. 151). Az. T. Olyarpag: Kamış (bitki) (s. 613). Trkm. Gamiş: Kamış, saz (s. 222). TT. kamış: Buğdaygillerden, sulak, nemli yerlerde yetişen, boğumlu, sert gövdesi olan bitkiler (s. 1289).

Kirez: Kiraz (s. 151). Az. T. Balı: Kiraz. (s. 59); Az. T. Gilas (Yun.): Kiraz (s. 373). TT. kiraz: 1) Gülgillerden, ılıman iklimlerde yetişen bir meyve ağacı 2) Bu ağacın kırmızı veya beyaz renkte, etli, sulu, tek çekirdekli meyvesi (s. 1445).

Kokos palması: (Hindistan cevizi ağacı) (s. 191). **Palma:** Palmiye ağacı (s. 191). Az. T. Palma (Lat.): Palmiye (s. 626). Trkm. Kokos: Hindistan cevizi (s. 413). TT. Hindistan cevizi: 1) Palmiyegillerden, tropikal bölgelerde yetişen bir ağaç, narcıl 2) Bu ağacın portakaldan büyük, çok sert kabuklu yemişi (s. 1102).

Kopar: bkz. Çibritsa.

Kömüren: bkz. Garga sarmısaa (sarmısığı).

Krupa: Bulgur (s. 153). TT. bulgur: Kaynatılıp kurutulduktan ve kabuğu çıkarıldıktan sonra kırılan buğday (s. 409).

Kukiçi: bkz. Kaar.

Kupriva: Isırgan otu (s. 155). **Sırgan:** Isırgan otu (s. 216). TaS gicitgen, (giçitken): Isırgan denilen ot (s. 1696). Az. T. Dahar: Isırgan (s. 166); Az. T. Genc: Isırgan (s. 346); Az. T. Gezene: Isırgan (s. 358); Az. T..Gicitken: Isırgan (s. 373). TT. ısırgan: Isırgangillerden, her tarafı sert tüylerle kaplı, tüyleri kırıldığında karınca asidi denilen çok kaşındırıcı bir madde çıkartan bir ot (s. 1127).

Küknar: Köknar ağacı (s. 159). Az. T. Küknar: Köknar (s. 548). TT. köknar: Çamgillerden, yüksek bölgelerde yetişen, iğne yaprakları kısa yassı olan, reçineli ve kozalaklı bir orman ağacı (s. 1497).

Küpe çiçee: Küpe çiçeği (s. 159). TT. küpe çiçeği: Küpe çiçeğigillerin örnek bitkisi olan süs bitkisi (s. 1561).

Laale: Lâle (s. 166). Trkm. Çigildem: Lale (s. 122); Trkm. Läle: Lale, gelincik (s. 435). TT. lale: Zambakgillerden, yaprakları uzun ve sivri, çiçekleri kadeh biçiminde, türlü renkte bir süs bitkisi (s. 1573).

Laana: Lahana (s. 166). TaS kelem: Lahana (s. 2403). Az. T. Kelem: Lahana (s. 527). Trkm. Kelem: Lahana (s. 399). TT. kelem (hlk.): Lahana (s. 1381); TT. lahana: Turpgillerden, geniş ve kalınca kat kat yaprakları olan, güz ve kış sebzesi olarak yetiştirilen ve birçok türü olan bitki, kelem (s. 1571).

Labada: bkz. Epelek.

Laitsa: Bir çiçek adı (topçan) (s. 167). Veri bulunamadı.

Laylaykuçka: Papatya (s. 167). **Pam pam pamucan:** Papatya (s. 191). **Papadiye:** Papatya (s. 191). **Romaşka:** Papatya (s. 203). TaS babadiye, (babadya): Papatya (s. 356); TaS babuna: Papatya (s. 359); TaS koyungözü: Papatya (s. 2686); TaS pabadça: Papatya (s. 3175). Az. T. Büllümbelek: Papatya (s. 117); Az. T. Çobanyastığı: Papatya (s. 156); Az. T. Gızçıçeyi: Koyun, çayır papatyası, papatya (s. 370). TT. papatya: Birleşikgillerden, 20-50 santimetre yüksekliğinde, baharda çiçek açan, taç yaprakları beyaz, ortası sarı kömeçli, bir yıllık otsu bir bitki, yoğurt çiçeği (s. 1882).

Leuşten: Bir bitki adı (s. 168). Veri bulunamadı.

Lileka: Leylak (s. 168). TT. leylak: 1) Zeytingillerden, yaprakları karşılıklı bir ağaççık 2) Bu ağacın koni durumunda toplanmış, beyaz, eflatun veya pembe renkte, güzel kokulu çiçekleri (s. 1584).

Limon: Limon. (s. 168). Az. T. Limon (Yun.): Limon (s. 558); Az. T. Lumu: Limon (s. 560). TT. limon: 1) Turunçgillerden, 3-5 metre yüksekliğinde, kışın yapraklarını dökmeyen, beyaz çiçekli bir ağaç 2) Bu ağacın sarı renkli, kabuğu kokulu, suyu ekşi meyvesi, sulu zırtlak (s. 1587); TT. sulu zırtlak: Limon (s. 2171).

Loboda: Kara pazı (s. 169). TaS karapazı: Koyun sarmaşığı denilen ot, sirken (s. 2277). Az. T. Garapüren: Kara pazı, koyun sarmaşığı, kaz ayağı (s. 321).

Madem çiçee: Bir çiçek türü (s. 170). Veri bulunamadı.

Maavi: Bir çiçek adı (s. 171). Az. T. Göyceçiçek: Mavi çiçek (Rusça: Sinyuha) (s. 393).

Mak: bkz. Mak.

Marar: bkz. Çibritsa.

Maslini: Zeytin ağacı (s. 173). Az. T. Zéytun ağacı: Zeytin ağacı (s. 827). TT. zeytin: 1) Zeytingillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, 10-20 metre yüksekliğinde, dalları dikensiz, yaprakları karşılıklı, küçük ve gümüş renginde, uzun ömürlü bir ağaç (s. 2653).

Maydanoz: Maydanoz (s. 174). **Patencel:** Maydanos (s. 193). **Petlövka:** Maydanos (s. 195). TaS su kerdemesi: Maydanoz ve su teresi (s. 3571). Az. T. Bağdanus: Maydanoz (s. 55); Az. T. Ceferi (Ar.): Maydanoz (s. 126). TT. maydanoz: Maydanozgillerden, yenmek için yetiştirilen, 50-80 santimetre uzunluğunda, ufak yeşil ve parçalı yapraklı, hoş kokulu iki yıllık otsu bir bitki (s. 1637).

Mazare: Bezelye (s. 174). **Yaban grahı:** Bezelye (s. 254). TT. bezelye: 1) Baklagillerden, yurdumuzun her yanında yetiştirilen, fasulyeye benzer, tırmanıcı bir bitki 2) Bu bitkinin yuvarlak tanesi (s. 325).

Meelem otu: Bir tür ot, balzam (s. 175). TT. balsam: Bazı ağaçlardan elde edilen, parfüm ve ilaç yapımında kullanılan reçine (s. 247).

Melek otu: Bir bitki türü (s. 175). TT. melek otu: Maydanozgillerden, su kenarlarında yetişen, çiçekleri yeşilimsi, beyaz çok yıllık bir bitki (s. 1648).

Mercen: Kırmızı kasımpatı (bir çiçek) (s. 176). Veri bulunamadı.

Mercimek: Mercimek (s. 176). TaS yasmık: Mercimek (s. 4371). Az. T. Edese: Mercimek (s. 244). TT. mercimek: 1) Baklagillerden, beyaz çiçekli bir tarım bitkisi 2) Bu bitkinin, besin değeri yüksek, kırmızı, sarı veya yeşil, yuvarlak ve yassıca tohumu, yasmık (s. 1656); TT. yasmık (hlk.): Mercimek (s. 2544).

Mısır: Mısır (s. 177). Az. T. Ceceb: Mısır (bitki) (s. 126); Az. T. Garğıdalı: Mısır (s. 323); Az. T. Hacıbuğda: Mısır (s. 426); Az. T. Meke, Mekebuğda(sı): Mısır (s. 570);

Az. T. Péyğemberî: Mısır (bitki) (s. 634). Trkm. Mekgecöven: Mısır (s. 453). TT. mısır: 1) Buğdaygillerden, gövdesi boğumlu ve kalın, yaprakları şerit biçiminde, boyu yaklaşık 2 metre olabilen, erkek çiçekleri tepede salkım durumunda dişi çiçekleri yaprakla gövde arasında koçan biçiminde olan bir kültür bitkisi 2) Bu bitkinin koçan üzerindeki taneli ürünü (s. 1677).

Miimer: Bir bitki adı (mürver) (s. 177). Veri bulunamadı.

Mirta: Mersin ağacı (s. 178). TT. mersin: Mersingillerden, Güney ve Batı Anadolu dağlarında yetişen, yaprakları yaz kış yeşil kalan, gıda ve tarım sanayisinde ham madde olarak kullanılan, meyvesi murt adıyla bilinen, esansı çıkarılan, beyaz çiçekli, güzel kokulu bir ağaç, mersin ağacı, sazak (s. 1660); TT. mersin ağacı: Mersin (s. 1660).

Mor patlacan: Patlıcan (s. 193). **Patlıcak:** Patlacan (s. 193). **Potlıcan:** Patlıcan (s. 198). **Pomidor:** Patlıcan (s. 198). Az. T. Badımcın, Badıncın: Patlıcan (s. 54). TT. patlıcan: Patlıcangillerden, kalın saplı, uzunca yapraklı otsu bitki (s. 1900).

Naane: Nane (s. 180). Az. T. Nane (Ar.): Nâne (s. 599). Trkm. Narpız: Nane (s. 471); Trkm. Nâne: Nane (s. 474). TT. nane: Ballıbabagillerden, yaprakları sapsız, çiçekleri beyaz veya menekşe renginde, güzel kokulu yaprakları baharat olarak kullanılan, çok yıllık ve otsu bir kültür bitkisi (s. 1751).

Nar: Nar (s. 180). Az. T. Turşe: Nar (s. 747). Trkm. Nar: Nar (s. 471). TT. nar: 1) Nargillerden, yaprakları karşılıklı, çiçekleri büyük, koyu kırmızı renkte, küçük bir ağaç 2) Bu ağacın kırmızımtırak sarı sert bir kabukla örtülü, içinde çok sayıda kırmızımtırak, sulu taneler bulunduran yuvarlak yemişi (s. 1751).

Nohut: bkz. Grah.

Nufut: bkz. Grah.

Osurgança: Bahçe çiçeği (s. 187). Veri bulunamadı.

Önce: bkz. Emecek.

Palma: bkz. Kokos palması.

Pam pam pamucan: bkz. Laylaykuçka.

Pamuk: Pamuk (s. 191). Trkm. Pagta: Pamuk (s. 515). TT. pamuk: Ebegümeçigillerden, koza biçimindeki meyvesi üç, dört, beş dilimli olan, sıcak bölgelerde yetişen tarım bitkisi (s. 1878).

Papadiye: bkz. Laylaykuçka.

Patencel: bkz. Maydanoz.

Patlacan: Domates (s. 193). Az. T. Pamador (İtal.): Domates (s. 626); Az. T. Pomidor (İtal.): Domates (s. 639). Trkm. Pomidor: Domates (s. 534). TT. domates: Patlıcangillerden, yaprakları tüylü, çiçekleri salkım durumunda, vitamince zengin bir bitki (s. 702).

Patlıcak: bkz. Mor patlacan.

Patracil: Kimyon (s. 193). TaS kimnon: Kimyon (s. 2572). Az. T. Cire: Kimyon (s. 135). TT. kimyon: Maydanozgillerden, 50 santimetre yüksekliğinde, beyaz veya pembe çiçekli, bir yıllık, güzel kokulu ve otsu bir bitki (s. 1443).

Paun: Bir bitki adı (s. 193). Veri bulunamadı.

Pelin: Pelin (s. 194). TaS acı yavşan: Veronika denen bitki, pelin (s. 7). Az. T. Acıyovşan: Acı yavşan, pelinotu, acı pelin (s. 3); Az. T. Gurdotu: Pelin, ak pelin, acı pelin, acı bakla (s. 411); Az. T. Meryemotu: Acıyavşan (s. 573). Trkm. Ak yovşan: Beyaz pelin (s. 707); Trkm. Yovşan: Pelin (s. 707). TT. acı pelin: Pelin (s. 11); TT. acı yavşan (hlk.): Tüylü dalak otu (s. 12); TT. akpelin: Pelin. (s. 72); TT. pelin: Birleşikgillerden, yapraklarında ve öteki bölümlerinde çok acı, kokulu bir madde bulunan, hekimlikte kullanılan çok yıllık ve otsu bir bitki, pelin otu, acı pelin, akpelin (s. 1908); TT. pelin otu: Pelin (s. 1908); TT. tüylü dalak otu: Yüksekliği 10-40 santimetre olan, yatık veya dik, gri veya beyaz tüylü, çok yıllık bir tür dalak otu, acı yavşan (s. 2404).

Pelit: Pelit (palamut) (s. 194). TaS pelit: Palamut (s. 3185). Az. T. Palıd, Palıt: Pelit ağacı, meşe (s. 626). Trkm. Dub gozası: Meşe palamudu (s. 175). TT. palamut: Yurdumuzda yetişen meşe türlerinin uzunca, fındığa benzeyen, sert ve pürüzlü, bir yüksük içinde bulunan, tane bakımından zengin meyvesi, pelit (s. 1876); TT. pelit: 1) Meşe ağacı 2) Bu ağacın meyvesi, palamut (s. 1908).

Petlövka: bkz. Maydanoz.

Pındık: Yer fıstığı (s. 195). Az. T. Yérbadamı: Yer fıstığı (s. 804). TT. araşit: Yer fıstığı (s. 145); TT. yer fıstığı: Baklagillerden, çiçekleri döllandikten sonra toprağa gömülerek meyve veren bir tarım bitkisi, araşit (s. 2579).

Pıtırak: Dul kadın otu; kel otu (s. 196). Az. T. Pıtırgan: Dulavrat otu (s. 635). TT. dulavrat otu: Birleşikgillerden, hekimlikte kullanılan bir bitki (s. 722).

Pomidor: bkz. Mor patlacan.

Portokal: bkz. Apelsin.

Pothcan:bkz. Mor patlacan.

Rakitsa: Burçak (s. 201). TaS küşne: Burçak (s. 2778). Az. T. Güllüce: Burçak (s. 421); Az. T. Güllülce: Burçak (s. 421); Az. T. Lerge: Burçak (s. 556). TT. burçak: Baklagillerden, taneleri hayvan yemi olarak kullanılan yıllık bir yem bitkisi (s. 414).

Romaşka: bkz. Laylayluçka.

Saaz: Saz, kamış (s. 205). Az. T. Olıyarpag: Kamış (bitki) (s. 613). Trkm. Gamış: Kamış, saz (s. 222). TT. kamış: Buğdaygillerden, sulak, nemli yerlerde yetişen, boğumlu, sert gövdesi olan bitkiler (s. 1289).

Salatalık: Salatalık (s. 207). Az. T. hıyar: Hıyar (s. 465); Az. T. Salatlıg: Salatalık (s. 659); Az. T. Yélpenek, hıyar: Hıyar (s. 803); Az. T. Yérpenek, Yélpenek: Hıyar (s. 806). Trkm. Hıyar: Hıyar (s. 348). TT. hıyar: 1) Kabakgillerden, uzun, iri meyveli, sürünen, otsu bir bitki 2) Bu bitkinin iri, yeşil ürünü, salatalık (s. 1096); TT. salatalık: Hıyar (s. 2017).

Sarımsak: Sarımsak (s. 209). Trkm. Sarımsak: Sarımsak (s. 563). TT. sarımsak: Zambakgillerden, 25-100 santimetre yüksekliğinde, yapraklarında, saplarında, ve toprak altındaki soğanında kokulu yağ bulunan bir kültür bitkisi (s. 2037).

Semiçka: Ay çiçeği (s. 213). TaS günebakan: Ayçiçeği (s. 1869). Az. T. Günçiçeği: Gün çiçeği, ay çiçeği (s. 422); Az. T. Günebakan: Ay çiçeği, günebakan (s. 422). Trkm. Günebakar: Günebakan (s. 320). TT. ayçiçeği: Birleşikgillerden, sarı renkli çiçeği çok iri olan, yurdumuzda çok yetiştirilen bir bitki, günçiçeği, günebakan, gündöndü, günâşık (s. 201); TT. gün çiçeği: Ayçiçeği (s. 1005); TT. günebakan: Ayçiçeği (s. 1006).

Sırgan: bkz. Kupriva.

Smorodina: Frenk üzümü (s. 220). **Tatar üzümü:** Bektaşi üzümü (yeşil Frenk üzümü) (s. 252). Az. T. Firengüzümü: Frenk üzümü (s. 296); Az. T. Garağat: Frenk üzümü, Bektaşi üzümü (s. 320). TT. Bektaşi üzümü: 1) Taşkırangillerden, bir çalı 2) Bu çalının mayhoş, nohut büyüklüğünde, ak veya kara yemişi (s. 297); TT. Frenk üzümü: Taşkırangillerden bir çalı (s. 892).

Soya: Soya (bir bitki) (s. 223). Trkm. Soya: Soya (s. 585). TT. soya: Kökeni Çin ve Japonya'ya uzanan, protein değeri bakımından zengin bir tür fasulye, soya fasulyesi (s. 2146); TT. soya fasulyesi: Soya (s. 2146).

Suan: Soğan (s. 226). Az. T. Soğanag: Soğan (s. 681). Trkm. Sogan: Soğan (s. 580). TT. soğan: Zambakgillerden, yemeklere tat vermek için yumrusu ve yeşil yaprakları kullanılan güzel kokulu bitki (s. 2129).

Susay: Bir bitki adı (s. 227). Veri bulunamadı.

Sümbül: Zümbül (s. 228). Az. T. Sünbül: Sümbül (çiçek) (s. 691); Az. T. Sünbülçiçek, Sünbülçüçeyi: Sümbül (s. 691). TT. sümbül: Zambakgillerden, soğanla üretilen, 15-20 santimetre yüksekliğinde çiçekleri keskin kokulu ve türlü renkli, çok yıllık bir süs bitkisi (s. 2179).

Sütlen: Bir bitki adı (s. 229). Veri bulunamadı.

Süüt: Söğüt (s. 229). Az. T. Söyüd: Söğüt (s. 684). Trkm. Tal: Söğüt (s. 614). TT. söğüt: Söğütgillerden, sulak yerlerde yetişen, yaprakları almaşık ve alt yüzleri havla örtülü büyük bir ağaç (s. 2148).

Şefteli: Şeftali (s. 232). Az. T. Şaftalı (Far.): Şeftali (s. 694); Az. T. Şerelli: Şeftali (s. 701). Trkm. Şetdalı: Şeftali (s. 605). TT. şeftali: 1) Gülgillerden, ılıman bölgelerde yetişen, çiçekleri pembe renkli bir ağaç 2) Bu ağacın tatlı ve sulu meyvesi (s. 2210).

Taban: İncir ağacı (s. 236). TT. incir: 1) Dutgillerden, asıl yurdu Akdeniz kıyıları olan, yaprakları geniş dilimli bir ağaç (s. 1190).

Tarla zambaa: Tarla zambağı (s. 238). Veri bulunamadı.

Tatar üzümü: bkz. Smorodina.

Tatula: Bir bitki adı (s. 239). Az. T. Delibanda: Tatula (s. 184); Az. T. Delibeng: Tatula (s. 184). TT. boru çiçeği: 2) Tatula (s. 381); TT. şeytan elması: Tatula (s.

2220); TT. tatula: Patlıcangillerden, çiçekleri beyaz veya mor renkte, meyveleri dikenli, hekimlikte kasların kasılmasını gidermek üzere kullanılan bir yıllık ve otsu bir bitki, şeytan elması. Boru çiçeği (s. 2286).

Tselina: Kereviz (s. 245). TT. kereviz: Maydanozgillerden, kökleri ve yaprakları sebze olarak kullanılan kokulu bir bitki (s. 1393).

Üzüm: Üzüm (s. 252). Az. T. Üzüm: Üzüm (s. 770). Trkm. Üzüm: Üzüm (s. 659). TT. üzüm: Asmanın taze veya kuru olarak yenilen ve salkım durumunda bulunan meyvesi (s. 2460).

Yaban grahı: bkz. Mazare.

Yaban mak: Yabani haşhaş (s. 171). Veri bulunamadı.

Yaban mazaresi: Yabanî bezelye (s. 174). Veri bulunamadı.

Yapışkan: Bir ot türü, yapışkan otu (s. 257). Az. T. Yapışganotu: Yapışkanotu (s. 791). TT. yapışkan otu: Isırgangillerden, duvarlar üzerinde gelişen, yaprakları yapışkan bir bitki (s. 2528).

Yer alması: Yer elması (s. 11). Az. T. Yéralma, Yéralması: 1) Yer elması (s. 804). TT. yer elması: 1) Birleşikgillerden, kök sapları yumru durumunda olan bir bitki. 2) Bu bitkinin besin olarak yararlanılan kök sapı (s. 2579).

Yonca: bkz. Emecek.

Yulaf: Yulaf (s. 262). Az. T. Sil: Yulaf (s. 677). Trkm. Süle: Yulaf (s. 592). TT. yulaf: 1) Buğdaygillerden, en çok hayvan yemi olarak yetiştirilen otsu bitki 2) Bu bitkinin tohumu (s. 2613).

Zambak: Zambak. (s. 263). Az. T. Zambag (Ar.): Zambak, lâle (s. 819). TT. top zambak: Zambak (s. 2373); TT. zambak: Zambakgillerden, 90-100 santimetre yüksekliğinde, güzel ve iri çiçekli, çok yıllık bir süs bitkisi, top zambak (s. 2642).

Zeftun: Zeytin (s. 264). **Zehtin:** Zeytin (s. 264). **Zetin:** Zeytin (s. 265). **Zeytin:** Zeytin (s. 265). Az. T. Zéytun (Ar.): Zeytin (s. 827). Trkm. Zeytun: Zeytin (s. 720). TT. zeytin: 1) Zeytingillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, 10-20 metre yüksekliğinde, dalları dikensiz, yaprakları karşılıklı, küçük ve gümüş renginde, uzun ömürlü bir ağaç 2) Bu ağacın tazeyken yeşil, sonradan kararan, yüksek besin değeri taşıyan yağlı meyvesi (s. 2653).

Zehtin: bkz. Zeftun.

Zerdeli: bkz. Abrikos.

Zerdalı (Far.): bkz. Abrikos.

Zetin: bkz. Zeftun.

Zeytin: bkz. Zeftun.

C. Türkiye Türkçesinde Bulunan Ancak Tarama Sözlüğü'nde Bulunmayan Bitki Adlarının Diğer Oğuz Grubu Türk Dilleriyle Karşılaştırılması

abdestbozan otu: Gülgilerden, almaşık yapraklı, yeşilimsi veya kan kırmızı çiçekler açan idrar söktürmede ve kan dindirmede kullanılan bir bitki (s. 4). Veri bulunamadı.

acemborusu: Canlı kırmızı renkli çiçek açan, uzun boylu bir tür bir tür süs bitkisi (bignonia radicans) (s. 7). Veri bulunamadı.

Acem lalesi: Taşkırağillerden, turuncu ve sarı çiçekler açan, yıllık ve çok yıllık türleri olan, saksıda ve tarlada üretilebilen bir süs bitkisi, güneştopu (s. 8). Veri bulunamadı.

acı ağaç: Sedef otugillerden, sıcak ülkelerde yetişen, kabuğu ve odunu hekimlikte kullanılan küçük bir ağaç, kavasya (s. 9). Veri bulunamadı.

acı badem: Gülgillerden, dikenli veya dikensiz, meyvelerinin kabukları kalın, çekirdekleri küçük olan bir tür badem ağacı (s. 9). Az. T. Badamca: Deli badem, acıbadem (s. 53).

acı bakla: Termiye (s. 9). **delice bakla:** Termiye (s. 616). **gâvur baklası:** Termiye (s. 906). **koyun baklası:** Termiye (s. 1493). **kurtbaklası:** Termiye (s. 1535). **Mısır baklası:** Termiye (s. 1677). **termiye:** İki çenekliler sınıfının baklagiller familyasından bey Az. T. çiçekleri olan, acı olan taneleri suda tatlılaştırılarak yenilen bir yıllık otsu bitki, acı bakla, delice bakla, gavur baklası, kurt baklası, mısır baklası, yaban baklası, Yahudi baklası (s. 2331). **yaban baklası:** Termiye (s. 2496). **Yahudi baklası:** Termiye (s. 2504). Az. T. Acı pakla: Acı bakla (s. 3). Az. T. Gurdkolu: Acı bakla, Yahudi baklası (s. 411); Az. T. Lupin: Acı bakla (s. 560).

acı ceviz: Genellikle Kuzey Amerika'da yetişen, güzel görünümlü bir tür ceviz (s. 9). Veri bulunamadı.

acı çiğdem: Zambakgillerden, 10-30 santimetre boyunda şerit yapraklı ve açık renk çiçekli, tohumları romatizma tedavisinde kullanılan zehirli bir tür çiğdem, güz çiğdemi (s. 9). Veri bulunamadı.

acı elma: Ebucehil karpuzu (s. 9). **acı karpuz:** Ebucehil karpuzu (s. 10). **acı kavun:** Ebucehil karpuzu (s. 10). **Ebucehil karpuzu:** Kabakgillerden, elma büyüklüğündeki meyvesi çok acı ve iç sürdürücü, ishal yapıcı bir bitki, acı elma, acı karpuz, acı kavun (s. 752). TaS kargadüvleği, (kargadüğleği): Ebucehil karpuzu, acıhıyar, eşekhıyarı (s. 2291). Az. T. Acıgarpız: Ebucehil karpuzu (s. 3); Az. T. Acıgovun: Acı kavun, eşek hıyarı (s. 3); Az. T. Ebucehlgarpızı: Ebucehil karpuzu (s. 242).

acı hıyar: İt hıyarı (s. 9). Veri bulunamadı.

acıkara: Sık, yuvarlak ve küçük taneli bir tür ekşi üzüm (s. 10). Veri bulunamadı.

acı karpuz: bkz. acı elma.

acı kavak: Titrek kavak (s. 10). Veri bulunamadı.

acı kavun: bkz. acı elma.

acı meyan: Dikenli meyan (s. 11). Veri bulunamadı.

acımık: Mavi kantaron (s. 11). **belemir:** Mavikantaron (s. 299). **mavikantaron:** Birleşikgillerden, baharda buğday tarlalarında mor renkli çiçekler açan bir bitki, belemir, peygamber çiçeği, acımık (s. 1636). **peygamber çiçeği:** Mavikantaron (s. 1919). Az. T. Ganteper: Belemir, acımık (s. 315); Az. T. Pýyğemberçiçeyi: Belemir, peygamber çiçeği (s. 634). Trkm. Daşkekre: Peygamber çiçeği (s. 137).

acı ot: Kuzey Anadolu dağlarının ormanlarında yetişen, toprak altında bilek kalınlığında kökü bulunan çok yıllık ve otsu bir bitki (s. 11). Az. T. Acı péncer: Acı ot (s. 3).

acı pelin: Pelin (s. 11). **akpelin:** Pelin (s. 72). **pelin:** Birleşikgillerden, yapraklarında ve öteki bölümlerinde çok acı, kokulu bir madde bulunan, hekimlikte kullanılan çok yıllık ve otsu bir bitki, pelin otu, acı pelin, akpelin (s. 1908). **pelin otu:** Pelin (s. 1908). **tüylü dalak otu:** Yüksekliği 10-40 santimetre olan, yatık veya dik, gri veya beyaz tüylü, çok yıllık bir tür dalak otu, acı yavşan (s. 2404). **yayla yavşanı (hlk.):** Tüylü dalak otu (s. 2557). TaS acı yavşan: Veronika denen bitki, pelin (s. 7). Az. T. Acıyovşan: Acı yavşan, pelinotu, acı pelin (s. 3); Az. T. Gurdotu: Pelin, ak pelin, acı

pelin, acı bakla (s. 411); Az. T. Meryemotu: Acıyavşan (s. 573). Trkm. Ak yovşan: Beyaz pelin (s. 707); Trkm. Yovşan: Pelin (s. 707). Gag. T. Pelin: Pelin (s. 194).

acırga (acı'rga) (hlk): Yaban turpu (s. 11). **yabani turp:** Yaban turpu (s. 2497). **yaban turpu:** Turpgillerden, kökü ve yaprakları baharlı, beyaz çiçek açan bir bitki, acırga, yabani turp (s. 2498). Az. T. Dağturpu: Yaban turpu, acırga (s. 166); Az. T. Éşşekturpu: Yaban turpu (s. 276); Az. T. Gıtıgotu: Acırga, yaban turpu (s. 369).

acı sakız: Çam sakızı (s. 11). Veri bulunamadı.

acı yonca: Kızılkantarongillerden, bataklık yerlerde yetişen kötü kokulu ve çok acı olan yaprakları hekimlikte kullanılan bir bitki (s. 12). Veri bulunamadı.

açelya: Kokusuz, güzel renkli çiçekler açan bir bitki (s. 14). Veri bulunamadı.

açıkağız: Turpgillerden bir bitki (s. 16). Veri bulunamadı.

ada çayı: Ballıbabagillerden, yurdumuzda çok yetişen tüylü ve beyazımtırak yaprakları olan güzel kokulu bir bitki, dağ çayı (s. 24). **dağ çayı:** Ada çayı (s. 577). Az. T. Bozaggülü: Dağçayı (s. 107); Az. T. Sürve: Adaçayı (s. 692).

adamkökü: Adamotu (s. 26). **adamotu:** Patlıcangillerden, geniş yapraklı, mavi çiçekli, meyveleri sarı, çok yıllık bir bitki, kankurutan, adamkökü (s. 26). Az. T. Adamkökü: Adam otu (s. 5).

adamotu: bkz. adamkökü.

ada soğanı: Zambakgillerden, soğanından ilaç olarak yararlanılan birtakım maddeler elde edilen çok yıllık bir bitki (s. 27). TaS deniz soğanı: Yabanî soğan (s. 1082). Az. T. Denizsoğanı: Ada soğanı (s. 189); Az. T. Hez Az. T.: Dağ soğanı, yabani soğan (s. 457); Az. T. hzezez: Dağ soğanı (s. 457). Gag. T. Garga suanı (soğanı): Yabani soğan (s. 100).

Afrika menekşesi: İki çeneklilerden, tüylü yapraklı, mor, pembe, beyaz renkli çiçekleri olan, evlerde saksıda yetiştirilen, çok yıllık bir süs bitkisi (s. 34). Veri bulunamadı.

ağaç çileği: Ahududu (s. 37). **ahududu:** 1) Gülgillerden, böğürtleni andıran, çalı görünümünde, dikenli bir bitki 2) Bu bitkinin duta benzeyen, kırmızı renkli, sulu ve kokulu yemişi, ağaç çileği, frambuaz (s. 56). Az. T. Béca, Béce (Far.): Ahududu (s. 75); Az. T. Beğele, Morug: Ahududu, ağaç çileği (s. 78); Az. T. Bögele: Ahududu (s.

108); Az. T. Böyürtken: Ahududu, ağaç çileği, böğürtlen (s. 109); Az. T. Buhurtikan: Ahududu, ağaç çileği (s. 111); Az. T. Deliböyürtgen: Böğürtlen (s. 184); Az. T. Hindil, Hındıl: Böğürtlen (s. 463); Az. T. Morug: Ahududu, ağaççileği (s. 584).

ağaç ebegümece: Ebegümecegillerden, boyu yüksek bir ot (s. 37). Veri bulunamadı.

ağaçküpesi: Hatmi (s. 38). Az. T. hetmi: Hatmi, gülhatmi (s. 452); Az. T. Gülhetmi: Gülhatmi (s. 420).

ağaç minesi: Mine çiçeğigillerden, bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen, kırmızı, mor çiçekli bir ağaççık (s. 38). Veri bulunamadı.

ağbenek: Ağ görünüşünde olan, arpa yapraklarına yerleşerek oldukça önemli zararlara yol açan, açık veya koyu kahverengi aşklı mantar (s. 39). Veri bulunamadı.

ağı çiçeği: Zakkum (s. 39). **zakkum:** Zakkumgillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, çiçekleri beyaz veya pembe renkli, kışın yapraklarını dökmeyen zehirli bir ağaççık, ağı ağacı, ağı çiçeği (s. 2641). TaS ağı ağacı: Zakkum ağacı (s. 58). Az. T. Oléandr (Fr.): Zakkum (ağacı) (s. 614); Az. T. Söyüdgülü: Zakkum (ağacı) (s. 684).

ağı otu: Baldıran (s. 40). **baldıran:** Maydanozgillerden, nemli yerlerde yetişen zehirli bitkilerin ortak adı, ağı otu, baldırgan (s. 243). **baldırgan (hlk.):** Baldıran (s. 243). Az. T. Acıçiçek: Yılan otu, baldıran otu (s. 3); Az. T. Badyan: Baldıran, ağıotu (s. 54). Trkm. Tsikuta: Baldıran (s. 636).

ahlat: Gülgillerden, kendi kendine yetişen, üzerine armut aşılana ağaç, yaban armudu, dağ armudu 2) Bu ağacın armuda benzeyen, iyice olgunlaştıktan sonra yenilebilen yemişi (s. 55). **çakal armudu:** Yabani armut, ahlat (s. 481). **dağ armudu:** Ahlat (s. 577). **yaban armudu:** Ahlat (s. 2496). TaS dağdağan ağacı: Karaağaç, çitlenbik ağacı; ahlat ağacı (s. 967). Az. T. Dağdağan: Çitlembik (s. 165).

ahududu: bkz. ağaç çileği.

akağaç: Gürgengillerin, kerestesinden yararlanılan beyaz kabuklu bir türü (s. 59).

kayın: Kayıngillerin örnek bitkisi olan, 30-40 metre boyunda, 2 metre çapında, kışın yapraklarını döken, kerestesi beyaz ve değerli olan bir orman ağacı (s. 1363). TaS akça ağaç: Kayın ağacı (s. 69); TaS govuş: Kayın ağacı (s. 1713). Az. T. Ağcagayın: Akçaağaç (s. 8); Az. T. Gayın: Kayın ağacı (s. 333); Az. T. Gayınağacı, Ağcagayın: Kayın (ağaç) (s. 333); Az. T. Lapan: Akçaağaç (s. 553); Az. T. Tozağacı: Kayın (ağaç), akkavak, akağaç, tozağacı (s. 744). Trkm. Gayıñ: Kayın ağacı (s. 241); Trkm.

Osina: Yeşilimsi beyaz, düz kabuklu, söğüde benzer bir ağaç (s. 492). Gag. T. Kayın: Kayın ağacı (s. 140).

akar amber: Asya ve Amerika'da yetişen, odunu ceviz ağacınıninkine benzeyen, güzel kokulu öz suyu olan büyük bir ağaç (s. 59). Veri bulunamadı.

akasma: Dügün çiçeğigillerden, beyaz çiçek veren, bahçelerde süs çiçeği olarak yetiştirilen, sarmaşık özelliği gösteren bir bitki, yaban asması, orman sarmaşığı, meryemana asması (s. 60). **meryemana asması:** Akasma (s. 1660). **yaban asması:** Akasma (s. 2496). TaS ak sarmaşık: Evren gülü, bin kulaç ve ak asma da denilen, sarmaşık (s. 74). Az. T. Filbahar: Ak asma (s. 296).

akasya: 1) Baklagillerden, sıcak iklimlerde birçok türü yetişen ve tanen, zamk, boya vb. maddelerin yapımında kullanılan bir ağaç 2) Baklagillerden, yurdumuzda yetişen bir süs ve gölge ağacı, salkım ağacı, yalancı akasya (s. 60). **salkım ağacı:** Akasya (s. 2020). **yalancı akasya:** Akasya (s. 2511). Az. T. Akasiya (Yun.): Akasya (s. 17); Az. T. Arkasiya: Akasya (s. 33); Az. T. Ebrişim (Far.): 1) Akasya (s. 242).

akbakla (hlk.): Kuru fasulye (s. 60). Veri bulunamadı.

akbuğday: Kurak iklime dayanıklı, beyaz kabuklu, ekmeklik buğday (s. 60). Veri bulunamadı.

akburçak: Mürdümük (s. 60). TaS fik, (fiğ): Yaban böğrölcesi, ak burçak (s. 1607); TaS mürdümek, (mürdümük, mürdük): Baklagillerden, taneleri bezelyeye benzer ve ondan çok ufak bir bitki (s. 2822).

akça armudu: İnce kabuklu, sarı, etli ve sulu bir tür armut (s. 61). Veri bulunamadı.

akdarı: Darı (s. 61). TaS taru: Darı (s. 3764). Az. T. Cad: Darı ekmeği, darı (s. 120); Az. T. Darı: Darı (s. 174); Az. T. Suluf: Darı (s. 688).

akdiken: Alıç (s. 61). **alıç:** Hünnapgillerden, kırlarda kendiliğinden yetişen, hekimlikte ve boyacılıkta kullanılan, sert odunlu bir ağaç, gövem eriği, geyik dikenini, akdiken 2) Bu ağacın mayhoş yemişi (s. 93). **geyik dikenini:** Alıç (s. 939). **gövem eriği:** Alıç (s. 976). TaS bir yidim: Alıç (s. 609); TaS hıluç: Alıç (s. 1896). Az. T. Ağtikan: Ak diken (s. 12); Az. T. Alça: Erik, alıç (s. 19); Az. T. Aluc: Alıç (s. 24); Az. T. Cumurt: Akdiken, gövem eriği, geyik dikenini (s. 136); Az. T. Çaytikanı, Ağtikan: Akdiken, geyikdikenini (s. 145).

akdut: Beyaz renkte olan dut (s. 61). Az. T. Ağ tut: Beyaz dut (s. 12).

akkavak: Söğütgillerden, yapraklarının altı beyaz olan bir tür kavak, akçakavak, Hollanda kavağı (s. 69). **kavak:** Söğütgillerden, sulak bölgelerde yetişen, boyu bazı türlerinde 30-40 metreye kadar çıkan, kerestesinden yararlanılan uzun boylu bir ağaç (s. 1355). TaS akça kavak: Bir cins kavak, söğüt (s. 70). Az. T. Ağcagovag: Akçakavak, akkavak (s. 8); Az. T. Ağgovag: Ak kavak (s. 9); Az. T. Esmegovag: Ak kavak, akça kavak (s. 274); Az. T. Ğelemegovag: Ak kavak, akça kavak (s. 341); Az. T. Gümüşgovag: Akça kavak, ak kavak (s. 422). Trkm. Ak derek: Ak kavak (s. 150).

akkuyruk: Tadını arttırmak için çay harmanına katılan beyaz bir tür çay (s. 69). Veri bulunamadı.

akpas: Lahana, turp, şalgam, karnabahar vb. bitkilerin kök dışındaki bütün bölgelerine yerleşebilen, özellikle semizotugillerde karşılaşılan yosunumsu mantar (s. 72). Veri bulunamadı.

akpelin: bkz. acı pelin.

aksoğan: Ada soğanı (s. 75). TaS deniz soğanı: Yabanî soğan (s. 1082). Az. T. Denizsoğanı: Ada soğanı (s. 189); Az. T. Hezaz: Dağ soğanı, yabani soğan (s. 457); Az. T. Ğezez: Dağ soğanı (s. 457). Gag. T. Garga suanı (soğanı): Yabani soğan (s. 100).

aksöğüt: Söğütgillerden, kabukları eczacılıkta kullanılan bir tür söğüt (s. 75). Az. T. Ağsöyüd: Ak söğüt (s. 11).

akşamsefası: İki çeneklilerden, gece açan küçük kokulu çiçekleri olan otsu bir bitki, gecesefası (s. 76). **gecesefası:** Akşam sefası (s. 912). Az. T. Şebçiçek: Gece sefası (s. 698).

akzambak: Zambakgillerden, süs bitkisi olarak yetiştirilen, çiçeğı diş ve yüz şişlerinin tedavisinde kullanılan bir bitki (s. 79). Veri bulunamadı.

alabaş: Turpgillerden, şalgama benzer bir bitki (s. 80). Az. T. Daşkelem: Alabaş, lahana turpu (s. 177).

alacamenekşe: Hercai menekşe (s. 81). **hercai menekşe:** 1) Menekşegillerden, mor, sarı, beyaz renkte, menekşeye benzer çiçekleri olan yıllık bir bitki 2) Bu bitkinin çiçeğı (s. 1085). Az. T. Ala-bezek benövşe: Hercai menekşe, alaca menekşe (s. 17); Az. T. Esbeçiçeyi (gülü): Hercaî menekşe, alaca menekşe (s. 273); Az. T. Göz: Alaca menekşe, hercaî menekşe (s. 395); Az. T. Kepenekgülü: Hercai menekşe (sf 529).

alaçam: Rengi kıvıla yakın bir tür çam (s. 81). Veri bulunamadı.

alıç: bkz. akdiken.

Alman papatyası: Orta Avrupa'da yetişen bir tür papatya (s. 103). Veri bulunamadı.

alpyıldızı: Dağların çok yüksek yamaçlarında yetişen bir çiçek (s. 104). Veri bulunamadı.

altınbaş: Genellikle Ege bölgesinde yetişen, yuvarlak, kalınca kabuklu güzel bir tür kavun (s. 107). Veri bulunamadı.

altın kökü: Güney Amerika'da yetişen, kusturucu niteliği olan bir kök, ipeka (s. 107). **ipeka:** Altın kökü (s. 1201). Az. T. Gusdurmaotu: İpeka, altın kökü (s. 415).

altın otu: Mayasıl otu (s. 107). **basur otu:** Dügün çiçeğigillerden, nemli ormanlarda biten, köklerinde basur memelerine iyi gelen bir madde bulunan, sarı çiçek açan küçük bir bitki (s. 263). **mayasıl otu:** Bir deri hastalığına karşı kullanılan, pek çok çeşidi bulunan bitki türleri, altın otu (s. 1637). Az. T. Babasilotu: Mayasilotu, basur otu (s. 52); Az. T. Goyungıran: Mayasilotu, koyunkıran, kuzukıran, kılıç otu (hypercium) (s. 389); Az. T. Boyotu: Rezene, mayasıl otu (s. 107).

altıntop: 1) Greyfurt 2) Bu ağacın, portakaldan daha iri, kanarya sarısı renginde, tadı acımsı meyvesi, altıntop, kızmemesi (s. 990). **greyfurt:** 1) Turunçgillerden, sıcak bölgelerde yetişen bir meyve ağacı, altıntop, kızmemesi 2) Bu ağacın, portakaldan daha iri, kanarya sarısı renginde, tadı acımsı meyvesi, altıntop, kızmemesi (s. 990). **kızmemesi (hlk.):** 1) Greyfurt (s. 1438). Az. T. Baléng: 2) Greyfurt (s. 59).

Amasya elması: Bir yüzü kırmızı, diğér yüzü ise sarı yeşilimsi bir renk taşıyan, ince kabuklu, hoş kokulu, uzun süre saklanabilen bir tür elma (s. 111). Veri bulunamadı.

amber ağacı: Baklagillerden, akasya cinsi kışın yaprağını döken boylu bir çalı veya birkaç metre boylanabilen dikenli küçük bir ağaç (s. 112). Az. T. Garamıh, Garamuh: Amber ağacı (s. 321).

amberbaris: Sarıçalı (s. 113). Veri bulunamadı.

amber çiçeği: Amber ağacının toparlak, fındık büyüklüğünde, altın sarısı renginde güzel kokulu çiçeği (s. 113). Az. T. Ebir (Ar.): Amber (s. 242); Az. T. Enber (Ar.): Amber (s. 265).

Amerikan armudu: 1) Defnegillerden Amerika'da yaşanan bir ağaç 2) Bu ağacın armuda benzer yemişi (s. 114). Veri bulunamadı.

Amerikan bademi: Aselbent, zamk vb. maddeler veren bir sıcak iklim ağacı (s. 114). Veri bulunamadı.

Amerikan elması: Antepfıstığıgillerden, Amerika'da yetişen bir ağaç, bilader ağacı 2) Bu ağacın badem biçiminde çekirdekli, armuda benzer yemişi (s. 114). Veri bulunamadı.

Amerikan üzümü: Şekerciboyası (s. 114). Veri bulunamadı.

ananas: 1) Ananasgillerden, sıcak ülkelerde yetişen bir ağaç 2) Bu ağacın çam kozalağına benzeyen, iri, güzel kokulu, lezzetli meyvesi (s. 121). Az. T. Ananas (İsp.): Ananas (s. 26).

anason: Maydanozgillerden, kokulu tohumu hamur işlerinde ve rakı yapımında kullanılan bir bitki (s. 122). Az. T. Badiyan (Far.): Anason (s. 54); Az. T. Boyana: Anason (s. 105); Az. T. Razyana (Far.): Anason (s. 646).

andız: 1) Yaprakları dikenli olan bir tür ardıç 2) Servi (s. 122). TaS anduz, (andız): Kökü ilaç olarak kullanılan bir bitki, raziyane (s. 149); TaS eğir: Karın ağrısını iyi etmek için kullanılan bir kök, andız (s. 1395); TaS Türk otu: Eğir, andız, zencefil (s. 3875). Az. T. Andız: Andız (s. 26).

andız otu: Birleşikgillerden, nemli yerlerde yetişen sarı çiçekli, acı ve kokulu bir ot (s. 123). Veri bulunamadı.

anemon: Dağ lalesi (s. 124). **dağ lalesi:** Dügün çiçeğigillerden, mor renkli, çan biçimli tüylü çiçekleri olan otsu bir bitki, anemon (s. 579). Az. T. Çöllalesi: Dağlâlesi (s. 160); Az. T. Dağlalesi: Anémon (s. 166).

Ankara çiğdemi: Açık sarı renkli çiçekleri olan, parlak sarı yapraklı bir tür çiğdem (s. 127). Veri bulunamadı.

Antep fıstığı: 1) Antep fıstığıgillerin örnek bitkisi, yurdumuzda Gaziantep ve Siirt bölgelerinde yetişen, 10 metre boya erişebilen, kışın yaprak dökabilen bir ağaççık 2) Bu ağacın, ince ve sert kabuklu, yağlı yemişi, Şam fıstığı (s. 133). **çam fıstığı:** Fıstık çamının kozalak biçimindeki meyvesinden çıkarılan sert kabuklu, yağlı ve nişastalı bitki (s. 491). **Şam fıstığı:** Antep fıstığı (s. 2201). TaS köknar içi: Çam fıstığı (s. 2691).

apteriks: Kivi (s. 138). Veri bulunamadı.

araka: İri taneli bezelye (s. 142). Veri bulunamadı.

ararot kamışı: Maranta (s. 145). Veri bulunamadı.

araşit: Yer fıstığı (s. 145). **yer fıstığı:** Baklagillerden, çiçekleri döllendikten sonra toprağa gömülerek meyve veren bir tarım bitkisi, araşit (s. 2579). Az. T. Yérbadamı: Yer fıstığı (s. 804). Gag. T. Pındık: Yer fıstığı (s. 195).

ardıç: Servigillerden, güzel kokulu, yapraklarını kışın da dökmeyen, yuvarlak kara yemişleri ilaç olarak kullanılan bir ağaççık (s. 147). Az. T. Arçan: Ardıç (s. 30); Az. T. Ardıc: Ardıç (s. 30); Az. T. Er-er, Erer (Ar.): Ardıç (s. 269).

ardıç otu: Ardıç ağacının küçük bitkisi (s. 147). TaS suret darısı: Küçük darı, güvercinlere verilen darı (s. 3584).

armut: 1) Gülgillerden, çiçekleri beyaz, Türkiye'nin her yerinde yetişen bir ağaç 2) Bu ağacın tatlı ve sulu, yumuşak, ufak çekirdekli meyvesi (s. 155). Az. T. Armut: Armut (s. 33). Trkm. Armut: Armut (s. 33). Gag. T. Armut: Armut (s. 16).

armutkabağı: Ürünü, armut biçiminde olan bir süs kabağı (s. 155). Veri bulunamadı.

Arnavut biberi: Acı kırmızıbiber (s. 156). **Hint biberi:** Kırmızıbiber (s. 1102). **isot (hlk.):** Kırmızı acı biber (s. 1210). **kırmızıbiber:** 1) Patlıcangillerden bir tür biber 2) Bu bitkinin olgunlaştığında kızarıp yakıcı bir acılık kazanan, kurutulup dövülerek yemeklerde baharat olarak kullanılan tozu, Türk biberi (s. 1420). **Türk biberi:** Kırmızıbiber (s. 2401). Az. T. Kırmızıbiber: Kırmızı biber (s. 366); Az. T. Kırmızı istiot: Kırmızı biber (s. 366). Trkm. Gızıl burç: Kırmızı biber (s. 87).

arnika: Öküzgözü (s. 156). **mastı çiçeği:** Öküzgözü (s. 1633). **sığırgözü:** Öküzgözü (s. 2090). TaS öküzgözü: Bir çeşit papatya (s. 3075). Az. T. Öküzgözü: Öküzgözü (s. 619).

arpa: Buğdaygillerden bir bitki (s. 156). Az. T. Arpa: Arpa (s. 33). Gag. T. Arpa: Arpa (s. 17); Gag. T. Harpa: Arpa (s. 114).

arpacık soğanı: Tohumdan yetiştirilen ve tohumluk olarak kullanılan küçük soğan (s. 156). Veri bulunamadı.

arpağan (hlk.): Yabani arpa (s. 156). Veri bulunamadı.

aselbent ağacı: Tropikal bölgelerde yetişen ve gövdesinden reçine elde edilen ağaç (s. 163). Veri bulunamadı.

aslanağzı: Sıracagillerden, türlü renkte, güzel, kokusuz çiçekleri olan bir bitki, danaburnu (s. 168). **danaburnu:** Aslanağzı (s. 592). Az. T. Danabaş: Aslanağzı (s. 171); Az. T. Danaburnu, Danaburni: Danaburnu (s. 171); Az. T. Danadişi, Danatişi: Danaburnu (s. 171); Az. T. Gurdağzı: Aslanağzı (s. 411). Gag. T. Aslan aazı: Bir çiçek adı (s. 17).

aslankulağı: Bir sap üzerinde dizili sarı veya kırmızı çiçekli otsu bir bitki (s. 168). Veri bulunamadı.

aslankuyruğu: Ballıbabagillerden, eskiden hekimlikte terletici olarak kullanılan bir bitki, yer pırasası (s. 168). Veri bulunamadı.

aslanpençesi: Gülgillerden, sarı beyaz çiçekli bir yabancı bitki (s. 168). Az. T. Aslan pençesi: Aslan pençesi (bitki) (s. 36) Az. T. Şirpençe, Garayara: Şirpençe (s. 707); Az. T. Şirpençesi: Aslan pençesi (bitki) (s. 707).

asma kabağı: Kabakgillerden, sürüngen veya sarılgan, mevsimlik bir tür kabak (s. 169). **kantar kabağı:** Su kabağı (s. 1300). **su kabağı:** Kabakgillerden, alt bölümü şişkin, birçok yerde kurutulup su kabı olarak kullanılan bir tür asma kabağı, kantar kabağı (s. 2168). Az. T. Sugabağı: Su kabağı (s. 688).

aşkmerdiveni: Eğrelti otu (s. 177). **eğrelti:** Eğrelti otu (s. 763). **eğrelti otu:** Eğrelti otugillerden, kumlu yerlerde yetişen, 150 santimetre kadar yükselebilen, tıpta bağırsak kurtlarını düşürmek için kullanılan çok yıllık ve otsu bir bitki, aşkmerdiveni, eğrelti, fujer (s. 763). TaS doñuz otu: Eğrelti otu (s. 1219). Az. T. Ayıdöşeyi: Eğrelti otu (s. 47); Az. T. Gabıgotu: Eğrelti otu (s. 303); Az. T. Gıgı: Eğrelti, eğrelti otu (s. 360); Az. T. Maral yoncası: Eğreltiotu (s. 564).

atarısı: Ege ve Akdeniz bölgelerinde sofralık olarak üretilen, beyaz renkli iri ve yuvarlak taneli bir üzüm (s. 180). Veri bulunamadı.

ateş çiçeği: Ballıbabagillerden, ateş kırmızısı renginde çiçekler açan bir süs bitkisi (s. 182). Veri bulunamadı.

at kestanesi: 1) At kestanesigillerden, 15-30 metre yüksekliğinde, geniş yapraklı, çiçekleri kokulu bir ağaç, Hint kestanesi 2) Bu ağacın kestaneye benzeyen yemişi (s. 185). **Hint kestanesi:** At kestanesi (s. 1103). Az. T. Atşabalıdı: At kestanesi (s. 41).

atkuyruğu: Atkuyruğugillerden, kök sapı ömürlü olan, genellikle nemli yerlerde yetişen ve ilaç olarak kullanılan bir bitki, zemberek otu (s. 185). Az. T. Gatırguyruğu: At kuyruğu (bitki) (s. 330); Az. T. İnekçiçeyi: At kuyruğu (bitki) (s. 496); Az. T. Öldürgen: Atkuyruğu (bitki) (s. 620); Perpetöyün, Perpereng: Atkuyruğu (bitki) (s. 633).

atlas çiçeği: Uzun ve sarkık yapraklı, parlak kırmızı çiçekler açan kaktüs (s. 186). **kaktüs:** Kaktüsugillerden, yaprakları yayvan ve dikenli, güzel, parlak renkte çiçekler açan bir bitki, atlas çiçeği (s. 1272). **kaynanadili (hbk.):** Dil biçiminde yassı ve dikenli dalları olan bir kaktüs (s. 1368). Az. T. Maldili: Kaktüs (s. 563). Trkm. Kaktus: Kaktüs (s. 392).

avcı otu: Dügün çiçeğigillerden, kokusuz, parlak zehirli bir bitki (s. 191). Az. T. Ovçı otu: Avcı otu (s. 616).

avize ağacı: Zambakgillerden, Amerika'dan dünyanın her yanına yayılmış olan, avize biçiminde sarkık, iri ve beyaz çiçekli bir süs ağacı (s. 191). Veri bulunamadı.

ay çekirdeği: Ayçiçeğinin tohumu (s. 201). Veri bulunamadı.

ayçiçeği: Birleşikgillerden, sarı renkli çiçeği çok iri olan, yurdumuzda çok yetiştirilen bir bitki, güncçiçeği, günebakan, gündöndü, günâşık (s. 201). **gün çiçeği:** Ayçiçeği (s. 1005). TaS günebakan: Ayçiçeği (s. 1869). Az. T. Güncçiçeyi: Gün çiçeği, ay çiçeği (s. 422); Az. T. Günebakan: Ay çiçeği, günebakan (s. 422). Trkm. Günebakar: Günebakan (s. 320). Gag. T. Semiçka: Ay çiçeği (s. 213).

ayıt: Mine çiçeğigillerden, Akdeniz çevresinde yetişen mavi, beyaz ve menekşe renginde çiçekler açan, 1-2 metre boyunda bir ağaççık, hayıt (s. 205). **hayıt:** Ayıt (s. 1072). TaS ayıt ağacı: Tohumu şehveti kesmek için kullanılan bir bitki, beş-parmak (s. 317).

ayı üzümü: Fundagillerden, küçük taneli yemişler veren, tüylü bir bitki (s. 205). **koca yemiş:** Fundagillerden, 3-6 metre yüksekliğinde çiçekleri beyaz veya pembe, kışın yapraklarını dökmeyen, odunu sert olduğundan kolay işlenemeyen ve kömür yapımında kullanılan bir ağaççık (s. 1455). **sandal:** Sandalgillerden, kerestesi sert ve kokulu bir ağaç (s. 2026). **sandal ağacı:** Koca yemiş (s. 2026). Az. T. Ayüzümü: Kocayemişi (s. 48). Az. T. Sendel (Ar.): Sandal (ağaç) (s. 669).

ayrık otu: Buğdaygillerden, kökü hekimlikte idrar söktürücü olarak kullanılan yabani bir bitki (s. 209). Az. T. Ala-ula: 1) Ayrık otu (s. 19); Az. T. Hal: Ayrık otu (s. 428); Az. T. Murğuz: Ayrık otu (s. 587); Az. T. Sürünen ayrık: Ayrık kökü otu (s. 692). Gag. T. Ayrık: Ayrık otu (s. 23).

ayşekadın: Kılıksız, lezzetli bir taze fasulye türü (s. 212). Veri bulunamadı.

ayva: Gülgillerden, çiçekleri iri, beyaz veya pembe, yapraklarının altı tüylü, orta yükseklikte bir ağaç 2) Bu ağacın büyük, sarı renkte, tüylü, mayhoş, dokusu sertçe, ufak çekirdekli bitkisi (s. 212). TaS hayva: Ayva (s. 1907). Trkm. Beyi: Ayva (s. 62). Gag. T. Ayva: Ayva (s. 24); Gag. T. Hayva: Ayva (s. 116).

ayvadana: Yüksekliği 15-70 santimetre, sık tüylü, soluk sarı çiçekli, çok yıllık ve otsu bir bitki (s. 212). Veri bulunamadı.

azvay: Sarısabır (s. 218). Veri bulunamadı.

bacakkıran: Nemli bölgelerde yetişen yeşilimsi sarı çiçekli bir bitki (s. 222). Veri bulunamadı.

badat: Birleşikgillerden, şekeri çok, bir tür yer elması (s. 223). Veri bulunamadı.

badem: 1) Badem ağacı. 2) Bu ağacın yaş veya kuru yenilen yemişi (s. 223). TaS bayam: Badem (s. 465); TaS payam: Badem (s. 3182). Az. T. Badam (Far.): Badem (s. 53). Trkm. Badam: Badem (s. 42). Gag. T. Badem: Badem (s. 27).

badem ağacı: Gülgillerden, 6-8 metre yükseklikte, ilkbaharda beyaz ve pembe renkli çiçekler açan bir tür ağaç, badem (s. 223). Trkm. Badam Ağacı: Badem ağacı (s. 42).

badıç: Bakla, fasulye, bezelye, vb. taze sebzelerde içinde tohumların sıralanmış bulunduğu kabuk, baklamsı meyve (s. 224). Veri bulunamadı.

bağboğan: Küsküt (s. 225). Veri bulunamadı.

bağırsak otu: Fare kulağı (s. 228). **farekulağı:** Çuha çiçeğigillerden, tohumu kuş yemi olarak kullanılan bitkilerin cins adı, bağırsak otu, sıçankulağı (s. 851).

sıçankulağı: Farekulağı (s. 2087). **yabani mercanköşk:** Mercanköşk çiçeğinin yabani bir türü, farekulağı (s. 2497). Az. T. Döyenekotu: Yabanî mercanköşk, fare kulağı (Cerastium arvense) (s. 228); Az. T. Gırğıotu: Fare kulağı, şahin otu, tırnak otu (s. 364).

bahçe kekiği: Bahçelerde özel yöntemlerle yetiştirilen kekik (s. 234). Veri bulunamadı.

bahçe nanesi: Bahçelerde özel olarak yetiştirilen nane (s. 234). Veri bulunamadı.

bakam: Baklagillerden, odunundan kırmızı boya çıkarılan bir ağaç (s. 236). Veri bulunamadı.

bakla: Baklagillerden, yurdumuzun her yerinde yetiştirilen, yeşil kabuklu ve taneli bir bitki (s. 239). Veri bulunamadı.

bakla çiçeği: Sarımtırak eflatuna çalan beyaz renkte bir bitki (s. 239). Veri bulunamadı.

balçiçeği: Almaşık yapraklı, kırmızı veya kırmızıya çalan sarı renkli çiçekli ağaççık (s. 242). Veri bulunamadı.

baldıran: bkz. ağı otu.

baldıran: bkz. ağı otu.

balık otu: Cava ve Malabar'da yetişen, zehirli meyvesiyle balıkları sersemleterek avlamaya yarayan bir bitki (s. 245). Veri bulunamadı.

bal kabağı: İçi turuncu, iri ve tatlı bir tür kabak (s. 246). Az. T. Balgabağı: Kestane kabağına benzer; turuncu (s. 59); Az. T. Gundur: Bal kabağı (s. 409). Trkm. Kâdi: Bal kabağı (s. 396).

ballıbaba: Ballıbabagillerden, beyaz çiçekli ve çok yıllık otsu bir bitki, ballık (s. 246). Az. T. Ballıbaba: Ballıbaba (bitki) (s. 59); Az. T. Dalamaz: Ballıbaba (s. 167).

ballıdarı (hlk.): İncir (s. 246). **incir:** 1) Dutgillerden, asıl yurdu Akdeniz kıyıları olan, yaprakları geniş dilimli bir ağaç 2) Bu ağacın yaş ve kuru olarak yenilen etli, tatlı yemişi, ballıdarı (s. 1190). TaS hayır: Tin, incir (s. 1906). Az. T. Encir (Far.): İncir (s. 265); Az. T. Fikus (Lat.): İncir (s. 296). Trkm. İncir: İncir (s. 371). Gag. T. İncir: İncir (s. 122).

balsam: Bazı ağaçlardan elde edilen, parfüm ve ilaç yapımında kullanılan reçine (s. 247). Gag. T. Meelem otu: Bir tür ot, balzam (s. 175).

bambu: Buğdaygillerden, sıcak ülkelerde yetişen, boyu 25 metre kadar olabilen, mobilya, merdiven, baston vb. birçok eşyanın yapımında kullanılan bir tür kamış, Hint kamışı, hezaren (s. 249). **hezaren:** 2) Bambu (s. 1091). **Hint kamışı:** Bambu (s.

1103). Az. T. Bambug, Bambuk: Bambu, hezaren, Hint kamışı (s. 60); Az. T. Mahmızçiçek: Hezaren (s. 562). Trkm. Bambuk: Bambu (s. 46).

bambul otu: Sıcak ve ılıman bölgelerde yetişen otsu veya çalı türü bir bitki (s. 249). Veri bulunamadı.

bamya: Ebegümeçigillerden, sıcak ve ılıman yerlerde yetişen bir bitki (s. 249). Az. T. Bamiye (Far.): Bamya (s. 60).

ban ağacı: 1) Asya'nın tropik bölgelerinde ve Afrika'nın kuzeyinde yetişen, yaprakları telek damarlı, çiçekleri salkım durumunda, meyvesinden kokusuz bir yağ elde edilen ağaç 2) Sepetçi söğüdü (s. 249). Veri bulunamadı.

ban otu: Patlıcangillerden, Asya, Kuzey Afrika ve Avrupa'nın sıcak bölgelerinde yetişen, hekimlikte kullanılan, uyuşturucu ve zehirli, bir veya iki yıllık otsu bir bitki (s. 251). **esrar otu:** Hint keneviri (s. 820). **Hint keneviri:** Yapraklarından esrar elde edilen bir tür kenevir, esrar otu (s. 1103). Az. T. Bandaduş: Banotu (s. 61); Az. T. Bat-bat: Ban otu (s. 73); Az. T. Bengotu: Banotu, Hint keneviri (s. 83).

baobap: Ebegümeçigillerden, sıcak ülkelerde yetişen, çok yüksek olmamakla birlikte, gövdesinin çevresi 20 metreyi aşabilen bir ağaç, baobap ağacı (s. 252). Veri bulunamadı.

baobap ağacı: Baobap (s. 252). Veri bulunamadı.

barbunya: Taneleri yuvarlak, oval veya yassı, kırmızı benekli, bir tür fasulye (s. 253). Veri bulunamadı.

barsama: Güzel kokulu, yaprakları yemeklere konulan, nane ve yaban kekiğinin ortak adı (s. 256). TaS marsama, (varsama): Yaprakları nane gibi güzel kokulu olup bazı yemeklere konan bir bitki, barsama (s. 2797).

basur otu: bkz. altın otu.

basya: Sapotgillerden, tohumlarından sabunculukta kullanılan bir yağ elde edilen, Asya'da yetişen bir ağaç (s. 264). Veri bulunamadı.

başlahana: Yaprakları sıkı, yuvarlak başlı lahana (s. 276). Veri bulunamadı.

bataklık keteni: Pamuk otu (s. 282). Veri bulunamadı.

bataklık nergisi: Avrupa ve Kuzey Amerika'da güneşli su kıyılarında yetişen çok yıllık bir bitki (s. 282). Veri bulunamadı.

bayır turpu: İri bir tür turp (s. 287). Veri bulunamadı.

bazofil: Baz veya bazı alkali özelliği üstün olan bitki (s. 290). Veri bulunamadı.

begonvil: Akdeniz bölgesinde yaygın olan, beyaz, kırmızı, pembe, turuncu renklerde çiçekleri olan bir bitki (s. 293). Veri bulunamadı.

begonya: Begonyagillerden, dekoratif yaprakları ve renkli çiçekleri olan, pek çok çeşidi bulunan sıcak ülke bitkisi (s. 293). Veri bulunamadı.

bektaşıkavuğu: Büyük ve güzel çiçekler veren, ılık iklimlerde yetişen bir kaktüs (s. 297). Veri bulunamadı.

Bektaşi üzümü: 1) Taşkırangillerden, bir çalı 2) Bu çalının mayhoş, nohut büyüklüğünde, ak veya kara yemişi (s. 297). **Frenk üzümü:** Taşkırangillerden bir çalı (s. 892). Az. T. Firengüzümü: Frenk üzümü (s. 296); Az. T. Garağat: Frenk üzümü, Bektaşi üzümü (s. 320); Az. T. Mercanı: Frenküzümü (s. 572). Gag. T. Smorodina: Frenk üzümü (s. 220); Gag. T. Tatar üzümü: Tatar üzümü (s. 239); Gag. T. Tatar üzümü: Bektaşi üzümü (yeşil Frenk üzümü) (s. 252).

belemir: bkz. acımık.

belladonna: Güzelavrat otu (s. 304). **güzelavrat otu:** Patlıcangillerden, atropin denilen zehirli ilacın çıkarıldığı pis kokulu, çok yıllık ve otsu bir bitki, belladonna (s. 1015). Az. T. Belladan: Güzelavratotu (s. 81).

bergamot: 1) Turunçgillerden bir ağaç 2) Bu ağacın, kabuklarından reçel yapılan ve esans çıkarılan meyvesi (s. 312). Veri bulunamadı.

besni: Güneydoğu Anadolu bölgesi'nde genellikle kurutmalık olarak üretilen, sofralık olarak da tüketilen, ince kabuklu, beyaz renkli bir tür üzüm (s. 316). Veri bulunamadı.

beşbıyık: Muşmula (s. 316). **döngel (hlk.):** Muşmula (s. 713). **muşmula:** 1) Gülgillerden, 2-3 metre yüksekliğinde dikenli küçük bir ağaç 2) Bu ağacın olgunlaşmış yumuşadıktan sonra yenilebilen, yuvarlak, mayhoş, buruk ve beş çekirdekli meyvesi, döngel, beşbıyık (s. 1714). Az. T. Ezgil: Muşmula (s. 286); Az. T. Girdeyarpag: Kırmızı muşmula ağacı (amelanchier), muşmula (s. 375); Az. T. Yémşen: Muşmula, döngel (s. 804).

beşparmak otu: Gülgillerden, yol kıyılarında ve çayırarda yetişen, sürgüne karşı kullanılan bir bitki (s. 318). Veri bulunamadı.

beşpençe: Beşparmak (s. 318). Veri bulunamadı.

bey armudu: İyi, kokulu ve tatlı bir tür armut (s. 320). Veri bulunamadı.

bezelye: 1) Baklagillerden, yurdumuzun her yanında yetiştirilen, fasulyeye benzer, tırmanıcı bir bitki 2) Bu bitkinin yuvarlak tanesi (s. 325). Gag. T. Mazare: Bezelye (s. 174); Gag. T. Yaban grahı: Bezelye (s. 254).

biber: Patlıcangillerden, yurdumuzda çok yetişen ve çeşitli türleri bulunan bir bitki (s. 330). Az. T. Acısot: Biber (s. 3); Az. T. Çelembir: Biber (s. 147); Az. T. Esvede: Biber (s. 275); Az. T. Göyistiot: Biber (s. 394); Az. T. İstiot: 1) Biber (s. 507). Trkm. Burç: Biber (s. 87). Gag. T. Ardey: Biber (s. 15); Gag. T. Biber: Biber (s. 35); Gag. T. Çuşka: Biber (s. 64).

biberiye: Ballıbabagillerden, Akdeniz çevresinde çok yetişen, güzel kokulu, yapraklarını dökmeyen, çiçekleri soluk mavi renkli, çok yıllık bir bitki (s. 330). Az. T. Rozmarin (Lat.): Biberiye (s. 652).

biftek mantarı: Çınar ve kestane ormanlarında oldukça sık rastlanan, genellikle canlı ve çürümüş ağaçlarda yetişen, biçimi çiğ eti andıran, kesildiğinde kırmızı bir sıvı çıkaran, tadı ekşimsi bir tür mantar (s. 333). Veri bulunamadı.

bilader ağacı: Amerikan elması (s. 334). Veri bulunamadı.

bit otu: Sıracagillerden, birçok çeşidi bulunan ve kuzey yarım kürede yetişen bir bitki (s. 365). Az. T. Bitotu: Bit otu (s. 100).

biyaprak: Yaprakları halka dizilişli genellikle akvaryumlarda bulundurulan su bitkisi (s. 365). Veri bulunamadı.

boğan otu: Düğün çiçeğigillerden, özellikle kökünde akonitin adında bir zehir bulunan bitki, kurtboğan (s. 370). **kurtboğan:** Boğan otu (s. 1535). Az. T. Gurdboğan: Kurtboğan, kaplanboğan (s. 411); Az. T. Gurdkökü: Boğan otu (s. 411); Az. T. Gurdkökü: Boğan otu (s. 413); Az. T. Kepenekçiçek: Kurtboğan (s. 259).

boru çiçeği: 1) Çan çiçeği (s. 381). **çan çiçeği:** Çan çiçeğigillerden, süs bitkisi olarak ekilen ve çiçekleri çan biçiminde olan bir bitki cinsi, meryemanaeldiveni, boru çiçeği (s. 493). **meryemanaeldiveni:** Çan çiçeği (s. 1660). Az. T. Gıfgülü: Çan çiçeği,

boru çiçeği (s. 359); Az. T. Zengçiçeyi: Çançiçeği (s. 824); Az. T. Zıngırovotu, Zengçiçeyi: Çançiçeği (s. 827). Trkm. Cümcüme: Çan çiçeği (s. 104).

boru çiçeği: 2) Tatula (s. 381). **şeytan elması:** Tatula (s. 2220). **tatula:** Patlıcangillerden, çiçekleri beyaz veya mor renkte, meyveleri dikenli, hekimlikte kasların kasılmasını gidermek üzere kullanılan bir yıllık ve otsu bir bitki, şeytan elması. Boru çiçeği (s. 2286). Az. T. Delibanda: Tatula (s. 184); Az. T. Delibeng: Tatula (s. 184); Az. T. Tatala (Hint): Tatula (s. 718). Gag. T. Tatula: Bir bitki adı (s. 239).

boruk: Dağlarda yetişen, kokulu, süpürge ve yakacak olarak kullanılan bir tür ot (s. 381). Veri bulunamadı.

boru kabağı: Boğumsuz, boru gibi uzun su kabağı (s. 381). Veri bulunamadı.

bostan patlıcanı: Az çekirdekli, iri ve yuvarlak bir tür patlıcan (s. 382). Veri bulunamadı.

boy lu gıcır: Gövdesi odunsu, yaprakları üç köşeli, beyaz, sarımsı yeşil çiçekleri olan, üzüksü meyvesi kırmızı renkli, boyu 20 metre kadar olabilen, tırmanıcı çalı görünüşünde bir bitki (s. 389). Veri bulunamadı.

boy otu: Baklagillerden, çiçekleri mavi, sarı veya beyaz renkli, kurutulan tohumları çemen yapımında kullanılan bir bitki (s. 390). Veri bulunamadı.

bozgeven: Yurdumuzda Erciyes dağında yetişen bir tür geven (s. 392). Az. T. Bozalag: Boz geven (s. 107).

böğrülce: Börülce (s. 396). Az. T. Bürüncek: Börülce (s. 118).

böğürtlen: Gülgillerden, bahçe çitlerinde, yol kenarlarında kendiliğinden yetişen dikenli ve çok yıllık bir çalı, diken dutu, it üzümü (s. 396). **diken dutu:** Böğürtlen (s. 658). **it üzümü:** 1) Patlıcangillerden, 20-50 santimetre yüksekliğinde, bazı ilaçların yapımında kullanılan bir yıllık otsu bir bitki, köpek üzümü, tilki üzümü 2) (hfk.): Böğürtlen (s. 1234). Az. T. Béca, Béce (Far.): Ahududu (s. 75); Az. T. Begele, Morug: Ahududu, ağaç çileği (s. 78); Az. T. Bögele: Ahududu (s. 108); Az. T. Böyürtken: Ahududu, ağaç çileği, böğürtlen (s. 109); Az. T. Buhurtikan: Ahududu, ağaç çileği (s. 111); Az. T. Deliböyürtgen: Böğürtlen (s. 184); Az. T. Hindil, Hındıl: Böğürtlen (s. 463). Trkm. Bövürslen: Böğürtlen (s. 84).

börülce: Fasulyeye benzer bir bitki (s. 400). Az. T. Bürüncek: Börülce (s. 118).

Brüksel lahanası: Frenk lahanası (s. 401). Veri bulunamadı.

buğday: Buğdaygillerin örnek bitkisi (s. 404). TaS ekin: Buğday (s. 1408). Az. T. Boğda: Buğday (s. 102); Az. T. Ğelle: Buğday (s. 343); Az. T. Köynek: Buğday (s. 545). Trkm. Bugday: Buğday (s. 85). Gag. T. Booday: Buğday (s. 38); Gag. T. Buuday: Buğday (s. 43); Gag. T. Jito: Buğday (s. 124); Gag. T. Jitu: Buğday (s. 124).

buhurumeryem: Tavşankulağı (s. 406). **tavşankulağı:** Çuha çiçeğigillerden, kalp biçiminde geniş yapraklı, beyaz, pembe, şarap rengi çiçekli bir bitki, buhurumeryem, siklamen (s. 2289). Az. T. Dağnovruzu: Buhurumeryem, siklâmen, tavşan kulağı (s. 166). Trkm. Tsiklamen: Siklamen, buhurumeryem (s. 636).

bulgur: Kaynatılıp kurutulduktan ve kabuğu çıkarıldıktan sonra kırılan buğday (s. 409). Gag. T. Bulgur: Bulgur (s. 42).

burçak: Baklagillerden, taneleri hayvan yemi olarak kullanılan yıllık bir yem bitkisi (s. 414). TaS küşne: Burçak (s. 2778). Az. T. Güllüce: Burçak (s. 421); Az. T. Güllülce: Burçak (s. 421); Az. T. Lerge: Burçak (s. 556). Gag. T. Rakitsa: Burçak (s. 201).

canavar otu: Canavar otugiller familyasının örnek türlerinden olan ve kenevirle tütün köklerinin asalaklarından biri sayılan çiçekli bitki (s. 440). Az. T. Kehre: Canavarotu (s. 526).

can eriği: Genellikle yeşilken yenen, sert sulu bir tür erik (s. 441). Veri bulunamadı.

cennet biberi: Zencefilgillerden, karabiber tadında bir bitki (s. 453). Veri bulunamadı.

ceviz: Cevizgillerin örnek bitkisi olan, uzun ömürlü, gövdesi kalın, kerestesi değerli, yurdumuzda çok yetişen ağaç (s. 458). TaS koz: Ceviz (s. 2686). Az. T. Cövüz, Couz, Goz: Ceviz (s. 136); Az. T. Gaga, Gagga: 1) Ceviz (s. 306); Az. T. Ğerzekli: Tetirli (ceviz) (s. 351); Az. T. Goz: Ceviz (s. 389). Trkm. Hoz: Ceviz (s. 354). Gag. T. Ceviz: Ceviz (s. 47).

Cezayir menekşesi: Zakkumgillerden, bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen, kendine özgü mavi, açık mor renkli çiçekleri ve ortası çukur taç yaprakları olan bir bitki (s. 459). Az. T. Cezairbenövşesi: Cazayir menekşesi (s. 129).

cırtatan domatesi: Bir tür küçük domates (s. 461). Veri bulunamadı.

ciğer otu: Dügün çiçeğigillerden, çok yıllık otsu bir bitki (s. 464). Az. T. Ballıca: Ciğer otu (s. 59); Az. T. Döşotu: Ciğerotu (s. 226).

cimcime: Küçük ve tatlı bir tür karpuz (s. 467). Veri bulunamadı.

civanperçemi: Birleşikgillerden, birçok türü olan bir kır bitkisi, kandil çiçeği (s. 469). **kandil çiçeği:** Civan perçemi (s. 1297). Az. T. Boymaderen: Civanperçemi, kandil çiçeği (s. 106); Az. T. Gadagaytaran: Civanperçemi (s. 305); Az. T. Gangurudan: Bin yaprak, civan perçemi (s. 313); Az. T. Oymaderen: Civanperçemi (s. 618).

çadıruşağı: Maydanozgillerden, öz suyu hekimlikte kullanılan bir bitki (s. 478). Veri bulunamadı.

çağla: Badem, kayısı, erik vb. tek çekirdekli yemişlerin körpeyken yenilebilen ham şekilleri (s. 480). Az. T. Çağgala: Çağla (s. 139); Az. T. Çağgalboğan: Çağla (s. 139); Az. T. Çağal, Çağala: Çağla (s. 139).

çakal armudu: bkz. ahlat.

çakalboğan: Kırılarda rastlanan bir bitki (s. 481). Veri bulunamadı.

çakal eriği: Çok ekşi, sert, iri çekirdekli bir tür erik, yaban eriği, dağ eriği (s. 481).

dağ eriği: Çakal eriği (s. 577). **yaban eriği:** Çakal eriği (s. 2496). TaS gögem, (gügem): Bir çeşit ekşi dağ eriği (s. 1726). Az. T. Göyem: Çakal eriği (s. 394).

çakırdiken: Maydanozgillerden, hekimlikte kullanılan bir bitki, deveelması (s. 483).

deveelması: Çakırdiken (s. 646). Az. T. Demirtikan: Çakır diken, deve elması (s. 187); Az. T. Devegiran: Çakır diken, deve elması (s. 196).

çalgıcı otu: Turpgillerden, kurak yerlerde yetişen bir bitki cinsi (s. 485). Az. T. Sarıcaotu, Sarılıgotu: Çalgıcı otu (s. 661); Az. T. Şiveren, Şüveren: Çalgıcı otu (s. 708).

çalı: Böğürtlen, ahududu gibi küçük, dalları dibinden çatallanan ve sapları odunsu bitki (s. 485). **çaltı (hlk.):** Diken, çalı (s. 489). TaS çöğür: Ağaç diken, çalı (s. 943).

çalı diken: Karaçalı (s. 486). **karaçalı:** Hünnapgillerden, kurak yerlerde yetişen, çiçekleri altın sarısı renginde, dikenli bir bitki, çalı diken (s. 1315). Az. T. Çalı tikanı: Çalı diken, kara çalı (s. 141); Az. T. Garatikan: Kara çalı, çalı diken (s. 322).

çalı fasulyesi: Bir tür kılçıklı fasulye (s. 486). Veri bulunamadı.

çalık kavak: Dalları sepetçilikte kullanılan bir tür kavak, sepetçi kavağı (s. 486).
Veri bulunamadı.

çaltı (hlk.): bkz. çalı.

çam: Çamgillerin örnek bitkisi olan, dört mevsim yeşil kalabilen, iğne yapraklı, yurdumuzda birçok türü yetişen bir orman ağacı (s. 490). Az. T. Şamağacı: Çam ağacı (s. 696). Gag. T. Çam: Çam ağacı (s. 51).

çam fıstığı: bkz. Antep fıstığı.

çan çiçeği: bkz. boru çiçeği.

çanta çiçeği: İki çeneklilerden beyaz, erguvani veya sarı renkli bir süs bitkisi (s. 493). Veri bulunamadı.

çarkıfelek: Çarkıfelekgillerden, güzel, büyük, parlak kırmızı çiçekleri olan, duvar kenarlarına ve kameryeler çevresine ekilen tırmanıcı bir süs bitkisi, fırıldak çiçeği, saat çiçeği (s. 497). **fırıldak çiçeği:** Çarkıfelek (s. 869). **saat çiçeği:** Çarkıfelek (s. 1994). Az. T. Süpürüm: Funda, çarkıfelek, fırıldakçiçeği (s. 691); Az. T. Yélgovan: Fırıldak çiçeği, çarkıfelek (s. 802).

çarliston: Sivri uçlu, uzun ve kalın, tatlı, yeşilimsi biber, çarliston biber (s. 498).
Veri bulunamadı.

çarliston biber: Çarliston (s. 498). Veri bulunamadı.

çatalkara: Bir tür kara üzüm (s. 502). Veri bulunamadı.

çavdar: Buğdaygillerden, unlu tane veren bir bitki (s. 506). Az. T. Böylü: Çavdar (s. 108); Az. T. Çovdar: Çavdar (s. 159); Az. T. Garacalı: Çavdar, mahmuzlu (ekin) (s. 318); Az. T. Sülsül: Çavdar (s. 690). Trkm. Çovdarı: Çavdar (s. 125). Gag. T. Çavdar: Çavdar (s. 53).

çavuş üzümü: Kabuğu ince, çekirdeği ufak, iri taneli bir tür beyaz üzüm (s. 507).
Az. T. Esgeri: Çavuş üzümü (s. 273).

çay: 1) Çaygillerden, nemli iklimlerde yetişen bir ağaççık 2) Bu ağaççığın özel işlemlerle kurutulmuş yaprağı (s. 507). Az. T. hata: Kuru çay (bitki) (s. 435). Trkm. Çay: Çay (s. 113). Gag. T. Çay: Çay (s. 53).

çayırüzeli: Buğdaygillerden bir bitki (s. 508). Veri bulunamadı.

çayırmelikesi: Keçi sakalı (s. 508). Veri bulunamadı.

çayır otu: Buğdaygillerden, kuru ve kireçli yerlerde yetişen küçük bir ot, fleol (s. 508). **fleol:** Çayır otu (s. 884). Az. T. Ahtahana: Çimen otu (s. 15); Az. T. Deliot: Çayır otu (s. 185); Az. T. Dişe, Tişe: Çayır otu (s. 213); Az. T. Gırtıc: Çayır otu, fileol (s. 367); Az. T. Pişikguyruğu: Çayırotu, fleol (s. 637).

çayır sedefi: Düğün çiçeğigillerden, sulak yerlerde yetişen, kökü iç sürücü olarak kullanılan bir bitki (s. 508). Az. T. Gızılçetir: Çayır sedefi (s. 371).

çayır teresi: Turpgillerden, beyaz çiçekli, yabancı bir bitki (s. 508). Veri bulunamadı.

çayır tırfili: Baklagillerden, hayvan yemi olarak yetiştirilen bir bitki (s. 508). Veri bulunamadı.

çayır yulafı: Buğdaygillerden, yulafa benzeyen bir kır bitkisi (s. 508). Veri bulunamadı.

çekem (hlk.): Yeşil yapraklı, dikensi, ateşe atıldığında çatırdayarak yanan bir bitki (s. 509). Veri bulunamadı.

çekirdeksiz üzüm: Ege bölgesi'nin bağlarında sofralık olarak üretilen, ince kabuklu, beyaz renkli, taneleri küçük, kehribar sarısı renginde kurusu yapılan bir tür üzüm, yuvarlak çekirdeksiz (s. 513). Veri bulunamadı.

çemen: Maydanozgillerden, kimyon türü bir bitki (s. 519). Veri bulunamadı.

çınar: İki çeneklilerden, 30 metreye kadar uzayabilen, gövdesi kalın, uzun ömürlü, geniş yapraklı bir ağaç (s. 536). **kavlağan (hlk.):** Çınar ağacı (s. 1357). TaS sarı kavak, (saru kavak): Çınar (s. 3315). Trkm. Çınar: Çınar (s. 120).

çiğdem: Zambakgillerden, türlü renklerde çiçek açan, çok yıllık, yumrulu bir kır bitkisi, mahmur çiçeği (s. 545). Az. T. İtboğan: Çiğdem (s. 513). Gag. T. Çidem: Çiğdem (bir çiçek adı) (s. 59).

çilek: Gülgillerden, sapları sürüngen, çiçekleri beyaz bir bitki (s. 547). Az. T. Çiyelek: Çilek (s. 156); Az. T. Gaga, Gagga: 2) Yemiş, çilek (s. 306). Trkm. Klubnika: Çilek (s. 413).

çilek üzümü: Bir tür üzüm (s. 547). Veri bulunamadı.

Çin anasonu: Manolyagillerden, sarı renkteki çiçekleri anason kokan bir ağaççık (s. 549). Az. T. Çinrazyanası: Anason, çin anasonu (s. 155).

Çin çamı: Mabet ağacı (s. 549). Veri bulunamadı.

Çin gülü: Kamelya (s. 549). Veri bulunamadı.

Çin leylağı: Tespih ağacı (s. 549). Veri bulunamadı.

çiriş otu: Zambakgillerden, beyaz çiçekli bir bitki (s. 550). Az. T. Çiriş: Çiriş otu (s. 155).

çitlembik: Kara ağaçgillerden düz kabuklu, kerestesi sert ve dayanıklı bir ağaç, çitlik, menengiç (s. 551). **menengiç (hlk.):** Çitlembik (s. 1652). TaS beneviş: Çitlenbik (s. 508); TaS cedene: Çitlenbik (s. 760); TaS çatlağuş (çatlakuç, çitlamuk): Çitlenbik, menengiç (s. 835); TaS meneviş, (meneğiş): Çitlenbik (s. 2803). Az. T. Çatdaguş: Çitlembik, melengiç (s. 144); Az. T. Çırtıdığ: Çitlembik (s. 153); Az. T. Dağdağan: Çitlembik (s. 165); Az. T. Daşagac: Çitlembik (s. 175).

çit sarmaşığı: Çit sarmaşığıgillerin örnek bitkisi olan, genellikle tarla kenarlarında yetişen, beyaz çiçekli, tüysüz ve uzun saplı, sarılıcı, çok yıllık ve otsu bir bitki (s. 552). Veri bulunamadı.

çivit otu: Baklagillerden, yapraklarından çivit çıkarılan bir tür bitki (s. 553). Az. T. Cüyürotu: Çivit otu (s. 138).

çobançantası: Turpgillerden, yemişleri torbayı andıran bir yaban bitkisi (s. 555). Veri bulunamadı.

çobandağarcığı: Kuş ekmeği (s. 555). Az. T. Guşteresi: Çoban dağarcığı (s. 416).

çobandeğneği: Karabuğdaygillerden, beyaz veya pembe çiçekli yürek biçimi yapraklı, otsu bir kır bitkisi (s. 555). Az. T. Gırhbuğum, Yol otu: Çoban değneği (bitki) (s. 364); Az. T. Subiberi: Çoban değneği (s. 687).

çobandüdüğü: İki çeneklilerden, sap ve yapraklarında keskin bir koku ve acı bir tat olan, nemli yerlerde yetişen bir bitki, meyhaneci otu (s. 555). Veri bulunamadı.

çobaniğnesi: Itır çiçeği cinsinden kokulu bir bitki (s. 555). Gag. T. Çoban iinesi: Bir bitki adı (s. 62).

çobanpüskülü: Çobanpüskülügillerden, bir süs bitkisi (s. 556). Veri bulunamadı.

çobansüzgeci: Yoğurt otu (s. 556). **yoğurt otu:** Kökboyasıgillerden, çiçekli dal uçlarında sütü kestirmekte kullanılan maya bulunan, bir yıllık veya çok yıllık otsu bitki, çobansüzgeci (s. 2599). Az. T. Deveotu: Yoğurt otu, çoban süzgeci (s. 196);

Az. T. Dilganadan: Yoğurt otu çoban süzgeci (s. 206); Az. T. Etgetiren: Yoğurtotu (s. 277); Az. T. Gatıgotu: Yoğurt otu (s. 331).

çobantarağı: Maydanozgillerden, tarlalarda çok rastlanılan, beyaz çiçekli bir bitki (s. 556). Gag. T. Çoban tarağı: Bir dikene verilen ad (s. 62).

çobantuzluğu: Sarıçalı (s. 556). Veri bulunamadı.

çobanüzümü: Yaban mersini (s. 556). **keçi yemişi:** Yaban mersini (s. 1376). **yaban mersini:** Fundagillerden, çiçekleri beyaz veya pembe, yaprakları taneli, bir bitki, keçi yemişi, çobanüzümü (s. 2497). Az. T. Bigever: Yaban mersini. (s. 92); Az. T. Mersin: Mersin (bitki), keçiyemişi (s. 573).

çöpleme: Düğün çiçeğigillerden, kökleri iç sürdürücü olarak kullanılan, karaçöpleme yeşilçöpleme ve sarıçöpleme gibi türleri olan bir bitki, marulcuk (s. 566). Veri bulunamadı.

çörek mantarı: Ormanlık alanlarda yetişen bir tür mantar (s. 567). Veri bulunamadı.

çörek otu: Düğün çiçeğigillerden, çiçekleri sapının ucunda bulunan otsu bir bitki, karacaot, çöreotu (s. 567). **çöreotu:** Çörek otu (s. 567). TaS karaca ot: Çörek otu (s. 2255). Az. T. Garaçörekotu: Çörek otu, karaca ot (s. 319). Gag. T. Çor: Çörek otu (s. 63).

çöreotu: bkz. çörek otu.

çöven: Kökü ve dalları, suyu sabun katılmış gibi köpürten, kir temizleyici bir bitki, sabun otu, helvacı kökü (s. 567). **helvacı kökü:** Çöven (s. 1081). **sabun otu:** Çöven (s. 1998). Az. T. Çoğan: Çöven, sabunotu (s. 157); Az. T. Duzlagçoğanı: Saban otu, çöven (s. 233); Az. T. Garağan: Dikenli çöven, sabun otu, çöven (s. 320).

çubuk ağacı: Sütlegengillerden, içi delik olan, dalları çubuk gibi kullanılan bir ağaççık (s. 569). Veri bulunamadı.

çuha çiçeği: İki çeneklilerden, çok yıllık, değişik renkli çiçekleri ve rozet yaprakları olan, dere kenarlarında da yetişen bir süs bitkisi, onbiraylık (s. 570). **onbiraylık:** Çuha çiçeği (s. 1804). Az. T. Danagiran: Çuhaçiçeği (s. 171); Az. T. Guguçiyei: Çuha çiçeği (glanthus) (s. 405); Az. T. Novruzçiçeği: Çuha çiçeği (s. 608); Az. T. Novruzgülü: Çuha çiçeği (s. 608); Az. T. hedicegülü, heccegülü: 2) Çuhaçiçeği (s. 440).

çükündür (hlk.): Pancar (s. 572). **pancar:** Ispanakgillerden, vitamince zengin bir bitki (s. 1879). TaS çükündür, (çukundur): Pancar (s. 960); TaS pezik: Pazı, pancar (s. 3194). Az. T. Çuğundur: Çükündür, pancar (s. 161); Az. T. Pazı: Pancar (s. 630); Az. T. Péncer: Pancar (s. 631). Trkm. Şugundur: Pancar (s. 610).

dağ armudu: bkz. ahlat.

dağ çamı: Dağda yetişen bir tür çam (s. 577). Veri bulunamadı.

dağ çayı: bkz. ada çayı.

dağ çileği: Dağda yetişen çilek, yaban çileği (s. 577). Veri bulunamadı.

dağ dalak otu: Yüksekliği 5-10 santimetre olan, yere yatık ve çiçekleri soluk sarı renkli bir tür dalak otu (s. 577). Az. T. Dağdağana: Dağ dalak otu (s. 165).

dağ elması: Yabani elma (s. 577). Az. T. Cicmay: Yabanî elma (s. 133).

dağ eriği: bkz. çakal eriği.

dağ kavağı: Titrek kavak (s. 579). Veri bulunamadı.

dağ kestanesi: Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen sert yapılı ağaç (s. 579). Veri bulunamadı.

dağ lalesi: bkz. anemon.

dağ nanesi: Yüksekliği 20-50 santimetre arasında olan, sık beyaz tüylü, kuvvetli nane kokulu, çok yıllık otsu bir bitki (s. 580). **yaban nanesi:** Yabani bir tür nane (s. 2497). Az. T. Çölnanesi: Yaban nanesi (s. 160); Az. T. Dağ nane (si): Dağ nanesi (s. 166); Az. T. Merize: Dağ nanesi, kekik otu (s. 573).

dağ reyhanı: Anık (s. 580). Veri bulunamadı.

dağ servisi: Sedir (s. 580). Veri bulunamadı.

dalak otu: Ballıbabagillerden, Akdeniz çevresinde kuru yerlerde yetiştirilen, yüz kadar türü bulunan, güçlendirici, uyarıcı ve yara sağaltıcı olarak kullanılan otsu veya odunsu bitki, duvarsedefi (s. 582). Veri bulunamadı.

dalbastı (hlk.): Bir tür iri, aşılı kiraz (s. 583). Veri bulunamadı.

dalya: Yıldız çiçeği (s. 588). **yıldız çiçeği:** Birleşikgillerden, çiçekleri katmerli, yıldız biçiminde ve türlü renkte bir süs bitkisi (s. 2592). Az. T. Soğangülü: Dalya, yıldız çiçeği (s. 681); Az. T. Ulduzçiçeyi: Yıldız çiçeği (s. 754).

dam kuruğu: Dam kuruğugillerden, bir veya çok yıllık türleri olan, ılık iklimlerde yetişen otsu bir bitki (s. 591). Veri bulunamadı.

danaayağı: Yıllanyastığıgillerden, yaprakları lekeli bir bitki (s. 592). Az. T. Danaayağı: Danaayağı (s. 171).

danaburnu: bkz. aslanagzı.

danakıran otu: Salepgillerden, bataklık yerlerde yetişen bir bitki (s. 592). Veri bulunamadı.

dantel ağacı: Dulaptal otugillerden, Antil adaları'nda yetişen, sünger gibi kullanılan, kabuk lifleri dantele benzeyen bir ağaç (s. 594). Veri bulunamadı.

darıfüfül: Doğu Hint adaları'nda yabani olarak yetişen, tırmanıcı, meyveleri 6 santimetre uzunluğunda, 7 milimetre çapında, koni biçiminde, açık esmer renkli, yakıcı ve keskin lezzetli, iştah açıcı bir bitki (s. 596). Veri bulunamadı.

defne: Defnegillerden, yaprakları güzel kokulu ve yaz kış yeşil olan bir ağaç, develik (s. 605). **develik:** Defne (s. 646). Az. T. Defne (Yun.): Defne (s. 182). Gag. T. Dafin: Defne (s. 66).

delice bakla: bkz. acı bakla.

deli otu: Turpgillerden, bahçelere süs olarak dikilen bir bitki, kuduz otu (s. 617).

kuduz otu: Deli otu (s. 1517). Az. T. Guduzotu: Kuduzotu (s. 405).

demir dikenli: Toprak üzerinde yatık olarak bulunan, boynuz biçiminde dikenli çiçekleri küçük ve açık sarı renkli bir tür bitki (s. 620). TaS çoban kalkıtan: Demir dikenli (s. 929). Az. T. Lövberotu: Demir dikenli (s. 560).

deniz marulu: Sığ sularda bulunan, ince yeşil yaprakları olan yeşil su yosunu (s. 629). Veri bulunamadı.

deniz menekşesi: Bir tür çan çiçeği (s. 629). Veri bulunamadı.

denizpirasası: Denizlerde yetişen bir tür yosun (s. 630). Veri bulunamadı.

deniz rezenesi: Maydanozgillerden, deniz kumsallarında bol olarak yetişen, güzel kokulu bir bitki, denizibiği (s. 630). Veri bulunamadı.

deniz sarmaşığı: Çok yıllık, sürünücü, beyaz süslü ve otsu bir bitki (s. 630). Veri bulunamadı.

denizüzümü: Yüksekliği, 1-2 metre olan, dik dallı, dalları yeşil renkli, yaprakları pulsu ve kın biçiminde dalları sarmış, çalı görünüşünde, meyvesi bezelye büyüklüğünde, kırmızı ve nadiren sarı renkli, çok yıllık bir bitki (s. 630). Az. T. Acılığ: Deniz üzümü (s. 3).

deniz yosunu: Denizlerde biten ve genellikle kıyılarda ve kayalıklarda yoğun olarak görülen bir tür bitki (s. 630). Veri bulunamadı.

dereotu: Maydanozgillerden, ince yapraklı, bazı yemeklere konulan güzel kokulu bir bitki (s. 634). TaS durak otu, (turak otu): Dere otu, razyane (s. 1259). Az. T. Çüyübaşı: Dereotu (s. 162). Az. T. Şüyüd, Şüyüt: Dere otu (s. 712). Trkm. Şivit: Dere otu (s. 607); Trkm. Ukrop: Dere otu (s. 645). Gag. T. Çibritsa: Dere otu (s. 59); Gag. T. Çubritsa: Dere otu (s. 64); Gag. T. Kopar: Dere otu (s. 162); Gag. T. Marar: Dereotu (s. 172).

deveci armudu: Dayanıklı, sert ve iri bir tür armut (s. 645). Veri bulunamadı.

deve diken: Birleşikgillerden, yol ve tarla kenarlarında yetişen, 30- 100 santimetre yüksekliğinde, 1-2 yıllık ve otsu bir bitki, meryemana diken, peygamber diken, sütlü kengel (s. 646). **eşek diken:** Kenger (s. 823). **kangal (hlk.):** Deve diken (s. 1297). **karayandık:** Devediken (s. 1324). **kengel:** Kenger (s. 1391). **meryemana diken:** Deve diken (s. 1660). **peygamber diken:** Deve diken (s. 1919). **sütlü kengel:** Deve diken (s. 2191). **yabani enginar:** Kenger (s. 2497). TaS kenger: Deve diken, yabanî enginar (s. 2439); TaS yanduk, (yandık): Devediken, yabanî enginar (s. 4280). Az. T. Alagangal: Deve diken (s. 18); Az. T. Atgaytaran: Kangal, deve diken (s. 40); Az. T. Atgulancarı: Eşek diken (s. 40); Az. T. Ayıpencesi: Kızılyaprak, eşek diken, kenger (s. 47); Az. T. Çuğundurotu: Devediken (s. 161); Az. T. Devetikanı: Deve diken (s. 196); Az. T. Êşşekgangalı: Êşşek diken (s. 276); Az. T. Galaàan: Kangal, deve diken (s. 308); Az. T. Galhanlıca: Deve diken, kalkan diken, kalkan otu (s. 309); Az. T. Gangal: Deve diken (s. 313); Az. T. Kengiz, Kenger: Eşek diken (s. 529); Az. T. Kirpiotu: Deve diken (s. 535); Az. T. Toppuztikan: Deve diken (s. 742); Az. T. Turşeleh: Eşek hıyarı, acı kavun (s. 747); Az. T. Yağtikan: Devediken (s. 785). Trkm. Garamandalak: Deve diken (s. 229). Gag. T. Çökelek: Deve diken (s. 64); Gag. T. Genger: Kenger, bir bitki türü (s. 102).

deveelması: bkz. çakırdiken.

devegözü: İri ve siyah taneli bir üzüm (s. 646). Veri bulunamadı.

develik: bkz. defne.

devetabanı: Birleşikgillerden, geniş yapraklı bir süs bitkisi (s. 646). Az. T. Dayvuran: Deve tabanı (s. 180); Az. T. Döydavanı: Deve tabanı (s. 228).

dımışki: Bir tür üzüm (s. 652). Veri bulunamadı.

difenbahya: Yapraklarının güzelliği nedeniyle sera ve salonlarda yetiştirilen bir süs bitkisi (s. 657). Veri bulunamadı.

diken dutu: bkz. böğürtlen.

dikenli meyan: Yüksekliği 1-2 metre olan, beyazımsı mor çiçekli, tüysü yapraklı çok yıllık bir bitki, acı meyan (s. 658). Veri bulunamadı.

dimnit: Erken olgunlaşan ince kabuklu bir tür siyah üzüm (s. 668). Veri bulunamadı.

dimyat: Seyrek ve yuvarlak taneli bir tür üzüm (s. 668). Veri bulunamadı.

dişbudak: Zeytingillerden, kerestesi sert ve demirli ağaç, demircik (s. 680). Az. T. Göyrüş: Dişbudak (s. 395); Az. T. Veme, Ven, Göyrüş: Dişbudak (s. 777). Gag. T. Dişpidak: Dişbudak ağacı (s. 76).

diş otu: Diş otugillerden, kurak ve çorak yerlerde yetişen, çok yıllık ve otsu bir bitki, Mısır anasonu, kurşun otu (s. 681). Veri bulunamadı.

dolama otu: Dolama otugillerden, çiçekleri küçük, yeşil veya beyaz bir bitki (s. 697). Veri bulunamadı.

dolma otu: Dolma otugillerden, çiçekleri küçük, yeşil veya beyaz bir bitki (s. 701). Veri bulunamadı.

domates: Patlıcangillerden, yaprakları tüylü, çiçekleri salkım durumunda, vitamince zengin bir bitki (s. 702). Az. T. Pamador (İtal.): Domates (s. 626); Az. T. Pomidor (İtal.): Domates (s. 639). Trkm. Pomidor: Domates (s. 534). Gag. T. Patlacan: Domates (s. 193).

domuz ayrık otu: Buğdaygillerden, tarıma zararlı bir bitki (s. 703). Veri bulunamadı.

domuz dikenli: Yaprakları sapsız ve dikenli, çiçekleri etli, otsu bir bitki (s. 703). Veri bulunamadı.

domuz otu: Kumsallarda ve kayalıklarda yetişen sarı çiçekli ot (s. 703). Veri bulunamadı.

dönbaba: Turnagagası (s. 712). Veri bulunamadı.

döngel (hlk.): bkz. beşbüyük.

drosera: Droseragillerden, topuz biçimindeki yapraklarının üst düzeyi, böcekleri yakalayan yapışkan tüyler ile örtülü otsu bir bitki (s. 720). Veri bulunamadı.

dulaptal otu: Dulaptal otugillerin, örnek bitkisi olan Kuzeydoğu Anadolu dağlarında yetişen çiçekleri güzel kokan, çalı görünüşünde, çok yıllık bir bitki (s. 722). Az. T.Canavargilesi: Dul aptal otu (s. 122).

dulavrat otu: Birleşikgillerden, hekimlikte kullanılan bir bitki (s. 722). Az. T.Atırtrağı: Dul avrat otu (s. 41); Az. T. Pıtırğan: Dulavrat otu (s. 635). Gag. T. Pıtırak: Dul kadın otu; kel otu (s. 196).

dut: 1) Dutgillerden, kuzey yarım kürenin genellikle ılıman bölgelerinde yetişen, yapraklarıyla ipek böceği beslenen ağaç 2) Bu ağacın, ak, kara, pembe renkte ekşi veya tatlı, sulu meyvesi (s. 727). Az. T. Cabal, Caval: Dut ağacı (ipek böceği için) (s. 120); Az. T. Çekil: Dut ağacı, yaprak dutu (ipek böceği için) (s. 146); Az. T. Ger: Dut (ağaç) (s. 348); Az. T. Tutağacı: Dut ağacı (s. 748). Trkm. Tut: Dut (s. 638).

ebegümeci: Ebegümecigillerden, mor renkli çiçekleri ilaç, yaprakları sebze olarak kullanılan, kendiliğinden yetişen çok yıllık bir bitki (s. 751). TaS ebemgömeci: Ebegömeci (s. 1383). Az. T. Ebe kömeçi: 1) Ebegümeci (s. 242); Az. T. Emekömeciğülü: Ebe gümeçi çiçeği (s. 263); Az. T. Emenkemenci, Emen-kömençi: Ebe gümeçi (s. 263); Az. T. Evenkövenci: Ebe gümeçi (s. 280). Trkm. Mal'va: Ebegümeci (s. 444). Gag. T. Gül fatma: Ebegümeci (s. 108).

Ebucehil karpuzu: bkz. acı elma.

eğir kökü: Eğir otu (s. 761). Veri bulunamadı.

eğir otu: Dere ve durgun su kenarlarında yetişen, 50-125 santimetre yüksekliğinde, çok yıllık ve otsu bir bitki (s. 761). Veri bulunamadı.

eğreli: bkz. aşkmerdiveni.

eğreli otu: bkz. aşkmerdiveni.

ekmek ağacı: Duttgillerden, sıcak ülkelerde yetişen, bol meyve veren, yaprakları beş veya yedi parçalı, çiçekleri küçük bir ağaç (s. 768). Veri bulunamadı.

ekmek ayvası: Gevrek ve sulu bir tür ayva (s. 768). Veri bulunamadı.

ekşi elma: Sert, sulu ve şeker oranı düşük bir tür elma (s. 772). Veri bulunamadı.

ekşi kiraz: Vişne (s. 772). **vişne:** 1) Gülgillerden, dalları kırmızımtırak, çiçekleri beyaz renkte, kiraza benzer bir ağaç 2) Bu ağacın genellikle reçel ve şerbet yapılan, kırmızı renkte ekşimtırak meyvesi, ekşi kiraz (s. 2486). Az. T. Alabenli: Vişne (s. 17); Az. T. Albalı: Vişne (s. 19); Az. T. Béhli: Vişne (s. 79); Az. T. Gilenar, Albalı: Vişne (s. 374); Az. T. Şorbalı: Vişne (s. 708); Az. T. Turşbalu: Vişne (s. 747). Gag. T. İşi kirez: Vişne (s. 151).

ekşi yonca: Ekşi yoncagillerden, çok yıllık otsu bir bitki (s. 773). Veri bulunamadı.

elma: 1) Gülgillerden, çiçekleri pembe veya beyaz bir ağaç 2) Bu ağacın kabuğu parlak, sert, kırmızı, sarı, ve yeşil renkte, kokusu hoş, tadı ekşi veya tatlı, dokusu gevrek, ufak çekirdekli meyvesi (s. 790). TaS alma: Elma (s. 108). Az. T. Alma: Elma (s. 22). Trkm. Alma: Elma (s. 29). Gag. T. Alma: Elma (s. 11).

engerek otu: Hodangillerden, türleri süs bitkisi olarak yetiştirilen, yaprakları sert tüylü bir ot (s. 801). Veri bulunamadı.

enginar: Birleşikgillerden, çok yıllık, dikenli bitki (s. 801). Veri bulunamadı.

enir: Bir tür yaban mersini (s. 801). Veri bulunamadı.

erguvan: Baklagillerden, eflatunla kırmızı arası renkte çiçek açan, güzel bir süs ağacı (s. 807). Az. T. Eràevan (Far.): Erguvan (s. 270); Az. T. Erkevan: Erguvan (s. 271). Gag. T. Ergivan: Erguvan, leylâk (s. 91).

erik: 1) Gülgillerden, beyaz çiçekli bir ağaç 2) Bu ağacın kabuğu ince, çeşitli renklerde, mayhoş veya tatlı, eti sulu, tek ve sert çekirdekli yemişi (s. 807). Az. T. Alı, Gavalı, Ali: Erik (s. 21); Az. T. Alu: Erik (s. 24); Az. T. Buhara: Erik, kuru erik (s. 111); Az. T. Dambıl, Dambul, Dammılıy: Erik (s. 170); Az. T. Gavalı: Erik (s. 331); Az. T. Məşməşi: Erik (s. 575). Trkm. Erik: Erik (s. 203); Trkm. Garalı: Erik (s. 229). Gag. T. Erik: Erik (s. 91).

erika: Süpürge otu (s. 808). **funda:** Süpürge otu (s. 893). **süpürge çalı:** Süpürge otu (s. 2182). **süpürge otu:** Fundagillerden, çiçekleri pembe, küçük bir çana

benzeyen, işlenmemiş topraklar üzerinde yetişen, kökünden ağızlık, dallarından kaba süpürge yapılan, çalı görünüşünde bir bitki, süpürge çalısı, funda, erika (s. 2182). Az. T. Gecec: Funda, çalı bitki (sahillerde) (s. 337); Az. T. Devegulağı: Süpürgeotu (s. 196); Az. T. Gızılsaggal: Süpürge otu (s. 371); Az. T. İlanüzümü: Funda, süpürge otu (s. 490); Az. T. Süpürgeçöpü: Süpürge otu (s. 691).

esmer buğday: Koyu renkli bir cins buğday (s. 819). Veri bulunamadı.

esrar otu: bkz. ban otu.

eşek diken: bkz. deve diken.

eşek hıyarı: İt hıyarı (s. 823). Veri bulunamadı.

eşekkulağı: Karakafes (s. 823). **karakafes:** Sığırdiligillerden, çiçekleri beyaz ve menekşeye çalan kırmızı renkte, eczacılıkta kullanılan bir bitki, eşekkulağı (s. 1317). Az. T. hendekotu: Kara kafes, eşek kulağı (s. 446).

eşek maydanozu: Maydanozgillerden iki yıllık otsu bir bitki (s. 823). Veri bulunamadı.

eşek otu: Evliya otu (s. 823). **evliya otu:** Baklagillerden, hayvanlara yedirmek için ekilen bir bitki, eşek otu (s. 838). **korunga:** Otsu, genellikle 30-70 santimetre boyunda, çok yıllık, pembe çiçekli, hayvan yemi olarak kullanılan bir bitki (s. 1486). **tirfil:** Bir tür yonca (s. 2358). Az. T. Ésparzét (Alm.): Evliyaotu, eşekotu, korunga, tirfil, yoncaotu (s. 275); Az. T. Éşşekbiyanı: Eşek otu, evliya otu (s. 276); Az. T. Haşa: Korunga, eşek otu (s. 435); Az. T. hşe: Korunga, eşek otu (s. 451).

et şeftalisi: Eti çekirdeğinden ayrılmayan bir tür şeftali (s. 833). Veri bulunamadı.

evcikkıran: Köy göçüren (s. 835). Veri bulunamadı.

evliya otu: bkz. eşek otu.

farekulağı: bkz. bağırsak otu.

fare otu: Sütlegengillerden, mavi çiçekli, tohumları fare zehri olarak kullanılan bir bitki (s. 851). Veri bulunamadı.

fasulye: 1) Fasulyegillerden, barbunya, çalı, ayşekadın, horoz vb. türleri bulunan bitki 2) Bu bitkinin sebze olarak yararlanılan yeşil ürünü ve kuru tohumları (s. 853). Trkm. Noyba: Fasulye (s. 480). Gag. T. Fasile: Fasulya (s. 94); Gag. T. Fasule: Fasulya (s. 94).

feliks: Palmiye yaprağına benzeyen, park ve bahçelerde süs için kullanılan iri gövdeli bir bitki (s. 858). Veri bulunamadı.

fesleğen: Ballıbabagillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, yaprakları güzel kokulu, beyaz veya pembe çiçekli, bir yıllık ve otsu bir süs bitkisi, reyhan (s. 864). **reyhan:** Fesleğen (s. 1978). **TAR pesliğen:** Fesliğen (s. 3193). Trkm. Nazbay: Fesleğen (s. 472); Trkm. Reyhan: Reyhan (s. 547). Gag. T. Fesleen: Feslen (s. 95); Gag. T. Feslen: Bir bitkinin adı (s. 95).

findık: 1) Kayıngillerden, kuzey yarımkürenin ılık yerlerinde ve yurdumuzun genellikle Doğu Karadeniz bölgesinde yetişen, boyu 6-7 metre yaygın tepeli bir ağaççık 2) Bu ağaççığın sert bir kabuk içinde bulunan yağlı, nişastalı ürünü (s. 867). Az. T. Fındıg: Fındık (s. 293). Gag. T. Fınduk: Funduk (s. 96); Gag. T. Funduk: Fındık (s. 99).

fırıldak çiçeği: bkz. çarkıfelek.

fıstık çamı: Çamgillerden, genellikle Ege, Akdeniz bölgelerinde yetişen, 20-25 metre boyunda kozalakları kestane renginde, yumurtamsı veya yuvarlak olan, tohumları yuvarlak olan bir çam türü (s. 871). Veri bulunamadı.

fitik otu: Kızılyaprak (s. 872). **kızılyaprak:** Gülgillerden, 20-120 santimetre yüksekliğinde, yol kenarlarında biten, sarı çiçek açan, çok yıllık, otsu bir bitki, koyun otu, fitik otu (s. 1437). **koyun otu:** Kızılyaprak (s. 1493). Az. T. Gasıgotu: Kızıl yaprak (s. 328).

filbahri: Düğün çiçeğigillerden, ilkbaharda beyaz ve güzel kokulu çiçekler açan, park ve bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen ağaççık (s. 875). Veri bulunamadı.

fil elması: Turunçgillerden, Hindistan'da yetişen bir ağaç (s. 876). Veri bulunamadı.

filkulağı: Yı lanyastığıgillerden, ana yurdu tropikal Amerika olan, kökü yumrulu bir süs bitkisi (s. 877). Veri bulunamadı.

Finike portakalı: Fenike ve yöresinde yetiştirilen sulu ve kokulu bir tür portakal (s. 879). Veri bulunamadı.

Firavun inciri: Frenk inciri (s. 879). Veri bulunamadı.

fleol: bkz. çayır otu.

foşa: Tombul fındık grubunda standart bir tür fındık (s. 889). Veri bulunamadı.

Frenk çileği: Kokusuz, kırmızı iri meyve veren bir tür çilek (s. 891). Az. T. Bağçileyi: Frenk çileği, bahçe çileği (s. 55).

Frenk inciri: Kaktüs-gillerden, yaprakları etli ve yayvan dikenli bir bitki, firavun inciri, Hint inciri (s. 892). Veri bulunamadı.

Frenk lahanası: Ceviz büyüklüğünde bir tür lahana, Brüksel lahanası (s. 892). Veri bulunamadı.

Frenk maydanozu: Maydanozgillerden, salata ve saçlarda kullanılan bodur ve güzel kokulu bir bitki (s. 892). Veri bulunamadı.

Frenk menekşesi: Turpgillerden, çiçekleri güzel kokulu bir tür süs bitkisi (s. 892). Veri bulunamadı.

Frenk üzümü: bkz. Bektaşî üzümü.

funda: bkz. erika.

gardenya: Kök boyasıgillerden, sıcak bölgelerde yetişen bir ağaç veya ağaççık cinsi (s. 903). Veri bulunamadı.

gâvur baklası: bkz. acı bakla.

gebre: Gebre otunun yemişi (s. 911). **gebre otu:** Sürekli yeşil kalan çalı görünümünde bir bitki, kebere, kapari (s. 911). **kapari:** Gebre otu (s. 1305). **kebere:** Gebre otu (s. 1375). Az. T. Balağacı: Şeytanağacı (gleditsia), gladiçya (s. 58); Az. T. Kibre, Lelek: Şeytanağacı, gladiçya (gleditsia), gebreotu (s. 532); Az. T. Lelek: Şeytanağacı, kapari, gebreotu (s. 555); Az. T. Yérgulağı: Gebreotu (s. 805).

gebre otu: bkz. gebre.

gecesefası: bkz. akşam sefası.

gelinboğan: Bir tür ahlat (s. 921). Az. T. Gelinboğan: Gelinboğan (s. 343).

gelin çiçeği: Zambakgillerden bir bitki (s. 921). Veri bulunamadı.

gelifeneri: Kuş kirazı (s. 921). **ılgıncar:** Kuş kirazı (s. 1124). **kuş kirazı:** Gülgillerden, yaprak açmadan önce beyaz çiçek veren, kaplamacılıkta kullanılan yabani ağaç, ılgıncar, gelifeneri (s. 1544). Az. T. Méşe gilası: Kuşkirazı (s. 575).

gelin otu: Güveyfeneri (s. 921). Veri bulunamadı.

gelinparmağı: Uzun taneli bir üzüm (s. 922). Az. T. **h**atınbarmağı: Gelin parmağı (s. 435); Az. T. **h**atını: Gelin parmağı (s. 435); Az. T. Rışbaba: Gelinparmağı (üzüm) (s. 651). Trkm. Gelinbarmak: Şam parmağı (bir üzüm türü) (s. 249).

gemre: Son turfanda yetişen, sert kabuklu bir tür siyah üzüm (s. 925). Veri bulunamadı.

geyik diken: bkz. akdiken.

geyikdili: Eğrelti otugillerden, Kuzey ve Batı Anadolu'nun kıyı kesimlerinde yetişen, yaprakları uzunca dil biçiminde çok yıllık otsu bir bitki (s. 939). Veri bulunamadı.

geyik otu: Sedef otugillerden, bahçelerde süs olarak yetiştirilen güzel kokulu bir bitki (s. 939). Az. T. Ağot: Geyikotu (s. 11); Az. T. Alışan: Geyik otu (s. 21); Az. T. Céyranotu: Geyikotu (s. 129).

glayöl: Kuzgunkılıcı (s. 951). Veri bulunamadı.

gonca: Henüz açılmamış veya açılmak üzere olan çiçek, tomurcuk (s. 953). TaS büylük: Konca (s. 745); TaS düğülcük: Konca, boğum (s. 1305). Az. T. Ğonçe, Gonça (Far.): Gonca, konca, tomurcuk (s. 391); Az. T. Gugurd: Gonca (s. 395).

göbek otu: Yaprakları etli, otsu bir bitki (s. 954). Veri bulunamadı.

göksoğan: Taze soğan (s. 958). **taze soğan:** Zambakgillerden, salata ve yemeklere tat vermek için kök yumrusu ve yeşil yaprakları kullanılan, acımsı, keskin kokulu sebze, yeşilsoğan, göksoğan (s. 2292). **yeşilsoğan:** Taze soğan (s. 2583). Az. T. Kalış: 2) Soğan (yeşil) (s. 521).

gövem eriği: bkz. akdiken.

greyfurt: bkz. altıntop.

gugu çiçeği: Hüsnüyusuf (s. 992). **hüsnüyusuf:** Karanfilgillerden, bazı türleri bahçelere çiçek olarak dikilen bir bitki, gugu çiçeği (s. 1122). Az. T. Çölnohudu, Gülül: Gugu çiçeği, hüsnüyusuf (s. 160); Az. T. Guğuotu: Gugu çiçeği, hüsnüyusuf (s. 405); Az. T. Gülül: Gugu çiçeği, hüsnüyusuf (s. 421); Az. T. **h**oruzgülü: Hüsnüyusuf (s. 468).

göl: 1) Gülgillerin örnek bitkisi 2) Bu bitkinin katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği (s. 997). Az. T. Gızılıgöl: Göl, kırmızı göl (s. 371). Trkm. Bägöl: Göl (s. 55); Trkm. Göl: Göl (s. 316). Gag. T. Göl: Göl (s. 109).

gölhatmi: Ebegümeçigölllerden, yaprakları geniş ve yuvarlak, çiçekleri büyük ve türlü renklerde olan, çok yıllık otsu bir bitki (s. 998). Az. T. Ebekömeçi: 2) Hatmi (s. 242); Az. T. hetmi: Hatmi, gölhatmi (s. 452); Az. T. Gölhetmi: Gölhatmi (s. 420).

gölbrişim: İpek ağacı (s. 998). Veri bulunamadı.

gölüşü akasya: Mimosza (s. 1002). Az. T. Mimosza (Yun.): Mimosza (s. 580).

göl çiçeği: bkz. ayçiçeği.

gölüzsefası: Kahkaha çiçeği (s. 1006). Veri bulunamadı.

gölneştopu: Acem lalesi (s. 1007). Veri bulunamadı.

gölnlük ağacı: Ülkemizde Muğla ilinde yetişen, 20 metre yüksekliğe erişebilen, çınar görünüşünde bir ağaç, sığla (s. 1009). Veri bulunamadı.

gölrgen: Gürgengillerden, Karadeniz kıyılarındaki ormanlarda çok yetişen, kerestesi değerli bir ağaç, karagölrgen (s. 1010). Veri bulunamadı.

gölveyfeneri: Patlıcangillerden, kırmızı ve ekşimsi meyvesi idrar söktürücü olarak kullanılan, çok yıllık ve otsu bir bitki, gelin otu (s. 1014). Veri bulunamadı.

gölz çiğdemi: Acı çiğdem (s. 1014). Veri bulunamadı.

gölzelavrat otu: bkz. belladonna.

gölzelhatun çiçeği: Nergis zambağı (s. 1015). Veri bulunamadı.

hafızali: Seyrek taneli, kalın kabuklu, etli ve parlak altın sarısı renginde büyük taneli bir üzüm (s. 1024). Veri bulunamadı.

hamam otu: Vücuttaki gereksiz kılları almak amacıyla çamur kıvamına getirilip sürülen toz (s. 1037). Veri bulunamadı.

hançer çiçeği: Latin çiçeği (s. 1040). **kapuçin:** Latin çiçeği (s. 1312). **Latin çiçeği:** Latin çiçeklerinden, kalkan biçiminde yuvarlak yapraklı, sarı ve kırmızı çiçekli bir süs bitkisi, hançer çiçeği, kapuçin (s. 1577). Az. T. Acıgıcı (gici, gıjı): Latin çiçeği, bulak otu (s. 3); Az. T. Erikgölü: Lâtin çiçeği (s. 270); Az. T. Yastıgotu: Latinçiçeği (s. 796).

hanımeli: Hanımeligillerden, tırmanıcı, korularda, çalılıklarda yetişen bir bitki (s. 1042). Veri bulunamadı.

hanımparmağı: Uzun taneli bir üzüm (s. 1043). Veri bulunamadı.

hardal: Turpgillerden, 100-150 santimetre yüksekliğinde, sarı çiçekli, deriyi yakıcı nitelikte olan ve tohumu hekimlikte kullanılan, tadı acı ve bir yıllık bir bitki (s. 1047). TaS ısıtan: Hardal (s. 1975). Trkm. Gorçitsa: Hardal (s. 280). Gag. T. Ardal: Hardal (s. 15); Gag. T. Hardal: Hardal (s. 113).

harnup: Keçiboynuzu (s. 1051). **keçiboynuzu:** 1) Baklagillerden, kerestesi marangozlukta, kabukları tabaklıkta kullanılan bir ağaç, harnup 2) Bu ağacın baklaya benzer şekerli yemişi, harnup (s. 1376). Az. T. İttikanı: Keçiboynuzu, harnup (s. 515). Gag. T. Keçi boynuzu: Keçi boynuzu (s. 142).

Hasandede üzümü: Kırıkkale çevresinde ve özellikle Hasandede yöresinde yetiştirilen, beyaz renkli, yuvarlak, seyrek taneli, iri çekirdekli, sulu, uzun ve etli bir tür üzüm (s. 1052). Veri bulunamadı.

hasekiküpesi: Dügün çiçeğigillerden bir süs bitkisi (s. 1053). Veri bulunamadı.

hasır otu: Hasır otugillerden, bataklıklarda yetişen düz, ince uzun ve dayanıklı olan yaprakları kütük yapmaya, hasır ve zembil örmeye yarayan bir saz, su karnışı, kofa, kiliz (s. 1054). **kiliz:** Hasır otu (s. 1441). **kofa:** Hasır otu (s. 1457). TaS kindıra, (kandıra): Saz nevinden bir ot hasır otu (s. 2492); TaS yakı otu: Kindıra ve hasır otu denilen bir saz (s. 4219). Az. T. Cığ: Hasır otu, saz, karnış (s. 130); Az. T. Cil, Cığ: Hasır otu, saz, karnış (s. 133); Az. T. Dardağanotu: Hasırotu, kofa, kiliz, semerci sazi, zembil otu (s. 173); Az. T. Denizotu: Hasırotu, karnış, saz (s. 189); Az. T. Gurbağaotu: Hasırotu, sığır sazi, karnış otu (sparganium) (s. 410); Az. T. Pize: Hasır otu (s. 637); Az. T. Yağıotu: Karnış, saz, yakıotu (s. 784).

haşhaş: Gelincikgillerden, kapsüllerinden afyon elde edilen, tohumlarından yağ çıkarılan bir yıllık ve otsu bir kültür bitkisi (s. 1056). Az. T. Badbadı, Bat-bat: Haşhaş, esrar, banotu (s. 54); Az. T. Bat-bat: Ban otu (s. 73); Az. T. Beng (Far.): Haşhaş, afyon (s. 83); Az. T. Bengotu: Banotu, Hint keneviri (s. 83); Az. T. Benövşe (Far.): Haşhaş, afyon (s. 83); Az. T. Delitere: Haşhaş (s. 185). Trkm. Haşhaş: Haşhaş (s. 337). Gag. T. Aşış: Haşhaş (s. 18); Gag. T. Mak: Haşhaş (s. 171).

hatmi: Ebegümeçigillerden, bazı cinslerinin kök ve çiçekleri hekimlikte kullanılan, çok yıllık otsu bir süs bitkisi, ağaçküşesi (s. 1060). Az. T. Ebekömeçi: 2) Hatmi (s. 242); Az. T. ħetmi: Hatmi, gülhatmi (s. 452); Az. T. Gülhetmi: Gülhatmi (s. 420).

havacıva: Sığırgillerden, Akdeniz bölgesinde yetişen ve köklerinden kırmızı boya elde edilen, çok yıllık otsu bir bitki (s. 1062). Veri bulunamadı.

havlıcan: Zencefilgillerden, aynı adla anılan kök sapları baharat olarak kullanılan güzel kokulu bir bitki (s. 1066). TaS karagat: Havlıcan denilen kök (s. 2260); TaS kulunç otu: Havlıcan (s. 2728). Az. T. Guluncan: Havlıcan (s. 208).

havuç: Maydanozgillerden, koni biçimindeki etli kökü için sebze olarak yetiştirilen, iki yıllık otlu kültür bitkisi, yeregeçen (s. 1066). **yeregeçen:** Havuç (s. 2578).

TAR keşür, (keşir, kişür): Havuç (s. 2457). Az. T. Yérkökü: Havuç (s. 806); Az. T. Zerde, Yérkökü: Havuç (s. 825). Trkm. Kāşir: Havuç (s. 397).

hayıt: bkz. ayıt.

helvacı kabağı: Kabakgillerden, tatlısı yapılan dışı boz, içi sarı renkli iri bir tür kabak, kestane kabağı (s. 1081). **kestane kabağı:** Helvacı kabağı (s. 1401). Az. T. Balgabag: Helvacı kabağı (s. 59); Az. T. Boranı: 1) Kestane kabağı, helvacı kabağı (s. 103).

helvacı kökü: bkz. çöven.

hercai menekşe: bkz. alacamenekşe.

hezaren: 1) Saray çiçeği (s. 1091). Veri bulunamadı.

hezaren: 2) Bambu bkz. bambu.

hıyar: 1) Kabakgillerden, uzun, iri meyveli, sürünen, otsu bir bitki 2) Bu bitkinin iri, yeşil ürünü, salatalık (s. 1096). **salatalık:** Hıyar (s. 2017). Az. T. ħıyar: Hıyar (s. 465); Az. T. Salatlığ: Salatalık (s. 659); Az. T. Yélpenek, hıyar: Hıyar (s. 803); Az. T. Yérpenek, Yélpenek: Hıyar (s. 806). Trkm. Hıyar: Hıyar (s. 348). Gag. T. Salatalık: Salatalık (s. 207).

hindiba: Birleşikgillerden, yaprakları haşlanarak salata gibi yenilebilen, birkaç yıllık otsu bir bitki, güneğik, karakavuk (s. 1102). **karakavuk (hlk.):** Hindiba (s. 1317). TaS acı marul: Hindiba (s. 5); TaS güneyik: Hindiba (s. 1869); TaS kadı otu: Hindiba (s. 2159); TaS karakavruk: Hindiba (s. 2263). Az. T. Gabgıran, Gabsındıran,

Zencirotu: 1) Hindiba. 2) Yabanî marul (s. 303); Az. T. Gabsındıran: Hindiba, güneğik (s. 304); Az. T. Kasni (Far.): Hindiba, güneğik (s. 524); Az. T. Kulbaba: Hindiba (s. 547).

Hindistan cevizi: 1) Palmiyegillerden, tropikal bölgelerde yetişen bir ağaç, narcıl 2) Bu ağacın portakaldan büyük, çok sert kabuklu yemişi (s. 1102). Trkm. Kokos: Hindistan cevizi (s. 413). Gag. T. Kokos palması (Hindistan cevizi ağacı) (s. 191).

Hint armudu: Mersingillerden, sıcak bölgelerde yetişen, meyvesi yenen, tahtası sert bir ağaç (s. 1102). Veri bulunamadı.

Hint bademi: Kakao (s. 1102). Trkm. Kakao: Kakao (s. 391); Trkm. Kakao ağacı: Kakao (s. 391).

Hint baklası: Hint yağı ağacı (s. 1102). Veri bulunamadı

Hint bezelyesi: Baklagillerden, sıcak ülkelerde yetişen, tohumları fasulyeye benzeyen bir bitki (s. 1102). Veri bulunamadı.

Hint biberi: bkz. Arnavut biberi.

Hint çiçeği: Hindistan'a özgü bir tür çiçek (s. 1102). Veri bulunamadı.

Hint darısı: Buğdaygillerden, Doğu ülkelerinde ekilen taneleri yenilen, dariya benzeyen bir bitki (s. 1102). Az. T. Hinddarısı: Hint darısı (s. 463); Az. T. Kalış: 1) Hind darısı (s. 521).

Hint fıstığı: Kürkas (s. 1102). Veri bulunamadı.

Hint fulü: Beyaz renkli bir tür nilüfer, Mısır fulü (s. 1102). Veri bulunamadı.

Hint hıyarı: Hıyarşembe (s. 1103). Veri bulunamadı.

Hint hurması: Palmiyegillerden, taze filizleri Hindistan'da sebze gibi yenen, meyvesinden reçel yapılan çok sert bir ağaç (s. 1103). Veri bulunamadı.

Hint inciri: Frenk inciri (s. 1103). Veri bulunamadı.

Hint kamışı: bkz. bambu.

Hint keneviri: bkz. ban otu.

Hint kestanesi: bkz. at kestanesi.

Hint kirazı: Sumak familyasından, sıcak ülkelerde yetişen, zeytin büyüklüğünde, yenilebilen meyvesi olan büyük bir ağaç, mango (s. 1103). **mango:** Hint kirazı (s. 1620). Az. T. Mango: Hint kirazı (s. 564).

Hint leylağı: Oya ağacı (s. 1103). Veri bulunamadı.

Hint pamuğu: Hindistan'a özgü bir tür pamuk (s. 1103). Veri bulunamadı.

Hint pirinci: Buğdaygillerden, Hindistan ve Etiyopya'da yetiştirilen, taneleri pirinç yerine kullanılan bir bitki (s. 1103). Veri bulunamadı.

Hint safranı: Zerdeçal (s. 1103). **zerdeçal:** Zencefilgillerden, kök saplarından safranı andıran boyalı bir madde çıkarılan, yaprakları sivri uçlu çiçekleri sarı renkte, çok yıllık bir bitki, Hint safranı (s. 2651). TaS sarıağaç: Zerdeçal (s. 3314).

Hint yağı ağacı: İki çeneklilerden, tropik bölgelerde, 5 metre yüksekliğe ulaşabilen, bir veya çok yıllık, kene görünümündeki tohumlarından zehirli yağ elde edilen bir bitki, kene otu, kene ağacı (s. 1103). **kene ağacı (hlk.):** Hint yağı ağacı (s. 1390). **kene otu:** Hint yağı ağacı (s. 1390). Az. T. Genegerçek: Keneotu, kene ağacı (s. 346).

hodan: Hodangillerden, çiçekleri hekimlikte kullanılan ve kökü kavru olarak yenilen, bir yıllık ve otsu bir bitki (s. 1107). Veri bulunamadı.

horozcuk otu: Turpgillerden, eskiden kuduzun ilacı sanılan, güzel kokulu bir dağ bitkisi, yaban teresi (s. 1110). **yaban teresi:** Horozcuk otu (s. 2498). Az. T. Çölteresi: Yaban teresi, horozcuk (s. 160).

horoz fasulyesi: Bir tür fasulye (s. 1110). Veri bulunamadı.

horozgözü: Maydanozgillerden, beyaz veya pembe çiçekli bir bitki (s. 1110). Az. T. horuzgözü: Horoz gözü (s. 468).

horozibiği: Horozibiğigillerden, kırmızı çiçekleri horoz ibiğini andıran bir süs bitkisi (s. 1110). Veri bulunamadı.

horozkarası: Bir tür üzüm (s. 1110). Veri bulunamadı.

horoz mantarı: Yenilebilen bir cins mantar (s. 1110). Veri bulunamadı.

hudayinabit: Kendiliğinden yetişen bitki (s. 1114). Az. T. Cır: Hudayinabit (bitki) (s. 131); Az. T. hıyri: 2) Hudayinabit (bitki) (s. 456).

hurma: 2) Hurma ağacı 2) Bu ağacın tatlı meyvesi (s. 1116). Trkm. Hurma: Hurma (s. 357). Gag. T. Hurma: Hurma (s. 118).

hurma ağacı: Palmiyegillerin eski çağlardan beri Afrika'da kültürü yapılan, gövdesi uzun, yaprakları büyük ve dikenli bir ağaç (s. 1116). TaS nakıl: Türlü çiçekler ve renkli mumlarla süslenip şenlik gecelerinde alay önünde götürülen ağaç (s. 2824). Gag. T. Hurma aacı: Hurma ağacı (s. 118).

hünnap: Hünnapgillerden, yenilen meyvesi için özellikle Batı ve Güney Anadolu 'da yetiştirilen dikenli bir ağaç, çiğde (s. 1121). Veri bulunamadı.

hüryemez: Bir tür elma (s. 1121). Veri bulunamadı.

hüsnüyusuf: bkz. gugu çiçeği.

ihlamur: 1) Ihlamurgillerden, kerestesi beğenilen, büyük bir gölge ağacı 2) Bu ağacın, güzel kokulu çiçeği (s. 1123). Az. T. Cöke, Coke: Ihlamur (s. 136); Az. T. Çöke: Ihlamur (s. 159); Az. T. Devefındığı: Ihlamur meyvesi (s. 196). Trkm. Lipa: Ihlamur (s. 438). Gag. T. Flambur: Ihlamur (s. 98); Gag. T. Flambur çiçee: Ihlamur çiçeği (s. 98).

ılgın: Ilgıngillerden, Akdeniz bölgesinde yetişen bir ağaç veya ağaççık cinsi (s. 1124). TaS yılgın, (yılgun): Ilgın ağacı (s. 4582).

ılgıncar: bkz. gelinfeneri.

ısrırgan: Isırgangillerden, her tarafı sert tüylerle kaplı, tüyleri kırıldığında karınca asidi denilen çok kaşıntıverici bir madde çıkartan bir ot (s. 1127). TaS gicitgen, (giçitken): Isırgan denilen ot (s. 1696). Az. T. Dahar: Isırgan (s. 166); Az. T. Genc: Isırgan (s. 346); Az. T. Gezene: Isırgan (s. 358); Az. T. Gicitken: Isırgan (s. 373). Gag. T. Kupriva: Isırgan otu (s. 155); Gag. T. Sırgan: Isırgan otu (s. 216).

ıspanak: Ispanakgillerden, yapraklarından sebze olarak yararlanılan bir bitki (s. 1130). Az. T. Şomu: Ispanak (s. 708).

ışığan: Kışın yapraklarını dökmeyen, 3 metre boyunda, yaprakları sivri dikenli, beyaz çiçekli, meyvesi parlak kırmızı renkli bir tür çalı (s. 1131). Veri bulunamadı.

ışıl küf: Sığır, domuz ve inşalarda ışıl küflüce hastalığına yol açan, ışıl küflerin örnek durumu olan asalak mantar (s. 1133). Veri bulunamadı.

ıtır: İtır çiçeği (s. 1134). **ıtır çiçeği:** Sardunyagillerden, yaprakları güzel kokulu, çiçekleri türlü renklerde bir süs bitkisi (s. 1134). Az. T. Etir (Ar.): İtır (s. 278); Az. T. Etirşah (Ar. Far.): İtır çiçeği (s. 279); Az. T. Yaran, Etirşah: İtır çiçeği (s. 791).

ıtır çiçeği: bkz. ıtır.

ızgın: Tohumlarından yağ çıkarılan bir bitki (s. 1135). TaS ızgın: Danelerinden beziryağı çıkarılan nebat (s. 1993).

İdris ağacı: Gülgillerden, Anadolu'nun Kuzey ve Doğu kesimlerinde yüksek yerlerde yetişen, boyu 10 metreye ulaşabilen bir tür ağaç, kokulu kiraz, mahlep (s. 1153). **kokulu kiraz:** İdris ağacı (s. 1459). **mahlep:** Gülgillerden, 6-10 metre yüksekliğinde bir ağaç, kokulu kiraz, İdris ağacı (s. 1606). Az. T. Tumruz: İdrisağacı (s. 747).

İdris otu: Bir tür ayrık otu (s. 1153). Veri bulunamadı.

ığ ağacı: Ana yurdu Asya'nın dağlık bölgeleri olan bazı türlerinde yaprakları kışın dökülen, odunu tornacılık ve kaplamacılıkta kullanılan, kömürü ile kara kalem resim yapılan küçük bir ağaç (s. 1155). Veri bulunamadı.

ığde: İğdegillerden, kokulu sarı çiçekleri olan, çalı biçiminde bir ağaç (s. 1155). Az. T. İyde: İğde (s. 515). Trkm. İğde: İğde (s. 371).

inci çiçeği: Zambakgillerden, temren biçimindeki yaprakları arasında, ince bir sap üzerinde küçük çan biçiminde beyaz çiçekler açan bir süs bitkisi, müge (s. 1189).

müge: İnci çiçeği (s. 1723). TaS yer incisi: İnci çiçeği (s. 4539). Az. T. İnciçiçeyi: İnci çiçeği (s. 496); Az. T. İncigülü: İnci çiçeği (s. 496). Gag. T. Alvitisa: Müge (çiçek) (s. 12).

incir: bkz. ballıdarı (hlk.).

ipeka: bkz. altın kökü.

ipek ağacı: Ekvatorial bölgelerde yetişen kerestesi ipek görünüşünde sarı pırıltılı, değerli bir mobilya ağacı, ipek gülü, gülibrişim (s. 1201). Veri bulunamadı.

ipek çiçeği: Semizotugillerden, güzel çiçek açan bir bitki cinsi (s. 1201). Veri bulunamadı.

ipek gülü: İpek ağacı (s. 1201). Veri bulunamadı.

isot (hlk.): bkz. Arnavut biberi.

İstanbul kekiği: Trakya, Batı ve Güney Anadolu'da yetişen sık tüylü, beyaz ve pembe çiçekli, kuvvetli kokulu, çok yıllık bir bitki (s. 1211). Veri bulunamadı.

İstanbul lalesi: 16-18. Yüzyıllar arasında İstanbul'da birçok çeşidi elde edilmiş, çiçeği badem biçiminde hançer biçimli yapraklarının ucu tığ gibi ince ve sivri olan lalelere verilen genel ad, Osmanlı lalesi (s. 1211). Veri bulunamadı.

İtkuyruğu: Kenarları düz şerit gibi yapraklı ve saplarının ucu koçanı andıran, başak çiçekli, otsu bir bitki (s. 1234). Veri bulunamadı.

İt üzümü: bkz. böğürtlen.

Japon armudu: İki çenekliler sınıfından olup Japonya'da ve Çin'de yetişen bir tür bitki (s. 1243). Veri bulunamadı.

Japon elması: Japonya'ya özgü bir tür bitki (s. 1244). Veri bulunamadı.

Japon eriği: Yerleşim yerlerine uzak bölgelerde yetişen, 30 metre boyunda, derimsi yelpaze biçiminde yapraklı, süs amacıyla yetiştirilen, yapraklarını döken bir tür ağaç (s. 1244). Veri bulunamadı.

Japon gülü: Kamelya (s. 1244). Veri bulunamadı.

Japon hurması: Trabzon hurması (s. 1244). Veri bulunamadı.

Japon kaktüsü: Sütleğen (s. 1244). Veri bulunamadı.

Japon sarmaşığı: Asmagillerden, ana yurdu Çin ve Japonya olan, sülüklerinin ucu duvara tutunmak için genellikle daire biçiminde genişlemiş olan sarılıcı bir süs bitkisi (s. 1244). Veri bulunamadı.

kabak: 1) Kabakgillerden, sürüngen gövdeli, sarı çiçekli, birçok türü olan bir bitki 2) Bu bitkinin türlerine göre yemeği ve tatlısı yapılan ürünü (s. 1248). Az. T. Gabag: Kabak (s. 301); Az. T. Kudu: Kabak (s. 546). Gag. T. Kabak: Kabak (s. 125).

kabak elması: Amasya elmasının daha iri ve aşılı olanı (s. 1248). Veri bulunamadı.

kabakulak otu: Lohusa otu (s. 1249). **karaasma:** Lohusa otu (s. 1314). **kurtluca:** Ballıbabagillerden, tırmanıcı sarı çiçekleri olan, kokusu sarımsağı andıran, göl, akarsu kıyıları vb. nemli yerlerde yetişen bir bitki, meşecik, yer meşesi, yer palamudu, yer pelidi, susarımsağı 2) Lohusa otu (s. 1535). **lohusa otu:** İki çeneklilerden, çiçekleri koyu kahverengi ve pis kokulu, tırmanıcı bir bitki, kabakulak otu, karaasma, kurtluca, zeravent (s. 1591). **meşecik:** Kurtluca. (s. 1663). **su**

sarımsağı: Kurtluca (s. 2174). **yer meşesi:** Kurtluca (s. 2581). **yer palamudu:** Kurtluca (s. 2581). **yer pelidi:** Kurtluca (s. 2581). Az. T. Meryemnohodu: Yerpalamudu (s. 573).

kabalak: Kabak yaprakları biçiminde etli ve tüylü yaprakları olan, kırlarda ve su kenarlarında yetişen bir bitki (s. 1249). Az. T. Balag, Balah: Kabalak (bitki) (s. 58); Az. T. Cacih, Cacuh: Kabalak (bitki) (120); Az. T. Caj: Kabalak (bitki) (121); Az. T. Gavalah: Kabalak (bitki) (s. 331); Az. T. Gayayarpağı: Kabalak (bitki) (s. 332).

kadındüğmesi: Süs bitkisi olarak yetiştirilen, düğme biçiminde çiçek açan otsu bir bitki (s. 1259). Veri bulunamadı.

kadıntuzluğu: Sarıçalı (s. 1259). Veri bulunamadı.

kadife çiçeği: Birleşikgillerden, çiçekleri genellikle parlak sarı renkte ve kadife görünümünde süs bitkisi, topkadife (s. 1260). **topkadife:** Kadife çiçeği (s. 2367). Az. T. h́eyri: 1) Sarı şebboy, şebboy, kadife çiçeği (s. 456); Az. T. h́eyrigülü: Kadife çiçeği, sarı şebboy (s. 456); Az. T. Mehmergülü: Kadife çiçeği (s. 569); Az. T. Sabahgülü: Kadife çiçeği (s. 655). Gag. T. Kadife çiçee: Bir çiçek adı (s. 126); Gag. T. Karagözka: Kadife çiçeği (s. 134).

kâfur ağacı: Defnegillerden, Uzak Doğu'da yetişen, kâfur elde edilen ağaç (s. 1266). Veri bulunamadı.

kâğıt ağacı: Kağıt dutu (s. 1266). Veri bulunamadı.

kâğıt dutu: Dutgillerden, Çin'de ve Japonya'da yetişen, kabuğundan kağıt yapılan bir ağaç, kâğıt ağacı (s. 1266). Veri bulunamadı.

kahkaha çiçeği: İki çeneklilerden, çoğu kenarları mavi bir çizgiyle çevrili beyaz, mavi, pembe veya morumsu çiçekler açan, bir veya çok yıllık tırmanıcı ve otsu bir süs bitkisi, gündüzsefası (s. 1268). Veri bulunamadı.

kahve: 1) Kök boyasıgillerden, sıcak iklimlerde yetişen bir ağaç 2) Bu ağacın meyvesinin çekirdeği (s. 1269). Veri bulunamadı.

kaju: Ay biçimli, yer fıstığına benzeyen, tadı tatlıyla tuzlu arasında olan, ham halde çekirdeğinin yağından böcek ilacı yapılan, çekirdeği işlenince lezzetli çerezlerinden biri olan bitki meyvesi (s. 1270). Veri bulunamadı.

kakao: 1) İki çeneklilerden, Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen bir ağaç, Hint bademi 2) Bu ağacın meyvesinin çekirdeği (s. 1270). Trkm. Kakao: Kakao (s. 391); Trkm. Kakao ağacı: Kakao (s. 391).

kaktüs: bkz. atlas çiçeği.

kakule: 1) Zencefilgillerden, sıcak iklimlerde yetişen güzel kokulu bir bitki 2) Bu bitkinin bahar olarak kullanılan tohumu (s. 1272). Veri bulunamadı.

kalamata: Bir tür etli ve büyük zeytin (s. 1273). Veri bulunamadı.

kalecikkarası: Orta Anadolu'da şarap yapımı için üretilen, kalın kabuklu, siyah renkli bir tür üzüm (s. 1276). Veri bulunamadı.

kalembek: Bir cins kokulu sandal ağacı, yalancı öd ağacı (s. 1277). Veri bulunamadı.

kamış: Buğdaygillerden, sulak, nemli yerlerde yetişen, boğumlu, sert gövdesi olan bitkiler (s. 1289). **kargı:** Gövdesi 5-6 metre yüksekliğe erişebilen çok yıllık bir bitki, kamış, saz (s. 1327). Az. T. Olıyarpag: Kamış (bitki) (s. 613). Trkm. Gamiş: Kamış, saz (s. 222). Gag. T. Kiliz: Kamış (s. 151).

Kanada kavağı: Kuzey Amerika'da yetişen bir tür uzun kavak (s. 1293). Az. T. Darangı: Kanada kavağı, piramidal kavak, İtalyan kavağı (s. 173).

kanarya çiçeği: Çan çiçeğigillerden, sarı renkli bir çiçek (s. 1294). Veri bulunamadı.

kanarya otu: Çuha çiçeğigillerden, tohumları kafes kuşlarına yem olarak verilen bir bitki (s. 1294). Az. T. Bülbülotu: Kuş yemi, kanarya otu (s. 117); Az. T. Cincilim: Kanarya otu (s. 134); Az. T. haçgülü: Kanarya otu (s. 426); Az. T. Sucincilimi: Kanaryaotu (s. 687).

kandıra ağacı: Mine çiçeğigillerden, güzel kokulu bir süs bitkisi (s. 1296). Veri bulunamadı.

kandıra otu: Buğdaygillerden, çok yıllık, sürünücü, otsu bir bitki (s. 1296). Veri bulunamadı.

kandil çiçeği: bkz. civanperçemi.

kangal (hlk.): bkz. deve diken.

kan otu: Gelincikgiller familyasından kan kırmızı renkte çok yıllık zehirli bir bitki (s. 1299). Veri bulunamadı.

kan portakalı: Bir tür içi kırmızı portakal (s. 1300). Veri bulunamadı.

kantar kabağı: bkz. asma kabağı.

kantaron: Kızılkatarongillerden, hekimlikte kullanılan, sarı iekli, acı kokl, kk bir bitki (s. 1301). Az. T. obanszgeci: Kılıçotu, kantaron (s. 156); Az. T. Dazı: Rezene, kılıotu, boyotu (s. 180); Az. T. Gahotu: Kılıçotu, rezene (s. 307); Az. T. Gılmcotu: Kılıç otu, danakıran, mayasıl otu (s. 361). Gag. T. Kılıç: Kılıç otu (s. 145).

kapari: bkz. gebre.

kapuçin: bkz. hançer çiçeği.

karaağaç: Karaağaçgillerin rnek bitkisi olan, kerestesi değerli bir ağaç, narven (s. 1313). TaS vez ağacı: Kara ağaç (s. 4127). Az. T. Garaağaç, Garağac: Kara ağaç (s. 318).

karaasma: bkz. kabakulak otu.

karabacak: Pancar fidelerinde gelişerek fidenin ölümüne veya cılız kalmasına yol açan ve yerleştiği bölgeleri kara beneklerle örten asklı mantar (s. 1314). Veri bulunamadı.

karabaldır: Baldırıkara (s. 1314). Veri bulunamadı.

karabiber: Karabibergillerin rnek bitkisi olan, zeytinsi, meyvelerin taneleri yuvarlak, yaprakları kalp biçiminde, tırmanıcı bir bitki (s. 1314). Az. T. Garabiber: Karabiber (s. 318); Az. T. Garaistiot: Kara biber (s. 320); Az. T. İstiot: 2) Karabiber (s. 507). Trkm. Gara burç: Kara biber (s. 87).

karabuğday: Karabuğdaygillerden, tohumları için yetiştirilen, bir yıllık bitki (s. 1314). Az. T. Garabuğda: 1) Kara buğday (s. 318); Az. T. Garabaşag: 2) Kara buğday (s. 318).

karaburak: Baklagillerden, hayvan yemi ve gübre olarak kullanılan bir tür, kşne (s. 1315). Veri bulunamadı.

karaca darısı: Burakgillerden, hayvanlara yedirilmek için ekilen bir bitki (s. 1315). Az. T. Gumdarısı: Karaca darısı, akdarı (s. 409).

karaçalı: bkz. Çalı dikenini.

karaçam: Bir tür am (s. 1315). Az. T. Garaşam: Kara am (s. 322).

karacıyır: Buğdaygillerden, çimen biçiminde veya geniş çayır olarak yetiştirilen bir park bitkisi (s. 1315). Veri bulunamadı.

karadut: Siyah renkte olan dut (s. 1315). Az. T. Gara tut: Kara dut (s. 322); Az. T. ħartut: Kara dut (s. 434); Az. T. Muştut: Yabanıl dut, kara dut (s. 587); Az. T. Şahtut: Kara dut: aşılannmış dut (s. 696). Trkm. Şatut: Kara dut (s. 601).

karagevrek: Bir tür üzüm (s. 1316). Veri bulunamadı.

karagürgen: Gürgen (s. 1316). Veri bulunamadı.

karahalile: Doğu Hindistan'da yetişen bir bitkinin olgunlaşmadan önce toplanan ve kurutulan 1-3 santimetre uzunluğunda, iğ biçiminde siyah renkli, sert, kokusuz taneleri (s. 1316). Az. T. Garelle, Garala, Gareyle: Kara halile (s. 323).

karahindiba: Birleşikgillerden, uzun ve dişli yapraklı, çiçekleri sarı ve kömeç biçiminde bir bitki (s. 1316). Az. T. Acıgouf: Kara hindiba (s. 3); Az. T. Zencirotu: Yabanî hindiba, karahindiba (s. 824).

karakafes: bkz. eşşekkulağı.

karakavuk (hlk.): bkz. Hindiba.

karakavak: Yüksekliğı 35 metre kadar olabilen, kabuğı koyu renkli bir bitki (s. 1317). Az. T. Garagovag: Kara kavak (s. 319).

karakavza: Yaban havucu (s. 1317). Veri bulunamadı.

karakeme: Domalan (s. 1317). **yer mantarı:** Domalan (s. 2581). TaS domalan, (tomalan): Arap mantarı, keme (s. 1208). Az. T. Yérdombalanı: Yer mantarı, domalan (s. 805).

karakılçık: Kılçıkları siyah olan, kırmızı veya beyaz, sert taneli buğday (s. 1317). Az. T. Garagılçığ: Kara kılçık (s. 319).

karalahana: Yaprakları koyu yeşil olan bir tür lahana (s. 1319). Veri bulunamadı.

karanfil: 1) Karanfilgillerden, güzel renkli çiçekler açan bir süs bitkisi 2) Mersingillerden, Molük Adaları'nda, Filipinler'de ve Hindistan'da yetişen ve yaprakları sürekli yeşil kalan bir ağaç 3) Bu ağacın karanfil yağı elde edilen ve baharat olarak kullanılan, ağız kokusunu gideren, acımsı, koyu renkli, küçük çivi biçimindeki tomurcuğı (s. 1320). Az. T. Ğerenfil (Yun.): Karanfil (s. 350); Az. T.

Maygülü, Mayısgülü: Karanfil (s. 566); Az. T. Mihek (Far.): Karanfil (s. 579); Az. T. Mihekağacı: Karanfil (s. 579); Az. T. Mihekgülü: Karanfil çiçeği (s. 579).

karaturp: Turpgillerden, etli, iri beyaz köklü çok yıllık bir bitki (s. 1323). Veri bulunamadı.

karaya: Eczacılıkta kullanılan ve çürümeyen bir bitki (s. 1323). Veri bulunamadı.

karayandık: bkz. devedikeni.

karayemiş: Taflan (s. 1324). Veri bulunamadı.

karayemiş ağacı: Taflan (s. 1324). Veri bulunamadı.

kara yosunu: Çayır ve ormanlarda yumuşak bir bitki oluşturan çiçeksiz bir bitki, temriye (s. 1324). Veri bulunamadı.

kar çiçeği: Süsengillerden, beyaz ve pembe çiçekler açan soğanlı bitki (s. 1325). Az. T. Buzçiçeyi: Buz çiçeği, buzotu (s. 116); Az. T. Garçiçeyi, Garçiçegi: Kar çiçeği, buz çiçeği (s. 322). Gag. T. Kaar: Bir çiçek adı (kar çiçeği) (s. 124); Gag. T. Kukiçi: Karçiçeği (s. 154).

kardelen: Nergisgillerden, baharda çok erken çiçek açan ve eczacılıkta kullanılan soğanlı bir bitki (s. 1325). Az. T. hedicégülü, heccégülü: 1) Kardelen (s. 440).

kardeşkanı: Kardeşkanı ağacından alınan, hekimlikte veya boyacılıkta kullanılan, koyu renkte bir sakız (s. 1325). Az. T. Gardaşganı: Kardeşkanı ağacı (s. 323).

kardeşkanı ağacı: Baklagillerden, en çok Asya'nın sıcak bölgelerinde yetişen bir ağaç (s. 1325). Az. T. Gardaşganı: Kardeşkanı ağacı (s. 323).

kar diken: Diş otugillerden, pembe çiçekli bir tür çalı (s. 1326). Veri bulunamadı.

kargabüken: Bitişik taç yapraklı iki çeneklilerden, yaprakları karşılıklı çiçekleri talkım durumunda olan, meyvesi zehirli bir ağaç (s. 1327). Veri bulunamadı.

kargadelen: Kabuğunun çok gevrek olması nedeniyle kolay kırılan bir tür badem (s. 1327). Veri bulunamadı.

karga düleği (hlk.): İt hıyarı (s. 1327). Veri bulunamadı.

kargı: bkz. kamyş.

karnabahar: Turpgillerden, çiçekleri etli ve tanecikli bir görünüşte olan, yaprakları lahana yaprağına benzeyen, sebze olarak kullanılan bir bitki (s. 1335). Veri bulunamadı.

karnabit: Karnabahar (s. 1335). Veri bulunamadı.

karpuz: Kabakgillerden, sürüngen gövdeli parçalı sert yapraklı, sarı çiçekler açan bir bitki (s. 1335). Gag. T. Karpuz: Karpuz (s. 136).

kartal ağacı: Dulaptal otugillerden, Hindistan'da yetişen, odunu öd ağacı gibi kokan bir bitki (s. 1339). Veri bulunamadı.

kartopu: Hanimeligillerden, birçok türü süs bitkisi olarak yetiştirilen, zeytinimsi, meyvemsi, kırmızı renkte bir ağaççık (s. 1340). Az. T. Germeşov: Kartopu, papazkülâhı (bitki) (s. 351).

kartallı eğrelti otu: Yurdumuzun kıyı bölgelerinde sık rastlanan, yaprak sapının enine kesiti mikroskop altında iki başlı bir kartalı andıran, büyük yapraklı bir tür eğrelti (s. 1339). Az. T. Garğaotu: Kuzgun otu, kartallı eğrelti otu (s. 323).

kasık otu: Karanfilgillerden, saz biçiminde ince sapları olan, güzel çiçekler açan, kasık yaralarına yararlı sayılan bir bitki (s. 1342). Az. T. Gücotu: Kasık otu (s. 418).

kasımpatı: Birleşikgillerden, çiçekleri iri, katmerli ve türlü renkte, sonbahardan kışa doğru açan bir süs bitkisi, krizantem (s. 1342). Veri bulunamadı.

kaşık otu: Turpgillerden, iskorbüte karşı kullanılan, yaprakları kaşığı andıran, güzel çiçekler açan bir bitki (s. 1347). Veri bulunamadı.

katırkuyruğu: Baklagillerden, çiçekleri sarı ve şemsiye durumunda olan acı bir bitki (s. 1351). Veri bulunamadı.

katırtırnağı: Baklagillerden, dalları çok ince, çiçekleri sarı, bazı türleri hekimlikte idrar söktürücü olarak kullanılan bir bitki (s. 1351). Veri bulunamadı.

katran ağacı: Toroslarda yetişen bir tür sedir (s. 1354). Az. T. Gatranağacı: Katran ağacı (s. 331).

katran çamı: Gemilerde kullanılan katranın çıkarıldığı bir tür çam (s. 1354). Veri bulunamadı.

katranköpüğü: Çayır mantarlarından, şapkasının alt yüzü dilim dilim ve bir halka ile çevrili bulunan bir cins mantar (s. 1354). Veri bulunamadı.

kauçuk: Gövdesi odunsu, öz suyu yapışkan, süt kıvamında, yaprakları oval biçimli, parlak ve kalın, sıcak ülke bitkisi, lastik ağacı, kauçuk (s. 1355). Veri bulunamadı.

kavak: bkz. akkavak.

kavak inciri: Açık mor renkli bir tür incir (s. 1355). Veri bulunamadı.

kavasya: Acı ağaç (s. 1356). Veri bulunamadı.

kavlağan (hlk.): bkz. çınar.

kav mantarı: Bazitli mantarlardan, ağaçların gövdesinde veya dallarında yetişen ve kurusu kav olarak kullanılan bitki (s. 1357). Veri bulunamadı.

kavun: 1) Kabakgillerden, sürüngen gövdeli, iri meyveli bir bitki.2) Bu bitkinin genellikle güzel kokulu, sulu ve etli meyvesi (s. 1359). Az. T. Gohun, Govun-yemiş: Kavun (s. 380); Az. T. Govun: Kavun (s. 388). Gag. T. Kaun: Kavun (s. 138).

kavuz: İçi boş, kabuklu yemiş (s. 1360). Veri bulunamadı.

kaya sarımsağı: Genç yaprakları sarımsak yerine kullanılan bir tür yaban sarımsağı (s. 1361). Veri bulunamadı.

kayın: bkz. akağaç.

kayısı: 1) Gülgillerden, sıcak veya ılık iklimlerde yetişen, çiçekleri pembemsi beyaz bir ağaç. 2) Bu ağacın açık turuncu renkte, eti sulu, güzel kokulu, tek ve sert çekirdekli tatlı meyvesi (s. 1364). **sarıerik (hlk.):** Kayısı (s. 2036). **zerdali:** 1) Kayısı ağacının Akdeniz ülkelerinde yetiştirilen küçük meyveli bir türü 2) Bu ağacın sarı, etli ve tadı acı, çekirdekli meyvesi (s. 2651). Az. T. Erik: 1) Kayısı (s. 270); Az. T. Gaysı: Kayısı (s. 334); Az. T. Zerdalı (Far.): Kayısı, zerdali (s. 825). Gag. T. Abrikos: Kayısı (s. 3); Gag. T. Zerdeli: Zerdeli, kayısı (s. 265).

kayışkıran: Baklagillerden, kökleri toprağa derince girdiği için tarlalar sürülürken sabanı tutan, çiçekleri kırmızı bir bitki, sabankıran (s. 1365). **sabankıran:** Kayışkıran (s. 1995). Az. T. Gayışkıran: Kayışkıran, sabankıran (s. 333).

kaynanadili (hlk.): bkz. atlas çiçeği.

kazayağı: Ispanakgillerden, yaprakları kaz ayağına benzeyen bir bitki (s. 1372). Veri bulunamadı.

kebere: bkz. gebre.

keçiboyunu: bkz. harnup.

keçimemesi: Sert kabuklu, iri taneli, uzunca, beyaz ve kırmızımsı bir tür üzüm (s. 1376). Az. T. İnekkemceyi: Keçi memesi (üzüm) (s. 496); Az. T. Kéçi emceyi: Keçi memesi (s. 525).

keçisakalı: Ladengillerden, çayırlarda, nemli yerlerde yetişen, yaprakları mızraksı ve çizgili, çiçekleri mavimtırak veya mor renkte bir tür laden bitkisi, keçisedefi (s. 1376). **keçisedefi:** Keçi sakalı (s. 1376). Az. T. Kéçi sadeşi: Keçi sakalı (bitki) (s. 526). Gag. T. Keçi sakalı: Bir tür bitki (s. 142).

keçisedefi: bkz. keçi sakalı.

keçi söğüdü: Bataklıklarda ve nemli ormanlarda çok bulunan bir tür söğüt (s. 1376). Az. T. Bédmüşk (Far.): Keçi söğüdü (s. 77); Az. T. Bidmişk, Bidmişek (Far.): Keçi söğüdü (s. 91); Az. T. Pişpişe, Pişipişi: Keçi söğüdü, misk söğüdü (s. 637).

keçi yemişi: bkz. çoban üzümü.

kediayağı: Birleşikgillerden, süs bitkisi olarak da yetiştirilen, beyazımsı, yumuşak, sık tüylü bir bitki (s. 1377). Az. T. Pişikpencesi: Kedi ayağı (bitki) (s. 637).

kedi nanesi: Ballıbabagillerden, kırlarda yetişen, kedilerin kokusundan çok hoşlandığı bir bitki, yaban sümbülü (s. 1377). Veri bulunamadı.

kedi otu: İki çeneklilerden, kök sapı hekimlikte kullanılan bir bitki (s. 1377). Az. T. Pişikotu: Kedi otu (s. 637). Gag. T. Kedi otu: Bir ot türü (s. 142).

kekik: Ballıbabagillerden, karşılıklı küçük yapraklı, beyaz, pembe, kırmızı başak durumunda çiçekleri olan ve çiçeği baharat gibi kullanılan, odunsu saplı, kokulu bir bitki (s. 1379). **zahter:** Bir çeşit kekik (s. 2640). TaS kıcı: Tereye benzer bir ot, kekik (s. 2467); TaS kekik: Za'ter (s. 2398). Az. T. Keklikotu: Kekik (s. 527); Az. T. Kekotu: Kekik (s. 527).

kelebek çiçeği: İki çeneklilerden, aydınlık oda ve salonlarda zengin renkli ve çok dallı bir süs bitkisi (s. 1380). Veri bulunamadı.

kelebek otu: Bir cins yaban yoncası (s. 1380). Veri bulunamadı.

kelek: Olgunlaşmamış ham kavun (s. 1380). Veri bulunamadı.

kemer patlıcanı: Bir tür ince uzun patlıcan (s. 1384). Veri bulunamadı.

kendir: Kenevir (s. 1390). **kenevir:** Kendirgillerden, sapındaki liflerden halat, çuval vb. kaba örgüler yapılan, iki evcikli bir bitki, kendir (s. 1391). Az. T. Çét danguş, Çıtdanguş: Kendir, kenevir (s. 150); Az. T. Çetenel: Kendir, kenevir (s. 150); Az. T. Çetenotu: Kendir, kenevir (s. 150). Trkm. Kendir: Kendir, kenevir (s. 402); Trkm. Kenep: Kenevir (s. 402).

kene ağacı (hlk.): bkz. Hint yağı ağacı.

kene otu: bkz. Hint yağı ağacı.

kenevir: bkz. kendir.

kengel: bkz. deve diken.

kereviz: Maydanozgillerden, kökleri ve yaprakları sebze olarak kullanılan kokulu bir bitki (s. 1393). Gag. T. Tselina: Kereviz (s. 245).

kese çiçeği: Süs için yetiştirilen ve demet olarak çiçek açan bitki (s. 1396). Veri bulunamadı.

kestane kabağı: bkz. helvacı kabağı.

keten: Ketengillerden, çiçekleri mavi renkte ve beş yapraklı, lifleri dokumacılıkta kullanılan bir bitki 2) Bu bitkinin liflerinden yapılmış (dokuma vb.) (s. 1403). Az. T. Bezir: Bezir, keten tohumu (s. 89). Trkm. Zıgır: Keten (s. 721).

kılır: Maydanozgillerden, bir yıllık ve özel kokulu otsu bir bitki (s. 1409). Veri bulunamadı.

kıl otu: Dağlık çayırlarda yetişen ince ve sert yapraklı bir bitki (s. 1409). Veri bulunamadı.

kına ağacı: İki çeneklilerden, tropikal bölgelerde yetişen, kurutulmuş yapraklarından kına elde edilen, beyaz çiçekli, küçük bir ağaç (s. 1410). Veri bulunamadı.

kına çiçeği: Kına çiçeğigillerden, çiçekleri tüylü renkte olan, bir veya çok yıllık otsu bir bitki (s. 1410). Az. T. hınaçiçeyi: Kına çiçeği (s. 458); Az. T. hınagülü: Kına çiçeği (s. 458).

kınalı bamya: Trakya'da yetişen baş tarafı kızıl renkte bir cins bamya (s. 1411). Veri bulunamadı.

kır çiçeği: Kırlarda kendiliğinden yetişen çiçek (s. 1414). Az. T. Belekün: Kır çiçeği (s. 81). Gag. T. Kesim çiçee: Kır çiçeği (s. 59).

kır gülü: Çorak bölgelerde biten ve gün gülüne benzeyen bir tür çiçek (s. 1414). Veri bulunamadı.

Kırkağaç kavunu: Kabuğu alacalı sarı renkte olan bir tür kavun (s. 1417). Veri bulunamadı.

kırlangıç otu: Gelincikgillerden, çiçekleri altın ve limon sarısı renginde olan, tanelerinden asitsiz bir yağ elde edilen çok yıllık ve otsu bir bitki (s. 1419). Az. T. Garanguşotu: Kırlangıç otu (s. 321).

kırmızıbiber: bkz. Arnavut biberi.

kırmızilahana: Rengi kırmızı olan bir tür lahana (s. 1420). Az. T. Gızılþencer: Kırmızı lahana (s. 371).

kırmızıturp: Turpgillerden, kökü kırmızı olan bir turp (s. 1421). Az. T. Gırmızıturp: Kırmızı turp (s. 366).

kısmet ağacı: Bütün sıcak ÷lkelerde sık rastlanan tırmanıcı ve iri gövdeli ağaç (s. 1425). Veri bulunamadı.

kıvırcık marul: Yaprakları kıvırcık bir tür marul, kıvırcık (s. 1429). Veri bulunamadı.

kızılca: Kızılıla çalan bir tür buğday (s. 1436). Veri bulunamadı.

kızılcaðişi: Yüksekliği 4-5 metre olan, beyaz çiçekli bir ağaççık (s. 1436). Veri bulunamadı.

kızılçık: Kızılçıkğillerden, yaprak açmadan çiçeklenen iri gövdeli bir ağaç (s. 1436). TaS kiren: Kızılçık (s. 2575). Az. T. Gızılçık: Kızılçık (s. 371); Az. T. Gızılçık: Kızılçık (s. 371); Az. T. Zoğal: 1) Kızılçık. 2) Kızılçık ağacı (s. 51).

kızılçam: Uzun boylu bir tür çam (s. 1436). Veri bulunamadı.

kızılkantaron: Kızılkantaronğillerin örnek bitkisi olan, 10-50 santimetre yüksekliğinde kırmızı çiçekli, karşılıklı yapraklı, sap ve yaprakları hekimlikte kullanılan, iki yıllık otsu bir bitki (s. 1437). Veri bulunamadı.

kızılkök: Kök boyası (s. 1437). **kökboyası:** Kökboyasığillerden, 1-2 metre uzunluğunda, çalı görünüşünde, gövdesi sert dikenli, kök sapları boyacılıkta kullanılan, çok yıllık bir bitki, kızılboya, kızılkök, yumurtakökü (s. 1496). TaS eñlik: Boyacılıkta kullanılan kökü kızıl bir ot (s. 1474). Az. T. Boruğ: Boya otu (s.

104); Az. T. Enlik, Ennik, Ennih: Kızılkök (s. 267); Az. T. hırdaleçek: Boya bitkisi (s. 459).

kızılsöğüt: Kızılağaç (s. 1437). TaS kızıl ağaç: Kızıl söğüt (s. 2539). Az. T. Bozgızılağacı: Kızıl ağaç (s. 108); Az. T. Gızılağaç: Kızıl ağaç (s. 371); Az. T. Gızılsöyüd: Kızıl söğüt (s. 371).

kızılyaprak: bkz. fitık otu.

kızkalbi: Şahteregillerden, kalp biçiminde pembe çiçekli bir süs bitkisi (s. 1437). Veri bulunamadı.

kızmemesi (hlk.): bkz. altıntop.

kiliz: bkz. hasır otu.

kimyon: Maydanozgillerden, 50 santimetre yüksekliğinde, beyaz veya pembe çiçekli, bir yıllık, güzel kokulu ve otsu bir bitki (s. 1443). TaS kimnon: Kimyon (s. 2572). Az. T. Cire: Kimyon (s. 135). Gag. T. Patracil: Kimyon (s. 193).

kiraz: 1) Gülgillerden, ılıman iklimlerde yetişen bir meyve ağacı 2) Bu ağacın kırmızı veya beyaz renkte, etli, sulu, tek çekirdekli meyvesi (s. 1445). Az. T. Balı: Kiraz (s. 59); Az. T. Gilas (Yun.): Kiraz (s. 373); Az. T. Şirinbalı: Kiraz (s. 706). Gag. T. Kirez: Kiraz (s. 151).

kişniş: Maydanozgillerden, yaprakları maydanozu andıran, 20-60 santimetre yüksekliğinde, tüysüz, bir yıllık ve otsu bir bitki (s. 1450). Az. T. Kéşniş (Far.): Kişniş, karakimyon, kişniş otu (s. 532).

kivi: Kahverengi tüylü kabuğu soyularak yenen yeşil renkli, sulu, C vitamini bakımından zengin meyve (s. 1451). Veri bulunamadı.

kocabaş: Doğu Anadolu'da yol ve tarla kenarlarında yetişen, 30-150 santimetren yüksekliğinde, iki yıllık otsu bir bitki (s. 1454). **şeker pancarı:** Ispanakgillerden, etli kökünden şeker elde edilen bir yıllık tarım bitkisi, kocabaş (s. 2213). Az. T. Şekerçuğunduru: Şeker pancarı (s. 699). Trkm. Gant şugundırı: Şeker pancarı (s. 610). Gag. T. Çukundur: Şeker pancarı (s. 64).

koca yemiş: bkz. ayı üzümü.

kofa: bkz. hasır otu.

koka: İki çeneklilerden, çiçekleri küçük ve sarımtırak, zeytine benzer meyvesi kırmızı renkte olan, yapraklarından kokain çıkarılan, en çok Peru'da yetişen bir bitki (s. 1457). Veri bulunamadı.

kokak ağaç: Kokar ağaç (s. 1457). Veri bulunamadı.

kokar ağaç: Sedef otugillerden, Avrupa'ya Çin'den getirilmiş, kısa zamanda yetişip boy attığı için bir gölge ağacı olarak dikilen, kötü kokan bir ağaç, kokak ağaç, aylandız (s. 1457). Veri bulunamadı.

kokulu çayır otu: Buğdaygillerden, çayırlarda yetişen, hayvanlar için iyi bir yem olan güzel kokulu bitki (s. 1459). Veri bulunamadı.

kokulu kiraz: bkz. idris ağacı.

kola: Kolagillerden Afrika'nın sıcak bölgelerinde yetişen ve kola cevizi adıyla anılan, çekirdekleri kahveden daha uyarıcı olan bazı içeceklerde ve hekimlikte kullanılan bir bitki (s. 1460). Veri bulunamadı.

kola cevizi: Kola bitkisinin sert kabuklu meyvesi (s. 1460). Veri bulunamadı.

koruk: Henüz olgunlaşmamış, ekşi üzüm (s. 1486). Veri bulunamadı.

korunga: bkz. eşek otu.

kovan otu: Oğul otu (s. 1490). **melisa:** Oğul otu (s. 1648). **oğul otu:** Ballıbabagillerden, 20-150 santimetre yüksekliğinde tıpta yapraklarından yararlanılan çok yıllık ve otsu bir bitki, kovan otu, melisa (s. 1790). TaS oğlan otu: Oğulotu, melisa (s. 2931). Az. T. Ariotu: Oğul otu, kovan otu, melisa (s. 32); Az. T. Ballımana: Melisa, oğul otu (s. 59); Az. T. Bedrene (Far.): Melisa, oğulotu (s. 78).

koyun baklası: bkz. acı bakla.

koyungöbeği: Koyun mantarı (s. 1493). Veri bulunamadı.

koyun mantarı: Bir tür mantar, koyungöbeği (s. 1493). Veri bulunamadı.

koyun otu: bkz. fitik otu.

kökboyası: bkz. kızılkök.

kökнар: Çamgillerden, yüksek bölgelerde yetişen, iğne yaprakları kısa yassı olan, reçineli ve kozalaklı bir orman ağacı (s. 1497). Az. T. Kükнар: Kükнар (s. 548). Gag. T. Kükнар: Kükнар ağacı (s. 159).

köpekayası: Ballıbabagillerden, çiçekleri sap çevresinde demet durumunda toplanmış, güzel kokulu birçok türü olan bir bitki (s. 1499). Veri bulunamadı.

köpek sarımsağı: Yabani sarımsak (s. 1499). Az. T. İtsarımsağı: Köpek soğanı yaban sarımsağı, köpek sarımsağı (s. 515); Az. T. İtsoğanı: Çiğdem, köpek soğanı, tükrukotu (s. 515). Gag. T. Kömüren: Yabani sarımsak (s. 165).

köpek soğanı: Yabani soğan (s. 1500). **yabani sarımsak:** Zambakgillerden, kırlarda yetişen, koyu yeşil yaprakları bahar olarak kullanılan çok yıllık bir tür bitki, köpek sarımsağı, köpek soğanı (s. 2497). Az. T. İtsarımsağı: Köpek soğanı yaban sarımsağı, köpek sarımsağı (s. 515); Az. T. İtsoğanı: Çiğdem, köpek soğanı, tükrukotu (s. 515). Gag. T. Kömüren: Yabani sarımsak (s. 165).

köpek üzümü: İt üzümü (s. 1500). Veri bulunamadı.

köse buğday: Başağı kılçıksız bir tür buğday (s. 1504). Veri bulunamadı.

köyğöçüren: Üzeri zeytin yeşili veya kirli sarımsı yeşil renkli, sapı beyaz, üst kısmında derimsi bir halka ve dip kısmında belirgin çanakçık bulunan, meşe ve kayın ağaçlarının altında biten, en tehlikeli zehirli bir mantar (s. 1509). Veri bulunamadı.

kudret helvası: Beyaz çiçekli, 5-9 yaprakçıklı, 20 metre kadar yükselebilen, Kuzeybatı ve Batı Anadolu'da yaygın olan bir ağaç (s. 1516). Veri bulunamadı.

kuduz otu: bkz. deli otu.

kum otu: Uyuz otu (s. 1525). **uyuz otu:** Hekimlikte uyuza karşı kullanılan çiçekli bitki, kum otu (s. 2433). Az. T. Goturotu: Uyuz otu (s. 387).

kurbağa otu: Dügün çiçeğigillerden bir bitki (s. 1529). Az. T. Porug: Kurbağaotu (s. 640).

kurbağazehri: Kurbağazehrigillerden, tatlı sulara yaşayan beyaz çiçekli, yürek biçimi yapraklı bir süs bitkisi (s. 1529). Veri bulunamadı.

kurtayağı: Damarlı çiçeksizlerden, küçük yapraklarla örtülü ince bir sap görünüşünde olan bir bitki (s. 1534). Az. T. Gurdayağı: Kurt ayağı (s. 411).

kurtbağrı: Zeytingillerden, yaprakları mızrağa benzer, çiçekleri beyaz, kokulu ve salkım durumunda olan, çit yapmakta kullanılan bir süs bitkisi (s. 1535). Az. T. Birgöz: Kurtbağrı (s. 97); Az. T. Gurdbağrı: Kurt bağı (s. 411).

kurtbaklası: bkz. acı bakla.

kurtboğan: bkz. boğan otu.

kurtluca: bkz. kabakulak otu.

kurt mantarı: Tazeyken yenebilen, olgunlaştığında basılınca sporlar saçan, beyaz renkli, yuvarlak biçimli, bazitli bir mantar (s. 1535). Veri bulunamadı.

kurtpençesi: Karabuğdaygillerden, 20-50 santimetre yüksekliğinde pembe çiçekleri salkım biçiminde, sap ve kökünde bol tanen bulunan çok yıllık otsu bir bitki (s. 1535). Veri bulunamadı.

kuşdili: Bir tür dişbudak (s. 1544). Veri bulunamadı.

kuş iğdesi: İğdegillerden, 60-80 yıl ömürlü, zeytin yaprağını andıran, ince yapraklı, dikenli, meyveleri zeytin iriliğinde, dekoratif amaçlı olarak yetiştirilen bir ağaç (s. 1544). Veri bulunamadı.

kuş kirazı: bkz. gelinfeneri.

kuşkonmaz: Zambakgillerden, uç dalları yapraksı görünüşte, toprak altı kök saplarından çıkan taze sürgünleri yenen bir bitki (s. 1544). Az. T. Gosara, Gosera: Kuşkonmaz (s. 385); Az. T. Gousara: Kuşkonmaz (s. 387); Az. T. Gulancar, Yérarmudı: Kuşkonmaz (s. 407); Az. T. Guşkonmaz: Kuşkonmaz (s. 415); Az. T. Mereçüyüd: Kuşkonmaz (s. 573).

kuş otu: Yol kenarları, duvar dipleri ve bahçelerde yetişen bir yıllık ve otsu bir bitki (s. 1545). Veri bulunamadı.

kuzgunkılıcı: Süsengillerden, uzun, ensiz ve sivri yapraklı bir süs bitkisi, glayöl (s. 1551). Veri bulunamadı.

kuzugöbeği: Çam ormanlarında, yol ve akarsu kenarlarında, meşe, akçaağaç, kayın gibi yaprak döken ağaçların altında, kireçli, kumlu topraklarda tek tek veya gruplar halinde yetişen, şapkası kalın ve etli, yenen, değerli bir tür mantar (s. 1551). Az. T. Guzugöbeyi: Kuzu göbeği (s. 417).

kuzu kestanesi: Yabani ağaçlardan elde edilen, küçük, lezzetli, bir tür kestane (s. 1552). Veri bulunamadı.

kuzukulağı: Karabuğdaygillerden, nemli yerlerde yetişen, yaprakları salata olarak kullanılan, çiçekleri iki evcikli ve kırmızımtırak bir bitki, ekşikulak (s. 1552). Az. T. Atgulağı: Kuzukulağı (bitki) (s. 40); Az. T. Dovşankelemi: Kuzukulağı (s. 222); Az.

T. Evelik: Kuzukulağı (s. 280); Az. T. Gınga: Kuzukulağı (s. 362); Az. T. Kéçigulağı: Kuzukulağı (s. 525); Az. T. Turşeng (Far.): Kuzukulağı (s. 747); Az. T. Turşiyarpağı: Kuzukulağı (s. 748); Az. T. Turşunni: Kuzukulağı (s. 748).

kuzu mantarı: Bazitli mantarlardan, çayırlarda, sulak yerlerde yetişen, şapkası etli, kalın, koni biçiminde, pürüzlü, yenilir bir mantar (s. 1552). Az. T. Guzugöbeleği: Kuzu mantarı (s. 417).

kuzu pıtrağı: Kızılyaprak (s. 1552). Veri bulunamadı.

kuzu sarmaşığı: Boyu 3 metre kadar olabilen, tırmanıcı, beyaz sütlü, çok yıllık ve otsu bir bitki (s. 1552). Veri bulunamadı.

küçük Hindistan cevizi: İki çeneklilerden, sıcak iklimlerde yetişen bir ağaç (s. 1553). Veri bulunamadı.

küçük şalgam: Turpgillerden, çiçekleri kokulu, tohumlarından ışık araçlarında ve sabun yapımında kullanılan bir yağ çıkarılan, kolzaya benzeyen bir bitki, yağ şalgamı (s. 1553). Veri bulunamadı.

küpe çiçeği: Küpe çiçeğigillerin örnek bitkisi olan süs bitkisi (s. 1561). Gag. T. Küpe çiçee: Küpe çiçeği (s. 159).

kürkas: Sütlegengillerden, meyve çekirdekleri zehirli bir bitki, Hint fıstığı (s. 1563). Veri bulunamadı.

küseğen (hlk.): Küstüm otu (s. 1563). **küskün:** Küstüm otu (s. 1563). **küstüm otu:** Baklagillerden, dokunulduğunda yaprakları pörsüyen bir bitki, küseğen, küskün (s. 1564). Az. T. Gülibrişim: Küstüm otu, mimoza (s. 420); Az. T. Küsdüm, Küsdümağacı: Küstümotu, mimoza (s. 550); Az. T. Küsdümgülü: Küseğençiçeği (s. 550); Az. T. Küsegen: Küstümotu (s. 550); Az. T. Küsen: Küseğen (s. 550); Az. T. Küseyen: Küseğen (s. 550).

küskün: bkz. küseğen.

küsküt: Çitsarmaşığıgillerden, ince uzun ipliksi saplarıyla, asma, baklagiller ve bazı meyve ağaçlarına sarılarak onları sömüren, klorofilsiz, asalak bir bitki, şeytansaçı, bağboğan (s. 1564). Veri bulunamadı.

küstüm otu: bkz. küseğen.

küşne: Karaburçak (s. 1563). Veri bulunamadı.

labada: Karabuğdaygillerden, dere kıyılarında, sulak çayırlarda kendiliğinden yetişen, çok yıllık ve yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki, efelek (s. 1567). TaS evelek: Ispanağa benzer bir ot, lâbada (s. 1568). Gag. T. Epelek: Bir tür ot (s. 91); Gag. T. Labada: Kırlardan toplanıp yemek yapılan bir bitki (s. 166).

laden: Ladengillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, tüylü ve genellikle yapışkan yapraklı, beyaz veya pembe çiçekli, reçinesi hekimlikte kullanılan bir bitki (s. 1568). Az. T. Buhurgolu: Laden (s. 111).

ladin: Çamgillerden, 50-60 metre yüksekliğinde düz gövdeli, kozalağı aşağıya doğru sarkık, kerestesi ve reçinesi değerli, çam türüne çok yakın bir orman ağacı (s. 1568). Az. T. Ağşam: Ladin (s. 11).

lahana: Turpgillerden, geniş ve kalınca kat kat yaprakları olan, güz ve kış sebzesi olarak yetiştirilen ve birçok türü olan bitki, kelem (s. 1571). TaS kelem: Lahana (s. 2403). Az. T. Kelem: Lahana (s. 527). Trkm. Kelem: Lahana (s. 399). Gag. T. Laana: Lahana (s. 166).

lale: Zambakgillerden, yaprakları uzun ve sivri, çiçekleri kadeh biçiminde, türlü renkte bir süs bitkisi (s. 1573). Trkm. Çigildem: Lale (s. 122); Trkm. Läle: Lale, gelincik (s. 435). Gag. T. Laale: Lâle (s. 166).

lale ağacı: Manolyagillerden, ana yurdu Güney Amerika olan, çiçekleri laleye benzeyen bir süs ağacı (s. 1573). Veri bulunamadı.

Lastik ağacı: Kauçuk (s. 1576). Veri bulunamadı.

Latin çiçeği: bkz. hançer çiçeği.

lavanta çiçeği: Ballıbabagillerden, mavi veya mor renkli çiçekleri koku sanayisinde kullanılan bir bitki (s. 1578). Veri bulunamadı.

leylak: 1) Zeytingillerden, yaprakları karşılıklı bir ağaççık 2) Bu ağacın koni durumunda toplanmış, beyaz, eflatun veya pembe renkte, güzel kokulu çiçekleri (s. 1584). Gag. T. Lileka: Leylak (s. 168). Trkm. Lileka: Leylak (s. 168).

limon: 1) Turunçgillerden, 3-5 metre yüksekliğinde, kışın yapraklarını dökmeyen, beyaz çiçekli bir ağaç 2) Bu ağacın sarı renkli, kabuğu kokulu, suyu ekşi meyvesi, sulu zırtlak (s. 1587). **sulu zırtlak:** Limon (s. 2171). Az. T. Limon (Yun.): Limon (s. 558); Az. T. Lumu: Limon (s. 560). Gag. T. Limon: Limon (s. 168).

lohusa otu: bkz. kabakulak otu.

mabet ağacı: Dünyadaki tohumlu bitkilerin en eskisi ve yaşlısı olup yaşayan fosil olarak adlandırılan, 30-40 metre boyunda 2-3 metre çapında, sonbaharda altın sarısı yapraklarıyla dekoratif bir görünüm sergileyen, dona ve hava kirliliğine karşı dayanıklı bir süs ağacı, Çin çamı (s. 1597). Veri bulunamadı.

madımak (hlk.): İlkbaharda kırlarda yetişen, ufak yeşil yapraklı, ıspanak gibi pişirilip yenilen bir bitki (s. 1601). Az. T. Balba: Madımak (s. 58).

mahlep: bkz. idris ağacı.

mahmude: Çit sarmaşığigillerden, yaprakları ok ucu biçiminde çiçekleri soluk sarı renkte, 50-100 santimetre boyunda, çok yıllık ve otsu bir bitki (s. 1606). Veri bulunamadı.

mahmur çiçeği: Çiğdem (s. 1606). Veri bulunamadı.

mahmuz çiçeği: İki çenekliler familyasından Akdeniz bölgesinde yetişen kırmızı, pembe veya beyaz çiçekler açan iki yıllık otsu bir bitki (s. 1606). Veri bulunamadı.

mahunya: İki çeneklilerden, çiçekleri sarı renkte, kokulu ve salkım durumunda olan, köklerinden sarı boya çıkarılan bir süs bitkisi (s. 1608). Veri bulunamadı.

Malta eriği: Yeni dünya (s. 1616). Veri bulunamadı.

mandalina: Turunçgillerden, ılıman iklimlerde yetişen ve portakala çok benzeyen bir ağaç 2) Bu ağacın turuncu renkli, lezzetli, tatlı, kokulu meyvesi (s. 1619). TT. Mandarin: Mandalina (s. 445). Trkm. Mandarin: Mandalina (s. 445).

mango: bkz. Hint kirazı.

manolya: 1) Manolyagillerden, yaprakları almaşık, iri ve parlak yeşil renkte bir süs çiçeği 2) Bu ağacın çok iri, beyaz ve limon kokusunda güzel çiçeği (s. 1622). Az. T. Magnoliya (Fr.): Manolya (s. 562).

mantar: Mantarlardan, içinde zehirlileri de bulunan, silindirik bir gövde ve üst tarafı şapka biçiminde olan canlıların genel adı (s. 1622). TaS göbelek: Yenilen mantar (s. 1714); TaS yelli mantar: Göbelek, ak mantar (s. 4505). Az. T. Göbelek: Mantar (s. 389). Trkm. Kömelek: Mantar (s. 421).

mantar ağacı: Turunçgillerden, kerestesi çok gözenekli, süngerimsi, açık sarı renkli bir ağaç (s. 1622). Veri bulunamadı.

marul: Birleşikgillerden, geniş ve uzun olan yeşil yaprakları taze olarak yenilen bir bitki (s. 1629). Az. T. Kahı: Marul (s. 520).

mastı çiçeği: bkz. arnika.

mavikantaron: bkz. acımık.

maya ağacı: Meyvelerinden yemek yağı çıkarılan bir tür hurma ağacı (s. 1637). Veri bulunamadı.

mayasıl otu: bkz. altın otu.

maydanoz: Maydanozgillerden, yenmek için yetiştirilen, 50-80 santimetre uzunluğunda, ufak yeşil ve parçalı yapraklı, hoş kokulu iki yıllık otsu bir bitki (s. 1637). TaS su kerdemesi: Maydanoz ve su teresi (s. 3571). Az. T. Bağdanus: Maydanoz (s. 55); Az. T. Ceferi (Ar.): Maydanoz (s. 126). Gag. T. Maydanoz: Maydanoz (s. 174); Gag. T. Patencel: Maydanos (s. 193); Gag. T. Petlövka: Maydanos (s. 195).

melek otu: Maydanozgillerden, su kenarlarında yetişen, çiçekleri yeşilimtırak, beyaz çok yıllık bir bitki (s. 1648). Gag. T. Melek otu: Bir bitki türü (s. 175).

melisa: bkz. kovan otu.

menekşe: 1) Menekşegillerden, bir veya çok yıllık otsu bir bitki 2) Bu bitkinin mor renkli, güzel kokulu çiçeği (s. 1651). TaS menevşe: Menekşe (s. 2803). Az. T. Benefşe (Far.): Menekşe (s. 82); Az. T. Benevşe (Far.): Menekşe (s. 83).

menekşe gülü: Tırmanıcı, küçük çiçekli bir gül (s. 1651). Veri bulunamadı.

menengiç (hlk.): bkz. çitlembik.

mercan ağacı: Fasulyegillerden, sıcak ülkelerde yetişen, çiçekleri parlak kırmızı, tırmanıcı bir süs bitkisi (s. 1655). Veri bulunamadı.

mercanköşk: Ballıbabagillerden, küçük yapraklı, güzel kokulu bir saksı bitkisi, şile, yayla kekiği, merzengûş (s. 1655). **merzengûş:** Mercanköşk (s. 1661). **şile:** Mercanköşk (s. 2225). **yayla kekiği:** Mercanköşk (s. 2557). Az. T. Sarağan: Mercanköşk (bitki) (s. 661).

mercan otu: Karanfilgillerden, nemli yerlerde yetişen, yaprakları karşılıklı, çiçekleri beyaz, çok yıllık otsu bir bitki (s. 1655). Az. T. Mamırotu: Mercanotu (s. 563); Az. T. Mercangile: Mercan otu (s. 572).

mercimek: 1) Baklagillerden, beyaz çiçekli bir tarım bitkisi 2) Bu bitkinin, besin değeri yüksek, kırmızı, sarı veya yeşil, yuvarlak ve yassıca tohumu, yasmık (s. 1656). **yasmık (hlk.):** Mercimek (s. 2544). TaS yasmık: Mercimek (s. 4371). Az. T. Edese: Mercimek (s. 244). Gag. T. Mercimek: Mercimek (s. 176).

mersin: Mersingillerden, Güney ve Batı Anadolu dağlarında yetişen, yaprakları yaz kış yeşil kalan, gıda ve tarım sanayisinde ham madde olarak kullanılan, meyvesi murt adıyla bilinen, esansı çıkarılan, beyaz çiçekli, güzel kokulu bir ağaç, mersin ağacı, sazak (s. 1660). Trkm. Mirta: Mersin ağacı (s. 178).

mersin ağacı: Mersin (s. 1660). Trkm. Mirta: Mersin ağacı (s. 178).

meryemana asması: bkz akasma.

meryemana diken: bkz. deve diken.

meryemanaeldiveni: bkz boru çiçeği.

meryem pelesengi: Kabuklarından aynı adla anılan bir reçine çıkarılan ve Antil Adaları'nda yetişen bir ağaç (s. 1661). Veri bulunamadı.

merzengûş: bkz. mercanköşk.

meşe: Kayıngillerden, üç yüz kadar türü arasında, yaz kış yapraklarını dökmeyenleri de bulunan, kerestesi dayanıklı bir orman ağacı (s. 1663). Trkm. Dub: Meşe (s. 175).

meşecik: bkz. kabakulak otu.

meşe palamudu: Meşe türü bir cins palamut (s. 1663). Veri bulunamadı.

meyan: Meyan kökü (s. 1670). **meyan kökü:** Fasulyegillerden, 30-60 santimetre yüksekliğinde, tüysü yapraklı, mavimsi, mor çiçekli, tatlı olan toprak altı bölümleri hekimlikte ve serinletici içeceklerin yapımında kullanılan, çok yıllık otsu bir bitki, meyan (s. 1671). TaS buyan dibi: Meyan kökü (s. 723). Az. T. Biyan: Meyan, boyan, meyan kökü (s. 101); Az. T. Biyankökü: Meyan kökü (s. 101); Az. T. Şirinbéyan: Meyan kökü (s. 706).

meyan kökü: bkz. meyan.

meyhaneci otu: Çobandüdüğü (s. 1672). Veri bulunamadı.

mısır: 1) Buğdaygillerden, gövdesi boğumlu ve kalın, yaprakları şerit biçiminde, boyu yaklaşık 2 metre olabilen, erkek çiçekleri tepede salkım durumunda dişi çiçekleri yaprakla gövde arasında koçan biçiminde olan bir kültür bitkisi 2) Bu

bitkinin koçan üzerindeki taneli ürünü (s. 1677). Az. T. Ceceb: Mısır (bitki) (s. 126); Az. T. Garğıdalı: Mısır (s. 323); Az. T. Hacıbuğda: Mısır (s. 426); Az. T. Meke, Mekebuğda(sı): Mısır (s. 570); Az. T. Péyğemberi: Mısır (bitki) (s. 634). Trkm. Mekgecöven: Mısır (s. 453). Gag. T. Mısır: Mısır (s. 177).

Mısır anasonu: Diş otu (s. 1677). Veri bulunamadı.

Mısır baklası: bkz. acı bakla.

Mısır yasemini: Yasemin (s. 1677). **yasemin:** Zeytingillerden, beyaz, kırmızı veya sarı renkli güzel çiçekleri olan, 1-2 metre boyunda, süs bitkisi olarak yetiştirilen tırmanıcı bir ağaççık, Mısır yasemini (s. 2543). Az. T. Defnegilas: Yasemin (s. 182); Az. T. Jasemin (Fr.): Yasemin (s. 519). Trkm. Jasmin: Yasemin (s. 389); Trkm. Yasman: Yasemin (s. 681).

mimoza: Baklagillerden, çiçekleri sarı, bazı türleri beyaz veya menekşe renginde, yaprakları akasya yaprağına benzeyen bir süs bitkisi, gümüşü akasya (s. 1685). Az. T. Mimoza (Yun.): Mimoza (s. 580).

mine çiçeği: 1) Mine çiçeğigillerden, yaprakları karşılıklı ve oymalı, çiçekleri başak durumunda alacalı, mavi veya menekşe renginde, sapı dört köşeli olan güzel kokulu bir bitki 2) Bu bitkinin çiçeği (s. 1686). Az. T. Mina (Far.): Mine (s. 580); Az. T. Goyunboğan: Mineçiçeği, altınboğan (s. 389); Az. T. Minaçiçeği, Minagülü: Mine çiçeği (s. 581); Az. T. Göyerçinotu, Minaçiçeği: Mina çiçeği (s. 394); Az. T. Kalta, sunergizi: Mineçiçeği (s. 521); Az. T. Sunergizi: Mine çiçeği (s. 688).

misket elması: Ankara ve çevresinde yetiştirilen Amasya elmasının daha küçük ve tatlı olanı (s. 1690). Az. T. Şafran (Ar.): Misket elması (s. 694).

misket üzümü: Genellikle Ege bölgesi'nde yetişen, küçük taneli, beyaz, kokulu bir tür üzüm (s. 1690). Az. T. Muskat (Fr.): Misket üzümü (s. 587); Az. T. Şanı: Misket üzümü (s. 697).

misk otu: İki çeneklilerden, 50-100 santimetre boyunda, sarımtırak renkli, şeker, uçucu yağ, A ve B vitaminleri içeren güzel kokulu bir bitki (s. 1690). Veri bulunamadı.

mormenekşe: Rengi mora çalan bir tür menekşe (s. 1697). Veri bulunamadı.

muhabbet çiçeği: Muhabbet çiçeğigillerden, ekleri yeşilimtırak beyaz, güzel kokulu bir süs bitkisi (s. 1702). Az. T. Esnegülü, Esnepek: Muhabbet çiçeği, Yemen safranı

(s. 275); Az. T. Esperek: Muhabbet çiçeği (s. 275); Az. T. Mehebbetçiye: Muhabbet çiçeği (s. 568).

mum çiçeği: İki çeneklilerden, güzel kokulu, şemsiye biçiminde küçük beyaz çiçekler açan, etli yapraklı, sarılıcı bir süs bitkisi (s. 1710). Veri bulunamadı.

muşmula: bkz. beşbiyik.

muz: 1) Muzgillerden, sıcak bölgelerde yetişen, bir çenekli, çok yıllık bir bitki.2) Bu bitkinin kendine özgü hoş kokulu, tatlı, besleyici, kalın kabuklu, uzun meyvesi (s. 1718). Az. T. Banan (İsp.): Muz (s. 61). Gag. T. Banan: Muz (s. 29).

mübarek otu: Birleşikgilerden, sarı çiçekli, bir yıllık ve otsu bir bitki (s. 1719). Veri bulunamadı.

müğe: bkz. inci çiçeği.

mürdüm eriği: Reçeli veya hoşafı yapılan bir cins, küçük ve kara erik, mürdüm (s. 1730). Veri bulunamadı.

nane: Ballıbabagillerden, yaprakları sapsız, çiçekleri beyaz veya menekşe renginde, güzel kokulu yaprakları baharat olarak kullanılan, çok yıllık ve otsu bir kültür bitkisi (s. 1751). Az. T. Nane (Ar.): Nâne (s. 599). Trkm. Narpız: Nane (s. 471); Trkm. Nâne: Nane (s. 474). Gag. T. Naane: Nane (s. 180).

nar: 1) Nargillerden, yaprakları karşılıklı, çiçekleri büyük, koyu kırmızı renkte, küçük bir ağaç 2) Bu ağacın kırmızımtırak sarı sert bir kabukla örtülü, içinde çok sayıda kırmızımtırak, sulu taneler bulunduran yuvarlak yemişi (s. 1751). Az. T. Turşe: Nar (s. 747). Trkm. Nar: Nar (s. 471). Gag. T. Nar: Nar (s. 180).

narince: Tokat ve Amasya yöresinde şarap yapımı için üretilen, orta kalın kabuklu, beyaz renkli bir tür üzüm (s. 1752). Veri bulunamadı.

navçağan: Çiçekleri katmerli ve mor renkte olan bir tür tatula (s. 1754). Veri bulunamadı.

nergis: Nergisgillerden, bazı türlerinde beyaz, bazılarında sarı renkte olan çiçekleri ayrı veya bir kök sap üzerinde şemsiye durumunda, açılmadan önce bir yenle örtülü bulunan, 20-80 santimetre yüksekliğinde, soğanlı bir süs bitkisi (s. 1765). Az. T. Nergiz (Yun.): Nergis (s. 603). Trkm. Nargız: Nergiz (s. 471); Trkm. Nerkes: Nergis (s. 476).

nergis zambağı: Soğanla üretilen, iri ve güzel çiçekli bir süs bitkisi (s. 1765). Veri bulunamadı.

nevruz otu: İki çeneklilerden, çiçekleri aslanağzına benzeyen, türlü renkte, taşıdığı glikozit sebebiyle iç söktürücü olarak kullanılan bir kır bitkisi, nevruz (s. 1768). Veri bulunamadı.

nilüfer: Nilüfergillerden, yaprakları yuvarlak ve geniş, çiçekleri beyaz, sarı, mavi, pembe renkte, durgun sularda veya havuzlarda yetişen bir su bitkisi (s. 1772). Az. T. İyir: Nilüfer (s. 516); Az. T. Lilpar: Nilüfer (s. 557); Az. T. Nilufer (Far.): Nilüfer (s. 606); Az. T. Suzanbalığı: Nilüfer (s. 689); Az. T. Şanayilla: Nilüfer (s. 696); Az. T. Şanagülle: Durgun suçiçeği, nilüfer (s. 696); Az. T. Ucgur, Suzanbağı: Nilüfer (s. 752).

nişasta buğdayı: Bir buğday çeşidi olan kaplıcıyı andıran, ufak taneli, nişastası çok, dağlık yerlerde yetişen bir tür buğday (s. 1775). Veri bulunamadı.

nohut: 1) Baklagillerden, ana yurdu Akdeniz kıyıları olan, birleşik telek yapraklı, çiçekleri sarımsı renkte, tanesi baklamsı bir bitki 2) Bu bitkinin bol nişastalı, yuvarlak tanesi (s. 1777). Az. T. Nohud: Nohut (s. 607). Trkm. Nohut: Nohut (s. 479). Gag. T. Grah: Nohut (s. 107); Gag. T. Nohut: Nohut (s. 184); Gag. T. Nufut: Nohut (s. 185).

oğul otu: bkz. kovan otu.

okaliptüs: Mersingillerden, asıl yurdu Avustralya olan, boyu 100 metreyi aşabilen, toprağın suyunu çekerek yerin bataklık durumuna gelmesini önleyen bir ağaç, sıtma ağacı (s. 1791). **sıtma ağacı:** Okaliptüs (s. 2103). Az. T. Évkalipt (Yun.): Okaliptüs (s. 281). Trkm. Evkalipt: Okaliptüs ağacı (s. 207).

onbiraylık: bkz. çuha çiçeği.

orkide: Salepgillerden, doğada, çiçeklerinin güzelliği dolayısıyla camekanlarda da yetiştirilen, birtakım bitki türlerinin ortak adı (s. 1812). Az. T. ħarbülbül: Genişyapraklı salep, orkide (s. 433).

oya ağacı: Doğal olarak Çin ve Japonya'da yetişen, en çok 6-7 metre boyunda, gövde kabuğu kavlar halde dökülen, çiçekleri kırmızı, beyaz veya lavanta renginde, dekoratif amaçlı olarak yetiştirilen bir ağaç, Hint leylağı (s. 1827). Veri bulunamadı.

oya çiçeği: Koyu menekşe veya pembe renkte çiçekler açan süs bitkisi (s. 1827). Veri bulunamadı.

öd: Öd ağacı (s. 1835). **öd ağacı:** Dulaptal otugillerden, tropik bölgelerde yetişen, dini törenlerde yakılan ve yanarken güzel koku veren, odunu ve kabuğu hoş kokulu bir ağaç, öd (s. 1835). TaS koku ağacı: Öd ağacı (s. 2608).

öd ağacı: bkz. öd.

ökse otu: Ökse otugillerden, elma, armut, ıhlamur, kiraz, erik vb. ağaçların dalları üzerinde asalak olarak yaşayan, üzüme benzer yemiş veren, saplarından ökse çıkarılan bitki, burç (s. 1842). TaS burç: Ökse otu (s. 705). Az. T. Bağam-burc: Ökse otu (s. 54).

öksürük otu: Gövdesi pullarla kaplı, sarı çiçekli, ekin tarlaları için zararlı, çok yıllık ve otsu bir bitki (s. 1842). Az. T. Devedabanı: Öksürük otu (s. 196); Az. T. Öskürekotu: Öksürük otu (s. 621).

öküzgözü (II): Kaliteli kendine özgü kokusu olan şarap üretilen, orta kalın kabuklu, siyah renkli bir tür üzüm (s. 1843). Veri bulunamadı.

ölmez çiçek: Basit ve tüylü yapraklı, parlak sarı çiçekleri uzun zaman saklanabilen, özel kokulu, çok yıllık ve otsu bir bitki, sarıçiçek, yayla çiçeği, yayla gülü (s. 1846).

sarıçiçek: Ölmez çiçek (s. 2036). **yayla çiçeği:** Ölmez çiçek (s. 2557). **yayla gülü:** Ölmez çiçek (s. 2557). Az. T. Sarıbenövşe: Sarıçiçek, ölmez çiçek (s. 661); Az. T. Şebgülü: Ölmez çiçek, sarı çiçek, sarı menekşe (s. 698).

ölmez otu: Beyaz, mor veya parlak kıvılcık renkte çiçek açan otsu bitki (s. 1846). Veri bulunamadı.

palamut: Yurdumuzda yetişen meşe türlerinin uzunca, fıncığa benzeyen, sert ve pürüzlü, bir yüksük içinde bulunan, tane bakımından zengin meyvesi, pelit (s. 1876). TaS pelit: Palamut. (s. 3185). Az. T. Palıd, Palıt: Pelit ağacı, meşe (s. 626). Trkm. Dub gozası: Meşe palamudu (s. 175). Gag. T. Pelit: Pelit (palamut) (s. 194).

palmiye: Palmiyegillerden olan ağaçların genel adı (s. 1878). Az. T. Palma (Lat.): Palmiye (s. 626). Gag. T. Palma: Palmiye ağacı (s. 191).

pamuk: Ebegümeçigillerden, koza biçimindeki meyvesi üç, dört, beş dilimli olan, sıcak bölgelerde yetişen tarım bitkisi (s. 1878). Trkm. Pagta: Pamuk (s. 515). Gag. T. Pamuk: Pamuk (s. 191).

pamuk otu: Papirüs familyasından, bataklıklarda yetişen bir bitki, bataklık keteni (s. 1879). Veri bulunamadı.

pancar: bkz. çükündür (hık.).

papağanyemi: Yalancı safran (s. 1882). Veri bulunamadı.

papatya: Birleşikgillerden, 20-50 santimetre yüksekliğinde, baharda çiçek açan, taç yaprakları beyaz, ortası sarı kömeçli, bir yıllık otsu bir bitki, yoğurt çiçeği (s. 1882). TaS babadiye, (babadya): Papatya (s. 356); TaS babuna: Papatya (s. 359); TaS koyungözü: Papatya (s. 2686); TaS pabadça: Papatya (s. 3175). Az. T. Büllümbelek: Papatya (s. 117); Az. T. Çobanyastığı: Papatya (s. 156); Az. T. Gızçiçeyi: Koyun, çayır papatyası, papatya (s. 370). Gag. T. Laylaykuçka: Papatya (s. 167); Gag. T. Pam pam pamucan: Papatya (s. 191); Gag. T. Papadiye: Papatya (s. 191); Gag. T. Romaşka: Papatya (s. 203).

papatya ağacı: Amerika'nın sıcak bölgelerine özgü sarı, kavuna benzer bir tür meyvesi olan ağaç, papaya (s. 1882). Veri bulunamadı.

papazkarası: Kırmızı şarap yapımında kullanılan bir tür üzüm (s. 1882). Veri bulunamadı.

papirüs: Papirüs-gillerden, Nil kıyılarında yetişen, sürüngen, çıplak saplı, otsu bir bitki (s. 1883). Veri bulunamadı.

paşa ağacı: Kerestesi açık sarı veya yeşilimsi renkte, iri gözenekli, genellikle kaplama olarak kullanılan değerli bir mobilya ağacı (s. 1897). Veri bulunamadı.

patates: 1) Patlıcangillerden, yaprakları ve sürgünleri acı bir bitki 2) Bu bitkinin toprak altında oluşan, nişastası çok yenebilen yumruları (s. 1898). Az. T. Yéralma, Yéralması: 2) Patates (s. 804). Trkm. Yerelma: Patates (s. 692). Gag. T. Kartofli: Patates (s. 137).

patlıcan: Patlıcangillerden, kalın saplı, uzunca yapraklı otsu bitki (s. 1900). Az. T. Badımcın, Badıncın: Patlıcan (s. 54). Gag. T. Mor patlacan: Patlıcan (s. 193); Gag. T. Patlıcak: Patlacan (s. 193); Gag. T. Pomidor: Patlıcan (s. 198); Gag. T. Potlıcan: Patlıcan (s. 198).

patpat: Kökü yumru biçimde şişkin, Doğu Anadolu'da yetişen bir bitki (s. 1901). Veri bulunamadı.

pazı: Ispanakgillerden, yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki, yaban pancarı, yabani ıspanak (s. 1904). **yabani ıspanak:** Pazı (s. 2497). **yaban pancarı:** Pazı (s. 2498). TaS sirken: Pazı, yabani ıspanak (s. 3489).

pelesenk ağacı: Kızıldeniz'in Afrika ve Asya kıyılarında yetişen ve kışın yapraklarını dökmeyen, değerli kerestesi kahverengi, mor veya esmer hatta vişneçürüğü olabilen, doğramacılıkta kullanılan bir ağaç (s. 1908). Az. T. Belsemağacı: Pelesenk ağacı (s. 82).

pelin: bkz. acı pelin.

pelin otu: bkz. acı pelin.

pembegemre: Genellikle Akdeniz ve Ege bölgelerinde yetişen, taneleri iri, kalın kabuklu, salkımı konik bir biçimde olan bir tür üzüm (s. 1909). Veri bulunamadı.

petunya: Patlıcangillerden, çeşitli renkte çiçekler açan, kokulu bir süs bitkisi (s. 1919). Veri bulunamadı.

peygamber ağacı: Yabani kimyongillerden, Antil Adaları'nda ve Venezuela'da yetişen, 10-15 metre yüksekliğinde, kışın yapraklarını dökmeyen, reçinesinden gayakol çıkarılan bir ağaç (s. 1919). Veri bulunamadı.

peygamber çiçeği: bkz. acımık.

peygamber dikenli: bkz. deve dikenli.

peygamber üzümü: Bir tür tatlı, iri üzüm (s. 1919). Veri bulunamadı.

peynir ağacı: Ebegümeçigillerden, tropikal bölgelerde yetişen, kozalarında kısa lifli pamuk bulunan ağaç (s. 1920). Veri bulunamadı.

pırasa: Zambakgillerden, sapından ve yapraklarından yararlanılan, çok yıllık bir kış sebzesi (s. 1921). Az. T. Kever: Pırasa (s. 532).

pıtrak: Dikenli tohumları hayvanların kıllarına ve insanların giysilerine takılan çok yıllık otsu bir bitki (s. 1922). Veri bulunamadı.

pirekapan: Pire otu (s. 1926). **pire otu:** Yüksekliği 25-50 santimetre olan, parçalı yapraklı, soluk veya koyu pembe çiçekli, böcekleri özellikle pireleri öldürmek amacıyla kullanılan otsu bir bitki, Oltu otu, pirekapan (s. 1926). Az. T. Mollabaşı: Pirekapan (ot); pire otu, çobanyastığı (s. 583).

pire otu: bkz. pirekapan.

pirinç: 1) Buğdaygillerden, kökleri bol su içinde yetişen bir bitki 2) Bu bitkinin besin olarak kullanılan taneleri (s. 1926). Az. T. Birinc: Pirinç (s. 97); Az. T. Düyü, Dügü, Dügi: Pirinç (s. 239). Trkm. Bürünç: Pirinç (s. 91); Trkm. Şalı: Pirinç (s. 598); Trkm. Tüvi: Pirinç (s. 640).

pisik otu: Çok yıllık, 25-50 santimetre yüksekliğinde, kokusu kuvvetli, koyu mor çiçekli, yaprakları çorba ve yemeklere koku vermek için kullanılan otsu bir bitki, nezle otu (s. 1927). Veri bulunamadı.

pisipisi otu: Buğdaygillerden, tarla ve yol kenarlarında kendi kendine biten bir tür arpa (s. 1927). Veri bulunamadı.

porsuk ağacı: Porsukgillerden, yaprakları iğne biçiminde, kışın yapraklarını dökmeyen bir orman ve süs ağacı (s. 1939). Az. T. Garaçöhre: Porsuk ağacı (s. 319).

portakal: 1) Turunçgillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, yaprakları sert bir ağaç 2) Bu ağacın turuncu renkli, yuvarlak ve kabuğu güzel kokulu meyvesi (s. 1939). Az. T. Portağal (Fr.): Portakal (s. 639). Trkm. Tsedra: Portakal (s. 635). Gag. T. Apelsin: Portakal (s. 15); Gag. T. Portokal: Portakal (s. 198).

rami: Isırgangillerden, Çin, Vietnam ve Malezya'da yetişen değerli bir bitki (s. 1963). Veri bulunamadı.

reyhan: bkz. fesleğen.

rezede: Muhabbet çiçeğigillerden, 1,5 metre yüksekliğinde tohumlarından kandil yağı, çiçeklerinden sarı boya çıkarılan otsu bir bitki, rezede çiçeği (s. 1978). Veri bulunamadı.

rezede çiçeği: Rezede (s. 1978). Veri bulunamadı.

roka: Turpgillerden, yaprakları salata gibi yenen, 20-40 santimetre yüksekliğinde, sebze olarak bahçelerde yetiştirilen, kokulu, bir iki yıllık bir bitki (s. 1982). Az. T. Ceferotu: Roka, suteresi (s. 126).

sabankıran: bkz. kayışkıran.

saat çiçeği: bkz. çarkıfelek.

sabun ağacı: Öz suyu köpüren ağaç (s. 1997). Veri bulunamadı.

sabun otu: bkz. çöven.

sakız ağacı: Antep fıstığıgillerden, kışın yaprak dökmeyen, meyvesi üzüksü ve yağlı, bodur bir ağaç (s. 2014). TaS sakızlık: Çitlembik, menegiç, sakızağacı (s. 3256). Az. T. Azad (Far.): Sakız ağacı (s. 49); Az. T. Çatdaguş: Çitlembik, melengiç (s. 144); Az. T. Çırtıdığ: Çitlembik (s. 153); Az. T. Dağdağan: Çitlembik (s. 165); Az. T. Daşagaç: Çitlembik (s. 175); Az. T. Azad (Far.): Sakız ağacı (s. 49); Az. T. Saggızağacı: Sakızağacı (s. 656).

sakız baklası: Uzun ve ince, çok lezzetli turfanda bir tür bakla (s. 2014). Veri bulunamadı.

salatalık: bkz. hıyar.

salep: Salepgillerin tek köklü, yumrulu, salkımlı veya başak çiçekli olan örnek bitkisi (s. 2018). Veri bulunamadı.

salkım ağacı: bkz. akasya.

salkım başak: Tek veya birleşik başakların salkım şeklinde oluşturduğu bitki (s. 2020). Az. T. Salhımçiçeyi: Salkım çiçeği; başak çiçeği (s. 659).

salkım söğüt: Dalları ve yaprakları yere sarkan bir çeşit söğüt (s. 2020). Az. T. Salhımsöyüd: Salkımsöğüt (s. 659).

salon çamı: Dalları üzerinde diken bulunan, küçük çam biçiminde bir süs bitkisi (s. 2021). Veri bulunamadı.

salon çiçeği: Salonları süsleyen gösterişli ve bakımlı ev çiçeği (s. 2021). Veri bulunamadı.

sandal: bkz. ayüzümü.

sandal ağacı: bkz. ayüzümü.

sapot ağacı: Sapotgillerin, örnek bitkisi olan, lezzetli meyvesi ve sakız yapımında kullanılan sütlü salgısı için sıcak ölkelerde yetiştirilen bir ağaç (s. 2032). Veri bulunamadı.

saray çiçeği: Düğün çiçeğigillerden, tarlalarda yetişen, altmış kadar türü bulunan, birkaç türü süs bitkisi olarak çoğunlukla da hekimlikte kullanılan zehirli bir bitki, hezaren (s. 2034). Veri bulunamadı.

saray menekşesi: Gösterişli ve bol çiçekli bir tür menekşe (s. 2034). Veri bulunamadı.

saraypatı: Güzel çiçekleri için yetiştirilen bir süs bitkisi (s. 2034). Veri bulunamadı.

sardunya: Sardunyagillerden, çoğunlukla pembe çiçekler açan bir süs bitkisi (s. 2034). Az. T. Şamdangülü: Sardunya çiçeği (s. 696).

sarıağı: Kışın yapraklarını döken, sarı çiçekli ve çalı görünüşünde bir bitki, sifin, zifin (s. 2035). Veri bulunamadı.

sarıçam: Çamgillerden, genellikle Akdeniz bölgesinde yetişen bodur, iğne yapraklı, bir tür çam (s. 2036). Veri bulunamadı.

sarıçiçek: bkz. ölmez çiçek.

sarıçiğdem: Çiçekleri sarı renkli çiğdem (s. 2036). Veri bulunamadı.

sarıdiken: Dikenli, tüylü, iki veya çok yıllık otsu bir bitki (s. 2036). Az. T. Sarıtikan: Sarı diken (bitki) (s. 662).

sarıerik (hlk.): bkz. kayısı.

sarılgan: Sapı yakınındaki başka bitkilere, başka şeylere sarılıp yükselen, otsu veya odunsu (sap, bitki), sarmaşan (s. 2036). **sarmaşan:** Sarılgan (s. 2039). TaS eklemic: Sarmaşık denilen ot (s. 1411). Az. T. Balgülü: Sarmaşık bitki (s. 59); Az. T. Dırmanan: Sarılgan, sürüngen (bitki) (200). Trkm. Çırmaşık: Sarmaşık (s. 121).

sarımsak: Zambakgillerden, 25-100 santimetre yüksekliğinde, yapraklarında, saplarında, ve toprak altındaki soğanında kokulu yağ bulunan bir kültür bitkisi (s. 2037). Trkm. Sarımsak: Sarımsak (s. 563). Gag. T. Sarımsak: Sarımsak (s. 209).

sarımsak hardalı: Sarımsak otu (s. 2037). Veri bulunamadı.

sarımsak otu: Turpgillerden, beyaz, küçük çiçekli, ovulduğunda sarımsak kokusu veren bir bitki, sarımsak hardalı (s. 2037). Veri bulunamadı.

sarıpapatya: Çiçekleri sarı renkli papatya (s. 2037). TaS sığırgözü: Sarı papatya (s. 3409).

sarısabır: Zambakgillerden, sıcak bölgelerde yetişen, yaprakları oldukça yüksek bir sapın tepesinde rozet biçiminde toplanmış bulunan bir süs bitkisi, azvay (s. 2037). Veri bulunamadı.

sarısalkım: Baklagillerden, salkım durumunda sarı çiçekleri bulunan, bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen bir ağaç (s. 2037). Veri bulunamadı.

sarmaşan: bkz. sarılgan.

sarmaşık: Sarmaşık-gillerden, koyu yeşil renkli, değişik biçimli yaprakları olan, sap ve dallarından çıkan küçük ek köklerle dik, düz yerlere yapışarak tırmanan bitki (s. 2039). TaS eklemic: Sarmaşık denilen ot (s. 1411). Az. T. Balgülü: Sarmaşık bitki (s. 59); Az. T. Dırmanan: Sarılgan, sürüngen (bitki) (200). Trkm. Çırmaşık: Sarmaşık (s. 121).

sedef otu: Sedef otugillerden, 50 santimetre kadar yükselebilen, özel kokulu, sarı çiçekli ve hekimlikte kullanılan, çok yıllık bir ağaççık (s. 2055). Az. T. Sedef gülü: Sedefotu (s. 665).

sedir: Kozaklılardan, çiçekleri sarı veya açık yeşil renkli, boyu 40 metre kadar olabilen ve kerestesi yapı işlerinde kullanılan bir orman ağacı, dağ servisi (s. 2055). Veri bulunamadı.

selam otu: Maydanozgillerden, 1-2 metre boyunda, pis kokulu, hekimlikte kullanılan bir bitki (s. 2061). Veri bulunamadı.

selvi: Servi (s. 2062). Trkm. Servi: Servi ağacı (s. 572).

semizotu: Semizotugillerden, etli ve mayhoş yaprakları sebze olarak yenilen otsu bir bitki, semizot (s. 2064). TaS pırpırım, (pürpürüm): Semizotu (s. 3197); TaS semizlik otu: Semizotu (s. 3380); TaS sovuçluk: Semizotu (s. 3524).

sepetçi kavağı: Çalık kavak (s. 2067). Veri bulunamadı.

sert buğday: Kırma ve öğütmeye karşı daha dirençli olan, yoğunluğu diğer buğdaylara göre daha yüksek bulunan ve tane kesiti camsı görünen buğday (s. 2075). Veri bulunamadı.

servi: Servigillerden, Akdeniz bölgesinde çok yetişen, kışın yapraklarını dökmeyen, 25 metre boyunda ince, uzun, piramit biçiminde, çok koyu yeşil yapraklı bir ağaç, andız, selvi, servi ağacı (s. 2076). Trkm. Servi: Servi ağacı (s. 572).

servi ağacı: Servi (s. 2076). Trkm. Servi: Servi ağacı (s. 572).

sıçankulağı: bkz. bağırsak otu.

sığırdili: Sığırdiligillerden, 30-60 santimetre yüksekliğinde, tüylü, çok yıllık ve otsu bir bitki, öküzdili (sf 2090). Veri bulunamadı.

sığırgözü: bkz. arnika.

sıgırkuyruğu: Sıracagillerden, ülkemizde yabancı olarak birçok türü yetişen, tüylü yapraklı, sarı çiçekli bir kır bitkisi (s. 2090). TaS balık öldüren: Sarı sütleğen denilen bitki (s. 391); TaS balık sütleğeni: Sarı sütleğen denilen bitki (s. 391); TaS sarı sütlüğen: Dereotuna benzer bir ot (s. 3316). Az. T. Sığır guyrugu: Sığır kuyruğu (s. 674).

sıgırödü: Kırılarda görülen bir tür çalı cinsi bitki (s. 2090). Veri bulunamadı.

sırık domatesi: Dalları sılıkla desteklenerek yetiştirilen, iri, düzgün ve etli meyve veren bir tür domates (s. 2100). Veri bulunamadı.

sırık fasulyesi: Dalları sılıkla desteklenerek yetiştirilen, ince, uzun, kılçıksız bir tür fasulye (s. 2100). Veri bulunamadı.

sıtma ağacı: bkz. okalıptüs.

sifin: Sarıağı (s. 2107). Veri bulunamadı.

siğil otu: Kalınca yaprakları, çıban ve yarayı işletip iyileştirmekte kullanılan, labadaya benzer bir çeşit ot (s. 2109). Az. T. Demirotu: Siğil otu (s. 187); Az. T. Demrek: Siğilotu (s. 187); Az. T. Demrovotu: Siğilotu (chelidonium) (s. 187); Az. T. Ziyilotu, Demrovotu: Siğilotu (s. 831).

sinekkapan: Droseragillerden, Kuzey Karolina bataklıklarında yetişen, yapraklarına konan sinekleri, böcekleri sıkıp emen bir bitki (s. 2116). Az. T. Goyungulağı: 1) Sinekkapan (ot) (s. 389).

sinir otu: Sinir otugillerden, çiçekleri tek bir sapın ucunda başak durumunda, birçok yabancı türü bulunan ve hekimlikte kullanılan bir bitki (s. 2119). Az. T. Bağayarpağı: Sinir otu, bağa yaprağı, sinirli yaprak (s. 54); Az. T. Baléng: 1) Sinir otu (s. 59); Az. T. Garnıyarıg: Sinirotu (s. 326).

sivri biber: Uzunca ve ince yeşilbiber (s. 2124). Veri bulunamadı.

soğan: Zambakgillerden, yemeklere tat vermek için yumrusu ve yeşil yaprakları kullanılan güzel kokulu bitki (s. 2129). Az. T. Soğanag: Soğan (s. 681). Trkm. Sogan: Soğan (s. 580). Gag. T. Suan: Soğan (s. 226).

soğancık: Yalın kat yaprakla sarılı, besin bakımından zengin küçük soğan (s. 2129). Veri bulunamadı.

soğan çiçeği (hlk.): Fulya (s. 2129). Veri bulunamadı.

solucan otu: Birleşikgillerden, Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgelerinde yetişen, 15-35 santimetre yüksekliğinde, yuvarlak yapraklı çiçekleri solucan düşürücü olarak kullanılan çok yıllık ve otsu bir bitki (s. 2135). Az. T. Dağboyanası: Dağ anasonu, solucanotu (s. 165); Az. T. Dağterhunu: Solucanotu (s. 166).

soya: Kökeni Çin ve Japonya'ya uzanan, protein değeri bakımından zengin bir tür fasulye, soya fasulyesi (s. 2146). Trkm. Soya: Soya (s. 585). Gag. T. Soya: Soya (bir bitki) (s. 223).

soya fasulyesi: Soya (s. 2146). Trkm. Soya: Soya (s. 585). Gag. T. Soya: Soya (bir bitki) (s. 223).

söğüt: Söğütgillerden, sulak yerlerde yetişen, yaprakları almaşık ve alt yüzleri havla örtülü büyük bir ağaç (s. 2148). Az. T. Söyüd: Söğüt (s. 684). Gag. T. Süüt: Söğüt (s. 229). Trkm. Tal: Söğüt (s. 614).

sökü otu: Baklagillerden, kumlu topraklarda yetişen bir bitki (s. 2149). Veri bulunamadı.

suibriği: Suibriğigillerden, yaprakları almaşık, sapları uzun ve sülüksü, yaprak ayası ibrik biçiminde gelişmiş olan, sıcak ülkelerde yetişen, tırmanıcı bir bitki (s. 2168). Veri bulunamadı.

su kabağı: bkz. asma kabağı.

Sultaniye üzümü: Ege bölgesi'nin verimsiz topraklarında üretilen, çekirdeksiz, hoş kokulu, kurutmalık bir tür üzüm (s. 2170). Veri bulunamadı.

sulu zırtlak: bkz. limon.

su mercimeği: Su mercimeğigillerden, mercimeğe benzeyen yaprakları suların yüzünü kaplayan bir su bitkisi (s. 2171). Veri bulunamadı.

sumak: Antep fıstığıgillerden, sıcak bölgelerde yetişen, kabuğu hekimlikte, yaprakları dericilikte kullanılan bir ağaç (s. 2171). TaS sumak: Ekşi yemiş veren bir bodur ağaç ve yemişi (s. 3575).

su nanesi: Yüksekliği 20-90 santimetre olan, kırmızımtırak renkli, az veya çok tüylü, yaprakları saplı ve kuvvetli kokulu, çok yıllık ve otsu bir bitki (s. 2171). Veri bulunamadı.

suoku: Suokugillerden, bataklık bölgelerde ve su kenarlarında yetişen, kök sapları tazeyken acımtırak olan, kurutulduğunda yenebilen küçük bir bitki (s. 2172). Veri bulunamadı.

susam: Susamgillerden, sıcak bölgelerde yetişen küçük bir bitki (s. 2174). Az. T. Küncüd, Küncüt: Susam (s. 549); Az. T. Süsen (Far.): Susam (s. 692). Trkm. Künci: Susam (s. 429).

su sarımsağı: bkz. kabakulak otu.

su yoncası: Tacı beyaz salkım çiçekli çok yıllık su bitkisi (s. 2177). Veri bulunamadı.

sümbül: Zambakgillerden, soğanla üretilen, 15-20 santimetre yüksekliğinde çiçekleri keskin kokulu ve türlü renkli, çok yıllık bir süs bitkisi (s. 2179). Az. T. İlansoğanı: Sümbül (s. 490); Az. T. Sünbül: Sümbül (çiçek) (s. 691); Az. T. Sünbülçiçek, Sünbülçüçeyi: Sümbül (s. 691). Gag. T. Sümbül: Zümbül (s. 228).

süpürge çalısı: bkz. erika.

süpürge darısı: Buğdaygillerden, sıcak bölgelerde yetişen ve çiçek saplarından süpürge yapılan, darıya benzeyen bir bitki (s. 2182). Veri bulunamadı.

süpürge otu: bkz. erika.

süsen: Süsengillerden, yaprakları kılıç biçiminde, çiçekleri iri ve mor renkli, güzel görünüşlü ve kokulu, çok yıllık bir süs bitkisi, susam (s. 2189). Veri bulunamadı.

sütağacı: Isırgangillerden, Güney Amerika ormanlarında yetişen, sütlü öz suyu çok olan bitki (s. 2190). Az. T. Hacıgoah: Süt ağacı (s. 426).

sütleğen: Sütleğengillerden, yaprak sap ve köklerinde süt görünüşlü, kekre ve yakıcı bir öz su bulunan, verdiği öz su türlerine göre hekimlikte ve sanayide kullanılan, yedi yüz kadar türü bilinen, bir veya çok yıllık bir bitki, Japon kaktüsü (s. 2190). Veri bulunamadı.

sütlüce: Dügün çiçeği (s. 2191). **turnaayağı:** Dügün çiçeği (s. 2387). Az. T. Acıgaymag çiçeyi: Dügün çiçeği, şakayık (s. 3); Az. T. Döyünçiçeği: Dügünçiçeği (s. 229); Az. T. Gaymagçiçeyi: Dügünçiçeği (s. 333).

sütlü kengel: bkz. deve dikenini.

sütlü ot: Çuha çiçeğigillerden, yaprakları salata gibi yenilen bir bitki (s. 2191). Veri bulunamadı.

süt otu: Süt otugillerden, Kuzey Amerika'da yetişen, kökleri hekimlikte kullanılan otsu bir bitki (s. 2191). Veri bulunamadı.

şahtere: Şahteregillerden, tarla ve yol kenarlarında yetişen, 20-40 santimetre yüksekliğinde çiçekleri hekimlikte kullanılan, çok yıllık ve otsu bir bitki (s. 2197). Az. T. Mahmızlâle: Şahtere otu (s. 562).

şakayık: Düğün çiçeğigillerden, çiçekleri türlü renkte, çok yıllık güzel bir süs bitkisi (s. 2199). Az. T. Buynuzbaşı, Buynuzbaş: Şakayık (s. 115). Gag. T. Bujor: Şakayık (bir çiçek adı) (s. 41).

şalgam: Turpgillerden, yumru köklü bir bitki (s. 2200). Az. T. Ağ turp: Beyaz turp: şalgam (s. 12). Trkm. Şalgam: Şalgam (s. 598).

şamama: Güzel kokulu bir tür küçük kavun (s. 2201). TaS yiğlengeç, (yıylağış, yıylağaç, yıylakaç, yıylanguç, yıylankaç, yıylankıç, yıylankuç): Limon büyüklüğünde ve kavun gibi güzel kokan bir meyva, şamama (s. 4595).

Şam fıstığı: bkz. Antep fıstığı.

şebboy: Turpgillerden, güzel kokulu, dar yapraklı, değişik renkte çiçekleri olan, çok yıllık ve otsu bir süs bitkisi (s. 2209). Az. T. Sedberg (Far.): Şebboy (s. 665); Az. T. Şebbu, Şebbugülü: Şebboy (s. 698).

şeftali: 1) Gülgillerden, ılıman bölgelerde yetişen, çiçekleri pembe renkli bir ağaç 2) Bu ağacın tatlı ve sulu meyvesi (s. 2210). Az. T. Şaftalı (Far.): Şeftali (s. 694); Az. T. Şerelli: Şeftali (s. 701). Trkm. Şetdalı: Şeftali (s. 605). Gag. T. Şefteli: Şeftali (s. 232).

şeker ağacı: Vatanı Doğu Asya olup, Güneydoğu Anadolu'da da yetişen, yeşilimsi, beyaz çiçekli bir ağaç (s. 2213). Veri bulunamadı.

şekerciboyası: Şekerciboyasıgillerden, kökü iç sürdürücü olarak kullanılan, 2-3 metre yüksekliğinde, üzüksü meyvesinden şarapları boyamak için kırmızı boya çıkarılan çok yıllık bir bitki, Amerikan üzümü (s. 2213). Veri bulunamadı.

şeker fasulyesi: Badıci etli, tohumu yuvarlak ve beyaz bir tür fasulye (s. 2213). Veri bulunamadı.

şeker kamışı: Buğdaygillerden, çiçekleri salkım durumunda başakçıklar oluşturan, 10 metreye kadar uzayabilen, öz suyundan şeker çıkarılan bir bitki (s. 2213). Az. T. Şekergamışı: Şeker kamışı (s. 699). Trkm. Şeker Gamişı: Şeker kamışı (s. 222).

şeker pancarı: bkz. kocabaş.

şekerpare: Çok tatlı bir tür kayısı (s. 2213). Veri bulunamadı.

şerbetçi otu: Yaprakları karşılıklı, sapı sarılgan olan, çiçekleri yumurtamsı kozalaklara dönüşen ve kozalaklarından bira yapımında yararlanılan çok yıllık ve otsu bir bitki (s. 2216). Az. T. Mayaotu: Şerbetçi otu (s. 566).

şeytan elması: bkz. boru çiçeği.

şeytan otu: Maydanogiller familyasından nemli yerlerde yetişen mavi çiçekli çok yıllık bir bitki (s. 2220). Veri bulunamadı.

şeytan şalgamı: Kabakgillerden, iri ve etli, nişastadan oluşan, kök sapından müshil olarak yararlanılan, tırmanıcı bir süs bitkisi (s. 2220). Veri bulunamadı.

şeytancersi: Maydanogillerden, Orta Asya'da ve Akdeniz ülkelerinde yetişen, kalın köklü, sarı çiçekli, pis kokulu bitki (s. 2220). Veri bulunamadı.

şeytantırnağı: Çan çiçeğigillerden, genellikle dağlarda yetişen bir çeşit bitki (s. 2220). Veri bulunamadı.

şifa otu: Demet halinde çiçek açan ve küçük bir saraypatına benzeyen otsu bir bitki (s. 2223). Veri bulunamadı.

şile: bkz. mercanköşk.

şimşir: Şimşirgillerden, yaprakları her mevsimde yeşil kalan, taşlık, çorak bölgelerde kendiliğinden yetişen veya bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen, odunu sarımsı renkli ve çok sert olan bir ağaç (s. 2226). Veri bulunamadı.

tarak otu: Tarak otugillerden otsu bir bitki (s. 2268). Az. T. Daragotu: Tarak otu (s. 173).

tarçın: 1) Defnegillerden, genellikle Asya'nın güneyinde yetişen ve değişik türleri bulunan bir ağaç 2) Bu ağacın, içinde kokulu bir yağ bulunması dolayısıyla baharat gibi kullanılan kabuğu (s. 2269). Az. T. Darçın (Far.): Tarçın (s. 173). Trkm. Dalçın: Tarçın (s. 132).

tarhun: Birleşikgillerden, hekimlikte kullanılan, güzel bir bitki (s. 2270). Az. T. Kanufér (Rus.): Tarhun (s. 522); Az. T. Terhun: Tarhun (s. 731).

taşkıran: Taşkıran otu (s. 2281). **taşkıran otu:** Taşkırangillerden, bazı türleri süs bitkisi olarak yetiştirilen, saplarının parçalanmasıyla üreyen bir bitki, taşkıran (s. 2281). Az. T. Daşdelen, Daşdalan: Taşkıranotu (s. 176).

taşkıran çiçeği: Taşkırangillerden, 2500 metreden yukarı yerlerde sert kayaları yarıp yetişen bir çiçek (s. 2281). Az. T. Daşeppeyi: Taşkıran çiçeği (s. 176).

taşkıran otu: bkz. taşkıran.

taş mantarı: Bir tür mantar (s. 2282). Veri bulunamadı.

taş nanesi: Yüksekliği 10-50 santimetre olan, tüylü ve çok yıllık bir bitki (s. 2282). Veri bulunamadı.

tatlı badem: Yağ bakımından zengin, albüminli maddeler, şekerler ve e vitamini içeren, içi şekerlikte, çikolata ve badem şurubu yapımında kullanılan lezzetli bir tür badem (s. 2284). Veri bulunamadı.

tatula: bkz. boru çiçeği.

tavşanağzı: Pembe renkli bir tür çiçek (s. 2289). Veri bulunamadı.

tavşanbıyığı: Bir tür yonca (s. 2289). Veri bulunamadı.

tavşancıl otu: Maydanozgillerden, nemli yerlerde yetişen, körpesi bazı yerlerde hayvan yemi olarak kullanılan bir bitki (s. 2289). Az. T. Baldırğan: Tavşancıl otu (s. 58); Az. T. Baltagıran: Tavşancılota (s. 59).

tavşankulağı: bkz. buhurumeryem.

tavşanmemesi: Yüksekliği 30-100 santimetre olan, kışın yapraklarını dökmeyen bir ağaççık (s. 2289). Veri bulunamadı.

tavulga: Kabuğu kırmızı veya erguvan renginde olan ve tabaklamada kullanılan bir tür söğüt (s. 2290). Veri bulunamadı.

taze soğan: bkz. göksoğan.

teke dikenli: Patlıcangiller familyasından, yüksek çalı biçiminde dikenli bitki (s. 2302). Veri bulunamadı.

tere: Turpgillerden, yaprakları salata olarak yenen baharlı bir bitki (s. 2329). TaS kerdime: Tere otu (s. 2441). Az. T. Acıtere, Ekin bozalağı: Tere (s. 3); Az. T. Boygerdene: Tere (s. 106).

termiye: bkz. acı bakla.

tik ağacı: Çift çeneklilerden, kaplamada kerestesinden yararlanılan, doğal rengi sarı, zamanla havada kendiliğinden koyulaşan bir sıcak iklim ağacı (s. 2355). Veri bulunamadı.

tilkikuyruğu: Uzun salkımlı bir çeşit üzüm (s. 2356). Veri bulunamadı.

tirfil: bkz. eşek otu.

tilki üzümü: İt üzümü (s. 2356). TaS dilkü üzümü: Köpek üzümü (s. 1156). Az. T. Gargagözü: Tilki üzümü (s. 323); Az. T. İtüzümü: İt üzümü (s. 515).

topkadife: bkz. kadife çiçeği.

top pathıcan: Bir tür yuvarlak ve etli pathıcan (s. 2371). Veri bulunamadı.

top zambak: Zambak (s. 2373). Az. T. Zanbag (Ar.): Zambak, lâle (s. 819). Gag. T. Zambak: Zambak (s. 263).

turnaayağı: bkz. sütlüce.

turp: Turpgillerden, yaprakları tüylü, çiçekleri beyaz, sarı, mor renkli bir bitki (s. 2388). Trkm. Rediska: Turp (s. 544); Trkm. Turp: Turp (s. 637).

turp otu: Turp cinsi bir ot (s. 2388). Veri bulunamadı.

tükürük otu: Zambakgillerden, 20-30 santimetre yüksekliğinde, küçük, beyaz veya sarı çiçekli, otsu ve çok yıllık bir bitki (s. 2397). Az. T. Belğemotu: Tükürük otu (s. 81).

Türk biberi: bkz. Arnavutbiberi.

tütün: Pathıcangillerden, birleşiminde nikotin bulunan, otsu bir bitki (s. 2403). Veri bulunamadı.

tüylü dalak otu: bkz. acı pelin.

tüylü meşe: Yaprakları tüylü olan bir tür meşe (s. 2404). Veri bulunamadı.

uyuz otu: bkz. kum otu.

üzüm: Asmanın taze veya kuru olarak yenilen ve salkım durumunda bulunan meyvesi (s. 2460). Az. T. Üzüm: Üzüm (s. 770). Trkm. Üzüm: Üzüm (s. 659). Gag. T. Üzüm: Üzüm (s. 252).

veronika: Yavşan otu (s. 2482). **yavşan:** Yavşan otu (s. 2553). **yavşan otu:** Sıracagillerden, mavi ve beyaz renkte çiçekler açan, kokulu, acı, kaynatılıp suyu ilaç olarak içilen bir bitki, yavşan (s. 2553). TaS ıpar, (ıpar yavşan, ıpar yavşanı): Yavşan denilen güzel kokulu ot (s. 1951). Az. T. Yavaşan, Yovşan: Yavşan (s. 798).

vanilya: Salepgillerden, çiçekleri beyaz, kokulu, tırmanıcı küçük bir bitki (s. 2468). Trkm. Vanil: Vanilya (s. 663).

vişne: bkz. ekşi kiraz.

yaban armudu: bkz. ahlat.

yaban asması: bkz. akasma.

yaban baklası: bkz. acı bakla.

yaban çileği: Dağ çileği (s. 2496). Veri bulunamadı.

yaban defnesi: İki çeneklilerden, çiçekleri beyaz, sarı veya pembe renkli, orman ve çayırarda yetişen bir süs bitkisi (s. 2496). Veri bulunamadı.

yaban eriği: bkz. çakal eriği.

yaban fesleğeni: Yer fesleğeni (s. 2496). Veri bulunamadı.

yaban gülü: Gülgillerden, çiçekleri soluk pembe, beyaz, yemişi parlak kırmızı renkte bir bitki, yabani gül (s. 2496). **yabani gül:** Yaban gülü (s. 2497). TaS ağustos gülü: Yabani gül (s. 59); TaS itburnu: Yabanî gül (s. 2126). Az. T. hıj: İt burnu (s. 458); Az. T. İtburnu, Hemersin: İt burnu (s. 513).

yaban havucu: Maydanogillerden, kökleri yenebilen, hayvan yemi olarak da kullanılan, yıllık veya çok yıllık otsu bir bitki, karakavza (s. 2496). Veri bulunamadı.

yabani akdiken: Hünnapgillerden, yaprakları almaşık, kırmızı renkli yemişi olan bir bitki (s. 2497). Veri bulunamadı.

yabani enginar: bkz. deve dikenini.

yabani gül: bkz. yaban gülü.

yabani ispanak: bkz. pazı.

yabani incir: 1) İncir ağacının yabani türü 2) Yaban inciri (s. 2497). Veri bulunamadı.

yabani kimyon: Ayrı taç yapraklı iki çeneklilerden, Doğu Anadolu'da yetişen, beyaz veya turuncu çiçekli, çok yıllık, otsu bir bitki (s. 2497). Veri bulunamadı.

yabani kiraz: Ana vatanı Türkiye olan bir tür kiraz (s. 2497). Az. T. Deligilas: Yabanî kiraz (s. 185); Az. T. Mermerik: Yabani kiraz (s. 573).

yabani lahana: Turpgillerden, kumlu yerlerde yetişen ve sebze gibi yenen bir bitki (s. 2497). Veri bulunamadı.

yabani marul: Sarı çiçekli, beyaz sütlü, 50-150 santimetre yüksekliğinde, iki yıllık otsu bir bitki, eşek marulu, yağ marulu (s. 2497). Veri bulunamadı.

yabani menekşe: Menekşe çiçeğinin yabani türü (s. 2497). Veri bulunamadı.

yabani mercanköşk: bkz. bağırsak otu.

yaban inciri: Dulgillerden, Mısırdan yetişen ve kerestesi eski Mısırlılarca mumyalara sanduka yapmakta kullanılmış, olan bir ağaç, yaban inciri (s. 2497). Az. T. helvireh, herbillek: Yaban inciri (s. 444); Az. T. Yélenciri: Yaban inciri (s. 802).

yabani sarımsak: bkz. köpek soğanı.

yabani turp: bkz. acırga (acı'rga) (hlk).

yaban keteni: Su keteni (s. 2497). Veri bulunamadı.

yaban maydanozu: Baldıranın maydanoza benzeyen bazı türlerine verilen ad (s. 2497). Az. T. Çölkéşnişi: Yaban maydanozu (s. 160).

yaban mersini: bkz. çobanüzümü.

yaban nanesi: bkz. dağ nanesi.

yaban pancarı: bkz. pazı.

yaban pazısı: Iştır (s. 2498). Veri bulunamadı.

yaban sümbülü: Kedi nanesi (s. 2498). Veri bulunamadı.

yaban teresi: bkz. horozcuk otu.

yabantırak: Sulak yerlerde yetişen bir tür dereotu (s. 2498). Veri bulunamadı.

yaban turpu: bkz. acırga (acı'rga) (hlk).

yaban yasemini: Patlıcangillerden, sulak yerlerde ve çit kenarlarında yetişen, mor çiçekli, çok yıllık bitki (s. 2498). Veri bulunamadı.

yağ marulu: Yabani marul (s. 2502). Veri bulunamadı.

Yahudi baklası: bkz. acı bakla.

yakı ağacı: Kabukları yakı olarak kullanılan, defne türünden bir ağaç (s. 2506). Veri bulunamadı.

yalancı akasya: bkz. akasya.

yalancı biber: Akdeniz ülkelerinde süs ağacı olarak yetiştirilen, 5-10 metre yüksekliğinde, kışın yaprak dökmeyen bir ağaççık (s. 2511). Veri bulunamadı.

yalancı öd ağacı: Kalembek (s. 2511). Veri bulunamadı.

yalancı safran: Birleşikgillerden, çiçekleri safrana benzeyen bir bitki, papağanıyemi, aspur (s. 2511). Veri bulunamadı.

Yalova misketi: Ege ve Akdeniz bölgelerinde sofralık olarak üretilen, beyaz renkli, oval ve iri taneli bir üzüm (s. 2515). Veri bulunamadı.

yapışkan otu: Isırgangillerden, duvarlar üzerinde gelişen, yaprakları yapışkan bir bitki (s. 2528). Az. T. Yapışkanotu: Yapışkanotu (s. 791). Gag. T. Yapışkan: Bir ot türü, yapışkan otu (s. 257).

yara otu: Halk arasında yaralara iyi geldiğine inanılan bitki (s. 2533). Az. T. Çobançiçeği: Yara otu, çoban gülü (s. 156).

yasemin: bkz. Mısır yasemini.

yasmık (hlk.): bkz. mercimek.

yavşan: bkz. veronika.

yavşan otu: bkz. veronika.

yayla çiçeği: bkz. ölmez çiçek.

yayla gülü: bkz. ölmez çiçek

yayla kekiği: bkz. mercanköşk.

yayla yavşanı (hlk.): bkz. acı pelin.

yediveren: 1) Yılda birkaç kez meyve veren veya çiçek açan (asma, gül) 2) Çok meyve veren veya çiçek açan bitki (s. 2565). Az. T. Eslibahar: Yediveren gülü (s. 274).

yemişen: Gülgillerden, meyvesi elmaya benzeyen, yaprakları kısa saplı, yumurtamsı biçimde ve kenarları dişli olan, dikenli bir bitki (s. 2571). Veri bulunamadı.

yenibahar: Mersingillerden, Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen bir bitki (s. 2572). Az. T. Gışçiçeyi: Kış çiçeği, yeni bahar (Winter flower, japon allspice) (s. 368).

yenidünya: Gülgillerden, Akdeniz çevresinde yetişen, büyük, pürüzsüz ve sert yapraklı bir ağaç 2) Bu ağacın erik büyüklüğünde, iri çekirdekli, sarı renkli, sulu ve mayhoş meyvesi, Malta eriği (s. 2573). Veri bulunamadı.

yer çamı: Yüksekliği, 5-10 santimetre olan, limon sarısı renkli, otsu bir bitki, yer servisi (s. 2578). Veri bulunamadı.

yeregeçen: bkz. havuç.

yer elması: 1) Birleşikgillerden, kök sapları yumru durumunda olan bir bitki 2) Bu bitkinin besin olarak yararlanılan kök sapı (s. 2579). Az. T. Yéralma, Yéralması: 1) Yer elması (s. 804). Gag. T. Yer alması: Yer elması (s. 11).

yer fesleğeni: Sütlegengillerden, otsu veya odunsu sürüngen gövdeli bitki, yaban fesleğeni (s. 2579). Veri bulunamadı.

yer fıstığı: bkz. araşit.

yer mantarı: bkz. karakeme.

yer meşesi: bkz. kabakulak otu.

yer palamudu: bkz. kabakulak otu.

yer pelidi: bkz. kabakulak otu.

yeşilfasulye: Taze fasulye (s. 2582). Veri bulunamadı.

yeşilsoğan: bkz. göksoğan.

yılyastyığı: Yılyastyığıgillerden, sulak ve nemli yerlerde yetişen, kök sapında süt görünüşünde, yakıcı ve acı bir öz su bulunan, zehirli bir bitki (s. 2591). Veri bulunamadı.

yıldız anasonu: Manolyagillerden, Japonya'da yetişen, meyveleri zehirli bir ağaççık (s. 2592). Veri bulunamadı.

yıldız çiçeği: bkz. dalya.

yoğurt otu: bkz. çobansüzgeci.

yonca: Baklagillerden, başak durumundaki çiçekleri kırmızı veya mor renkli, hayvanlara yem olarak yetiştirilen çayır bitkilerinin genel adı (s. 2606). TaS üçgül: Yonca, dirfil (s. 4057). Az. T. Ovsunotu: Sihirbaz otu (yonca) (s. 617). Trkm. Yorumca: Yonca (s. 707). Gag. T. Emecek: Yonca (s. 90); Gag. T. Önce: Yonca (s. 189); Gag. T. Yonca: Yonca (s. 261).

yulaf: 1) Buğdaygillerden, en çok hayvan yemi olarak yetiştirilen otsu bitki. 2) Bu bitkinin tohumu (s. 2613). Az. T. Sil: Yulaf (s. 677). Trkm. Süle: Yulaf (s. 592). Gag. T. Yulaf: Yulaf (s. 262).

Yuva kavunu: Koyu renkli, kalın kabuklu, dayanıklı ve tatlı bir tür kavun (s. 2619). Veri bulunamadı.

yüksük otu: Sıracagillerden, kalp hastalıklarının iyileştirilmesinde kullanılan bir alkaloid veren, çiçekleri yüksük biçiminde olan bitki (s. 2625). Az. T. Barmagotu: Yüksük otu (s. 63); Az. T. Engebu (Far.): Yüksükotu (s. 267); Az. T. Üksükotu: Yüksük otu (s. 766).

zahter: bkz. kekik.

zakkum: bkz. ağı çiçeği.

zambak: Zambakgillerden, 90-100 santimetre yüksekliğinde, güzel ve iri çiçekli, çok yıllık bir süs bitkisi, top zambak (s. 2642). Az. T. Zambag (Ar.): Zambak, lâle (s. 819). Gag. T. Zambak: Zambak (s. 263).

zemberek otu: Atkuyruğu (s. 2650). Az. T. Gatırguyruğu: At kuyruğu (bitki) (s. 330); Az. T. İnekçiye: At kuyruğu (bitki) (s. 496); Öldürgen: Atkuyruğu (bitki) (s. 620); Perpetöyün, Perpereng: Atkuyruğu (bitki) (s. 633).

zembil otu: Buğdaygillerden, ayırık otuna benzeyen, çorak yerlerde yetişen bir bitki (s. 2650). Veri bulunamadı.

zencefil: Zencefilgillerden, Hindistan ve Malezya'da yetişen, yaklaşık 100 santimetre yüksekliğinde kamış görünüşünde otsu bir bitki (s. 2651). Az. T. Zencefil (Ar.): Zencefil (s. 823).

zeravent: Lohusa otu (s. 2651). Az. T. Meryemnohodu: Yerpalamudu (s. 573).

zerdali: bkz. kayısı.

zerdeçal: bkz. Hint safranı.

zeytin: 1) Zeytingillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, 10-20 metre yüksekliğinde, dalları dikensiz, yaprakları karşılıklı, küçük ve gümüş renginde, uzun ömürlü bir ağaç 2) Bu ağacın tazeyken yeşil, sonradan karararak, yüksek besin değeri taşıyan yağlı meyvesi (s. 2653). Az. T. Zéytun (Ar.): Zeytin (s. 827). Trkm. Zeytun: Zeytin (s. 720). Gag. T. Zeftun: Zeytin (s. 264); Gag. T. Zehtin: Zeytin (s. 264); Gag. T. Zetin: Zeytin (s. 265); Gag. T. Zeytin: Zeytin (s. 265).

zülfaris: Baklagillerden, bir süs bitkisi ve bunun güzel kokulu, mor, beyaz renkli, saç lülesi görünüşünde olan kıvrıntılı çiçeği (s. 2666). Veri bulunamadı.

D. Türkmen Türkçesinde Bulunan Ancak Tarama Sözlüğü'nde Bulunmayan Bitki Adlarının Diğer Oğuz Grubu Türk Dilleriyle Karşılaştırılması

Adırman: Arpa (s. 202). **Arpa:** Arpa (s. 33). Az. T. Arpa: Arpa (s. 33). Gag. T. Arpa: Arpa (s. 17); Gag. T. Harpa: Arpa (s. 114). TT. arpa: Buğdaygillerden bir bitki (s. 156).

Ak derek: Ak kavak (s. 150). TaS akça kavak: Bir cins kavak, söğüt (s. 70). Az. T. Ağcagovag: Akçakavak, akkavak (s. 8); Az. T. Ağgovag: Ak kavak (s. 9); Az. T. Esmegovag: Ak kavak, akça kavak (s. 274); Az. T. Ğelemegovag: Ak kavak, akça kavak (s. 341); Az. T. Gümüşgovag: Akça kavak, ak kavak (s. 422). TT. akçakavak: Akkavak (s. 61); TT. akkavak: Söğütgillerden, yapraklarının altı beyaz olan bir tür kavak, akçakavak, Hollanda kavağı (s. 69).

Ak kömelek: Beyaz mantar (s. 421). TaS ak mantar: Beyaz küçük bir çeşit mantar (s. 74). TT. akmantar: Tadı güzel ve besleyici bir tür mantar, keçi mantarı (s. 71); TT. keçi mantarı: Ak mantar (s. 1376).

Ak yovşan: Beyaz pelin (s. 707). **Yovşan:** Pelin (s. 707). TaS acı yavşan: Veronika denen bitki, pelin (s. 7). Az. T. Acıyovşan: Acı yavşan, pelinotu, acı pelin (s. 3); Az.

T. Gurdotu: Pelin, ak pelin, acı pelin, acı bakla (s. 411); Az. T. Meryemotu: Acıyavşan (s. 573). Gag. T. Pelin: Pelin (s. 194). TT. acı pelin: Pelin (s. 11); TT. acı yavşan (hlk.): Tüylü dalak otu (s. 12); TT. akpelin: Pelin (s. 72); TT. pelin: Birleşikgillerden, yapraklarında ve öteki bölümlerinde çok acı, kokulu bir madde bulunan, hekimlikte kullanılan çok yıllık ve otsu bir bitki, pelin otu, acı pelin, akpelin (s. 1908); TT. pelin otu: Pelin (s. 1908); TT. tüylü dalak otu: Yüksekliği 10-40 santimetre olan, yatık veya dik, gri veya beyaz tüylü, çok yıllık bir tür dalak otu, acı yavşan (s. 2404); TT. yayla yavşanı (hlk.): Tüylü dalak otu (s. 2557).

Alma Ağacı: Elma ağacı (s. 22). **Alma Suvı:** Elma ağacı (s. 29). Az. T. Alma ağacı: Elma ağacı (s. 22). TT. elma: 1) Gülgillerden, çiçekleri pembe veya beyaz bir ağaç (s. 790).

Alma Suvı: bkz. Alma Ağacı.

Armut: Armut (s. 33). Az. T. Armud: Armut (s. 33). Gag. T. Armut: Armut (s. 16). TT. armut: 1) Gülgillerden, çiçekleri beyaz, Türkiye'nin her yerinde yetişen bir ağaç 2) Bu ağacın tatlı ve sulu, yumuşak, ufak çekirdekli meyvesi (s. 155).

Armut Ağacı: Armut ağacı (s. 33). TT. armut: 1) Gülgillerden, çiçekleri beyaz, Türkiye'nin her yerinde yetişen bir ağaç (s. 133).

Arpa: bkz. Adırman.

Badam: Badem (s. 42). TaS bayam: Badem (s. 465); TaS payam: Badem (s. 3182). Az. T. Badam (Far.): Badem (s. 53). Gag. T. Badem: Badem (s. 27). TT. badem: 1) Badem ağacı 2) Bu ağacın yaş veya kuru yenilen yemişi (s. 223).

Badam Ağacı: Badem ağacı (s. 42). TT. badem: 1) Badem ağacı (s. 223); TT. badem ağacı: Gülgillerden, 6-8 metre yükseklikte, ilkbaharda beyaz ve pembe renkli çiçekler açan bir tür ağaç, badem (s. 223).

Bambuk: Bambu (s. 46). Az. T. Bambug, Bambuk: Bambu, hezaren, Hint kamışı (s. 60); Az. T. Mahmızçiçek: Hezaren (s. 562). TT. bambu: Buğdaygillerden, sıcak ülkelerde yetişen, boyu 25 metre kadar olabilen, mobilya, merdiven, baston vb. birçok eşyanın yapımında kullanılan bir tür kamış, Hint kamışı, hezaren (s. 249); TT. hezaren: 2) Bambu (s. 1091); TT. Hint kamışı: Bambu (s. 1103).

Bambuk Ağacı: Bambu Ağacı (s. 46). Veri bulunamadı.

Bägül: Gül (s. 55). **Gül:** Gül (s. 316). Az. T. Gızılıgül: Gül, kırmızı gül (s. 371). Gag. T. Gül: Gül (s. 109). TT. gül: 1) Gülgillerin örnek bitkisi 2) Bu bitkinin katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği (s. 997).

Beyi: Ayva (s. 62). TaS hayva: Ayva (s. 1907). Gag. T. Ayva: Ayva (s. 24); Gag. T. Hayva: Ayva (s. 116). TT. ayva: Gülgillerden, çiçekleri iri, beyaz veya pembe, yapraklarının altı tüylü, orta yükseklikte bir ağaç 2) Bu ağacın büyük, sarı renkte, tüylü, mayhoş, dokusu sertçe, ufak çekirdekli bitkisi (s. 212).

Boyra: Suda yetişen uzun saplı bir tür karnı (s. 80). Veri bulunamadı.

Bövürslen: Böğürtlen (s. 84). Az. T. Béca, Béce (Far.): Ahududu (s. 75); Az. T. Begele, Morug: Ahududu, ağaç çileği (s. 78); Az. T. Bögele: Ahududu (s. 108); Az. T. Böyürtken: Ahududu, ağaç çileği, böğürtlen (s. 109); Az. T. Buhurtikan: Ahududu, ağaç çileği (s. 111); Az. T. Deliböyürtgen: Böğürtlen (s. 184); Az. T. Hindil, Hındıl: Böğürtlen (s. 463). TT. böğürtlen: Gülgillerden, bahçe çitlerinde, yol kenarlarında kendiliğinden yetişen dikenli ve çok yıllık bir çalı, diken dutu, it üzümü (s. 396); TT. diken dutu: Böğürtlen (s. 658); TT. it üzümü: 2) (hık.): Böğürtlen (s. 1234).

Buğday: Buğday (s. 85). TaS ekin: Buğday (s. 1408). Az. T. Boğda: Buğday (s. 102); Az. T. Ğelle: Buğday (s. 343); Az. T. Köynek: Buğday (s. 545). Gag. T. Booday: Buğday (s. 38); Gag. T. Buuday: Buğday (s. 43); Gag. T. Jito: Buğday (s. 124); Gag. T. Jitu: Buğday (s. 124). TT. buğday: Buğdaygillerin örnek bitkisi (s. 404).

Burç: Biber (s. 87). Az. T. Acisot: Biber (s. 3); Az. T. Çelembir: Biber (s. 147); Az. T. Esvede: Biber (s. 275); Az. T. Göyistiot: Biber (s. 394); Az. T. İstiot: 1) Biber (s. 507). Gag. T. Ardey: Biber (s. 15); Gag. T. Biber: Biber (s. 35); Gag. T. Çuşka: Biber (s. 64). TT. biber: Patlıcangillerden, yurdumuzda çok yetişen ve çeşitli türleri bulunan bir bitki (s. 330).

Bolgar burçı: Bolgar biberi (s. 87). Veri bulunamadı.

Bürünç: Pirinç (s. 91). **Şalı:** Pirinç (s. 598). **Tüvi:** Pirinç (s. 640). Az. T. Birinc: Pirinç (s. 97); Az. T. Düyü, Dügü, Dügi: Pirinç (s. 239). TT. pirinç: 1) Buğdaygillerden, kökleri bol su içinde yetişen bir bitki 2) Bu bitkinin besin olarak kullanılan taneleri (s. 1926).

Cümcüme: Çan çiçeği (s. 104). Az. T. Gıfğülü: Çan çiçeği, boru çiçeği (s. 359); Az. T. Zengçiçeyi: Çançiçeği (s. 824); Az. T. Zıngırovotu, Zengçiçeyi: Çançiçeği (s. 827). TT. boru çiçeği: 1) Çan çiçeği (s. 381); TT. çan çiçeği: Çan çiçeğigillerden, süs bitkisi olarak ekilen ve çiçekleri çan biçiminde olan bir bitki cinsi, meryemanaeldiveni, boru çiçeği (s. 493); TT. meryemanaeldiveni: Çan çiçeği (s. 1660).

Çalmesek: Bir kavun türü (s. 109). Veri bulunamadı.

Çay: Çay (s. 113). Az. T. ħata: Kuru çay (bitki) (s. 435). Gag. T. Çay: Çay (s. 53). TT. çay: 1) Çaygillerden, nemli iklimlerde yetişen bir ağaççık 2) Bu ağaççığın özel işlemlerle kurutulan yaprağı (s. 507).

Çınar: Çınar (s. 120). TaS sarı kavak, (saru kavak): Çınar (s. 3315). TT. çınar: İki çeneklilerden, 30 metreye kadar uzayabilen, gövdesi kalın, uzun ömürlü, geniş yapraklı bir ağaç (s. 536); TT. kavlağan (hlk.): Çınar ağacı (s. 1357).

Çırmaşık: Sarmaşık (s. 121). TaS eklemic: Sarmaşık denilen ot (s. 1411). Az. T. Balgülü: Sarmaşık bitki (s. 59). TT. sarmaşık: Sarmaşık-gillerden, koyu yeşil renkli, değişik biçimli yaprakları olan, sap ve dallarından çıkan küçük ek köklerle dik, düz yerlere yapışarak tırmanan bitki (s. 2039).

Çigildem: Lale (s. 122). **Läle:** Lale, gelincik (s. 435). Gag. T. Laale: Lâle (s. 166). TT. lale: Zambakgillerden, yaprakları uzun ve sivri, çiçekleri kadeh biçiminde, türlü renkte bir süs bitkisi (s. 1573).

Çiñrik: Şeker kamışı (s. 123). Az. T. Şekergamışı: Şeker kamışı (s. 699). TT. şeker kamışı: Buğdaygillerden, çiçekleri salkım durumunda başakçıklar oluşturan, 10 metreye kadar uzayabilen, özsu-yundan şeker çıkarılan bir bitki (s. 2213).

Çovdarı: Çavdar (s. 125). Az. T. Böylü: Çavdar (s. 108); Az. T. Çovdar: Çavdar (s. 159); Az. T. Garacalı: Çavdar, mahmuzlu (ekin) (s. 318); Az. T. Sülsül: Çavdar (s. 690). Gag. T. Çavdar: Çavdar (s. 53). TT. çavdar: Buğdaygillerden, unlu tane veren bir bitki (s. 506).

Dalçın: Tarçın (s. 132). Az. T. Darçın (Far.): Tarçın (s. 173). TT. tarçın: 1) Defnegillerden, genellikle Asya'nın güneyinde yetişen ve değişik türleri bulunan bir ağaç 2) Bu ağacın, içinde kokulu bir yağ bulunması dolayısıyla baharat gibi kullanılan kabuğu (s. 2269).

Daşkekre: Peygamber çiçeği (s. 137). Az. T. Ganteper: Belemir, acımık (s. 315); Az. T. Pýğemberçiçeyi: Belemir, peygamber çiçeği (s. 634). TT. acımık: Mavi kantaron (s. 11); TT. belemir: Mavikantaron (s. 299); TT. mavikantaron: Birleşikgillerden, baharda buğday tarlalarında mor renkli çiçekler açan bir bitki, belemir, peygamber çiçeği, acımık (s. 1636); TT. peygamber çiçeği: Mavikantaron (s. 1919).

Derek: Kavak (s. 150). Az. T. Ğeleme: Kavak, kara kavak, ak kavak (s. 341); Az. T. Govagağacı: Kavak ağacı (s. 386). Gag. T. Kavak: Kavak (s. 119). TT. kavak: Söğütgillerden, sulak bölgelerde yetişen, boyu bazı türlerinde 30-40 metreye kadar çıkan, kerestesinden yararlanılan uzun boylu bir ağaç (s. 1355).

Dub: Meşe (s. 175). TT. meşe: Kayıngillerden, üç yüz kadar türü arasında, yaz kış yapraklarını dökmeyenleri de bulunan, kerestesi dayanıklı bir orman ağacı (s. 1663).

Dıklık dub: Mantar meşesi (s. 175). Veri bulunamadı.

Dub gozası: Meşe palamudu (s. 175). TaS pelit: Palamut (s. 3185). Az. T. Palıd, Palıt: Pelit ağacı, meşe (s. 626). Gag. T. Pelit: Pelit (palamut) (s. 194). TT. palamut: Yurdumuzda yetişen meşe türlerinin uzunca, findığa benzeyen, sert ve pürüzlü, bir yüksük içinde bulunan, tane bakımından zengin meyvesi, pelit (s. 1876); TT. pelit: 1) Meşe ağacı 2) Bu ağacın meyvesi, palamut (s. 1908).

Erik: Erik (s. 203). **Garalı:** Erik (s. 229). Az. T. Alı, Gavalı, Ali: Erik (s. 21); Az. T. Alu: Erik (s. 24); Az. T. Buhara: Erik, kuru erik (s. 111); Az. T. Dambıl, Dambul, Dammılıy: Erik (s. 170); Az. T. Gavalı: Erik (s. 331). Gag. T. Erik: Erik (s. 91). TT. erik: 1) Gülgillerden, beyaz çiçekli bir ağaç 2) Bu ağacın kabuğu ince, çeşitli renklerde, mayhoş veya tatlı, eti sulu, tek ve sert çekirdekli yemişi (s. 807).

Erik ağacı: Erik ağacı (s. 203). TT. erik: 1) Gülgillerden, beyaz çiçekli bir ağaç (s. 807).

Evkalipt: Okaliptüs ağacı (s. 207). Az. T. Évkalipt (Yun.): Okaliptüs (s. 281). TT. sıtma ağacı: Okaliptüs (s. 2103); TT. okaliptüs: Mersingillerden, asıl yurdu Avustralya olan, boyu 100 metreyi aşabilen, toprağın suyunu çekerek yerin bataklık durumuna gelmesini önleyen bir ağaç, sıtma ağacı (s. 1791).

Galam: Bir bitki türü (s. 219). Veri bulunamadı.

Gamış: Kamış, saz (s. 222). Az. T. Olyarpag: Kamış (bitki) (s. 613). Gag. T. Kiliz: Kamış (s. 151); Gag. T. Saaz: Saz, kamış (s. 205). TT. kamış: Buğdaygillerden, sulak, nemli yerlerde yetişen, boğumlu, sert gövdesi olan bitkiler (s. 1289).

Gant şugundırı: Şeker pancarı (s. 610). Az. T. Şekerçuğundur: Şeker pancarı (s. 699). Gag. T. Çukundur: Şeker pancarı (s. 64). TT. kocabaş: Doğu Anadolu'da yol ve tarla kenarlarında yetişen, 30-150 santimetren yüksekliğinde, iki yıllık otsu bir bitki (s. 1454); TT. şeker pancarı: Ispanakgillerden, etli kökünden şeker elde edilen bir yıllık tarım bitkisi, kocabaş (s. 2213).

Gara burç: Kara biber (s. 87). Az. T. Garabiber: Karabiber (s. 318); Az. T. Garaistiot: Kara biber (s. 320); Az. T. İstiot: 2) Karabiber (s. 507). TT. karabiber: Karabibergillerin örnek bitkisi olan, zeytinsi, meyvelerin taneleri yuvarlak, yaprakları kalp biçiminde, tırmanıcı bir bitki (s. 1314).

Garalı: bkz. Erik.

Garamandalak: Deve dikenini (s. 229). TaS kenger: Deve dikenini, yabanî enginar (s. 2439); TaS yanduk, (yandık): Devedikenini, yabanî enginar (s. 4280). Az. T. Alagangal: Deve dikenini (s. 18); Az. T. Atgaytaran: Kangal, deve dikenini (s. 40); Az. T. Atgulancarı: Eşek dikenini (s. 40); Az. T. Ayıpencesi: Kızılyaprak, eşek dikenini, kenger (s. 47); Az. T. Çuğundurotu: Devedikenini (s. 161); Az. T. Devetikanı: Deve dikenini (s. 196); Az. T. Êşşekgangalı: Eşşek dikenini (s. 276); Az. T. Galaàan: Kangal, deve dikenini (s. 308); Az. T. Galhanlıca: Deve dikenini, kalkan dikenini, kalkan otu (s. 309); Az. T. Gangal: Deve dikenini (s. 313); Az. T. Kengiz, Kenger: Eşek dikenini (s. 529); Az. T. Kirpiotu: Deve dikenini (s. 535); Az. T. Toppuztikan: Deve dikenini (s. 742); Az. T. Yağtikan: Devedikenini (s. 785). Gag. T. Çökelek: Deve dikenini (s. 64); Gag. T. Genger: Kenger, bir bitki türü (s. 102). TT. deve dikenini: Birleşikgillerden, yol ve tarla kenarlarında yetişen, 30- 100 santimetre yüksekliğinde, 1-2 yıllık ve otsu bir bitki, meryemana dikenini, peygamber dikenini, sütlü kengel (s. 646); TT. eşek dikenini: Kenger (s. 823); TT. kangal (hlk.): Deve dikenini (s. 1297); TT. karayandık: Devedikenini (s. 1324); TT. kengel: Kenger (s. 1391); TT. kenger: Birleşikgillerden, yaprakları dikenli yaban bir bitki, eşek dikenini, kengel (s. 1391); TT. meryemana dikenini: Deve dikenini (s. 1660); TT. peygamber dikenini: Deve dikenini (s. 1919); TT. sütlü kengel: Deve dikenini (s. 2191); TT. yabani enginar: Kenger (s. 2497).

Gara sazak: Kara sazak ağacı (s. 566). Veri bulunamadı.

Garrigız: Karrıkız (çabuk olgunlaşan bir tür kavun) (s. 234). Veri bulunamadı.

Gayın: Kayın ağacı (s. 241). **Osina:** Yeşilimsi beyaz, düz kabuklu, söğüde benzer bir ağaç (s. 492). TaS akça ağaç: Kayın ağacı (s. 69); TaS govuş: Kayın ağacı (s. 1713). Az. T. Ağcagayın: Akçaağaç (s. 8); Az. T. Gayın: Kayın ağacı (s. 333); Az. T. Gayınağacı, Ağcagayın: Kayın (ağaç) (s. 333); Az. T. Lapan: Akçaağaç (s. 553); Az. T. Tozağacı: Kayın (ağaç), akkavak, akağaç, tozağacı (s. 744). Gag. T. Kayın: Kayın ağacı (s. 140). TT. akağaç: Gürgengillerin, kerestesinden yararlanılan beyaz kabuklu bir türü (s. 59); TT. akçaağaç: Akçaağaçgillerden, süs ağacı olarak da dikilen, tahtası hafif ve sağlam bir ağaç, isfendan (s. 61); TT. kayın: Kayıngillerin örnek bitkisi olan, 30-40 metre boyunda, 2 metre çapında, kışın yapraklarını döken, kerestesi beyaz ve değerli olan bir orman ağacı (s. 1363).

Gelinbarmak: Şam parmağı (bir üzüm türü) (s. 249). Az. T. ħatınbarmağı: Gelin parmağı (s. 435); Az. T. ħatını: Gelin parmağı (s. 435); Az. T. Rişbaba: Gelinparmağı (üzüm) (s. 651). TT. gelinparmağı: Uzun taneli bir üzüm (s. 922).

Gızıl burç: Kırmızı biber (s. 87). Az. T. Gırmızıbiber: Kırmızı biber (s. 366); Az. T. Gırmızı istiot: Kırmızı biber (s. 366). TT. Hint biberi: Kırmızıbiber (s. 1102); TT. isot (hık.): Kırmızı acı biber (s. 1210); TT. kırmızıbiber: 1) Patlıcangillerden bir tür biber 2) Bu bitkinin olgunlaştığında kızarıp yakıcı bir acılık kazanan, kurutulup dövülerek yemeklerde baharat olarak kullanılan tozu, Türk biberi (s. 1420); TT. Türk biberi: Kırmızıbiber (s. 2401).

Gızıl mavut: Kızıl çuha (s. 449). Veri bulunamadı.

Gorçitsa: Hardal (s. 280). TaS ısıtan: Hardal (s. 1975). Gag. T. Ardal: Hardal (s. 15); Gag. T. Hardal: Hardal (s. 113). TT. hardal: Turpgillerden, 100-150 santimetre yüksekliğinde, sarı çiçekli, deriyi yakıcı nitelikte olan ve tohumu hekimlikte kullanılan, tadı acı ve bir yıllık bir bitki (s. 1047).

Govaça: Pamuk (s. 284). Gag. T. Pamuk: Pamuk (s. 191). TT. pamuk: Ebegümeçigillerden, koza biçimindeki meyvesi üç, dört, beş dilimli olan, sıcak bölgelerde yetişen tarım bitkisi (s. 1878).

Gök yovşan: Mavi pelin (s. 707). Veri bulunamadı.

Gül: bkz. Bägül.

Gülabı: Bir tür kavun (s. 316). Veri bulunamadı.

Günebakar: Günebakan (s. 320). TaS günebakan: Ayçiçeği (s. 1869). Az. T. Günçiçeği: Gün çiçeği, ay çiçeği (s. 422); Az. T. Günebakan: Ay çiçeği, günebakan (s. 422). Gag. T. Semiçka: Ay çiçeği (s. 213). TT. ayçiçeği: Birleşikgillerden, sarı renkli çiçeği çok iri olan, yurdumuzda çok yetiştirilen bir bitki, günçiçeği, günebakan, gündöndü, günâşık; TT gün çiçeği: Ayçiçeği (s. 1005); TT. günebakan: Ayçiçeği (s. 1006).

Halılı: Çabuk yetişen bir üzüm türü (s. 329). Veri bulunamadı.

Har-Haşal: Yabani ot, arsız bitki (s. 333). Az. T. Alag, Alağ: Yabani ot, parazit ot (s. 18).

Haşhaş: Haşhaş (s. 337). Az. T. Badbadı, Bat-bat: Haşhaş, esrar, banotu (s. 54); Az. T. Bat-bat: Ban otu (s. 73); Az. T. Beng (Far.): Haşhaş, afyon (s. 83); Az. T. Bengotu: Banotu, Hint keneviri (s. 83); Az. T. Benövşe (Far.): Haşhaş, afyon (s. 83); Az. T. Delitere: Haşhaş (s. 185). Gag. T. Aşış: Haşhaş (s. 18); Gag. T. Mak: Haşhaş (s. 171). TT. ban otu: Patlıcangillerden, Asya, Kuzey Afrika ve Avrupa'nın sıcak bölgelerinde yetişen, hekimlikte kullanılan, uyuşturucu ve zehirli, bir veya iki yıllık otsu bir bitki (s. 251); TT. haşhaş: Gelincikgillerden, kapsüllerinden afyon elde edilen, tohumlarından yağ çıkarılan bir yıllık ve otsu bir kültür bitkisi (s. 1056); TT. esrar otu: Hint keneviri (s. 820); TT. Hint keneviri: Yapraklarından esrar elde edilen bir tür kenevir, esrar otu (s. 1103).

Haşal ot: Bir tür yabani ot (s. 337). Az. T. Alag, Alağ: Yabani ot, parazit ot (s. 18).

Hışa: Kamışa benzeyen bir tür bitki (s. 348). Veri bulunamadı.

Hıyar: Hıyar (s. 348). Az. T. hıyar: Hıyar (s. 465); Az. T. Salatalık: Salatalık (s. 659); Az. T. Yélpenek, hıyar: Hıyar (s. 803); Az. T. Yérpenek, Yélpenek: Hıyar (s. 806). Gag. T. Salatalık: Salatalık (s. 207). TT. hıyar: 1) Kabakgillerden, uzun, iri meyveli, sürünen, otsu bir bitki 2) Bu bitkinin iri, yeşil ürünü, salatalık (s. 1096); TT. salatalık: Hıyar (s. 2017).

Hoz: Ceviz (s. 354). TaS koz: Ceviz (s. 2686). Az. T. Cövüz, Couz, Goz: Ceviz (s. 136); Az. T. Gaga, Gagga: 1) Ceviz (s. 306); Az. T. Ğerzekli: Tetirli (ceviz) (s. 351); Az. T. Goz: Ceviz (s. 389). Gag. T. Ceviz: Ceviz (s. 47). TT. ceviz: 1) Cevizgillerin örnek bitkisi olan, uzun ömürlü, gövdesi kalın, kerestesi değerli, yurdumuzda çok yetişen ağaç 2) Bu ağacın dışı kabuklu, içi yağlı ve nişastalı yemişi, koz (s. 458); TT. koz: Ceviz (s. 1493).

Hurma: Hurma (s. 357). Gag. T. Hurma: Hurma (s. 118). TT. hurma 2) Hurma ağacı 2) Bu ağacın tatlı meyvesi (s. 1116); TT. hurma ağacı: Palmiyegillerin eski çağlardan beri Afrika'da kültürü yapılan, gövdesi uzun, yaprakları büyük ve dikenli bir ağaç (s. 1116).

İğde: İğde (s. 371). Az. T. İyde: İğde (s. 515).

İncir: İncir (s. 371). TaS hayır: Tin, incir (s. 1906). Az. T. Encir (Far.): İncir (s. 265); Az. T. Fikus (Lat.): İncir (s. 296). Gag. T. İncir: İncir (s. 122). TT. ballıdarı (hlk.): İncir (s. 246); TT. incir: 1) Dutgillerden, asıl yurdu Akdeniz kıyıları olan, yaprakları geniş dilimli bir ağaç 2) Bu ağacın yaş ve kuru olarak yenilen etli, tatlı yemişi, ballıdarı (s. 1190).

Jasmin: Yasemin (s. 389). **Yasman:** Yasemin (s. 681). Az. T. Defnegilas: Yasemin (s. 182). TT. Mısır yasemini: Yasemin (s. 1677); TT. yasemin: Zeytingillerden, beyaz, kırmızı veya sarı renkli güzel çiçekleri olan, 1-2 metre boyunda, süs bitkisi olarak yetiştirilen tırmanıcı bir ağaççık, Mısır yasemini (s. 2543).

Kakao: Kakao (s. 391). TT. kakao: 1) İki çeneklilerden, Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen bir ağaç, Hint bademi 2) Bu ağacın meyvesinin çekirdeği (s. 1270).

Kakao ağacı: Kakao (s. 391). TT. Hint bademi: Kakao (s. 1102); TT. kakao: 1) İki çeneklilerden, Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen bir ağaç, Hint bademi (s. 1270).

Kaktus: Kaktüs (s. 392). Az. T.Maldili: Kaktüs (s. 563). TT. atlas çiçeği: Uzun ve sarkık yapraklı, parlak kırmızı çiçekler açan kaktüs (s. 186); TT. kaktüs: Kaktüsgillerden, yaprakları yayvan ve dikenli, güzel, parlak renkte çiçekler açan bir bitki, atlas çiçeği (s. 1272).

Kaktus ağacı: Kaktüs ağacı (s. 392). Veri bulunamadı.

Kädi: Bal kabağı (s. 396). Az. T.Balgabağı: Kestane kabağına benzer; turuncu (s. 59); Az. T. Gundur: Bal kabağı (s. 409). TT. bal kabağı: İçi turuncu, iri ve tatlı bir tür kabak (s. 246).

Käşir: Havuç (s. 397). TaS keşür, (keşir, kişür): Havuç (s. 2457). Az. T.Yérkökü: Havuç (s. 806); Az. T. Zerde, Yérkökü: Havuç (s. 825). TT. havuç:

Maydanozgillerden, koni biçimindeki etli kökü için sebze olarak yetiştirilen, iki yıllık otlu kültür bitkisi, yeregeçen (s. 1066); TT. yeregeçen: Havuç (s. 2578).

Kekre: Penbe hardal (s. 399). Veri bulunamadı.

Kendir: Kendir, kenevir (s. 402). **Kenep:** Kenevir (s. 402). Az. T.Çét danguş, Çıtdanguş: Kendir, kenevir (s. 150); Az. T. Çetenel: Kendir, kenevir (s. 150); Az. T. Çetenotu: Kendir, kenevir (s. 150). TT. kendir: Kenevir (s. 1390); TT. kenevir: Kendirgillerden, sapındaki liflerden halat, çuval vb. kaba örgüler yapılan, iki evcikli bir bitki, kendir (s. 1391).

Kenep: bkz. Kendir.

Klubnika: Çilek (s. 413). Az. T. Çiyelek: Çilek (s. 156); Az. T. Gaga, Gagga: 2) Yemiş, çilek (s. 306). TT. çilek: Gülgillerden, sapları sürüngen, çiçekleri beyaz bir bitki (s. 547).

Kokos: Hindistan cevizi (s. 413). Az. T. Palma (Lat.): Palmiye (s. 626). Gag. T. Kokos palması. (Hindistan cevizi ağacı) (s. 191); Gag. T. Palma: Palmiye ağacı (s. 191). TT. Hindistan cevizi: 1) Palmiyegillerden, tropikal bölgelerde yetişen bir ağaç, narcıl 2) Bu ağacın portakaldan büyük, çok sert kabuklu yemişi (s. 1102).

Kömelek: Mantar (s. 421). TaS göbelek: Yenilen mantar (s. 1714); TaS yelli mantar: Göbelek, ak mantar (s. 4505). Az. T. Göbelek: Mantar (s. 389). TT. mantar: Mantarlardan, içinde zehirlileri de bulunan, silindir bir gövde ve üst tarafı şapka biçiminde olan canlıların genel adı (s. 1622).

Künci: Susam (s. 429). Az. T. Küncüd, Küncüt: Susam (s. 549); Az. T. Süsen (Far.): Susam (s. 692). TT. susam: Susamgillerden, sıcak bölgelerde yetişen küçük bir bitki (s. 2174).

Läle: bkz. Lale.

Lipa: Ihlamur (s. 438). Az. T. Cöke, Coke: Ihlamur (s. 136); Az. T. Çöke: Ihlamur (s. 159); Az. T. Devfindığı: Ihlamur meyvesi (s. 196). Gag. T. Flambur: Ihlamur (s. 98); Gag. T. Flambur çiçee: Ihlamur çiçeği (s. 98). TT. ıhlamur: 1) Ihlamurgillerden, kerestesi beğenilen, büyük bir gölge ağacı 2) Bu ağacın, güzel kokulu çiçeği (s. 1123).

Lipa ağacı: Ihlamur ağacı (s. 438). TT. ıhlamur: Ihlamurgillerden, kerestesi beğenilen, büyük bir gölge ağacı (s. 1123).

Mal'va: Ebegümeçi (s. 444). TaS ebengömeçi: Ebegömeçi. (s. 1383). Az. T.Ebekömeçi: 1) Ebegümeçi (s. 242); Az. T. Emekömeçigülü: Ebe gümeçi çiçeği (s. 263); Az. T. Emenkemenci, Emen-kömeçi: Ebe gümeçi (s. 263); Az. T. Evenkövenci: Ebe gümeçi (s. 280). Gag. T. Gül fatma: Ebegümeçi (s. 108). TT. ebegümeçi: Ebegümeçigillerden, mor renkli çiçekleri ilaç, yaprakları sebze olarak kullanılan, kendiliğinden yetişen çok yıllık bir bitki (s. 751).

Mandarin: Mandalina (s. 445). TT. mandalina: Turunçgillerden, ılıman iklimlerde yetişen ve portakala çok benzeyen bir ağaç 2) Bu ağacın turuncu renkli, lezzetli, tatlı, kokulu meyvesi (s. 1619).

Mandarin ağacı: Mandalin ağacı (s. 445). TT. mandalina: Turunçgillerden, ılıman iklimlerde yetişen ve portakala çok benzeyen bir ağaç (s. 1619).

Mavut: Çuha (s. 449). Az. T. Drap (Fr.): Çuha (s. 230).

Mekgecöven: Mısır (s. 453). Az. T. Ceceb: Mısır (bitki) (s. 126); Az. T. Gargıdalı: Mısır (s. 323); Az. T. Hacıbuğda: Mısır (s. 426); Az. T. Meke, Mekebuğda(sı): Mısır (s. 570); Az. T. Péyğemberî: Mısır (bitki) (s. 634). Gag. T. Mısır: Mısır (s. 177). TT. mısır: 1) Buğdaygillerden, gövdesi boğumlu ve kalın, yaprakları şerit biçiminde, boyu yaklaşık 2 metre olabilen, erkek çiçekleri tepede salkım durumunda dışı çiçekleri yaprakla gövde arasında koçan biçiminde olan bir kültür bitkisi 2) Bu bitkinin koçan üzerindeki taneli ürünü (s. 1677).

Merezçöp: Yaban keteni (s. 455). Veri bulunamadı.

Nar: Nar (s. 471). Az. T. Turşe: Nar (s. 747). Gag. T. Nar: Nar (s. 180). TT. nar: 1) Nargillerden, yaprakları karşılıklı, çiçekleri büyük, koyu kırmızı renkte, küçük bir ağaç 2) Bu ağacın kırmızımtırak sarı sert bir kabukla örtülü, içinde çok sayıda kırmızımtırak, sulu taneler bulunduran yuvarlak yemişi (s. 1751).

Nar ağacı: Nar ağacı (s. 471). TT. nar: 1) Nargillerden, yaprakları karşılıklı, çiçekleri büyük, koyu kırmızı renkte, küçük bir ağaç (s. 1751).

Nargız: Nergiz (s. 471). **Nerkes:** Nergis (s. 476). Az. T.Nergiz (Yun.): Nergis (s. 603). TT. nergis: Nergisgillerden, bazı türlerinde beyaz, bazılarında sarı renkte olan çiçekleri ayrı veya bir kök sap üzerinde şemsiye durumunda, açılmadan önce bir yenle örtülü bulunan, 20-80 santimetre yüksekliğinde, soğanlı bir süs bitkisi (s. 1765).

Narpız: Nane (s. 471). **Nâne:** Nane (s. 474). Az. T.Nane (Ar.): Nâne (s. 599). Gag. T. Naane: Nane (s. 180). TT. nane: Ballıbabagillerden, yaprakları sapsız, çiçekleri beyaz veya menekşe renginde, güzel kokulu yaprakları baharat olarak kullanılan, çok yıllık ve otsu bir kültür bitkisi (s. 1751).

Nazbay: Fesleğen (s. 472). **Reyhan:** Reyhan (s. 547). TaS pesliğen: Fesliğen (s. 3193). Gag. T. Fesleen: Feslen (s. 95); Gag. T. Feslen: Bir bitkinin adı (s. 95). TT. fesleğen: Ballıbabagillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, yaprakları güzel kokulu, beyaz veya pembe çiçekli, bir yıllık ve otsu bir süs bitkisi, reyhan (s. 864); TT. reyhan: Fesleğen (s. 1978).

Nâne: bkz. Narpız.

Nerkes: bkz. Nargız.

Nohut: Nohut (s. 479). Az. T.Nohud: Nohut (s. 607). Gag. T. Grah: Nohut (s. 107); Gag. T. Nohut: Nohut (s. 184); Gag. T. Nufut: Nohut (s. 185). TT. nohut: 1) Baklagillerden, ana yurdu Akdeniz kıyıları olan, birleşik telek yapraklı, çiçekleri sarımtırak renkte, tanesi baklamsı bir bitki 2) Bu bitkinin bol nişastalı, yuvarlak tanesi (s. 1777).

Noyba: Fasulye (s. 480). Gag. T. Fasile: Fasulya (s. 94); Gag. T.. Fasule: Fasulya (s. 94). TT. fasulye: 1) Fasulyegillerden, barbunya, çalı, ayşekadın, horoz vb. türleri bulunan bitki 2) Bu bitkinin sebze olarak yararlanılan yeşil ürünü ve kuru tohumları (s. 853).

Ocar: Kumlu, çöl gibi yerlerde yetişen bir ağaç (s. 481). Veri bulunamadı.

Osina: bkz. Gayn.

Pagta: Pamuk (s. 515). Gag. T. Pamuk: Pamuk (s. 191). TT. pamuk: Ebegümeçigillerden, koza biçimindeki meyvesi üç, dört, beş dilimli olan, sıcak bölgelerde yetişen tarım bitkisi (s. 1878).

Päyendeki: Kış kavununun bir türü (s. 522). Veri bulunamadı.

Peçek: Sarmaşığa benzer çiçekli bir bitki (s. 523). Veri bulunamadı.

Petruška: Bir bahçe bitkisi (s. 527). Veri bulunamadı.

Pisse: Fıstık (s. 531). TaS fıstuk, (fustuk): Fıstık (s. 1606). Az. T. Fıstıg, Fısdıg: 1) Fıstık (s. 294); Az. T. Püste (Far.): Fıstık (s. 644). Gag. T. Fıstık: Fıstık (s. 96). TT. fıstık: Antep fıstığı, çam fıstığı veya yer fıstığı denilen yemişlerin genel adı (s. 871).

Pisse ağacı: Fıstık ağacı (s. 531). Az. T. Püsteağacı: Fıstık ağacı (s. 644).

Pişikdırnak: Meyvesi dikenli bir ot, keditırnağı dikenli (s. 531). Veri bulunamadı.

Pişikguyrük: Bir ot, kedikuyruğu otu (s. 531). Veri bulunamadı.

Pomidor: Domates (s. 534). Az. T. Pamador (İtal.): Domates (s. 626); Az. T. Pomidor (İtal.): Domates (s. 639). Gag. T. Patlacan: Domates (s. 193). TT. domates: Patlıcangillerden, yaprakları tüylü, çiçekleri salkım durumunda, vitamince zengin bir bitki (s. 702).

Porsugamak: Suyundan ilaç yapılan, kamaşa benzer, kırdan yetişen bir bitki (s. 534). Veri bulunamadı.

Porsukert: Kumda yetişen sarı çiçekli bir bitki (s. 534). Veri bulunamadı.

Rediska: Turp (s. 544). TT. turp: Turpgillerden, yaprakları tüylü, çiçekleri beyaz, sarı, mor renkli bir bitki (s. 2388).

Reyhan: bkz. Nazbay.

Sarımsak: Sarımsak (s. 563). Gag. T. Sarımsak: Sarımsak (s. 209). TT. sarımsak: Zambakgillerden, 25-100 santimetre yüksekliğinde, yapraklarında, saplarında, ve toprak altındaki soğanında kokulu yağ bulunan bir kültür bitkisi (s. 2037).

Sazak: Sazak (s. 566). Veri bulunamadı.

Servi: Servi ağacı. (s. 572). TT. selvi: Servi (s. 2062); TT. servi: Servigillerden, Akdeniz bölgesinde çok yetişen, kışın yapraklarını dökmeyen, 25 metre boyunda ince, uzun, piramit biçiminde, çok koyu yeşil yapraklı bir ağaç, andız, selvi, servi ağacı (s. 2076); TT. servi ağacı: Servi (s. 2076).

Soğan: Soğan (s. 580). Az. T. Soğanag: Soğan (s. 681). Gag. T. Suan: Soğan (s. 226). TT. soğan: Zambakgillerden, yemeklere tat vermek için yumrusu ve yeşil yaprakları kullanılan güzel kokulu bitki (s. 2129).

Soya: Soya (s. 585). Gag. T. Soya: Soya (bir bitki) (s. 223). TT. soya: Kökeni Çin ve Japonya'ya uzanan, protein değeri bakımından zengin bir tür fasulye, soya fasulyesi (s. 2146); TT. soya fasulyesi: Soya (s. 2146).

Sövüt: Söğüt ağacı (s. 586). TT. söğüt: Söğütgillerden, sulak yerlerde yetişen, yaprakları almaşık ve alt yüzleri havla örtülü büyük bir ağaç (s. 2148).

Süle: Yulaf. (s. 592). Az. T.Sil: Yulaf (s. 677). Gag. T. Yulaf: Yulaf (s. 262). TT. yulaf: 1) Buğdaygillerden, en çok hayvan yemi olarak yetiştirilen otsu bitki. 2) Bu bitkinin tohumu (s. 2613).

Şalgam: Şalgam (s. 598). Az. T.Ağ turp: Beyaz turp: şalgam (s. 12). TT. şalgam: Turpgillerden, yumru köklü bir bitki (s. 2200).

Şalı: bkz. Bürünç.

Şatut: Kara dut (s. 601). Az. T.Gara tut: Kara dut (s. 322); Az. T. ħartut: Kara dut (s. 434); Az. T. Muştut: Yabani dut, kara dut (s. 587); Az. T. Şahut: Kara dut: aşılınmış dut (s. 696). TT. karadut: Siyah renkte olan dut (s. 1315).

Şeker Gamışı: Şeker kamışı (s. 222). TT. şeker kamışı: Buğdaygillerden, çiçekleri salkım durumunda başakçıklar oluşturan, 10 metreye kadar uzayabile, öz suyundan şeker çıkarılan bir bitki (s. 2213).

Şetdali: Şeftali (s. 605). Az. T. Şaftali (Far.): Şeftali (s. 694); Az. T. Şerelli: Şeftali (s. 701). Gag. T. Şefteli: Şeftali (s. 232). TT. şeftali: 1) Gülgillerden, ılıman bölgelerde yetişen, çiçekleri pembe renkli bir ağaç 2) Bu ağacın tatlı ve sulu meyvesi (s. 2210).

Şivit: Dere otu (s. 607). **Ukrop:** Dere otu (s. 645). TaS durak otu, (turak otu): Dere otu, razyane (s. 1259). Az. T. Çüyübaşı: Dereotu (s. 162); Az. T. Şüyüd, Şüyüt: Dere otu (s. 712). Gag. T. Çibritsa: Dere otu (s. 59); Gag. T. Çubritsa: Dere otu (s. 64); Gag. T. Kopar: Dere otu (s. 162); Gag. T. Marar: Dereotu (s. 172). TT. dereotu: Maydanozgillerden, ince yapraklı, bazı yemeklere konulan güzel kokulu bir bitki (s. 634).

Şugundur: Pancar (s. 610). TaS çükündür, (çukundur): Pancar (s. 960); TaS pezik: Pazı, pancar (s. 3194). Az. T. Çuğundur: Çükündür, pancar (s. 161); Az. T. Pazı: Pancar (s. 630); Az. T. Péncer: Pancar (s. 631). TT. çükündür (hık.): Pancar (s. 572); TT. pancar: Ispanakgillerden, vitamince zengin bir bitki (s. 1879).

Tal: Söğüt (s. 614). Az. T.Söyüd: Söğüt (s. 684). Gag. T. Süüt: Söğüt (s. 229). TT. söğüt: Söğütgillerden, sulak yerlerde yetişen, yaprakları almaşık ve alt yüzleri havla örtülü büyük bir ağaç (s. 2148).

Tarlavuk: Kavunun bir türü (s. 618). Veri bulunamadı.

Tsedra: Portakal (s. 635). Az. T.Portağal (Fr.): Portakal (s. 639). Gag. T. Apelsin: Portakal (s. 15); Gag. T. Portokal: Portakal (s. 198). TT. portakal: 1) Turunçgillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, yaprakları sert bir ağaç 2) Bu ağacın turuncu renkli, yuvarlak ve kabuğu güzel kokulu meyvesi (s. 1939).

Tsiklâmen: Siklâmen, buhurumeryem (s. 636). Az. T.Dağnovruzu: Buhurumeryem, siklâmen, tavşan kulağı (s. 166). TT. buhurumeryem: Tavşankulağı (s. 406); TT. siklâmen: Tavşankulağı (s. 2109); TT. tavşankulağı: Çuha çiçeğigillerden, kalp biçiminde geniş yapraklı, beyaz, pembe, şarap rengi çiçekli bir bitki, buhurumeryem, siklâmen (s. 2289).

Tsikuta: Baldıran (s. 636). Az. T.Badyan: Baldıran, ağıotu (s. 54). TT. ağı otu: Baldıran (s. 40); TT. baldıran: Maydanozgillerden, nemli yerlerde yetişen zehirli bitkilerin ortak adı, ağı otu, baldırgan (s. 243); TT. baldırgan (hlk.): Baldıran (s. 243).

Turp: Turp (s. 637). TT. turp: Turpgillerden, yaprakları tüylü, çiçekleri beyaz, sarı, mor renkli bir bitki (s. 2388).

Tut: Dut (s. 638). Az. T.Cabal, Caval: Dut ağacı (ipek böceği için) (s. 120); Az. T. Çekil: Dut ağacı, yaprak dutu (ipek böceği için) (s. 146); Az. T. Ger: Dut (ağaç) (s. 348); Az. T. Tutağacı: Dut ağacı (s. 748). Gag. T. Dut: Dut (s. 85). TT. dut: 1) Dutgillerden, kuzey yarım kürenin genellikle ılıman bölgelerinde yetişen, yapraklarıyla ipek böceği beslenen ağaç 2) Bu ağacın, ak, kara, pembe renkte ekşi veya tatlı, sulu meyvesi (s. 727).

Tüvi: bkz. Bürünç.

Ukrop: bkz. Şivit.

Ülveñ: Yassı yapraklı ve kalın köklü bir bitki (s. 654). Veri bulunamadı.

Üzârlık: Kumlu çorak yerlerde yetişen beyaz çiçekli yabani bir bitki (s. 659). TaS yüzerlik: Ateşe atıldığı zaman çıtır çıtır ses çıkararak yanıp güzel bir koku neşreden tohum, üzerlik (s. 4783). TT. üzerlik: Sedef otugillerden, yaprakları almaşık, çiçekleri beyaz renkte, susama benzeyen tohumları acı olan, halk hekimliğinde tedavi amaçlı, tütsü olarak kullanılan bir bitki (s. 2459).

Üzüm: Üzüm (s. 659). Az. T.Üzüm: Üzüm (s. 770). Gag. T. Üzüm: Üzüm (s. 252).

Vanil: Vanilya (s. 663). TT. vanilya: Salepgillerden, çiçekleri beyaz, kokulu, tırmanıcı küçük bir bitki (s. 2468).

Yabani Zıgır: Yabani keten (s. 721). Veri bulunamadı.

Yasman: bkz. Jasmin.

Yeken: Yapraklı su kamışı (s. 687). Veri bulunamadı.

Yerelma: Patates (s. 692). Az. T.Yéralma, Yéralması: 2) Patates (s. 804). Gag. T. Kartofli: Patates (s. 137). TT. patates: 1) Patlıcangillerden, yaprakları ve sürgünleri acı bir bitki. 2) Bu bitkinin toprak altında oluşan, nişastasız çok yenebilen yumruları (s. 1898).

Yorunca: Yonca (s. 707). TaS üçgül: Yonca, dirfil (s. 4057). Az. T.Ovsunotu: Sihirbaz otu (yonca) (s. 617). Gag. T. Emecek: Yonca (s. 90); Gag. T. Önce: Yonca (s. 189); Gag. T. Yonca: Yonca (s. 261). TT. yonca: Baklagillerden, başak durumundaki çiçekleri kırmızı veya mor renkli, hayvanlara yem olarak yetiştirilen çayır bitkilerinin genel adı (s. 2606).

Yovşan: bkz. Ak yovşan.

Zeytin: Zeytin (s. 720). Az. T.Zéytun (Ar.): Zeytin (s. 827). Gag. T. Zeftun: Zeytin (s. 264); Gag. T. Zehtin: Zeytin (s. 264); Gag. T. Zetin: Zeytin (s. 265); Gag. T. Zeytin: Zeytin (s. 265). TT. zeytin: 1) Zeytingillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, 10-20 metre yüksekliğinde, dalları dikensiz, yaprakları karşılıklı, küçük ve gümüş renginde, uzun ömürlü bir ağaç 2) Bu ağacın tazeyken yeşil, sonradan kararan, yüksek besin değeri taşıyan yağlı meyvesi (s. 2653).

Zeytin ağacı: Zeytin ağacı (s. 720). Az. T. Zéytun ağacı: Zeytin ağacı (s. 827). Gag. T. Maslini: Zeytin ağacı (s. 173). TT. zeytin: 1) Zeytingillerden, Akdeniz ülkelerinde yetişen, 10-20 metre yüksekliğinde, dalları dikensiz, yaprakları karşılıklı, küçük ve gümüş renginde, uzun ömürlü bir ağaç (s. 720).

Zıgır: Keten (s. 721). Az. T.Bezir: Bezir, keten tohumu (s. 89). TT. keten: Ketengillerden, çiçekleri mavi renkte ve beş yapraklı, lifleri dokumacılıkta kullanılan bir bitki 2) Bu bitkinin liflerinden yapılmış (dokuma vb.) (s. 1403).

VI. SONUÇ

Tarama Sözlüğü'ndeki hayvan ve bitki adlarının *Azerbaycan Türkçesi*'nden *Türkiye Türkçesi*'ne *Büyük Sözlük*, *Gagauz Türkçesinin Sözlüğü*, *Türkmence-Türkçe Sözlük* ve *Türkçe Sözlük*'teki hayvan ve bitki adları ile karşılaştırıldığı bu çalışma Eski Oğuz Türkçesindeki hayvan ve bitki adlarının Oğuz grubu Türk yazı dillerine nasıl yansıdığını ortaya koymaktadır. Ayrıca *Tarama Sözlüğü*'nde olmayıp Oğuz grubu Türk dillerinin sözlüklerinde yer alan hayvan ve bitki adları tespit edilmiş, her bir dilde yer alan hayvan ya da bitki adı diğer Oğuz grubu Türk yazı dilleriyle karşılaştırmalı olarak çalışmamızda belirtilmiştir.

Karşılaştırmalar, yalnızca biçim ortaklığına göre değil aynı kavramı karşılayan farklı adlar da göz önünde bulundurularak, kavram ortaklığına göre yapılmıştır. Böylece *Tarama Sözlüğü*'nde ya da Oğuz grubu Türk yazı dillerinin birinde geçen bir bitki ya da hayvanın grubun diğer dillerinde hangi biçimle karşılandığının görülmesi sağlanmıştır.

“Tarama Sözlüğü İle Oğuz Grubu Türk Dillerinde Bitki ve Hayvan Adlarının Karşılaştırılması” adlı çalışmamızın sonunda ulaştığımız sonuçları, şu şekilde sıralamak mümkündür:

Tarama Sözlüğü İle Oğuz Grubu Türk Dilleri Arasında Tespit Edilen Ses Değişiklikleri

Çalışmamızda, hayvan ve bitki adları açısından bakıldığında *Tarama Sözlüğü* ile Oğuz grubu Türk dilleri arasında bazı ses değişikliklerine rastlanmıştır. Eski Oğuz Türkçesinde ismin ilk, orta ve son hecesinde de görülebilen bazı yuvarlak sesler Oğuz grubu dillerinde düzleşmiştir. Örneğin TaS aru Trkm. arı Gag T. arı TT. arı TaS bülüç Gag. T. piliç TT. piliç TaS büt Trkm. bit TT. bit TaS çekürge AZ. T. çekirtge Trkm. çekirtge Gag. T. çekirge TT. çekirge.

Türkmen Türkçesinde birkaç kelimedede istisna görülür: TaS büre (püre), AZ. T. bire Trkm. büre Gag. T. pire TT. pire.

Tarama Sözlüğü'nde “düğe” şeklinde geçen hayvan adı Oğuz grubu Türk dillerinde –y- ile ya da –v- ile görülebilmektedir. Örneğin TaS düğe “iki yaşında sığır” (s. 1300) Az. T. düye, düge “düve” (s. 238) Trkm. tüve “düve” (s. 640) Gag. T. düve “düğe”, iki yaşındaki dişi dana (s. 88) TT. düve “boğaya gelmemiş, 1-2 yaşında dişi sığır” (s. 744).

Tarama Sözlüğü'nde “fistuk” şeklinde geçen bitki adı Azerbaycan Türkçesi ve Türkmen Türkçesinde p- ile görülmektedir. Örneğin TaS fistuk (fustuk) “fıstık” (s. 1606) Az. T. fistıg fisdıg 1) “fıstık” (s. 294) Az. T. püste (Far.) “fıstık” (s. 644) Trkm. pisse “fıstık” (s. 531) Gag. T. fıstık “fıstık” (s. 96) TT. fıstık “antep fıstığı, çam fıstığı veya yer fıstığı denilen yemişlerin genel adı” (s. 871).

Tarama Sözlüğü'nde e ile görülen bazı hayvan adları Azerbaycan Türkçesinde kapalı é ile görülmektedir. Örneğin TaS geyik Az. T. géyik.

Azerbaycan Türkçesi'nden Türkiye Türkçesi'ne Büyük Sözlük'te geçen, “boğan otu” anlamında kullanılan bitkinin hem –d’li hem –t’li biçimlerinin sözlükte yer aldığı görülmüştür. Az. T. gurdkökü “boğan otu” (s. 411) Az. T. gurtkökü “boğan otu” (s. 413).

Tarama Sözlüğü'nde söz başında k- ile kullanılan bazı adların Azerbaycan Türkçesinde g- ile yer aldığı görülmüştür. Örneğin TaS koz “ceviz” Az. T. goz “ceviz” (s. 389).

A. Hayvan Adları ile İlgili Tespit Edilen Sonuçlar

Tez çalışmasının sonunda *Tarama Sözlüğü'nde 275, Azerbaycan Türkçesi'nden Türkiye Türkçesi'ne Büyük Sözlük'te 880, Türkmence Türkçe Sözlük'te 294, Gagauz Türkçesinin Sözlüğü'nde 284, Türkçe Sözlük'te ise 885* hayvan adı tespit edilmiştir.

Tarama Sözlüğü ile bazı Oğuz grubu Türk dillerinde biçimce ortaklık gösteren ancak anlamca kısmen farklılık gösteren hayvan adları tespit edilmiştir. Örneğin TaS ulak, (ulağ) “at” Az. T. ulag “eşek, merkep” TaS davar, (tavar) “binek hayvanı” TT. davar “koyun ve keçiye verilen ortak ad”. TaS canavar (Far.) 1) “canavar” 2) “parazit (kurtçuk)” Gag. T. canavar “canavar, kurt” TT. canavar “köpek balığı”.

Oğuz grubu Türk dillerinde aynı hayvanı karşılayan farklı adlar kullanılabildiği görülmüştür: Az. T. mürğiseher (Far.) “horoz” Trkm. horaz “horoz” Trkm. mâşe

“horoz” Gag. T. kokoş “horoz” TT. horoz “Tavukgillerden, tavuğun erkeği olan kümes hayvanı”.

Azerbaycan Türkçesi’nden Türkiye Türkçesi’ne Büyük Sözlük’teki bilgiler esas alınarak tespit edilen yabancı kökenli hayvan adları aşağıdaki gibidir.

24 Farsça kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: baz (Far.) “doğan, atmaca, şahin” (s. 74); bebir (Far.) “panter, leopar” (s. 75); bednijad (Far.) “melez at” (s. 78); canavar (Far.) 1) “canavar” 2) “parazit (kurtçuk)” (s. 122); ejdaha (Far.) “ejder, ejderha, dragon” (s. 249); ejder (Far.) “ejderha” (s. 249); gene (Far.) “kene” (s. 346); gürze, gürze mar (Far.) “engerek” (s. 424); kebuter (Far.) “güvercin” (s. 525); kergedan (Far.) “gergedan” (s. 530); madyan (Far.) “kısrak” (s. 561); maya (Far.) “ana güvercin” (s. 566); mestan (Far.) “kedi” (s. 574); mürğ (Far.) “kuş” (s. 592); mürğiseher (Far.) “horoz” (s. 592); ner (Far.) “erkek deve” (s. 603); sincap (Far.) “sincap” (s. 679); şahmar (Far.) “iri yılan, şahmaran” (s. 695); şamayı (Far.) “tekirbalığı” (s. 696); şebpere (Far.) “yarasa” (s. 698); şér (Far.) “aslan” (s. 701); şir (Far.): “aslan” (s. 705); şiri-ner (Far.) “erkek aslan” (s. 706); zencere (Far.) “cırcır böceği” (s. 823).

20 Arapça kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: buàelemun (Ar.) “bukalemun” (s. 110); ef i (Ar.) “boa” (s. 245); eàreb (Ar.) “akrep” (s. 246); endelib (Ar.) “bülbul, andelip” (s. 266); enkebut (Ar.) “örümcek, ankebut” (s. 267); eslen (Ar.) “aslan” (s. 274); àezal (Ar.) “gazel” (s. 358); àezale (Ar.) “yavru ceylan” (s. 358); àürab (Ar.) “karga; kuzgun” (s. 424); haramı (Ar.) “bal kelebeği” (s. 433); heşerat (Ar.) “haşere” (s. 451); sagga (Ar.) “saka” (s. 656); sığır (Ar.) 1) “öküz, boğa” (s. 674); sürfe (Ar.) “kurtçuk, lârva” (s. 692); ünga, simurg (Ar.) “anka” (s. 761); zağ (Ar.) “kara karga” (s. 818); zeğen (Ar.) “saksağan” (s. 821); zenbur (Ar.) “arı” (s. 823); ziyad (Ar.) “pullu balık, kütüm balığı” (s. 830); zürafe (Ar.) “zürafa” (s. 834).

7 Rus kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: çoşga (Rus.): “domuz yavrusu” (s. 159); hinduşka (Rus.) “hindi” (s. 463); karp (Rus.) “sazan” (s. 522); kilke (Rus.) “hamsi” (s. 533); krévét (Rus) “karides, kerevit” (s. 546); TTSakan (Rus.) “hamamböceği” (s. 717); zalom (Rus.) “ringa balığı” (iri hamsi) (s. 819).

5 Yunanca kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: délfın (Yun.) “yunus balığı” (delphinus) (s. 184); gorilla (Yun.) “goril” (s. 385); kéfal (Yun): kefal (s. 526); oktapod (Yun.) “ahtapot” (s. 613); paléozavr (Yun.) “dinozor” (s. 626).

3 İngilizce kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: buldag, bulldog (İng.): “buldok” (s. 112); gibbon (İng.) “kuyruksuz şebek” (s. 372); kenguru (İng.) “kanguru” (s. 529).

2 Latince kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: albinos (Lat) “akşın” (s. 19); pingvin (Lat.) “penguen” (s. 636).

2 Fransızca kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: şimpanzé (Fr.) “şempanze” (s. 705); zébu (Fr.) “hörgüçlü öküz” (s. 821).

1 İspanyolca kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: lama (İsp.) “lama” (s. 553).

1 Malayca kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: orangutan (Mal.) “orangutan” (s. 615).

1 İtalyanca kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: sardina (İtal.) “sardalye, ateş balığı” (s. 661).

1 Kongoca kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: zébr (Kong) “zebra” (s. 821).

Tarama Sözlüğü'ndeki bilgiler esas alınarak tespit edilen yabancı kökenli hayvan adları aşağıdaki gibidir.

3 Farsça kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: balaban (Far.) “çakır doğan, üsküflü doğan” (s. 387); çil (Far.) “bir çeşit keklik” (s. 919); çemender (Far.) “eşek” (s. 854).

2 Moğolca kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: besirek, (beserek, biserek) (Moğ.) “tüylü ve besili erkek deve, hecin” (s. 524); meral, (maral) (Moğ.) “ceylan, gazâl” (s. 2804).

Gagauz Türkçesinin Sözlüğü'ndeki bilgiler esas alınarak tespit edilen yabancı kökenli hayvan adları aşağıdaki gibidir.

2 Farsça kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: bülbül (Far.) bülbül (s. 44); horoz (Far.) horoz (s. 118).

Türkçe Sözlük'teki bilgiler esas alınarak tespit edilen yabancı kökenli hayvan adları aşağıdaki gibidir.

7 Farsça kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: bülbül (Far.) “karatavukgillereden, sesinin güzelliği ile tanınmış olan ötücü kuş” (s. 423); canavar (Far.) “köpek balığı” (s. 440); çil (Far.) “orman tavuğugillerden, eti için avlanan, ormanlarda yaşayan bir kuş, dağ tavuğu” (s. 546); güvercin (Far.) “güvercingillerden, hızlı ve uzun zaman uçabilen, kısa vücutlu, sık tüylü, evcilleşmiş birçok türü

bulunan, yemle beslenen bir tür kuş” (s. 1013); horoz (Far.) “tavukgillerden, tavuğun erkeği olan kümes hayvanı” (s. 1110); sülük (Far.) “sülüklerden, tatlı sularda yaşayan, vücudunda yirmi iki sindirim kesesi olduğu için bir kez de ağırlığının sekiz katı kan emebilen, halk arasında bazı kan hastalıklarının tedavisinde yararlanılan hayvan” (s. 2179); tavus (Far.) “tavus kuşu” (s. 2290).

2 Moğolca kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: beserek (Moğ.) “iki hörgüçlü deve ile boz devenin melezi olan devenin erkeği” (s. 314), maral (Moğ.) “dişi geyik” (s.1626).

1 Arapça kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: camız (Ar.) “manda” (s. 436).

1 Columbus kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: sığırcık (Col.) “serçegillerden, siyah renkli, uzun gagalı, serçeden iri, ötücü bir kuş, çoğurcuk, çekirge kuşu” (s. 2090).

1 Rumca kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: çinekop (Rum.) “lüfer’in küçüğü” (s. 549).

Türkmence Türkçe Sözlük’teki bilgilere dayanarak tespit edilen yabancı kökenli hayvan adları aşağıdaki gibidir.

3 Farsça kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: sülük (Far.) “sülük” (s. 592); şir (Far.) “arlan” (s. 607); tavus (Far.) “tavus” (s. 619).

1 Moğolca kökenli hayvan adı tespit edilmiştir: maral (Moğ.) “dişi geyik, ceylan” (s. 446).

Tarama Sözlüğü’nde beserek, *Türkçe Sözlük*’te beserek biçiminde geçen sözcük ile *Tarama Sözlüğü*’nde meral ve *Türkmence Türkçe Sözlük*’te maral biçiminde geçen sözcükler Karaağaç’ın Moğolca Türkçe Sözlük’ü (2017) ile Räsänen’in *Versuch Eines Etymologischen Wörterbuchs Der Türksprachen* (1969) adlı sözlüğünde de Moğolca kökenli olarak kaydedilmektedir.

Tarama Sözlüğü ile Oğuz grubu Türk dillerinin sözlüklerinde Türkçe kökenli hayvan adları incelenmiş ve hayvanlara verilen adların dış görünüşlerine, gerçekleştirdiği hareketlere vs. göre verildiği tespit edilmiştir.

Örneğin *Tarama Sözlüğü*’nde geçen “ağaçkakan”ın “ağaç delen” şeklinde verilmesi dikkatleri çeken bir husustur. Ağaçkakanın ağacı delmesi ve kakması sonucunda bu adın verildiği aşikârdır.

Azerbaycan Türkçesi'nden Türkiye Türkçesi'ne Büyük Sözlük'te geçen balıgudan “balıkçıl”, cemdekyéyen “akbaba”, gabıgyéyen “kabuk böceği” buğdakepeneyi “buğday güvesi” gibi hayvan adlarının hayvanların yaptığı eylemlere göre verildiği anlaşılmaktadır.

Bazı hayvan adlarının da hayvanların yaşadıkları yere göre verildiği tespit edilmiştir. Örneğin *Türkçe Sözlük*'te geçen ağaçkurbağası “ağaç kurbağası”, ağaçkurdu “ağaç kurdu”.

Bazı hayvan adlarının ise hayvanın baş, boyun, burun ve gagalarının şekline ya da renklerine göre verildiği anlaşılmaktadır: *Azerbaycan Türkçesi'nden Türkiye Türkçesi'ne Büyük Sözlük*'te geçen denizulduzu “denizyıldızı”, durna balığı “turna balığı”, enlibaş “akbalık”, mişarbalığı “testere balığı”, ördekburun “ornitorenk” zerganadlı “sarı kanatlı (böcek)”, ağganadlı “beyaz kanatlı (kuş)” aybalığ “ay balığı” vb. *Gagauz Türkçesinin Sözlüğü*'nde geçen al beegir “kırmızı at”. *Türkçe Sözlük*'te geçen kepçeburun “bir tür yaban ördeği”; *Türkmençe Türkçe Sözlük*'te güren “rengi sarı ile doru arasında olan (at), al (at)”.

Tarama Sözlüğü ve Oğuz grubu Türk dilleri sözlüklerinde incelenen hayvan adlarının yavruları için geçen ifadeler şu şekildedir:

Azerbaycan Türkçesinde hayvan yavrusu için; “bala”, “potug”, “pota”, “kiçig”, “kelce” gibi ifadeler kullanılır. Örneğin ayıbalası “ayı yavrusu”, ayı potası “ayı yavrusu”, bilibalası “ördek yavrusu”. Ayrıca danaça, dayça, gulunca gibi adların sonunda bulunan -ça, -çe küçültme eki söz konusu hayvanların yavrularına işaret etmektedir. Örneğin danaça “buzağı”, dana-kelçe “malak” (bir yaşında), “dayça”, “daylag” “tay”, “taylak”.

Gagauz Türkçesinde hayvan adlarının sonunda bulunan -cık, -cik küçültme eki söz konusu hayvanların yavrularına işaret etmektedir. Örneğin ayıcık “ayı yavrusu”.

Türkiye Türkçesinde hayvan adlarında bulunan -cık, -cik küçültme eki söz konusu hayvanların yavrularına işaret etmektedir. Örneğin kurbağacık “kurbağa yavrusu”.

Çizelge 6.1: Tarama Sözlüğü ve Oğuz Grubu Türk Dilleri Arasında Biçim ve Anlam Açısından Aynı Olan Hayvan Adları

Tarama Sözlüğü	Azerbaycan Türkçesi'nden Türkiye Türkçesi'ne Büyük Sözlük	Gagauz Türkçesinin Sözlüğü	Türkçe Sözlük	Türkmence-Türkçe Sözlük
ağ kurdu	-	-	ağ kurdu	-
ağaç delegen, (ağaç delen)	-	-	ağaçdelen	-
ak sunkur	-	-	aksungur	-
ak tavşan	-	-	aktavşan	-
alaca karga, (ala karga)	alagarğa	-	alacakarga	ala karga
alıcı, (alıcı kuş)	-	-	alıcı kuş	-
anduk, (andık, anduh)	-	-	andık (hık)	-
anıt, (ankıt, ankut)	angut	-	angut	-
Arap tavşanı	Erebdoşanı	-	Arap tavşanı	-
aygur, (aykur)	aygır, ayğırın	aygır	aygır	-
bağırtlak, (bağırtlak kuşu, boğurtlak)	-	-	bağırtlak	-
bağrı kara	bağrıgara	-	bağrıgara	-
balak	balag, balah	-	malak (hık)	-
balığ	balıg	balık	balık	balık
bavlı	-	-	bavlı	-
besirek, (beserek, biserek)	-	-	beserek	-
boymul	muymul	-	moymul	-
böcük	-	böcek	böcek	mör-möcek
bö, (böy)	-	-	bög	möy
(biliç, pülüç)	-	piliç	piliç	piliç
buçra	-	-	buğra	bugra
buçur, (puçur)	-	-	buğur	-
buzaçı, (buzağı, bızağı, buzakı)	buzov	bızaa, buzaa	buzacı	-
büçelek, (büvelek)	-	-	bügelek	bökelek
büre, (püre)	-	-	pire	büre
büt	-	-	bit	bit
ceren, (ceran, ceyran)	céyran	-	ceylan	ceren
cırlayık, (cirtlayık, cırlayık, çirtlayık)	-	-	cırlayık	-
cibin, (ceban)	çibin	-	-	çibın
cüje	cüce	-	-	-
çapgın at, (çapkın at)	-	çapkın beegir	-	çapgır
çakal (at)	-	çakal	-	-

çakır, (çakır doğan)	-	-	çakırdoğan	-
çebiş, (çepiş)	-	-	-	çebiş
çekürge	-	çekirge	çekirge	-
çeyan	-	-	çıyan	-
çil	-	çil beegir	-	çil
day	day	tay	tay	tay
delice doğan, (delüce toğan)	-	-	delice doğan	-
deniz atı	-	-	denizatı	-
dilkü, (dilgü, dilki)	-	-	tilki	tilki
doñuz, (toñuz)	donuz	domuz	domuz	doñuz
doñuz balığı	-	domuz balı (balığı)	domuz balığı	-
doñuzlan kurdu, (doñuzlan böceği, toñuzlan böceği, tomuzlan boceğ, toñuzlan kurdu)	-	-	domuzlan	-
düğe	-	düve	-	tüve
eğrice	-	-	eğrice	-
encek, (enücek)	-	encek, enicek	-	-
engeç	yengeç	enge	yengeç	-
erkeç, (irkeç)	-	-	erkeç	erkeç
evren, (evran)	-	evrem	-	-
geleği, (geleği sıçan)	geleni	-	-	-
(gelincik), (gelüncük)	-	-	gelincik	-
gelin kuşu	-	-	gelin kuşu	-
geme	-	-	keme	-
geyik	-	-	geyik	-
güren	küren	-	-	-
güye, (güğe)	-	-	-	güye
ılan	ılan	yılan	yılan	yılan
ılkı (ılkı, yılku)	ilhi	-	-	-
ibik, (ibikli, ibik, ibibik, alaca ibik)	-	ibikli	-	-
karakulak	garagulağ, garagulağ, gargulağ	-	karakulak	-
karlağuç, (karluğaç, karlanguç, kırlanguç)	gırlanğıç	-	kırlanğıç	-
kebelek, (kepelek)	kepenek	-	kebelek	kebelek
kerkes, (kerkez, kerkenez)	-	-	kerkes, kerkenez	-
kılkuyruk	-	-	kılkuyruk	-
kolan	-	-	-	gulan
kösem	-	-	kösem (hlk.)	-
köşek, (köçek)	-	-	köşek	köşek

kılkuyruk	gılguyruk	-	-	-
kırmız	gırmız	-	kırmız böceği	-
kulun	gulun	-	-	-
kurbağa	gurbağa	kurbaa	kurbağa	gurbaga
mastı	-	-	mastı	-
maya	-	-	maya	-
meral, (maral)	-	-	maral	maral
orak böceği	-	-	-	orak böceği
ögeç, (öveç)	-	-	-	öveç
ötleğen, (ötlügen)	-	-	ötleğen	-
pırlak	-	-	pırlak	-
pisi, (pisik, püsük)	-	-	-	pişik
sakar		sakar	sakar	-
sakırğa	-	-		sakırtga
sığın, (sığın geyik, sığın geyiği)	-	-	sığın	-
sirke	-	sirte	-	sirke
soğulcan	-	solucan	solucan	-
supa	sıpa	-	sıpa	-
şahan	-	-	şahin	-
şişek	-	şişek	-	-
tahlı biti	tahlıbiti	-	-	-
tahta kurdu	tahtagurdu	-	tahta kurdu	-
toy	-	toy	toy	-
toygur	-	-	toygur	-
turgay	-	-	turgay	-
üyez, (üvez)	-	-	üvez	-
yaban keçisi	-	-	yaban keçisi	-
yavısı, (yavsu)	-	-	yavısı (hık.)	-
yavşak	-	-	yavşak (hık.)	-
yıldız kurdu	-	-	yıldız kurdu	-

Tarama Sözlüğü ve Oğuz Grubu Türk Dilleri arasında biçim ve anlam açısından birbirleri ile aynı olan 5 hayvan adı tespit edilmiştir. *Tarama Sözlüğü* ve Oğuz Grubu Türk Dillerinin üçünde biçim ve anlam açısından birbirleri ile aynı olan 24 hayvan adı tespit edilmiştir. *Tarama Sözlüğü* ve Oğuz Grubu Türk Dillerinin ikisinde biçim ve anlam açısından birbirleri ile aynı olan 51 hayvan adı tespit edilmiştir. *Tarama Sözlüğü* ve Oğuz Grubu Türk Dillerinin yalnızca birinde ortak olan 56 hayvan adı tespit edilmiştir.

Çizelge 6.2: Oğuz Grubu Türk Dilleri Arasında Biçim ve Anlam Açısından Aynı Olan Hayvan Adları

Azerbaycan Türkçesi'nden Türkiye Türkçesi'ne Büyük Sözlük	Gagauz Türkçesinin Sözlüğü	Türkçe Sözlük	Türkmence-Türkçe Sözlük
ağacgurbağası	-	ağac kurbağası	-
ağacgurdu	-	ağac kurdu	-
ağbalıg	-	akbalık	-
albinos (Lat)	-	albinos	-
angut	-	angut	-
ardıcuşu	-	ardıç kuşu	-
arğalı, arhar	-	argali	-
atmaca	-	atmaca	-
ateşböceyi	ateş böcee (böceği)	ateş böceği	-
ayıbalığı	ayı balığı	ayı balığı	-
bağırsagurdu	-	bağırsak kurdu	-
balabanguşu	-	balaban kuşu	-
balına	balena	balına	-
bayguş	-	baykuş	-
bıldırçm	-	bıldırcm	-
buâelemun (Ar.)	-	bukalemun	-
buldog (İng.)	-	buldok	-
bülbül	bülbül	bülbül	bilbil
çaggal	-	çakal	-
çalıguşu	-	çalı kuşu	-
çavuşguşu	-	çavuş kuşu	-
çaylag, çaylağ, caylag	-	çaylak	-
çöpre, çörpe	-	çopra	-
dalgıç	-	dalgıç kuşu	-
denizaygırı, denizaygırları	-	denizaygırı	-
denizhiyarı	-	denizhiyarı	-
deveguşu	-	deve kuşu	-
eşşek, eşek	eşek	eşek	eşek
fil	-	fil	-
gaflan, gaplan	-	kaplan	gaplan
garafatma	-	karafatma	-
garagarğa	-	karakarga	-
garagül	-	karagül	-
garaléylek	-	karaleylek	-
garasinek	-	karasinek	-
garguşu	-	kar kuşu	-
garğa	garga, gaarga	karga	garga
garınca	garınca, karınca	karınca	garınca
gartal	kartal	kartal	-
gayahörümceği	-	kayaörümceği	-
gaz	gaaz	-	gaz
gırhayag	gırhayah, kırk ayak (bacak)	kırkayak	-
gısrak, gısrak	-	kısrak	gısrak
gızılgurd	-	kızıl kurt	-
gızılguyrık, gızılguyrık	-	kızılkuyrık	-
gızguşu	-	kız kuşu	-
göyerçin, güyerçin, gögerçin	güvercin	güvercin	gögerçin

guġu	kuku	-	-
gunduz	kunduz	kunduz	gunduz
guş	kuş	kuş	guş
horuz	horoz,foroz	horoz	horaz
hörümçek	örümçek	örümçek	örümçek
inek	-	inek	-
keklik, kākilik	-	keklik	kākilik
kergedan (Far.)	-	gergedan	-
kertenkele	-	kertenkele	-
lama (İsp.)	-	lama	-
martı	-	martı	-
méymun	maymun,maymuna	maymun	maymun
orangutan (Mal.)	-	orangutan	-
sıçan	sıçan	sıçan	sıçan
sinek	sinek	sinek	siñek
subiti	-	su biti	-
susamuru	su samuru	su samuru	-
tavar	-	davar	-
tırtıl	-	tırtıl	-
vaşag	-	vaşak	-
zürafe (Ar.)	jirafa	zürafa	jiraf
-	arı	arı	arı
-	arşlan	arşlan	arşlan
-	at	at	at
-	ayı	ayı	ayı
-	-	it	it
-	katır	katır	gatr
-	keçi	keçi	geçi
-	kirpi	kirpi	kirpi
-	koyun	koyun	goyun
-	kurt	kurt	gurt
-	lelek	leylek	leglek
-	ördek	ördek	ördek
-	-	mors	morj
-	-	oklu kirpi	oklukirpi
-	-	sülük	sülük
-	-	dudu	totı
-	-	yeşilbaş	yaşılbaş
-	aaç kakan	ağaç kakan	-
-	ciuciu	civciv	-
-	çulluk	çulluk	-
-	daa (dağ) keçisi	dağ keçisi	-
-	dana	dana	-
-	duan	doğan	-
-	gözlüklü yılan	gözlüklü yılan	-
-	kalkan	kalkan	-
-	kaplunbua	kaplumbağa	-
-	kedi balı	kedi balığı	-
-	kızıl kanat	kızılkanat	-
-	kuzu	kuzu	-
-	papagal	papağan	-
-	saksan	saksağan	-
-	sır	sığır	-
-	şebek	şebek	-
-	yarasa	yarasa	-
durna	-	-	durna
Ereb atı	-	-	Arap atı
sar	-	-	sar

şungar	-	-	şunkar
toyug	-	-	tovuk
-	baytal	-	baytal
-	buga	-	buga

Oğuz Grubu Türk Dilleri arasında biçim ve anlam açısından birbirleri ile aynı olan 6 hayvan adı tespit edilmiştir. Oğuz Grubu Türk Dillerinin üçünde biçim ve anlam açısından birbirleri ile aynı olan 21 hayvan adı tespit edilmiştir. Oğuz Grubu Türk Dillerinin ikisinde biçim ve anlam açısından birbirleri ile aynı olan 68 hayvan adı tespit edilmiştir.

B. Bitki Adları ile İlgili Tespit Edilen Sonuçlar

Hayvan adlarının yanı sıra *Tarama Sözlüğü*'nden yola çıkarak Oğuz grubu Türk dillerindeki bitki adlarının da tarandığı bu çalışmada, elde edilen veriler doğrultusunda, bir yandan Oğuz grubu Türk dillerindeki ortak bitki adları ve ortak anlamlar tespit edilmiş; öte yandan *Tarama Sözlüğü* ile Oğuz grubu Türk dillerindeki bitki adlarının benzer ve farklı yönleri ortaya koyularak Türkçenin zenginliği gösterilmeye çalışılmıştır.

Tarama Sözlüğü'nde 155, *Azerbaycan Türkçesi'nden Türkiye Türkçesi'ne Büyük Sözlük*'te 807, *Türkmence Türkçe Sözlük*'te 154, *Gagauz Türkçesinin Sözlüğü*'nde 201, *Türkçe Sözlük*'te 1079 bitki adı tespit edilmiştir.

Tarama Sözlüğü ile Oğuz grubu Türk dillerinde bir bitkinin farklı biçimlerde adlandırılabilirdiği tespit edilmiştir. Örneğin papatya bitkisi *Tarama Sözlüğü*'nde “babadiye”, “babuna”, “koyungözü”, “pabadça” *Azerbaycan Türkçesi'nden Türkiye Türkçesi'ne Büyük Sözlük*'te “büllümbelek”, “gızçıçeyi” *Gagauz Türkçesinin Sözlüğü*'nde “laylayluçka”, “papadiye”, “romaşka” gibi birbirinden farklı adlar ile temsil edilmektedir.

Tabiatın dengesini sağlayan bitkiler, şekil özelliklerinin yanında insan hayatının da vazgeçilmez unsurlarıdır. Bu sebeple insanın bitkiye bakış açısı ve onları adlandırma yolları çok çeşitlilik arz etmektedir. *Tarama Sözlüğü*'nde ve Oğuz grubu Türk dillerinde bitkilerin adlandırılmasında çeşitli yollara başvurulduğu tespit edilmiştir.

Bitkilere yetiştirme yerine veya yer adına göre, ulus ve topluluklara göre, bitkinin yetiştiği zamana göre ya da rengine göre ad verildiği görülmüştür. Örneğin *Tarama Sözlüğü*'nde geçen “deniz soğanı”, “su kerdemesi” bitkileri yetiştirme yerine göre; *Türkçe Sözlük*'te geçen “Cezayir menekşesi”, “Frenk üzümü”, “Hint kirazı”, Hint safranı” bitkileri ulus ve topluluklara göre; *Türkçe Sözlük*'te geçen “ağustos gülü” bitkisi yetiştirme zamanına göre; *Tarama Sözlüğü*'nde geçen “ak mantar”, “ak sarmaşık”, “karaasma”, “sarı ağaç” bitkileri ise rengine göre adlandırılmıştır.

Bitkilere benzetme yolu ile de bazı farklı adlar verilmiştir. İnsanlara ve organlarına benzetme yoluyla *Tarama Sözlüğü*'nde geçen “çobankalgıdan”, “güyeği otu”, “peygamber arpası”, “gelin parmağı” gibi adlar; hayvan ve organlarına benzetme yoluyla *Azerbaycan Türkçesi'nden Türkiye Türkçesi'ne Büyük Sözlük*'te geçen “deve diken”, “deve kengeri”, “eşek marulu”, “it üzümü”, “it burnu”, “kuşburnu”, “kuş ekmeği”, “eşek diken”, “eşek hıyarı”, “kene otu”, “koyun gözü”, “tavşan kulağı”, “kuş üzümü” gibi adlar; eşyalara benzetme yoluyla *Türkçe Sözlük*'te geçen “çoban değneği”, “çoban düdüğü” gibi adlar; diğer varlıklara benzetme yoluyla ise *Türkçe Sözlük*'te geçen “ayçiçeği”, “dügünçiçeği”, “ağu ağacı”, “öksürük otu”, “çadır çiçeği” gibi adlar verildiği görülmüştür.

Çizelge 6.3: *Tarama Sözlüğü* ve Oğuz Grubu Türk Dilleri Arasında Biçim ve Anlam Açısından Aynı Olan Bitki Adları

Tarama Sözlüğü	Azerbaycan Türkçesi'nden Türkiye Türkçesi'ne Büyük Sözlük	Gagauz Türkçesinin Sözlüğü	Türkçe Sözlük	Türkmence-Türkçe Sözlük
acı marul	-	-	acı marul	-
acı yavşan	acıyovşan	-	acı yavşan (hık.)	-
acur, acır	-	-	acur	-
ağaç kavunu	-	-	ağaç kavunu	-
ağu ağacı	-	-	ağı ağacı	-
akça ağaç	-	-	akçağaç	-
akça kavak	ağcagovag	-	akçakavak	-
akmantar	-	-	akmantar	-
alma	alma	alma	elma	alma
anduz, (andız)	andız	-	andız	-
ayd ağacı	-	-	ayıt	-
ayu gülü	-	-	ayı gülü	-
ayu kulağı	ayı gulağı	ayı kulaa	ayı kulağı	-
babadiye, (babadya)	-	papadiye	papatya	-
balsara, (balsıra)	-	-	balsıra	-
bayam	badam (Far.)	badem	badem	badam
çadır çiçeği	-	-	çadır çiçeği	-
çatlağuş, (çatlakuş, çıtlamuk)	çatdaguş	-	-	-

çükündür, (çukundur)	çuğundur	-	çükündür (hık.)	-
delüce	-	-	delice	-
deniz soğanı	denizsoğanı	-	-	-
domalan, (tomalan)	-	-	domalan	-
dilkü üzümü	-	-	tilki üzümü	-
düğün çiçeği	-	-	düğün çiçeği	-
ebemgömeçi	ebekömeçi	-	ebegümeçi	-
eşek marulu	-	-	eşek marulu	-
fistuk, (fustuk)	fıstıg,fıstık	fıstık	fıstık	-
fık, (fiğ)	-	-	fiğ	-
gelincük	-	-	gelincik	-
geven	geven	-	geven	-
günebakan	günebakan	-	günebakan	-
hayva	-	hayva	ayva	-
itburnu	itburnu,hemersin	-	-	-
karaasma	-	-	karaasma	-
karaca ot	-	-	karacaot	-
karamuk	garamug	karamuk	karamuk	garamuk
kekik	-	-	kekik	-
kelem	kelem	-	kelem	kelem
kenger	kenger	-	kenger	-
kızıl ağaç	-	-	kızılağaç	-
kişniç, (kişmiş)	kişmiş	-	kişmiş	kişmiş
koyungözü	-	-	koyungözü	-
koz	-	-	koz	-
kuş burnu	-	-	kuşburnu	-
kuşüzümü	-	-	kuş üzümü	-
öküzgüzü	öküzgüzü	öküzgüzü	öküzgüzü	-
pelit	-	-	pelit	-
pirpirim,(pürpürüm)	-	-	pirpirim(hık).	-
sumak	-	-	sumak	-
yakı otu	-	-	yakı otu	-
yarpuz	-	-	yarpuz	-

Tarama Sözlüğü ve Oğuz Grubu Türk Dilleri arasında biçim ve anlam açısından birbirleri ile aynı olan 3 bitki adı tespit edilmiştir. *Tarama Sözlüğü* ve Oğuz Grubu Türk Dillerinin üçünde biçim ve anlam açısından birbirleri ile aynı olan 4 bitki adı tespit edilmiştir. *Tarama Sözlüğü* ve Oğuz Grubu Türk Dillerinin ikisinde biçim ve anlam açısından birbirleri ile aynı olan 9 bitki adı tespit edilmiştir. *Tarama Sözlüğü* ve Oğuz Grubu Türk Dillerinin yalnızca birinde ortak olan 32 bitki adı tespit edilmiştir.

Çizelge 6.4: Oğuz Grubu Türk Dilleri Arasında Biçim ve Anlam Açısından Aynı Olan Bitki Adları

Azerbaycan Türkçesi'nden Türkiye Türkçesi'ne Büyük Sözlük	Gagauz Türkçesinin Sözlüğü	Türkçe Sözlük	Türkmençe Türkçe Sözlük
acı pakla	-	acı bakla	-
ağtikan	-	akdiken	-
ardıc	-	ardıç	-
armud	armut	armut	armıt
balgabağı	-	bal kabağı	-
birinc	-	pirinc	-
biyan	-	meyan	-
gayın	-	kayın	gayıñ
àonçe, gonça (Far.)	-	gonca	-
nohud	nohut	nohut	nohut
-	-	buğday	bugday
-	incir	incir	incir
-	dut	dut	tut
-	gabag	kabak	-
-	hardal	hardal	-
-	kestane	kestane	-
-	labada	labada	-
-	mercimek	mercimek	-
-	pelin	pelin	-

Oğuz Grubu Türk Dilleri arasında biçim ve anlam açısından birbirleri ile aynı olan 3 bitki adı tespit edilmiştir. Oğuz Grubu Türk Dillerinin üçünde biçim ve anlam açısından birbirleri ile aynı olan 5 bitki adı tespit edilmiştir. Oğuz Grubu Türk Dillerinin ikisinde biçim ve anlam açısından birbirleri ile aynı olan 13 bitki adı tespit edilmiştir.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- AKAR Ali, **Türk Dili Tarihi**, İstanbul, Ötüken Yayınları, 9. Baskı, 2015.
- AKDOĞAN Yaşar, **Azerbaycan Türkçesi'nden Türkiye Türkçesi'ne Büyük Sözlük**, İstanbul, Beşir Yayınevi, 1999.
- ARAT Reşit Rahmeti, **Türk Milletlerinin Dili, Türk Dünyası El Kitabı**, cilt 2, Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2. Baskı, 1992.
- BASKAKOV N. A, **Gagauz Türkçesinin Sözlüğü**, (Çev. İsmail Kaynak- A.Mecit Doğru), Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1991.
- BAYTOP Turhan, **Türkçe Bitki Adları Sözlüğü**, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 4. Baskı, 2015.
- BAZİN Louis, **“Türkmence”** (Çev. Efrasiyap Gemalmaz), Erzurum, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınevi, Türkmence Metinler, 1988, s. 55-72.
- CLAUSON S. Gerard, **“An Etymological of Pre-Thirteenth-Century Turkish”**, London, Oxford University Press, 1972.
- CEFEROV Selim, **“Muasır Azərbaycan Dili”**, Bakü, Azərbaycan Universitesi Neşriyyatı, 2007.
- ERCİLASUN Ahmet Bican, **“Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi”**, Ankara, Akçağ Yayınları, 14. Baskı, 2014.
- ERCİLASUN Ahmet Bican, **“Türk Lehçeleri Grameri”**, Ankara, Akçağ Yayınları, 1. Baskı, 2007.
- EREN Hasan, **Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü**, Ankara, Dizgi-Baskı: Bizim Büro Basım Evi, 2. Baskı, 1999.
- ERGİN Muharrem, **Türk Dil Bilgisi**, İstanbul, Bayrak Yayımları, 2009.
- ƏZİZOV Elbrus, **“Azərbaycan Dilinin Tarixi Dialektologiyası”**, Bakı, “Elm və təhsil” nəşriyyatı, 2016, s. 1-348.
- JOHANSON, Lars, **“The History of Turkic”**, The Turkic Languages, (Edited by Lars Johanson and Eva Agnes Csato) London-New York: Routledge, 1998, s. 81-125.

- KARAAĞAÇ Günay, **Moğolca-Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2017.
- KARA Mehmet, **“Türkmen Türkçesi”**, **Türk Lehçeleri Grameri** (Ed. Ahmet Bican Ercilasun), Ankara, Akçağ Yayınları, 2007, s. 231-290.
- KARA Mehmet, **Türkmence (Giriş-Gramer-Metinler-Sözlük)**, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, 2000.
- KARA Mehmet, **Türkmen Türkçesi ve Türkmen Edebiyatı Üzerine Araştırmalar**, Ankara, Akçağ Yayınları, 1998.
- KAROL Sevinç, **Zooloji Terimleri Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1963.
- KAROL Sevinç ve SULUDERE Z. ve AYVALI C. **Biyoloji Terimleri Sözlüğü**, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2010.
- KARTALLIOĞLU Yavuz ve YILDIRIM Hüseyin, **“Türkiye Türkçesi”**, **Türk Lehçeleri Grameri** (Ed. Ahmet Bican Ercilasun), Ankara, Akçağ Yayınları, 2007, s. 31-80.
- KORKMAZ Zeynep, **Türk Dili Üzerine Araştırmalar 1-2**, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2017.
- KORKMAZ Zeynep, **Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi**, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2009.
- ÖZKAN Nevzat, **Gagavuz Türkçesi Grameri**, Ankara, Gramer Bilim ve Uygulama Yayınları, 2019.
- ÖZKAN Nevzat, **Türk Dilinin Yurtları**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2014.
- RÄSÄNEN Martti, **Versuch Eines Etymologischen Wörterbuchs Der Türksprachen**, Suomalais Ugrilainen Seura, Helsinki, 1969.
- SÜMER Faruk, **Oğuzlar (Türkmenler)**, Ankara, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, 1972.
- Tarama Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, 1. cilt, Ankara, 2009.
- Tarama Sözlüğü Türk Dil Kurumu Yayınları, 2. cilt, Ankara, 2009.
- Tarama Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, 3. cilt, Ankara, 2009.
- Tarama Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, 4. cilt, Ankara, 2009.
- Tarama Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, 5. cilt, Ankara, 2009.
- Tarama Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, 6. cilt, Ankara, 2009.

TEKİN Talat ve ÖLMEZ M. ve CEYLAN E. ve ÖLMEZ Z. ve EKER S
Türkmence-Türkçe Sözlük, Ankara, Simurg Kitapçılık ve Yayıncılık,
1995.

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2011.

MAKALELER

ARAT Reşit Rahmeti, “Türk Şivelerinin Tasnifi”, Makaleler I, **TKAE yayımları**,
Ankara, 1987, s. 59-149.

BANGUOĞLU Tahsin, “Kâşgari’den Notlar II: Oğuzlar ve Oğuzeli Üzerine”,
TDAY Belleten, sayı 180, Ankara, 1959, s.1-26.

CANPOLAT Mustafa, Tarama Sözlüğü I (A-B), **Türkoloji Dergisi** cilt 1, sayı 1,
Ankara, 1963, s. 179-186.

KARA Mehmet, “Hazar Ötesi Türkmenleri ve Türkmenistan”, **Türk Dünyası Dil ve**
Edebiyat Dergisi, sayı 14, Ankara, 2002, s. 235-252.

KARADOĞAN Ahmet, “Türk Şahıs Adlarında Hayvan Kültü”, **Milli Folklor**
Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi, sayı 57, Ankara, 2015, s.
109-116.

KONUR Erdem, “Türkiye Türkçesi ve Azerbaycan Türkçesindeki Hayvan İsimleri
Üzerine Bir İnceleme” **Edebiyat ve Sanat Akedemisi Dergisi**.

MENZ Astrid, “Tehlikedeki Türk Dilleri: Gagauzca Örneği” (Çev. Gülin
Dağdeviren) **Tehlikedeki Türk Dilleri Dergisi**, cilt 2, sayı 2, İstanbul,
2013, s. 147-156.

TEKİN Talat “Türk Dil ve Dialektlerinin Yeni Bir Tasnifi”, Erdem, cilt 5, sayı 13,
1989, s.141-168.

Tietze Andreas, Tarama Sözlüğü, **Türk Dilleri Araştırmaları Dergisi** cilt 3, 1993,
s. 267-270.

TİETZE Andreas ve TEKİN Talat, “Tarama Sözlüğü Üzerine Bazı Açıklamalar
Erdem Dergisi cilt 5, sayı 13, 1989, s. 285-294.

TİETZE Andreas ve TEKİN Talat, “Tarama Sözlüğü Üzerine Bazı Açıklamalar II”,
Türk Dilleri Araştırmaları Dergisi, cilt 4, Viyana- Ankara, 1994, s.
159-169.

TOKATLI Suzan, “Türkmen Türkçesi” **Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler**
Enstitüsü Dergisi sayı 17, Kayseri, 2004.

UĞURLU Mustafa, “Oğuzca ve ‘Anadolu Merkezli Oğuz Türkçesi’”, **Turkish Studies – International Periodical For The Languages, Literature, and History of Turkish or Turkic**, Vol. 6/1, Winter, Ankara, 2011, s. 123-156.

ANSİKLOPEDİLER

ALİŞİK Gülşen Seyhan, “Azerbaycan Türkçesi”, **Türkler Ansiklopedisi**, 19. cilt, Ankara, Yeni Türkiye Yayınları, 2002, s. 227-243.

SARAY Mehmet, “Türkmenler”, **İslam Ansiklopedisi**, 1. cilt, İstanbul, MEB Yayınları, 1997, s. 661-673.

TEZLER

ALAGÖZ Ebru, “Eski Kıpçak Türkçesinde Hayvan Adları ve Kavram Alanı”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir 2011.

ALDAN Y. Hicran, Güneybatı Oğuz Türk Lehçelerindeki Ortak Deyimlerin Tespiti, Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tez Özeti, Uşak 2018.

ALKAYIŞ M. Fatih, “Türkiye Türkçesinde Bitki Adları”, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Kayseri 2007.

AYTAÇ Ayfer, Feridun A. Celilov’un “Azerbaycan Dilinin Morfonologiyası” Adlı Eserinin Türkiye Türkçesine Aktarımı ile Türkiye Türkçesinin Biçimsel Ses Bilim (Morfonologiya) Açısından Karşılaştırılması”, Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale 2007.

BAHADIR Halil, “Oğuznamelerde Hayvan Kültü ve İşlevleri”, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2015.

BAYRAK Özlem, “Tarihi Türk Lehçelerinde Bitki İsimleri”, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2005.

BESLİ Ertan, “Eski ve Orta Türkçe Hayvan İsimlerinin Etimolojisi”, Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi, İstanbul 2010.

CAN Feray, “VIII-XIII Yüzyıllar Arası Türkçe Eserlerde Hayvan Adları”, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Niğde 2015.

- CHOİ Hyojoung, “Oğuz Grubu Türk Dillerinin Karşılaştırmalı Fonolojisi”, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara 1992.
- ÇİÇEKLİ Hanife, “Azerbaycan Türkçesinde Fiillerin İstemi”, Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ordu 2013.
- DİRİM Gülşen “An Etymological of Pre-Thirteenth-Century Turkish., (SİR GERARD CLAUSON,) Anlam Dizininden Alfabetik Dizine Aktarım, Türkçeye Çevirim (A-E-É) Maddeleri”, Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ordu 2012.
- DÜŞMEZ Ö.A, “Türk Atasözlerinde Geçen Hayvan Adlarına Göre Kavram Profilleri” (Bölge Ağızlarında Atasözleri ve Deyimler Adlı Eser Örnekleminde), Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adana 2014.
- EFE Kürşat, “Tarihi Türk Lehçelerinde Hayvan İsimleri”, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2004.
- ERDEM Sevim, “Derleme ve Tarama Sözlükleri’ndeki Ortak Maddelerin Karşılaştırılması (FİİL)”, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya 2011.
- GEN Sıla, “Harezm Türkçesi’nden Kazakçaya Hayvanlarla İlgili Söz Varlığı”, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adana 2009.
- HOŞCA Fatma, “Kumuk Türkçesinde Hayvan ve Hayvancılıkla İlgili Söz Varlığı”, Ardahan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ardahan 2017.
- KARACAOĞLAN Çiğdem, “Evliya Çelebi’nin Seyahatname’sinde Yer Alan Bitki Adları”, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2018.
- MİRZABAYOV Azar “Azerbaycan Türkçesi İle Eski Anadolu Türkçesindeki Hayvan İsimlerinin Karşılaştırılması”, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyon 2018.
- ÖZKAN Nevzat, “Gagavuz Türkçesi Grameri”, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Kayseri 1993.

ŞAHİN Ayşegül, “Türkiye Türkçesi ve Kazak Türkçesindeki Bitki Adlarının Yapı ve Anlam Bakımından Karşılaştırılması” Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep 2018.

YALDIZ Adem, “Hayvanlarla İlgili Efsaneler”, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2002.

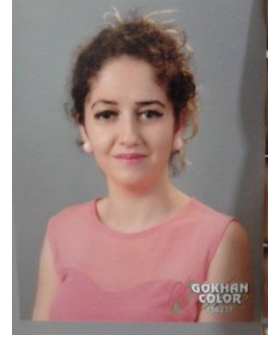
DİĞER KAYNAKLAR

AYDOĞAN B, “Kazak Türkçesinde Hayvan Adlarıyla Kurulan Atasözleri”, Kazakistan ve Türkiyenin Ortak Kültür Değerleri Uluslararası Sempozyumu, Almatı, 2007, s. 297-312.

ÖZ GEÇMİŞ

Ad-Soyad : Şeyma BORAZAN
Doğum Tarihi ve Yeri : 06.09.1990 Kayseri
E-posta : seymaborazan90@gmail.com

Öğrenim Durumu

Lisans : 2015, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Fen-Edebiyat
Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Yüksek Lisans : 2020, İstanbul Aydın Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı
Anabilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı